пр8

10

ՀՕՐԻՔԵՒԱՆՅՑ

ՄԻՒԹԱՐԵՑՒՆ

Ձ. Ա. ԱՐՕՆԱՍԵԱՆՑՈՒՆ

ԹԷԼԻՓԻ

ԵՒ

ԲՇԼԻՒՄԵԿԱՑՒ

ՊԻՐԱՏԷՐԱԼՔԻ

ՏԱՊԱԼԱՎՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՅԼԵԼՈՒՆ ՓՇՐՀԱՑ

ԿԱՊԱԿԱՑՔՆ

ՄԵԹՈՒՈՒՄՈՒ ՎԻՃԱՐԱԿՉԱՑԱԿԱՆ

ՊԻՒՐՆԱՒ ՃԻՒՂ

ՊԷՅՏ

Ս. ՀՈՏՈՒԾՈՒՆՑ ՄԱՆԱՍՏԵՐԱՅՆ ՊԱՏՄԱՐ

ՏՊՆԷ 1846

(291-4.2.)

230 ա/ձ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ZUUՊ-Арм. ССР
им. А. Мясникяна

36656-66

2004

ՏԻՊԱՃԷ

Իմ վէ իպատէթ պապինաե իլերիլէմիշ միլլէթի ախեր իլէ պիրիսի պիզիմքինի բուպէրու էթմէք իսթէսե՝ պէլքի իմ՛ու ֆիւնուն թէէլիֆ-լէրինաէն զիատե տուա քիթապլարը պուլուպ աէպէպինի պիլմէսինի իչին մաթ գոլըր վէ ֆազուլէթե մէյլի մէշղէպինէ մաիլ օլուր։ Ֆիլ-վագը հայրան օլաճադ ֆազուլէթ վէ պիսիւք շան, վէ սէպէպի՝ էրմինի օլուպ իպատէթքեար աթաալարընըն օղուլտան օղուլա քէլմէը վէ իպրէթիսիլէ վէրտիքլերի տօղրու տին, խասա մուհամպէթ վէ Ինճիլ շէրիֆին թէմսիհլերի էմանէթինէ սահիդ օլմասը տոր։

Վէ լաքին պու գատար բուհանի քիթապլար արատընտա, պիր տէ հէր քէսին անլայապիլէ-ճէյի լիսանի թիւրքիտե ԷՕՄՐՒ ԷՎԼԻՑՑ ար-զիւլէնիր իսի։ Շիմոի պիրատէրի ազիզլերի-մին մաթլուպունա րիայէթէն իշպու թէէլիֆ էթտիյիմիզ քիթապլա պու գուսուր տախ մահվ օլտուղունտա, մէէմուլ էտէրիզ քի հէր

գալպի փաք քրիսթիյան գարտաշ տօղրու եիւ-
բէյլէ օգուտուղունատա արզիւսինէ էրէր վէ իճ-
մալէն փարէ փարչէ վէ եահօտ իւսթիւն քէօյիւ
իչիթախի նագլիյալարը պունուն իչինատէ պիթ-
թէքմիլ սանքի կէօզիւյլէ կէօրիւպ՝ օնլարըն ֆա-
զուլէթինէ միւվաֆըզ հարէքէթ էթմէյէ սաիւ
սիգգամի էտէր։

Քիլիսէի շէրիֆին թա իսթիտասընատան Էվ-
լիյալար էօմրիւնիւ եազըպ օգումազ ատէթ օլ-
մուշ տուր, վէ պու ազիզլէրին հիքեայէսինին
դրամաթընատան հասլ օլան էյլիքլէր գայէթլէ
չօգ տուր։ Տինինատէ զահիֆ վէ գալիլ իման՝
դուվվէթ վէ մէթանէթ պուլուր. կիւնահ ըղըր-
պընա թուրթուլմուշ՝ կէօզիւնիւ աչար, պուլուն-
տուղու հալի թանըր. էյիլէր՝ տահա էյի օլ-
մազա գայրէթ էտէր. խասթէլէր, ֆուգարէլէր
վէ տիկէր կիւն մէշագգաթլար իչինատէ ահուզար
էտէնլէր թէսէլլի օլուրլար. վէլ հասլ հէր քէս,
հէր նաս վէ հէր չաղ եափէի սէլամէթի իչին
արատըղը էօրնէյի. պուլուպ միւթասիլ օլմազա
հէվէս էտէր։

Պու գատար էյլիքլէր միւճիսի քիթապը
ինչա էթոխիմիզտէ հէր շէյտէն զիատէ միլլէ-
թիմիզ իչինատէ պուլունան սուրըլարը սէչիպ
ալմազա գայրէթ էթտիք։ Հէր քէս հէր կիւն
սէնէնին պաշընտան սօնունատատ պիրէր սուրը

օգուտապիլսին տէյի պիզ տախի պաշլըճա Ցայտաւուրք տէնիլէն քիթապըն սըրասընա կէօրե կիթոխք։ Ա՛իլէթիմիզ ինտինտե իթիպարտա վէ առը պէլլի վէ եօրթուսու թուրթուլուր սուրըլարը քիթապի մէզքիուրտե պուլամատըղըմըզ հալտե, լիսանի ախէրլէրտէն ալըպ սըրասընճա մինտասիպ եէրե կէշիրտիք։

Ա՛լտըղըմըզ քիթապլէրտէն, ալէլ խուսուս Ցայտաւուրքտան այնի թէրճիմէ էյիմէյիպ նապիլէրինի, միճիզէթլէրինի վէ տէյիշլէրինի թէգայէյուտ իլէ թէֆթիշ էյիտիք. էլիմիզտե օլան պու միսիլլի քիթապլարը պիրիպիրինէ չաթըշտըրըրտըգտան սոնրա, տօղրուդու վէ քիլիսէի շէրիֆտէն թէհսին օլմուշտու ալտըդ. շիւպհէլի օլուպ նիզա չէքէնի չօդ տէֆա պիր թարաֆա պըրագտըդ։

Էյ սեվգիլիլու ազիզ քրիսթիյան գարտաշլըմ, էյէր սէնին խաթրըն վէ ֆայտէմնտա օլման իչին պու գատար զահմէթ վէ խարճ կէօզիւմիզ էօնիւնտե լաթիֆ վէ խաֆիֆ կէօրիւնտիւյտե, սանա տախի պունլարտա պէտէլէն հէր կիւն ալըպ օգուտադ կիւճ կէլմէյին։ Եալվարըրըմ, ապշամ եա սապահ այ՛լ օգու, վէ օգուտուդլարըն սուրըլարտա պէնզէր օլմազա ղայրէթ էյլէ։ Օնլար սուրը տուրլար պէն տէյիլիմ, օնլար կիպի էզկէթլէրե տայանամամ, նէֆսիմի գըրամամ

աէմէ։ Օնլար տա տիւնեայա կէլտիքլէրի վապթ
սուրը տէյիլիմիլէր, օնլարըն տա աէնին կիպի
թէնի վարըտը, օնլար տա տիւնեա վէ շէյթան
իղվալէրինէ միւպթէլայըտըլար։ Գօրդմա, օն-
լարա գուվվէթ վէրէն Ալլահ սանա տա վէրիր,
աէնին տէ եարտըմճըն օլուր. ֆագաա սուրը
Օգոսթինոս կիպի, Պիրիսի օլպիրիսի էթմիշէ,
պէն տէ էտէրիմ տէ, միւսթադիլ աէն տէ պիր
կիւն օնլարըա պիրլիքտէ ճէննէթտէ աէմավի փէ-
աերինին վէլի նիմէթինին մէտհինի էթմէկ լայըզ
օլուրսուն. ամին։

ՅՈՒՆՎԱՐ 1

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍՈՒ

ԹԼՓԱՏՈՒԹԻՒՆՈՒ ՎԷ ԻՍՄԻ

Աֆէնտիմուզ վէ գուրթարըճըմըզ Յիսուս Քրիստոս՝ ճէմի ազիզլէր ազիզլէ, համթա քէնաի ասըլ զամթի շէրիֆի սահլիկլիք վէ ազիզլիք օլաուզաննա պինաէն ճիւմլէ սուրբլարըն նագլինաէն էվվէլ՝ օնուն շէօհրէթլի զիքրի աէնէնին իլք կիւնիւնէ թահսիս օլուպ աունուլմուշ ատր։ Քիւնահի շէրիֆ, Աֆէնտիմիզին իճրա էյլէտիյի թվլիաատութիւն մահաէսինին թէֆէքքիւրիւնէ՝ պիզի պու կիւն տավէթ էտեր։ Ամբր աւեահարանըն նագլի միւճիհինճէ Քրիստոս տիւննեայէ կէլտիքտէն սէքիզ կիւն սոնրա թվլիաատել օլատու. վէ իսկի՝ մէլէյին փիշինճէ վէրտիյի խապէր իւզրէ՝ Յիսուս գօնուլտու։

Թվլիաատութիւն սրբրընը էյի անլամագ իչին էսքի գանուն իւզրէ՝ Ալլահ Աֆէնտիմիզին հայր Աբրահամա վէ օնուն սիլսիլէսինէ պուննու թէմմիհ էթմէսինին սէպէպինի պիլմէյի։ Թվլիաատութիւն տէտիյիմիզ Ալլահըն՝ Աբրահամ վէ քէնաի սիլսիլէսինէ էթտիյի շարթըն նիշանը վէ պիւյիւք պիւյիւք վաալէրինին իսպաթլատըտը, եախօտ Ալլահ ճէմաաթը՝ միլլէթի ախէրլէրտէն աէչիլմէսի զըմնընտա պիր նիշանէ, վէ եախօտ սկզբնական կիւնահտան խէլաս օլմազա պիր թէտպիր իտի։

1

Վ ապրա Յիսուս էֆէնտիմիզ տէ Ա՛բրահամըն էվլատլարընտան ըտը, լաքին ծնլար կիսկի տիւնեա ատէթի իւզրէ վար օլուպ տիւնեայէ կէլմէտի, իլլա Հոգին սուրբուն դուվվէթի վէ ֆիիլհալէ Կոյա Ա՛արիամըն մուպարէք բահմինտէ Թէն վէ ճան ալըպ ինսան օլտուղու իչին պու Թէլիսսումէթիւն դանոունունա ԹուԹմադըգա պօրճու եօղուտույսաստա, պիր գաչ սէպէպլէրէ պինաէն պունա իրԹիքեաղ էթտի։ Ա՛լէմ ալէտը կէօնիւլլիւլիւք իսպէթի օլմազ սէպէպինտէն մաստա, Ա՛վվելա՝ հէր ապրըլտըգա միւսԹէֆա ատհինհ ինսան Թէնի ալտըղընը պիլէ կէօսԹէրիպ, պիր Թադըմ ոճնրատան Թէօրէյէճէք՝ Ա՛ֆէնտիմիզին Թէնի Թահդիփ տէյիլ սուրէթա պիր կէօսԹէրիշ իտի տէյի իտտիա վէ քիւֆր էտէն հէրեսիկոդալտըգա գարշը օլսուն տէյի։ Ա՛քինճի՝ Ա՛բրահամ նահապետին ոզյունտան տէյիլ տիր տէյի Նահուտիլէր պիր պէհանէ պուլմադընտըր։ Ա՛չիւնճիւ՝ պիզիմ մուհադդէԹիմիզ իչին ատը վէ իսքէնճէ չէքմէք արզուսունու՝ իսԹիտա պու Թէլիսսումէթիւն ուղա պէյան էթմէք իչին։ Պիզիմ մուհադդէԹիմիզ իչին Կոյա Ա՛արիամըն բահմինտէ ինսան օլսուն. պիզիմ մուհադդէԹիմիզ իչին գըշըն ատուպ էյեսինինտէ պիր մադարա իչինտէ տօղսուն. պիզիմ մուհադդէԹիմիզ իչին պու կիւն գըյամէԹլի գանլըն տէօքիւպ, կէօյլիւ փէսէրինէ ուղուրսուզա էտէճէյի գանլը գուրպանըն պիր պէշարէթինի շիմտիտէն կէօսԹէրսի։

Փետրուարին եմրի իւղրէ Թլփաաու-
թիւնաման ոնրա իամի Յիսուս գոնուլ-
տու քի, Գուրթարըճը թապիր օլունուր:
Պու իամին՝ ախէր իսիմլերտէն ալա վէ
ադիմ օլտուղունու Պօղոս առաքեալ պէյան
էթմէք իչին, Կէօքտէ, Եէրտէ, վէ զիրի
պէմինտէ օլանլար Յիսուս Քրիստոսուն իս-
մինէ ուճտէ էթմինլեր, տէր: Քրիստոս
էֆէնտիմիզ տախի, Պէնիմ իսիմիմէ փէ-
տէրսմտէն Հէր նէ իսթէրսէնիզ, սիզէ վէ-
րիր. Պէնիմ իսիմիմէ շէյթանլար չըգար-
արնլար, վէ Թիւրլիւ լիսանլէր ուէյլէսին-
լէր տէյիպ իսմինին ապիմ գուվվէթինի
կէօսթէրտի: Յիլ վաղը պունլարըն Թէ-
ճրիպէսի առաքեալլարըն վէ ուրբլարըն
էօմրիւնիւն նագլինտէն մալում տուր:

Չօգ ուրբլար պու իամ իլէ Թէսէլի
պուլտուվար, վէ չօգ ինտատ քրիսթի-
յանլար պիրի պիրլէրինէ սէլամ վէրմիք-
լէրի վաղթմ պու իսմի գուլլանըլտար ըտը
վէ Հալա գուլլանըլտար: Ուրբ Պաւվա-
նոս Թաշլանտըղը զաման, Էֆէնտիմ Յի-
սուս, բուհիմի սէն գապուլ էյլէ տէյէրէք
էօլտու: Ինթիման քի, իսպատէթքեար
քրիսթիյանլարըն էօլում ալամէթինտէ
պու ատը ատֆալթլէ տէմէլէրի՝ պունա-
տան ատէթ օլմուշ օլա: Ամէթա պա-
զը Նէբայրութիւնա եազըլան քիմսէլեր,
էճել վաղթինտէ լիսան իլէ էթմէյէ գա-
տը օլմատըգլարը Հալտէ եիւրէքտէն տէ-
տիքլերինտէ լիսկատտար Նէրողութիւն գա-
զանա պիլտիլեր. Ֆագամի էվվէլա պիր

էյի խոստովանանք օլուպ՝ Ալլահըն լութֆունտա օլմալը տըրլար, պու տա միւմքին տէյիլ իսէ, պարի եիւրէքտէն փիւշման օլուպ, կիւնահլարընա աֆվ տիլէմէլի տիրլեր։

ՅՈՒՆՎԱՐ 2

ՍՈՒՐԲ ՍԵՂԲԵՍՏՐՈՍ

ՐՕՄԻ ՀԱՑՐԱՊԵՏԻ

Սուրբ Սեղբեստրոս Րօմա շէհրինտէ Հռուփինոս վէ Յուստոս իսմլի քրիսթիյան ալթալարտան տիւնեայէ կէլիպ՝ կիւրենոս Քահանանըն եանընտա էտիպ իւէրքեան վէ էյի քրիսթիյանա տաիր թալիմաթ պապընտա թէրպիյէ օլտու։ Պու ազիզ զիյարէթի իչին Րօմայա կէլէն էճնէպիլերի փէտերանէ գապուլ էտիպ հէր իքթիզալարընը գայրըրըրտը։ Ահմէտէթ գապիթի փուխփէրէսի Տարկուինոս՝ օնուն պու թարզ խայր ամէլինի փարա թօփլամաղ իչին պիր ճէնն գըյաս էտէրէք Հուզուրունա չաղըրտը վէ էօրճէն մալլարընը թալապ էտինճէ՝ ազիզ տէօնտիւ, Պու կէճէ էօլէճէքսին էճէնտիմ, պու միսիլի կէչիճի շէյլէր էնտէնինէ տիւշմէն աճաիպ շէյ տէյիլ մի, տէտի։ Ճիլ վագը ազիզին սէօզիւ միւճիպինճէ Տարկուինոս ադշամ սօճրատա թաամ էտէրիքէն պօղաղընա տիքէն պաթըպ պօղուլտու, վէ Սեղբեստրոս՝ զալիմին էմրիյլէ մուգաուտէմ

ղընտանա ամբլմբշիքէն գուրթուլուպ
չըգտը :

Կոստանդիանոս գրալըն էյեամի տէվլէ-
թինառէ Թօմա փափը Սեղբիատէս էօլտիւ-
յինառէ մէրհումուն եէրինէ ճէմի քրիս-
թիյանլարըն բիզասըլա սուրբ Սեղբեատ-
րոս սէչիլսի : Քրիսթիյանլար հիմայէթ-
ճիսի մէրսում Կոստանդիանոս Թօմատան
ըրագ պիր մահալլառէ ճէննէկ թուրթուննմուշ
իքէն, պազը տինսիզ րէճալ քիպար թա-
դըմը քրիսթիյանլարա թէքրար զուլմ
էթմէյէ պաշլատըլար : Քիլիսէի շէրիֆին
քահանալարընըն րէճասընա մէպնի սուրբ
Սեղբեատրոս՝ Թօմատան չըգրըպ Սօրաթէ
տեսիքլերի տաղա չէքիլսի, վէ պիր մաղա-
րա իչինէ գափանըպ՝ տէրտ ու մինէթ
իչինառէ պուլունան սիւրիւսիւ հադդընտա
րուզի շէպ Ալլահա նիյազ էտէր տուրուր-
ուտու : Օրատա քէնտիյէ կէլէն քրիս-
թիյանլարա՝ Ալլահըն շանը իչին հէր զուլ-
մա թէհամմիւլ էթմէյէ նասիհաթ վէրիր-
իտի : Ադիզին տուտաընը Ալլահ իչիտիպ
պու սիյագտա իճրասընը էթտի : Կոս-
տանդիանոս գրալ՝ ճիւզամ իլլէթինէ կի-
րիֆթար օլուպ՝ փութ փափազլարըլա
պիրլիքտէ ուսթա հէքիմլէր տախի քիւ-
շիւք չօճուգլարըն գանըլա եայգանմա-
տան ղայրի տէրտինէ տէրման օլմազ տէ-
տիքլերինտէ, զէվալլը գրալ ալթ իւաթ
օլտու վէ կէճէ ադը փէրուշան վէ գալպի
մահգում ույդույա վարտը : Պույասընտա
իքի հէյպէթլի քիշի կէօրինիւպ, Սօրաթ-

թէ տաղընտրութեան առաքին օրէն ապիզ Սեղբեստրոսը եռանդնաց չաղերը օ՝ ախէր պիր հայց ամենակալ ուրկա սէնի եայդայրդ շինիա վէրիր տէօխքառէն ասնրա դայդ օլսուրար։

Տէրաղատ գրալըն էմրիյլէ սուրբ Սեղբեստրոս տաղտան վանակչահըն հուզուրինէ տավէթ օլունսաս, վէ ըսկայարնսա վադը օլանը իշլեմիքառէն ասնրա Պետրոս վէ Պօղոս առաքեալլարըն թասվիրինի կէօսթէրտի։ Պաս՝ թասվիրլէրի կէօրիւնճէ իլգ ադշամ ըսկայարնսա կէօրիւնէն հէյպէթլի առէմլերին քիմ օլսուդլարընը թանըյըպ՝ ապիզին նասիհաթընա պինայէն՝ ահնիմիզէ միւթէալլիդ էլգէմ մատտէլերի էօյրէնսի վէ վաքթիդ վէ քրիսթիյան օլսուս։ Պու վադըստան ասնրա խայլի զէմանտէն պէրի զուլմ չէքմիշ քիլիսէի շէրիֆ տինսուար գրալըն ապէհինտէրահաթ պուլսուս, վէչօդ իպատէթ հէրլերի ծնուն մէսարիֆիյլէ պինա օլունսուլար։

Նէհլե ֆէսատ Ըրիսսուն եէնի իճատ էթտիյի հերեսիկոսլուղուսդաթըրդ օրթատան գալտրդմադ իչին գրալըն բիզատրյա Իգնիք շէհրինէ խայլի սուրբ Նայրատպեէրին իլգ ընդհանուր ժողովքու օլմասընա սուրբ Սեղբեստրոս սէպէպ օլմուշտուր։ Պու կիսունէ Քիլիսէի շէրիֆին շանու շէօհրէթի հադդընսա վաքիր խրզմէթլերտէն ասնրա, նիհայէթ Րօմա քիւսիւսինէ ճիւլուսինսէն եիրմի պիր սէնէ ասնրա թասդիր օլունմադ սուրուր իլէ վադ բուհինի Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՅՈՒՆՎԱՐ 3

ՍՈՒՐԲ ԳՈՐԳՈՒՈՍ

ԵՒ ԶՊԱՇՏԸ

Սուրբ Գորգիոս Գայաբիտէ ծիւնեայէ կէլիպ, եաշը քէմալէ էրինճէ, Վիսկոզ-ծիանոս գրալըն էյեամինաէ ճէնքճիլիք խըզմէթինէ մէշղուլ օլմուշուաուդուաուա, եինէ փաղիլէթէ օլան աշգ ու զայրէթիլէ Ալլահ եօլունաա չօգ իլէրիլէաի, վէ պուլունաուզու խըզմէթաէ զայէթ զայրէթլի օլմասը իչին եիուզպաշըլըգ րիւթպէսինէ նայլ օլաու։ Ալղընաան ասլա քիւֆր վէ լանէթ, եախօա պիր զայրի նադըշմազ ասհպէթ չըգմազ ըսը. եէյիպ իչմէք խուաուսինաէ աէ փէք ծիդգաթլը վէ փէրհիզքեար. վէ ճէնքճիլէր արասընաա էքաէրիյեա խույ վէ ատէթ օլան գուամար վէ օյունլարաան կէրի տուրուրաու։ Պուունլարաան գաթի նադար ասղու ծինինաէ մէթին վէ փայէաար, վէ ծին ուզուրունա հէր զահմէթի կէօղինէ ալարգաան մաաա գանընը պիլէ աէօքմէյէ հազըր ըսը։

Պիր կիւն փուրթփէրէսթլէրին ատէթի իւզրէ՝ ճէնք փուրթու իզդէթինէ պիր օյուն վէ ալայ գուրուլուպ փաաիշահ ֆէրմանըյա քրիսթիյանլարը պու փուրթաա սէճաէ գըլմայա խպրամ էթտիլէր։ Պու ֆէրմանաա քրիսթիյանլարըն չօղու իթաաթ էթմէյիպ զընաանաա գօնուլաու. քիմի աէ էվինի պարգընը պրագըպ, շէհիրաէն ծիշարը

չըգտը վէ իզսիզ չէօլէրէ վարըպ սագլան-
տը: Պու խուսուստէ Գորդիոս տախի
ճէնքճիլիք խըզմէթինտէն վազ կէլիպ,
թէնհատէ տուա վէ խայր ամէլլեր իլէ էյի
էօլիւմէ հազըրլըզ կէօրիւրտիւ:

Պիր էյեամտէն սօնրա Ալիքանոսուն
կիւնէլէրինտէ մէյտանա չըգտը, վէ Ա-
հըն իլհամըյլա թէմաշա եէրինէ վարըպ
մեզքիւր փուլթուն իզլէթինէ ճէմ օլան
փուլթիէրէսէթլէրին վէ Ադրիկողայոս հա-
քիմին էօնիւնտէ Ղասյի մարգարէնին սէօ-
զիւ միւճիպինճէ, Ադամայանլարտան պու-
լունմուշտուր վէ պանա գատտ էտէնլէրին
հուզուրունտա տուրմուշտուր տէյի, չաղըր-
մաղա պաշլատը: Ֆաքիմ պուննուն քիմ
օլտուղունտու, նէրտէն կէլտիյինի վէ նիհա-
յէթ քրիսթիյան օլտուղունտու տույունճա,
իփրահիմ ղազապա կէլտի վէ էօրթիւլիւ սէս
իլէ ճէլլատլար կէլտին, դամչըլար, դուր-
շունլար վէ գըլըճլար հազըր օլտուն, աղ-
ղըն ճանտավարլար մէյտանա չըգարըն, վու-
րուն թէփէլէյին, փատիշահտան գօրգ-
մազ, հուզուրումտան հիճապ էթմէզ ատի
գուլու փարչ փարչ էտին, օնտա պիր էօ-
լիւմ ազ տըր տէյի, հայդըրմաղա պաշ-
լատը:

Գորդիոս, հաքիմէ տէօնիւպ՝ պու էօրթ-
լէրին՝ պէնի տալա իւղրիւտէմէզ, հաթթա
գապիլի օլտայըտըր Քրիստոսուն մուհատ-
պէթինէ պիր տէյիլ, պին քէնդի էզիյէթ-
լի էօլիւմ իլէ էօլիւրիւտիւմ տէտիք-
տէն սօնրա կէօզլէրինի կէօյէ գալտըրըպ,

Իշեխ հիմայէթ ձիմ Յիսուս պանա եար-
ամբ էթմէյէ հազըրսըզ, ինսանըն էտէ-
ճէյի զալիմլիքտէն գօրգմամ. նէյչ պէք-
լէյօրսուն, իսթէմիյին կիպի էգիյէթ վէր,
պէն սիյասէթ չէքտիքճէ իվթիխարըմ
արթար, տէտի:

Գայմագամ էօքէմինտէն գուտուրա-
ճաղընա, պէլքի թամթըղըղըա օնու գա-
պանա պիլերիմ գըյսաը իլէ, կէլ ուշագ
կէնճլիյինէ գըյմա փատիշահ էմրինէ ի-
թաաթ էյլէ, սէնի ալիւլ ալա վէ ազիմման-
սըպլարա էրտիրէյիմ տէյի վատ էթտի:
Լաքին պու սէօզլէրի հիչ պիր ճահտէ էթ-
մէտիյի հալտէ, գըլըճընը չէքիպ, գամ-
լինի հիւքմ էտէճէյիքէն, ազիզին ապրա-
պալարը՝ պէլքի գանտարըրըզ փատիշահ
էմրինի իճրա էթտիրտիզ տէյի միւսաա-
տէ տիլէտիլեր. լաքին պունլարըն հէր
թիւրլիւ շէյթանի նատիհամէթլերի պոշա
չըգընճա գայմագամըն էմրիյլէ գամթ օ-
լունտու, եախօտ պաղըլարըն զիւմինճէ
ամէշէ ամբըլտը:

ՑՈՒՆՎԱՐ 4

ՀՆՕ ԿԱԹՈՒ ԱՐՔԱԼԱՄ, ԻՍԱ-

ՀԱԿ ՎԷ ՅԱԿՈԲ ՆԱՀԱՊԵՏԼԻՔ

Ա՛ԵՀՈՒՐ նահապետ վէ տինտարլարըն-
ուլու փէտէրի հազրէթի Հայր Աբրահամ՝
Վիլտանիլէրին էյալէթինտէ Վրհատոս է-
ֆէնտիմիզին մէվլուտինտէն պին տօղուզ

եւ ուզ ոտքան ալեր սէնե էվվել տիւնեայէ կէլմիշ տիր։ Այդ նահապետուէն ասնրա քէնան օնպիրինճի նահապետ իսի, իւք իսմի Աբրամ, վէ ասնրա Աբրահամ տէ-նիլսի. հազգ Ալահը թանըյըպ, Քիլ-տանի դըզը Սարայը ալտըդտան ասնրա կա-րան սէմթէլերինէ սաքին օլմազա կէլսի, վէ փէտէրի Յարա եալանճը փուֆլարը թէզը էֆտիքտէն ասնրա իքի եուզ պէշ եաշընտա էօլտիւ։ Ալահըն էմրի իւզրէ եէյէնի Պոմա իլէ Յտարանտան չըդըպ, Քեա-նանա ապլուզ տէնիլէն եէրէ կէլտի։ Պու-րտատա Ալահ կէօրիւնիւպ օ սէմթէլերի քէն-տի էվլատլարընա վէրէճէյինի վատ էֆտի. ոնտան Ռէֆիէլէ կիտիպ Ալահա գուրպան տունտուդտան ասնրա չէօլէ վարտը։

Օլ էյտամտէ Քեանանտատա դըմըլըդդու-հուր եարիպ Ումրտա կիմդիյէ մէճպուր օլտուդունտա, Նահուտիլերին միմտատի իւզրէ, Սարա էհլի իչին քէնտի գըզդա-րընտաշը տըր տէյի Ումրտատա թէվտէճուր էֆտիյէ պաշլատը վէ Ումրը փատիշահը փարաուն տտա Սարայը քէնտիյէ ալտը. լա-քին ասնրատտան Ալահըն էմրի իլէ Սարայը թէքրտար Աբրահամա վէրտի, վէ չօգ պահ-շիշլեր իլէ Ումրտատան չըդըպ կիմդիյէ գոր էֆտի։ Աբրահամ Պոմա իլէ եինէ Ռէ-թէլէ տէօնտիւ, վէ իքիսինին տէ գօյուն սիւրիւլերի չօզալըպ, եէրլերի ազ կէլտիյին-տէ պիրի պիրլերինտէն այրըլմազ իգիթիգա էֆտի. Պոմա Ադոմա վէ Աբրահամ Ումը-րըդյէ կիմդի։

Պիր եյեամանէն սոնրա Գոդողազոմոր ախէր իւշ փատիշահլար ըլա պիր օլուպ Վատիւլ մէլհամէ պէշ փատիշահլարա դարշը ակֆէր աշտրղընաա Սոդոմ էհալիսի եէնիլիպ Նոմա էսիր տիւշտիւ. Ապրահամ պու վազտըյը իշիթտիքլէյն էմպախինտէն իւշ եիւզ ոն սէքիզ քիշի ալուպ տիւշմէնլէրինէ դարշը վարտը, վէ վուրուպ զըրտըգտան սոնրա Նոմոու վէ քիւլլի ճէմաատը դուրմատըր: Սոդոմ փատիշահը Ապրահամա միննէթտար օլուպ, ալտըղը եաղմայը հէրի օնա պրազմազ իսթէտի. լաքին Ապրահամ իւմիտինի Ալլահա գօյուպ, Օլմայա քի, Ապրահամը պէն զէնկինլէթտիմ տէյէսին տէյի, փատիշահա ճէվապ վէրիպ, Թէքլիֆինի գապուլ էմտիտի: Վ է Մելհիմ փատիշահը Մելքիսեդեկ Ալլահ քահանտար օլմաղլա Ապրահամա խայր տուարար օգուտու. Ապրահամտա ալտըգլարընտան օնա օնտաղըզ վէրտի:

Ալլահ Ապրահամա նատըր օլաճաղընը վէ էվլատլարընը կէօյտէքի երլտրզլար գատար չօղալտաճաղընը պիր բույա իլէ օնա պէյան էմտիքտէն սոնրա, պունլարա իսպաթ՝ պիր գուրպան սունսուն տէյի էմր էտիպ, սունսուղու վազրմ՝ սոնրատան օլաճաղլարը ածախպ թարզ ըլա պէյան էմտի: Սարա էհլինին օլ քէօհնէ եաշընատէք պիր էվլատը օլմատըղընա Ապրահամ շիւպհէ էմտիքիպ, թէքմիլէն Ալլահըն վատլարընա ինանատը, վէ Սարանըն բիզատըյլա Ապրահամ՝ Ագարատան պիր էվլատ

Հոգիով խոնարհ եւ հեզ սրտով: Խոնարհ օն իւր եաշընաա էքէն, Ասրա էհլինաէն Ալլահըն վասը իւզրէ, պիր օղլու օլուպ, վատ էթմէյի եէրլէրի վէրմէյիմ տէյի Ալլահ Իբրահամա թէքրար պէյան վէ պուննան պէօյլէ սէն Իբրահամ, վէ Ասրա էհլին տէ Ասրա չաղըրըրըն տէյի թէմպիհ էթմէ վէ քէնոմ՝ Ալլահ ճէմաաթը օլմասընա նիշան, թէվհատուէթիւն պօրճունու գօտու:

Իբրահամ էվինէ գապուլ էթմէյի իւչ մէլէքլէրաէն՝ Ասրա էհլինին ահունայէ պիր էվլատ կէթիրմէք միւժտէհինաէն մատա, Սոդոմ գոմոր շէհիրլէրին քէնոմ կիւնահլարը իչին խարապ օլաճագ խապէրինի տոխի ալտը: Մալհէր վէ ալէլ խուսուս ասվկիւլիւհու Գոմ՝ կիւնահքեարլար ասրասընատա ղայպ օլմասըն տէյի վէհվեհ էտոխ, իչինտէ էլլի սալհ պուլունուրատա շէհիրի խարապ էթմէհինլէր տէյի մէլէքլէրէ եալվարտը. բէճատ գապուլ օլտուղունատա եավաշ եավաշ սալհէրին սայրասընը թէնգիլ էտիպ՝ էլլիսաէն գըրգա, գըրգատան օթուզա, օթուզտան եիրմիյէ վէ թատ օնա գատար էնոմ, շէօյլէքի, օն քիշի պուլունմայրատը խարապ էթմէյէճէքլէրիտի. լաքին Գոմուն վէ օնուն այալլէրինաէն պաշգա դուրթուլան օլմատը:

Իբրահամ Գերարա շէհրինէ տօղրու եօլէվան օլտու վէ տօրանլարատա Ասրա գըզգարտաշըմ տըր տէյի ճէվապ վէրտիյինտէն, օրանըն փատիշահը Աբիմելէք՝ էհլի

օրտուղունու պիլմէյերէք Սարայը քէնտիյէ
ալտը, լաքին ասնրա Ալլահըն էմրի իլէ գյ
վէրտի։ Պիր աչնէտէն Ալլահըն վատը իւզ-
րէ քէնտի եիւզ եաշընտա իլքէն Սարատան
պիր թանէ խտահակ նտամինտէ էվլատ է-
տինիպ ղայէթլէ շատ օրտու։ Նիրմի պէշ
աչնէ միրուրինտէն ասնրա, էվլատընը քէն-
տինէ գուրպան սունտուն տէյի, Ալլահ Ա-
բրահամա էմր էթտի. վէ Աբրահամ տա-
խի պիւյիւք իթիդատըա էմրինէ միւթիւ
օրտուղու իչին, էվլատըյլա հէր միլլէթլէր
մուպարէքլէնէճէք, եանի, քէնտի էվ-
լատընտան գուրթարըճը տօղուպ, թէն
թարաֆընտան Ալլահ փէտէրի օրաճադ
տէյի թէքրար թէքրար վատ ալտը։ Ա-
բրահամըն իթիդատընէ գատար պիւյիւք ի-
տիյաէտէ, խտահակըն պու աճաիպ էմրէ
միւթի օրմատը օնտան աշաղա օրմայըպ՝
օղլու իլէ փէտէրինին իթիդատը մէտ,
վէ փէտէրի իլէ օղլու թէպրիք օրունտու։

Սարա էօլիւպ քանանլարըն էյալէթինա
քէճին օրունտուգտան ասնրա, Աբրա-
համ էվին քէթխիւտալարընտան պիրինի
եօլայըպ՝ պիրտաէրի Նաքովրուն օղլու Յա-
թուէլին գըզը տիլպէր Ռեբեկայը խտահա-
կա ալտը։ Վէ ֆօլ պիր էհլէրինտէն օրան
ախէր էվլատլարընա ճիւզի պախշիշ վէրիպ
խտահակ օղլունա ճէմի վարիյէթինի պը-
րաղտըղտան ասնրա եիւզ եէթմիշ պէշ
եաշընտա էօլտիւ։

Խտահակ Ալլահա մադպուլ օլուպ քիւ-
լիւ փիշքէշլէրէ մալիք օլտու, վէ լաքին էհ-

լի Ռեբեկաեան էվլաթը եօղլաուու, օլ պապա-
ե Ընդհա աուա էթուի վէ բէճաթը գա-
պուլ օլունուպ վազթինաե էքիզ ոօղլու-
իլք ոօղանդըն աորընը Նաաւ վէ ասն ոօղանդըն
աորընը Յակոբ գօոու: Ընալարը Ռեբեկա՝
Նաաւաեան զիաաե քիշիւք օղլու Յակոբու
աէվաի վէ կիզլի նաաիհաթը վէ թէրթիպի
իլէ Յակոբ թաալիպ օլաուղու իլք էվլաա-
լըզ հադդընը պիրաաէրի Նաաւաեան պիր
թաազիպ եօզ պէհա իլէ, եանի պիր մէրճի-
մէք չօրպաաը իլէ սաթըն ալաը: Նաահա-
կընն կէօրիւ իսթիյարլըգաեան կէօրմէզ օլ-
աաւ, վէ էօլմէաէն էվլաալարընդըն իւզէ-
րինէ էլինի գէյուպ՝ ասն օրհնուէթիւնունու
վէրմէք իսթէոիյինաե Յակոբ՝ աահա պի-
րաաէրի Նաաւ ալաեան կէլմէաէն փէաէրի-
նին արզու էթուիյի թաաամ էօնիւնէ գօ-
յուպ՝ սաթըն ալաըղը իլք էվլաալըզ հադ-
դընա մէպնի՝ իլք էվլաա օրհնուէթիւնու-
նու փէաէրինաէն ալաը: Նաաւ պունու
աուչաաղունաա գայէթ մահզուն օլաուչ-
աաաա՝ Նաահակ պիլմէյէրէք վէրուիյի օր-
հնուէթիւնու կէրի ալմազ իսթէմէաի, ճէ-
մի օլան թաարաֆը իլահիաէն թէրթիպ վէ
պիւիւիւն քիւչիւէ պաշ էյիպ միւթէ
օլաճաղընա պէշարէթ իաի: Վէ լաքին Նա-
աաւ աահա չէհրէանի աաարվէ փէաէրինին
վէճաթընաան ասնրա Յակոբու էօլաիւ-
մէյի դուրաու: Նաաւըն գարէգի Յակոբա
մալում օլաուղունաա՝ վալիաէանինէ էօյիւ-
աիւյէ ապայըաը Նաբաանըն եանընաա գաչըը:
Նօլաա կիսէրիքէն չուչաալընաա՝ պիր ու-

ճու եէրտէ վէ օլ պիր ուճու կէօյտէ, իւ-
զէրինտէն մէլէքլէր էնէր չըզար վէ պաշընա
աա Ալլահ տուրմուշ հիքմէթլի նէրտիւ-
պանը կէօրտիւ։ Փէտէրին Ալբրահամըն վէ
Խահակըն Ալլահը պէն իմ, դօրդմա, ու-
յուտուզուն եէրի սանա վէ անընին էվլատը-
նա վէրմիշիմ տիր, տէյի Ալլահ թաուա-
ֆըննան սոոա իշլէթտիկինտէ իհթիրազ
ու մէսուրիյէթլէ ույդուտունան ույան-
մը վէ պաշը ալէյնա դօտուզու թաշը ա-
լըպ՝ օրտաա Ալլահ կէօրիւնմէմինէ նիշանէ
տիքտի վէ Ռէթէլ եանի Ալլահ խանէսի տիր
տէյի աա դօտու։ Յայըտը Լաբանըն եանըն-
աա խայլի սէնէ խըզմէթ էթտիքտէն սօն-
րա էմէյինէ պէտէլէն Լիա վէ Ռաքէլ գըզ-
լարընը ալտը վէ եիրմի սէնէ զարփընտա
վաքթիլ մալ ու այալ սահիպի օլուպ վա-
թանընա տէօնմէք խալէտտի։ Լաբին Լա-
բանըն պըրտագմատըլընը կէօրտիւյիւնտէ՝
օնտան կիտլի գաչտը վէ սօնրա էնտէ-
սինէ տիւշիւպ Յակուբու գօվալատըը իչլին
Ալլահտան թէքտիր օլունտու։ Յակոբ
թէքրար եօլտա ինսանը քիսափէթինտէ մէ-
լէք կէօրիւպ օնուն իլէ կիւրէշ թուպտու
վէ եէնի թէպէրրիւքէ նայլ օլուպ՝ Յակոբ
եէրինէ տտը տէյիշիլիպ՝ Խարայէլ գօնտու։
Պարատաշը Լտաւ իշլին տահա եիւրէյի բա-
հաթ օլմայըպ էօնտէն թիւրլիւ հէտիյէ-
լէր եօլլատը վէ պիրիսպիրինէ գաուշտուպ-
լարընտա կէօնլիւնիւ ալմադ իշլին չօգ
թաթլը սէօզ վէ հաղիմ հարէքէթլէր է-
տէրէք էօփիւշիւպ պարըշտը։ Տէֆաթ իլէ

Ա՛լլահ ակվկիւլիւ գուլունա կէօրիւնիւպ եէր իւզէրինաէ քէնտի էվլատլարընը տէնիզ գումու վէ կէյ եըլտըզը կիպի չօղալմա վատընը Թէքրարլատըգտան սօնրա Մըսրըտա Ռաքէլաէն տօղմուշ Յովսէփ օղլունուն եանընտա եիւզ գըրդ եէտի եաշընտա կէչինտի վէ էմրի իւզրէ Յովսէփ Թէնինի Վէբրոն շէհրինաէ կէօմտիւ։

ՅՈՒՆՎԱՐ 5

ՍՈՒՐԲ ԲԱԲԱՆԳ

ՀԱՑՐԱՊԵՏ

Սուրբ Բարսեղ իլիմ վէ թէքէլլիւմ շէօհրէթիլլէ քէնտի վազթինին հերետիկոսլարընա գարշը էթտիյի ֆիւթուհաթլար իչին հադդը զաթինտէ Ա՛զիմ սուրբ Բարսեղ չաղըրլմազա շայէսթէ օլմուշ տուր։ Պու ազիզ, Դայոսէրի էյալէթինտէ քիշիզատէ վէ իպատէթքեար աթալարտան տիւնեայէ կէլտի։ Ա՛սըլ զաթինտէն օդուման հէվէսլի օլտուղու իչին, պիր էյեամ Դայոսէրիտէ վէ Իսթամպօլտա վէ Ա՛թինատա իլիմ թահսիլինտէն սօնրա, էնճամինտէ Ա՛ըսըրտա Պորփիւր նամ պիր մանաստըր առաչնորդունուն էլիյլէ սուրբ քիլիսպատան տէրս ալտը։ Պու ալլահանի իլմի թէքմիլ էթտիքտէն սօնրա, Ֆիլիսթին էյալէթինին մուպարէք եէրլէրինէ զիյարէթ էթտի, վէ Ա՛նթաքեա շէհրինէ տէօնտիւյիւնտէ, Ա՛ելիոս եպիսկոպոս-

ման սարկաւագ՝ վէ ճիւզի միւտաէթաէն սօնրա, քէնտի վաթանը Գայսէրիտէ քահանայ մանսրպընա լայըզ օլտու։

Ա՛էմաաթ՝ Բարսեղ չօգ իպղէթ էթտիյինաէն, մէղքիւր Ա՛ելիտոս եպիսկոպոս պուննա մուխալիֆ օլմաղա պաշլատար վէ Բարսեղ պուննու սէզտիյինտէ կիզլիճէ Ցուննտուս շէհրինէ ճիրար էտիպ, սէվկիւլիւսիւ Գրիգոր Նազիանզացի իլէ պիր թէնհա եէրէ չէքիլտի վէ քէնտիյի քիւլլիյէն սուրը քիթապըն իլմինէ վէրիպ փէհիզքեարլըզ վէ տուա իլէ էօմիւր կէչիրիր իտի։ Պէրէք րուհանի եօլտա, կէրէք իլմի խուսուսիյինտէ քէմալիյեէթէ հէվէս էտէնլեր Բարսեղէ կէլիպ, օնտան տէրս ալըյարըտը։

Պիր գաչ սէնէտէն սօնրա, Ա՛րիոս նամ հերետիկոսուն թարաճկիրի Ա՛ղէս գրալ թահթա ճիւլուս էտիպ, ուղղափառլարա զաթի զուլմ չըզարտըղընը Բարսեղ տույունճա՝ Գայսէրիյէ կէլտի վէ իլմու ճիրասէթի իլէ հերետիկոսլարա զարշը տուրուպ, ուղղափառլարա մէթանէթ վէրտի։ Պայսէրի եպիսկոպոսու էօլտիւյինտէ, զօր ուլա պու ազիզի օնուն եէրինէ եպիսկոպոս նասպ էթտիլեր։ Պու ազիմ մէրթէպէտէ իքէն պիլէ, էվվէլքի թէնհատէ ատէթ էթտիյի փէրհիզքեարլըղը էլտէն գօմայրպ՝ ճուզարայէ տահի չօգ իմտատ վէ ատատա զա էտէր իտի։ Ճաթթա պու էյէտամէ գրթլըզ զուհուր էտիպ, չօգլար աճլըգտան էօլտիւյինտէ Բարսեղ՝ զապիլի մէրթէպէ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Библиотека
ՀՍՍՌ-Ում ՍՍՐ

մալընաան սաթըպ, մուզաիզա իչինաէ պուլունանլարա իմառատ էթիքաէն մառատա, ղանի ղանի սատագա վէրմէյէ ախէրլէրինէ ատ էօյիւտ վէրիր իսի։ Վէնաի պինա էթիէյի թաւվանէլէրաէ թաատճիւպ օլունաճադ ալէտ կէօնիւլլիւլիյլէ խառթալարա խըզմէթ էտիպ՝ էլիյլէ մուալէճէ, նաֆագա վէրիր վէ իյրէնմէտէն եարալարընը սիլիպ սարար ըտը։ Պու գատար էշղալ ատասընատա պիլէ լիսան վէ եաղըյլա Ա.րիսաեանլարա գարշը տուրուպ, օնլարըն քէօթիւ թաալիմաթլարընատան ճէմաաթընը հըճպ էթմէտէն վազ կէլմէտի։

Վ՝ալէս գրալ ապիլի ավլամագ սէվատատըյլա, եա Ա.րիսատն մէղհէպինէ տէօնսիւն, եա շէհիրատն նէճի օլսուն կիթապին տէյի Ա՝ոդեատոս նամ բիճալընը օնա իւատալ էյլէտի։ Պիճալ տուրը Խարսեդի հուդուրատնա կէթիրտիպ, Նիշին վատիշահ էմրինէ գարշը կէլիպ, օնուն մէղհէպինի գապուլ էթմէյօրսուն տէյի սօրունճա, Խարսեդ՝ փատիշահատան պիւյիւք օլան Ա.լահ ադիմ իշշան հադրէթլէրի գապուլ էթմէյիմ տէյի պույուրմուշ տուր, տէտի։ Պիճալ տէօնտիւ, փատիշահըն նուճիւզունատան գօրդմաղմըրըն. օ՝ ախնի մալընատան միւլքինատէն վէ հէր շէյտէն մահրում էտիպ սիւրկիւնէ կէօնտէրէ պիլիր, հաթթա սիյատէթ վէրիպ էօմրիւնատէն պիլէ էտէ պիլիր տէյինճէ. Խարսեդ՝ պունլար ումուրումտա տէյիլ, պէնիմ ատլ վաթանըմ կէօյ տիւր, ֆագաթ Ա.լահըն լութֆու

26655-66

իւզէրիմանէն էքսիք օլմասըն ատչի ճէվապ վէրտի։ Իճաղ՝ Նարսեղէ տիւշիւնմէք իչին պիր կիւն վատէ վէրտիյինտէ, Նարսեղ՝ Ինճիլնաիմ եարըն տա պու ճիհէթը իւզէրինտէ դալաճաղըմա շիւպհէ էթմէյին ատտի։

Գրաղ պու աէօղլէրի Աոդեատոս բիճաղընտան իշիթտիյի վազըթ, հէր նէ գաատար ազիզտէն հիճապ էթմէյէ վէ գուրատուղու թէրթիպլէրինտէն կէվշէմէյէ պաշլատըյըատա, Ընիոսեատըլարըն իպրատընտան թատճիլ օլուպ, կէճէլէյն ազիզի պիր հինթօվա պինատիրիպ շէհիրտէն չըղարմադա էմր էթտի։ Անրի իճրա օլմադ իւզէրինտէ իքէն, գաճիլ գրալըն էհլի վէ էվլատը ազըր խատթէլէյէ տիւշիւպ, էթրաճ էլ չէքմէյէ պաշլատըղընատա, գրաղ շիւպհէյէ վարտը, օլմայա քի Նարսեղին հազրընա վէրտիյիմ ֆէրմանըն գազէպի օլսուն տէյէրէք, տէր ազատ ազիզի հուղուրունա չաղըրտը, վէ խատթատլարը իչին Ազ թատատատան շիճա տիլէմէյէ նիյատ էթտի։ Ատրը Նարսեղ, Անտրէն քէրէմիյէ խատթատլարըն ատաղտըր, անճաղ շահզատէն ատաղատըղտան ատնրա, վաճթիտ էտիպ տօղրու քրիսթիյան տինինտէ պիւյիւթմէյէ վատ էտէրմիսին, տէյի, ատրտու։ Գրաղ մէճպուր օլուպ վատ էթտի. ֆիլ վաղը ազիզին տուատարլա էհլի վէ էվլատը ատաղատը, վէ լաբին գրալ՝ աէօղիւնտէն աէօնիւպ, տուրը Նարսեղ ատրայատան չըղատըղը պիրէյ, վատընա գարշը շահզատէյի

Ընիսեան եպիսկոպոսարքն պիրինե վաճ-
թիլ էթաիլսի, վե ղազէպի տէ էնաէսին-
տէն եէթիշիպ, չօճուգ թէքքսար խաս-
թէլէնսի վե չօղա վարմայըպ էօլտիւ։

Պիր էյեամանէն սօնրա, գրալ՝ տուրբ
Խարսեղի թէքքսար սիւրկիւնէ կէօնտէրմէ-
յէ դարար վէրմիշիտի. վե ֆէրմանը իմ-
զալամազ իչին փիշէտախթասը էօնէնտէ
օթուրուր իքէն վե ղաֆլէթէն փիշէտախ-
թա տէվրիլիպ հէր շէյ ալթ իւստ օլտու։
Գրալ չափըճազ տավրանըպ, էօվքե իլէ
իւչ տէֆա պիրի պիր արտը սըրա գալէմէ
էլ վուրտու, լաքին գալէմըէր միւրէքքէպ
թուէթմայըպ իչիւ տէ էլինտէն տիւշտիւ
գըրըլտը, վե սաղ էլի թիլթրէյէրէք գու-
րուլա գալտը։ Պու միւճիզէթտէն սօնրա
գրալըն ադը պաշընա կէլտի, ֆէրմանը
երթտը աթտը, վե պու թարիգ իւզրէ
տուրբ Խարսեղ տէ բահաթընը պուլտու։

Պու ադիգին վազլարը վե քէլամլարը
ղայէթիւղայէ թէսիրլի օլմուշտուր. թա-
հրիր վե վազ էտէճէյի մատտէլէրի Ը-ո-
գին տուրբ կիւէրճին քիսիէթիյլէ ադիգին
օմուզունտա տուրուպ, գուլաղընա տէթի-
յինի տուրբ Ուփրեմ չօգ տէֆա կէօրմիւշ
տիւր։ Պիր նահուտի հէքիմ իլէ դազտէն
պիր մահալտէ պուլունուպ, տօղրու տին
իւզերինէ խայլի միւճատէլէրտէն սօնրա
օնու դանտըրամատըղընտա չէքիլտի, վե
իւզերինէ չօգ վագրէթ կէչմէյիպ, ադիգ
խաստա եաթտալա տիւշտիւ, վե պու սա-
պէդա թանըտըղը նահուտիկի չաղըրըպ,

Էֆեսոսէն պարտաւորուած էր ճամբորդել Ասիոյ մէջ, ուր Ասիոյ Հռոմէական նահանգապետը կը գտնուէր։ Ասոնք ամէնքն ալ Պօղոսի ուղեկիցներն էին։ Ասոնք առաջ գացին եւ մեզ Տրովադայ մէջ սպասեցին։ Մենք Փիլիպպոսէն ետքը հինգ օր յետոյ անոնց միացանք Տրովադայ մէջ, ուր եօթը օր մնացինք։

Շաբաթ օրը, որ կիրակի գիշերուան կէսին կուգար, հաւաքուեցանք հացը կտրելու համար։ Պօղոս որովհետեւ պիտի մեկնէր, խօսեցաւ անոնց հետ, որոնք հաւատացած էին Յիսուս Քրիստոսի, եւ իր խօսքը երկարեցուց մինչեւ կէս գիշեր։ Վերնայարկի մէջ, ուր հաւաքուած էինք, շատ լոյսեր կային։ Եւ պատուհանի վրայ նստած էր երիտասարդ մը, անունը Եւտիքոս, որ խոր քունի մէջ ինկաւ, երբ Պօղոս երկար խօսեցաւ։ Եւ քունին տարուելով՝ երրորդ յարկէն վար ինկաւ։ Երբ վար իջանք, գտանք որ մեռած էր։ Պօղոս վար իջաւ, վրան ինկաւ եւ գրկեց զայն, եւ ըսաւ. Մի՛ վրդովիք, որովհետեւ անոր հոգին իր մէջն է։ Եւ վերնայարկ ելլելով՝ հացը կտրեց եւ կերաւ, եւ երկար ատեն խօսեցաւ մինչեւ լուսցերեկ, եւ ապա մեկնեցաւ։ Մարդիկը տարին կենդանի տղան, եւ շատ մխիթարուեցան։

Մենք նաւուն առջեւ գացինք եւ նաւեցանք դէպի Ասսոս, ուր Պօղոսը պիտի առնուինք, որովհետեւ այնպէս հրամայած էր, որովհետեւ ինքը ոտքով պիտի երթար։ Երբ Ասսոսի մէջ մեզի հանդիպեցաւ, նաւուն վրայ առինք զայն եւ եկանք Միտիլինէ։ Անկէ մեկնելով՝ յաջորդ օրը Քիոսի դիմացը հասանք, եւ յաջորդ օրը Սամոսի մէջ անցանք, եւ յաջորդ օրը Միլիտոս հասանք։ Որովհետեւ Պօղոս որոշած էր Եփեսոսի մէջ չանցնիլ, որպէսզի Ասիոյ մէջ ժամանակ չանցընէ, որովհետեւ կը շտապէր, եթէ կարելի ըլլայ, Երուսաղէմ գտնուիլ Պենտեկոստէի օրը։

Միտիլինէն Եփեսոս մարդ ղրկեցինք եւ եկեղեցւոյ երէցները կանչել տուինք։ Երբ անոնք եկան, ըսաւ անոնց. Դուք գիտէք, թէ առաջին օրէն որ Ասիա եկայ, ամբողջ ժամանակ ձեզի հետ ինչպէս վարուեցայ, խոնարհութեամբ Տիրոջ ծառայելով եւ արտասուքներով եւ փորձութիւններով, որոնք Հրեաներուն դաւերուն պատճառով պատահեցան ինծի։ Ինչպէս ոչինչ զլացայ ձեզի օգտակար եղած բաները յայտնելէ եւ ձեզ հանրայնապէս եւ տնէ տուն ուսուցանելէ, վկայելով Հրեաներուն եւ Յոյներուն, որ դառնան Աստուծոյ եւ հաւատան մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի։ Եւ հիմա ահա ես Հոգիով կապուած կերթամ Երուսաղէմ, չգիտնալով թէ ինծի հետ ինչ պիտի պատահի հոն, բայց միայն թէ Սուրբ Հոգին ամէն քաղաքի մէջ կը վկայէ ինծի՝ ըսելով, թէ կապանքներ եւ նեղութիւններ կը սպասեն ինծի։ Բայց ես ոչ մէկ բանի կը նայիմ, ոչ ալ իմ կեանքս թանկագին կը համարիմ ինծի համար, միայն թէ իմ վազքս եւ Տէր Յիսուսէն ստացած պաշտօնս կատարեմ, որ է վկայել Աստուծոյ շնորհքի աւետարանին համար։ Եւ հիմա ահա գիտեմ, որ դուք բոլորդ, որոնց մէջ գացի՝ քարոզելով Աստուծոյ արքայութիւնը, այլեւս երեսս պիտի չտեսնէք։ Ուստի ձեզ կը վկայեմ այսօր, թէ ամէն մարդու արիւնէն մաքուր եմ։ Որովհետեւ չխուսափեցայ ձեզի Աստուծոյ ամբողջ կամքը յայտնելէ։ Ուրեմն զգուշացէ՛ք ձեզի եւ ամբողջ հօտին, որուն մէջ Սուրբ Հոգին ձեզ վերակացուներ դրաւ, հովուելու Աստուծոյ եկեղեցին, զոր իր արիւնով ձեռք բերաւ։ Որովհետեւ գիտեմ այս, որ իմ մեկնելէս ետքը ձեր մէջ ահաւոր գայլեր պիտի մտնեն, որոնք հօտին չեն խնայեր։ Նաեւ ձեր մէջէն մարդիկ պիտի ելլեն, որոնք խոտոր բաներ պիտի խօսին, որպէսզի աշակերտները իրենց ետեւէն տանին։ Ուստի արթո՛ւն կեցէք եւ յիշեցէ՛ք, որ երեք տարի գիշեր ցերեկ չդադրեցայ արտասուքով ամէն մէկ մարդու խրատելէ։ Եւ հիմա ձեզ կը յանձնեմ Աստուծոյ եւ անոր շնորհքի խօսքին, որ կրնայ շինել եւ տալ ձեզի ժառանգութիւն բոլոր սրբացածներուն հետ։ Ես ոսկի կամ արծաթ կամ հագուստ ոչ ոքէ ցանկացած եմ։ Դուք ինքներդ գիտէք, որ այս ձեռքերս ինծի համար եւ ինծի հետ եղողներուն համար ծառայեցին։ Ամէն բանով ձեզի ցոյց տուի, որ այսպէս աշխատելով՝ պէտք է տկարները պաշտպանենք եւ Տէր Յիսուսի խօսքերը յիշենք, որ ինքն ըսաւ. Աւելի երանելի է տալը, քան առնելը։

Այս խօսքերը ըսելէ ետքը, ծունկի եկաւ եւ բոլորին հետ աղօթեց։ Եւ բոլորը լացին եւ Պօղոսի վիզը փաթթելով՝ համբուրեցին զայն, մանաւանդ որ ըսած էր, թէ այլեւս երեսը պիտի չտեսնեն։ Եւ նաւուն ուղեկցեցին զայն։

Մենք նաւեցանք եւ ուղիղ գացինք Կոս, եւ յաջորդ օրը Ռոդոս, եւ անկէ Պատարա։ Եւ գտնելով նաւ մը, որ Փենիկիա պիտի երթար, նաւուն վրայ ելանք եւ նաւեցանք։ Կիպրոսը երեւցաւ, եւ ձախ կողմնիս թողլով՝ Սուրիա նաւեցանք եւ Տիւրոս իջանք, որովհետեւ նաւը հոն պիտի բեռնաթափէր։ Աշակերտները գտնելով՝ եօթը օր հոն մնացինք։ Եւ Պօղոսի համար Հոգիով ըսին, որ Երուսաղէմ չելլէ։ Երբ այդ օրերը լրացան, ելանք եւ գացինք։ Եւ բոլորը կանանց եւ զաւակներուն հետ մինչեւ դուրս քաղաքէն ճամբեցին մեզ։ Եւ ծունկի գալով՝ ծովեզերքը աղօթեցինք։ Եւ իրարու ողջունելէ ետքը նաւուն վրայ ելանք, եւ անոնք իրենց տուները դարձան։

Մենք Տիւրոսէն նաւարկելով՝ Պտողոմայիս հասանք, եւ եղբայրները ողջունելով՝ մէկ օր անոնց հետ մնացինք։ Յաջորդ օրը ելանք եւ Կեսարիա եկանք, եւ մտանք աւետարանիչ Փիլիպպոսի տունը, որ եօթը հոգիներէն մէկն էր, եւ անոր հետ մնացինք։ Այդ մարդուն չորս կոյս աղջիկներ ունէր, որոնք մարգարէանալու պարգեւ ունէին։ Եւ մենք քանի մը օր հոն մնալնիս՝ Ագաբոս անունով մարգարէ մը Հրէաստանէն իջաւ։ Եւ մեզի գալով՝ Պօղոսի գօտին առաւ, եւ իր ձեռքերն ու ոտքերը կապեց, եւ ըսաւ. Ահա Սուրբ Հոգին կ՚ըսէ, թէ այսպէս պիտի կապեն Երուսաղէմի մէջ այն մարդը, որուն այս գօտին է, եւ հեթանոսներուն ձեռքը պիտի յանձնեն։ Երբ այս բաները լսեցինք, մենք եւ այն տեղացիները աղաչեցինք Պօղոսը, որ Երուսաղէմ չելլէ։ Պօղոս պատասխանեց. Ինչո՞ւ կուլաք եւ սիրտս կը կոտրէք։ Որովհետեւ ես պատրաստ եմ ոչ միայն կապուելու, այլ նաեւ մեռնելու Տէր Յիսուսի անունին համար Երուսաղէմ։ Եւ որովհետեւ չհամոզուեցաւ, դադրեցանք եւ ըսինք. Թող Տէրոջ կամքը կատարուի։

Այդ օրերէն ետքը պատրաստուեցանք եւ Երուսաղէմ ելանք։ Աշակերտներէն ոմանք ալ մեզի հետ եկան, եւ մեզ տարին Մնասոն անունով կիպրացի մը, որ հին աշակերտ մըն էր, որուն հետ մնալու էինք։ Երբ Երուսաղէմ հասանք, եղբայրները մեզ սիրով ընդունեցին։ Յաջորդ օրը Պօղոս մեզի հետ Յակոբոսի մօտ մտաւ, եւ բոլոր երէցները հոն ժողովեցան։ Եւ ողջունելէ ետքը՝ մանրամասնաբար պատմեց անոնց, թէ Աստուած հեթանոսներուն մէջ իր ծառայութեամբ ինչ բաներ գործեց։ Անոնք ալ լսելով՝ Աստուած փառաւորեցին եւ ըսին անոր. Եղբայր, կը տեսնես, թէ Հրեաներէն քանի հազարներ հաւատացած են, եւ բոլորն ալ Օրէնքին նախանձախնդիր են։ Իսկ անոնց մասին լսած են, որ դուն Մովսէսի դէմ կը սորվեցնես բոլոր Հրեաներուն, որ հեթանոսներուն մէջ կը բնակին, ըսելով, թէ մի՛ թլպատեն իրենց զաւակները եւ մի՛ գործեն ըստ սովորութեան։ Ուրեմն ի՞նչ է։ Անպատճառ ժողովը պիտի հաւաքուի, որովհետեւ պիտի լսեն, թէ դուն եկած ես։ Ուստի ըրէ՛ այն, ինչ որ քեզի կ՚ըսենք։ Մեզի քով չորս մարդ կայ, որոնք ուխտ ունին իրենց վրայ։ Զանոնք առ եւ անոնց հետ սրբացիր եւ ծախքերնին վճարէ՛ անոնց համար, որպէսզի գլուխնին սափրեն։ Եւ ամէնքը պիտի գիտնան, որ այն բաները, որոնք անոնց մասին լսած են, ոչինչ են, այլ դուն ինքդ ալ Օրէնքը պահելով՝ կանոնաւոր կերպով կը վարուիս։ Ինչ որ հեթանոսներուն հաւատացած Հրեաներուն մասին, մենք գրեցինք եւ որոշեցինք, որ պահեն կռոտ բաներէն, արիւնէն, խեղդամահէն եւ պոռնկութենէն։ Այն ատեն Պօղոս առաւ այն մարդիկը, յաջորդ օրը անոնց հետ սրբացաւ, եւ տաճարը մտաւ՝ յայտնելով սրբացման օրերուն լրանալը, մինչեւ որ անոնցմէ իւրաքանչիւրին համար պիտի մատուցուի ընծան։

Երբ եօթը օրերը մօտեցան լրանալու, Ասիոյ Հրեաները տաճարին մէջ տեսնելով զայն՝ ամբոխը գրգռեցին եւ ձեռք արկին անոր, աղաղակելով. Իսրայէլացի՛ներ, օգնեցէ՛ք. այս է այն մարդը, որ ամէն տեղ ամէն մարդու կը սորվեցնէ ժողովուրդին, Օրէնքին եւ այս տեղին դէմ, եւ ուրիշ այն ալ Յոյներ տարաւ տաճարին մէջ եւ այս սուրբ տեղը պղծեց։ Որովհետեւ նախապէս Եփեսացի Տրոփիմոսը քաղաքին մէջ անոր հետ տեսած էին, եւ կը կարծէին, թէ Պօղոս զայն տաճարին մէջ տարած է։ Ամբողջ քաղաքը խռովեցաւ, եւ ժողովուրդը հաւաքուեցաւ։ Եւ Պօղոսը բռնելով՝ տաճարէն դուրս քաշեցին, եւ անմիջապէս դռները փակուեցան։ Երբ զայն սպաննել կ՚ուզէին, հասաւ լուր գունդին հազարապետին, թէ ամբողջ Երուսաղէմ խռովեցաւ։ Անոր վրայ զինուորներ եւ հարիւրապետներ առնելով՝ վազեցաւ անոնց վրայ։ Անոնք հազարապետը եւ զինուորները տեսնելով՝ Պօղոսը ծեծելէ դադրեցուցին։ Այն ատեն հազարապետը մօտեցաւ, բռնեց զայն եւ երկու շղթայով կապել տուաւ, եւ հարցուց, թէ ո՞վ է եւ ի՞նչ ըրած է։ Ամբոխէն ոմանք մէկ բան կը գոռային, ոմանք՝ ուրիշ բան։ Եւ որովհետեւ ամբոխին պատճառով ոչինչ կրնար յստակ գիտնալ, հրամայեց, որ զայն զօրանոցը տանին։ Երբ սանդուխներուն վրայ հասաւ, զինուորները ամբոխին բռնութենէն պաշտպանելու համար զայն վերցուցին։ Որովհետեւ ամբոխին բազմութիւնը զայն կը հետեւէր՝ գոռալով. Վերացո՛ւր զայն։ Եւ երբ Պօղոս զօրանոցը մտցուելու վրայ էր, հազարապետին ըսաւ. Կրնա՞մ քեզի բան մը ըսել։ Հազարապետը ըսաւ. Յունարէն գիտե՞ս։ Մի՞թէ դուն այն Եգիպտացին չես, որ առաջ ապստամբութիւն հանեցիր եւ քառ հազար մարդ անապատ տարիր։ Պօղոս ըսաւ. Ես Տարսոնի մէջ ծնած Հրեայ մարդ մըն եմ, Կիլիկիոյ քաղաքացի մը, եւ կը խնդրեմ քեզմէ, որ ժողովուրդին հետ խօսիլ ինծի թոյլ տաս։ Երբ թոյլ տուաւ, Պօղոս սանդուխներուն վրայ կեցած՝ ձեռքով ժողովուրդին նշան ըրաւ։ Եւ մեծ լռութիւն եղաւ, եւ եբրայերէն լեզուով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ.

Եղբայրնե՛ր եւ հայրե՛ր, ձեր առջեւ ներողութիւն խնդրելով՝ ինչ որ հիմա ձեզի կ՚ըսեմ, լսեցէ՛ք։ Ես Հրեայ մարդ մըն եմ, որ Կիլիկիոյ Տարսոն քաղաքին մէջ ծնած եմ, բայց այս քաղաքին մէջ Գամաղիէլի քով սնած եմ, եւ հայրերուն Օրէնքին համաձայն կանոնաւոր կերպով սորվեցուած եմ, եւ Աստուծոյ նկատմամբ նախանձախնդիր էի, ինչպէս ձեր բոլորն ալ այսօր նախանձախնդիր էք։ Ես այս Ճանապարհը մինչեւ մահ հալածեցի, կապելով եւ բանտերը ձգելով թէ՛ արու եւ թէ՛ էգ, ինչպէս նաեւ քահանայապետը եւ երէցներուն ամբողջ ժողովը կրնան վկայել ինծի համար։ Անոնցմէ նամակներ ալ առի եղբայրներուն համար, եւ Դամասկոս կերթայի, որպէսզի հոն եղողները կապուած Երուսաղէմ բերեմ, որպէսզի պատժուին։ Եւ երբ ճամբան էի եւ Դամասկոսին մօտեցայ, կէսօրին յանկարծ մեծ լոյս մը երկնքէն շուրջս փայլատակեց։ Եւ գետին ինկայ, եւ ձայն մը լսեցի, որ ինծի կ՚ըսէր. Սաւո՛ւղ, Սաւո՛ւղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես։ Ես պատասխանեցի. Ո՞վ ես, Տէ՛ր։ Ան ալ ինծի ըսաւ. Ես Նազովրեցի Յիսուսն եմ, զոր դուն կը հալածես։ Եւ ինծի հետ եղողները լոյսը տեսան եւ վախցան, բայց ինծի հետ խօսողին ձայնը չլսեցին։ Ես ալ ըսի. Ի՞նչ ընեմ, Տէ՛ր։ Տէրը ինծի ըսաւ. Ելիր եւ Դամասկոս գնա, եւ հոն քեզի պիտի ըսուի այն ամէն բաները, որ կարգադրուած են քեզի համար ընելու։ Եւ որովհետեւ լոյսին փայլատակութենէն չէի կրնար տեսնել, ձեռքէս բռնած՝ ինծի հետ եղողները Դամասկոս տարին։ Անանիա անունով մարդ մը, որ Օրէնքին համաձայն բարեպաշտ մարդ էր, եւ հոն բնակող բոլոր Հրեաներուն վկայութիւնը ունէր, եկաւ ինծի մօտ, կեցաւ եւ ինծի ըսաւ. Սաւո՛ւղ եղբայր, նայէ՛։ Եւ նոյն ժամուն նայեցայ անոր։ Ան ալ ըսաւ. Մեր հայրերուն Աստուածը քեզ նշանակեց, որպէսզի կամքը գիտնաս եւ Արդարը տեսնես եւ անոր բերնէն խօսք լսես։ Որովհետեւ անոր համար ամէն մարդու առջեւ վկայ պիտի ըլլաս այն բաներուն, որ տեսած եւ լսած ես։ Եւ հիմա ինչո՞ւ կը սպասես։ Ելի՛ր, մկրտուէ՛ եւ քու մեղքերդ լուա՛ անոր անունը կանչելով։ Եւ երբ Երուսաղէմ դարձայ եւ տաճարին մէջ կ՚աղօթէի, տեսիլքի մէջ եղայ, եւ տեսայ զայն, որ ինծի կ՚ըսէր. Շո՛ւտ ելիր եւ Երուսաղէմէն դուրս գնա, որովհետեւ ինծի վկայութիւնս չպիտի ընդունին։ Եւ ես ըսի. Տէ՛ր, անոնք գիտեն, որ ես բանտերը ձգելով եւ ժողովարանները ծեծելով կը հալածէի եւ կը սպաննէի քու վկայիդ՝ Ստեփանոսի արիւնը թափած ատենս ալ հոն կայնած էի եւ հաւանութիւն կը տայի անոր սպանութեան, եւ անոնց հանդերձները կը պահէի, որոնք զայն կը քարկոծէին։ Եւ ինծի ըսաւ. Գնա՛, որովհետեւ ես քեզ հեռու պիտի ղրկեմ հեթանոսներուն։

Մինչեւ այս խօսքը լսեցին զայն, եւ իրենց ձայները վերցնելով՝ ըսին. Երկրէն վերցո՛ւր այդպիսի մարդը, որովհետեւ ան չի վայելեր որ կենդանի մնայ։ Եւ որովհետեւ աղաղակեցին, իրենց հանդերձները նետեցին եւ օդին մէջ հող ցանեցին, հազարապետը հրամայեց, որ զայն զօրանոցը տանին, եւ ըսաւ, որ հարցաքննութեամբ եւ տանջանքով խոստովանեցնեն զայն, որպէսզի գիտնայ, թէ ինչո՞ւ համար այսպէս կը գոռային անոր դէմ։ Երբ զայն գոտիներով կապեցին, Պօղոս հարցուց հարիւրապետին, որ հոն կայնած էր. Մի՞թէ ձեզի իրաւունք է Հռոմէացի մարդ մը առանց դատապարտութեան ծեծել։ Հարիւրապետը լսելով՝ հազարապետին գնաց եւ ըսաւ. Ի՞նչ ընելու ես, որովհետեւ այս մարդը Հռոմէացի է։ Հազարապետը մօտեցաւ եւ ըսաւ անոր. Ըսէ՛ ինծի, Հռոմէացի՞ ես դուն։ Ան ալ ըսաւ. Այո՛։ Հազարապետը պատասխանեց. Ես մեծ գումարով մը այս քաղաքացիութիւնը ձեռք բերի։ Պօղոս ըսաւ. Բայց ես ծնած եմ։ Ուստի անոնք որ զայն հարցաքննելու պիտի ըլլային, անմիջապէս անկէ հեռացան, եւ հազարապետն ալ վախցաւ, երբ գիտցաւ, որ Հռոմէացի է եւ կապած էր զայն։

Յաջորդ օրը, որովհետեւ ուզեց գիտնալ, թէ Հրեաները ինչո՞ւ համար կը մեղադրեն զայն, արձակեց զայն եւ հրամայեց, որ քահանայապետները եւ անոնց ամբողջ ժողովը հաւաքուին, եւ Պօղոսը իջեցնելով՝ անոնց առջեւ կանգնեցուց։

Պօղոս նայեցաւ ժողովին եւ ըսաւ. Եղբայրնե՛ր, ես մինչեւ այսօր բոլոր խղճմտանքով Աստուծոյ առջեւ վարուած եմ։ Անանիա քահանայապետը հրամայեց անոր, որ կանգնած էին մօտը, որ զայն բերանը զարնեն։ Այն ատեն Պօղոս ըսաւ անոր. Աստուած քեզ պիտի զարնէ, դուն սպիտակացուցած պատ, որովհետեւ դուն հոն նստած Օրէնքին համաձայն զիս կը դատես, եւ Օրէնքին հակառակ զիս զարնել կուտաս։ Անոնք որ կանգնած էին մօտը, ըսին. Աստուծոյ քահանայապետը կը նախատե՞ս։ Պօղոս ըսաւ. Եղբայրնե՛ր, չգիտէի, որ քահանայապետ է, որովհետեւ գրուած է. Ժողովուրդիդ իշխանին չես անիծանք ընէր։ Պօղոս գիտնալով, որ անոնցմէ մէկ մասը Սադուկեցի էին, եւ մէկ մասն ալ՝ Փարիսեցի, ժողովին մէջ աղաղակեց. Եղբայրնե՛ր, ես Փարիսեցի եմ, Փարիսեցիի որդի եմ, մեռելներուն յոյսին եւ յարութեան համար կը դատուիմ։ Երբ այս խօսքը ըսաւ, Փարիսեցիներուն եւ Սադուկեցիներուն մէջ տարաձայնութիւն ելաւ, եւ ժողովը բաժնուեցաւ։ Որովհետեւ Սադուկեցիները կ՚ըսեն, թէ յարութիւն չկայ, ոչ հրեշտակ եւ ոչ հոգի, իսկ Փարիսեցիները կը խոստովանին ասոնք ամէնքը։ Եւ մեծ աղաղակ եղաւ, եւ Փարիսեցիներուն դպրապետներէն ոմանք ելլելով՝ կռուեցան եւ ըսին. Այս մարդուն մէջ չարիք մը չենք գտներ, եւ եթէ հոգի մը կամ հրեշտակ մը խօսեցաւ անոր, մենք Աստուծոյ չենք հակառակիր։ Երբ մեծ տարաձայնութիւն եղաւ, հազարապետը վախցաւ, որ Պօղոսը անոնք պիտի պատառոտեն, եւ հրամայեց, որ զինուորները իջնեն եւ զայն անոնց միջէն զօրանոցը տանին։

Յաջորդ գիշերը Տէրը անոր քով կեցաւ եւ ըսաւ. Քաջալերէ՛ զանձդ, որովհետեւ ինչպէս Երուսաղէմի մէջ իմ վկայութիւնս տուիր, այնպէս ալ Հռոմ պիտի երթաս։

Երբ ցերեկ եղաւ, Հրեաներէն քանի մը հոգի դաշինք կնքեցին եւ երդում ըրին, թէ մինչեւ որ Պօղոսը սպաննեն, չպիտի ուտեն եւ չպիտի խմեն։ Եւ քառասունէն աւելի էին, որոնք այս դաւադրութիւնը կազմեցին։ Անոնք քահանայապետներուն եւ երէցներուն մօտ գացին եւ ըսին. Մենք մեծ երդում ըրինք, թէ մինչեւ որ Պօղոսը սպաննենք, ոչինչ պիտի ուտենք։ Հիմա դուք հազարապետին հետ միասին ժողովին հրամայեցէք, որ զայն վաղը ձեզի մօտ իջեցնէ, ձեզի աւելի ճշդիւ քննելու պատրուակով։ Մենք ալ պատրաստ կը կենանք զայն սպաննելու, նախքան որ մօտենայ։ Պօղոսին քրոջորդին դաւադրութեան մասին լսելով՝ եկաւ զօրանոցը մտաւ եւ Պօղոսին պատմեց։ Պօղոս հարիւրապետներէն մէկը կանչեց եւ ըսաւ. Այս պատանին հազարապետին տար, որովհետեւ բան մը ունի անոր պատմելիք։ Ան ալ զայն առաւ, հազարապետին տարաւ եւ ըսաւ. Կապուածը Պօղոս կանչեց զիս եւ խնդրեց, որ այս պատանին քեզի տանիմ, որովհետեւ բան մը ունի քեզի պատմելիք։ Հազարապետը անոր ձեռքէն բռնեց, մէկդի քաշուեցաւ եւ հարցուց անոր, թէ ի՞նչ ունիս ինծի պատմելիք։ Ան ալ ըսաւ. Հրեաները համաձայնեցան, որ խնդրեն քեզմէ, որ վաղը Պօղոսը ժողովին իջեցնես, ձեզի աւելի ճշդիւ քննելու պատրուակով։ Դուն անոնց մի՛ հաւատար, որովհետեւ անոնցմէ քառասունէն աւելի մարդիկ կը սպասեն զայն, որոնք երդում ըրին, թէ մինչեւ որ զայն սպաննեն, չպիտի ուտեն եւ չպիտի խմեն, եւ հիմա պատրաստ են, եւ քու հրամանդ կը սպասեն։ Հազարապետը պատանին արձակեց եւ պատուիրեց, որ ոչ ոքի չհաղորդէ, թէ անոր այս բաները յայտնած է։ Եւ երկու հարիւրապետները կանչելով՝ ըսաւ. Երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէ՛ք, որ Կեսարիա երթան, եւ եօթանասուն ձիաւոր եւ երկու հարիւր նետաձիգ, որ գիշերուան երրորդ ժամուն երթան, եւ ձիեր պատրաստեցէ՛ք, որ Պօղոսը հեծցնելով՝ Փելիքս կուսակալին քով անվնաս հասցնեն։ Եւ նամակ մը գրեց այս ձեւով.

Կղավդիոս Ղիւսիաս՝ Փելիքս գերազանց կուսակալին։ Ողջո՛յն։ Այս մարդը Հրեաները բռնեցին եւ սպաննել կ՚ուզէին, եւ ես զինուորներով հասայ եւ զայն անոնց ձեռքէն ազատեցի, որովհետեւ իմացայ, որ Հռոմէացի է։ Եւ որովհետեւ ուզեցի գիտնալ, թէ ինչո՞ւ համար կը մեղադրեն զայն, անոնց ժողովը իջեցուցի։ Եւ գտայ, որ անոնց Օրէնքին հարցերուն համար կը մեղադրեն զայն, բայց մահուան կամ կապանքի արժանի ոչ մէկ մեղադրանք ունի։ Եւ երբ ինծի յայտնուեցաւ, որ Հրեաները դաւադրութիւն կազմած են անոր դէմ, անմիջապէս քեզի ղրկեցի եւ մեղադրողներուն ալ հրամայեցի, որ անոր դէմ ինչ որ ունին, քեզի քով ըսեն։ Ողջո՛յն։

Զինուորները հրամանին համաձայն Պօղոսը առին եւ գիշերով Անտիպատրիս տարին։ Յաջորդ օրը ձիաւորները զայն ձգելով՝ զօրանոց դարձան։ Անոնք Կեսարիա մտնելով՝ նամակը կուսակալին տուին եւ Պօղոսը անոր առջեւ կանգնեցուցին։ Կուսակալը կարդալով՝ հարցուց, թէ ո՞ր նահանգէն է։ Եւ երբ գիտցաւ, որ Կիլիկիոյ է, ըսաւ. Քու մեղադրողներդ ալ երբ գան, քեզի պիտի լսեմ։ Եւ հրամայեց, որ զայն Հերովդէսի պալատին մէջ պահեն։

Հինգ օր յետոյ Անանիա քահանայապետը երէցներէն ոմանց եւ Տերտուղոս անունով հռետորի մը հետ իջաւ, եւ կուսակալին առջեւ Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն ըրին։ Եւ Պօղոսը կանչուելով՝ Տերտուղոս սկսաւ մեղադրել զայն եւ ըսաւ. Փելիքս գերազանց, որովհետեւ քեզմով մեծ խաղաղութիւն կ՚ապրինք, եւ որովհետեւ քու նախաձեռնութեամբդ այս ազգին համար շատ շտկումներ կ՚ըլլան, ամէն տեղ եւ ամէն ատեն ամենայն շնորհակալութեամբ կ՚ընդունինք։ Բայց որպէսզի քեզ շատ չձանձրացնեմ, կը խնդրեմ, որ մեր կարճ խօսքերը լսես։ Որովհետեւ այս մարդը ժանտախտի պէս մարդ է եւ ամբողջ աշխարհի մէջ Հրեաներուն մէջ խռովութիւններ կը հանէ եւ Նազովրեցիներուն աղանդին գլխաւորն է։ Որ նաեւ տաճարը պղծել կ՚ուզէր, եւ մենք զայն բռնեցինք։ Դուն ինքդ անկէ հարցաքննելով՝ կրնաս գիտնալ այն բաները, որոնց համար մենք զայն կը մեղադրենք։ Հրեաները ալ ըսին, թէ այս բաները այսպէս են։

Պօղոսը կուսակալին գլուխով նշան ընելուն վրայ պատասխանեց. Քանի մը տարիէ ի վեր այս ազգին դատաւոր ես, ուստի ուրախութեամբ կը պատասխանեմ իմ վրայ եղած մեղադրանքներուն։ Դուն կրնաս գիտնալ, թէ տասներկու օրէ աւելի չէ, որ Երուսաղէմ երկրպագութեան գացի։ Եւ ոչ տաճարին մէջ, ոչ ժողովարաններուն մէջ եւ ոչ քաղաքին մէջ ոեւէ մարդու հետ վիճաբանութեան մէջ մտած եմ, եւ ոչ ալ ամբոխ հանած եմ։ Եւ ոչ ալ կրնան ներկայացնել այն բաները, որոնց համար հիմա զիս կը մեղադրեն։ Բայց այս կը խոստովանիմ քեզի, որ Տէրոջ Ճանապարհին համաձայն, որ աղանդ կը կոչեն, այսպէս կը պաշտեմ իմ հայրերուս Աստուածը, հաւատալով այն ամէն բաներուն, որ Օրէնքին համաձայն եւ մարգարէներուն գրուած են։ Աստուծոյ հանդէպ յոյս ունենալով, որ ինչպէս անոնք, նոյնպէս ալ արդարներուն եւ անիրաւներուն յարութիւն պիտի ըլլայ։ Ասոր համար ես ալ կը ջանամ միշտ խղճմտանք մաքուր պահել Աստուծոյ եւ մարդոց առջեւ։ Բայց տարիներ յետոյ ողորմութիւններ տալու եւ զոհեր մատուցանելու համար իմ ազգիս եկայ։ Որոնց մէջ տաճարին մէջ սրբացած գտնուեցայ, ոչ ամբոխով եւ ոչ ալ աղմուկով։ Ասիոյ մէջ Հրեաներէն ոմանք, որոնք հոս քու առջեւդ ներկայանալ եւ մեղադրել պէտք էր, եթէ իմ դէմ ինչ որ ունին։ Կամ թող հոս ներկայացող այս մարդիկը ըսեն, եթէ ժողովին առջեւ կանգնած ատենս անկէ ինչ անիրաւութիւն գտան, բացի այն մէկ խօսքէն, որ անոնց մէջ կանգնած ատենս գոռացի, թէ մեռելներուն յարութեան համար կը դատուիմ ես ձեր առջեւ այսօր։

Փելիքս, որ Ճանապարհին մասին աւելի ճշդիւ գիտէր, անոնց յետաձգեց եւ ըսաւ. Երբ հազարապետ Ղիւսիասը իջնայ, ձեր գործին կը վերջացնեմ։ Եւ հրամայեց հարիւրապետին, որ Պօղոսը պահեն, բայց թող ազատութիւն ունենայ, եւ թող չարգիլեն իր ծանօթներէն որեւէ մէկուն, որ անոր ծառայելու կամ անոր քով գալու։

Քանի մը օր յետոյ Փելիքս իր կինը՝ Հրեուհի Դրուսիլլան հետը առաւ եկաւ, եւ Պօղոսը կանչել տուաւ եւ անոր լսեց Քրիստոս Յիսուսի հաւատքին վրայ։ Եւ երբ Պօղոս արդարութեան, ինքնամփոփութեան եւ գալիք դատաստանին վրայ խօսեցաւ, Փելիքս վախցաւ եւ պատասխանեց. Հիմա գնա՛, երբ ժամանակ գտնամ, քեզ կը կանչեմ։ Միեւնոյն ատեն յոյս ունէր, որ Պօղոսը փող պիտի տայ իրեն, ուստի յաճախ կանչել տուաւ զայն եւ անոր հետ խօսեցաւ։

Երբ երկու տարի անցաւ, Փելիքսին տեղ Պորկիոս Փեստոս եկաւ։ Եւ Փելիքս Հրեաներուն շնորհք ընելու կամեցաւ, եւ Պօղոսը կապուած թողուց։

Երբ երեք օր անցաւ, Կեսարիայէն Երուսաղէմ ելաւ։ Եւ քահանայապետները եւ Հրեաներուն առաջնորդները Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն ըրին, եւ անկէ խնդրեցին, շնորհք ընելով անոր դէմ, որ զայն Երուսաղէմ կանչել տայ, որովհետեւ ճամբան զայն սպաննելու դարան մը կը պատրաստէին։ Փեստոս պատասխանեց, որ Պօղոսը Կեսարիա պահուած է, եւ ինքն ալ շուտով հոն պիտի երթայ։ Ուստի ըսաւ. Ձեր մէջ իշխանաւորները թող ինծի հետ իջնան, եւ եթէ այդ մարդուն մէջ ինչ որ անպատշաճութիւն կայ, թող մեղադրեն զայն։

Երբ անոնց մէջ տասնհինգ օրէ աւելի մնաց, Կեսարիա իջաւ, եւ յաջորդ օրը դատաստանի աթոռին վրայ նստելով՝ Պօղոսը բերել տուաւ։ Եւ երբ ներկայացաւ, Երուսաղէմէն իջած Հրեաները շուրջը կայնեցան եւ շատ ծանր մեղադրանքներ ըրին, որոնք չէին կրնար ապացուցանել։ Պօղոս պատասխանեց. Ես ոչ Հրեաներուն Օրէնքին դէմ, ոչ տաճարին դէմ եւ ոչ Կայսրին դէմ մեղք մը գործած եմ։ Փեստոս, որ Հրեաներուն շնորհք ընել կուզէր, պատասխանեց Պօղոսին եւ ըսաւ. Կ՚ուզե՞ս Երուսաղէմ երթալ եւ հոն իմ առջեւս դատուիլ այս բաներուն համար։ Պօղոս ըսաւ. Կայսրին դատաստանին առջեւ կեցած եմ, հոն պէտք է որ դատուիմ։ Հրեաներուն ոչ մէկ անիրաւութիւն ըրի, ինչպէս դուն ալ շատ լաւ գիտես։ Եթէ անիրաւ եղած եմ եւ մահուան արժանի բան մը գործած եմ, չեմ խուսափիր մեռնելէ, բայց եթէ անոնց մեղադրանքներուն մէջ ոչ մէկ ճշմարտութիւն կայ, ոչ ոք կրնայ զիս անոնց ձեռքը յանձնել։ Կայսրին կ՚ապաւինիմ։ Այն ատեն Փեստոս խորհրդակիցներուն հետ խօսելէ ետքը պատասխանեց. Կայսրին կ՚ապաւինիս, կայսրին պիտի երթաս։

Քանի մը օր անցաւ, եւ Ակրիպաս թագաւորը եւ Բերնիկէ Փեստոսին եկան, որպէսզի ողջունեն զայն։ Եւ որովհետեւ շատ օրեր հոն մնացին, Փեստոս Պօղոսին գործը թագաւորին յայտնեց եւ ըսաւ. Մարդ մը կայ, որ Փելիքսէն կապուած թողուած է, եւ երբ Երուսաղէմ էի, քահանայապետները եւ Հրեաներուն երէցները անոր դէմ ամբաստանութիւն ըրին, եւ դատաստանը անոր դատապարտութիւն խնդրեցին։ Բայց ես պատասխանեցի անոնց, որ Հռոմէացիներուն սովորութիւնը չէ մարդ մը մահուան մատնել, մինչեւ որ մեղադրուածը մեղադրողներուն դէմ դէմ յանդիման չգտնուի եւ պաշտպանուելու տեղ չունենայ մեղադրանքին համար։ Ուստի երբ հոս եկան, առանց ուշացման յաջորդ օրը դատաստանի աթոռին վրայ նստելով՝ մարդը բերել տուի։ Մեղադրողները կայնեցան, բայց ոչ մէկ մ

ՅՈՒՆՎԱՐ 6

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

ԷՓԻՖԱՆԻՄԻՋԻՆ

ՁԱՁՏՆՈՒԹԻՒՆՈՒ ՎԷ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆՈՒ

Վ՚ԱՒԼԻՍԵԻ շէրիֆ պու կիւն քէնաի էվ-լատլարընա թէֆէքքիւր էտէճէք իւշ էլղէմ սրսլար իֆատէ էտէր։ Նէվէլա իւշ միւնէճճիմլէրին՝ ատիւնեա գուրթարըճըլար նէվզատէ մատրմա ակճաէ գըլմազ իչին զևյարէթէ կէլմէլէրինի. իքինճի Յորդանան չայընատա Քրիստոս էֆէնտիմիզին վաֆթիզ օլմատըր. իւչիւնճիւ Վանա ատիւյիւնիւնատ հիքմէթ իլէ սուլու շարապա թէպտիլ էթմէսինի։ Պու իւչ թարիզ իլէ Քրիստոս քէնատիի ատիւնեայէ պէյան էթ-ատի. իսկիտա պիր միւճիզէթլի էրլատըզ ըլա ատինսիզլէրէ պէյան օլտու. իքինճի, փէռիսեէլլահըն կէօքտէն կէլէն աէտատը, վէ Ռուհուլլահըն կիւէրճին ատիֆատրընատա կէօրիւնմէսիյլէ՝ Յովհաննէս Ա՚կրտիչէ վէ օրատա թօփ օլմուշ ատրըտըզ Նահուտի ճէմաաթընա աշկէարտ օլտու. վէ նի-հայէթ, իշլէտիյի իւչ միւճիզէթ իլէ քի՚մ օլտուղունու շայիրտլէրինէ պէյան էթտի։

Ընտ ազիմուշշան հազրէթլէրինին հէք թանէ էվլատը պիր մազարատ իչինատէ Կայա Ա՚ատիամանան տօղտուղույն, Խարա-նիլէրէ վէ միլլէթի ախատէ քէնատիյի պէյան էթտի։ Նահուտի չօպանլարընա քէնատ

Մելքուսեանն միւժաէսինի վերմէք իչին պիր մէյէք եօլլատը, վէ ախէր միլլէթլէրէ պիր երլատըղ ըլա Ա՛եսիհանըն կէլմիշ օլմասընը տույուրտու։ Ա՛ճաէ գըլմազա կէլէն միւնէճճիմլէրին իչիւ ան սուրբ պատարլարըն գիւմինճէ քիւչիւք մէմալնէք սահիպի փառիշահ ըտըլտը, վէ իսիմլէրի տանի Գառապատ, Ա՛ելքան, վէ Պաղտասար ըտը։ Պունլար շարդ թարաճքընտա երլատըղը կէօրիւնճէ, տէրհալ եօլա չըղտըլտը վէ օնուն գլուխզըտըլլա գուտսի շէրիֆէ գառտար կէլտիքտէն սօնրա, պայպ էթտիլէր. պունուն իչին եիւրէքլէրի իֆրաճ գըլըլտըլլտա տա՝ եինէ մէյտա օլմայըպ, նէվզատէ Նահուտի փառիշահը Խպրանիլէրին փաիթախթը Գուտսի շէրիֆտէ տօղմուշ օլաճագ տըր տէյիւրէք, շէհիրէ կիւտիլէր. վէ շարդտա երլատըղընը կէօրտիւ յիւմիւշ Նահուտի փառիշահը նէրէտէ տօղմուշ տուր տէյի, սօրտուլար։ Պու աուալէ էհալիի մէմլէքէթի հայրան օլուպ դալտը, վէ խառպերի չաիրճաղ Երուսղեմին գուլաղընատագ տէյտի։ Նէվզատէ փառիշահըն մելքուսեանու Երուսղես իշճիանճէ եիւրէյի ալթիւտի օլտու, վէ փառիշահլըղըմը ղայպ էթմէյիմ գօրգուսուլա՝ քահանայապետլերի վէ էհլի շէրլերի ճէմ էտիպ, Ա՛եսիհանըն նէրէտէ տօղաճաղընը Ա՛իքիանըն փէյղամպէրլիյի իւզրէ անլատըգտան սօնրա, իւչ միւնէճճիմլերի հուզուրունա կէթիրթտի, կէօրիւնէն երլատըղ հապգընտա թէճահհիւս

էթոիքաէն սօնրա, Հայաէն Ռեթլեհէմ շէհրինաէ նէվզաաէ փաաիշահը արայըն վէ պուլուրսանըզ պանա աա խապէր վէրին քի, պէն աէ կէլիպ օնա սէճաէ դըլայըմ, աէտի։ Ընճաղ դալիմին ֆիքըր սէօզիւնէ մութապըզ տէյիլ իտի, Ա՛եահանըն էօմրիւնէ գաաա էթմիշ օնուն վիւճուաուա նու օրթաաան գալարըպ, քէնտի փաաիշահլըղընը մէթին էթմէք արզուսիննաէ կէզէրիաի։ Ա՛ինէճմիմլեր պու խապէրէ զայէթ սէվինիպ չափրճաղ շէհիրաէն չըղարլար, վէ թէքբար շարզաա կէօրիւնէն երլարըզըն գլաուզլուզուպլա նէվզաաէ փաաիշահըն եէրինէ վարընճա հիքմէթլի երլարզ օրաաա աուբաուս, վէ պունլար թաապիր օլունմազ սէվինճ իլէ մաղարայէ կիրիպ, վալիսէսի կոյա Ա՛արիամըն գուճաղընաա նէվզաաէ մասրմը կէօրաիւլէր, վէ անիաէ Ալլահըն լութֆուպլա զիհնլերի ըշըգանըպ, Ալլահ Ալվլաաը վէ տիւնեա գուրթարըճըաը ազիմ փաաիշահ օլաուզունուն զրաը էաէրէք խապի փայինէ գափանարլար, վէ պիլէէրինճէ կէթիրտիքլերի փիշքեշլերի, եանի ալթուն, պուխուր վէ միւրրիսաաֆի սունաուլար։ Ալթունու՝ փաաիշահ օլաուզունա խապաթ, պուխուրու՝ սէճաէ գըլընաճաղ ալլահլըղընա շէհաաէթ էթմէք վէ միւրրիս սաֆիյի՝ սահիհ ինսանլըղընը կէօսթէրմէք իչին իհաա էթաիլէր։ Ինճիլ շէրիֆ՝ պու իգպալլի միւնէճճիմլերին՝ օրաաա նէ գաաար վագըթ էյլէնտիքլերի վէ նէ տէրէճէ լութֆա նաիլ օլ-

տուղլարը իւղերինէ պիր շէյ սէօյլէմէզ։ Լաքին ճիւղի վազըմ տուրուպ, բոյա-ըարընտա կէօրիւնէն մէլէյին էմրի միւճի-պինճէ, վատալարընա գարշը Ըերովդէսէ ուղրամատան ախէր եօլտան վամանլարը-նա ավետը էթմէլէրի տէրքեար տըը։

ՅՈՒՆՎԱՐ 7

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՈՍ

ՎԿԱՅ

Պու ազիզ, խոսրով փատիշահըն էյ-եամի տէվլէթինատ Ըճէմիսթանտա Ա-ժիկ տէնիլէն կիւրուհատէն իլերի կէլմիշ պիր տինսիզ ամթալար էվլատլըլարը։ Իւք իամի Ա՝անտճիհր տէնմիշ իսկյսէտէ, սօն-րա Ըրմինիսթանի շէհրի Ա-րբինատէ թէ-մէքքիւն էտիպ, տօղրու տինի թանըլըպ վաֆթիզ օլմատընտա՝ էրմէնի միլլէթիմի-զին միւննէվվէրի տուրը Ա-րիդոր Ըուսատո-րիչէ իպատէթէն, Ա-րիդոր եակօտ Ա-րի-դորիս թէսամիյեէ օլուննտու։ Ա-րիդոր, տօղրու տինէ տէօնտիւքատէն սօնրա, կիւնատէն կիւնէ ֆազիլէթ վէ իւնսիյէէթ պապընտա իլերի կիտիպ, էլէ էյի իպրէթ վէրիր իտի, վէ ֆազիլէթէ օլան աշգըյ-լա տիւնեայը պրտագըպ, պիր մանատթըտա չէքիլտի, վէ օրատտա օլ գատար շէօհրէ-թինի արթըրտը քի, սաքին օլտուղու մահալլ քէնտի իսմինէ Ա-րիդոր Ա-ժիկին մանատթըը չաղըրըմըշտը։

Ընծէմիսթանոան Նրմինիսթանոա կէլէն քրիսթիյանլարը մանասթըրընա գապուլ էտիպ հէր իգիթիզլարընը գայըրըը, վէ օնլարա մուհապիզէթ կէօսթէրիր իսի. լաքին պիլմէյիպ գապուլ էթտիյի քիշիլէրտէն պաղըլարը Նեստոր Հերետիկոսուն ֆըրգաըլնատան օլմաղլա, օնլարըն էթրաֆընա ասչըդլարը քէօթիւ տէրսլէրին թօխտումնու, էլինտէն կէլտիյի գատար օրթատան գալտըրըը ըսը՝ վէ Նէրսէս Հայրապետ տախի մատլահաթը անլատըպ, օնուն եարտըմըյլա, պու ֆէնա թաղլըմաթը քիւլլիյէն տէֆ էթտի:

Նրմինի մէրզպանը Ա֊ժէժ վէֆաթ էթտիյինտէ, Լօսորով վասիլիսէն էմրի ուճիպինճէ՝ օնուն եէրինէ Վենիշապուհ ասըլ պիր միւֆթի Ընճէմ Նրմինիսթանոա իրսալ օլունտու: Վրիսթիյանլար խաչին զաղլըմ Վենիշապուհ, քրիսթիյանլարըն եա տինլէրինի, եա վիճտուտլէրինի ճիհանտէն գալտըրմաղա գատ էթմիշ, պիլէսինճէ էքսէրի աթէշփէրէսթ մէճպուրլար կէթիրտի, վէ փուլթխանէլէր եափըպ քրիսթիյանլարա զուլմ էթմէյէ պաշլատը: Վրիգոր Ա֊ժիկին տախի ասպրգա գըզղըպաշ օլմասընը իշիթտիյինտէ՝ հուզուրունա չաղըրթատը. վէ մուրատընա չէվիրմէյէ չոգ չալըշտըգտան սոնրա, էնճամ իւմիւտինի. քէտիպ՝ թիւրլիւ իսքէնճէլէր իլէ էզիյէթ վէրտի: Վ է լաքին Վրիգոր

պինին սահմէլիինի միւֆասալէն խա-
պամ էաէրսի:

Պունուն իչին Ա·ենշապուհ զաղէպ կէլիպ՝ վէ Թէ.քրար խայլի էզիյէմ վեր-տիքաէն սօնրա, դամէլէ մուսթահաղ տըր տէյի, սիճիլլինի քէսամ: Վ՝է սուրը Ա·րի-դոր Ա.լահըն իզզէթինէ պու՝ ազիմ լութ-ֆա նամէ օլտուղու իչին շիւքր իւ սէնալէր օզուչատաղ շազ եիւրէյիլէ, ազիզ լուհի-նի Լ·ֆէնտիմիզին 550 սէնէսի Ա.լահըն էլինէ Թէսլիմ էմամ: Պու ազիզին՝ Ա·րիս-տոսուն մուհասպէթի օղրունա սէվինէ-րէք էճէլէ տօղրու վարտըղընը՝ Ա՝ահուժ իամինամէ պիր գըզըլպաշ չօճուգ՝ կէօրտիւ-յինամէ, տօղրու տինի Թանըրտը վէ վաֆ-Թիզ օլուպ իամինի Յիպոխրուզա, եանի, Ա.ատուածատուր գօտու:

ՅՈՒՆՎԱՐ 8

ՍՈՒՐԲ ԹԷՈՓԻԼՈՍ

ՎԿԱՅ

ԹԷոփիլոս իամին՝ լիսանի Րուսիտէն Թիւրքիյէ Ա.լահը սէվէր՝ Թապիր օլուն-մասը ամմէյէ մալում տուր. պու իամ իլէ չօգ զահիտ քիշիլէր արտաքնատան, պիզ Թէոփիլոս Թարտապլուսլունուն էօմրիւնիւն նագլինի Թարիխ էթմէյէ գարար վէրմիշիզ տիր: Պու ազիզ ադէ մալիք վէ քի-Թապի մուգատտէս վազրիֆ, Թարտապլուս էյալէթինատ սարկատադլըգ րիւթպէսինէ

նախ՝ օրուպ, զալիմ Մաքսիմիանոս գրա-
լըն կիւնլերինաե, ազիզ քրիսթիյան տի-
նիմիզի աշիքեարէն իգրար էթտիքաէն
մաասա, ախէր տինսաարլարա տախի վազ
վէ նասիհաթիյլէ իսքէնճելերաէն գօրդ-
մայըպ տինլերինաե մէթին տուրմազա
թազվիյեէթ վերիրսի։ Ծէոփիլոսուն պու
կիւնէ հարէքէթի մէմլէքէթ զապիթի-
նին գուվաղընա եէթիշինճէ, ախէր պիր
տինսաար Հեղազիոս նամ քիշի իլէ պիր-
լիքտէ թուրթուրուպ, հուզուրունա կէ-
թիրտիլեր։ Ազիզլեր քրիսթիյանլըգլա-
րընը իգրար էտիպ, Քրիստոսուն իզե-
թինէ գանըմըզը պիլէ տէօքմէյէ հազըր
ըզ տէտիլեր։ Նօրճ վէ վասալար ըլա ֆի-
քիրլերինաէն տէօնտիւրմէյէ միւմքինի օլ-
մասըղընը զապիթ էյիտէն անլայըպ, տէ-
միր թարապլար ըլա էթլերինի գազըթար
վէ ասնրա աթէշ իլէ տաղլայըպ սիվրի
չէօմլէք խուրտէվաթըյլա պաշլարընընչա-
նազընը տէլտիրթտի։ Ասուրբ Թէոփիլոս
արգատաշըյլա պիրլիքտէ, քրիսթիյան-
լըղընը իգրար էտէրէք ախէր մէզհէպլերին
զալաթ օլմասը իւզերինէ աէօյլերիտի վէ
պու էղիյեէթի արատընտա խայլի զաման
գալարդատան ասնրա ճանլարընը Ալլահ
թէալիմ էթտիլեր։

ՅՈՒՆՎԱՐ 9

ՍՈՒՐԲ ՊՈՂԻԿԱՐՈՍ

ՃԷՆՔՃԻ

ՔՐԻՍՏՈՍՈՒՆ պէհատուր ճէնքճիսի սուրբ Պողիկառս Էրմէնիսթանըն Մալաթեա տէնիլէն շէհրինտէ վուխփէրէսթան աթալարտան տօղտու։ Ճադ զատէ օլտուղու իչին շէհիրին հիւքիւմտարը փեշինքան գըզըլը ալըպ օնուն տամտատը օլմուշտուտու, վէ ճէնքճիլիք մէրթէպէսինտէ տախի ղայհթըլէ իլերիլէյիպ, փէք մէմտուհլարտան պիրի օլտու։ Մալաթեատա Նէարխոն ատը պիր ախէր քրիսթիյան ճէնքճի իլէ տօսթլուղ փէյտա էթտի. պունուն էտէպ ու էրքեանընա վէ տինտարլըլընա Հայրան օլուպ փուխտարըն սախթէլիյինի թանըտը, վէ վաքթիղ օլմատան էվվել քեամիլ քրիսթիյան կիպի էօմիւր կէչիրիպ Նէարխոն իլէ նահատակ օլմաղա հազըրլանտը։

Պու էանատէ Դեկոս վէ Վազերիանոս զալիմ գրալլար փուխտարա թափըպ բահաթ էթտինլէր, թափմայանլար մալլէրինտէն օլուպ գաթը օլտունլար տէյի հէր թարաֆա, քրիսթիյանլարա զարըր ֆէրման իսթար էթտիրտիքլէրինտէ, Մալաթեատա պուլունան քրիսթիյանլար հազըրնա տա մէզքիւր փեշինքա հիւքիւմտարա պիր ֆէրման կէլտի։ Նէարխոն քրիսթիյան տինինին ուղուրունա էօմէյէ հա-

զը, անձագ սէվկիւլիւսիւ Պողիկառս տա-
հա վաֆթիկ օլմասըդը իչին պիր ազ մահ-
զուն օլուրուառս. լաքին օնուն տախի տի-
նինաէ գալի տուրաճաղընը թաամիդ է-
տինճէ էիւրէյի բահաթ օլուպ ֆէրահ
պուլառս:

Պողիկառս գայնաթաասը փելիքաէ կի-
տիպ՝ քրիսթիյանլըդընը տույուրմասան
ֆէրմանը օղուտդ իսթէտի, վէ պեր-
միւրառս օլառուգտան սոնրա փուխփուէրէսթ-
լէրին քէօրլիւյինէ արթըդ թէհամիւլ
էտէմէյիպ, երըթառը, ամթառը վէ էվլէդն
տիշարը չըգառը. վէ փուխփուէրէսթլէրին՝ օն
իքի թանէ թօփրագտան եափմա թառ-
վիրլէրինի կէօթիւրմասընի կէօրիւն-
ճէ, գօշուպ աշաղա ամթառը վէ այագ
ալթընա ալըպ փառա փարչա էթտի վէ
մէմլէքէթ զապթիէինին տամառը օլմադը,
քիմսէ պիր շէյ տէմէյէ ճէսարէթ էթ-
մէտի:

Փելիքա՝ Պողիկառսառն էթտիքլէրինի
տույունճա, ալթիսաթ օլուպ՝ բահաթընը
պօշառս, զնրա գրալտարդն էմրի իւզրէ
քրիսթիյանլարա էզիյեէթ վէրիպ՝ ալտա-
լարըն իհթիդամընը ալմադ քէնտիյէ տիւ-
շէր իտի: Օլ սէպէպտէն Պողիկառսառս հու-
գուրունա չաղըրըլդ, Քրիստոսառան կէրի
տուր, ալտալարը խուրա էթտիյին սոնա
պիւյիւք թէօհմէթ տիր, քրիսթիյանլըդըն-
տան ատօնմէզտէն սոնա ազիլ օլունմադ.
կէլ էվինատէն էվլատլարընատան մահրում
օլմա, գըզըմը սէնտիզ մահզուն պրագըդ,

միւճրիմ կիպի էօլիւմէ իրթիքեաղ էթմէ աէտի։ Պողիկաոս, էվլատ, էհլ վէ տիւնեէվի շէյլէր գայղըմտա տէյիլ, աէմնավի վէ էպէտի թաճառ տըր արզուամ տէյի, ճէվապ վէրտի։ Էհլի վէ խըսըմլարը աղլայարագ Քրիաոտաու պրագ տա, փուխթլարը գապուղ էյլէ տէյի չօգ եալվարտըլար, լաքին օնլարըն սէօզիւ վէ կէօզ եաշըտա ֆահաէ էթմէհիյինաէ զապխթ խըշմա կէլտի, վէ աղզընը վուրաունլար տէյի, ճէլլատլարա էմր էթտի. ապիզ սէվինէրէք տայագա թէհամմիւլ էթտիքտէն սօնրա, Քրիաոտաուն ուղուրունա գանընը տախի տէօքմէյի արզուլէր խոի։

Էհլի Պաւլինէ թէքրար կէօզ եաշը տէօքէրէք, քէնահյէ մէրհամէթ էթտին, վազրլթօրզ ածը էօլիւմէ ուղրամտաըն տէյի եալվարընճա, Պողիկաոս սէօզիւնէ գուլագ տամայրպ, եալանճը փուխթլարը պրագրպ տահին Ալլահա թաւխմաղա նաոհյաթ էթտի. ֆիլհագը աղիպին քէմտամընտան փուխթիէրէսթլէրին չօղու տէօնիւպ քրիսթիյան օլտուլար։ Նաքիմ վէ ճէմաաթ պուննու կէօրտիւքլէրինաէ օմայա քի, տահիլլէրինի տէ տէօնտիւրտիւն տէյի, տէր ագապ գաթլինին սիճիլինի քէտխիլէր։ Գաթլ օլաճաղը մահալտէ Նէարխոն՝ աղիպին գարշըսընա չըդրպ, Ալլահըն օնա էթտիյի իննայէթէ թէշէքքիւր օլտու. վէ սօնրա ճէլլատլարըն կէօնլէուինու եաւրպ աղիպին թէնինի ալտը վէ տէֆն էթտի։ Ալտաը չօգ կէշմէյիպ, քէնահ տէ պու

արդու էթեոխյի ազիմ մարտիրոսուզ թա-
ճընա Ա.լահըն քէրէմիլէ նաիլ օլաու։

ՅՈՒՆՎԱՐ 10

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ

ՆԻՍԱՑԻ

Սուրբ Գրիգոր Նիսացի Սուրբ Բա-
սեղ Հայրապետին գարտաշը օլուպ, օնուն
վէ գըզգարտաշը Մակրինա նամ զահիտէ-
նին զայրէթի իլէ քիւչիւք չաղընտան պէ-
րի իպատէթ վէ ֆազիլէթ պապընտա էյի
թէրպիյէ օլտու վէ եաշընը ալընճա տիւնեա
ատէթի իւզրէ էվլէնտի։ Սօնրա քահանա-
լըգ մէրթէպէսինէ նայպ օլուպ էկլինին
վէֆաթընտան սօնրա՝ իրատէթինէ գար-
շը Նիսա շէհրինէ եպիսկոպոս էթտիլէր։
Լաքին կ՚աղէս գրալ՝ Ասիոս նամ հեր-
միկոսուն թարաֆընտան օլմազլա ճէմի
ուղղափառ եպիսկոպոսլարընը սիւրկիւնէ
կէօնտէրտիյինտէ՝ պու աղիղ տէ օնլարա
գարշը օլմասը իչին՝ քիւրսիւսիւնտէն ազ-
վէ նէֆի օլունտու։ Ամէնքիւ գրալըն
սօն աէնէսինտէ Գրիգոր սիւրկիւնտէն տէօ-
նիպ, Ընթաքեա ժողովքունա կիթտի,
վէ օրատան տախի տէօնտիւյիւնտէ, տիւ-
նեատան չէքիլմիշ զահիտէ գըզգարտաշը
Մակրինայը կէօրմէք արզուլէտի։

Տահա մահալինէ եէթիշմէտէն պիր կէ-
ճէ իչինտէ իւչ տէֆա բուլյասընտա միւ-
նէվվէր Սուրբլար նշխարքը կէօրտիւ, վէ

էվէ տախլ օլմասընտա գըզդարտաշընը էօ-
լիւմ տէօշէյինտէ պուլուպ՝ բուհանի սէօհ-
պէթ արտասընտա ճան իւզէրինէ օլան
քիթապընը եազտը վէ պիր սէնէ իչին
տէ պիրտաէրի Ռարսեղին վէ գըզդարտաշը
Ա՛ակրինանըն էօլիւմիւ վադը օլմասընտա՝
կէօրտիւյիւ բուլանըն մանտասընը անլատը:

Պու ազիզ քէնտի ճէմաաթընըն վէ
քիլիսէի շէրիֆին մէնֆաաթը ուղուրունա
չօզ չալըշտը· Ռրիստոս էֆէնտիմիզին խա-
քէնճէ չէքտիյի եէրլէրի կէօրմէք արզու-
սուլա Դաւուտի շէրիֆէ տախի զիյարէթ
էթմէյէ կիթտի: Պիր միւշքիւլ մատտէ-
տէ ճէմի եափիկոպոսլար ազիզի իմտատտա
չաղըրըըլար ըտը վէ Սուրբ Գրիգոր պիր չա-
րէսինի պուլուպ, հէր շէյի նիզամա գօր-
ուտտու: Պու թարիգ իւզրէ Ռիլիսէի շէ-
րիֆին շանընը արթըրտըգտան սօնրա, 396
թարիխինտէ տիւնեատընը թէպտիլ էթտի:

ՑՈՒՆՎԱՐ 11

ԼՓԼՆՏԻՄՈՅԻՆ ՏՕՍԹՈՒ

ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐՈՍ

Ռ՛ՐՈՍՏՈՍ էֆէնտիմիզին հիքմէթիւ խ-
նայէսինէ տիրիլէն՝ Ա՛արթա վէ Ա՛արիամընը
գարտաշը Սուրբ Ղազարոս՝ Դաւուտի շէ-
րիֆտէն պիր միգտար ուղագ Ռեթանիա
տէտիքլէրի քէօյտէ տօղտու: Ռիշիդա-
տէլնյի վէ Ռեթանիատա էտինտիյի վա-
րիյէթի իչին, Նահուտիլէր պէյնինտէ չօղ

իմ իսար պուլմուշ ուտու։ Վրիատոս էֆէնտիմիզ իլէ տօսթլուդ փէյտա էթտիյէ վազըթ պէլլի տէյիլ տիր. լաքին ալէաէվվէյէ էֆէնտիմիզին վազ էտիպ միւճիզէթ իշլէմէյէ պաշլատըդը վազըթլատոա դըյտա օլունուր։ Էր նէ հալ իսէ, ինճիլի շէրիֆին աէօզիւ միւճիպլինճէ պիրի պիրլէրիյլէ աշինալըդ էթտիքտէն տօնրա Վրիատոսուն նէ կիւունէ մէրտումուն Հազրընտա մուհապպէթի օլմատը տօսթտուլուդ վէ տէվկիւլիւմիւդ տէմէլինտէն մալում տուր։ Պու մուհապպէթ տուրը պապալարըն դիւմինճէ, տիւնեատա կիրմիյիպ՝ միսլի մէլէք փաքլըդըտա եաշամտաբնտան Հատ օլմուշտուր։ Վրիատոս սըդ սրդ Ռէթտանիայա Պազարտուն վէ Ա՛արթանըն էվինէ կիտէրտի. վէ տուրը վարդ ատէտէրին գանննինճէ, Պազարտուն վէ Ա՛արթանընն տուտաը վէ Վրիատոս էֆէնտիմիզին քէրէմլիյէ քէնտիյի տիւնեատէ վէրմիշ դըզդարտաշլարը Ա՛արիամ մադդաղէնատի տէօնիւդ թէվպիհէ կէլմիշտիր։

Պազարտոս էօլմիւշ իքէն Վրիատոս էֆէնտիմիզին քէրէմի իլէ տիրիլմէսինի Յովհաննէս աւետարանիչ թաֆսիլէն նադլ էտէր, վէ իճմալի պու տուր։ Էֆէնտիմիզ Յիսուս օթուդ իչ եաշընդ թամամ էթտիկտէ Պազարտոս պիր աղըր հաստէկտէյէ տիւշտիւ. դըզդարտաշլարը չափրաշդ Վրիատոսա խապէր կէօնտէրտիլէր. Վրիատոս խապէրի ալտը, ամմա էվէթլէմէյիպ, եէրինտէ իքի կիւն տահա գալտը. վէ տօն-

թա վարտըղընտա իւք Ա՛արթա վէ ոճնրա Ա՛արիամ գարշըարնա չըգրտպ. Ւա Բէպպիմ պունտա օլայտըն պիրտաէրիմիզ էօլմէզ իտի, լաքին եինէ տիւէյին Ալլահա մադ- պուլ օլմտաը մալումմուզ տուր, տէյիպ հալէրինի իճտաէ էթտիլէր: Վ՛րիտտա էճէնտիմիզ՝ իքի սէճիլ գըզգարտաշլարըն վէ ախէր օրտտա պուլունանլարըն տուր- մայրպ աղտամալարընը կէօրիւնճէ, եիւրէյի գալգար վէ քինտի տէ կէօզ եաշը տէօք- մէյէ պաշլատը, վէ Ւահուտիլէր՝ Վ՛րիա- տտան պու Հարէքէթինտէն՝ Ղազարոս օնուն վէք սէվիւրէտտիւ օլտուղունու ան- լայրպ, Պազրն նէ տէրէճէ օնու սէվէր իմիշ, տէմէյէ ճէտարէթ էթտիլէր: Վ՛րիա- տտա՝ Ղազարոսուն մէզարընա վարտըղըն- տա թաշը իւզէրինտէն գալտըրմադա էմր էթտի վէ ոճնրա կէօզլէրինի կէօյէ գալ- տըրպ, Պէնի իշիթտիյինէ թէշէք.քիւր- րիւմ վար, եա փէտէր. Հէր զաման իշի- տիրտին՝ պէն տէ պիլէրտիմ. լաքին էթրա- ֆընտա օլան ճէմտաաթ իշին էտէյօրում .քի, սէնտէն կէօնտէրիլմիշ օլմտան իթի- գատ էթտինէր, տէյիպ՝ պիւէնտա ատադ ըտա, Ղազար գալգ, տիշտրը կէլ, տէյի շաղըրտը վէ Ղազար անի վահիտտէ գալգ- տը մէյտանա չըգտը. վէ Յիտուա պաղտա- րընը չէօզիւպ պըրտագմայա էմր էթտի: Պու միւճիզէթէ հէր քէս հայրան օլուպ, Ղազարոտա պագտըլար ըտը, վէ չօղու կէրչէք մեսիա պու տուր տէյի օնա րիա- յէթ էթմէյէ պաշլատըլար:

Պու ամամիպ միւճիզէթին խապէրի գումոսի շէրիֆաե վէ հավալիլէրինաե օլան մէմլէքէթլէրէ չավ օլուպ եայըլտըը վէ պու վէսիլէ իլէ չօղու Քրիստոսա շայիրտ օլաճաղընը խաին Ֆարիսիլէր վէ քահանայապետլէր պիլէրէք, Քրիստոսա վէ Ղազարոսա՝ խօր պազարըտըլար: Օլ ահնէնին քահանայապետի կայիափա, ճէմաաթ ղայպ օլմասան ըսա՝ պիր քիշի էօլմէսի էվլա տըը, տէյինճէ, հեփսի իթթիֆաղէն Քրիստոսու էօլտիւրմէյէ գարար վէրտիլէր, վէ իճրա իթտիքաէն ահնրա Ղազարըն տահի էնաէսինաէն տիւշէր խիլէր: Պու ազիզլին իքի գըղդարտաշլարը պիրլիքտէ նաճա շէհրինէ ճիրար էթմէսինի Ֆարիսիլէր տույտուդլարընտա՝ պիր գաշ նէճէր եօլլայըպ, Ղազարոսու էթպահխիլէ թուէտուրտուլար, վէ եէլքէնսիղ, տիւմէնսիղ, էպքիմիշ վէ չիւրիւք պիր կէմիյէ գօյուպ, տէրեա օրթասընտա զարդ օլուպ կիթահինլէր տէյի, րիւզկեարա վէ ատյա գարշը աչըղա պրըագտըլար: Ադրչի ինանմաճա գուրթուլմալարը միւհալ գապլինտէն իտի, լաքին հիքմէթ ուլահըն թէտպիրիյլէ օլ ահճինէ սէլամէթէն վէ սալիմէն Ֆրանսատա Մարսիլէա գըյրսընտա վարար չաթտը:

Օլ շէհրին էհալիսի նէ գատարտա փուրթփէրէսէթ իտի սէլէր եինէ Ղազարոսուն պու թարզ թատպիաթտէն խարճ հիքմէթ իլէ օրտյա եէթիշմէսինի կէօրտիւքլէրինտէ, էլպէթտէ պէօյլէ ազիմ հիք-

ժէթ իւէ գուրթուլան ատամըն Ալլահը վէ տինի եալանճը օլմազ տէյէրէք Ղազարոսուն վազընա ինանըպ՝ քրիսթիյան օլտուլար, վէ Ղազարոս տախի առաքեալլարտան օլ շէհիրէ եպիսկոպոս թայեին օլտուպ, քէնտիյէ սիփարըշ օլան ճանլարը գայըրըր պազարտը: Ադ վազրթատա պիր մուքէլլէֆ քիլիսէ եափտըգտան մատա Ընահիտ տէտիքլէրի փուլթուն խանէսինի տէ փաքլէյիպ Ալլահա սունատու: Վ է օ-թուզ աչնէ միգտատի նարատարճըլընըն վէ քէնտիյէ հայաթ վէրըն Յիսուս Քրիստոս էֆէնտիմիզին շան ու շէօհրէթի իչին չալըշտըգտան ոնրա էմէմիշ իւչ եաշընատա էճէլլիյլէ էօլտիւ: Պազրլարըն գիւմինճէ, պիր փատիշահ խըզմէթքեարը Օսմանան Ա՛տրիէյէ կէլտիյինատ, Ղազարոսուն քրիսթիյան տինինատ գավի տուրտուղուտու կէօրիւպ, չօգ սիյատէթլէրտէն ոնրա գաթել էթտիրմիշ. վէ ադիզի հապս էտիպ, խայլի վազրթ գինճիրպէնտ չալըշար իչինատ պրատտըղը գընատան հալա Ա՛տրիէատատա տուրտույօր, վէ թէնէի ախէր մահալէ թէպտիլ օլտուպ, ադթ պաշը եինէ Ա՛տրիէատատա գալմըշ տը:

ՅՈՒՆՎԱՐ 12

ԱՍԹԱՐՊՈՍ

ՏԻՐՆԷՑԻ

Պիտի ուսանողիանոս գրալըն վազթինաէ, Արիսաեանլարըն հերետիկոսլուղու իշնիք տիրնէյինաէ քիւլլիյին իպթալ օլմուշ իքէն, կոստանդիանոսաուն օղլու, կոստանդ թախթէ ճիւլուս էթտիյինաէ հերետիկոսլար թէքրար դուվվէթ պուլտուլար։ Ճիմլէտէն դաթի նազար Արիոս՝ Արիոսոս էֆէնտիմիզին ալլահլըղընը վէ էպէտիտէն օլմասընը ինքեար էթտիյի կիպի, էօթէտէն լաին Մակեդոն տա չըդըպ Բուհ ալլահըն ալլահլըղընը ինքեար կէլտի. օնտան ասնրա ախէր հերետիկոսլուդլար տախի թիւրէտի։ Հերետիկոսլար պաշը Մակեդոն, Խաթամպօլտա իքի տէֆա փաթրիք օլտու. լաքին ուղղափառլարտան մատա Արիոսլարը ասյուպ ասյմալատըղը իչին ամմէյէ մէքրուհ չէքիլմէդ օլտու։ Գրալտան իգնատիզ՝ ճէմիաթըն մուրատընա գարշը Կոստանդիանոսաուն ադիզ թէնինի սուրը Նիկիոսաուն քիլիսէսինէ թէպտիլ էթտիյի իչին դրալըն կէօղնունէն չըդըպ՝ քիւրսիսինէն ազ օլտու, վէ եէրինէ Արիոսլարըն իմատարլար Ուդոքսիոս ճիւլուս էթտի. Մակեդոնաուն ղայէթ կիւճինէ կիտիպ Արիոսլարը պրագտը վէ Նիատիոսլարըն հերետիկոսլուղունա ույտու։ Պունաէն կինէ

Մակեդոնուն թարաֆտարլարը չօղալընճա, եալընըղ մէզկէպ պաշը օլմադ դայտընա տիւշիւպ քէնտիյէ մախսուս պիր ճէմիաթ էտինտի: Ա՛ն քիւֆրպազ աղընը աչըպ, Րում ուլլահընն՝ փէտէր ուլլահ վէ Իսան ուլլահլա հիչ պիր ալագասը եօք, օնլարընն խըզմէթքեարը տըր տէյէրէք, եավէ ալօյլէմէյէ պաշլատը: Կէրչի պու ֆաահիտ առամ չօղ եաշամայընպ՝ էզնյէթլի աղըրլար արասընտա էօլտիւ, լաքին դալաթ թալիմաթը միւթթէֆիդլէրինէ կէչտի:

Ընիոսուն հերետիկոսլուղունատան սօնրա Ւընոմեան հերետիկոսլուղու իլէրի կէլտի. պունլարընն գլաուդու առ Ասէոտիոս իամինտէ պիր ուլթանմադ առամ օլտու: Պունուն իլիմտէն խապէրի եօղուտույուսա առ, պիր ազ սօնրա Խաքէնտէրիյէտէ ֆէյլէսօֆլուդա թալիպ օլմասը իչին տին մատտէլէրինէ տէ կիրիշտի. վէ ազլընա կէօրէ մանալար վէրիպ, Ընիոսուն վէ Մակեդոնուն հերետիկոսլուղունա պէնդէր դալաթ մէվահիլէր իճատ էթտի: Պուննուն շայիրար Ւընոմիոս ուսթատընատան դիյատէ Ընիոսա ույուպ, Ալլահ էվլատընըր հէր մախլուգատընըն իլգի վէ ալատը տըր տէյէրէք մախլուգատը պըրատընա գօռտու. վէ Մակեդոնա տա ույուպ Րում ուլլահը եարատըլմըշ զաթ սայարադ հէր մախլուգատընատան էվվէլ սալը Ալլահ էվլատընատան սատըր օլմուշ վէ փէտէր ուլլահատան սատըր օլմամըշտըր տէր իտի. պինաէն ալէյհ սուրբ Ներսէդուէթիւն իամինէ վաճ-

թիւղ օլանլարը օլմամըշ եէրինէ դօյուպ, քէնաի մէղհէպինէ ուլանլարը թէքրար վաֆթիւղ էաէրսի, պունլարա ուլանլար աա Ընամեան աէնաիլէը: Վոսանդ պունլարըն ֆիլիլինի չէքէմէյիպ Ա.յեաիոսու Ֆրիճիա թաղաֆլարընա վէ Ա.ընոմիոսու Ա՛էնթէդէ էյալէթինէ սիւրկիւն էթաի. լաքին շայիրալարը օնաա դալըպ թիւրկիւ հերեաիկոսլուգլար թէօրէթիլէը:

Գրատիանոս գրալըն մանըպատաշըպիւ-յիւք Թէոդոս Յիաուս Ւրիաոոս էֆէն-տիմիզին 379 աէնէաինաէ Խթամպօլաա տէվլէթ սիւրաիւյիւ վադթ, ուղղափառ տինին մէթանէթի վէ քիլիսէի շէրիֆին բահաթլըղը ուղուրունա սայ ու ղայրէթ էթաի: Տէվլէթինաէ պուլունան քրիս-թիյանլարա՝ կընիք տիրնէյինէ, վէ քի-լիսէի շէրիֆին պիր օլմասընա վէ ուղղա-փառ տինինէ վէ փէաէր ուլահա, Ա.լահ Ա.վլաասընա վէ Բուհ ուլահա ինանաբընլար տէյի էմր էթաի: Վ՝ ազէս հերեաիկոս գրալաան սիւրկիւն օլան եպիսկոպոսլարը տահի իթլաղ էթաի. վէ պունլար ըս-Ա.րմէնիսթան հայրապետի սուրբ Ներսէսի տէ Խթամպօլա չաղըրըպ, Բուհ ուլա-հա դարշը տէյինլէր իչին էթաիրէճէյի տիրնէյէ 381 թարիհի Մայիս այընաա, Թէոդոս գրալըն էմրիյլէ վէ Դամասոս սրբազան փափըն իղնիյլէ Խթամպօլաա պաշլանաը, վէ պու տիրնէքաաէ իւչ եիւղ էլլի հայրապետ պուլունաոս: Սուրբ Գրիգոր Նազիանզացի, սուրբ Գրիգոր

Նիւսացի, Ընթաքեա Հայրապետի սուրբ Կիւրեղ, Երամնիսթեան Հայրապետի սուրբ Ներսէս Պարթեւ տասի օրատարբերար:

Ինվեկա Իսթամպօլ փաթրիքի հադդրնաա ոօհպէթ աչըլընճա, պիւլէթթիֆաղ Կրիդոր Նազիանզացինին եէրինէ օթուրան Մաքսիմիանոս Հերեոսիկոսու քիւրսիւսինտէն էնահրիպ, մէրսումութքըար օթուրմուշլար: Ղաքին սուրբ Գրիդոր Նազիանզացինին Հիմայէթճիսի սուրբ Մելիտոս եպիսկոպոս էօլտիւքտէն ոընրա Կրիդորուն տիւշմէնլէրի թէքրար օնու փաթրիքլիքտէն տիւշիւրմէյէ իսթիլալլէր չըգարտըդլարընտա, սուրբ Գրիդոր քէնտի իրատէթիյլէ մանսըպընտան վազկէչտի, վէ օնուն եէրինէ Նէքդարիոսու գոմուշլար:

Պունտան ոընրա սուրբ վարդապետլէր տին մատոսէլէրինէ մէշղուլ օլուպ, Մակեդոնեանլարըն ֆըրդասընտան օթուզ քիշի տավէթ էթտիլէր, վէ Իզնիք տիրնէյինտէ միւգարրեր օլան տինի եանի Ղլահ էվլատը. Ղլահ ըլա, Րուհ ուլլահ ըլա, վէ Րուհ ուլլահ տահի փէտէր ուլլահ վէ Ղլահ էվլատը իչյա իզդէթտէ վէ թաափաթտա պիր օլտուղունտա իզրար էթտինլէր տէյի թէքլիֆ էթտիլէր. օնլար գարշը տուրտունճա հէրեոսիկոսլարա նզոմք օգուտտուշար, վէ Իզնիք տիրնէյինտէքի տին իզրարընը եանի փէտէր ուլլահըն, Ղլահ էվլատընըն վէ Րուհ ուլլահըն ալլահլըղընը միւգարրեր էթտիլէր: Վէ հերեոսիկոսլարտան տահա

էյի սազընմագ իչին, սին իգրարընա պիր գաչ շէյ իլավէ էտիպ, տահա զիյատ աշխքեար էթտիլէր, վէ պուննու Աբիդոր նիւասցի հէփսինին սազընտան թահրիր էտիպ, սրրայլա իմզալատրլար. պուննան մտտա թիւրլիւ գանուն նամէլէր եազըպ, հէր շէյէ նիզամ էթտիլէր: Յոհաննա գրալ տահի, Իզնիք վէ Իսթամպօլ սիրնէյինին էօյրէթտիյինէ մուզայիր շէյ էօյրէտէնլէր, մանաստրընատան ազ վէ քիլիսէտէն նէֆի օլսունլար, ուղղատիտարրրա ալագալարր օլմասըն տէյի էմր էթտի: Անդրա սիրնէքտէ գօնուլան գանուննամէլէր իլէ պիւյիւք սուրբ Ներսէսի Աբմէնիսթանա եօլլատր. օլ տահի սիրնէյին գատարրնր գապուլ էտիպ՝ սին իգրարընա պիր գաչ շէյ իլավէ էթտի, քի միլլէթիմիզ ատասրնատա շիմտիյէտէք իճրատր օլուր:

ՅՈՒՆՎԱՐ 13

ՍՐՐՈՒՀԻ Վ֊ԵՐՄՆԻԳՈՍ

Սրբուհի Վ֊երմնիգոս Միլան շէհրինէ եագըն պիր քէօյտէ տօղտու. անատր պապատր ֆուգարէ օլմադըս, էվլատլարրնր մէտրէսէյէ եօլլամադա պիլէ գուտրէթլէրի եօղուտու, պու սէպէպտէն Վ֊երմնիգոս տահի օղումագ եազմագ պիլմէզիտի, ֆագաթ տինատր վէ իպատէթքեար ամթալարրնրն թէրսիյէսիյլէ Ընտհր թանըյրպ, օնա սատրգանէ խըզմէթ էթմէյէ վէնք

ղայրէթլի իտի։ Վնիւչիւք եաշընտան պէ-
րի աշգ ու ղայրէթի տուատա, վէ ամա-
լարընն էօյրէթտիկի պէճիտ մատտէլերի
մէշգ էտիպ թէֆէգքիւր էթմէտէ իտի,
վէ բուհանի շէյլերէ օլան աշգը կիմտիւք-
ճէ թէրագգի պուլուպ արթար ընը։
Պաունլարտան գաթի նազար էվլին հէր
խըզմէթինի շագ եիւրէյլէ վէ ճանը կէօ-
նիւլտէն էտիպ, էն քիւչիւք շէյլերտէ պի-
լէ ամալարընա վէ պիւյիւքլէրինէ թէսաճ-
ճիւպ օլունաճագ ուպուտիյէթ կէօսթէրիր,
եարանլարընյա թամըլըղըա գօնուշուր,
ամմէյէ էյի իպրէթ օլուրտու։ Էր իչինէ
մուգայեէտ, պօշ տուրմագ, բահաթ էտէ-
ճէք վագըթտա պիլէ տիւշիւնճէսի Ալլահ
ընը. արգատտաշլարը պիր եէրէ ճէմ օլ-
տուգլարընտա, քէնտի՝ ադը փէրուշան օլ-
մասըն տէյի, պիր քէօշէյէ չէքիլիպ՝ սէվ-
կիւլիւսիւ Ալիստոտուն իւզէրինէ տիւ-
շինիւրտիւ։ Պէօյլէ եաղընըգլըդտա հիչ
պիր մահգունիյէթի օլմատըղընտա հէր քէս
թէսաճճիւպ էտէր իտի. արգատտաշլարը-
նըն եանընտա վարտըղընտա ֆէրահ վէ կիւ-
լէր եիւզ կէօսթէրիրտի, ֆաղաթ պագէն
կէօզիւ տօլու վէ ըսլագ օլմասընը կէօրիւպ
հայրան տանի օլուրուտուտալար տա Ալլահ-
լա մատէյնէլերինտէ կէչէնի պիլմէտիքլէրի
իչինն ասընը տա անլայտամագընտըլար։

Ֆաթագ չաղընտան պէրի սրբուհի Վէ-
րոնիգա, թէնհատէ էօմր կէչիրմէյէ մէյլ
վէրմիշ, Ալիանտա Օգոստինեան մանաս-
թըրընա կիրմէյէ գարար վէրտի։ Օգու-

մայա վէ եազմայա աշինա օլմատըղը քինա-
ախէ պիր սադիլ շէյ սաա օլունսուղուն-
սան, պունլարըն սա էնսէսինէ սիւշիս.
վէ էօյլէնէմէխէյի իչին ճիւզի մահղուն
վէ սիւքիւթ գալընճա, սէվկիւլիւսիւ պիքը
Ա՛էրեէմ օնա կէօրիւնիւպ, Նէյլէնէմէյօ-
րում սէյի, նիչին ալէ իւսթ օլույօրսուն,
եալընըզ պու իւչ հարֆլարը էօյլէն օն-
լար սա էլ վէրիր. իւք էվվէլ հէր շէյսէն
զիյասէ Ա՛լլահը վէ սօնրա օնուն իզզէթի
իչին ճէմի մահլուգաթը սէվէօյին: Նէքին-
ճի՝ գարսուաշընըն թազսիրաթընա գալ-
մայըպ, օնուն իչին խայր սուա էսէօյին.
իւչիւնճիւ՝ հէր կիւն պիր միղսար Յիսուս
Նէբիսոսուն սիյասէթլէրի իզէրինէ սիւ-
շինէօյին, սէյիպ կէօրիւնմէզ օլսուս: Վ՛ե-
րոնիգա պիքը Ա՛էրեէմին նասիհաթլէ-
րինսէն եիւրէք ալըպ, սէսիյինի թուլթ-
մաղա զայրէթ էթմէմի:

Նիհայէթ Վ՛երոնիգա սաէթ իւզրե իւչ
սէնէ թէճրիւպէ օլսուղսան սօնրա սըբ-
բուհի Ա՛արթանըն մանսաթըընա կիրսի-
վէ օրսաա հէր պիր քիւչիւք գանունլարա
սիղգաթ էսէրէք, զայրէթի վէ ֆազիլէ-
թինէ էն մէմսուհլարըն պիրի օլսուս, վէ
ֆազիլէթլէրի արսաընսա, պիւյիւկ միս-
թիւլիւյիւ թէսաճճիւպ օլունաճաղ շէյ իսի-
կէճէլէրի քիլիսէսէ սուսաա կէչիրմէսինի
սէյի պիւյիւյիւս էմր էսինճէ, միւթիւլիւք
Ա՛լլահա գուրպանսան զիյասէ մագպուլ
սուր սէյէրէք պաշ էյսի:

Ըստ թէ՝ Վերոնիդայը տահա էյի թէճրիպէ էթմէք իչին իւչ երլ իւզերինէ խասթէլիք եօլտաը. պու խասթէլիյի թէ-ճճիւպ օլունճաճագ սապը ըլա չէքտի, խասթայըմ տէյի ատէթ էթտիյի տուա-սընտան եահօտ խըզմէթինտէն վէ գա-նունէրին իճրասընտան կէրի գալմտաը: Սաղլըղընա, բահսթլըղընա պագ տէյէն-լէրէ, դուվվէթիմ եէթիշտիյի գատար չա-լըշմալըյըմ, էօմրիւմ իւլէ ճահտըմ տախի պիթմէլի տիր տէյի ճէվապ վէրիրտի: Պաշգալարա պիր խըզմէթ էթմէքտէն, վէ պիր հագիր իշ թուրթմագտան փէք խօշլանըր ըտը: Սատէ էքմէյիլէ սույա դանատաթ էտիպ պիւյիւք կիւնահքեար կիպի աղլար տուրուբատս. թաթլը վէ թէ-սիրլի աէօզլէր իլէ կիւնահքեարլարըն էն մուտաննիտինի պիլէ թէօվպէյէ կէթիրիր-տի: Վէ՝ էլ հատըլ Ընլահըն մուհապպէթի իչին պու գատար զահմէթլէրէ թէհամ-միւլ էթտիքտէն ատնրտա, Ինճինտիմիլին 1497 սէնէսի էօլտիւ:

ՅՈՒՆՎԱՐ 14

ՍՈՒՐԲ ՐԱՍԻԼՅԱՆՈՍ

ՓԱՀԱՆԱՑ

Պու ազիզ Ինկիւրիւլիս օլտուպ կոստանդ նամ չատարըն վէ միւնքիր Յուլիանոսուն տէվլէթի էյեամինատ քէնտի վաթանըն-տա շէյթանի եօլտարտան վէ Ընրիս վէ

թէվապիլէրինին եանլըշ թալիմաթընատան կէրի տուրմաղա հէմշէհրիլէրինէ նասիհաթ վէրիրիտի։ Պունա զըտարէն Ընիոս վէ Ա՛ակեդոն ֆըրգասընատան օլանլար թիւրլիւ էօրֆլէր իլէ ազիզի գօրդուտուպ՝ վազինաէն ֆէրաղաթ կէթիրմէյէ չալըշալըրըսա տա, եինէ մէրտում ուղղափառ Եպիսկոպոսլարըն էմրի իլէ աէրպէսթ վէ պիփէրվա՝ գուզու գըյաֆէթի իլէ արանըզա կիրիպ՝ ճանընըզը փարալայան գուրտարտուան սագընըն տէյի նասիհաթ էտէր տուրուրուտու։ Կոտասիմէրինին ղայրը ախէր եիւզտէն հազընատան կէլմիյէ իւմիտի քէսիլինճէ, Կոտասանդ չաստրա՝ Նասիլիսկոս եէնի թիւրէմէ տին վազը վէրիյօր տէյի շնքեայէթ էթտիլէր, վէ լաքին ազիզ՝ էնքի փէտէրլէրիմին թաւիրպ վազ վիրամայի տօղրու տինատէն ասլա սահմամըշըմ տէյէրէք՝ տիլէրինի թուրթուտուվէ փաքա չըզտը։ Ա՛իննքիր Յուլիանոս մէզքիուր չաստրըն եէրինէ ճիւլուս էտիպ՝ հէր նաս հէր մահալտէ պուլունտուղու տինի պըրտըպ փուրթլարա աէճտէ գըլըրնլար տէյի էմր չըզտարընճա, սուրբ Նասիլիսկոս շէհր իչինտէ ալանիյէթէն, տօղրու տին ուղղափառլարըն տինի տիր վէ պագիյէտի եալանտը տէյէրէք կէզէրիտի։

Նասիլիսկոսուն պու թարզ հարէքէթի փուրթփէրէսթլէրին դուլաղընա կէլտիյինտէ, ղայէթ էօքէլէնտիլէր. վէ իչլէրինտէն Ա՛ակարիոս իսմինտէ պիրիսի ազիզէ սիլէ վուրուպ, սէն քիմ սին քի ճէմիաթը այա-

դա գալարված գրքալը էմբինե գարշը կէ-
լիյօսան տէյինճէ, Նասիլիսկոս գրալը
էմբինե գարշը կէլիպ տինինիզի եալան վէ
պաթալ կէօմլէրէն պէն տէյիլ իմ, կէօ-
րինմէդ հազգ պիր Ալլահ ազիմիւշշան
հազրէթլէրի սապրգան ալլահ-ալարընըզըն
եալան օլմասընը կէօմլէրմիշտիր, վէ հալա
դուվվէթինիզի գրըպ՝ թաւխարըզընըզ տի-
նի պաթալ էաէճէք տիր տէյի, ճէվապ
վէրտի:

Պու աէօղլէրին իւզէրինէ փուլթուխ-
րէսլէթլէր տահա զիատէ հարարէթլէնիպ՝
ազիզին իւզէրինէ հիւճմ էթտիլէր, վէ թու-
լթուպ Նասոռնինոս հաքիմին հուզուրու-
նա չըգարտըլար: Նասոռնինոս խայլի պի-
հուտէ միւնագազատան ոճնրա խրշմա կէ-
լիպ տէրիսի գազըլարն տէյի էմր էթտի.
վէ լաքին Նասիլիսկոս իսքէնճէ արտասըն-
տա քէնտիյի Ալլահա թէսլիմ էտիպ չէք-
տիյի էզկէթէ միւքեաֆէթէն ճէնճէթտէ
նայլ օլաճաղը էյլիքլէրի տիւշիւնէրէք ֆէ-
րահ պուլուրուտու: Իքինճի տէֆա թէ-
ֆահհիւս էտիպ եինէ նիյէթուգարտարըն-
տա մուհքեմ պուլունճա՝ ղընտանտա ալթը-
արն տէյի էմր վէրտի, վէ մտալահաթը
Յուլիանոսա անլաթտը: Պրտալ թտարա-
ֆընտան շէյթան ալաթը տէօնմէ Նէպի-
տիոս վէ Պեգասիոս՝ ազիզի եալընճը ալլահ-
լարա թտափմաղա գանտարմա իչին եօլլան-
տըլար. օնլարըն տահի ճահտու ղայրէթի
խայր էթմէյիպ պօշա չըղընճա թէքրար
հաքիմին հուզուրունա չըգարըլտը, վէ

Թէքլեի գապու օմնատրլընտա շիտուէթլի չըպուպ չալըպ գինճիրպէնտ Հապտա եօլ-լատը։

Ակբիլ կիւն միւրուբինտէն սօնրա գրալ օլ թարաֆլարա կէլիպ՝ Ալպիտոստան՝ Նա-սիլիսկոս քահանանըն տինինտէ գամիլլի-նի իշլէթտիյինտէ՝ Հուզուրունա կէթիրթ-տի, վէ տէֆաթիլէ տէօնտիւրմէյէ չալըշըպ՝ հիչ պիր թիւրլիւ միւմքինի օմնատրլընա էյիտէն վուգուճ օլունճա, ասօղիւ ուզաթ-մայըպ՝ վիւճուտինի օրթատան գալտրը-մաղա էմր էթտի։ Ա՛ է լաքին Նասիլիսկոս արզուսի միւճիպինճէ չափուճագ ճէննէթէ կիթմէսին տէյի՝ էգնյէթլի էօլիւմէ հիւքմ օլունտու։ Ջալիմին էմրի իլէ հէր կիւն ագի-ղին թէննինտէն եէտիշէր սինիր չէքիպ չը-գարըրըտըլար. պիր կիւն փատիշահըն էօ-նինէ չըգմագ խոթէտիյինտէ՝ իւգէրինէ նագըր օլան փրումնատիանոս պէյ սէվի-նէրէք գրալա խապէր վէրտի. վէ օ տաֆի էնճամ եէնտիմ, ալահզրտա գուրպան սունագագ խուրէտտըլէ տէրագագ փու-խանայէ վարըպ Նասիլիսկոս Հուզուրունա կէլտին տէյի իշն վէրտի։ Ա՛ է լաքին Ալա-հըն գուրու օնուն ալտտտրճը վէ միւղէվ-վէր սէօղլէրինէ գուլագ տատմայըպ. քէսիլ-միշ սինիրլէրինին պիրիսինի ալտր վէ միւնքիրին եիւղիւնէ աֆրըպ, ա՛լ, ա՛ զալըմ, ա՛լ, սէնին Հաղղ էթտիյին նէֆիս թ-տատ-լար պունլարտտը, ախէր շէյ տանա մա-գուլ օլամագ, պէնիմ էօմրիւմ Քրիս-տոս տուր, օնուն օղուրունա սիտտէթ չէ-

քիպ էօլմէք պուլունմազ խազինէ տիր աէյի պիփէրվա սէօյլէյինճէ, պրալ հի-ճապընաան ղազէպէ կէլտի, վէ թէքրար հապա եօլայրով օրաաա թէքրար փրսումէն-տիանոս պէյին էմրի իլէ շիտաէթլի խաբէն-ճէլէր վէրտիքաէն ասնրա էլախըր ազիզին գարնընա գըզըլըն շնշլէր սալտըրըպ էօլ-սիւրտիւ։

ՑՈՒՆՎԱՐ 15

ԻՍԿԱՆՏԻՐԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԲ ՊԵՏՐՈՍ ՎԷ ՊԱՒԼՈՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳ

Իսքէնտէրիէյի ազիզ Պետրոս Հայրա-պետ՝ Լ֊ֆէնտիմիզին 300 թարիխինտէ Խա-քէնտէրէ քիլիսէսինին քիւրսիւսինէ նատպ օլունուպ՝ քէնտիյէ սիփարըշ օլմուշ ճէ-միաթըն խայրինէ փէտէրանէ չալըշըըրտը։ Նէշ սէնէ միգթարի սուհուլէթ իւզրէ քէն-սի գոյունլարընը կիւմիւշքաէն սոնրա Վիսկոնտիանոսաուն կիւվէյիսի օլմուշ Ս՝աք-սիմիանոս քրիսթիյանլար խաաին վալիտէ-սինին բէճասընա մէպնի՝ զալիմ գայնաթա-սը գրալա ֆիլի վէրիպ ճէմի քրիսթիյանլարը տինլէրինաէն ատօնաիւրմէ իչին ֆէրման չըգարթտը, վէ շէհիր վալիլէրի պու ֆէր-մանըն իճրասընա մուգայիէտ օլուպ չօգ իւքէնճէլէր իլէ խայլի կիւնահլըզ քրիս-թիյանլարը էօլտիւրտիւլէր։ Պու թէրա-հիմնիզ էմր սուրը Պետրոսաուն գուլաղընա ատյախինատ, սաէթաէն վնատ թէգայ-

եւս կէսօրէրիպ հէր ան վազ վէրիպ տօղ-
րու տինաւ ձէ հաթիրը դավի սազլամա-
ղա ճահա էտէրիսի։

Ա՛ելիտիս նամ պիր եպիսկոպոս շէյ-
թանա ույուպ տինինաէն աէօնաիւ վէ
վուլթլարա գուրպան սունտու։ Պու պէտ
մուամլէսի վէ ֆէննա իպրէթի իչին սուրբ
պետրոսան հագդ իւզրէ թէքթիր օլուն-
տուղունտա՝ էթտիչինէ նատիմ օլմաճագ
եէրէ եիւրէյինի տահա սէրթլէնտիրսի,
վէ օնուն հէօքմիւ ալթընտան չըղըպ՝
քէնտի պաշընա պիր ֆըրզա իճատ էթտի,
վէ նայլէ իպատէթքեար ճանլարը տահի
թիւրլիւ վատլար իլէ այարտըպ՝ քէնտիչի
չէքտի։ Պունլարտան պիրիսի տէ ղալաթ
թալիմաթ միւճիտի տէքպազ Ա՛րիոս օլ-
մուշ տուր. սուրբ պետրոս հայրապետ պու-
նու տա՝ քիլիսէյինտէն գօվտու, վէ լաթին օ
ատըպազ վէ տիլէքչի օլմազ իլէ սուրէթան
աֆվ տիլէյիպ եիւրէյինի ալտը վէ սար-
կաւագ օլտու։ Լաթին միւզէվվիր նիյէթ-
ուզարարընտա չօգ միւտաէթ գալմա-
յընչ թէքրար Ա՛ելիտիոսա տէօնիւպ՝ ֆըր-
գատընա մէթանէթ վէրտի, օլ խուսուսատ
սուրբ պետրոս իւզէրինէ նզոմ՛ք օգույուպ
քէնտինտէն րէտտ էթտի։ Ա՛ելիտոս պուն-
լարըն իւզէրինէ ինֆիտալ էտիպ պետրոսան
ատընը պօզմայա պաշլատը, վէ ձէմիաթի
մատէնինտէ իսթիւլալ պրըտադան պու
տուր տէյի Ա՛ֆրիկիանոսա շնըբեայէթ
էթտի։ Ա՛զիզին նամը. քրիսթիյանլարը
տինէրինտէ գավի սազլայան օ տուր տէյի

պէլլի օլմասընտան ալէլ ամէլէ հասասլար եօլտանըպ թուլթմադ խաթէտիլէր, վէ լաքին շէհիր էհալիսի այաղա գալգըպ կէլէնլէրին էլինէ վէրմէտիլէր: Պու զուլմէթ վէսիլէսի իլէ չօգ Եպիսկոպոսլար վէ Քահանալար վէ ախէր քիլիսէյէ տասիր ատէմլէրտէն ալնըր եիւղ ալնմըշ գասար թուլթուպ՝ թիւրլիւ իաքէնձէլէրէ Քրիստոսուն խաթրը իչին թէհամմիւլ էթտիքտէն ասնրա մարտիրոս օլսուլար: Պուրբ պետրոս էլէ տիւշմէտիյէ տէ, շէհիրտէ գալմասընը ապլէ գարշը շէյ գըյաս էտէրէք օրատան մախճիճէ չէքիլտի, վէ քէնտի ատարդ իսթիյար Քրիստոսոմ ատրկաւագը իլէ պիրլիքտէ տիյարի զուրպէթ օլուպ կէղեր իտի: Իաքէնատերէտէքի գալան եպիսկոպոսլարընը մարտիրոս օլմասը յլա ճէմիաթընն չօպանսըզ գոյուն կիպի գալտընընը տույունճա, քիւրսիւսինէ ավտէթ էթտի, վէ գատիմի ատէթի իւզրէ թէվապիլէրինէ թէսէլլի վէ եիւրէք վէրիպ Քրիստոս էճէնտիմիզի վաղ էտէր վէ փուլթլարընն սախլէնլէյինի կէօսթէրիրիտի: Պաքսիմիանոս պունու տույտուղունտա հարպիճէ պիր պին պաշը իլէ խայլի ադքէր եօլլատը, վէ թուլթուպ եօլտուրմէյէ միւմքինի օլմայընճա՝ խալգ թէքրար այաղա գալգմասընն տէյի ազիզի զընտաննա աթտը: Ո՛ կիւնլէրտէ բահիպլէր պաշը սուրը Ընտոն աբրայ Քրիստոսուն օղրունա իաքէնձէ չէքէնլէրի թէսէլլի էթմէ իչին չէօլտէն շէհիրէ կէլմիշ իտի. սուրբ պետրոս իլէ

տախի կէօրիւշմէք գրամէթ օլտուղունտա թարափայնտէն շազ օլուպ ալլահանի քէլամլար իլէ պէրիպէրլէրինի թէսէլլի էտէրլէր իտի. էօլիւմիւնտէն պիր կիւն էվվէլ խաին Ադիոս Նզովքունտան գուրթուլմադ իչին պիր գաշ իլէրի կէլէր քիմսանէլէրին էլի իլէ սուրբ պետրոսա բէճա էթտի վէ լաքին աղիզ իլհամի իյտհիյլէ միւզէվվէրին սէօղիւնէ գափըլմայըպ րէճաասըն գապուլ էթմէտի: Անքոխիտնուսն էմրի իլէ կէլէն ասադիր աղիզի էօլսիւրիւպ օրթատան գալտըրմադա նէ գատար ղայրէթ էտէրիտիսէլէր ատ, եինէ ընտան գափուտունու մուհասէրէ էթմիշ. քրիսթիյան ճէմիաթընտան իհթիրադ էտիպ կէրի չէքիլէրիտիլէր: Ա է լաքին աղիզ քէնտի էօմրիւնտէն զիատե ձէմիաթընըն էօմրիւնէ էտիրիէյէրէք Ադիողոմ ասրկաւադրնը պին պաշըյա եօլլայըպ պէնիմ սէպէպիմ գան տէօքիւլմէսին, կէճէլէյն օղ պիր թարափտան կէլ ընտանըն տիվարընը տէլ տէ օնլար տուչմատան պէնտալ վէ էօլտիւր, տէյի խապէր եօլլատը: Յոիւ վադը պին պաշը աղիզին նատիհաթը իւղուկ կիղլիճէ տիվարը տէլտի վէ տիշարը չըպասրպ՝ գրըտա սուրբ Ա՝արկոս աւետարանիչին մէղարը իւղերինտէ պաշընը քէստի: Պու գարա խապէր ճէմիաթըն գուլաղընա եէթիշինճէ, իւմուտէն օրայա թօփ օլտուլար, վէ աղիզին թէնինի ալըպ շէհիրէ կէթիրտիլէր, վէ Ադիսկոպոս ուրուպասընը կայտիրիպ՝ սաղըլընտա կէօրտիւյիւ սէ-

մալէ նուրա իայէթէն օթուրմատըղը քիւրսիյէ օթուրթուրուպ միւճիղէթ իլէ ծնաան թէպրիք օլունտուգաան սօնրա՝ քէնտի եաիտըղը մէզարա կիւմ-միւլէր։

ՅՈՒՆՎԱՐ 16

ԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ ՓԱՌՔԸ

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Պաւպիթ, եանի, գուլիպէտէ եաշայան սուրբ Յովհաննէսին էօմրիւնիւննապէլի Ալլահա վէ մէլէքլէրէ մապպուլ՝ վէ ինսանլարա հայրան օլաճադ պիր մաատէ օլմուշ տուր։ Պուապիլ Իօմա րիճալը Նէռտրոպիոս նամ քիշիդաատէտէն վէ Թէոդորա իսմիյլէ իպատէթ-քեար վալիտէտէն տիւնեայէ կէլտի։ Իօա քիւչիւք չաղընտան ֆաղիլէթէ վէ իպատէթէ մէյլ վէրիպ, տահա կիւճիւ եէթմէդ ինքն եաշընա տաիր օլմայան իլիմլէրտէ չօդ սուհուլէթ կէօսթէրիրտի. եաշընը ալտըդմա ֆաղիլէթի վէ ֆիրաաէթի գիյաատէսիյլէ արթմասընա հէր քէս թէաճճիւպ էտէր գալըրըմը։ Պուսոխ շէրիֆէ միւպարէք եէրլէրին գիյարէթինէ կիտէն րուհպանլարտան պիրիսի պիր կիւն վէտէրինին էվինէ կէլտի։ Յովհաննէս պու կրօնաւորուն ֆաղիլէթլի հարէքէթինէ վէ էտէպ իւ թէրպիյէսինէ միւթէհայիր օլուպ, քիմ օլտուղունու վէ կրօնաւոր էօմրիւնիւն թարիգինի սօրուպ անլա-

տըգաան սօնրա, էյէր զեյարէթէ կիթաիքաէն սօնրա թէ.քրար էվինէ թէշրիճ պուլյուրմայա սէօզ վէրիրսէ, պիլէխինճէ մանասթըրընա կիմ-մէյէ արզու կէօսթէրմէ. վէ միւրաաթընը Ալլահ թէ.քմիլ էթսինաէյի տուա էաէրիտի. վէ խաթըը նիշան իչին աթալարընաան պիր կիւզէլ պաղը իւզէրինէ սիւրէթլէր չէքիլմիշ Աբեաարան ալտը վէ Իբիաասաան քէլամլարընը օգուտուզճա տահա զիաատէ դարարընաա գավի աուրուբաաւ։

Պիր գաչ այ միւրուրինաէն սօնրա պալաաաա զէքը օլունան կրօնաւոր կէրի սէօնսիւ վէ Յովհաննէս պիլէխինճէ աթալարընաան կիդլի, օնուն մանասթըրընա կիմսի։ Մանասթըը պաշ վիսիաալը կրօնուն սէրթլէյինէ տայանամազ գօրգուսուլա Յովհաննէսի ալմազ իսթէմէզ իսի իսէ տէ, էինէ օնուն տէֆաթլէ ըէճաարընա վէ կէօզ եաշլարընա տայանամայըպ՝ գապուլ էթսի։ Ալթը սէնէ միւթէմաաի զայրէթիլէ մանասթըրըն հէր պիր դանուններինի թուխուպ թէ.քմիլ էթաիքաէն սօնրա, իպաաէթի վէ ալտը կէօնիւլ լիւլիյիլէ ախէրլէրէ էյի իպրէթ վէրիրսի։ Ալթըն ալթը սէնէաէն սօնրա ճան խաասիմի ենարամազ շէյթան՝ թիւրլիւ իղվալէր իլէ ալիճի բահաթսըզ էթմէյէ պաշլաաը. աթալարընաան կիդլի դաչարընը ֆիքրինէ պրադըպ սըդընթը վէրիրսի. պրադաարը զէնկինլիքլէրի, աալթանաթլարը, գէմզ իւ սէֆալարը խաթըընա կէթիրիպ թաճիզ է-

տէր իսի. վէ նէթիճէի մէրամ մանասթը-
րը պրաղըպ պապասընըն էվինէ կիթսին
տէյի թահրիզ էտէր իսի: Յովհաննէս
պու իղվալէր արաբընտա տուա էտիպ Ա-
լահա սըղընըրսը. վէ օնուն իլհամըյլա,
շէյթանըն իւզէրինէ տահա զիյատ միւ-
զաֆֆէր օլմագ իչին պապասընըն էվինէ
տէօնիւպ քէնտիյի քիմսէյէ պէլլի էթմէ-
տէն օրատա եաշամագ ֆիքրինտէյիսի, վէ
պու բէյինի պիւյիւինէ պէյան էտիպ օ-
նուն բիղաբըյլա էվինէ տէօնտիւ: Ա՛օլտա
բուպասընը տէյիշթիրիպ պիր զարիպ տի-
լէնճի գըյաֆէթինէ կիրտի. վէ փէտէրի-
նին գօնաղընա եէթիշիպ, պիր եէրէ չէ-
քիլտի վէ տուտասընա մուգայեէտ օլտու:

Սապահլայն պէքճի գափույու աչտըղը
վագըթ պու զարիպի կէօրտիւ, վէ էվտէն
տիշարը գօլմագ իսթէյինճէ, Յովհաննէս
թէվազույլա այաղընա տիւշտիւ, Ա՛լլահ
խաթըր իչին օլսուն, զարիպ իմ, շուբա-
յա կէլմիշ տիւշմիւշիւմ մերհամէթ էյլէ
քիմսէյէ քէտէր վէրմէմ շիւպհէ էթմէ
տէյէրէք եալվարտը: Պէքճինին եիւրէ-
յինի Ա՛լլահ եուամուշաթտը, վէ զարիպին
մուրատը իւզրէ օրատա գալմագա բուխսաթ
վէրտի: Պիր գաչ կիւնտէն սօնրա Յոհա-
ննոտա վալիտէսի քէնտի թէվապիէրիյլէ
օրատան կէչէրքէն պուննու էօյլէ մուրատը
վէ մէքրուհ գըյաֆէթտէ կէօրիւպ եիւ-
րէյի գարըշտը, վէ պու զարիպ նէրէտէն
կէլմիշ, գալտըրըն պիր տահա կէօզիւմ
կէօրմէսին տէյի էմպիհ տէթտի: Խըզ-

Ա՛ստուածն Աբրահամայ, Ա՛ստուածն Իսահակայ, Ա՛ստուածն Յակոբայ, ինքն ղրկեց զիս առ ձեզ։ Ա՛յս է անուն իմ յաւիտեան, եւ ա՛յս է յիշատակ իմ յազգէ յազգ։ Գնա՛ եւ ժողովեա՛ զծերս Իսրայէլի, եւ ասա՛ ցնոսա. Տէր Աստուած հարցն ձերոց երեւեցաւ ինձ, Աստուած Աբրահամայ, Աստուած Իսահակայ, Աստուած Յակոբայ, եւ ասէ. Այցելութեամբ այցելի ձեզ, եւ տեսի զամենայն չարութիւնս, որ գործին ձեզ ի Եգիպտոս։ Եւ ասացի. Ելից զձեզ ի չարչարանաց Եգիպտոսի առ երկիր Քանանացւոց, Քետացւոց, Ամովրհացւոց, Փերեզացւոց, Եւեցւոց եւ Յեբուսացւոց, առ երկիր, յորում հոսի կաթն եւ մեղր։ Եւ լուիցեն ձայնի քումմէ, եւ մտցես դու եւ ծերք Իսրայէլի առ թագաւորն Եգիպտոսի, եւ ասասջիք ցնա. Տէր Աստուած Եբրայեցւոց կոչեցաւ ի վերայ մեր, եւ արդ երթիցուք ճանապարհ երից աւուրց յանապատ, զի զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ մերոյ։ Եւ գիտեմ զի ոչ թողուցուն զձեզ թագաւորն Եգիպտոսի երթալ, եթէ ոչ ձեռամբ հզօր։ Եւ առաքեցից զձեռն իմ, եւ հարից զամենայն զարհուրանս իմ, զոր արարից ի մէջ նոցա, եւ յետ այնորիկ թողուցուն զձեզ։ Եւ տացեն շնորհս ժողովրդեանդ այսմիկ, եւ եղիցի, եթէ երթիցէք, ոչ երթիցէք ունայնք, այլ խնդրեսցէ կին ընկերուհւոյ իւրոյ եւ որ ընդ տանն իւրում զանօթս արծաթեայս եւ զանօթս ոսկեայս եւ զհանդերձս, եւ դիցէք ի վերայ որդւոցդ ձերոց եւ դստերաց ձերոց, եւ կողոպտեսջիք զԵգիպտոս։

Ի՛ս ետես Մովսէս եւ ասէ. Ո՞վ եմ ես, եթէ երթիցեմ առ Փարաւոն եւ հանից զորդիս Իսրայէլի յԵգիպտոսէ։ Եւ ասէ Աստուած. Ես եմ ընդ քեզ, եւ ա՛յս է քեզ նշան, զի ես առաքեցի զքեզ. յորժամ հանից զժողովուրդս յԵգիպտոսէ, պաշտեսջիք զԱստուած ի լերինս յայսմիկ։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱստուած. Ահա՛ ես երթիցեմ առ որդիս Իսրայէլի, եւ ասասցեմ ցնոսա. Աստուած հարցն ձերոց առաքեաց զիս առ ձեզ, եւ ասասցեն ինձ. Ո՞ր է անուն նորա, զոր ինչ ասասցեմ ցնոսա։ Եւ ասէ Աստուած ցՄովսէս. Ես եմ որ եմ։ Եւ ասէ. Այսպէս ասասցես որդւոցն Իսրայէլի. Ես եմ առաքեաց զիս առ ձեզ։ Եւ ասէ Աստուած ցՄովսէս. Այսպէս ասասցես որդւոցն Իսրայէլի. Տէր Աստուած հարցն ձերոց, Աստուած Աբրահամայ, Աստուած Իսահակայ, Աստուած Յակոբայ առաքեաց զիս առ ձեզ։ Ա՛յս է անուն իմ յաւիտեան, եւ ա՛յս է յիշատակ իմ յազգէ յազգ։ Գնա՛ եւ ժողովեա՛ զծերս Իսրայէլի, եւ ասա՛ ցնոսա. Տէր Աստուած հարցն ձերոց երեւեցաւ ինձ, Աստուած Աբրահամայ, Աստուած Իսահակայ, Աստուած Յակոբայ, եւ ասէ. Այցելութեամբ այցելի ձեզ, եւ տեսի զամենայն չարութիւնս, որ գործին ձեզ ի Եգիպտոս։ Եւ ասացի. Ելից զձեզ ի չարչարանաց Եգիպտոսի առ երկիր Քանանացւոց, Քետացւոց, Ամովրհացւոց, Փերեզացւոց, Եւեցւոց եւ Յեբուսացւոց, առ երկիր, յորում հոսի կաթն եւ մեղր։ Եւ լուիցեն ձայնի քումմէ, եւ մտցես դու եւ ծերք Իսրայէլի առ թագաւորն Եգիպտոսի, եւ ասասջիք ցնա. Տէր Աստուած Եբրայեցւոց կոչեցաւ ի վերայ մեր, եւ արդ երթիցուք ճանապարհ երից աւուրց յանապատ, զի զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ մերոյ։ Եւ գիտեմ զի ոչ թողուցուն զձեզ թագաւորն Եգիպտոսի երթալ, եթէ ոչ ձեռամբ հզօր։ Եւ առաքեցից զձեռն իմ, եւ հարից զամենայն զարհուրանս իմ, զոր արարից ի մէջ նոցա, եւ յետ այնորիկ թողուցուն զձեզ։ Եւ տացեն շնորհս ժողովրդեանդ այսմիկ, եւ եղիցի, եթէ երթիցէք, ոչ երթիցէք ունայնք, այլ խնդրեսցէ կին ընկերուհւոյ իւրոյ եւ որ ընդ տանն իւրում զանօթս արծաթեայս եւ զանօթս ոսկեայս եւ զհանդերձս, եւ դիցէք ի վերայ որդւոցդ ձերոց եւ դստերաց ձերոց, եւ կողոպտեսջիք զԵգիպտոս։

Ի՛ս ետես Մովսէս եւ ասէ. Ո՞վ եմ ես, եթէ երթիցեմ առ Փարաւոն եւ հանից զորդիս Իսրայէլի յԵգիպտոսէ։ Եւ ասէ Աստուած. Ես եմ ընդ քեզ, եւ ա՛յս է քեզ նշան, զի ես առաքեցի զքեզ. յորժամ հանից զժողովուրդս յԵգիպտոսէ, պաշտեսջիք զԱստուած ի լերինս յայսմիկ։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱստուած. Ահա՛ ես երթիցեմ առ որդիս Իսրայէլի, եւ ասասցեմ ցնոսա. Աստուած հարցն ձերոց առաքեաց զիս առ ձեզ, եւ ասասցեն ինձ. Ո՞ր է անուն նորա, զոր ինչ ասասցեմ ցնոսա։ Եւ ասէ Աստուած ցՄովսէս. Ես եմ որ եմ։ Եւ ասէ. Այսպէս ասասցես որդւոցն Իսրայէլի. Ես եմ առաքեաց զիս առ ձեզ։ Եւ ասէ Աստուած ցՄովսէս. Այսպէս ասասցես որդւոցն Իսրայէլի. Տէր Աստուած հարցն ձերոց, Աստուած Աբրահամայ, Աստուած Իսահակայ, Աստուած Յակոբայ առաքեաց զիս առ ձեզ։

շատ եւրէյիլէ քիլիսէյէ կիտիպ սրբու-
թիւն ալտըգտան ոնրա էվէ տէօնտիւ.
էօլէճէյի կիւն փէտէրինին վէքիլլեարճըն
քէնտիյէ չաղըրըպ էվվէլա կէօմթէրտիյի
մուհասպէթէ վէ էմտիյի էյլիքլէրէ միւ-
թէշէքքիւր օլտու. ոնրա քէրէմ էյլէ, էվ
գատընընա խապէր վէր պանա կէլսին, ոնա
անլատուճագ պիր էլչէմ մահալահաթըմ վար
տէյի, րէճա էմտի: Գատըն պու խա-
պէրի իշիտինճէ եւրէյի գալգտը, վէ եւինէ
պէնի թաճիզ էտէճէք տիր տէյէրէք կիմ-
մէտի: Յովհաննէս թէքրար ատամ ճօլ-
լայըպ, էօլիւմ սատըմ եագլաշմըշտըր
կէլմէզսէ ոնրա վիւշման օլուր տէյի, գա-
տընա անլատը: Թոէոդորա թէքրար
րէճասընը րէտտ էտինճէ, Նւտորոպիոս գօր
ուլա անասընը ճօլլատը: Յովհաննէս պու-
նու կէօրտիւյինտէ կիւլէր եիւղ իյէ, Ը.իմ-
տիյէ գատար էմտիյինիզ էյլիյին պէտէ-
լինի Ռլահ սիզէ վէրսին, հանըմ. ոնը րէ-
ճամ, էօլտիւյիւմտէ կէտանըն թէնինի
պու երըմըզ խըրդալար ըլա պուրալըգտա
կէօմմէյէ էմր էտէսին, տէտի, վէ Թոէոդո-
րա րէճասընը գապուլ էտիպ իճրատը էչին
եէմին պիլէ էտինճէ, պէտէլէն Յով-
հաննէս տախի մուգատտէմ օնտան ալ-
տրըլը աւետարանը օնա տունուպ, խամըր
նիշան իչին պունու տանա վէրիրիմ,
գրյմէթլի խապինէ վէ կէօնիւլ ազատպա-
րընա գարշը գուվվէթլի մուտաէճէ կի-
պի ալ եանրնատա ատպա տէտի: Թոէոդո-
րա քիթապը էլինէ ալտըղը պիրլէ վազ-

թրյալ էվլատնա վէրտիյի Ա.էեատարանա պէնզէտիպ, չափըճադ էհլի Նւատրոպիոսա գօշտու, վէ Նւատրոպիոս տախի աէօվիւնէ հադդ վէրինճէ, իքիսի պիրլիքտէ աշաղա գօշտուլար վէ Յովհաննէսի էօլիւմ ալա-մէթինտէ պուլուպ տահա նուէթգու թու-թուլմատան, պու քիթապը քիմսէյնալ-տըն տէյի, սուալ էթմէյէ պաշլատըգ-լարընատա, խասթա իպթիտա տէմէք իս-թէմէտի, լաքին ատնրա ըէճալարընատան թաճիզ օլուպ պայղըն աէս իլէ, Սիղին էվ-լատընըզ Յովհաննէս պէյն իմ, ճանըմը սէլամէթ չըգարմադ իչին պու ապիզ քի-թապըն նատիհաթը միւճիպինճէ պէյլէ սըզը վէ էտնա էօմիւր սիւրմէյէ գարար վէրտիմ, տէտի:

Ա.թալարը միւթէհայեիր օլուպ գալտը-լար վէ պիրի պիրլէրինէ պագըպ պիր շէյ աէյլէյէմէզ օլտուլար, վէլ հասըլ կէօղ եաշը տէօքէրէք էվլատլարընըն պօյնունա սարըլըպ թէքրար թէքրար նուր սիմատընը պուս էթմէտէ իքէն, Յովհաննէս ապիզ ճա-նընը Ա.լահա թէսլիմ էթտի: Իպթիտա պիր-մէյէրէք ապիզ էվլատլարընը եիւզտէն պրագ մալարը իչին նէ տէրէճէ փիւշման օլտուգ-լարընը հէր քէս ֆէհմ էտէպիլիր: Ա.ֆո-դորա էվլատնա վէրտիյի աէօզիւ ունուր-տու, վէ երըթըդ խըրդալարընը իւսթիւն-աէն չըգարըպ ապզը լիսպասլար ըլա տօնատթ-մադ վէ իղղէթիւ իքրամ ըլա ախէր եէրտէ կէօմմէք իսթէտի, լաքին թապիսթատան խարիճ եէքնունի ապալարընա պիր գուվ-

վէթ քէսիքլիյի տիւշիւպ, էթտիյի վասը
խաթըրնա պրագոտը. պունա պինաէն էվ-
լասընըն խոթէյի իւզրէ էվվէլքի հնքի
խըրդասընը կիյտիրսինլէր, վէ պուլուն-
տուղաւ մահալտէ կէօմսիւնլէր տէյի էմր
էթտի: Պունտան սօնրա ազիզին ամթալարը
էվլատլարընըն թիւրպէսի իւսթիւնտէ պիր
քիլիսէ պինա էթտիլէր վէ մալլարընը ձու-
գարայէ տաղըտըպ պիւթիւն էօմիւրլէրինի
օրտուա Ալլահ գօրդուսունտա կէչիրտիլէր:

ՅՈՒՆՎԱՐ 17

ՍՈՒՐԲ ԸՆՏՕՆ

Ա Բ Բ Ա Յ

Ձիօվանէրտէ էօմր կէչիրէն րուհպանլա-
րըն մէմուհ վէհէրի վէ մուալլիմի սուրբ
Ընտոն Աբբայ՝ կամա տէօհքլէրի Ա՝ըսրընը
պիր գաստապասընտա՝ մալտար, քիշիզատէ
վէ իպատէթքեար ամթալարտան ատղտու:
Վիւշիւքլիյինտէն պէրի էվտէ թէրպի-
յէ օլուպ, անտաընա պատպասընա միւթիւ,
սաֆտէրուն, տուայէ հէվէսլի, մագլըմ
թատպահթ պիր չօճուգ օլտու. իլմէ, օղու-
մաղա աշինալըղը էօղուտույուսա տա, քի-
թապի մուդաուատէսին քէլամլարընա գու-
լադ վէրիպ, իչինտէ տէնիլէնի իճրա է-
տէրտի:

Օն սէքիզ եաշընտա իքէն ամթալարը
էօլուպ գըղդարտաշըյըս եալընըզ գալտը:
Ալթը այ սօնրա քիլիսէյէ կիթտիյի վա-

պրեթ առաքեալները էօմրիւնիս, եանի, հեր շէյի պրըտըրպ, Քրիստոսուն արտըն-տան կիլմէլերինի տիւշիւնիւյօր էքէն, պիր տէ տիւշիւնճէսինէ մուխթասըդ օ կիւն-քի քիլիսէտէ օդուռնան ինճիլի շէրիֆին՝ թէքմիլ օլմազ իսթէրսէն, վար մալընը սաղ, ֆուդարէյէ վէր տէ արտըմ սըրա կէլ, տէսիյինի իշիթտի: Պու սէօզլէր պալպինէ էօյլէ թէէսիր էթտի քի, ճէմի վարիյէթինի սաղըդ, ֆուդարայէ տա-ղըմտը, ֆադամի դըդդարտաշընա պիր վարչա շէյ ատգյատը վէ թարըլալարընը քէօյլիւլէրէ հէսիյէ էթտի:

Պիր տէֆա ենինէ քիլիսէյէ կիտիպ, Նա-րըն իչին դայա էթմէյին տէյի ինճիլի շէրի-ֆին սէօզլիւնիւ իշիթտիյինտէ, դըդդար-տաշը իչին ատգյատըդընը տա ֆուդարէլէ-րէ վէրիպ օնու մայրտպետլէրէ թէսլիմ էթտիքտէն ոնրա, հեր տէրտտէն խալը օլմազ իչին քէօյտէն տիշարը եավ եալը-նըդ պիր եէրէ չէքիլիպ տահա եիրմի ե-շընտա իքէն սրդը էօմիւր կէչիրիրտի. վէ հալէտի Պոմա գատտպատընա եադըն պիր զահիտին եանընա կիլմէք խտի: Նդլ-զին՝ ճէմի պու թարդ արդուլէրինի շէյ-թան թիւրլիւ պէ թիւրլիւ իղվալէր իլէ մէն էթմէք խսթէր խտի. կեահ տիւնեատա պրտգտրդը մալլէրի ֆիքրինէ պըրտգդպ, վէ կեահ մէքրուհ նէֆա արդուտի իլէ գալ-պինի պուվանտրդրդպ գալպինին բտհաթընը պօղմատա չալըշըրտը, լաքին հեր ան Պ-տոնուն տուտասը իլէ եէնիլմէսինտէ պիր

կիւն տայանամայրով չօճուգ չաղընտա վէ պրյաֆէթինաէ կէօրիւնտիւ, վէ չօգ եաշլարընը ալմըշ քիշիլէրի եէնիպ տէ օ-նուն կիպի պիր քիւչիւք տէլի գանլըտան եէնիլմէմինէ ինֆիալ էթտի·լաբին թէքրար Յիսուսուն իսմի իլէ օնտան բէտտ օլու-նուպ պիր տահա կէօրիւնմէզ օլտու: ❍ իլմալէրինի արթըրտըճա պու տա փէրհի-զինի վէ տուտաընը արթըրըրտը: Նէմէյի թուզուպա էքմէք, վէ իչտիյի սաաէ տու-յուտու: Պազը ազշամ տուայա տալըպ ույումայը տա ունուտուրուտու, ույուտա տախի, գուրու թօփրագ իւզէրինաէ ույու-րուտու: Պատէհու պիր թիւրպէ իչինէ կիրիպ օն պէշ սէնէ միգտարը օրատա գալ-տը, լաբին մէլուն շէյթան սիւրիւսիւիլէ օ-րայը տա պատրպ գէվալ լըյը խայլի էօրսէ-լէտիքտէն ասնրա եարը էօլիւ պրագրպ կիլթտի: Ալլահրն քէրէմի իլէ Ինտան պուն-տան վէ ախէր թիւրլիւ հէյպէթլի ճանա-վար շէքլինտէ կէօրիւնէն խէյալլէրտէն խէլտա օլուպ Ալլահրն իսմինի մէտհ էտէր խտի:

Պունտան պէօյլէ տահա էյի թէզույ-իւտ իւզրէ Ալլահա խրզմէթ էթմէք իչին օթուզ պէշ եաշընտա իքէն իչէրի չէօլէ-րէ վարտը վէ պիր տէփա եօլտա կիւմիւշ վէ զայրը տէփա ալթուն փարչալարընա րտաթ կէլիպ թէքրար շէյթանրն տուզա-զը օլմտաընը անլատը վէ եիւզ չէվիրիպ կէշ-մէմինտէ կէօրիւնէն փարչալար նտապտահտ օլտուլար, վէ օնտան տարա տօղլու վա-

րըպ պիր մաղարա իչինէ կիրտի վէ գափու-
սունու թաշըյա գափատըպ երըմի ալնէ
գատարտա օնատա գալտը: Ալպին շէյ-
թանը օնատա տա զէվալըլըյը բահնէթ պրագ-
մայըպ ալըտմայա չալըշըրտը, վէ մապէյն-
լէրինէ գուհր էտէնլիգատան, տիշարատա օ-
լանլար ազիզլին եանընտա ախէր քիշի օլ-
մալը զանն էտէրիտիլէր, լաքին տէլիքտէն
պագըպ շէյթան փամըրտարտը օլմասընը
անլարըտըլտար: Ասատանդիանոս գրալըն էյ-
եամինտէ քրիսթիյանլար աէրպէսթիլնէ
պուլունճա սիւրիւյէ չէօլէ վարըպ Ընտոն-
տան տէրս ալըրըտըլտար, վէ չօգ մարտալը-
լար տախի ազիզլին տուտարը պէրէքետէթը
իլէ շինճա պուլմուշտուրլար: Ադ վազթին
գարֆինտէ պիւթիւն չէօլճաթան գահիտ
քիշիլէր մէքեանը օլտու: Ասղէթ վազ-
թինտէ Իաքէնտէրէտէ չօգլար մարտիրս
օլույօրլար տէյի իշիտինճէ՝ պէն տէ պու
թաճա նայիլ օլայըմ տէյի օրայա կիթտի.
լաքին Ալլահըն թէտպիրի իլէ արզուսինէ
էրէմէյիպ գուրմ թէնզիլ օլունճա, թէ-
քրար կէրի տէօնիւպ տահա իչէրի չէօլէրկ
չէքիլտի: Պազէն քէնտի էլի ալէթնտա
օլան մանտաղըրտարա վարըպ նիզամ վէ-
րիր իտի վէ հէփսինի Ալլահ վէ գարտաշ
մուհամպէթինտէ գամլի գալընտար տէյի
թէրպիյէ էտէր իտի: Պու ազիզլին՝ Ալլահ
վէրկիտի իլմինէ, տիւնեա ճէհէննէմտըր
նէ գատար տա չալըշտըտարտա հիչ պիրի
գարշը գոյամատար: Ամիսէան ճրագա-
պնտան օլանլարըն ուխտանմագ տիլինի

թուխտու. սէօզիւ վէ ամէլի իլէ ճէմիհինէ էյի իպրէթ օլսու։

Պու ազիզ տօգսան եաշընա վարընճա, շայիրալէրի իլահիյաթլըզընա նազարէն արթըզ իչէրիքի տաղա կիթմէյիպ եապըն մանաաթըզլարըն պիրիհինտէ օթուրսուն տէյի եալվարտըլար, լաքին րէճալարը գապուլ օլունմաատըզը հալտէ շայիրալէրինէն իքիսի պիլէհինճէ կիթաի։ Ընպէշ ահնէ միգտարի օրատա գալըպ ասնրա պողոս անապատական իլէ կէօրիշտիւ վէ պիսպիրեան մանաաթըզընա Ալլահըն պէյանը իւզրէ էօլիւմիւնիւն եապըն օլմասընը շայիրալէրինէ տուրսուրսու, վէ մահգուն օլուպ ածմասընալար տէյի նասիհաթ վէրտիքտէն ասնրա եալթաղա տիւշտիւ, վէ էօլտիւքտէն ասնրա թէնինի կիզլեճէ կէօմտիւնլեր տէյի օնլարա թէմսիհ էտիպ ճանընը Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։ Վ է եիւզ եէթմիշ ահնէտէն ասնրա միւճիզաթլա ապիզին թէնի պուլունուպ, էթտիյի հիքմէթլերի իլէ պիւթիւն տիւնեայա չամ օլմուշ տուր։

ՑՈՒՆՎԱՐ 18

ԻՍԹՈՒՐՊՈՒ ԳՐՈՒԱՐ

ՊԻՇԻՒԱՔ ՍՈՒՐԲ ԹԷՈԴՈՍ

Սուրբ Թէոդոս Իսպանեաստա Իթալիա գա շէհրինտէ Թէոդոս-Ընորիոս նամ ատթաատան տիւնեայէ կէլտի։ Ղէզարըն գա-

փուսունատա խըզմէթատէ իքէն, էթատիկի պէհատըրըլըգլար իչին ազ վազթին գար-ճընատա ուէրատքէր նատպ օլունուպ, Ընգ թէալանըն գուվվէթիյլէ հէր վարտրը մահալլէրատէ ազիմ ֆիւթուհաթլար էտիպ, իսմի իլէ ֆազիլէթի տախի ալէմ չալ օ-լուրատու:

Վ աղէս գրալըն էօլիւմիւնատէն ասնրա զահիտ վէ էհլի թազվա Գրատիանոս օնուն եէրինէ ճիւլուս էթատի. պունուն էյատինատէ ատ Թէոդոս տէվլէթ վէ ճէնքի ճիտալ մատ-լահաթլարընատա ազիմ իշլէր էթատիկի իչին հատուտլէրի չօզալտը, վէ գօրգուտունատան ֆիրար էտիպ, քէնտի վաթանը Իտալիա-եայէ վարատը: Օլ էամատէ Թէոդոս սէվթ-լէրինատէ Օսմանլըլարըն խատիմի Գուզթ միլ-լէթի պաշ գալտրըպ՝ Թահիֆէսի ատֆատի իլէ պիւթիւն Նվըօփայա եիւրիւտիւքլէ-րինատէ, պու միւհիմմ մատալահաթ Թէո-դոս սէրատքէրսիզ պիթիմէզ միւլահազա-սըյլա, գրալ օնու Թէքրար Խթատմզօլա կէթիրթատի. վէ Թէոդոս զօրպալարը վու-րուպ պօղուտուգատան ասնրա օրատույու ատ-հա իչէրի ազմատատան քէնտիսի ատէլէ էտիպ իչէրի կիրատի վէ միւժատէհինի վէր-ատի: Նաչին Թէոդոսուն խատիմլէրի չա-վուք ատօնմէհինի ակպէպ Թուխթուպ, տիւշմէնլէրատէն եէնիլմիշ տիր տէյի գրալը գանտրըմատզ խթէտիկէր: Գրատիանոս հատուտլէրին սէօղիւնէ նէ գատար գուրատ ատմազ իտիյատէ, ֆիւթուհաթը պէնյլէ չավուք իշրա էթմէսինէ չիւպհէլէնիպ

մասնահատը թաղհին էթամ իչին Թէո-
դոսոն խոսխմըերիյէ պէրապէր. քէնտի
վէֆատարլարընտան սոս պիր գաչընը կէօն-
տէրտի: Ահին օլմասընը իչիմտիկինտէ
սէվինտի վէ շարգ թարաֆընա օնու գրալ
գօտու: Թէոդոսոն իլք իչի՝ Կրատիանո-
սոն բիզասըյլա, ճէմի սիւրկիւնէ կիտէն և-
պիսկոպոսլարը, վէ քիլիսէի շէրիֆին մա-
պէյնինտէ փէյսոս օլան վազըայը տէֆ էթ-
մէք իչին կէճէ կիւնտիւզ սիւշիւնմէք օլսու:

Տէվլէթինին իլք սէնէսի Թաղարլարը
էնիպ Խաթամպօլա տէօնէրքէն Սէլանիքէ
էթիշմէյինտէ խասմէլէնտի. վէ պու-
լունսուղու Թէհլիքէյի կէօրիւպ, ֆիլհալ
Ականաս խամինտէ շէհրին Էպիսկոպոսու-
նու չաղըրըպ վաֆթիզ օլսու: Վէ Ան-
լահըն ինայէթիյլէ սաղալըպ այսալա գալը-
մասընտա՝ իչինէք սիրինէյինտէ գարար վէ-
րիլէն սին մատտէլէրինէ ինանմայան՝ Խա-
թամպօլսոն չըգրըպ կիթսին տէյի պիր
ֆէրման խաթար էթտի. պատէհու Խաթամ-
պօլսա սին մատտէսինի Թէֆթիշ էտիպ
արըայա գօմսող իչին եիւզ էլլի Էպիսկո-
պոս իլէ պիր սիրինէք էթմէյէ գարար վէ-
րիպ իճրասընը էթտի:

Ընթաքիա շէհրին էհալիսի վէրկիլէրին
աղըրլըղընա տայանամայրպ պաշ չէքտի-
լէր, վէ մէրհում վալիսէսինին սիւրէթինի
րեզալէթլէ սօգադլարսա սիւրիւճլէտիք-
տէն սօնրա պիր եառնա աթտըլար: Թէո-
դոս պու պիւլ մատտէյէ Թէհամմիւլ էտէ-
մէյիպ ճէմի շէհիրլիլէրի գըրճման կէշիր-

մէք իսթէսիյսէ սէ եինէ շէհր պիւյիւք-
լէրինին բէճասընա տայանամայըպ խայլի
ճան գըրըլտըգտան սօնրա մէրհամէթէ կէ-
լիպ ափվ էթտի։ Ֆէբրար Ա՛աքսիմա
զօրպայը էէնիպ վէ Թօմատա Վրատիանո-
սան եէրինէ Վ՛ալէնտիանոսու գօտուգ-
տան սօնրա, իմփամպօլա տէօնտիւլիւն-
սէ, Ակլանիքտէ զուհուր էտէն գարըլա-
շալըգ արտասընտա Ռոսէրիկոս նամ պէյ-
զատէտէն մատա սայիր նամտար քիշիլէ-
րին էօլմէսինի իշտիթտի, վէ իպրէթի ալէմ
իչին ապքեր եօլլայրպ սուչլուլարըն հապ-
զընտան կէլէճէյիմ տէրիքէն պիլա մի-
լահաղա արտտա պէշ պին գատար սուչ-
սուզ ճանլար գըրըլտը։

Պու վագրատան սօնրա Ա՛իլան շէհրին-
սէ քիլիսէյէ կիրեր իքէն սուրբ Ա՛մ-
բրոսիոս գարշըսընա չըգտը վէ փատիշա-
հըն սուչսուզլարըն դանընը տէօքմէ իլէ
իշլէտիյի կիւնահը եիւզիւնէ վուրուպ իչէ-
րի դապուլ էթտիտի, հալթթա քէֆա-
րէթի պիւնուպ իչին սըզը օրուճլար թէմ-
պիհ էտիպ կէրի եօլլատը։ Փատիշահ թէ-
վաղու իլէ սուրբ Ս՛պիսկոպոսուն թաղլ-
րինի գապուլ էտիպ՝ թէմպիհլէրինին իճ-
րատընտան սօնրա Վրիստոս Ա՛ֆէնտիմի-
զին մէվլուտունուն կիւնիւ քիլիսէյէ կիր-
մէք արզուլէտի, լաքին ճէատլէթ էտէ-
մէյիպ՝ ահուզար իլէ էվտէ գալտըղընը բէ-
ճալ քիպարլատան պիրի կէօրիւնճէ, պէն
կիտեր հադրէթլէրինիզին հադրընա ափվ
ալըրըմ տէյի սուրբ Ս՛մբրոսիոս կիտիպ

այալընա տիւշտիւ, լաքին լէճասը գա-
պուլ օլունմատըղը հալտե ճիլ հալ կէրի
տէօնիւպ, կիմսէ սէնին տէ լէճան գա-
պուլ օլունմազ տէյի փատիշահա խապէր
վէրտի: Ճիլ վազը փատիշահըն տա լէ-
ճասը գապուլ օլունմազըտըր, էյէր թէք-
րար իշլէտտիյի թազիրլէրտէն ասնրա՝ ալէ-
մին հուզուրունտէ գապահալընա ածվ
տիլէյիպ առըր Հայրապետին եիւրէյինի
ալմայալըտը:

Պունտան պէօյլէ առըր Թէոդոս խայր
ամէլլէրէ պաշլայըպ, չօզ իպատէթխանէ-
լէր եափտը, վէ փուխարըն միհրապլարը
իլէ թաավիրլէրինի երդըպ օրթատան գալ-
տըտըր: Նէզինէտա նամ միւրթէտին զօր-
պալըղընը իշխունճէ, խայլի ասքէր թօփ-
լայըպ գաճլէթտէն պատտը վէ քիմսին եէն-
մէսի տահա պէլլի տէյիլնքէն բույատընտա
միւգաճճէր օլաճաղընը տույուպ միւթէ-
շէքքիւր օլուր: Առըր Թէոդոս չէքտիյի
ճէնք գահմէթլէրինտէն քէտէրլէնիպ խա-
թիտա իլլէթինէ կիրիճտատր օլտուղունա
տա, իքի էվլատընը Խրիստոսու Ա՛ի-
լան շէնրինէ կէթիրմէտի, պիւյիւք էվլատը
Ընրկադէոսու շարդ էյտլէթինէ, վէ քիւ-
չիւք էվլատը Ննորհոսու գարպ թատաճքընա
դրտլ գօտուգտան ածնրա Ալլահ մուհտա-
պէթինտէ վէ իպատէթ թատրիպինտէ իլէ-
րի կիմսէսինէր տէյի ածն նատիհաճքընը
էտիպ, քիլիսէնին ճէմի առըր խորհուրդ-
լարընը ալտրգտան ածնրա 395 սէնէսի՝
ալթմըշ եաշընտա տիւնեատընը ախրէթ
թէպահիլ էթտի:

ՅՈՒՆՎԱՐ 19

ՍՈՒՐԲ ԷԹԸՆԸՄ

ՀԱՑՐԱՊԵՏ

Վ[illegible]ԻՍԵԻ շէրիֆին մէշհուր վէ էհլի քէլամ վարդապետի սուրբ Էֆանոս, Ա՛րտը փայիֆախըր խաբէնատէրէտէ քի-պարզատէ վէ իպատէթքեար ամէալար էվ-լատըյըտըր։ Պու ազիզ թա քիւչիւք շաղընատան իլիմ վէ ֆաղիլէթի արզուսուն-սուա օլմազլա՝ եաշընա պաղիզ օլսուդու պիրլէ, քէմալէյէթի իւզրէ էօմիւր սիւրմէք իչին սիւնեաորնը թէրք էտիպ շէօյլէ շէ-քիլտի, վէ թալիմաթ խուսուսիէտէ էյի իլերիլէսիքսաէն սօնրա՝ խաբէնատէրէ հայ-րապետի վէ քէնսի ուաթասը սուրբ Էղ-քսանդրոսուն էմրի իլէ չէօլսէն շէհիրէ տէօնիւպ, քիլիսէի շէրիֆին խրզմէթի ուամուրսունա մէէմուր, վէ ալէլխուսուս վաղ-թին Էրիոսեան հերետիկոսլարընա գարշը ճէնքլէշմէյէ պաշլատը։ Ֆաթթա սուրբ Էղ-քսանդրոս իլէ պիրլիքտէ խընիք սիր-նէյինէ վարտըղընտա՝ հէնուզ սարկաւագ-լըգ րիւթպէսինտէ իքէն օ գատար ալմանէ վէ թէէսիրլի սէօհպէթլէրի իլէ հերետի-կոսլարը ուաթանտըրըպ օնտա պուլունան սուրբ հայրապետլէրին ճէմիսինի թէսաճ-ճիւպէ պըրագտը վէ օլ սէպէպտէն Էրիո-սեանլար էօքէլէրինտէն նէ էտէճէ քլէրինի պիրմէյիպ թիւրլիւ պէ թիւրլիւ իճիճիրա-լըրիլէ աղիզին էօմրիւնէ գատթ էլմատիլը։

Ո՛իզէ վազիմ միւրուվինէաէն ասնրա սուրբ Ա.ղէքսանդրոսուն եէրինէ քէնտի կէշմէսին տէյի օնուն վէֆաթընտան պիր էյեամ ազատմ կիզլիճէ շէհիրտէն ֆիրար էթտի: Ա աքին սուրբ Ա.ղէքսանդրոս պուռնու իշլէթտիյինտէ, Գաշմաղլա գատէրին էլինտէն գուրթուլամտարն, Ա.թանաս, տէյէրէք քէնտի եէրինէ կէշէճէյինի փիշին օնա խապէր վէրտի: Ֆիլ վազը սուրբ Ա.ղէքսանդրոս միւտաէթինի թէքմիլ էթտիյինտէ, կէրէք եկեղեցականլար վէ կէրէք ճէմաաթի սուրբ Ա.թանաստան մաստա քիմսէյի իւղէրլէրինէ պիւյիւք թանրմագ խաթէմէտիլէր: Պունա պինտէն սոնթը այ միւթէմտի հէր թարաֆա աստամ կէօնտէրիլիպ Ա.թանասը արատըտար վէ ագըպէթ պուլտուգլարընտա, հէփսինին արզուսինէ րագի օլսուպ փաթրիքլիք մանաստըրընը պօյնունա ալսրն տէյի զօր էթտիլէր: Սուրբ Ա.թանաս՝ խայրլի նիգալէշաիքտէն ասնրա՝ Ա.լլահըն իրատէթինէ թէալիմ օլսուպ կէօնիւլլէրինի խոշ էթտի. վէ պունտան պէօյլէ մէմուրիյէթինի իճրայէ գէօսուպ պիր աթիք վէ եէթիք չօպան կիպի ճէմիաթընը գայրըմայա պաշլատը: Ֆատրը ֆուգարանըն իմտատընա եէթիշիր վէ հէր սէնէ հիւքիւմէթի ալընտա օլան եէրլէրէ կիտիպ վազ վէրիրտի վէ քէնտի տէ փէրհիզքեարլըղ ըլա սըզը էօմիւր կէշիրմէքտէն վազ կէլմէզ խտի:

Ա.զիզին խատիմի խանին վէ պէտ դէպան Ա.րիոսեանլար, Ա.թանասըն շէրէֆինէ զիւլ

կէթիմէյէ չօփ չալըշտըլսար, լաքին ճէվիսի պօշա չըգարըլընտա եւնէ ախէր իշխտիլմէսիք իֆթիրալար ըլա օնու բահամբզ էթմէսէն ֆարիզ կէլմէսիլէր։ Պոտանդիանոս գրալըն էմրի իլէ Սուր շէհրինտէ պիր տիրնէք օլուպ, տուչլու կիպի տավաճըլարընտա ճէվապ վէրմին տէյի Ա֊թանասը օրայա չաղըրթտըլար։ Ա՛էմ օլան եպիսկոպոսլարըն չօղու հէր նէ դատար Արիոսուն թարաֆտարլարը վէ քէնտի խասիլէրի իտի իսէ տէ՝ վազարը տալա պօղմայրպ ճէտարէթէն կիտիպ իշլէրինտէ օթուրտու։ Անճլա դուրուպ ճէվիյէթ թէքմիլ օլտուղունտա էվվէլա փարայրլա ավլանմըշ պիր էտէպսիզ դարը մէյտանա չըգտը, Ա֊թանասը կէօրտիյիւ պիլէ եօղ իքէն, Ա֊թանաս պիր կիւն էվվէմ կէլիպ, միւտաֆիրլիք դանունլէրինի պատտը վէ ըրզըմա ոօգանատաէյէրէք հադրինա շիքեայէթ էթմէյէ պաշլատը։ Ա֊զին թարաֆտարը Տիմոթէոս քահանայ՝ Ա֊թանաս քէնտի տիր կիպի, ուխանմազ դարընըն էօնիւնէ վարըպ, նէ՞ տէյօրտուն, անընին էվինէ գօնան, տէտիյին կիւնահա իրթիքեատ էտէն պէ՞ն մի իտիմ տէյի, ոօրունճա, պէլի անն իտին վէ անն սին տէյիպ նէմին էթտի. պունու տէտիքլէյն շիքեայէթին պիւտպիւթիւն ֆատիտ օլմատը զահիրէ չըգըպ, դարը մէճլիստէն տիշարը գօվտուրտու։

Արիանոսեանլար ազիզին հադրինա պիր իֆթիրա տահա ույտուրուպ Ա֊թա֊

նաա՝ Ալբենիոս իսկիլէ պիր եպիսկոպո-
սու. էօլտիւրմիւշ օնուն սաղ էլեյլէ թիւր-
լիւ պէ թիւրլիւ սինհիրպազլըդլար էտէ-
յօր տէյի հազդընա շէքվա էթտիլէր ։ Ո՝ն
գուրտուգլարը տէքքլէր օրթայա չըզրպ
րուսվայ օլմասընլար տէյի մուգատտէմ
Ալբենիոսու սաղ սէլիմ թուրթուպ զըն-
տանա աթտըլար. վէ պիր էօլիւ էլինի
գուրթու իչինէ գօյուպ, իշլէէ Ալբե-
նիոսուն էլի պունտա տըր տէյի պիրինէ
օպիրինէ կէօսթէրիրիտիլէր ։ Ա՝բին Ալե-
հըն թէապիրի իւզրէ, Ալբենիոս կէճէ
զընտանտան գուրթուլուպ մէճլիս պաշլա-
մատան Աթանասս կէլտի, օ տա պիրլէր-
տէ մէճլիս եէրինէ կէօթիւրիւպ պիր կիշիւ
մահալէ սագլատը ։ Ա՝տըը քէլամ օնլար
ազիզին իւզէրինէ իֆթիրա էթմէտէ ի-
քէն, Աթանաս Ալբենիոսու մէյտանա չը-
գարըպ իքի էլլէրինի տէ օնլարա կէօսթէ-
րինճէ հիճատալարընատան տիլլէրի թուրթու-
տու ։ Ա՝բին պունունլա տա խասիմլէրինին
խըզը էնմէյիպ՝ թիւրլիւ ֆասիտ ֆէտուալէր
իլէ Աթանասիոս զրալը թահրիք էտիպ՝
ազիզի Ֆրանչայա եադըն Թրիւլէրի տէ-
տիքլէրի շէհիրէ սիւրկիւն էթտիլէր ։

Ա՝մմի Ալբենիոս վագը օլուպ՝ Աթանաս-
նոս գրալ տիւնեատընը թէզը էթտիքտէն
ասնրա, խալէֆի Աթանասիոս սուրը Աթա-
նասը սիւրկիւնտէն տէօնտիւրիւպ զիւր-
սիւանինէ օթուրթտու ։ Ա՝զդատտատլար հէր
նէ գատար Աթանասը սէվինտիքտէ գատար
էթտիլէր իսկ տէ՝ սէվինճլէրի չօզ սիւրմէ-

տի. չունքի Աթանաս սիւրկիւնտէ իքին Աբիանոսեանլար քէնտիլերինէ պիր պաշ-
դա եպիսկոպոս թայեին էթմիշլեր իտի. պունա պինաէն Աթանաս կէլտիյինտէ ո
հերեսիկոս եպիսկոպոս պիր գաշ նէֆէր ատքեր իլէ ալնդի շէհիրտէն տիշարը գօվ-
տու: Աթանաս Թօմայա կէլնէպ սրբազան փափտան պիր իմտատ արատը, օտա Աթա-
նասին սուչսուզ օլտուղունու անլայընճա գրալըն իրատէթիյլէ եինէ էսքի քիւրսի-
սինէ տէօնտիւրտիւ: Աբիոսեանլար եէնի-
տէն եէնիյէ ինֆիալ էտիպ Թէքրար գօվ-
տուզլարընտա, աղնդ պէշ սէնէ պիր սար-
նիճ իչինտէ սրդընմադա մէճպուր օլտու
վէ նահֆադասընը պիր սատադաթքեար
ատմտու կէթիրիպ օնա վէրիրտի: Յու-
լիանոս գրալըն հիւքիւմէթինին իպէթտատ-
սընտա իչիւնճիւ տէֆա քէնտի սէվկիւ-
լիւ ճէմիաթընն արատընա կէլտի, լաքին
ատնրա օլ հիւքիւմատար հերեսիկոսլարըն
ֆիլոնէսիյէ գաթոլ օլտուն տէյի ֆէրման
չըգարընճա, Աթանաս պունու տույտուպ,
կիդ լինճէ պիր չընրդդա պինտի վէ պիր գաշ
ատմտուլա նիլ չայըն իւսթիւնտէն գաշ-
տը: Լաքին եօլտա արդասընտան քէն-
տիյի արամադա կէլտիքլէրինի կէօրիւն-
ճէ գայըդը տէրադատ չէվիրիպ օնլա-
րա ատղու կիթտի: Ընայընճլար եէթի-
շիպ Աթանասը կէօրտիւնմիւդիւ տէյի ատ-
տուզլարընտա, պէկի շիմտի կէօրտիւք
պիղտէն վէ ուզադ տէյիլ տիր տէ-
յիպ իլէրի կիթտիլէր: Պու վէճճ իլէ

Ա֊թանաս գուրթուլուպ խաչէնաէրէյէ աէօնաիւ. վէ Յուլիանոս գրալ էօլիւնճէյէաէք պիր իխթիյար գարընըն էվինաէ սաղլը գալար:

Յովինիանոսուն էյեամի աէվէլէթինաէ ալէմ բահաթ էտինճէ, սուրբ Ա֊թանաս մէյտանա չըգըպ ճէմիաթընըն արտընա կէլտի կիրտի. լաքին Յովինիանոս չօղա վարմայըպ էօլիւնճէ բահաթլըգ եինէ պօզուլտու: Նէրինէ Ա֊րիոսեանլարըն թարաֆտարը ա֊աղէս կէչիպ, Յուլիանոսուն սիւրկիւնաէն կէրի աէօնտիւրտիւյիւ եպիսկոպոսլարը թէքրար նէֆի էթտիրտի: Ա֊իւրտաը Ա֊թանասը տախի սիւրմէք իտի, լաքին շէհր էհալիսի մապէյնինաէ պիր իխթիլալ զուհր էթմէսին տէյի չէքինտիյինի Ա֊թանաս տույտուղունտա իրտաէթի իլէ շէհրաէն չըգըպ կիթտի: Թէքրար ա֊աղէսին էմրիյլէ քիւրսիւսինէ տէօնիւպ՝ ճէմիաթընըն ուղրունա չօգ չալըշտը. վէ Ա֊րիոսեանլարտան սաղընմագ զըմնընտա, խայլի մատտէլէր իւղէրինէ եազտըգտան սօնրա Ա֊ֆէնտիմիզին 373 թարիխինաէ էօլտիւ:

ՅՈՒՆՎԱՐ 20

ՍՈՒՐԲ ՌԱՍՈՍ, ՆԻՍԻԲԻՈՍ

ՎԷ ԲԱՍԻԼԻՏԷՍ

Պու ազիզլէրին տէօրտիւաէ սուրբ Թէոպոմպա եպիսկոպոսուն բուհանի էվլատ-

լարը օտուլար։ Ընուն մարտիրոսներուն-
տան ոճրա, Իգնիմիա չէհրինտէ Վիոկ-
ղետիանոսուն ալլահլարընըն պէքճիլերի
Նասոս, Նւսեբիոս, Նւսեքէս վէ Նասի-
լիտես փատիշահըն հուզուրինէ չըգրպ՝ պիղ
տախի քրիսթիանըղ վէ տօղրուտին հազ-
պընա էօլմէյէ հազըրըղ տէյի չաղըրտըգ-
լարընտա Վիոկղետիանոս խըշմա կէլիպ,
կէրչէք քրիսթիյանմըարընըղ տէյի ոօրտու
վէ ընալ թէքրար իդրար էտիպ, շիմտիյէ
գատար կիւնահ իչինտէ եաշամամըղ էէ-
թիշիր, պունտան պէօյլէ իրթիքապ էթ-
տիյիմիղ խաթալար իւզէրինէ քրիսթիյան-
լարըն հազգ պիր Ալլահընտան աչվ տի-
լէմէք տիր արզիւմիւղ տէյի էինէ պիր ա-
ղըզտան չաղըրտըգլարընտա, փատիշահ
թէքրար սուրէթէն թամամլըղ կէօսթէ-
րիպ, քրիսթիյան օլմանըղ տիլ իլէ ե-
լընըղ օլմալը, ճիհէտէն օտայրար էիւրէյի-
նիպ մալընըղ իլէ պէնտա օլմազլար տէտի։
Նասոս հէմէն պունու իշիթտիյինտէ տէ-
րատապ էվինէ կիթտի վէ օլան վարիյէթի-
նի կէթիրիպ փատիշահըն էօնիւնէ գոտու-
քէզալընը օլ պիր արզատաշլարը պիրէր պի-
րէր ճէմի մալու մէլալլարընը թօփլայըպ
էօնիւնէ ամատլար։

Պունտան գաթի նազար ալլահլարըն
եալան օլմասընը մալ գալընաճադ էլճաղ
իլէ վէ կէչիճի մալլատտան բաս էպէտի էյլի-
քէրինն եէյ օլմասընը վաճիր էօրնէքլէր իլէ
իսպաթ էթտիլէր։ Փատիշահ պունլարը
աուդունճա ալթ իւսթ օլտու վէ էօքէսինտէն

քէնտիի զապէթ էաէմէյիպ հէմէն հուզուրունատան գալարըսըլալը վէ զընատանա աթարընալար տէյի էմր էթտի։ Ակբիզ կիւն միւրուրինատէն սօնրա թէքրար հուզուրինէ չաղըրըպ հազիմլիյէ սէօյլէմէյէ պաշլատը վէ լաբին օտա ֆահուշ էթմէտիյինատէ այրը այրը չաղըրտը, ֆագաթ պիր տէֆա ալլահ ալլահ տունուդուդ, վէ հէր գապահաթընըզը ածիլ էաէրիմ տէյի սէօզ վէրտի։ Պու տախի քեար էթմէտիյինատէ իլգ էվվէլ Ռասուլուն էլլէրինի վէ այագլարընը պաղլաթտը, վէ տօսթլարընա կէօսթէրտիքտէն սօնրա պաղթա իլէ քէսմէյէ էմր էթտի վէ ճէմի պէտէնի փարչ փարչ օլուպ օյ չէքիլմէզ ածըլար արատընատա ճանընը թէսլիմ էթտի։ Ռասեբիտս իլէ թէքրար նաֆիլէ եէրէ միւճատէլէ էտիպ՝ ֆիքրինատէն տէօնտիւրէմէտիյինատէ պաշ աշաղը աստպ իլի այագլարընը պիրեր տիրէյէ պաղլաթտը վէ սըզը սըզը չէքէրէք էօլտիւրտիւ։ Ռասիքէսին չէնէսինէ մըհա վուրուպ թէնինի փարչ փարչա էթմէյէ էմր էթտի վէ օ թարզ իսքէնճէ արատընատա Ալլահըն ահմիլիւլիւ ճէնքճիսի ճանընը թէսլիմ էթտի։ Ալ էլ հատըլ Ռասիլիտէսիտէ ֆիքրինատէ գաճի պուլունճա գըլըճլա գարնընը էարտըրըպ էօլտիւրտիւ։

ՍՐՏՈՒՀԻ ՆԻԿՈՒՆԱՅ

Սրտուհի Նուգինէ իբինճի տէվլին ա-
խորնաէ Րօմա շէհրինաէ փուրթփէրէոթ
աթաալարաան տիւնեայէ կէլտի. չօճուգ-
լուղունաան րուհ վէ լաթին լիսանընա
աշինա ըտը: Փէաէրի փիլիպպոս՝ կոմոդու
նամ Րօմա չաասարընաան խաքէնտէրէ իւ-
զերինէ փաշա թայեին օլունճա, էնլի
կղոդիէ վէ իբի էվլատը Աերգիոս վէ Ն.պի-
ատոն, վէ գրզը Նուգինէ վէ խայլի էթպահ-
լէրի իլէ մանաբպ եէրինէ վարըպ ասըլըպ
եիւզ թուրթմուշ շէհր էհալիսինի ապը
վէ եիխիթլիյլէ իթաաթա կէթիրտի:

Նուգինէնին կիւզէլլիկի իշին ըհճալ ու
քիպար էվլատլարընաան չօղու օնու ալ-
մադա թալիպ օլտու. փէաէրի տախի պու
ֆիքիրտէ օլմասընը ազիզէ կէօրթիւյինաէ
Ալլահըն լութֆույլա կէօզիւ աչըլըպ՝ պու-
լունտուղու տինին եանլըշլըղընը վէ քրիս-
թիյան տինինին տօղրու օլմասընը թա-
նըտը, վէ սուրբ քիթապլարա, ալէլխու-
սուս մարտիրոսլարըն հիքեայէսինի օգու-
մադա մէշղուլ օլուպ՝ կիզլիճէ օնա կէօրէ
հարէքէթ էթմէյէ պաշլատը: Ադաալարը
պու շէյ իւզերինէ պիր ասհպէթ աչտըգ-
լարընտա օ՝ թիւրլիւ պէհանէլէր իլէ գա-
փաթմադա չալըշըրտը: Պիր կիւն օնլա-
րըն իշինի իլէ Պուտտա վէ Յակինթոս նա-
մինտա իբի իչ օղլանլարընը պիլէսինճէ

ալլպ գրբա տօղրու չըգար, վէ ապիլ
աէօղլէր վէ էօրնէքլէր իլէ փուԹփէրէսԹ
տինինին սախԹէ վէ քրիսԹիյան տինինին
հազգ օլմասընը կէօսԹէրիպ օնլարը գան-
տրտարզտան ոօնրա քէնտիսի տէ գրյա-
ֆէԹինի տէյիշիպ էլքէք բուպասը իլէ օն-
լար իլէ պիրլիքտէ շէհիրտէն տիշարը քրիս-
Թիյանլարընն մահալինէ վարըպ միւճի-
զէԹքեար սուրբ Ըեղինոս իլէ կէօրիշ-
մէյէ արզ էԹտի։

Սուրբ Ըեղինոսուն նէ գատար տա պու
մասլահաԹա Ալլահ Թաալաքընատան աշի-
նալըղը վարըրյսա, եինէ պիլմէզլիքտէն
կէլիպ հէվիհինինհյէԹինի վէ իսիմլէրինի
ԹէֆՀիշ էԹտի վէ արզուլէրինէ պինայէն
վաֆԹիզ էԹտիքտէն ոօնրա մանասԹը
պաշ փսիսազըն էլինէ Թէալիմ էԹտի։
ԱլԹալարը՝ նուհինէյի արայընպ պուլամա-
տրգլարընտա, փուԹլարըն ֆէհվասընտա
իԹիմատէն Ըիսրի գրզլարընըն եանընտա
կիԹապ գրյասը իլէ ալԹունտան տուրէ-
Թինի եավսըրընպ՝ փուԹլարըն արըսընտա
կէչիրտիլէր։ Նուհինէ տար պէլլի օլմա-
մաղ իչին՝ էլքէք իսմայիլէ նուհինէոս Թէս-
միյէ օլունուպ՝ իքի արգատաշլարը իլէ պէ-
րապէր կրոնատոր բուպասը կիյինտի վէ
Նուաչնորգուն էօլիւմիւնտէն ոօնրա էտին-
տիյի ֆազուլէԹէ պինայէն մէրհումուն
եէրինէ կէչմէյէ ԹէքլիՓ օլունտու։ Պու
ԹէքլիՓ նէ գատար իրատէԹինէ գարշը-
յրտրյսա տա, եինէ գատէրին Թէապի-
րինէ միւխալիՓ հարէքէԹ էԹմէմէ իչին

խոչընդոտ ալար վէ էյի խարհթիլէ էլի ալ-
թընաա օլանլարա Ալլահ եօլունաա իլերի-
լէմէյէ ղայրէթ վէրիր իտի։

Պու ազիզէնին՝ Ալլահըն քէրէմիյլէ միւ-
ճիզէթ տախի իշլէմէսի ալէմէ պէյան օլ-
տուղունաա Ա՛ելանա իամինաէ պիր վէն-
կին փութփէրէսթ դաատըն խայլի զէման-
տէն պէրի կիրիֆթար օլտուղու հիւմմա
իլլէթինտէն դուրթուլմադ իչին այաղընա
կէլտի վէ օնուն շէֆաաթըյլա տէրտինէ
տէրման պուլտուղունաա՝ պէտէլէն պիր ադ
ադչա եօլլատար, վէ գապուլ օլունմատըղը
հալտե քէնտիսի տէ կէլտի վէ ալըն տէյի
եավվարտը։ Վ է լաքին եինէ ֆահուէ էթ-
մէտիյինտէ՝ Ա՛ելանա ինֆիալ էտիպ հադ-
դընտան կէլմէ իչին գալպինտէ ֆէնա ար-
զու վէյտա էթտի։ Պիր գաչ կիւնտէն
սոնրա սուրէթա խասթէլէնիպ եաթաղա
տիւշտիւիւնտէ Ս։ղինէտոս չաղըրթար
վէ ֆիքրինի աչըպ արզուսինի իֆաահէ ե-
տինճէ ազիզէ՝ հադդ իւղրէ էօքէլէնիպ
թաղիր էթտիքտէն սոնրա կէրի չէքիլտի։
Ա՛ելանա տահա դիւտէ ալընըպ՝ Խաքէնտէ-
րէ վհաշտը փիլիպպոսուն Հուղուրինէ
չըգտը, վէ աղայարադ, քրիսթիյանլար
պէյնինտէ պիր տէլի գանլը մանտաթը
փափաղը էվինի պատրպ ըղըմը պօղմադ
իսթէտի. էվտէ օլանլար տույուպ իմտա-
տա եէթիշմէսէյտիլէր, ֆահիշէն էլինտէն
գարթուլմանըն իմքէանը եօղուտաս, տէյի
իֆթիրա էթտի։ Փիլիպպոս՝ պու վա-
գըպը տույտուղունաա ֆիլհալ խապէր

Հօլլայրով Նւդինէոս իւէ պիրլիքտէ ճէմի կրօնաւորլարը հուզուրինէ չըդարթաը, վէ թիւրլիւ թէճէասիւատէն ասնրա Նւդինէոս տայանամայրով քրիսթիյան տինինէ քիր կէթիրմէմ իչին քէնտիսի քիմ օլտուղունու փէտէրինէ պէյան էթտի, վէ ասնրա օնունիլէ պէրապէր անասրնը վէ գարտաշլարրնը տա վաֆթիղ էտիպ տօղրու տինէ չէվիրտի։

Փիլիպպոսուն տայէսինտէ քրիսթիյանլար եէվմիյէն ակրպէսթլիք պուլույօրուտուսաալար տա՝ էաքի գրբալ էօլիւպ օնուն եէրինէ եէնիսի ճիվլուս էտինճէ՝ քրիսթիյան տինինի եա եօղսա մանսրպրնը պրբագարն տէյի Հադգրնա ֆէրմանն կէլտի։ Փիլիպպոս ֆէրմանա միւթի օլուպ մանսրպրնը պրբագտը, վէ ֆաղուլէթի տամմէյէ մալում օլտուղու իչին շէհիրէ եափուկոպոս թտայեին օլունտուս։ Ի աքին գրբալ պունա տայանամայրպ էլ ալթրնտան էօլտիւրթտիւյիւնտէ՝ էվլատլարը զայրը Խաքէնտէրիէտէ բահալթ էտէմէյիպ Ռօմա շէհրինէ ավտէթ էթտիլէր։ Նւդինէոս օնտա տա Ա.լահրն քէրէմիյլէ չօգ տօյգատէ քիշիլէրի տէօնտիւրիւպ քրիսթիյան էթտի, ալել խուսուս, գրբալրն խրատրմը Ռասիլա նամինտէ պիր գրզ իւէ իւվֆէթ էտիպ տօղրու տինի, վէ Քրիստոսա մադպուլ օլմադ իչին փաքլըզ իւէ էօմր կէչիրմինին թտարիղինի էօյրէտինճէ եաուգլուսու թէհամմիւլ էտէմէյիպ Նւդինէ իւէ Ռասիլայը գրբալա զամմանլատը վէ օնուն

էմրիյէ Նասիա ֆիքրինաէն ափօնմէտիյինտէ գամել օլունսու։ Վ՚է Նւզինէ տախի Ալլահըն եարտըմըյլա՝ սուսան, ամէշաէն վէ ամլըգտան դուրթուլտուգտան սօնրա օլ ճինս էօլիւմ իլէ արզատտաշընա գավուշտուգ ճէնէթտէ սէվկիւլիւսիւ Յիտուսու մէհ էթմէյէ նայլ օլսու։ Պուտտա վէ Յակինթթա քէնտիսէն էվվէլ գամել օլմուշտուտուլար. լաքին վալիտէսի Կղոդիա իքի էվլատլարըյլա տահա տիւնէա իւզէրինէ գալմասը իչին ահուզալ էթտիյինտէ, պիր կէճէ Նւզինէ զըղը կէօրիւնիւսւ՝ եադընլարտա օնլարըն տախի էօլէճէք խապէրինի վէրտի։ Չիլ վագը պու ազիզլէրտէ չօզ եաշամայրտ էճելլէրինէ տիւնեալարընը սէատէթ մէքեանը ճէննէթէ թէպահիլ էթտիլէր։

ՅՈՒՆՎԱՐ 22

ՍՈՒՐԲ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԱՌԱՔԵԱԼ

Պօղոս առաքեալ քէնտի մէքթուպլէրինտէ սէվկիւլիւսիւ Տիմոթէոսուն հազրընտա էթտիյի մահլէրինէ օնուն նէ տէրէճէ փահլիլէթ սահիպի առամ օլտուղունու խապաթ էտէր. ինճիլի շէրիֆին վազի խուսուսինտէ տախի Քրիստոսուն օղրունա էթտիյի ղայրէթէ նազարէն սէվկիւլիւ էվլատրմ, ազիզ պիրատէրիմ, վէ սատտաղաթքեար տօսթումտ, Քրիստոսուն վէ

Ա՛լահըն գուլու չաղըրըրսըր։ Ա՛ ադըա պու թարզ մեհլերը ֆագամի կէօյտէքի սուրբ-լարա թախսիս իքէն, տահա Տիմոթէոս հայամուէ օլուպ պու մեհլերէ շայէսմէ օլմասը աճախպ շէյ սիր։ Սուրբ Տիմոթէոս Լիւսթրա շէհրինուէ սիւնեայէ կէլմիշ օլմազլէ Լիւսթրայը առա օլունուր, փէաերի փուլփէրէսի վէ վալիսէսի եահուտի իսի. պօղոս առաքեալ Լիւսթրա շէհրինէ կէլիպ տօղրու տինի վազ էթաիլինուէ, անասը եահուտի մէղհէպինի պըրագրպ քրիսթիյան օլսու։ Պունաան պէօյլէ Տիմոթէոս՝ անասընընն նազարը ալընսա էյի թէրպիյէ օլսու։ Պօղոս առաքեալ՝ արգասուշը Շիղա իլէ Լիւսթրասան տէօնսիւյիւ վազը Տիմոթէոսուսա քէնսիյէ եարսըմճը ալըպ պիրլիքսուէ թիւրլիւ թէհլիքէլի եօլճուլուդլար էթսիլեր, վէ էքսէրիյա ինճիլի շէրիֆին վազի իչին քէնսի կիսէմէյէճէյի եէրէ Տիմոթէոսու եօլլարըսը։ Պօղոս՝ Տիմոթէոսուն ֆագուլէթիս ղայրէթինի էյի թասիհ էթսիքսէն սօնրա, իսկիսուա Ա՛հանայ վէ պաուէհու Ասիասս շէհրինէ եպիսկոպոս մէմուր էթսի։ Պօղոս առաքեալ Տիմոթէոսա իքի զրէթս մէքթուպ եազըպ եպիսկոպոսլուզ փայէսի խուսուսինսէ նէ կիսունէ էօմր կէշերմէ ուսուլինի օնա կէօսթէրսի վէ նասիհաթ էթսի։

Պու ազիզ հադդ սին օղրունա ղայէթլէ ղայրէթլի օլուպ փուլփէրէսի շէհիրլիլերին սախթէ ալլահլարընըն իզզէթինէ

տէյի էթուիքլերի էտէպիզլիքլերէ տա-
յանամազըտը. Համթաչօգ տէփա թամ-
լըլըղ վէ թազիը իլէ օնլարը իլղամ էտէ-
մէտիյի Համտե պիր կիւն իչլերինէ վարըպ
իրթիքաապ էթուիքլերի Համադամթը եիւզ-
լերինէ վուրտու, վէ տինսիզ զալիմլեր պու
Հադգ սէօզլերտէն ֆայտէ պուլամազ եէ-
րէ հէնկեամէ իլէ ազիզին իւզերինէ սիւր-
սալ էտիպ թաչա թուէթտուլար, վէ եէրէ
տիւշեապ եարը էօլիւ գալընճա շայիրտլերի
ալտըլար վէ եապընտա օլան տաղ իւզէ-
րինէ չըգարտըլար, վէ օրտաա ազիզ փակ
բուհինի Ալլահա թէսլիմ էթտիւ։

ՅՈՒՆՎԱՐ 23

ՍՈՒՐՈՒ ԸՆԸՍՏԸՍ

ՓԱՀԱՆԱՑ

Պու ազիզ աճէմիսթանտա ալթէշիէ-
բէսթ ալթալարտան տօղտուս, վէ իլք իս-
մի Մահունդաա ըտը, փէտէրի մէճուսի
օլմաղլէ, քէնտիսիտէ մէճուս խըզմէթինէ
թալիպ օլմուշտուտու, վէ աճէմ փաատիշա-
հը Խիւսրէվին գափուտաունտա գարտաշըժ-
լա ապքեր եապըլտը։ Ընճէմլերին եախօտ
ֆիւրսիլերին, վէ Իօմա գըրտալը Հերակլէ-
սին արտընտա սէֆեր աչըլըպ, աճէմլեր
Գուտսի շէրիֆէ գատար եիւրիւտիւլէր,
վէ վուրուպ գըրըպ էլէ կէլիր շէհյէր իլէ
քիլիսէ թադըմլարընը վէ Իրիտաս էֆէն-
տիմիզին ուղրուտմուգա իսթիճնաէ էօմ-

բիւնիւ գուրպան առնտուղու ազիզ խաչը տախի եաղմա էթտիլէր, վէ պու խաչըն իւսթիւ կիւմիւշ գափլանմըշ վէ ճէվահիր իլէ տօնանմըշ օլարագ, քրիսթիյանլարա գարշը նուսրէթ ալայը կէօթիրիւպ Խիւրէվ փատիշահլարընա առնտուլար։ Պու խաչըն գուվվէթիյլէ օլան ազիմ հիքմէթլէրի Ա՛ակունդատ կէօրիւպ թէաճճիւպ էթտի, վէ պու ազաճ իւսթիւնտէ քրիսթիյանլարըն Ա՛լլահը խաչլանմըշ տըր տէյի տուշունճա քրիսթիյանլարա մուհապպէթ պաղլայըպ քրիսթիյան օլմադա հէվէս պրագտը։

Ճէմ օրտուսույա Կատը քէօյիւնէ Խթամպօլուն գարշըսընատագ կէլտի վէ ասնրա Հալէպէ տէօնիւպ պիր գույումճու աճէմլին էվինէ էնտի, պու ատամ քրիսթիյան օլմադըա, Ուրիատոսա շայիրտ վէ վաճթիպ օլմազ արզուսինի Ա՛ակունդատ օնա պէյան էթտի վէ լաքին գույումճու գօրգուպ օնուն արզուսինի իճրա էթտի րէմէխիյինտէ գուտսի շէրիճէ վարըպ պիր ախեր քրիսթիյան գույումճունուն խանէսինէ գօնտու, վէ միւրատընը պէյան էթտիյինտէ օնուն էլինյէ Ուղիա նամ պիր քահանայա կիտիպ քրիսթիյան տինինէ միւթէալիգ էղէմ մատտէլերի թէքմիլէն էօյրէնտիքտուն ասնրա Օլաքարիա Կուտսի շէրիճ փամրիճքինին վէքիլ Ա՛ռէատոսա իրսալ վէ օնուն էվինյէ վաճթիպ օլտու վէ Ա՛ակունդատ խամինի տէյիշիպ, Ընատտատ գօտու։ Պատհու եահուտխատան էյա-

լեթինե կիտիպ մեղքիուր Աղնա քահանանըն էնիլէ Գուտսի շէրիֆտէն առօրթ միլ ուղտագ Յուստինոս Աբրանըն մանասթըրընտա կրօնաւոր օլսու։ Ան էտի ալնէ միւթէմատի պունտա գալըպ մանասթըրըն գանունլէրի իւղրէ սրդը էօմր կէչիրիպ տուա վէ փէրհիզքեարլըղնա ճանրնը փաքլէմէյէ ճահտ ու ղայրէթ էթտի։ Պունտան մատէ իշի կիւճիւ ինճիլի շէրիֆի վէ մարտիրոսլարրն էօմրիւնիւն նազլինի օգուտ օնլար կիպի Աղահրն իզզէթինէ գան առօքմէյէ հաղըրլըղ կէօրմէք իտի։ Ինտատա՝ Ադամջնորգունուն իղնիյլէ Աճէմլէրին հիւքմիւ ալթընտա օլան եահուտիթեան գայսէրիսինէ կիթտի, վէ պիր ամէչիւէրէմ Աճէմին ափնափղլխինի եիւղիւնէ վուրտուղունտա, աճէմլէր ապիկի մէմլէքէթ գապիթինին հուզուրունա չըգարտըլտար։ Գապիթ՝ օնուն իլէ էվվէլ աճէմ ասնրա քրիսթիյան վէ կրօնաւոր օլսուղունու տույունճա, քրիսթիյանլըղընր պրատգարն վէ փատիշահ էմրինէ իթտաաթ էթտին տէյի թէքլիֆ էթտի։ Վէ լաքին, Ինտատա պիփէրվա ճէվապ վէրիպ, ափնին կիպի էճէլէ միւպարէտա փատիշահ էմրինէ իթտաաթ էթմէտէն իսէ, կէօյիւ եէրի վէ ճէմի մահլուղաթը եարատան էօլմէզ վէ պօղուլմազ Աղահ էֆէնտիմ Յիսուս Քրիստոսուն ափօղինէ իթտաաթ էտէր վէ եալընըզ օնա ափճառէ դրլտըրմ, տէտի։

Գապիթ՝ պունլարը տույտուղունտա ղալէպէ կէլիպ՝ կիւնտիւզ թաշ եիւքլէնե-

սին, վէ կէձէ զէնճիրպէնա զընտանա ա-
թըլըն տէյի էմր էթտիյսէտէ, Ընաստաս
կիւլէր նիւզ վէ բահաթ գալպ իլէ պու
զուլմա թէհամմիւլ էթտի: Պիր գաչ կիւն
միւրուրինտէն սօնրա զապիթ՝ էլպէթ օլ-
գաստար զահմէթլէրտէն Ընաստաս իմլայէ
կէլմիշ ատիր տէյէրէք թէքրար հուզուրինէ
չըգարթտը, վէ ֆիքրինտէ գավի օլտու-
ղունու տույտուղունտա, եէրէ եաթըրըլըն
թա ֆիքրինտէն տէօնիւնճէյէտէք տէօյիւլ-
սիւն տէյի հիւքմ էթտի: Ա՛էլաստալար զա-
պիթին էմրինի իճրա էթմէք իչին, ազի-
զի պաղլամագ իսթէտիլէր, լաքին օ՝ գայտ
էթմէյին, իսթէտիյինիզ կիպի տուրուրում
հէր էզէյէթէ հազըրըմ տէյէրէք քէնտիյի
պաղլաթմատը, վէ կրօնաւոր գաֆթանընա
զիւլ օլմասըն տէյի արգասընտան չըգա-
րըպ պիր եանա գօտու: Ստյլի քէօթէք-
տէն սօնրա թէքրար զապիթին էմրիյլէ
զընտանա կէօթիւրիւլտիւ վէ օրատա Խիւ-
րէվ փատիշահ Ընաստասըն նագլինի տույ-
տուղունտա, քրիսթիյան տինինտէն տէօն-
մէզսէ Ընճէմիսթանա կէօնտէրիլսին տէյի
ֆէրման եօլլատը: Պու արատա զապիթ
հէր հիւնէրի իճրայէ կէթիրիպ փատիշահ
էօնիւնտէ քիւչիւք տիւշմէմ իչին Ընաս-
տասը չէվիրմէյէ չալըշըրտը: Պարի պէ-
նիմ վէ սէնի զամմազլայանլարըն էօնիւնտէ
Քրիստոսու ինքեար էթտէ, սօնրա խա-
թէրսէն երինէ մանասթըրընա կիթի տէյի
թէքլիֆ էթտի: Ընաստաս՝ պու թէքլիֆի

ալէթ իւսթ օլուպ, հաշա, նէ աշիքնար վի-

նէ տախի կիզլի Քրիստոս էֆէնտիմի ինքեար էտէրիմ տէյի ճէվապ վէրտի։ Օ՛ապէ՝ թէքրար փատիշահըն թարաֆընտան շան վէ շէօհրէթ վէ պիւյիւքլիւք վատէթի, վէ լաքին ազիզ՝ պունա գարշը՝ ճանու կէօնիւլտէն հիւանի րիզամ իլէ իզզէթ էտիպ սէճտէ դըլտըզըմ դուրթարըճըմ Յիսուսու պըրագմամ, փատիշահըն պախշիշլէրի ինանմամէ եօզ կիպի սիր տէյի ճէվապ վէրտի։ Անհայէթ ատօնտիւրմէնին գապլը օլմատըզը հալտէ զինճիրէ վուրուպ էբի քրիսթիյանլար իլէ պիրլիքտէ խիւարէվ փատիշահա եօլլատը։

Ընճէմիսթանա եէթիշտիկինտէ զընատանա ատըլտը, վէ ատնրա րիճալու քիպար իչինտէն պիրիսի կէլիպ փատիշահ թարաֆընտան թիւրլիւ մանատըպ վէ փատիկէր օնա վատ էթտի, անճագ էմրինէ գարշը կէլմէյիպ ատէչէ սէճտէ դըլտըն վէ սայէսինտէ բահաթ պուլտուն, եօղսա խըշմընա ուղրար վէ սիյահէթ ալտընտա էօլիւրսիւն տէտի։ Ընատտատա՝ րիճալէ տէօնիւպ, պօշ եէրէ չալըշմայըն, պու մատտէ իւզէրինէ սէօյլէմէ՛ք քեար էթմէզ, Քրիստոս էֆէնտիմին եարտըմըյլա գապուլ վէ թաղրիր էթտիյիմ տինի պրագմամ, փատիշահտան վէրիլէն էմր իճրա օլունտուն հէր իսքէնճէյէ հաղըրըմ տէտիյինտէ, րիճալ թէքրար ընատանա գօտուրթտու վէ պիր գաչ կիւնտէն սոնրա թէֆթիշ իչ էտիպ թէքրար օ սէօզլէրի իշիթտիյինտէ իբի ատամ մէդատարի պիր էլինէ

գալըն իփ պաղլը վէ այաղընըն պիրինտէն աղըր թաշ ասըլը մուալլագատա պրագտը։ Պու տախի ֆախուէ էթմէյինճէ օն պէշ կիւնտէն սօնրա փատիշահըն էմրի իւզրէ զընտանատա պուլունան եէթմիշ տաիտ ախէր քրիսթիյանլար իլէ պիրլիքտէ պիր չայըն եանընտա էօլտիւրմէյէ գատար վէրիլտի։ Օվ պիր քրիսթիյանլար գաթոլիքլարը վագթ, փատիշահ էթպասար՝ Ընատատատա տէօնիւպ՝ փատիշահ էմրինի իճրա էտիպ բահաթ էօմր կէչիրմէք էլինտէ իքէն, նիչին պու գանլարընա տուտամըշ տինսիզլէր կիպի ածը էօլիւմ իրթիքեատ էտէրսին տէյի ակօյլէյիպ տուրտուդլարընատա, ազիզ կէօզլէրինի կէօյէ գալտըրըպ՝ եա՝ Ռէպպիմ Յիսուս, պէն պունատան զիատէ ածը էօլիւմ իլէ էօլմէյի արզուլէրիտիմ, մուհատապէթին խաթրը իչին ճէմի ազալարըմընն փարէ փարէ օլմասընը տիլէրիտիմ, լաքին ատն պու թարզ թաթը էօլիւմիւմիւ խաթէմիշտին, իրատէթին կէօյատ կիպի եէր իւզէրինատ տէթքիլ օլսուն, ֆատատ պու էօլիւմիւմիւ ատն գապուլ էյլէ վէ պէտէլէն ճէննէթինի վէր գուլունա տէյէրէք՝ Ռֆէնտիմիզին 628 աննէսի Հէվիսինտէն սօնրա պողուտու վէ արզու էթտիյի ճէննէթէնայլ օլսուն։

ՅՈՒՆՎԱՐ 24

ԼՆԿԻՐԻՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

ՍՈՒՐԲ ԿՂԵՄԷՍ

Սուրբ Կղեմէս Լնկիւրիւ հէհրինտէ զէնկին վէ օճաղզատէ ամթալարտան տիւնեայէ կէլտի եաշըլլա ֆազուլէթլէրի սայի թէրաձդի պուլուպ նիհայէթինտէ Լնկիւրիւյէ Հայրապետ նասպ օլունտու։ Ռըիսթիյան տինի օղրունա չէքտիյի թիւրլիւվէ զալիմ իսքէնճէլէր ախէր սուրբլարըն չէքտիյի սիյասէթլէրէ թէշպիհ օլունտաղ։ Նէշ գրալ, վէ սէքիզ Հաքիմ, հէվիսի գան տէօքիւճիւ առամլար օլուպ՝ իշիտիլմէտիք իսքէնճէլէր ելէ սուրբ Կղեմէսի քրիսթիյան տինինտէն չէվիրմէյէ չալըշտըլար. սիյասէթլէրինին իպթիտասընտան թա էօլիւմիւնէտէք եիրմի սէքիզ սէնէ կէչտի վէ թիւրլիւ էզիյէթլէրէ թէհամմիւլ էթտի՝ կէճէ կիւնտիւզ իսքէնճէ առասընտա պագը գալան վագթինի զընտանտա կէչիրտի, ճիւզի վագթ գուրթուլուպ րահաթ էթտիյի փէք նատիր օլմուշ տուր։ Պու իսքէնճէլէրին պիրի տախ ազիզի էօլտիւրէպիլիրիտիյէտէ, Ռէլսՙ ազիզ գուլունու միւճիզաթէն ազալտմագ իսթէտի, եարալարընը սաղալտըպ վէ էզիյէթլէրինի հիչ եէրինէ գէյուպ սէվինճ իլէ չէքմէյէ գուվվէթ վէրտի։ Պու ազիզին էօմրիւնիւն նատլի միլլէթիտիվ իշինտէ միւճատասալէն եապըլը պուլունտու-

ղու իչին պիղ գբսաա կէշմէյէ գարար վէր-
տիք։

Յէր շէյտէն զիաաէ թէաճճիւպ օղու-
նաճապ շէյ շու տուր քի, Վիոկղեոիանոս
գբրալ՝ աուրը կղեմէսէ Քրիստոսու ինքեար
էթոիրմէք իչին պիր թարաճաան պախ-
շիշլեր, օլ պիր եանտան էօրք վէ թիւրլիւ
իաքէնճէլեր էօնիւնէ գօյուպ իքիսինին պի-
րինի սէչսին տէյի էմր էթտի։ Աուրը կղե-
մէս պու թէհլիքէյի իշիթտիյինաէ գալպի
ալթիւսթ օլսու վէ ապիլանէ զալիմին սէօ-
զիւնիւ եիւզիւնէ վուրտուգտան սօնրա
Քրիստոսու պբրագմատանբսա պին քէրվէ
շիտաէթլի իաքէնճէլեր ալթընտա էօլմէյէ
հազբրըմ, տէտի։ Ֆիլվագը տէտիյինին
իճրասընը էթտի վէ իշիտիլմէմիշ իաքէն-
ճէլերի սապը իլէ չէբիպ ֆիքբինաէն տէօն-
մէտի։ Պունտան սօնրա թէքբար եէնի
թէֆթիշ վէ էզիյէթլեր ֆաիտէ էթմէ-
տիյինաէ՝ պիր կիւն պատարագ էթտիյի
վագթ վուրուլտու վէարզու էթտիյի մար-
տիրոսլուգ թաճընա նայլ օլսու։ Պու ա-
զիզին տուտսը պէրէքեաթբյլա չօգ տին-
սիզ տօղբու տինէ տէօնմիւշ վէ խաաթէ-
լեր շիֆա պուլմուշ տուրլար վէ հալա պու-
լուրլար։

ՅՈՒՆՎԱՐ 25

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՍՏՈՒՆ

Ա Բ Ա Ն

Սուրբ Գրիգոր՝ նազիանզա շէհրինաէ տօղատուղունատան՝ Գրիգոր Նազիանզացի տէնիլլը, վալիտէսի նունէ պիր իպատէթ-քեար գաոլըն վէ փէտէրի Գրիգոր փուլ-փերէսէթ իքէն էհլինին տուաոլյա քրիս-թիյան տինինէ աէօնիւպ, իքի սէնէ միւ-բուրինտէն սօնրա նազիանզա շէհրինէ է-պիսկոպոս նատպ օլունտու։ Գրիգոր՝ փէ-տէրինին քրիսթիյանլըղը վազթինաէ ա-նասընըն տուաոլ պէրէքեաթլյա տիւն-եայէ կէլսի, վէ օնուն սայէսդա ահոր իւզէ չօճուղուն իւզէրինաէ Ալլահըն լութ-ֆու կէօրիւնտիւ վէ փաքլըզ ըլա մէլսի-քանէ էօմր կէչիրմէք նէ գաոլոր Ալլահա մազպուլ շէյ օլտուղունու հիքմէթ իլէ բույաոլնաա անլայըպ՝ տահա զիատէ պու ֆազուլէթի քէսպ էթմէյէ տիդգաթ էթաի։

Գրիգորուն պիր գարտաշը վէ պիր տա-խի դըզդարտաշը օլաու իսէ տէ վալիտէ-սի հէվիսինտէն զիատէ Գրիգորուն իւզէ-րինէ մուհապպէթլի օլուպ՝ իպատէթ վէ ֆազուլէթ թարիդինտէ մէրուամու իլերի կէօթիւրմէ իչին նասիհաթը վէ զայրէթի իլէ էպի նահապեաէրդ պէնդէր օլաուն տէյի սուրբ քիթապը սրզճա օգումայա հէվէս պըրագարըմըշտը։ Դաշըլյա ախէր

իլեմլեր էյլբէնմէ արզուսի ատ պիւյիւքլիւգ ո ատիրլերուտ իլմ ու ֆէնն պատրնտա միւթէպէր շէհրլերի կէզմէյէ չըգտը, վէ Ն. թինայէ կիլիտիյի վազթ կէմիսի ղարզ օլմա թէհլիքէսինտէ իքէն՝ վալիտէսինին տուսարլա գուրթուլուպ սաղ սէլիմ եկթիշտի: Օրատա սուրը Նարեկ իլէ իվֆէթ էյտի վէ իքիսի տէ իլիմտար վէ ֆազուլէթլի օլմալարը իչին շէհր էհալիսի հուզուրինտէ չօգ շան պուլուպ՝ եանլարընտան այրըմազ իսթէմէյէրիտի: Ընճիւմլէ Կրիգոր տէնիսկն պրըտըպ գարատան Նաղիանզա շէհրինէ տէօնտիւ, վէ նէ գատար չէօլէ չէքիլիպ թէնհատէ էօմր կէչիրմէք իսթէրիտիյսէ տէ, ամպալարը գայլ օլմատըղը իչին էվտէ գալըր վէ չէօլտէ կիպի էօմր սիւրմէյէ գարար վէրտի:

Փէտէրինի արիոսեան հերետիկոսլար ալտատրպ տուի րէյլէրէնէ չէվիրտիքլերինտէ, Կրիգոր պէզլի վիւճուտա էտիպ պատպաորնը էլլէրինտէն գուրթարտը, վէ ասնրա օնուն իսթէյիպ զօր էթմէսիյլէ քէնտիյէ եարտըմ էթմէ իչին Վահանայ օլտու: Ընթալարը աղըր խասթէլիյէ տիւշտիւքլերի վազթ տուսարլա շիֆա պուլտուլար, ասնրա տօսթ ու տուրը Նարեկ իլէ թէնհայէ չէքիլիպ րիյազաթ իւզրէ սըզը էօմր կէչիրիրլերտի: Կրիգոր չէօլտէ իքէն վաֆիր իլահիլեր վէ ադիլ աէօզլեր եադըպ չօճուդլարա մէշգ էթտիրմիշ տիր: Ինթիյար ամպալարընը խօշնուտա էթմէ իչին պադչն շէհրէ էնիպ թէքրար չէօլէ չէքի-

լեր խոր։ Լաբին Վ. աղէս գրքոյկը էյեամին-
տէ Ա. բիոսեանլարըն դուվվէթ քէսպ էթ-
տիքլերինի կէօրտիւյիւնտէ արդատաշլարը
սուբբ Յարսեղ վէ Դրիդոր Նիւսացիյէ պիր-
լիքտէ շէհիրէ էնտի վէ էհալիսինի հերե-
տիկոսլարըն սախթէ մէղհէպինտէն հրճիղ
էթտի։ Փէտէրինին վէճամէրընտան ասնրա
քրիսթիյանլարըն րէճասընա պինայէն օ-
նուն եէրինէ օթուրտու։

Ա. բիոսեան վէ սախր հերետիկոսլար փըր-
գասընա գարշը Խոթամպօլտա իւմուի
տիրնէք օլտուղունտա սուրբ Դրիդոր տա
տավէթ օլունտու, վէ օրայա եէթիշմիյի
վազթ Վ. աղէս էօլիւպ պիւյիւք Թէոդոս
թախթէ ճիւլտու էթմիշ խոր։ Դրիդո-
րուն սաքին օլտուղու էվ ուղղափառ մա-
հալէսի օլմազլա, հէր գէս օրայա թօփ
օլուպ ատիզին գէլամընը իշիտիր խոր, վէ
հերետիկոսլարտան տախի չօղու միւսա-
հէտ իչին օրայա կէլիպ ատիզի բահաթ
պըրագմազլարըտըր յատտա, եինէ օնտան
իլգամ օլուպ կէրի տէօնէրլէր խոր։ Ա՛էմի
ադիլանէ Հարէգէթի վէ սէօզլէրի իչին պու
ատիզ Ա. ատտուածարան իւնվանըյլա ատտա
օլունմուշտուր։ Պու իւնվանը հերետի-
կոսլար չէքէմէյիպ ատիզին իւզէրինէ թիւր-
լիւ իֆթիրալար աթտրլար, վէ լաբին
Դրիդոր թահթըլըղլա վէ խոշ մէշրէպի ի-
լէ զալիմ վէ փէգ գալպլիլէրի պիլէ գէնտի-
յէ ճէլպ էթտի։ Պունտան գաթի նագլար
ուղագ եէրլէրտէն սուրբ Դրիդորու կէօր-
մէյէ կէլէնլէրին սայըսը փէգ չօղուտտու։

պէյլէ ապէ մալնէք վէ ֆաղուլէթ սահի-
պի առաջը խոթամպօլ իւզէրինէ փաթրիք
էթտիլէը, վէ լաքին Հերեսիկոսլարան
մատա ախէր բագիսլէրի ու ղայէթ չօղ
օլտուղու իչին չօղ զահմէթ չէքտի, ալէ-
խուսուս Ս՝աքսիմոս նամ պիրիսի էյլիյէ
պէտէլ քէմլիք կէօսթէրիպ ազիզին քէյֆ-
սիզլէյինտէ քիւրսիւսինի զապթ էթտի վէ
եէրինէ օթուրտու։ Խրատէթինէ գարշը
թէքրար վէ թէքրար քիւրսիւսինէ տէօ-
նիւպ՝ էնճամ Հերեսիկոսլարա գարշը պիր
տիրնէք էթտիքտէն սօնրա՝ քէնտիսի Ն՝ա-
զիանզա շէհրինէ եազըն պիր իզսիզ մա-
Հալէ չէքիլիպ՝ պագը գալան էօմրիւնիւ ու-
մավի թէֆէքքիւրլէրտէ վէ քիլիսէի շէրի-
ֆին իզզէթի իչին բուհունի պէսթէյլէր վէ
թէէլիֆլէր ինշա էթմէտէ կէչիրտի։ Պու
ազիզին էօլիւմիւ Ն՝ֆէնտիմիզին 389 թա-
րիխինտէ վուգու օլմուշ տուր։

ՑՈՒՆՎԱՐ 26

ԻՍԿԱՆՏԻՐԻՑԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏ-

ՑԻ ՍՈՒՐԲ ԿԻՐԵՂ.

Պու ազիզին վաթանը Իսքէնտէրիյէ
օլմաղլա Իսքէնտէրէլի Կիւրեղ թէամիյէ
օլունուր։ Վ՝Հիպարզատէ վէ Իպատէթքեար
ամթալարտան տօղուպ էտէպիւ էլքեան
խուսուսինտէ էյի թիրպիյէ օլտուգտան
մատա Իսքէնտէրիյէ վաթրիյի ամուճատը
Թէոփիլոստուն էլի ալթընտա իլմէ տահի

խըզմէթ էտիպ ղայէթ իլէրի կիթտի։ Վա-
հանալըզ մանսըպլընա եէթիշինճէ, թէէ-
իրլի վազլարը վէ էյի իպրէթիլլէ սաը չավ
օլմուշտուռ։ Ֆէոփիլոս վէճաթ էթտիք-
տէն սօնրա, ճէմիաթ՝ պու ազիզի ամու-
ճասընըն եէրինէ օթուրթտու։ Կիւրեղին
իլք իշի Նովատեան ոէնիլէն Հերեաիկոսա-
րը Խաբէնատերիյէտէն նէճ էտիպ, քիլիսէէ-
րինի ուղղափառլարա վէրմէք օլտու։ Վա-
տէհու Խաբէնատերիյէտէն պիր միդտար
ուզագ եէրտէ մուխէմմէքքին ճինլէրի
սուրբլարըն նշխարըը իլէ տէճ էթտիքտէն
սօնրա, քրիսթիյան վէ եահուտի միլէ-
թինին մապէյնինտէ զուհուր էտէն իսա-
թիլալը պասթըրտը։ Ֆէքրար Ֆէոփի-
լոստան գալմա պազը բապութտարզ շէյ-
լերէ նիզամ վէրտի, վէ Նեստորուն զալաթ
թալիմաթըյլա պէտ ֆիիլինի մէյտանա
չըգարըզ մասլահաթը մահալլինէ անլաթ-
տը։ Խաթամզոլ վէ Նսիեոս տիրնէյինտէ
սրբազան փատիրն թարաֆընտան վէքիլ
թայինն օլունուպ մասլահաթը էյի թէճ-
թիլ էթտիքտէն սօնրա Նեստորու ազ-
էթտի։

Պունլարա պինայէն Նեստոր ֆըրզասըն-
տան օլանլարտան չօզ զահմէթ վէ ըէնճի-
տէ չէքտիքտէն սօնրա, Ֆէնտիմիզին 444
թարիխինտէ էօլուպ աէվկիւլիւտաե Յիւսու-
սա գավուշտու։

ԻՍԹԱՄՊՈՒԼ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍՈԿԵՔԵՐԱՆ

Վ[illegible]ԻՍԻ հերիքին նամոար ալիմի վէ զերի զէպան եանի ոսկեբերան թէսմիյէ օ-լունմուշ ուսթատ Յովհաննէս սէնէ 347 Ընթաքիատատ տօղտու։ Տահա չօճուղ իքէն փէտերի էօլիւպ Ընթուզա վալիտէսի եիրմի եաշընատա տուլ դալտրյատատա էվլատընըն թէրպիյէսինէ էյի մուգայեէտ օլմադ իչին զայրը տիւնեայա կիրմէք իսթէմէտի։

Ֆիլմազը չօճուգ պալիղ օլունճա թա-պիաթ վէրկիսի վէ ազրանը պուլունմազ ազընա միւթապէգ ուսթալար տախի պու-լուպ վաճիպի իւզրէ Յովհաննէսի իլմ վէ խիթապ պաշընատա թէրպիյէ էթտի։ Տիւնեէվի թէբէլլիւմաթատան զիատէ րու-հանի շէյխերէ հէվէս պըրագըպ Վրիատոս էֆէնտիմիզին վէրտիյի տէրսլերի մէշգ վէ օնա կէօրէ՝ ալչագ կէօնիւլլիւլիւք իլէ էօմր սիւրմէյէ, զայրէթ էթտի։ Ղոէպիւ էր-քեան խուսուսինտէ քէմալիյէթինի, մահ-ճուպլուզունու, վէ գալպինտէ գայնայան գարտաշ մուհապպէթինի կէօրիւպտէ Յով-հաննէսի աէվմէմէք միւհալ շէյ իտի։ Դիր-մի եաշընատա իքէն իլմի շէրէ վուգուֆիյէ-թի օլտուղուիչին տիվանլարտա կիրտի վէ չօգ նիզալը տավալարը գօլայլըղլա քէսիպ քէնտիյէ շան վէ շէօհրէթ քէսպ էթտիյ-սէտէ, եինէ նէհազդ շէյխերի կէօրմէսինտէ

տիւնեատէն իբրահ էտիպ քիւլլիյէն Ա-
լահա խըզմէթ իչին խալդտան չէքիլտի,
վէ էսպապընը տէյիշիպ դապա Տարտըլար
կիյինաի վէ սրդը էօմր կէչիրիպ կէճէ կիւն-
տիւզ բուհանի թէֆէքքիւրլէրէ վէ տուա-
լարա մէշղուլ, զօրպա չըզմըշ նէֆսէ-
րինի էօլտիւրմէյէ չալըշըրըտը: Ընթա-
քիա եպիսկոպոսու սուրբ Մելիտոս պու
ադիզ տէլի գանլընըն ֆաղուլէթի վէ իպա-
տէթ թարիխինտէ պու գատար հէվէս իլէ
իլերիլէմէսինի կէօրտիւյիւնտէ եանընա ալ-
տը, վաֆթիկ էթտի վէ քիլիսէի ի-
չինտէ օգուտմա խըզմէթինի վէրտի:

Պու թարիխ իւզրէ Յովհաննէս քիլիսէ
խըզմէթինէ կիրտիքտէն սոնրա ճանընը
կիւնահ թէհլիքէլէրինտէն հէր ան ըրագ
թուէթուպ Ռուհուլլահա պիր փադ խանէ
Տազըրլամտատան զայրը շէյխ տիդդաթ էթ-
մէտի: Ռահաթլ նամ պիր թէրքի տիւ-
նեա իլէ տօսթլուդ վէյտա էտիպ օնուն
իլէ պէրլիքտէ եաշամազ իսթէրտիյէտէ,
վալիտէսի աղիզին պու արզիւսինէ դաըր
տուրուպ էօլմէտէն ախէր ճիհէթ էօմր սիւր-
մէյէ մէյլ վէրմէսինի տէյի եալվարտըղընտա՝
օնա իթաէթէն էվտէ գալտը վէ չէօլտէ
էտէճէյի թիւրլիւ րիյազաթը օրտտա է-
տիպ ախէրլէրինէտէ էյի խիզմէթ վէրիր
իտի:

Օլ սէմթտէ պուլունտան եպիսկոպոսլար
ճէմ օլուպ խայլի Յովհաննէսին վէ Ռահա-
ղին ֆաղուլէթլի Տարէքէթլէրինի մէտհ
էթտիքտէն սոնրա, իքիսինէտէ եպիսկոպոս

էթ-մէյ գարար վէրտիլէը ։ Յովհաննէս պունու տուլտուղունտա ուալիլէ գաչտը վէ Խարսեղ Բաֆֆանէս իւղէրինէ եպիսկոպոս թայեին օլունտու ։ Պու շէյ իւղէրինէ ասնրա առւրը Խարսեղ շինքեայէթ էթտիյինտէ, Յովհաննէս էօզը տիլէյիպ՝ քահանալըդ վէ եպիսկոպոսլուգ մէնէտին նէ գառառ ալա վէ քէնտիսինէ գառառ հազիր օլմադըխըզ-րինէ մահառւսէն պիր քիթապճըդ եազտը ։

Տէօրթ աչնէ ասնրա՝ Ընթաքեայա եա-գրն տաղլարտա սաքին օլան ճրգնաւոր-լարըն եանընա չէքիլտի, վէ օրտաս որգը էօմր կէչէրտիքտէն ասնրա իբի աչնէտէ պիր մաղարա իչինտէ տուրտու, վէ լաքին զէմինին նէմլիյինտէն քէսէրլէնիպ իրա-տէթինէ գարշը Ընթաքեայա տէօնտիւ-յինտէ տուրը Ա՛ելիտոսսն աէօզինէ գար-շը գոյամայըպ Մարկաւագ վէ ասնրա Յա-հաննայ, վէ քարոզիչ օլտու ։ Յահաննայ օլտուղու կիւն ճէմիաթա պիր կիւզէլ քարոզ վէրիպ րէֆի օլտուղու մէրթէպէ իչին գալպինտէքի տուլտուղու գօրդուլտ անլաթտը վէ լայիգինէ լաղըմ կէլէն պօր-ճունու էտա էտէպիլմէ իչին տուտալարը-նըն եարտըմընը տիլէտի ։

Օն իբի աչնէ միգտարի պու խրզմէթ-տէ տուրտուղտան ասնրա Ա՛րկաոիտս գր-տալըն էմրինէ րիայէթէն Ա՛թէրիտս պիր թագրիպ իլէ Յովհաննէսի շէհիրտէն տի-շարը չըգարտը վէ քէնտի գարշը գօմտասըն վէ ճէմիաթ մապէյնինտէ իսթիւալ դու-հուր էթմէսին տէյի կիզլիճէ արտապասընա

դժուար խոթամպօլա եօլլատը, վէ գրալ կէօրտիւիւնտէ շատ օլուպ մէրհում Նէկատարիոսուն եէրինէ ապիզի խոթամպօլ փոթրիքի էթտի։

Վ'իւրտիւնէ ճիւլուս էթտիիինտէ հատթէն իւարաճ զայրէթ իլէ քէնտիյէ թէսլիմ օլունմուշ սիւրիւսիւնիւն իպատէթ վէ ֆազուլէթ խուսուսինտէ թազսիրաթլարընա տէրման պուլմայա չալըշտը։ Հէր էհալիսի արատընտա չօք թիւրլիւ պէտաւէթլէր կիրմիշ իտի. փահիթանէթ օտուզու իչին զէննիկին չօք վէ օնլար իլէ պէրապէր հյշուիշտէթ վէ կիյինիպ գուշանմա իլէթի ալէյ խուսուս գատընլար արատընտա զայէթ չօղուտտու։ Պունլարը զապթ էթմէ իչին իլք եվվէլ քէնտի քիլիսէ թէվապիլէրինի թուէթտու, վէ ատնրա հայրան օլունաճաղ քէպքին վէ թէէսիւլի քէլամլարըյա չօգլարընը տօղրու եօլա չէվիրտի։ Նադըշմագ թէմնաշա էդրլէրինէ կիթմէ աէթինի գապիլի հալ իւզրէ գալտըրտը. վէ աղ վագթ իչինտէ խոթամպօլ միւթէդայիեր օլտու։ Պունլարտան գաթինատալար. թիւրլիւ պիմարխանէլէր եափտըրտը, էթիշտիյի եէրտէ քէնտիսի ճան վէ թէն իլէ խատթէ օլանլարըն հադգընա չալըշտը տը վէ եէթիշէմէտիյի ուզագ մահալլէրէ եպիսկոպոսլար վէ քահանալար եօլլարըտը։ Էր պապտէ ֆազուլէթի թէքմիլ օլմագ իչին էզիյէթ վէ ընճիտէ չէքմէտէն գայրի շէյ գալմամըշ լտը։

Հ ատգը սէօյլէյէնլէրին էօթէտէն պէ-
րի նահագ եէրէ իպքէնձէ վէ էղլյէթ
չէքմէլէրի ամմէյէ մալըմ տուր: Ա ուրբ
Յովհաննէսին տախի հագգ սէօզլէրինտէն
իւք Սեվէրիանոս եպիսկոպոս սօնրա Թ.էո-
փիլոս վէ Հէփիհինտէն սօնրա Նէսդոբիա
սուլթան ալընըպ՝ պունուն էմրի իլէ՝ ազիզ
քիրսիւսինտէն ազ վէ սիւրկիւն օլսուս:
Վ էլաքին սուրբ Յովհաննէս օլան զուլմէ-
թի սապը իլէ չէքիպ ճէմիաթա՝ ալի իսլա-
օլմասըն, պիր փօրթունա տըր չափուճագ
կէչէր վէ Ալլահըն մէրհամէթի թէքրար
կէօրիւնիւր տէյի նասիհաթ, վէ թէսհիլի
վէրտի:

Հ էհիրտէն սիւրկիւն օլունուպ չըգտը-
ղը կէճէ պիր գօրգուլաճագ զէլզէլէ օլսուս
վէ Նէսդոբսիա պու վագըաատան զայէթ ալ-
թիսաթ օլուպ էհլի Ա րգաատհոսուն րիզա-
սըյլա սուրբ Յովհաննէսի կէրի չաղըրտը
վէ քիւրսիւսինէ օթուրթուս: Ա ըրասը չօգ
կէչմէյիպ պու սուլթանըն թաշտան եափ-
մա սիւրէթի պիր քիլիսէ մէյտանընա գօ-
նուլուպ թիւրլիւ տիւնէէվլի եագըշմագ
օյունլար վէ բապալար օլմասընը իշիթտի-
յինտէ սուրբ Յովհաննէս գարշը տուրսուս.
վէ Նէսդոբսիա թէքրար ալընըպ իբինճի
տէֆա տահա ըրագ եէրէ չօգ զահմէթ
վէրէրէք ազիզի նէֆի էթտի: Նօմա
արբագան վասիր վէ ախէր տախի ազիզին
թաբագընտան օլանլար տուչտուզլուղունու
կէօսթէրիպ հագգընա հագգ վէրիլմին
տէյի գըրտալա իպրահիմ էթտիքլէրինտէ օ՝

աղիղին տիւշմանլարընաան տահա վիատէ թահրիք օլուպ կոկիսոնաան՝ Ընաբիտոնա վէ օրատան տահի Պիթուպա սիւրկիւն օլունաուն տէյի էմր էթտի։ Գ֊րալ էմրի իճրա օլունտու վէ աղիղ եօլտա չէքտիկի ըէնճիտէլերէ զայրի թէհամիւլ էտէմէյիպ էսքի Թ֊օդատա եէթիշինճէ խատթէ տիւշտիւ վէ սուրը Ճաղըրդուբթիւնու ալըպ տուվատընը էթտիքտէն սօնրա հէր ան Ալլահըն իրատէթի վէ շանը օլսուն տէյիպ բահաթ եիւրէք իլէ փաք բուհինի սէնէ 407 եարատըճըրընըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՅՈՒՆՎԱՐ 28

ՍՈՒՐԲ ԼՓՐԻՍ

ԽՈՐԻՆ ԱՍՈՐԻ

Պու աղիղ փուրթփէրէսթ ամթալատան տօղուպ Ս֊ծբին շէհրինտէ պիւյիւմիւշիւտիւ։ Տօղտուղու վագթ ամթալարը բուլյալարընտա Նփրեմին աղգընաան պիր մէյվէտար ատմա չըպուգլարը հատըա կէլինպ ճէմի դուշլարը պէսլէտիկինի կէօրտիւքլէրինտէ վագթ իլէ տիւնեայէ օլաճագ խայրը թանըյըպ շագ օլտուլար։

Ադիղին նագլի միւճիպինճէ ամթալարընըն էմրինյէ պիր տէփա շէհրտէն տիշարը պիր մահալէ կիթտիկինտէ պիր ֆապըը քէօյլիւնիւն տանտասընը թաշա թուրթուպ էօլտիւրտիւ։ Ախէր տէփա եինէ օ մահալ-

լերէ պիր էլչէմ մասալահաթ իչին վար-
տըղընտա օրման արատընտա եօլունու շա-
շըրըպ՝ չօպանլար էլինէ տիւշտիւ վէ կէճէ-
լէյին գոյունլարըն էքսիլմէսինտէ՝ չօպան-
լար՝ խըրսըզլար իլէ Ուփրեմինտէ էլի իչին-
տէ օրմալը տէյի հաքիմէ թէսլիմ էտիպ
հապս էթտիլէր: Գընըդ կիւնտէն ասնրա
պահապան հրեշտակը կէօրիւնիւպ օրայա
կիրմէսինին սէպէպինի ասրտուգտան ասն-
րա՝ պէլի պունտա տուշուն եօղուտտա
օլ պիր փադըրըն տանտարընը էօլտիւրմէն-
տէ տուշլու օրմանը ինքեար կէլմէզսինա.
իշթէ շիմտի օնուն զադէպինի չէքէյօր-
տուն. լաքին կիւնահընը թանըյընչ Ալլահ-
տան ափվ տիլէրսէն թէքրար գուրթու-
լուրտուն տէյիպ զայպ օլտու:

Տէր ադտպ Ուփրեմ Ալլահտան ափվ
տիլէտի, վէ քրիսթիյան տինինին ատղրու-
լուզունտա վուդուճ օլուպ վաֆթիզ օլտու:
Պունտան ասնրա քէնտիյի իլմէ վէ փէր-
հիզքեարլըղտա վէրտի, վէ թէնհատէ էօմր
կէչիրմէյէ զայէթ հէվէսլի օլտուղու իչին
տուրբ Յակովը Ա՛ծբնայինին եանընտա կէլ-
տի վէ օնուն իլէ Իզնիք շէհրինտէ օլան
տիրնէքտէ պուլունտուպ մէրտումուն էօ-
լիւմիւնտէն ասնրա Ա՛ծբին տաղլարընտա
չէքիլտի: Ալլահըն իլհամըյլա օրատտա տա
դալմայընչ տուրբ Խարտեղին եանընտա կէլ-
տի վէ Քահանայ օլուպ Ալլահըն հադդ
քէլամլարընը վազ էթտի:

Տուրբ Ուփրեմ պէօյլէ ալիւլտա տդլէ
մալընք պիր տաէմ Կտի .քի, կէրէք .քրիս-

թիյանլարա վազ վերմէքտէ, կերէք հե-
րեթիկոսլարա գարշը միւսլիմանէսէլէրտէ փէք
մէմուհ օլսուն: Ապողինար նամ պիր
հերեթիկոս պաշը տին մաասուէլէրինէ մու-
ղայիր ղալաթլարըլսա իքի ճիլտ քիթապ
տօլսուրսուդտան սօնրա, պունլարը սագ-
լա տէյի քէնտի թարաֆկիրի պիր գա-
տընըն էլինէ թէսլիմ էթտի: Սուրբ Ե-
փրեմ պու գատըն իլէ տօսթլուդ փէյտա
էտիպ օլ իքի ճիլտ քիթապտան էօյրէնմէք
վէսիլէսիյլէ պիր ազ վագթ իչին իքիսի-
նիտէ էլինտէն ալտը վէ սահիֆէլէրինտէն
չօղունու զամանըլա եափրաղթըտըդտան
սօնրա կէրի վէրտի: Պիր գաչ կիւն մի-
տուբինտէն սօնրա Ապողինար պիր մէճլիս-
տէ պուլունուպ զայրֆլըդը իչին սէօյլէյէ-
մէհիյի հալտէ. քիթապը ալտը վէ շայիրտա-
լէրինտէն պիրիսի օղուսուն տէյի էմր էթ-
տի, լաքին սահիֆէլէրի աչըլմատըդընը
կէօրտիւյիւնտէ րէզալէթէ տայանամայըդ
աճըբընտան օրատա ատիանսըդ էօլտիւ:
Պու ազից սուրբ Ե֊փրեմին ադը վէ իլմի
հալա էլիմիզտէ պուլունտան. քիթապլար-
տան աչիքտար կէօրիւնիւր. պիրքը Ա֊էրէ-
մին իզդէթինէ խայլի մէտհլեր վէ տուալար
թէէլիֆ էթմիշ տիր: Վ֊էնտի ֆազիլէթ-
լերի, ալլագկէօնիւլլիւյիւ, ֆուգարէյէ
էթտիյի էյիլքլեր վէ խուսուսա փաքլիյէ
օլտն աշդը փէք թէաճճիւպ օլունաճագ
շէյ տիր: Պիր տէֆա Ա֊լլահտան դօրդմագ
ֆահիշէնին պիրիսի՝ ինսան արընը Ա֊լլահ
արընտան զիատէ սայըդ թէէլիֆ էթտիյի

կիւնահ մէյտանտա օլամազ կիզլի եէրտէ օլմալը տէտիյինտէ, սուրբ Եփրեմ ա՛ շէյթան գուլու օլմուշ սէֆիլ ճան, ինսանատան հիճապ էտիպ տէ՝ գալպինին հէր կիզլի սըրրընը կէօրէն վէ հէր եէրտէ մէվճուտ պուլունան Ալլահատան հիճապ էթմէզմիճին տէյի ապարլատըգտան սօնրա թէէսիրլի նասիհաթ լարըյլա ղայպ օլմուշ ճանը տօղրու եօլա կէթիրտի վէ կիւնահընէն իւզերինէ փիւշման էթտիրտի։ Սուրբ Եփրեմ եպիսկոպոսլուգ մանսըպը թէքլիֆ օլունտուղունտա գապուլ էթմէյիպ ճիւզի վաղթ կէօրիւնմէզ օլտու։ Ինսան մէտհինտէն գաչըպ քէնտիյի զէմմ էտէնլէրի սէվէրիտի։ Պունլարտա պինայէն էօլտիւյիւ վաղթ քէնտիյի կէօմմէտիյինլէր տէյի շայիրտլէրինէ մահտուտէն թէմպիհ էտիպ Ինճիլճիլիգին 379 սէնէտինտէ տիւնտա տան կէօյլէրէ թէպտիլ օլտու։

ՅՈՒՆՎԱՐ 29

ՍՈՒՐԲ ՖՐԱՆՉԻՍԿՈՍ

Ս Ա Լ Է Զ

Ֆրանչիսք սահիպի սուրբ Ֆրանչիսկոս Ինճիլճիլիգին 1567 սէնէտինտէ Սալտինիա տէվլէթինտէ Սալէզ թատիր օլտունան գալտտէ տիւնեայէ կէլտի։ Ա ալիտէսինին պիւթիւն ճահտ ու ղայրէթի օղլունու էյի պագմազ վէ Ալլահըն թէմպիհլերի իւզրէ պիւյիւթմէք իտի։ Սուրբ Ֆրան-

Հիսուս տանի վաղեմաբնին վերտիկ թերպիէհ գարշը գոմայրպ օնուն հէր տեսինե գուազ առարբտը, վե օղ սկպեպան սուրբ Ֆրանչիսկոսուն պիր պիւիւք սուրբ օլմասը Ալլահըն լուրթֆուլասատա, վալեհէնին թերպիէհսիտ չօգ ֆահիտ էթմիշ տիր։ Պու ազիզին չօճուգլուղունատա քի սուչսուզլուղու վե թէնհայե չէքիլմէք արզուսի, վազթիլէ քէսպ էտճէյի փաքլիյէ վե սուրբլուղա տէլալէթ իտի։ Ալինի վաթանընտա պաշլայրպ, փատվատա թէքմիլ էթտի, վե ալէթը այնե միւթէմատինատ քիլիսե վե շէհր գանունլերինի թահսիլ էտիպ, իլմ վե ֆազիլէթի հէր եէրտե սէօյլէնմէյե պաշլանտը։ Փաքլիյինե քիր կէթիրմէմէք իչին հէր հաֆթա սրբութիւն ալըրտը, պէլինի շուտվա սըզը սարըպ ֆէննա արզատաշլարտան իպա էտէրիտի։ Ա՛հա իլե պիքր Ա՛ներեէմին պիր խորանը էօնիւնտե փաքլիյինի Ալլահա սունատս, վե շէյթանըն իղվալէրինե գարշը գօյարտագ՝ էօլիւմիւնէտեք պիքիրլիյինի փաք ատգլատը։

Վ՛աթանընա տէօնտիւքտէն սօնրա Արանիէր նամ ունէվիա եպիսկոպոսունատան քահանայ օլուպ օղ շէհրին բուհանի եարտըմընա չալըշմագա գօնուլտու։ Երեսիկոսլար նէգատար թիւրլիւ զուլմլարկա ապիկի խըրփալատըլարտատա, եինե օ՝ Ալլահըն խաթըր իչին հէր գահմէթ վե զուլմ թէհամմիւլ էտիպ օնլարը պէտ փիքրլէրինատէն չէվիրմէ իչին գայրէթի էլատէն պր-

բազմաղբատ։ Ցնել վազը Աղահրն տախտ
Եարտմբ իւզերինտէն էքսիք օլմայրսպ օնուն
լութֆու ինայէթկյլէ եէթմիշ իքի պին
Հերեաեկոս ուզղափառ էթտի, վէ մէզ-
քիուր Կրոնիեերին էօլիւմիւնտէն ասնրա
օնուն եէրէնէ օմուրտու։

Պու մանսրպա եէթիշտիյինտէ հէր շէյի
նիզամա գօմաղա պաշլատը, հիւքմիւ ալ-
թընտա օլան ճէմի քիլիսեէլերէ կիտիպ պա-
գարըտը. հէր եէրտէ թէէսիրլի քէլամ-
լարըտլա քրիսթիյանլարը խայր ամէլլեր ի-
ճրասընա տավէթ էտերիտի, ահահպ մաղ-
լըմլըղլա Հերետիկոսլարըն սախթէ թալի-
մաթընը էօնլէրինէ գօրուտու։ Հերետի-
կոսլարըն պաշլարը աղիզի միւճատէլէյէ տա-
վէթ էթտիլէր. լաքին գարշըսընա չըգմա-
ղա քիմսէ ճէսարէթ էտէմէտի։ Պիլմէմ
նէ ֆէննի ուսլ իլէ, պունլար սուրը Ֆրան-
չիսկոսա զէհր վէրտիլէր, լաքին ազիզ
պունուն ֆարգընա վարտրըընտա Հէմէն
պիքր Աերեէմին պիր քիլիսէսինէ զիյարէթ
էթմէյէ նիյէթ գօսուս վէ զէհրին գու-
վէթի քէսիլիպ՝ գուրթուլտու։ Տիւնեա-
տան չէքիլմիշ տիշէհլիլէր իչին Օզոստի-
նեան մարտապէտլերի շէօհրէթկյլէ պիր մա-
նաստըր պինա էթտի վէ պիր էյեատմէն
սօնրա պունլարըն սայրլարը չօղալըպ թիւր-
լիւ եէրլէրէ եայրլտըլար։

Նէիրմի սէնէ փաթրիքլիք էթտիքտէն
սօնրա, Ֆրան շիսկոսէն մէվ-
լուտունուն իւչիւնճիւ կիւնիւ պիր աղըր
խաստէկյէ տիւշտիւ. խպիթտա պաշը սօ-

լանմաղա պաշլատը, ասնրա պիր տամլա էնիպ լիսանընտան մատա ճէմի ապտալրընըն գուվվէթի քէսիլտի. ապիզ չափուճաղ Սրբութիւն իսթէյիպ սրտգ ու իպատէթ իլէ գուրթարըճըրընը գապուլ էթտի: Յիսուսեան կրօնաւորլարընտան պիր գաչընը օրատա կէօրիւպ, պէն շիմտի Ալլահըն մէրհամէթինտէն պաշգա պիր շէյ միւհթաճ տէյիլ իմ, օլ արզու էթտիյիմ մէրհամէթի սիզ տուանըզլա ալը վէրին տէյի ըճա էթտի: Ինլարտան պիրի Ալլահըն լութֆու իչինտէմիսին տէյի ազիզ ասրտուզտունտա, եարատըճըմընը քէրէմիյլէ ումարըմ քի լութֆու իչինտէ օլայըմ վէ պէնիմ հադդըմա պու սաաթըն տախի սաիր սաաթլարտան պիր ֆարգը եօգ տուր, տէտի: Վ էլհասըլ շէյթանընն իղվասընտան գօրմայօրմուսունն տէյի սուալ էթտիքլէրինտէ, Սաղմոսուն լաֆզը միւճիպինճէ, Իսմիտիմ Ալլահտա տըր, վէ ո պէնի հէր տուզազլարտան գուրթարըր տէյի ճէվապ էթտի, վէ Յիսուսուն վէ ազիզ պիքր Ա՛երեէմին ատլարընը թէլէֆֆուզ էտերէք էթրաֆտաքիլէրին լիթանիա սէյլէտիքլէրի վազթ ազիզին փաք ճանը Ֆէնտիմիզին 1624 սէնէսինտէ թէնինտէն պյըրլըպ կէյէ ուշտու:

ՅՈՒՆՎԱՐ 30

ՍՈՒՐԲ ՎԱՂԵՐԻՈՍ,

ԿԱՆԴԻՏՈՍ, ԱԿԻՒՂԱՑԻ ՎԱ ԵՒԳԻՆԵՈՍ

ԹՐԱՊՈՒԶԱՆ մէմալիքին շան ու շէրէֆի պու ափօրթ աուիտ սուրբ մարտիրոսլար՝ Վիոկղէտիանոս վէ Մաքսիմիանոս գրալլարըն գուվմու վագթինտէ կիւմիւշխանա նա տաղլարընատա սագլըյըրլար։ Լիւսիա նամ հաքիմ թրապուզանա վիւսուլ օլտուղունտա քրիսթիյանլարա չօգ էզիյէթ վէրտիքտէն սօնրա, Վաղերիանոս, կանտիտոս վէ Ուկիւստա քրիսթիյանլարըն տաղտա սագլը օլտուգլարընը տույտու վէ պիր գաչ նէֆէր ապքէր եօլլայրպ պու իւչ ազիզլէրի էօնիւնէ կէթիրթտի։ Հաքիմ սիթէմ վէ էօրֆ իլէ պունլարը փութլարըն խրզմէթինէ ափօնտիւրմէյէ չալըշտըղը վագթ, ազիզլէր Քրիստոսու ափրպէսթ իպրար էտիպ տինլէրինի ինքեար կէլմէտիքլէրինտէն իպքէնճէլէրէ վէ եօլիւմէ հազըր օլտուգլարընը անլաթտըլար։ Հաքիմ իպթիտա Վազ սէմթլէրինտէ պիթուս ափնիլէն գալայա հատա էթտիրիպ՝ գրալլարըն միւրաատընը իճրա էթտիրմէք իչին ացլըզ վէ ստուստուղուղա էզիյէթ վէրմէյէ պաշլատը։ Ասուրբլար հատատա՝ էվլէրինտէ կիպի ըահաթ վէ պիզայա օթուրուպ թիւրլիւ իպքէնճէլէրի շատ եիւրէյէ չէքտիքլէրինի հաքիմ ատույտուղունտա թէքրար հուզուրունա կէթիրթտի, միւզէվվէրլիք

վէ խօշամէտելիք իլէ՝ փուԹլարա Թափ-
սընլար տէյի գանտըրմաղա ճահտ էլԹի։
Լաքին ալիզլէր՝ փուԹլարը մատդարա է-
տիպ օնլարա Թափանալարըն քէօրլիւյիւնիւ
եիւզիւնէ վուրտուդլարընտա հաքիմ խըշ-
մէն ալիզլէրի պաղլատըպ Թէնլէրի փա-
րէ փարէ օլունճայտատագ տէօյտիւրտիւ։
Յոհքրար սապը իլէ չէքտիքլէրինի կէօր-
տիւյիւնտէ, ալիզլէրի ասԹըրըպ տէմիր
Թարադլար իլէ էլէկտրինի քէմիքլէրինէ
վարընճայտատագ գազըԹար։ Պունունլատտա
օնլարըն շադլըղընը գալարըտմատըղընտա
Թէնլէրինի եաղլատըպ մէշալէկեր իլէ եագ-
սընլար տէյի էմր էլԹի. հատտալար՝ հա-
քիմին էմրինի իճրա էլԹիճի իքէն Ա.լահ-
ատան ճէզալարըն պուլուպ եէրէ տէվրիլտի-
լեր վէ ճինատէն չարփըլմըշ կիպի պիրիպիր-
լէրինի Թէփէլէմէյէ պաշլատըլար։ Ա՛ա-
քիմ պունլարը տտա կէօրտիւյիւնտէ ալԹ
իւտԹ օլտու վէ խաքէնճէլէրտէն Թէքրար
զընտանտա ալԹըտրընլար տէյի էմր էլԹի։

Ա.ւդինէտա նտամինտէ պիր մէմտուհ
քրիսԹիյանր տախի խայլի միւտաէԹտէն
պէրի արայըպ պուլտամադըտըլար. զ.ազաէն
պու ալիզտէ էլլէրինէ տիւշտիւյիւնտէ
Հատրատա օլան քրիսԹիյանլարըն արզա-
տտաշը տրը տէյի օնտուտա Իւտիտա հաքի-
մին հուզուրունտա չըզտատըլար։ Ա.ւդի-
նէտա օ.լ պիր ալիզլէր կիպի Ա.րիտտատա ի-
զըտար էլԹիճինտէ հաքիմ տէօյմէ իլէ օ-
նունտա հադրընտան կէլէմէյիպ խաԹէր
խաԹէմէզ փուԹլարա ատճատէ էլԹիտիմէք

իչին պիէսինճէ փուԹխանէյէ կէօԹիւրաիւ։ Նուգինէոս փուԹփէրէսԹլէրին քէօրլիւյիւնէ տայանամայրպ Ալլահ քէնտի դուվվէԹինի կէօսԹէրսին տէյի տուպայա տուրունճա՝ զաֆլէԹէն պիր կիւրիւլԹիւ գօփտու, փուԹլար վէ միհրապլար տէվրիւլիպ խուրտ օլտուլար։

Հաքիմ հայդըրպարագ ալլահլարը զայ էտէն շու սիհիրպազը գալարըրն վէ իփլէր իլէ պաղլայրպ քէմիքլէրինի գըրընճայատագ տէօյիւն տէյի էմր էԹտի։ Սուրբ Նուգինէոս պու էզիյէԹտէն պիր շէյ տույմայօր կիպի աղըրնը աչմայրպ տուպ տուրտուղունու հաքիմ կէօրտիւյիւնտէ եանլարրնրն տէրիսինի եիւգիւպ մէշալէ իլէ եագտըրտը, վէ իւսԹիւնէ սիրքէ իլէ Թուզէքիպ եարալարրնը օվալալԹտը։ Պուտայանըլմազ իսքէնճէ արաստնտա տախ շազ վէ գօրդուտուզ տուրտուղունա հաքիմ Թէաճճիւպ էտէճէք եէրէ շէյԹանլարրն իշի տիր տէյի Քրիստոսուն գուլտունու սիհրպազ տատ էսիպ օպիր իւչ մարտիրոսլարրպա զընտանա ալԹրպ պիր գաչ կիւնտէն ստնրա տէօրտիւնիւ տէ ալԹէշ ֆուրտունունա ալԹտրպար. լաքին ազիզլէրին օրատա տուպայա տուրուպ հիքմէԹէ տազ սէլիմ գալտըգլարրնտա քրիսԹիյանլարրն Ալլահը պիւյիւք տիւր չաղըրտազ փուԹփէրէսԹլէրին չօղու քրիսԹիյան օլտու։ Իւսիա պու վագըյայր տույտուղունտա ազլընը շաշըրպնէ էտէճէյինի պիլմէզ

օրտու վէ չափուճագ ֆուրունտան չըգա-
րըպ ազիզլէրին պաշընը քէմթիրտի։

ՅՈՒՆՎԱՐ 31

ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍ ՍԻՐԱՏԻՒՆ

ՕՂԼՈՒ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՎԷ ՕՆ ՏԷՕՐՏ ՃԷՆՓՃԻԼԷՐ

Սուրբ Սարգիս Գայսէրիտէ միւնեասիբ
կէլտի. քէնտի զէքի ազիլ վէ մահալահլի
կիւզար առէմ օրուպ ճէնքճիլիք մերթէ-
պէսինտէ միւշմէնլէրէ գարշը վաֆիր պէ-
հաներըլըդ կէօմթէրտիյի իչին, պիւյիւք
Կոստանդիանոս գրալըն էլինէ աերապքեր
օրտու։ Պու ազիզ ֆազիլէթի խոսասինտէ
զահիտ վէ իպատէթքեար օրուպ՝ հիւքիմ-
ներըլըդըլա քրիսթիյանլըդը եայմազա վէ
փուրթփէրէսթլէրին փուրթլարըլա մի-
նասպարընը երդըպ եազմազա վէ եէրինէ
քիլիսէլէր պինա էթմէյէ չօդ չալըշըր։

Լաքին Յուլիանոսուն թահթա ճիւ-
լուսինտէ փուրթփէրէսթլիք եէնիտէն սի-
րայէթ պուլտու։ Սարգիս նէ էտէճէյինի
հազդ Թէալատան տիլէյինճէ բույասընտա
Յիսուս կէօրիւնիւպ, Դայդ կէօսթէրէճէ-
յիմ եէրէ կիթ վէ օնտա մարտիրոսլուգ
թաճընը ալ տէյի ըսմարլատը։ Յուլիա-
նոս քիւլլիւ ասքէր գալտըրըպ շարդ էյա-
լէթինէ Ա՛ճէմլէր իլէ ճէնք էթմէյէ կիթ-
տիյինի Սարգիս տուչտուղունտա մուգատ-
տէմ կէօրտիւյիւ բույասընը խաթըրընա կէ-

թիրիպ, մալլերինի ֆուգարէյէ տաղերը վէ էրմէնիսթանա գաչտը։ Էրմէնի փատիշահը Տիրան Սարգիսի վէ օղլու Սարտիրոսու իլթիֆաթէն գապուլ էթտիյսէտէ Յուլիանոստան հիճապ ու իհթիրազ էթտիկի իչին պու աղիզլերին աճէմ շահը Շապուհուն հիմայէթինէ սըղընմալարընը տահա խայրլը կէօրտիւ։ Շապուհ Սարգիսի ղայէթ սէվտի վէ տիլավէր ճէնքճի օլտուղունու անլայրըպ էթրաֆընտաքի օլան տիւշմէնլէրիյլէ ճէնքլէշմէյէ եօլլատը։ Սարգիս, Ալլահըն ինայէթիյլէ կիլիտիկի եէրլէրտէ եիւզ աղտարտըպ տէվլէթէ շան օլտու վէ պու միւհիմ մահալահաթ արտընտա պիլէ ատէթ էթտիկի իպատէթ թալիմաթլարընտան կէրի տուրմատը։

Պիր կիւն Յուլիանոսուն ատքերի աճէմիսթանա կէլիպ խարտապ վէ վէրան էթտիքլէրինի Շապուհ իշիթտիկինտէ Սարտիրոսու եանընտա ալը գօյուպ թէճավուզ ատքեր իլէ Սարգիսի իւզէրլէրինէ եօլլատը։ Սարգիսին եայա ատքերի տիւշմէնին չօգալուղունտան իւրքտիւյիւնտէ, Սարգիս հյէր պիւթիւն եիւրէքտէն կէրչէք Ալլահը թանըյաճագ օլուրտանըզ Յիսուսուն իսմի շէրիֆիյլէ պէրինիզ ընլարըն պինինի գովապիլիր տէյիպ տօղրու տինի վազ էթմէյէ պաշլատը։ Ալլահ ազիմիշշան հապրէթլէրի թահթը պալտընտան Սարգիսին ատքերլերի իւզէրինէ սէմավի քէրէմլէրինի եաղտըրըպ, հէվիսի քրիսթիյան օլտուլար վէ տիւշմէնլէրինի գըրըպ Սար-

գիսին Ա՛լլահը կերչէք Ա՛լլահ տրը, պիղ տէ օնա ինանըրըդ տէյէրէք վաՀիթիդ օլտուլար։ Ա՛ֆին փուԹփէրէսԹլէրին պիր գաչը Ե՛ապուհա կէլիպ վագրայը նագլ էթտիյինտէ, Ե՛ապուհ ալիթսըԹ օլտու վէ գարաղաշալըդ չըգմասըն տէյի իսլիթտա պախշիշլեր վէ ասնրա պիր գաչ րիճալլեր իլէ Ա՛արտիրոս օղլունու կէօնտէրտի վէ մէքԹուպ եազըպ քէնտիյէ տավէԹ էթտի։ Ա՛օլտա կիտերիքէն տիւշմէն ափանարդ պարպ պունլարը ԹուԹտու վէ օրտուսունա կէօԹիւրտի։ Ա՛արդիսին դուլաղընա պու գարա խապեր եէԹիշտիյինտէ, էվլատը Ա՛արտիրոսուն գուրԹուլմասը իչին իչ կիւն իչ կէճէ աճ գալըպ տուտույա տուրտու։ Տէօրտիւնճիւ կիւն տիւշմէնլէրինտէն պիր աԹը Ա՛արտիրոսու վէ օպիր ԹուԹուլան րիճալլերի էօնիւնէ գաԹրպ Ա՛արգիսին օրտուսունա կէԹիրտի։ Ա՛էտի քիշի պու չօճուղու ԹուԹուպ պիղէ կէԹիրմիշիտի, եէտիսիտէ էօլտիւ, օրտումուզտա գաղէպլեր էքսիք օլմասը. սէրտաքէրիմիզ տէ տիւշ կէօրտիւ, պու գաղէպլեր օ չօճուղ իչին օլտուղունու տույտուղունտա չափուք կէօԹիւրիւն պատասընա Թէվլիմ էտին տէյի Թէմպիհ էթտի. քիմին օղլու տուր պիլմէմ, փէտէրինի կէօսԹէրին քի օղլունու ալսըն վէ օրտումուզտան Ա՛լլահըն գաղէպի քէսիլսին, տէտի։

Ա՛էնի տէօնէնլեր պունու տա իշիԹտիքլէրինտէ տահա զիատէ տինլէրինտէ ԹազվիյէԹ պուլուպ Ա՛արգիսին Ա՛լլահը պիւ-

յիւք տիւր տէյի չաղըրմայա պաշլատըլար։ Սարգիս օղլունու սաղ սէլիմ կէօրտիւյիւնտէ Ա֊ստուածածնայ տաճարը կիտէնտա ոտ ուստա Յակոբ տիւշմէնլէրինին օրտուսունտա գաղէպ թէնքին օլմասընա տուա էթտի վէ իւչ կիւն սօնրա տիւշմէնին թարաֆընտան միւժտէճի կէլիպ Սարգիսին Ա֊ստուածածնայ պիւյիւք տիւր, օնուն տուսատըլա միւսլիման օլտուղունտա գաղէպլէր տէֆ օլտու, պիղ տէ օնուն Ա֊ստուածածնայնա ինանըրըղ տէյի սէօզ վէրտիլէր։ Սարգիս՝ օղլու Ա֊սարտիրատան Ջապուհուն պէտ գատընը անլատըղընտա՝ էլի ալմընտա օլան ճէնքճիլէրէ տէօնիւպ, Ուշէտ քրիսթիյանլըղը֊մըղը իդրար վէ աշիքտար էտէճէք վազթ շիմտի տիր տէտիյինտէ՝ հէվիսի պիր աղըզ հադդ տին օղրունա էօլմէյէ հաղըրըղ տէյի ճէվապ վէրտիքտէն մատա, Սարգիս տա֊խի Ջապուհա կիթմէյիպ եանլատընտա գալընը տէյի ըէճա էթտիլէր. լաքին Սարգիս գուլաղ ատմայրպ օղլու իլէ պիրլիքտէ պիր գաչ ճէնքճի տախի ալըպ ատէմլէրին գափուսունա վարտը։

Ջապուհ Սարգիսի կէօրտիւյիւնտէ զա֊յէթլէ մէսրուր օլուպ օնուն հադդընա իշիմ տիքլէրինէ ինանմազ կէլմէդիտիյտ տէ եինե թէճրիպէ էթտի իչին փուճտարընը պիր պիւյիւք կիւնիւ պիլէյինճէ փուճտանէյէ կէլիպ ալտահլատա ատճառ գըլմազտա թէքլիֆ էթտի։ Սարգիս իպա էտիպ կէրի չէքիլտիյինտէ, Ջապուհ Ա֊ղէլէ իտէ իշիմտիքլէրիմտէ խիլաֆ եօղուտմուշ, նէ֊ իչին

ալևահլարը պրծագրպ տա պիր խաչլանմրշ քիմէանէնին էնսէսինսաէն կիտէյօրսուն տէ-տի: Սարգիս պիփէրվա ճէվապընա ճէ-վապ վէրիպ ալևահլարընըն եալան օլմա-սընը վէ Քրիստոսուն կէրչէքլեյինի միս-ֆասասլէն իսպամի էթտիյինտէ, Ե՛ա-պուհ պու սէօզլէրէ տայանամայրպ զազա-պա կէլտի վէ թաշըրա ազիզին աղզընը վուր-սունլար վէ տէմիր զէնճիրլէրէրէ պաղլայրպ եէրտէն եէրէ սիւրիւքլէսինլէր տէյի էմր էթտի: Սարգիս պու ճէմի իսքէնճէլէրի սապը իլէ չէքտիքտէն սօնրա, էնճամ խա-թիհզա իլէ փուխթլարընըզ նէրէտէ տիր տէյի, օրտու: Օնլար թափաճազ գըյա-սըլյա ազիզի՝ օղլու Ս՛արտիրոսուլա պիր-լիքտէ փուխթանէյէ կէօմիւրտիւլէր. լա-քին Սարգիս օնլարըն սախթէլիյի իւզե-րինէ կիւլտիւքտէն սօնրա խաչ նիշանը իլէ ճէմի եափմա սիւրէթլէրինի վուրուպ եէր իլէ եէքսան էթտի:

Փուխփէրէսխթլէր պունու կէօրտիւքլէ-րինտէ տահա գուտուրուպ սիւրսալ իս-թիւնէ գօշտուլար վէ Ս՛արտիրոս օղլունու այազ ալթընտա չըղնայրպ՝ Քրիստոսուն խաթրը իչին մարտիրոս էթմէյլէ խամինին մանասընը ֆիլիչէն իճրա էթտիլէր: Ետալ Սարգիսի տէ էօլտիւրմէք խաթէրիտիյէ տէ, Ե՛ապուհ պրծագմայրպ զընտանա աթ-տրըտը վէ օնտա տախի պին թիւրլիւ վատ-լէր իլէ ազիզի ավլայամատրղընտա Ն՛փէն-տիմիզին 363 սէնէսինտէ դաթիլընտա էմր վէրտի: Ետրը Սարգիս պու էմրէ միւթի

օլուպ ղայէթ մէսրուրիյէթիլէ, եա Ր էպպիմ Յիսուս բուհիմի սէնին էլինէ թէսլիմ էտէ-րիմ տէյերէք գաթլ օլունսուս վէ. տէրա-գապ թէննինին իւզերինէ նուր էնիպ զը-յասըյլա փուֆփէրէսթլէրի եագսը, վէ քրիսթիյանլար ազիզի գալտըրտըգլարըն-տա, Շ.ապուհ էօքէյէ չըգրպ օնլարտան օն տէօրթ քիշի տահա էօլտիւրտիւ վէ գուշ-լարըն էօնիւնէ ալթտը: Գուշլար տահի եանաշմայրպ ազիզլէրին թէննի պօզուլմազ գալտըզընտա աճէմլէրտէն չօղու քրիսթի-յան օլտուլար. վէ Շ.ապուհուն Յուլիանոսա գարշը կիլթ մէսինի իշիթտիքլէրինտէ քրիս-թիյանլար ֆուրսաթ պուլուպ օն տէօրթ ազիզլէրիլէ Սարգիսին վէ օղլու Ա՝ատոիրո-սուն թէննինի գալտըրըպ սագլաստըլար:

ՓԵՏՐՎԱՐ 1

ԵՐՕՐԻՍՏԼԻՍՍՈՒՐՍԱՀԱԿ

ՎԷ ՅՈՎՍԷՓ

ՊոՒ ազիզ իքի գարտաշլար Րումլա-
րըն գըրալը Նիկեփորուն վազիթը էյամին-
ատ Լրզրիմ շէհրինատ սաքին օլմուշու-
տուլար: Փէտերլէրի տինի ախէրատէն իսէ
ատ՝ վալիտէլէրի քրիսթիյան օլուպ օլ
պիր պիրատերլէրի իլէ պիրլիքտէ իւչիւ տէ
քրիսթիյան Հադդ տինիմիզէ միւթէալ-
լիգ մատտէլէր զըմնընտա էյի թէրպիյէ
օլտուլար, վէ փէտերլէրինատէն իՀթիրազ
էտէրէք իգրար էթտիքլէրի տինի, աշի-
քեարէն տէյէմէգիտիլերատէ՝ եաշլարը-
նը ալտըգլարընտա կիզլիճէ պիր մէքթուպ
իլէ Նիկեփոր գրալա քէնտիլէր քրիսթի-
յան օլուպ պաթալ վէ զալաթ մէզՀէպլեր-
տէն գաչմա վէ քէնտիյէ կելմէ ֆիքրլերինի
անլաթտըլար: Գրալ՝ թէքլիֆլերինի գա-
պուլ էթտի վէ էլինատէն կելէն եարտըմը
էթմէյէ սէօզ վերտի: Պու ազիզլեր զա-
յէթլէ մէմնուն վէ մէսրուր օլուպ եօլ թէ-
տարիքի կէօրմէ իւզերինատ իքէն պիրիսի
կիտիպ փէտերլերինէ զամմազլատը, վէ օ՝
իւչիւնիւ տէ մէն էթմէք իսթէմիյէ տէ
պիրիսի կիզլիճէ ֆիրար էտիպ Րում տեվ-
լէթի թօփրագընա աիւշտիւ:

Օլ պիր իքիսի տախի պիր ֆէնի ուսուլ
իլէ գաչմագ արզիւլէրիտիլեր, լաքին Յով-
սէփին իքի էվլատը օլուպ օնլարըն տա-

խի խելասընա ղայրէթ էտէրիտի, վէ Սահակ՝ Յովսէփ պիրաւէրինին խաթըը իչին պիլէմինճէ էյլէնիպ՝ Ալլահըն եարտըմընա պէքլէր իտի: Պիր էյթամանէն սօնրա Ռուբդիկ նամինտէ Էրմինի պէյլէրինտէն պիրի՝ իւզէրինէ աթըլան խիլաֆ իֆթիրաատան սագընմադ իչին րուա մէմլէքէթինէ գաչմադ իսթէտի, պունու տույտուգլարընտա Յովսէփ վէ Սահակ կիզլիճէ կիտիպ ֆիքըրլէրինի աչըըլար, վէ ճէմի այալը իլէ պիրլիքտէ քէնտիլէրինի տախի ալըն տէյի րէճա էթտիլէր: Ռուբդիկ րէճալարընը գապուդ էթտի, վէ լաքին քէնտի տախի ուալիլէ գաչմադ իչին պիր ֆըրսաթա պէքլէրիտի: Պիր ազ կէճիքթիյինտէ իքի գարտաշ Էրզրիումէ էվլէրինէ տէօնտիւլէր, վէ եօլտա կիտէրիքէն շէհր վալիսի ատամլարընտան պիրինէ բաալթ կէլիպ թիւրլիւ սիւալլէրտէն սօնրա նէ ֆիքրտէ օլմալարը անլաշըլար վէ թուէթուրուպ վալինին հուզուրինէ չըգարըլտըլար:

Սահակ վէ Յովսէփ Ալլահըն միւրաատը տէյիլ իսիշ քի գաչմաատըգ վէ պուլտընուղտումուզ եէրտէ քէնտի խամինին շէրէֆ պուլմաատըր իսթիյօր տիյէրէք պիրիպիրլէրինէ նասիհաթ վէրիպ թէսէլլի էթտիլէր վէ էօլիւմէ գատար ազըզ տինլէրինի իգրար էթմէյէ գարար վէրտիլէր: Վալի՝ նէ մէզհէպտէն օլտուղլարընը սօրտուղունտա՝ պունլար իքիսի պիր աղըզ քրիսթիյանըզ, փէտէրիմիզին եանլըշ տինինի բէատ վէ իքրահ էտիպ կէրշէք Ալլահը թա-

Ներմը շըզ վէ օնուն խաթրը իչին էօլմէյէ հազըրըզ տէյի չաղըրտըլար։ Ալի վէ էթրաֆընտա պուլունան րիճալ քինպարլար զայէթ մալ գալըպ պազտըլար, վէ ահօղ իլէ գարշը գօյամայաճագլարընը էյիտէն անլատըգլարը իչին ազիզլէրի զընտանա աթտըլար, վէ պիր ֆէննի հիւնէր իլէ կէօնիւլլէրինի ալըպ տինլէրինատէն չէվիրմէյէ տիւշիւնիւրիւտիւլէր։

Ազիզլէր զընտանտա Ալլահա շիւքր սու-նուպ եարտըմընը տիլէմէտէ իքէն՝ վալի մէշ-վարէթ էտիպ ճէմի միւշիրլէրին գըյասը-նը աօրտու վէ օնլարըն իսթիշարէտի իլէ քէն-տի օգուտմուշլարընատան պիր գաչընը ազիզ-լէրիլէ միւճատէլէ էթմէ իչին հապսա եօլ-լատը. օնլար պիր թիւրլիւ գանտըրըպ եէ-նէմէտիքլէրի հալտէ, փէտէրլէրի եանլարը-նա վարտը, վէ աղլայարագ իսթիյարլը-ղընտա էվլատտըզ պըրագմայըն, քրիսթի-յանլըղընըզը լիսանէն ինքեար էտինտէ սօն-րա վարըն եինէ պիլտիյինիզի էտին տէյի նասիհաթ էթտի։ Վէ լաքին պու շէյթանի նասիհաթլարա ասլա գուլաղ ասմայըպ տինլէրինտէ գալի՝ հէր ան քրիսթիյանըզ վէ ազիզ ուսթամըզ Քրիստոսուն տինի ուղրունա էօլմէյէ հազըրըզ տէյի, սէրպէսթ ճէվապ վէրտիլէր։ Ալի պունլարը իչիթ-տիյինտէ զայըր թէհամմիւլ էտէմէյիպ գաթը օլսունլար տէյի էմր էթտի։ Ազիզ-լէր պու սիճիլի տույտուգլարընատա զայէթ-լէ շազ օլուպ ճէլլատըն գըլըճընա իլգ էվ-վէլ սուրը Ահակ վէ օնըն սուրը Յուսէփ

պօյունլարընը առնուպ Լ֊ֆէնաիմիզին 808 սէնէսի Լրզբիւմ շէհրինաէ մարտիրոս օլսուլար։

ՓԵՏՐՎԱՐ 2

Տ Ե Ա Ո Ն Ը Ն Դ Ա Ո Ա Ջ֊

Պու կիւն Քրիստոս էֆէնտիմիզ՝ տիւնեայա կէլմէսինտէն զբրդ կիւն ասնրա իլք սէֆա Տաճարա առնուլսոու։ Տիւնեանրն նուրու Քրիստոս՝ ալէմ պէյան օլմասրնա պինայէն քիլիսէլէրտէ մուսլար Թէպարիք օլունուպ խաթըր նիշան իչին տինսուրլա֊րըն էլինաէ եանայօրլար։ Ծէքրար պու կիւն ազիզ պիքիր Ա՛երեէմին պօրճու օլ֊մայարագ էաքի այն Թէմպիհինէ միւթի օլմազ իչին փաքլէնմէ սուրէթիյլէ Տաճա֊րա կիմսէսի իւզերինէ Թէֆէքքիւր էթմէ֊լի։ Պու մասատէյի էյի անլամազ իչին էա֊քի այն միւճիպինճէ Ալլահրն վէրսիյի ի֊քի Թէմպիհլերի էյի Թէֆէթիշ էյլէ։ Իւք Թէմպիհ միւճիպինճէ էվլատ վալիտէսի օլանլար զբրդ կիւնէաէք նասիաք սայրլուպ Տաճարա կիրէմէտիքտէն մատա փաք սա֊յրլմիշ շէյլէրէ տաիսի եադլաշմազլտրլար։ Պու Թէմպիհ օլունան զբրդ կիւն Թէք֊միլ օլսուգտան սօնրա պիր գուզու իլէ պիր կիւվէրճին եախօտ գումրու վէ եախօտ հալի եէրինտէ օլմայան գուզու եէրինէ պիր չիֆԹ կիւվէրճին եա գումրու ալրսպ էվլա֊տրյա պիրլիքտէ Տաճարա կիմսէլի վէ

Քահանայ պունլարը Ալլահա առնուպ օ-
նուն փաքլէնմախի իշին տուա էթուին տէյի
եալվարմալըլըրսը: Իքինճի թէմպիհ մու-
ճիպինճէ, Նէւի ասյունատան օլանլարտան
մատա ճէմի իլք էրքէք էվլատլարը Տաճար-
տա Ալլահըն խրզմէթինէ առնուպ՝ Նէւի
ասյունատան օլմայանլարը փարա իլէ դուր-
թարմալըլըրսը: Պիքիր Աէրեէմ ախէր
վալիտէյնը կիսպի Համիլէ օլմայրպ փաքլըլ
վէ պիքիրլէյիլէ ազիզ էվլատընը տիւնեա-
յա կէթիրմախի իշին պու թէմպիհլերի
թուրթմաղա պօրճլու տէյիլիսէ տէ՝ քէնտի
ալէյագ կէօնիւլլիւլիւյիւ վէ թէքմիլէյն Ալ-
լահա օլան իհթաալըրնը իդհար էթմէ իշին՝
էվլատը իսթիհթանա իրթիքեապ էթտի-
յի կիսպի՝ քէնտի տէ օնա պէնդէմէք ար-
զուհալէ պու դանունլարտա թէնէզզիւլ էթ-
տի: Պունլարտա պինայէն զըրզ կիւնտէն
ասնրտա ազիզ էվլատլրտա սուրբ Յոհաէլի
ալըպ Տաճարտա կիթտի վէ ախէր փաքլէն-
մէյէ միւհթաճ օլան վալիտէյնը իշինէ գա-
թըլըրսը. վէ փադրըլըղը մէյտանտա չըգա-
ճաղընտան չէքիլմէյիպ գուգու եէրինէ պիր
չիֆթ գումրու առնտու. վէ Յիսուսու գու-
ճաղընտա կէօյլիւ փէտէրինէ թադտիմ
էթտիքտէն ասնրտա գարար օլան ազշէ իլէ
էվլատընը իքինճի թէմպիհտէն ազատ
էթտի:

Ինճիլի շէրիֆին նագլինճէ պու էյէամտէ
Դուտսի շէրիֆտէ Սիմէոն իամիլէ պիր ալի-
ճէնապ իսթիյար պուլունուպ խայլի միւտ-
աէթտէն պէրու միւնթազիր օլտնան Ա-

սիանքն գաստիմինէ հասրէթ չէքիպ տու-
բուրուտու։ Ընդհանուր իսլամ իյարա՝ ախրէ-
թէ վարմատան էվվել Ա՛ստիայը կէօզիւ-
լէ կէօրէճէքսին տէյի վատ էթմիշ իտի։
Պիքը Ա՛երեէմ Տաճարա կէլտիյի վազթ՝
պու ազիզ իսլամիյար Բուհուլլահըն իլճա-
մըյլա ալէլ աճէլէ օրայա կիմսի վէ թէտ-
պիրի իլահի իւզրէ պիքը Ա՛երեէմին գու-
ճաղընտա չօճուղու կէօրտիւյիւնտէ սահիհ
Ա՛սիհ օլտուղունու թանըրտը վէ մուհտա-
պէթ նիշանլէրիյլէ, նա՛ Բէպպիմ գուլունա
տէսթուր, վատըն միւճիպինճէ սէլամ-
թէ եէթիշիպ՝ րահաթ էտիյիմ. ճէմի միլ-
լէթլէրէ հաղըրլատըղըն գուրթարըճըյը
կէօզլէրիմիզ կէօրտիւմ, փուրթփէրէսթլէ-
րին ըշըգլանմատընա նուր, վէ Իսրայէլ
ճէմիաթընա շանու իզզէթ տէյէրէք համ-
տու սէնատլէր օգուտուգտան սօնրա, պիքը
Ա՛երեէմ տէօնիւպ օնա տա խայր տուա էթ-
տի, վէ Իշմէ պու՝ միլլէթի Իսրայէլ մա-
պէյնինտէ չօղունուն երգըմը վէ գալգմատը
հաղգընտա իւմուտի միւխալէֆէթի նիշա-
նէսի կիպի տուրմուշտուր, չօգլարըն գալ-
պինտէքի կիզլի սըրրլար մէյտանա կէլիպ
սէնին ճանընա տախի աղըրլար խըշրը
սափլանաճագտըր տէյի, պիքը Ա՛երեէմ
փէշին խապէր վէրտի։ Փիր իսլամիյար Մի-
մէոն պու մինվալ իւզրէ պիքը Ա՛երեէմլէ
սէօյլէշտիքտէն սօնրա, Ընննա նամ փա-
նուէլին գրզը թապիր օլունան սէքսէն
տէօրթ եաշընտա պիր տուլ գարը քի էօմ-
րինու իպատէթ վէ ֆազիլէթ թարիգին-

ան կէշիրիր իտի, Տաճարա կէլտի վէ մա-
սրմ Յիսուսու օրաստա կէօրտիւյիւնտե Ա-
մէն ծերունի կիսկի գալկի ֆէրահ պու-
լուպ Ալլահըն իլհամըյլա շիւքրիւ ա՛ինա-
լէր օղումայա պաշլատը վէ մասըմըն հագ-
դընատա Թուհուլլահըն քէնտիյէ պէյան էթ-
տիքլէրինի օրտատա պուլունանլարա սէօյ-
լէտի: Ընշիզ պիքր Ա՛երեէմ պէնդէր օլ-
մադ իչին էվլատ տահիպիտի օլան ֆազու-
լէթլի վալիտէլէր մապէյնինտե նէվզատե
էվլատլարընը վաճիպ կէլէն փիշքէշլէրլե
քիլիսէտե Ալլահա տունմա տաէթի հալա
տէրքեար տըր: Ֆիլ վագը պինաղիր վէ
ղայէթլէ Ալլահա մտգպուլ փիշքէշ, ան-
ճագ ոնըտա ամթալարը՝ վատլարընտա գարշը
վէրտիքլէրի փիշքէշի Ալլահըն էլինտէն
ալըպ շէյթան, տիւնեա վէ թէն խըզմէ-
թինէ տունմատընլար:

ՓԵՏՐՎԱՐ 3

ՍՈՒՐԲ ՏՐԻՓՈՆ

ՎԿԱՅ

Սուրբ Տրիփոն Ֆրիճիա էյալէթինտե տինտար ամթալարտան տօղտուս: Փէտէրի վէճաթ էթտիյինտե անտարընն թէզա-յիւտի իլէ դըզդարտաշըյլա պէրապէր Ալլահ գօրգուտունտա վէ ֆաղիլէթի թա-րիֆինտե ղայէթ իլէրիլէտի վէ տահա կէնճ եաշընտա իքէն տօհպէթի վէ հարէքէ-թինէ եաշտաշլարընտա էյի իսպրէթ օլտու:

Տուա վէ ախէր իպատէթ թալխմաթլա-
րընա ղայէթ միւգայեէտ իտի. միւճիզէթ
իշլէմէ քէրէմի տէ Հադդ Թէալատան պու
ապիզէ իհսան օլունտուղունտան Քրիստո-
սուն իսմիյլե շէյթանլարը գօվտու, ճինլիլէ-
րի գուրթարտը, վէ ինսանլարտան վէ հայ-
վանլարտան թիւրլիւ իլլէթլէրի տէֆ էտիպ
շիֆա վէրտի:

Վէյէ եադլն պիր կէօլ գըյրընտա
գաղլարը կիւտէր իքէն, իշլէրինտէն պի-
րինի գազայա ուղրատրղընտա արդատաշ-
լարընըն կէօզիւ էօնիւնտէ Տրիփոն շիֆա
վէրիրիտի: Օլ ատպէպտէն օնլարտան պի-
րինի՝ զէհրլի եըլան ըսրըրղընտա ար-
գատաշլարը աղայրպ չաղըրմայա պաշլա-
տըլտը, վէ լաքին ըսրըրլան չօճուգ իւ-
միտինի գաթթ էթմէյիպ, Ատն եա ապիզ
Տրիփոն պիրատէր, պէնիմ իշին Ալլահտան
շիֆա տիլէ, օ ատնին տիլէյինէ եօգ տէմէզ
տէյի րէճա էթտի: Ցիլ Հադիգա Տրի-
փոն պէվաւըը չօճուղու պու ատֆիլ Հալտէ
կէօրտիւյիւնտէ իւզէրինէ խաչ նիշանը է-
տիպ տուայտա Ալլահտան օնա շիֆա ալը
վէրտի:

Պունտան սօնրա խալդըն սըդճա կէլ-
մէսինտէն պէզտր օլուպ պիր ազ վադթ
քէօյտէն չէքիլմէք իսթէտի: Պու ֆիքրտէ
իքէն պիրտէ եօգտարըտտան, Դաւիդ ախէր
շէհրլէրէ վէ քէօյլէրէ կիմ վէ օրտալար-
տա տախի խատթէլէրի սաղալմ տէյի գու-
լաղընա սէս կէլտի: Տրիփոն պիր արգա-
տաշտա եօլ բէվան օլուպ՝ ագշամընը պիր

գօնաղա էնտի. օտա պաշը խասթէ եաթ-
մըշ հիւմմա հէրարէթինտէն չապալանըպ
տուրտուղունու արգատաշը կէօրտիւյիւն-
տէ խասթէյի սաղալթ տէյի, Տրիփոնա
րէճա էթտի. վէ Տրիփոն Քրիստոսուն
իսմիյլէ խասթէյի տիւզէլթտի: Պունտան
պէօյլէ սապահըսը գալդըպ Գայսէրիյէ տօղ-
րու վարտըգլարը վադի գարշըլարընա պիր
ադըլը ճանավար չըգտը. աղջընը աչմըշ
իքիսինի պիրտէն եուստաճադ կիպի իւզէր-
լէրինէ հիւճմ էտիպ կէլմէսինի այագտա-
շը կէօրտիւյիւնտէ գօրդուպ թիլթէմէյէ
պաշլատը, վէ լաքին Տրիփոն օնա եիւրէք
վէրիպ տուա էթտի վէ Ալլահընն իսմի շէ-
րիֆիյլէ ճանավարը գօվտու:

Գայսէրիյէ վիւսուլինտէ պիր ճինլի ա-
տամ գօշուպ՝ նա Ալլահընն գուլու, շէյթա-
նընն էլինտէն պէնի խէլաս էյլէ տէյի չա-
ղըրմայա պաշլատը. Տրիփոն աէֆիլինն հա-
լինի աճըյըպ Ալլահատան իմտատ տիլէտի
վէ Քրիստոսուն իսմիյլէ շէյթան էսիրլի-
յինտէն օնու գուրթարտը: Վէզալիք
ախէր չօգ միւճիզէթլէրտէն ատնրա ատը
տէօրթ թարաֆա չավ օլուպ շէհրին հա-
քիմի փուրթփէրէսթ Ուղկիոսուն գուվա-
ղընատադ եէթիշտի, վէ Տրիփոնու կէօր-
մէք արզուսույլէ քէնտիյէ տավէթ էտիպ
ադիղին տուտատը պէրէքեաթլույա տօղրու
տինէ կէլտի: Տրիփոն պունատա տա ղալա-
պալըգտան րահաթսըզ օլուպ թէնհայէ
չէքիլմէ արզուսինտէ իքէն պիր հաքիմին
էվլի ճինտէն չարփըլմըշ կիչ շիճա վէր

տէյի Թօմայա տավէթ օլունտու։ Ալ է օրտտա տախի պուլտուղու իմիսպար իչին չօգ էյլէնմէյիպ վաճանընա տէօնտու վէ էվվէլքի էտնա խըզմէթինէ մէշղուլ օլտու։ Գորտիանոս գրալըն ճինըլի գըզընա շիֆա վէրմէք իչին եէյիտէն Թօմայա չաղըրըտը, վէ Գեկոս գրալ թախթէ ճիւլուս էտինճէ՝ յէտէք Տրիփոն հէր եէրտե գօրդուտուղ կէզիպ Ալլահըն իսմիյլէ միւճիզէթ էթտի։

Պու զալիմ գրալ սէյէֆինին եէրինէ կէչտիյինտե քրիսթիյանլար հագգընա հէր թարաֆտտա զուլմ չըգարտը։ Գընիք հիւքմտարը Ակիւլաս Տրիփոնուն սապըգա իշլէտտիյի միւճիզէթլէրի իչիտիպ գուտուրմուշ ուտու, պու ֆըրսատթ էլինէ կէչտիյինտե հէմէն ազիզի արայըպ պուլտու վէ հուզուրունա չաղըրըպ, Ասըն նէ՞ տիր վէ նէ՞ մէզհէպտէն սին տէյի սօրտու։ Ալիղ՝ ատըմ Տրիփոն, տինիմ քրիսթիյան տինի տիր, էֆէնտիմ տէյի ճէվապ վէրտիյինտե, Ակիւլաս հաղիմլիյէ կէլ փատիշահ էմրինէ միւթիօլ ալտահլարըմըզտա սէճտե գըլ վէ քէնտինէ դըյմա տէյի թէքլիֆ էթտի. Տրիփոն պիփէրվա Ակիւլատըն աէօզլէրինին սախթէլիյինի եիւզիւնէ վուրուպ թէքլիֆինի ըհտատ էթտի։ Պու մէէմուլ էթմէտիյի հարէքէթէ զապիթի ղայէթ ալընըպ ազիզի ատթէշ իւզէրինէ ատըպ գաֆուրտունլար տէյի էմր էթտի. վէ պունտունլա տա նիյէթինտէն տէօնտիւրէմէտիյի հալտե գըլըճ իլէ թէնինի տէվէք տէվէք էտիպ գանընը ալ կիպի ագըթտը։ Պու շիտտէթլի խաքէն-

ձէյի մէրտկլյէ չէքմէսինի հիւքմառ կէօրիւպ ֆէրաղաթ կէլէճէք եէրէ, տա-հա դուտուրտու վէ միւսթադիլ հադ-գընաան կէլէճէյիմ խիւլեասըյլա գըշ էյեամինաե շէհրին տիշ թարաֆընտա ա-զիզլի պիր գարըշ օվայա եաթըրըպ ամէլը ասքէր չըղնայարագ իւղէրինաէն կէչսին տէյի էմր էթտի: Պու տա ֆախաե էթմէ-տիյինաե այաղընա սիմըի մըհալար վուրուպ շէհրին իչինաե կէպտիրթտի վէ ասնրա եան-լարընը մէշալե իլէ եագտը. լաքին Տրիփոն Ալահըն դուվվէթիյլե հէր էդիյէթլէրտէն գուրթուլտուդունտա զալիմին էմրինյլե Ա-ֆէնտիմիզին 250 թարիխինաե գամէլ օրու-նուպ մարտիրոսլուգ թաճընա նայլ օլտու:

ՓԵՏՐՎԱՐ 4

ՍՈՒՐԲ ՄԱՏԹԷՈՍ

ԱՌԱՔԵԼ

Սուրբ Մատթէոս Նահուտիայի ազգէն քէթինին Ռաթլէհէմ շէհրինաե ա-նեայէ կէլտի. ամթալարը պունուն թէր-պիյէսինաե վէ Ալահըն թէմսիլլէրինի էդ-րէթմէյէ փէք մուգայէտա օլտուլար: Տի-նեանըն գուրթարըճըսը Աֆէնտիմիզ՝ Նա-հուտիայի վէ Գալիլիա սէմթլէրինաե քէնտի Ինճիլն շէրիֆինի ալէմէ վազ էթ-մէյէ պաշլատըլընտա, սուրբ Մատթէոս տախի իշիտիպ Քրիստոսուն էէթմիշ իբի շայիրտլէրինին արատընա կիրտի վէ Աֆէն-

տիմիզեն էթտեյի միւճիզաթլէրէ վէ խի-
թապ էթտեյի քէլամլարա շահիտ օլտու։
Պրիատոս էֆէնտիմիզեն էմրի իւզրէ
ճէմի առաքեալլար վէ շայիրտլեր Րու-
ուլահըն գատիմինէ միւնթազիր պիր էվ
իչինաէ օթուրտուրտուլար։ Պետրոս ա-
ռաքեալ մէճլիսին պաշը կիպի օն իքի
առաքեալլարըն սայըսը թամամ օլսուն
տէյի, հալա ուսթաարընը օթուզ զօլաթայա
սաթան վէ քէնտիյի պիր ազաճտան ասրակ՝
պաղըրտագլարը տիշարը տէօքիւլէրէք
էօմրիւնիւ սէֆիլանէ թէվէֆֆէն իսկա-
րիովատալը Յուդանըն եէրինէ պիր ախէ-
րինի սէչմէք իսթէտի։ Օվ ճիհէթտէն
սալիհ շէօհրէթիյլէ մէշհուր օլան Յովհէփի
վէ Մատաթիայը այրըտըգտան սօնրա Ա-
լահ պունլարըն հանկիսինի առաքեալլարըն
արքասընա զօմագ իսթէտիյինի տույմագ
իչին իթթիֆագէն վէ արտգէն տուայա
տուրուագ, Ասնեա հէր քէսին զալգինի պի-
լէն Ալլահ, Յուդանըն ղայդ էթտեյի առա-
քեալլըգ խըզմէթինի ալմագտա լայըգ օլանը
պու իքիսինին արտասընատան պէյէն վէ պէ-
յան էյլէ, տէյէրէք Ալլահա րէճա ու նիյագ
էթտիլէր. վէ գուրա ալթըպ՝ գըսմէթ Մա-
տաթիայա չըգարըլընտա սաիր օնպիր ա-
ռաքեալլարըն արքասընա կիրտի։

Մատաթիա առաքեալ Հոգեգալուստա
կիւնինտէ ախէր առաքեալլար կիպի Րու-
ուլահըն լութֆուլա մէմնու օլտուգտան
սօնրա Յիսուս էֆէնտիմիզեն սահիհ մէսիհ
օլտուղունու ալէմէ չավ էթմէյէ պաշլա-

տը: Ընաքեալլար Քրիստոսեան Ընե-
բանքնը վազ էթում իշին կիսէճէքլերի նա-
հիալարը վէ վիլայէթլերի մասէհլերինաէ
պէօլտիւքլերի վազթ Աատամիանըն
պախթընա Նահուահիաթան չըգար: Ջօդ
դայրէթիլէ մէմլէքէթին աէօրթ թարա-
ֆընաա Քրիստոսեան իամինի վէ տինինի
վազ էթաի, վէ թիւրլիւ միւճիզաթլար
իլէ էօյրէթմէկի տինին տօղրուլուղունա
թաատիզ էտիպ նիչէ ճանլարը քրիսթի-
յան տինինէ չէվիրտի: Աատամիա առա-
քեալ Նահուահիաթանտա օթուզ իւչ սէնէ
տին ուղրունա չալըշարգաան ատնրա պիր
գաչ միւաննիա վէ զալիմ աատէմլեր Քրիս-
թիյանլարըն կիւն պէ կիւն չօղալմասընը վէ
Քրիստոսեան ազիզ իամինին պու գատար
շէրէֆ պուլմասընը չէքէմէյիպ Աատա-
թիայը էօլտիւրմէյէ գաատ էթտիլէր: Վ է
նիհայէթ Ընանիա Վահանայապետ՝ ազի-
զի Ինաավուլա չաղլըրըպ, նէ՞իչին պիւթիւն
Նահուահիաթան էհալիսինէ Ընտահըն՝ մով-
սէսին էլինէ վէրտիյի գանունլարը պըրագ-
տըրըպ խաթաքեար խաչա կէրիլմիշ պիր
քիմսէյէ սէճաէ զըլմայա ֆիթթ վէրիյօր-
սուն տէյի սօրտու, վէ տահա վազ կէչ-
մէյիպ պէօյլէ էտէճէք օլսըտան էօլիւ միւ-
նիւ կէօրիւնէ ալ տէյի էօրֆ վէրտի: Ա-
աատամիա Բուհուտլահտա տօղուպ՝ օ խաթա-
քեար տէյի էօլտիւրտիւյիւնիւզ Ընտահէվ-
լատար վէ վատա օլան տահինէ մէսիհ տիր՝
էօլիւլէր պէյնինտէն տիրիլիպ մահշէր կիւ-
նինտէ տիրիլէրի վէ էօլիւլէրի Թէֆթիշ

էթ մէյէ կէլէճէք տիր տէյի, ճէմիաթ հու-
զուրինտէ աերպէսթլիյլէ տէտիքտէն սօն-
րա, օլ ազիզ իսմին իւզերինէ էօլմէյէ պիլէ
հազըր օլտուղունու պէյան էթտի: Ն՛է-
միաթտան հիչ պիրի պունա գարշը ճէվապ
վէրմէյէ գատր օլամատըղընտա Ս. Ննանիա
Պահանայապետ տէօնտիւ, Պիւճր էտինլէր
թաշլանմազա միւսթէհազգ տըր, պու
տախի քիւճր էտէյօր թաշա թուխմալը-
սընըզ տէյի ճէմիաթը թահրիք էթտիյին-
տէ, հէր քէս պունա բիզա վէրիպ ազիզի
գափտըլար վէ շէհիրտէն տիշարը միւճ-
բիւմլէր եէրինէ սիւրիւքլէտիլէր: Ասւրը
Ս. տատաթիա սէվինճլէ օրայա վարտըղըն-
տա, գուրթարըճմըզ Պրիստոսուն մու-
հապպէթի իչին էօլմէյէ լայըգ օլույօրում
տէյի շիւքր էտէրէք տիզ իւսթինտէ տուր-
տու, էթրաֆտա օլանլարըն վէ եահուտի-
լէրին տախի աէլամէթի իչին տուա էթտի:
Ս. ահուտիլէր չափուճաղ եաղմուր կիպի
թաշը իւզերինէ եաղտըրտըլար, վէ ազիզ
եարը էօլիւ եէրէ աերիլիպ գալտըղընտա՝
Ծմանը զապիթին պիրի ատթը իլէ վու-
րուպ պաշընը քէստի: Ազիզին թէնինի
Պրիսթիյանլար իքրամէն օնտա կէօմտիւ-
լէր, սօնրա Կոստանդիանոս գրալըն վալի-
տէսի Ասւրը Ղեղինէնին էմրիյլէ Ծմայա
թէպտիլ օլունտու. վէ իւզերինտէն վազթ
կէչիպ եէրի ունուտուլտուղունտա միւճի-
զաթլա պուլունտու վէ հալա շիմտիյէտէք
վաճիպի իւզրէ իզզէթ վէ իքրամ օլու-
նուր:

ՓԵՏՐՎԱՐ 5

ՍՐՐՈՒՀԻ ԱԳԱԹԱ

ԿՈՑՍ

Սրբուհի Ագաթա եահօտ Ագաթի Սիկիլեա ատասընտա փալէրմօ տէնիլէն շէհրէտ քիշիզատէ ամթալարտան տիւնեայէ կէլտի վէ քրիսթիյան տինինէ միւթէալլիգ մատտէլէրտէ էյի թէրպիյէ օլտու։ Քրիսթիյանլարը գըրըպ գալտըրմազա կուինտիանոսնամ զալիմ, Վեկտա գրալըն էմրիյլէ հաքիմ թայեին օլունուպ իպթիտա Վաթանիայէ վարտըգընտա Ագաթանըն կէրէք պիմէնէնտա կիւզէլլիյինի վէ կէրէք քրիսթիյան տինինտէ նէ տէրէճէ մէթին օլմատընը մէրսում հաքիմէ տույուրտուլար։ Հաքիմ տէրագատ ազիզ պիքիրի հուզուրունա չաղըրտը վէ իլք կէօրիւշինտէ նազիքաք մուհապպէթ ատէշիյլէ գալպի թուութուշուպ հայվանի միւրատընա էրմէք իսթէրիտիյէ տէ, Ագաթանըն փաքլիյէ օլան աշգը հիւանիւ րիւթպէհինտէն տահա զիատէ իւսթիւն օլուպ կիւնահա տավէթ էտէն խատմինէ գարշը գօտու, վէ փաքլիյինէ քիր կէթիրմէտէն իսէ էօլիւմիւնիւ պէյնունա ալմայը եէյ սայտը։

Ամինտիանոս իպթիտա զօր էթմէտի, լաքին պու ազիզէնին քրիսթիյանլըղընը պէհանէ թուութուպ օնու սագլատըն տէյի պիր ֆահիշէ գարըյա թէսլիմ էյլէտի, վէ պէյլէճէ էլպէթ օլ ֆէննա գարընըն

իպրէթլէրէնաին վէ ասկպէթլէրինաէն ալ-
տանըը վէ փաքլիյէ օլան արզուսինի զայպ
էտիպ՝ քրիսթիյանլըղընը պըրագըը վէ
միւրատըմը իճրա էտէր սէվտասընտայը-
տը: Ղաքին խայալէ գուրունթուլարը պօ-
շա չըգըպ քէնտի ալտանտը: Արբուհի
Ա.գաթա պու չէթին հալ իչինաէ իւմի-
տինի Ա.լլահա գօյուպ տուայլա օնուն եար-
տըմընա սըղընտը վէ ճանըյլա թէնինի
օնուն էլինէ թէսլիմ էթտի: Չահիշէ գա-
րը թիւրլիւ վատ վէ խոշամէտլիյէ օնու
ավլայամատըղընա գաթի իւմիտ էտիպ՝
պունու հիչ պիր վէճհ իլէ տէօնտիւրմէ-
նին չարէսի եօզ տուր տէյէրէք Կուինտի-
անոսա եօլլատը:

Կուինտիանոս Ա.գաթայը հուզուրինէ
չաղըրըպ հանկի սօյտան վէ աթալարը
քիմ օլտուղունու սօրուպ անլատըգտան
սօնրա, պու տէրէճէ քիպարըգտաէ օլուպ
տա պէօյլէ էտնա քրիսթիյան հալինտաէ
էօմր կէչէրմէյէ նի՞ճէ իրթիքեատ էտէյօր-
սուն տէտիյինտաէ, Ա.գաթա՝ քրիսթիյան-
լըգ շանու շէօհրէթի ճանի տիւնեանըն
զատէլիյինտաէն էյի տիր տէյի, ճէվապ վէր-
տի: Կուինտիանոս թէրս չէհրէ կէօսթէ-
րիպ՝ պէօյլէ սէրպէսթիլիյլէ հուզուրինտաէ
սէօյլէտիյի իչին պիր եավուզ սիլէ վուր-
տուրտու վէ քրիսթիյանլըղընտան տէօն-
մէզսէն տահա զիատէ իսթէնճէլէր վէրի-
րիմ տէյէրէք հապսա կէօնտէրտի: Չիլ
հապիգա իրթէսի կիւն ազիզէյի պիր ճէն-
տէրէ իւզէրինէ եաթըրըպ գըզղընն տէմիր-

լերկե պիւթիւն վիճուտինի տաղաստրգտան
ասնրա կէօքսիւնիւն տախի պիր թարաֆը-
նը քէսթիրտի վէ պուննա պինայէն Ա.գա-
թատան թազիր իշիթտիյինտէ, վարսըն
էօլսիւն տէյէրէք պիր գարանլըդ ըլնտանա
ամաստըտը: Ւրթէսի կէճէ պէտրոս առա-
քեալ պիր քեամիլ իսթիյար քիսփէ-
թինտե Ա.գաթայա կէօրիւնիւպ եարաղա-
րընա շիֆա վէրտի վէ քէնտիյի թէսէլլի
էտիպ եիւրէք վէրտիքտէն ասնրա ղայդ
օլտու: Տէօրտիւնճիւ կիւն Ա.գաթա
թէքրար հաքիմին հուզուրինէ չըգաբըլտը
վէ քիւլլիյէն եարաղարընտան սաղալդը,
հէր թարաֆընը թամ կէօրտիւյիւնտէ հա-
քիմ թէաճճիւպտէ գալտը վէ Ա.գաթա Ա-
լահըմդն դուվվէթինի կէօրտիւնմիւ եարա-
ղարըմը վէ սագաթ եէրլէրիմի նասըլ տիւ-
զելտի. հայրա, նիճէ օնու պրտադապիլի-
րիմ, օնուն մուհապպէթինտէն պէնի հիչ
պիր շէյ այրըմադդ, տէտի: Ղուինտիանոս
պու սէօզլէրէ ղայէթ էօքէլէնիպ հիչ պիր
ցալիմին ֆիքրինտէն կէչմէմիշ պիր եէնի
իսքէնճէ գուրտու: Ղէր իւսթիւնտե ճամ
վէ չագմագ թաշը խիւրտէվանթըյըա գա-
րըշըդ դրզդըն քէօզ եայտը վէ Ա.գաթայը
իւզէրինէ եաթըրըպ եուվարլասընըյար տէյի
էմր էթտի. պուզալիմ էմրին իճրասը օ-
տուղունտա Ա.գաթա ֆիքրինի վէ կէօզլէ-
րինի կէօյէ գալտըրըպ եարատտըճըրընտան
իմտատա վէ սապր տիլէրիտի: Ա՛էյիրճիլէր
պիւէ զէվալը պիքիրին հալինի ածըյըպ
հաքիմին իւզէրինէ աէօյլէմէյէ պաշլատը-

լար : Ալլահ էֆէնտիմիզ տախի պու էթ-
տիյի գուվմա տայանամայրպ գելդելե իլէ
պիւթիւն շէհրի սարսաը վէ հաբիմին իքի
ֆասիա տօսթլարը տիվար ալթընտա գա-
լըպ միւրտ օլտուլար : Կուինտիանոս պու
հիքմէթտէն իւրքիւպ ալէյհէ թէքրար
ազիզէյի զընտանա աթտը վէ քէնտիսի
տահա ուսուլլար գուրար իքէն ազիզ Ս. գա-
թա հապստա էլլերինի վէ կէօզլերինի կէօյէ
գալտըրըպ, նա՛ Էպպիմ քիւչիւքլիւյիւմ-
տէն պէրի պէնի սագլատըղընա թէշէք-
քիւրիւմ վար, տիւնեանըն եօլսուզ մու-
հապպէթինի գալպիմտէն չըգարան, վէ
ճէլլատլարըն էզիյէթլէրինի սապրլա չէք-
մէյէ գուվվէթ վէրէն սէն իսին, շիմտի
ճարիյէնին շու սօն տիլէյինի տէ գապուլ
էյլէ, պէնի ճէննէթինէ ալ տէյէրէք, Ն-
ֆէնտիմիզին 252 թարիխինտէ ազիզ բուհի-
նի եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտիւ

ՓԵՏՐՎԱՐ 6

ՍՐՔՈՒՀԻ ՏՈՐՈԹԷՆ

ԿՈՑՍ ՎԷ ԱՐԳԱՏՇՎԱՐԸ

Սրբուհի Տորոթէա Գայսերի շէհրին-
տէ տիւնեայէ կէլտի. քէնտի իպատէթ-
քեարլըղը վէ էրքեանը ալէմէ մալում օլ-
մուղու իչին փութփէրէսթլեր պիլէ օնուն
մէտհինի եաէրիտիլեր : Կրիսթիյան խա-
սիմի Սապրիկիոս նամ հաքիմ Գայսերիյէ
կէլտիյինտէ Տորոթէայը քէնտիյէ տավէթ

Եւ ասիկա՝ փառիշահ էմրինէ հետաւոր էր
վէ տէվլէթին ալտահլարընա սէճուէ գըլ
տէյի թէքլիֆ էթտի։ Տօրոթէա հաբե-
րին թէքլիֆինի րէտտ էտիպ եէրին վէ
կէօյիւն փառիշահը վէ սահիպի քէնտին-
ուէն պաշգասընա սէճուէ գըլըպ խըզմէթ
էթմէմէյէ թէմպիհ էթմիշտիր. սէն սէօյ-
լէ, օնու պըրագըպ տա էլ եափըրը ալտահ-
լարա սէճուէ էթմէք եադըշըմը տէյի ո-
րունճա, հաբիմ՝ Ռուհ օլ Ալլահընըն հադ-
գընա ղայրը սէօյլէմէ, փառիշահ էմրինի
էթ, եօղսա միւսլիմադիլ շիտտէթլի իւքէն-
ճէլլեր չէքէճէքսին, տէտի։ Տօրոթէա
պու էօրֆլիւ սէօզլերինտէն հիչ գօրգմա-
յընը՝ վէրէճէյին իւքէնճէլլեր չափուք կէ-
շէր, վէ լաքին կէրչէք Ալլահա սէճուէ
գընմայանլար իչին հազըրլանմըշ սիւսէթ-
լեր էպէտի գալաճադ տըր տէյի, ճէվապ
վէրտի։

Ասպրիկիոս պու ազիզէնին սինինտէ
գաւիլէյինի կէօրտիւյիւնտէ, պիր ճէնտէ-
րէ իւզէրինէ եաթըրմադա էմր էթտի. վէ
խայլի գամշըլատըգտան սօնրա սինըէրինի
ինքեար էթմիշ Ռրիսթա վէ Գալիսթա
նամինտէ իքի գըզգարտաշլարա պունու
տէօնտիւրսիւնլէր տէյի թէսլիմ էթտի։
Պունլարընն հէր ճահտը Տօրոթէայը սի-
նինտէն չէվիրմէ պատրնտա պօշա չըգար-
տան մատա քէնտիլէր տախի փաքիզլէնին
էլինտէն ղայրէթլիլէ էթտիքլէրի պիւյիւք
կիւնահը թանըյընչ փիւշման օլտուլար։

Պիր գաչ կիւն միւրուրինտէն սօնրա հաքիմ Քրիսթայը վէ Դալլիսթայը հու-զուրինէ չաղըրըպ նաՙսըլ, Յորոթէայը տէօնտիւրտիւնիւզմիւ տէյի սօրտուղուն-տա, օնլար՝ պիփէրվա Յորոթէա քրիսթիյան հագգ տինինտէ միւհքեմ վէ գավի տուր-մուշ տուր· Քրիստոսու պըրագմատանըսա պին քէրըհ էօլիւմինէ իրթիքեապ էտէյօր վէ պիզ տախի էթտիյիմիզ գապահաթ իւ-զէրինէ նատիմ օլուպ՝ շիմտի Յորոթէա կիպի հէր թիւրլիւ էգզէյէթլէրէ վէ էօլիւմէ հազըրըզ տէյի, ճէվապ վէրտիլէր: Հա-քիմ թէքրար գուտուրտու, վէ թէքրար ալլահ-լարա գուրպան սունմազսանըզ, գա-լիմանէ էօլիւբսիւնիւզ տէյի Քրիսթայա վէ Դալլիսթայա ճէպը էթտի, վէ սէօզինէ գուլագ ասան օլմայընճա արգա արգայա պաղլատըպ Յորոթէանըն կէօզիւ էօնիւն-տէ սաղ սաղ աթէշէ աթմայա էմր էթ-տի: Պունլար աթէշ իչինտէն, Նա գուր-թարըճըմըզ Յիսուս թէվպէհիզի գապուվ վէ կիւնահլարըմըզը աֆվ էյլէ տէյէրէք ճան վէրմէտէ իքէն, սրբուհի Յորոթէա պու իքի ղայպ օլմուշ ճանլարը գազան-տըղընա մէսրուր, վարըն ա ազիզ գըզ-գարտաշլարըմ, վարըն պէնտէն իլէրի ճէն-նէթ սիզ կիրին, Ալլահ էֆէնտիմ կիւնա-հընըզը աֆվ էտիպ սիզի քէնտի էպէտի տէվլէթինէ ալմայա պէքլէյօր տէյի, եիւ-րէք վէրտի:

Պու թարզ էօլիւմ իլէ պու իքի ազիզ գըզգարտաշլար մարտիրոսլուգ թաճընա

նայլ օտուդատան ասնրա հայքիմ Տորոթէա-
յը չաղըրդ իմլայէ կէլմիշ ատնըրնքէն տի-
նինէ տահա զիատէ գտվիլէնտիյինի կէօր-
տիւիւնտէ թէքրար պիր ճէնտէրէ իւզէ-
րինէ եաթըրտը, վէ խայլը միւտատէթ
էզիյէթ վէրտիքտէն ասնրա իքի եանլարը-
նը մէշալէ իլէ եագտը: Լաքին Տորոթէա
պու իւքէնճէյի սապր իլէ չէքտիյինտէ՝
հայքիմ օնտանտա իւմիտինի գաթ էտիպ՝
գաթլընա իգն վէրտի: Տորոթէա պունու
տույտուղունտա տահա զիատէ շադ օլուպ՝
ճանըմըն փաք կիւէյիսի էճէնտիմ Յիտուս
պէնի ճէննէթինէ ալման իչին ղայէթ միւ-
թէշէքքիրիմ տէյէրէք էօլիւմէ վարտը:
Յոհաննէս նամ պիր փուրթփէրէսթ քի-
պարղատէ Տորոթէա եօլտա գաթլ եէրինէ
կիտէրիքէն եանընա վարըպ՝ մէղաքէն, եա՛
Քրիստոսուն կէլինի, օլ գատար սէվիպ
մէտ էթտիյին կիւէյինին ճէննէթ պաղ-
չէսինտէն պանա պիր գաչ չիշէք վէ էլմա
կէօնտէր տէտիյինտէ, որպուհի Տորոթէա
Ալլահըն իլհամըյլա, փէք էյի կէօնտէրի-
րիմ տէյի վատ էթտի: Գաթլ օլաճաղը
եէրէ եէթիշտիյինտէ, իքի տիզ իւսթունէ
կէլիպ պիր միգտատ տուատան ասնրա պղ-
նուևնու ստևնտու վէ մարտիրոսլուգ թաճը-
նը ալտը:

Յոհաննէս պիր գաչ արգատաշլարըյլա
Տորոթէանըն սօն սէօզլէրինի անրպ իւզէ-
րինէ կիւլտիւյիւ վազթ, պիրտէ ափանորդ
չօճուգ քիտփէթինտէ պիր մէլէք կէլիպ
Յոհաննէստու պիր թատրաֆա չաղըրտը, վէ

մեզաք էթախին Տորոթէա քէնտի կիւէ-
յիսինին պաղչէսինտէն վատը իւզրէ ատնա
չիշէք վէ մէյվէ եօլտայօր տէյէրէք պիր գաշ
էլմայլա նատիտէ վէ խոշպուչ կիւլլեր տու-
նուպ՝ կէօրիւնմէդ օլտու։ Թ·էոփիլոս՝ դըշ
էյեսինտե պէօյլէ թաղէ վէ նաղլնք չի-
շէք վէ վիյվէ պուլունմատընա թէաճճիւպ
էտիպ, էլինէ ալտը վէ Ա՛լահըն լութֆուլա
ագլը աչըլըպ ֆիլհագիգա քրիսթիյանլա-
րըն Ա՛լահընտան ղայրը կէրչէք Ա՛լահ եօզ
տուր, պունտան պէօյլէ պէնտէ օնա ինա-
նըպ սէճտէ գըլարըմ տէյի, չաղըրմադա
պաշլատը։

Ասպրիկիոս պունու տույտուղունատա
Հուգուրինէ չաղըրտը վէ թէֆթիշ էտիպ
տինինտէ գավլիլիյինի կէօրտիւյիւնտէ օնու-
տա պիր ճէնտէրէ իւզէրինէ եաթըրըպ
խաբէնճէ վէրտիքտէն սօնրա, կէլ ա՛ շաշկըն
ատէմ, կէնճլիյինէ գըյմա, եօղսա տահա
պէտթէրինէ ուղրայաճագտըն տէյինճէ,
Թ·էոփիլոս ճանըմա գըյմայայրմ տէյի
թէնիմէ գըյայօրում, տէտի։ Ե՛աքիմ
ալը իւսթ օլտու վէ պիր թիւրլիւ ֆիքրինա-
տէն չէվիրմէնին գապիլինի պուլամատըղը
Հալտէ ազիղին եանլարընը տէմիր գալէմ-
լէրիլէ գազտըրըպ մէշալէ իլէ տաղլատըգ-
տան սօնրա սաթը իլէ պաշընը քէսիպ ար-
ղու էթախի էպէտի էօմրէ նայլ էթտի։

ՓԵՏՐՎԱՐ 7

ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՍԵՓԵԱՆՑ

Պոլ ազիմ Ալլահըն գուրու Հոմուալատա Ինֆենտիմիզին ալնե 956 սինտե Յավենա շէհրինտե տիւնեաճա հալու վազարը եէրինտե ալթալարտան ոօղտու։ Օ էնկին վե մուզահիդա չէքմէմիշ էվ իչինտե թերպիյե օլուպ Բրիտոոսուն թալիմաթընտան զիատե զաթը պօզուդ թապիաթ մէյլերինե հէվէսլի տահա էօմրիւնիւն թազե չաղընտա իքէն ճան իլե զայպ օլմա թէհլիքէսէնտե կէզեր իտի։ Օ էվդու սէֆա, հյուիշըէթ վե քէյֆ պաղըշլայըճը եադըշմազ մուքեալէմէլեր իլե կինէրինի կեշիրիտիյե տէ եիւրէյի ենինե ֆերահ էթմէյիպ տահմա ահուզար իլե հեր սէօզու հաբէքէթինի պիլթիրիտի։ Պիր կիւն ավտա իզմիզ օրմանլըզ արասընտա եալընըզ տուրուր իքէն ազը պաշընա կէլիպ՝ նէ՞չին ոօղմուշում վե նէ՞ իչին եաշայօրում վե ազըպէթիմ նէ՞ օլաճազ տէյի քէնտի քէնտիյե ոօրտու. վե գալպինի թէֆթիշ էտիպ՝ հայվանլարտան հիչ պիր ֆարգընը պուլամատըընտա, տիւնեանըն հեր վարիյէթինե վե սէֆաընտա իքրահ վե ճանընը գազանմազ իչին չէօլլերտե էօմր կէչիրմիշ էտըի զահիտլեր թարիգի իւզրե իզմիզ վե թէնհա եէրլէրտե եաշամազա հէվէս էթտի։ Ալլահըն պու ճանը քէնտիյե քէպ էթմէ իչին իամթիմալ էյլէտիյի իւք լութֆ պու վէճհ իւզրե օլտու։

Ձուռմուալտոս տահա եիրմի եաշընտա իքէն փէտէրի Սարգիս՝ պիր պաղչէ իւզերինէ ագրտպալարընտան պիրի իլէ զավզա էտիպ՝ տավայը իքիսինտէն պիրիսինին էօլիւմիւ իլէ քէամէյէ գարար վէրտիլէր։ Պու պալիմ վէ վահշի ճէնկինն սէյրինէ Ձուռմուալտոս տախի փէտէրինտէն տավէթի օրնտուռ վէ Ձուռմուալտոս չէքիլտիյինտէ՝ փէտէրի զօր էթտի վէ սէյրճի իամիյլէ օղլունտուտա պիլէսինճէ ալտը։ Պիւրէշ պաշլատը, վէ ագրտպալարընդէն էօլիւմիւ իլէ հէր շէյ թէքմիլ օլտու, վէ լաքին Ձուռմուալտոսուն պու մասլահաթա նէ գատտա ալագատը եօղուտույտա տա գալսկի օլ թարզ ալթիւսթ օլտու. քի եալընդզ օրտտա պուլունտուղու խաթանդն քիրինի սիլմէ իչին գրդզ կիւն Տավէնտատան տէօրթ միլ ըրտզ Պլատսէ մանտաթընդտա ապաշխարանք չէքիպ արզը էօմր կէչիրմէյէ գարար վէրտի։ Գիւրի տահիմա օրտատա գալմազ տէյիլ իտի, վէ լաքին պիր աղիզ Նղբայր իլէ սէօյլէշիպ տիւնեանդն ֆանիլկինի վէ օլ թարզ էօմրիւն թահթընդընդ էյիճէ անլատընդտա քիւլիյէն թէրքի տիւնեա էտիպ Ալլահ իչին եաշամազա արզու էթտի։ Մանտաթը պաշ փափաղը պապասընա բիայէթէն պիր ազ կէճիքթիրտի, վէ լաքին ասնրա շէհր Նպիսկոպոսուն մարիֆէթի իլէ հէր գօրգուտան ադատ օլուպ գապուլ էթտի, վէ Նֆէնտիմիզին 975 սէնէսինտէ օ մանտաթընդն գաֆթանընդը կիյինտի վէ իւշ սէնէ միգ-

տարի հայրան օլաճադ իպատէթ վէ բիյա-
զաթ իլէ օրատա տուրուպ՝ որատըդը կէօ-
նիւլ բահաթլըդընը պուլտու։ Ընչագ կէօ-
նիւլլիւլիւ, իթաաթը վէ ախէր բահիպէ
վաճիպ ֆաղուլէթլէրի իլէ եաշընը ամրշ
քէնաիաէն պիւյիւքլէրէ էյի իպրէթ վէ-
բիրիտի։ Ա՛անաաթըրտա օլանլարըն հէփիսի
պու ազիզին քէմալիյէթինի քէնաիլէրէ պիր
թէքտիր գըլտա էտիպ կիզլի իթթիֆաղ
իլէ պաղըլտըդը կիւնահտըդըն էօլիւմիւնէ
գաատ էթտիլէր։ Ընտաըրընտան պիրի
Ընչահտան գօրգուպ՝ պու դուրտուգլա-
րը պէտ գաատը Հումուալտուա պէ-
յան էթտի։ Ընգիզ՝ պունու տույտուղունա-
ատա գապահաթլըլարըն գապահաթընը
եիւգլէրինէ վուրմամագ իչին պաշ փա-
փաղտան իդն ալըպ մանաաթըդը պրատգ-
տը վէ Ա՛էնէտիկ շէհրինէ եադըն պիր եէր-
աէ զահմատճէ էօմր կէչիրէն Ա՛արինտա նամ
իսթիյարըն էլի ալըրնտա թիրպիյէ օլմա-
յա կիթտի։ Ա՛ Ա՛ըտատա Ա Էնէտիկ տօժը
աէօրտիւնճիւ պեատրտա Վանտիանտա թախ-
թընտան ադը օլուպ գաչար իչէն էվլատը
իլէ պիրլիչքտաէ վուրուլտու. վէ եէրինէ պե-
ատրտա Օրաէօլօ կէչիպ փէատերանէ ճէմիաթը
գայըրըդըրտըյտատա ատլիֆինին պու թարդ
էօլիւմիւնէ իլհագ օլանլարըն իսթէյի իլէ
պու մէսնէտաէ եէթիշմէսինի քէնտիյէ գիւլը
շէյ ապրպ հիչ պիր թիւրլիւ գիմմէթի գա-
միրէսի բահաթ էտէմէգիտի։ Պու պապ-
աէ տուրը Ա՛իչտայէլին պաշ փափաղը ա-
գնդ Վուարինտա իլէ աէօյլէշիպ հալինի օնտա

խֆատե էյլէտի, վէ օլ տախի Ղռոմռալ-
տոս վէ Ա՛արինոս իլէ խաթիշարէ էտիպ՝
եիւրէյինին բահաթլըղընը հապիգաթէն
արարատ ալտըղը բիւթպէի մէնէտե խա-
թիֆա էտիպ պիր մանաաթըը իչինէ չէքի-
լիպ թէվպէ էթմէլի տէյի Օրսէօլօյա նա-
սիհաթ էթտիլէր։ Օրսէօլօ պու աղնղլէ-
րին բէյինէ բաղի օլուպ պիր կէճէ կիզլիճէ
շէհրտէն գաչտը վէ քէնտիյէ թաապի պիր
գաշ քիշի վէ Ղռոմռալտոս վէ Ա՛արինոս
իլէ պիրլիքտե Ֆրանսատա Գուզանա տուրը
Ա՛իքայել մանաաթըրընա վարտը վէ էսպա-
պընը տէյիշիպ թէվպէքեար էապատը կի-
յինտի վէ էօլիմինէ գատար փաք վէ հէր
կիւնահտան ազատ միւճիզէթ տախի իշ-
լէյէրէք եաշատը։ Ղռոմռալտոս վէ Ա՛ա-
րինոս կէրի քէնտի մահալլէրինէ տէօն-
տիւքլէրինտէ՝ խայլի եէրլէրտէն պունլարըն
նահիհաթընը իշիթմէ իչին կէլիպ թօփ օ-
լուրուտուվար, Ա՛արինոս վէ ճէմի կէլէնլէր
տախի Ղռոմռալտոսու պաշ թանըյըպ օ-
նուն աղընատան չըզման սէօզէ, տիգգաթ
վէ իճրաատընա մուգայէտ օլուրուտուվար։
Պունուն ատընըն չավ օլմասընը տույուպ
մէրտում Օրսէօլօ տախի օնուն մանաաթը-
րընա կէլտի, զնրա տիւնեատան չէքիլիպ
կիւնահյարը իւզէրինէ թէվպէ էթմէք իս-
թէյէնլէրին մէքեանը Ղռոմռալտոսուն
մանաաթըը օլմուշտուտու։ Խաթըը կէօ-
նիւլ պագմայըպ ճան հապգընտա քէնտիյէ
պիր շէյ ատանլատա տօղրու եօլու կէօս-
թէրիր խտ. քէնտի եէմէտի իչմէտի վէ

առաքիլէ կէձէ կիւնահւզ էօմրիւնիւ կէչիր-
մէ նամը պիւթիւն տիւնեայա չավ օլմուշ-
ուռու:

Փէտէրի Սարգիս տախի օղլունուն պու
կէօնէ հադգ եօլունատա իլէրիլէմէ ատրնը
իշլեթտիյինտէ օնուն իպրէթինտէն միւ-
թէհարրիք օլուպ, ֆէննա էօմրիւ իւսթիւնէ
տիւշիւնմէյէ պաշլատը: Ա է կիւնահլարը
իւղէրինէ փիւշման օլուպ թէվպէհինի չէք-
մէ իչին բահիպ էսպատը կիյիպ Բավէն-
նայա եադրն ատրը Ակվերատուն մանաս-
թըրընա կիրմիշ իտի: Ադին արատը չօգ
կէչմէյիպ թէքրար տիւնեայէ տէօնմէք իս-
թէրիտի, վէ պու դարա իսապէր Ղուռ-
մուսախտուն գուլաղընա եէթիշտիյինտէ
ֆիլ հալ օլտուղու մահալի պըրագըպ եօլ
րէվան օլտու վէ փէտէրինէ վարըպ րէճա
ունիյաղ վէ կէօղ եաշը իլէ կիւճպէլա գա-
րարը իւղէրինտէ միւտավէմէթ էթմէյէ
գանտըրտը: Միւրատընա էրտիքտէն
ածնրա մահալինէ տէօնմէտէն Հէվասը ֆէ-
նա պիր պալըդ եէրտէ թէվպէ նիյէթի
իլէ ադին օլտու: Ղայըլի գէման օրատա
գահմէթ չէքտիքտէն ածնրա պաշգա եէրէ
վէ օրատան տախի էնճամ իլ.ք տէֆթա րա-
հիպ գաֆիլթանը ալտընը Ակտաշ մանաս-
թըրընա կիմտի:

Օլ էտնատէ իւչիւնճիւ Օմէթօն գրալ
թաճալմաղ իչին Ամեալիա ոէմէթլէրինէ կէլ-
միշ իտի. փավիատա փատգալիա պայրա-
մընը կէչիրտիքտէն ածնրա Բավէննայա տա-
խի ուղրատը, վէ Ակտաշ մանաստըրընա

նիզամ վէ թանզիմաթ վէրմէք իսթէտի-
յինաէ, քէնտիլէրէ պիր պաշ ատչմէ իչլին
օրատա պուլունան բահիպլէրէ հէվալէ
էթմի: ()նլար իւմումէն ազիզ Ռոմուալ-
տոսու իսթէյիպ արզուլէրի գապուլ օլմա-
մըղընտա՝ գրալ ֆիլիքէն ազիզի մէդքիու-
բուն գօլնպասընա կիտիպ ըէճա էթմէյէ
մէճպուր օլտու, վէ պունուն տախի ըէճա-
սը մէնֆիաթի էթմէտիյինտէ եպիսկոպոս-
լար կէլիպ ազիզի՝ գրալըն թէքլիֆինի գա-
պուլ էթէյէ գանտըրտըլար: Գրալ կիթ-
տիքտէն սօնրա քէնտիյի ատչէն բահիպլէր՝
ազիզին սըղը էօմրիւնէ վէ սօֆուլուղունա
թէհամիւլ էտէմէյիպ էթտիքլէրինէ
փիւշման օլտուլար, վէ Ռոմուալտոս պուն-
լարըն իրթիքեաց էթտիյի նամքէօրլուղա
գարշընէ գատար հազիմլիք վէ էյլիք կէօս-
թէրտիյտէ տէ հիչ պիր թիւրլիւ քեար
էթմէտի, վէ էթմէյէճէյինէտտէ էյիտէն
վուգուճ օլուպ գրալըն թէքրար Ամալիայա
կէլտիյինտէ օնտան իսթիֆասընը տիլէտի:

Գու պէլատան գուրթուլտուգտան սօն-
րա սահիր չօգ եէրլէրէ վարըպ թիւրլիւ նի-
զամլար վէրտի, վէ հէփիսինտէն մէշհուրու
Ծօռքանատա Արէզզօյա եագընն Ռամալտօլի
տէնիլէն մանտասթըրըն թէմէլինի գօմատը-
տը: Մանտասթըրըն եանընտա պիր քիլիսէ
տախի պինա էթտի, վէ ճիվարընտա պէշ
քիւչիւք օտա թէվգէ նիյէթիյլէ օրայա
չէքիլմէք իսթէյէնլէր իչլին եափտը. քի
վագթը իլէ նիզամի տէօրթէ գատար չըզ-
տը: ()տա իչինտէ օրթուրանլարըն պազըր

էօմրլէրի օլաուգճա տիշարը չըգմալըար-
լար, պագըլարը հաֆթաատա եալընըզ իւշ
տէֆա սէօյլէյէ պիլէրիտիլէր, վէ էքմէք
սու իլէ եաշայըպ խարար կիյինէրիտիլէր,
վէ գամչըլար իլէ քէնտիլէրինի սէօյէրի-
տիլէր. վէ հէր կիշի սաղմաու պաշտան
պաշատագ չէվիրմէլիյիտիլէր:

Պու ազիզին հէր էթտիյի խայր ամէ-
լէրի վէ եափտըղը մանաստըրըլարը վէ կիւ-
նահ եօլունատան տէօնմիւշլէրի նասիհաթը
իլէ եիւրէքլէնտիրիպ հազգ եօլունատա գավի
վէ ԱԷթին էթմէքինի իֆատէ իֆատէ թա-
րիֆ էթմէք միւհալ գապիլինատէն տիր:
Նազըն եէրլէրէ քէնտիսի պի վիւճուտ
վարըպ էլինատէն կէլէն եարտըմը միւհթաճ
օլանլարա էաէրիտի, վէ ըրտագ օլանլարա
շայիրալէրինի եօլլայըպ Ուրհատու էֆէնտի-
միզին տինինի վազ էտէր իտի: Շայիրտի
պօնիֆիաչիտա տին ուղրունա Ա՛օսգօվիս-
թանատա, վէ Յոմհանննէս վէ Ա՛նենեդիկտոս՝
ԱՏՀ թօփրաղընատա մարտիրոս օլտուլար:

Ա՛ոսմուալտոս տախի պու արզու իլէ թու-
թուշուպ պիլէսինճէ եիրմի տէօրտ ար-
գատաշ ալտը վէ Ա՛ճար թօփրաղընա Ան-
ճիլի շէրիֆի վազ էթմէյէ կիմէտի. լաքին
օլ նահէյա այաղընը պատտըղը պիլուէ զա-
ֆիլէն խասէթ օլուպ իլէրի վարամատը. պիր
ազ իւանէ կէլտիկինատէ թէքրար իլէրի վար-
մագ իսթէտի վէ թէքրար էվվէլքինատէն
գիատէ էօրաէլէնտիկինատէ Ա՛լահըն մէրամը
օլմամասընը անլայըպ Ա՛թալիայա ավատէթ
էթտի: Օրատա տախի մարտիրոսլուգատան

տահա զիատե զահմէթլէրէ վէ նահադզ իֆթիրալէրէ թէհամմիւլ էտիպ Ալլահ իչին ճան գազանմայա ղայրէթ էտէր իտի։ Նաշընը ալտըդճա չէքտիկի րիյազաթը էքսիլտէճէք եէրէ տահի արթըրըը վէ սըդըլաշտըրըրտը։ Նաթաղը աստա չըպուղու իլէ տօլու վէ եիւզ եաատըղը օտուն փարչասընատան ըտը. տուատընատա մուգայեէտ վէ եէմէհինատէ իչմէհինատէ ղայէթ փէրհիզքեար։ Ալլահըն գուլու ազիզ Հոմուալատա պու թարիգ իւզրէ թա սօն սինինէ գատար եաշատըգտան սօնրա Ֆէնտիմիղին 1027 սէնէսինատէ պիր ճիւղէ կէօքա իլէթինէ կիրիֆթար օլուպ զահմէթսիզ փաք բուհինի եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՓԵՏՐՎԱՐ 8

ՍՐՏՈՒՀԻ ԸՊՈՂՈՆԻՆ

Կ Ո Ճ Ս

Նֆէնտիմիզին 248 սէնէսինատէ Իսքէնտէրիյէ շէհրինատէ պիր մէճուա փուրթփէրէսի՝ շէհր էհալիսինէ էյէր ալլահլարըն խաահիմի քրիսթիյանլարը գըրըպ օրթատան գալտըրմաղանըդ պիր ազիմ գազեպ կէլէճէք սիր տէյի փէշինն սէօյլէմէյէ պաշլատտը։ Խսաին վէ գապա ճէմիաթի պունու իչթիտիյինատէ թէսաճճիւպատէ գալըպ ալլահլարըն գազեպինատէն խալաս օլմաղ իչին հէր եանէ կէօզճիւլէր գօտուլար,

վէ կիւնահօրդ առչառուդ քրիսթիյանլարը թուրթուպ օլ զալիմ մէճուսուն էլինէ թէսլիմ էթմիլէր վէ օնուն մէրամը իւզրէ թիւրլիւ պէ թիւրլիւ աճը իսքէնճէլէր իլէ զէվալլըլարը էօլտիւրիւրիւտիւլէր։ Պունլարըն արտընտա ըսը ազիզ Ա.պողոնիա կոյս տախի, վէ ֆազուլէթ պատրընտա զաւյէթ նամտար օլտուղու իչին ճէմի շէհր էհալիսինէ ատը մալում ըսը։ Օլ ճիհէթտէն փուխփէրէսթլէր հէփիսինտէն էվվէլ պու ազիզէնին էնսէհինտէն տիւշտիւլէր, վէ իւզէրինէ էլ վուրուպ ճէպրէն փուխխանէյէ ատզտուլար վէ եալանճը ալլահլարընա թաւմաղա իպրամ էտէրիտիլէր։ Լաքին Ա.պողոնիա թէքլիֆլէրինի ընտա էնիպ, հադգ Ա.լլահ քրիսթիյանլարըն Ա.լլահը ատը, վէ օնուան զայրիսինէ ուճաղ գրլմազ համաղաթ շէյ տիր տէտիյինտէ, օրտուա օլանլար թաշ վէ եումրուղլա ազիզէնին տիշլէրինի վուրուպ տէօքտիւլէր։ Պու իսքէնճէ նէ գաւտար տա նահադգ վէ զալիմ իտիյտէտ Ա.պողոնիա եինէ հիչ քէնտիյի ալտրմայրպ, մէրտանէ ածլըարա վէ աղըրլարտա թէհամմիւլ էթտի, վէ Ա.րիստոտուն խաթրը իչին իսքէնճէ չէքմէյէ նայլ օլտում տէյի սէվինիրտի։ Փուխփէրէսթլէր միլայըմլանտաճաղ եէրէ տահա գուտուրուպ էյէր մէրամըմըզը իճրա էթմէզսէն տիրի տիրի սէնի եաղարըղ տէյի էօրճ էթտիքլէրինտէ Ա.պողոնիա միւմքինմի քի շիմտիյէ գաւտար սէվիպ թաւտըղըմ Յիսուսու պըրտաղըպտա, եա-

լանճը ալլահլարընըզ արգասընտան կիտէ-
յիմ, Յիսուսուն օղլունա Հէր Թիւրլիւ
էօլիւմէ Հազըրըմ տէյի գօրգուսուզ ճէ-
վապ վէրտի։ Ո՛ալիմլէր ազիզէյի հիչ պիր
վէճմ իլէ գարարընտան չէվիրմէնին գա-
պիլի օլմամասընը կէօրտիւքլէրինտէ իւզէ-
րինէ հիւճմ էտիպ՝ խայլի էօրսէլէտիքտէն
ոնըա շէհրտէն տիշարը կէօթիւրտիւլէր,
վէ եանմըշ աթէշի կէօսթէրիպ՝ ալլահլա-
րըմըզա սէճտէ գրլ, եօղսա պու աթէշ
երղընը իչինէ սէնի աթարըզ տէտիքլէրին-
տէ՝ Ա.պողոնիա պիր ճիւզի սանքի Թէք-
լիֆլէրի իւզէրինէ տիւշիւնմէ իչին էյլէն-
տի, վէ օնուն աքսինի Ա.լլահտան լութֆ
վէ եարտըմ տիլէտիքտէն ոնըա Հասաս-
լարըն էլինտէն սիլքինիպ չըգտը, վէ Ա.լ-
լահըն իլհամըյլա գօրգուսուզ աթէշէ
ատղրու վարըպ իչինէ աթըլտը։ Ա.զիզէնին
պու Թարզ Հիւանի իրտատէթիյլէ սունու-
լան գուրպանը աղիմիւշշան՝ ադգ Թէալա
Հազրէթլէրինէ մահպուլ օլունտու վէ
Թէնի տահա եանմատա իքէն ազիզ ճանը
ճէննէթտէ գուրպանընըն իվազընը ալ-
մադա վարտը։ Կէօրէնլէրտէն չօղու պու
ազիմ տույուլմատըդ Հալէքէթ իւզէրինէ
Հայրան օլուպ քրիսթիյանլարըն ազիզ
տինինի գապուլ էթտիլէր։ Ո՛ալա պու
կիւնէ գատար տիշ ազըրընա կիրիֆթար
օլանլարըն պու ազիզէնին շէֆաաթըյլա
տէրտլէրինտէն գուրթուլմասը տէրքեար
սրը։

ԳԼՈՒԽ 9

ՍՈՒՐԲ ՓԻԼԻՊՊՈՍ

ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐ

Պօղ ազիզին գաթը հալա Ֆիլիպթին գայսէրիայինաէ տօղմուշ զանն օլունուր. քիլիսէ խըզմէթի իչին վէ Գուտսի շէրիֆաէ եէնի տինէ կէլէն ֆազըլլարա վէ տուլ գարըլարա սատագա վէ նաֆագա թէվզի էթմէ իչին Ա. առաքեալլարըն թայեին էթտիքլէրի սարկաւագլարտան պիրի օլսու: Գուտսի շէրիֆաէ Քրիստոսուն շայիրտլէրինէ զուլմ չըգըպ սուրբ Աեփաննոս թաշլանտըղը գէման, շայիրտլէրին հէր պիրի պիրէր թարաֆա չէքիլտիլէր: Փիլիպպոս տախի ֆըրսաթը էլտէն գաչըրմայրպ Սամարիա թարաֆլարընա վարար վէ օնտա Քրիսթիյան տինինի վազ էտէրէք Քրիստոսուն խամի շէրիֆիյլէ ճինլիլէրէ, քէօթրիւմլէրէ վէ թօփալլարա շիֆա վէրտի: Սամարիա էհալիսի պունճա միւճիզէթլէրէ հայրան օլուպ չօղու Փիլիպպոսուն վազընա իթիմատէն վաֆթիվ վէ քրիսթիյան օլտուլար:

Ա՛իւմլէտէն գաթի նազար Սիմոն նամ միւնէճճիմ ճէմիաթը քէնտիյէ ճէլպ էթմիշ, պայաղը խալգ պէյնինտէ ալլահ զանն օլունուր իքէն՝ Փիլիպպոսուն թէէսիրլի քէրամաթլարընտան իշտատ վէ իլգամ օլունուպ պիր էյեամ քրիսթիյանլըղը սուրէթա գապուլ էթտի, վէ սըդ սըդ Փիլիպպոսուվա

կէօրիւշիւպ օնուն էլլէյէ օլան միւճիզէթ-
լէրէ հայրան գալըրսը: Պու խայր խապէ-
րին միւժաէնի Գուտսի շէրիֆէ կէլտիյին-
ա՛ պէտրա վէ Յովհաննէս եէնի ա՛օնէն-
լէրէ դրօշմ խորհուրդու վէրմէք իչին Ա-
մարիայա կիթա՛իլէր, զիրա Փիլիպպոս
տահա սարկաւագ օլտուղունտան պու
խորհուրդու վէրմէյէ սէլահիյէթի եօղու-
տու:

Պունտան պէօյլէ Փիլիպպոսա պիր մէ-
լէք կէօրիւնիւպ Գազզէթ շէհրինէ տօղրու
կիթա՛ ա՛էյի էմր էթտի: Փիլիպպոս Ա՛լա-
հըն էմրինէ իթա՛աթ էտիպ եօլտա կիտէր-
իքէն Ա՛պէշ տուլթանըն խաատիմինի
կէօրտիւ. քի Ա՛լահա ա՛ճառ զըլմազ իչին
Գուտսի շէրիֆէ կիթա՛իքտաէն ա՛օնրա հին-
թօվլա Ա՛պէշխաթանա ավառէթ էտէյօ-
րտուտու: Պուհուլլահըն իլհամըյլա Փիլիպ-
պոս եանընա վարըպ՝ Ա՛տայի մարգարէնին
քիթա՛պընը օգուտուղունտու կէօրտիւյիւն-
ա՛՝ անլայօրմուտուն ա՛էյի սիւտլ էթտի.
խաատիմ Ա՛տայր էֆէնտիմ մանտասընը վէրէն
օլմազտա անլամազ միւմքինմի ա՛էյիպ, եալ-
վարտը. քի պիլէյինճէ կէլսին՝ վէ ճէմի օ-
գուտուգլարընըն մանտասընը վէրսին: Փի-
լիպպոս խաատիմին ըէճտասընը գապուլ էթ-
տի վէ հէր սիւալինէ ճէվապ վէրտիքտաէն
ա՛օնրա պիր տու եանընա եաղլաշտըգլարըն-
ա՛ա արզուտինէ պինայէն օնու վաքթիտ
էթտի վէ Ա՛ոգին տուրը օնուն իւզէրինէ
տախի կէլիպ էնտի: Պունտան ա՛օնրա խա-
տիմին կէօզիւ էօնիւնտաէն պիր մէլէք Փի-

լիպպոսու գալըըրպ Ն.ղովաոս շէհրինէ կէօթիւրտիւ. վէ խաահիմ տախի ազիմ աէվինճիլէ բավիլէրին զիւմինճէ Հապէշիսթանա վարըպ ինանտըղը Արիատոսուն տինինի վազ էթմէյէ պաշլատը:

Փիլիպպոս քէնտի բիւթպէհինէ վաճիպ օլան ղայրէթի էլտէն պրըագմայըպ Ելեան թարաֆընտան մէմուր օլունտուղու Ն.ղովաոս վէ Փիլիմոնին ատիր շէհրլէրինէ կնճիլը շէրիֆի վազ էտիպ չօգ ճանլար Ելահա գազանտը: Պու ազիզին էօլիւմիւ պազըլարըն թախմինինճէ կիւզել հիսար շէհրինտէ Եպիսկոպոս փայէսինէ էրիպ չօգ զահմէթ չէքտիքտէն սօնրա վուգու օլմուշտուր. պազըլար տախի քէնտի վաթանը գըյաս օլունան Փիլիմոնին Փայէսրիսինտէ քէնտի էվինտէ էօմրիւնիւ թէքմիլ էթտի պահսընաս տըրըլար:

ՓԵՏՐՎԱՐ 10

Ս Ո Ւ Ր Բ Վ Ա Ն Ա Ս

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Սուրբ Վլաս Արմէնիաթանըն Սըվազ շէհրինտէ ինունեայէ կէլիպ, չօճուգ չաղընտան պէրի Ելահընն խըզմէթինէ ղայրէթլի օլտու: Սուչտուղուղունու վէ փաքլաղընը իհթիմամ իլէ ատազլայըպ տաչմա վէ եազըշմազ ատօհպէթ էտինէլէրտէն եա կէրի չէքիլիր, վէ եախօտ մէն էթմէյէ պագարըտը. ֆուգարէյէ ճէօմէրտ վէ մէր-

համբել, տիւնեէվի շէյլերաէ կէօղիւ եօդ, արդուսի հէվի էպէտի էյլեքլերաէ խոխ: Պու գառաար ֆաղիլէթլերիյլէ Ա-լահա վէ ինսանլարա էօյլէ մագպուլ օլսու քի Արվազ շէհրին Եպիսկոպոսու վէֆաթ էթախիյնաէ էհալիի ժէմլէքէթի պէր օլուպ սուրբ Ա լաար օրանըն Եպիսկոպոսու նասպ էթիլէր: Ծալիմ Դիոկղետիանոս գրա-լըն վազթինաէ տին ուղրունա էղիյէթ շէքէն քրիսթիյանլարա վէ մահպուս Նւա-տրատիոսեանլարա զիյարէթ էտիպ ղայ-րէթ վէ եիւրէք վէրիրմիտի:

Կոստանդիանոսուն թախթա ճիւլու-սինաէ, քրիսթիյանլարա օլան զուլմ ու թէաատի նէ գառաար տինմիշիտիյսէտէ, եինէ էնիշէթէսի եարատմազ Ա իկիանոսուն հիւքմի էյէամինաէ տահա զիսատէ արթ-տը: Արվազ սէմթլէրինաէ ախէր թարաֆ-լարան զիսատէ քրիսթիյանլըզ մէյտան պուլտուղունու պու զալիմ տույտուղուն-սա, օրասան քրիսթիյանլըզ խամինի քիւլ-լիյէն մահվ էթմէ իչին էհլի ֆէսատ Ա քրի-կողայոս նամ բուռու օլ էյալէթին իւզէ-րինէ նազըր գօյուպ, պու ատամանն զիսա-տէ զալիմ քրիսթիյան խասմի Ա իսիասը օնա եարտրմճը վէրտի:

Ա քրիկողայոսուն Արվազա էէթիշմէ խա-պէրի կէլտիյինաէ, սուրբ Ա լաա քէնտի ճէ-միաթընա տինլէրինաէ գավի գալմազ իչին թէէսիրլի նասիհաթլար վէրտի: Վէնտիյէ սիփարըշ օլան սիւրիւսիւնաէն այրըլմա-մազա նիյէթ գօմուշ իքէն քրիսթիյանլա-

րըն բէճասընա տայանամայրով ախէր տինատալըրըն թարիգի իւղրէ. քէնտի տէ պիր մաղարա իչինէ գաչըպ կիղէնմէյէ մէճպուր օլսու: Օլ մաղարա իչինտէ պիլգիւլ. քէնտիյի տուայա վէ Ալլահա վէրիպ տիւնեատան վէ տիւնեա ղայլէլէրինտէն խալի էօմր կէչէրիրտի: Ադիթիգա էտէն նաֆաղասընը հայվանլար կէթիրիպ՝ ազիղին խայր տուասընը ալմատան կիմէզլէր իտի. ըրագ սէմթլէրտէն խասթալար կէլիպ՝ տէրտլէրինէ շիֆա պուլմազ իչին ազիղէ եալվարըրըտըլար, վէ օ՝ պիր ազ տուատան ոնրա խաչ նիշանըյլա օնլարը ասղալըպ եէրլէրինէ եօլլարըտը:

Ադրիկողայոս հաքիմին էթպաէլէրինաէն պաղըսը ալա չըղըպ, ազիղին մաղարասը էօնիւնտէ հայվանլարը կէօրտիւքլէրինտէ օրայա եիւրիւիւշ էթտիլէր, հայվանլար թար ու մար օլտուգտան ոնրա քէնտիլէր աէրպէսթ մաղարայա կիրտիլէր վէ տուրը Ալլատ տուատա պուլտուգլարընտա Ադրիկողայոս խասպէր վէրիպ օնուն էմրիյլէ ախէր կիղլի. քրիսթիյանլար իլէ տուրը Ալլատ տա թուԹուպ հաքիմին հուպուրինէ չըղարտըլար: Ադօլտա կիթտիքլէրի վազէ հաքիմին էթպաէլէրինտէն պաղըսընը րէպպանի. քէլամլարըյլա տօղրու տինէ տէօնտիւրտիւ վէ կէչտիյի. քէօյլէրտէ պուլունան խասթէլէրի ասղալըտըգտան մատա հայվանլարա պիլէ շիֆա վէրիր իտի: Պիր գարընըն պիրիճիք էվլատընըն պօղազընա պալըգ եէրիքէն տիքէն

սակայն նէ ինչ թուրքերուն վրայ հիմն
էին մերիններուն ապագայ յարձակումը
ուտու. վասիլեսի զարուցիկան հաւրէք
օղլունու գուճաղունա ալոր վրայ սուրբ Կա-
սին եանընա կիտիպ, նա Ա.Հոգին սկսիւ-
լիւ գուլու, սկիլ վասիլեսին կէօզ եաշընա
մերհամէթ էյլէ. հվլատըմա Ա.Հոգուան շի-
ջա ալը վեր սէյերէք չօճուղու էօնիւնէ
գօսու: Սուրբ Կոյս էլինի չօճուղուն պո-
ղազընա գոյուպ, եա թապիպի մուրթատ
վրայ հիքմէթ սահիպի քերիմ Ա.Հոգի, գու-
լունուն րէճասընը րէտու էթմէ չօճուղուն
պօղազընուան շու տիքէնի չըգար, վրայ պուն-
տան պէօյլէ գուլունուն իսկինի չաղըրան-
լարա շիջա վեր, պու միսիլի գազալար-
տան օնլարը գուրթար սէյի Դաւիթ էֆա-
լայա րէճա ու նոյազ էթտիքտէն սօնրա՝
սերագապ չօճուղուն պօղազընուան տիքէն
չըգըպ գուրթուլտու:

Սրվազ շէհրինէ եէթիշտիկինտէ օլ կէճէ
ղընտանտա գալտը. էրթէսի կիւն Ա.Գրի-
կողայոս Հուզուրտունա չաղըրըպ իւք իպէթա
թաթլըղըղը, խօշ կէլտին, ակիա կէլտին
եա ալահլարըն սէվկիւլիւսիւ Կոյսիս տէ-
յինճէ, խայր էֆէնտիմ օնլարա ալահ
իսմի վերմէ, շէյթան տրըլար, թէվապի-
ղերնէյէ եպէտի ճէհէննէմ ատէշինէ հիւքմ
օլունմուշտուրլար տէյի ճէվապ վէրտի:
Ա.Հոգի Կոյսիս սերպէսթ ղնիյինէ էօբէ-
ղէնիպ հէվաի խիւրեալէրինտէն տէօնսիւն-
տէ ալահլարա բիայէթ էթտին տէյէրէք
թաղէ չըպուգլարըա ազիզի տէօյսիւրսիւ,

լաքին ֆահուէսի օլմասըղընտա թէքրար զընտանա աթտըրտը։ Նուչ կիւնաէն սօնրա եինէ հուզուրինէ չաղըրըպ, Վլատիոս, նայըլ, ալլահլարա գուրպան սունմաՙզմը իսթէրսէն, եօղսա էօլիւմՙմի իրթիքեապ էտէրսէն տէյի սօրտուղունտա, ազիզ տէօնիւպ եէրի կէօյիւ եարաթմայան եօղ օլսուն, սէնին էօրֆ էթտիյին էօլիւմ էպէտի էօմրիւմ սէպէպ օլուր տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ, զալիմ՝ ազիզի պիր աղաճտան ասթըրըպ տէմիր թարազլարլա թէնինի զաղըթտը վէ զանլարըյլա եէր ըսլանտը։ Պու իսքէնճէտէն սօնրա աղաճտան էնտիրիպ զընտանա կէօթիւրիւլսիւն տէյի էմր էթտի, վէ կէօթիւրտիւքլէրի վազըթ պիր զաՙ զահմետ զարըլար եօլտա ազիզին եանընա եապըշտըլար վէ իւսթիւնտէն ատան զանտան ալըպ իւզէրլէրինէ սիւրտիւքլէրինտէ հաստալար պուռնլար տախի քրիսթիյան տըրլար տէյէրէք հաքիմին հուզուրինէ չըզարտըլար։ ՙաքիմ պուռլարտա ալլահլարա գուրպան սունուն տէյի թէքլիֆ էթտիյինտէ, ազիզլէր մազաքէն էյէր կէրՙչէք գուրպան սունմամըզը իսթէրսէն փուԹլարընը պիր չայ քէնարընա կէթիր, օրատա եայգանտըգտան սօնրա հազըր օլալըմ տէտիլէր։ ՙաքիմ պուռլարը գազանտըմ խիւլեատըյլա հէմէն արզուլէրինէ մէպնի փուԹլարը սու քէնարընա տիզմինլէր տէյի էմր էթտի։ Նէմլի իՃրա օլունտուս, լաքին ազիզ գարըլար փուԹլարա գուրպան սունուպ թափա-

ճագ եէրէ օնլարըն հէվիհինիտէ սույա
աթարլար։

Պու ածախպ վազրանըն խապէրի հա-
քիմին գուլաղընա եէթիշխիյինտէ ղա-
յէթէ խըշմա կէլիպ եուզիւնիւն բէնկի
աթար վէ տիշլէրինի գըճըրտաատարագ,
նիչին պըրագտընըզ տէյի ասքէրի թա-
զիրէվէյէ պաշլատըղընտա, էֆէնտիմիզի
ատատան ճատուլար պիզի տէ տէքէ կէ-
թիրտիլէր, թափմագ սուրէթիյլէ ալլահ-
լարըմըզը ալըպ սույա աթարլար տէյի աս-
քէր ճէվապ վէրիպ իւզը տիլէտի։ Օ՛ահի-
տէ տիշէհլիլէր հաքիմին հուզուրինտէ պու
մագուլէ հարէքէթլէրի իչին թէքրար
օլունտուղլարընտա, քէնտիյի ատգլայա-
մայըպ ասքէրէ միւհթաճ օլան՝ ալլահ տէ-
յիլ, օտունտան, ալթունտան, թաշտան
վէ պագրտան եափմա, ֆիրատէթսիզ վէ
գուարէթսիզ թատվիրլէր տիր, օնլարը եա-
փանլար տա, իւմիտ էտէնլէր տէ օնլար
կիպի օլաճագլար տէյի գօրգուսուզ ճէ-
վապ վէրտիլէր։ Ա՛աքիմ էօքէսինտէն քէն-
տիյի շաշըրտը, վէ հէմէն գուրշունլա տօ-
լու պիր գայնար գազան պիր թարաֆա,
վէ պիր թագըմ թուհաֆ զէննէ լիպաս-
լարը օ պիր թարաֆա գօյուպ՝ հանկիսինի
խաթէրսէնիզ էլինիզտէ տիր, ալլահտարա
թափրագ տիւնեա սէֆտաը սիւրմէմի խա-
թէրսինիզ՝ եօղտա սիատէթ չէքիպ՝ միւրտ
օլմաճագ մը տէյի ատրտուղունտա՝ օնլար պիլ-
միյէճէգ սիատէթլէրի խաթէյիպ՝ տիւ-
նեա սէֆտաընտան եիւզ չէվիրտիլէր,

հաթթա իշլերինաէն պիրի օլ տիւզէնլե-
րին իւսթիւնէ թիւքիւրիւպ ալթէշէ տախ
ալթար։ Պալատէ վէքը օլունան թիւրլիւ
էզէյէթլերտէն ասնրա տար աղաճլընա կէ-
րիպ ազիզլերին էթլերինի գաղըտըլար,
լաքին թէնէլերի նուր կիպի փարլայըպ՝
պիր մէչէին էվվէլ եարաթարը տիւզէլտի-
յինաէ հաքիմին էմրի իլգէ թուխթուշ-
մուշ ալթէշ ֆըրըճնընա ալթարլար։ Ան-
տան տախի Ա֊լահըն հիքմէթիյլէ ալթէշ
աէօնիւպ սաղ սէլիմ շըդարըգլարընաա՝ հա-
քիմ դուտուրուպ՝ ա՛ ճաւուրլար շու սիհր-
պազըգտան վազ կէլին տէ՝ ալահլարա
գուրպան սունուն տէյի հայդըրմաղա պաշ-
լատը։ Պու էօրֆիւ տախի ֆախաէ էթ-
մէտիյի հալտէ՝ հէվէսինի տէ գաթը էթ-
տիլտի։

Պունտան պէօյլէ տիվան գուրուպ Ա֊լա-
ար ըընտանտան հուզուրունա կէթիրթ-
տի, էյ Ա֊լասիոս, ալահլարա գուրպան
սունաճաղմըրըն տէյի թէքրար սօրտու։
Ընէվ տէօնիւպ՝ կէլճէք Ա֊լահտան մաաէ
ախէր սախթէ մախլուգաթա աէճտէ գըլ-
մամ, ճանըմա եալընըզ օ հիւքմ էտէր
տէյի ճէվապ վէրտիյինաէ, ա՛ աէֆիլ, շիմ-
տի աէնի տէնիզ տիպինէ աթտամ, թափ-
տըղըն Ա֊լահտան նէ խայր կէօրէպիլիրսին
տէտի։ Ա֊լասիոս՝ պու պիւյիւք քիւֆրիւ
իշլէտտիյինաէ՝ Ա֊լահըն աշգ ու մուհապ-
պէթիյլէ տօղուպ՝ ա՛ տիվանէ, աէն մէքրուհ
փութլարա թաւրըպտա էօմրէ իւմիտ էտէր-
սին ա՛. էօմրէ տէյիլ էպէտի ճէհէննէմ ա-

թէլինէ միւսթէհազդ սըն. շիմտի պէն սանա թաւիտըղըմ Ալլահըն գուվվէթինի կէօսթէրէյիմ տէ կէօր, տէտի: Ֆաքիմ ադիկին պօղազընա պիր իրի թաշ պաղլայըպ տէնիզէ, եանի Սըվազըն կէօլիւնէ աթտըըտը: Ադիզ սույա կիրմէտէն՝ կէօլիւն վէ քէնտի իւզէրինէ պիր խաչ նիշանը էտիպ՝ սօնրա իչինէ աթըլտը, վէ հիքմէթ իլէ գարատա տուրուր կիպի սու իւզէրինտէ տուրուպ գըյրտա սէյր էտէն փուլփէրէսթլէրէ՝ սիղտէ կէլին, պադալըմ ալլահլարընըդ պու միւճիզէթի էտէպիլիր մի տէյի չաղըրտըղընտա՝ չօղլար փուլլարընա իթիմատէն սույա աթըլտըլար, վէ ալթմըշ քիշիտէն թէճատուդ օրատա անի վահիտատէ պօղուլտուլար: Խիվատէի քէլամ Հաքիմ իւմիտինի գաթէթէտի վէ սիհրպազ տըր Հադդընտան կէլինմէդ տէյէրէք տին ուղրունա ղընտանտա գափանմըշ իքի չօճուգլարըպ պիրլիքտէ սուրբ Ալլասըն տախի գաթլինէ հիքմ օլունտու: Ֆաքիմ եէրինէ վարտըղընտա պիր ազ միւհլէթ տիլէյիպ պէօյլէ տուսույա տուրտու: Ադ հիքմէթ սահիպի հէմդ գաատը Ալլահ, դուլունուն բէճատընը տինլէ. ճան վէ թէն թէհլիքէսինտէ պուլունան տինտարլարա իմատատ էյլէ, վէ գազարա պիրինին պօղազընա տիքէն եա քէմիք սափլանըպ հուզուրունտա իամիմի չաղըրաճագ օլուրսա արզուսունու թէքմիլ էյլէ տէմէսինտէ՝ պիր տէ կէօյ աչըլտը վէ սէմատէն սէտա կէլիպ հէր տիլէյին

գապուլ օլունմուշ տուր, ազիզ գուլում վ լասխս վեավեսե էթմե տէյի, թեսելլի էթտի: Պունտան սօնրա ճելլատլար ածէլե իլե ազիզի ալըպ շէհիրտէն տիշարը չըգարտըլար, վե գալէյէ եադըն պիր թաշ իւզերինտե իքի կիւնահարզ մասըմլար իլե պիրլիքտե տուրը վ լասը՝ Ն.ֆէնտիմիզին 315 սէնէսինտե գաթլ էթտիլեր: Ընլար ազիմիշլան հազրէթլերի պու ազիզե իզզէթէն օնուն իամիլլե էօլիւմիւնտէն սօնրա տախի չօգ միւճիզէթլեր էթմիշ տիր վե հալա էտեր: Պու խուսուստե, պիրի գազարա էօլիւմ թէհլիքէսինե ուղրայըպ տուրը վ լասը եարտըմա տիլէսե, վե եախօտ պօղազը ազըրյան սրտգէն պօղազընա խաչ նիշանը էտիպ քէմիյէ եախօտ տիքէնե կէլ տիշարը չըդ, եա աշտղա էն տէսե, թէհլիքէսինտէն գուրթուլուպ՝ միւրատընա էրմէսի շիւպհէտէն վարէսթե տիր:

ՓԵՏՐՎԱՐ 11

ՍՈՒՐԲ ԽԱՐԱԼԱՄՊՈՍ

Ա՛ՆԼԷԹԻՄԻԶ արտասընտա պու ազիզին զիքրի օլունմազտատա բուդլար մապէյնին-տե փէք մէմնուն վե մեշնուր վե միւճիզէթլեր տուրը օլտուղու իչէն, պիզտե մուսլթասարէն ազիզին էօմրիւնիւ թարիֆ էթմէյե գարար վէրմիշիզ տիր:

Սուրբ Խարալամպոս Սեւերոս գրալըն տէվլէթի էյեամինտե կիւզել հիսար տե-

նիւէն շէհիրտէ պիր քահանայըտը։ Պու ադիզ ղայէթլէ ղայրէթլի օլուպ Քրիստոս էֆէնտիմիզին տինինի ալէմէ սէրպէսթ-լիյէ էյրէթտիքտէն մահառտա՝ շէհր հաքիմի Պունկիանոսուն խանէսինէ տախի վարըպ վազ վէրմէյէ ճէսարէթ էթտիխինտէ՝ հա-քիմ ինձիալ էտիպ ադիզի թուէթտու վէ քէնտի եանըզը մէզհէպինէ տէօնտիւրիւպ ալահլարընա աէճառէ դըլմաղա չօզ զօր էթտի։ Ղաբին Ալլահըն ադիզ դուլու՝ շէյ-թանլարա դուրպան սունմատան ըսա, պին քէրրէ էօլիւմիւմիւ էվլա սայարըմ սէմէհինտէ, թիւրլիւ տէմիր ալաթլարըյա ադիզին էթինի գազըթտը։ Անիճիզաթ իլէ եարալարընտան գուրթուլուպ խաափ-լերինին իլգամ օլտուղունտա փուրթիւէ-րէսթլերտէն չօղու տօղրու տինէ տէօն-տիւլեր։ Պու վէճհ իւզրէ հաքիմ հազ-գընտան կէլէմէյիպ գրալա խապեր վէրտի վէ օնուն էմրինէ Ղնթաքեա շէհրինէ կէօն-տէրիլտի, վէ օնտա տախի Ալլահըն ինա-յէտի իլէ թէհամմիւլ օլունմայաճագ խա-քէնճէլէրտէն սաղ գալըպ՝ էհալինին չօ-ղունու քէլամը վէ իպրէթինէ քրիսթի-յան էթտի. վէ հասըլ ախեր թարղ հազ-գընտան կէլէմէտիքլէրի հալտէ, գրըճըա ադիզին պաշընը քէսթիլեր վէ էօլմէտէն էվ-վէլ Քրիստոստան տինէյիպ ալտըղը լութ-ֆա պինայէն չօք խաաթէլէրէ, ալէլ խու-սուս թաուն իլէթինէ կիրիֆթար օլան-լարա շիֆա վէրիր։

ՓԵՏՐՎԱՐ 12

ՍՈՒՐԲ ՄԵԼԻՏՈՆ

ԱՆԹԱՓԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Սուրբ Մելիտոն Սարդեսի եպիսկոպոսն էր Ասիոյ մէջ։ Ան գրեց Քրիստոսի Աստուածութեան եւ մարդեղութեան վրայ, եւ ուրիշ շատ գիրքեր։ Ան գնաց Երուսաղէմ, որպէսզի ճշդէ Հին Կտակարանի գիրքերուն թիւը։ Ան գրեց նաեւ Քրիստոսի Խաչելութեան եւ Յարութեան մասին։ Ան մեռաւ խաղաղութեան մէջ։

Նւսեբիոս նամ Սամոսատալընըն էլինտէն ա-
զիզին եպիսկոպոսլուղու հադգընտա թա-
հրիր օլունան քեաղըտը ալըպ երըթմադ
իսթէտիլեր, լաքին Նւսեբիոս վէրմէտի, վէ
վէրմէյէ տաևի մէճպուր օլմամադ իչին Սա-
մոսատայա գաչտը: Կոստանդ գրալ Նրիոս-
եաններըն ֆիքի վէրմէսիյլէ քեաղըտը ալըպ
կէթիրսին տէյի պիր ուլաղ կէօնտէրտի,
վէ Նւսեբիոս եինէ վէրմէյինճէ՝ գրալ ղա-
զապա կէլիպ քեաղըտը վէրմէզսէ սաղ էլի
քէսիլսին տէյի պիր ֆէրմանը ըլա ուլաղը
թէքրար եօլլատտը: Նւսեբիոս իքի էլինի-
սէ ուլաղա սունուպ՝ եալընըզ սաղ գօ-
լումու տէյիլ սօլումու տա քէսաէն՝ եինէ
Նրիոսեաններըն հերեսիկոսլուղունու մէյ-
տանա չըգարան քեաղըտը երըթմադա պը-
րագմամ տէտի: Պու խապէր գրալա կէլ-
տիյինտէ ազիզին սինինու սէօղլունտէն հի-
ճապ էտիպ էմրինի իճրա էտէճէք եէրէ
սինինտէ գավիլիյինի մէհՀ էթտի:

Կոստանդ գրալ վէ մէգքուր Նւզոյոս
հերեսիկոս եպիսկոպոս վէֆաթ էթտիքտէն
սօնրա Յուլիանոս գրալըն էմրիյլէ ա-
խեր սիւրկիւն օլմուշ քրիսթիյան եպիս-
կոպոսլար իլէ պիրլիքտէ սուրը Ա՛ելիտոս
տաևի Ընթաքեայա կէլիպ ուղղաիտաուլա-
րըն արզուսունէ պինայէն քէնտի քիւրսիւ-
սինէ օթուրտու. լաքին ճէմիաթըն նըսֆը
սուրը Պաւլինոս եպիսկոպոսուն արտըն-
տան կիլիմիշ օլտուղունատան, ազիզ չօգ
կէօնիւլ ազապը չէքտի: Պիր սէնէյէ վար-
մայըպ եինէ ազը օլտու, վէ սէպէպի պիր

վուրթ քեահինին էվլատները վաֆթիզ վէ քրիսթիյան օլմազ արզուսինի իճրա էթմէ իչին Կուստի շէրիֆ Հայրապետի սուրբ կիւրեղէ եօլլամասը օլսուն, զիրա պու վազբա ախէր մէալըզ իֆթիրալար իլէ պիրլիքտէ Յուլիանոսուն գուլաղընա եէթիշմիյինտէ թէքրար իբինճի տէֆա քիւրսիւսինտէն նէֆի օլունսուն։

Յուլիանոս Ա.Ճէմիաթանտա ճէնք արասընտա էօլտիւյիւնտէ՝ խալէֆի իպատէթքեար Յովհինիանոս գրալ Յուլիանոսուն սիւրկիւն էթտիյի եպիսկոպոսլարը կէրի աէօնտիւրտիւ, վէ Ա՛ելիտոս տախի կէլիպ թէքրար քէնտի քիւրսիւսինէ օթուրտուր։ Պու գրալ Ա՛ելիտոսուն սուչսուզլուղունա էյիտէն վուգուճ օլսուպ օնուն էլիյլէ Ա.նթաքեատա ժողով քէթտիրտի, վէ Իզնիք ժողով քունուն տին իգրարընը Ա.րիոսեան եպիսկոպոսլարա պիլէ զօրուլա գապուլ էթտիրտի։ Պունտան պէօյլէ չօգլար սուրբ Ա՛ելիտոսա շայիրտ օլտուլար, վէ պունլարըն իչինտէն էն մէմտուհու սուրբ Յովհան ոսկեբերան օլմուշ տուր. պու ազիզ եաշընը ալմըշլըքէն Ա՛ելիտոստան վաֆթիզ օլսուպ տիւնեէվի իլճիլէրի պըրագտը վէ օլ աէպէպտէն տախի Յովհան ոսկեբերանըն էլիյլէ քիլիսէի շէրիֆէ օլան էյլիքլէրին սէպէպի սուրբ Ա՛ելիտոս օլմուշ տուր տէյէ պիլիրիզ։

Պաղէս Հերեոիկոս գրալըն էյեամինտէ թէքրար քէնտի սէվկիւլիւ ճէմիաթընտան այրըլըպ սիւրկիւնէ կիթտի. վէ սատըզ

տօսթու սուրբ Խարսեղ քէնտինի կէօրիւպ թէսէլլի էթմէյէ կէլտի։ Ա՛ղէս էօլիւպ եէրինէ Գրատիանոս կէչտիյինտէ Թէոդոս սէրապքէրինննասիհմաթըյլա Ա՛ղէստէննէ֊ ֆի օլունմուշ եպիսկոպոսլար սիւրկիւնտէն տէօնտիւլէր, վէ Ա՛ելիտոս տախի թէքրար քիւրսիւսինէ կէլիպ ճէմիաթըն նըսֆըննը քէնտի վէ նըսֆըննը Պաւլինոս պապարըտը։

Ա՛էրտում Թէոդոս սէրապքէր ճէննէկէ կի֊ տէրիքէն բույյասընտա Ա՛ելիտոսու կէօրիւպ օնուն էլլույլէ փատիշահլըգ գաֆլթանը կի֊ ույինտի։ Ֆիլվագը ճէննքտէն միւզաֆֆէր տէօնտիւյինտէ պու բույյասը ֆիիլէն ի֊ ճրա օլուպ Ի՛սթամպօլ թախթընա ճիւ֊ լուս էթտի։ Պու իպատէթքեար գրալըն վագթինտէ Ի՛սթամպօլտա ժողովք օլ֊ տու, վէ ժողովքուն պաշը սուրբ Ա՛ելի֊ տոս օլուպ՝ քէնտիսի տէ օրայա կէլտիյինտէ օնու էվվէլ կէօրմէմիշ իքէն բույյասընտա կէօրտիւյինտէն պուլունուպ թանըտը վէ չօգ իքրամ էթտի։ Ի՛աքին Ա՛ստուծն թագ֊ ուրի իւզրէ արտսը չօգ կէչմէյիպ ժողովք պիթմէտէն սուրբ Ա՛ելիտոս էօլտիւ վէ սուրբ Գրիգոր Նիւսացի վէ ասնրա սուրբ Յովհան ասկեբերան ճէմ օլմուշ եպիսկո֊ պոսլարըն էօնիւնտէ ազիզին Հագգընա խի֊ թապ էտիպ մէտհլէր օգուտուպտը։

ՓԵՏՐՎԱՐ 13

ՍՈՒՐԲ ՅՈՒՂՈՒՆՅՈՍ

Սուրբ Յուղոնյոս Թէլէփաե շէհրին-
ոե քիսարզաե աթաալարոան ոիւնեայէ
կէլոի: Օլ վագթըն սաէթի իւզրէ աէօրթ
սաը վարըոը, եանի Պիաֆոս, Ցլավոիոս,
Գորդիանոս վէ Յուղոնյոս, քի հէփի-
սինաէն զիսաե գուլլանըլըպ օնունլա պէլ-
լի օլմուշտուր: Իլմու հիւնէր պապինաե
մահիր ուսթաալարոան բուամճայը լաթին-
ճէյի վէ ախէր օլ ասիրաե կէչէն իլմիէրի
էօյրէնմիշիոի: Ցէհմի աչըդ, ադըլը վէ
հաղիմ օլմաըդըլա ճէմի շէհր էհալիսինէ
սէվկիւլիւ օլուպ՝ իւմումէն հէփիսինին
բիլաոըդըլա օլ էյալէթէ նազըր մէհմուր
օլունոու: Ասլլի գահմէթլէրէ տայանոը,
չօգ միւշքիլ մասլահաթլարը հալլ էթոի,
վէ պուլունոուղու խըզմէթ արաոընոա նէ
գաոար կէօնիւլ ազապը տախի գուհուր է-
աէրիսիյաե տէ պաշդալարընըն եիւրէյինի
գըրմամաղ իչին իչէրիսինէ թօփլար քէն-
տիսի չէքէրիոի, վէ օլ ճիհէթաէն տախի
սիւնեէվի շէյլէրի բուհանի վէ Ալլահըն շա-
նընա թահսիս օլունմուշ շէյլէր իլէ բու-
պէրու էթոիյինաե կէչիճի մէվսիալէրի
իքրահ էթմէյէ պաշլաոը: Ցագընաա օ-
լան մանաաթըլարա սըդչա զիյարէթ էոիպ
օրաոա միւթէմէքքին բահիպլէրինն աու-
հուլէթ իլէ սիւրսիւքլէրի էօմրէ հաոէտ ու
հաորէթ չէքէրիոի: Պու միւլահազլէր

իւէ մասլահաթլարընատան կէրի չէքիլիպ՝ էվինին իչինատէ մանասթըրտաքի էտէճէ-
յի տուայը, փէրհիզի վէ պունլարա տայիր ախէր իպատէթ թալիմաթլարընըն թէ-
ճրիպէսինի էտէրիտի. Ալլահըն քէրէմիյլէ պիր չէթինլիք կէօրմէտիյինատէ գալդըր
սուրը Ֆաւսթոսուն մանասթըրընա կիմ-
տի վէ քէնտիյի իչէրի ալընը տէյի եալ-
վարտը: Ֆաւսթոս պունուն նէ սոյլատէ
օճաղատան վէ նէ միսիլլի մանըպատան կէ-
լիպ հադիր բահիպ էսպապընը ալմադ ար-
զուսինի իչինթոյինատէ իւք էվվէլ ճիւզի
չէթինլիք կէօսթէրտի, վէ լաքին Ֆաուճէն-
ցիոս Ֆաւսթոսուն պու չէթին դըյաս օ-
լունան շէյլէրի հալը էթոյինատէ րէճա ու
թէքլիֆինի գապուլ էթտի: Պու վա-
զըանըն խապէրի շէհր իչինատէ չավ օլտու-
ղունատա տօսթլարընատան տախի չօղու թէր-
քի տիւնէա էտիպ մանասթըրըտատա սը-
դը էօմր կէչիրմէյէ գարար վէրտիլէր: Ֆա-
գաթ վալիտէսի ինճիսալ էտիպ էվլատընը
այարատան Ֆաւսթոս օլմա զիւմիյլէ մա-
նասթըրա կէլիպ վէ եայղարա գօփարըպ
սիթէմկէր սէօզլէր իլէ ազիզի խըրփալա-
տըգատան սօնրա պիր կէճէ տախի գափու-
նուն էօնիւնատէ գալըպ թիւրլիւ եիւրէք
թէփրէտէճէք սէօզլէր իլէնագիլէ եէրէ օղ-
լունուն ատընը չաղըրըտար: Ֆաուճէնցիոս
պունլարատան հիչ պիր թիւրլիւ թէփրէն-
մէյիպ քէնտի ֆիքրինատէ գավի գալտը-
ղընատա՝ Ֆաւսթոս ազիզին ճէսարէթինէ
մանթ գալըպ՝ էյէր պու շիտատէթլի իղվա-

ան սաղ սէլիմ գուրթուլտույա պուն-
տան պէօյլէ ղայրըշէյտէն եէնիլէճէյի եօզ-
տուր տէյէրէք մանասթըրտա պուլունան-
լարա ազիզին ֆազուլէթինի անլաթտը։

Ֆուլճէնցիոս պու ֆիւթիւհաթը իւզ-
րէ ղայէթլէ մէարուր օլուպ քիւլլիյէն քէն-
տիյի տուայա վէ ախէր իպատէթ թալի-
մաթլարընա վէրտի, եէմէսի իչմէսի փէք
ազ, վէ ճանընը սաղ սագլամաղ իչին
թէնինի խըրփալայրպ թիւրլիւ էզիյէթ-
լէր իլէ նէֆսինի եէնմէյէ ճահտ էտէրիտի։
Վէ պու գաւսար զահմէթտէն սաղլըղընը
ղայպ տախի էթտիյիսէտե, եինէ Ալլահ
ազիմիւշշան հազրէթլէրի էվվէլքինտէն
զիատե սաղլըգ քէրէմ էտիպ քէնտի շա-
նու շէօհրէթի իչին չալըշմաղա գուվվէթ
վէրտի։ Տին ուղրունա Ֆաւսթոս մանաս-
թըրընտան նէֆի օլուպ կիթտիյինտէ
Ֆուլճէնցիոս տախի օրատա էյլէնմէք իս-
թէմէյիպ եանընտա պուլունան ախէր պիր
մանասթըրա կիթտի, վէ օրատա ճէմի
րահիպլէրին արզուսունա գարշը կէլէմէյիպ
բուհանի թալիմաթ պատընտա մանասթը-
րըն գայըրըճըսը մէմուր օլունտու, վէ լա-
քին Արիոսեանլարըն գուվմու օրայատա
եէթիշիպ ճէմի րահիպլէր տաղըտըղընտա
Ֆուլճէնցիոս Ֆէլիքս նամ էպքի սատըգ
վէ մանասթըրտա պաշ օլմուշ տօսթու-
նու պիլէսինճէ ալըպ, թէքրար պիր մա-
նասթըր եափմա արզուսուլէ Թուունուգ
էյալէթինէ վարտը, լաքին պիր արիոսեան
քահանայ օրայա եէթիշտիքլէրինի իշիտիպ

իքիսինիտէ Հուզուրինէ կէթիրթուի վէ խայ-
լի տայադատան սօնրա պաշլարընըն սաչընը
թիրաշ էտիպ չիսչիսլադ գօվտու: Պու
վազըատան սօնրա Ա.րիոսեանլար արաստըն-
տա տուրմատան իսէ արապլար իչինտէ եա-
շամալարընը էվլա սայըպ վարտըլար օնլարընն
արաստնտա աչըգտա պիր մանասթըր գուր-
տուլար: Օրատա տախի Փուլճենցիոս
չօգ էյլենմէյիպ էպի զահիտլեր թարիգի
իւզրէ եալընըզ. էօմր կէչիրմէյէ Հավէս
էթտիյի իչին, տահա իչէրիլէրէ վարտը վէ
էնճամ օրալարատատա էյլենէմէյիպ Սիչի-
լեայա կէչտի վէ օրատան Թօմայա վէ օն-
տան տախի Թ.ունուզ էյալէթինտէքի էա-
քի մանասթըրընա: Օրատա պաշ փա-
փաղ օլուպ թիւրլիւ նիզամլար գօտուզ-
տան սօնրա Փաւսթոսուն թէքլիֆինէ րիա-
յէթէն քահանայ վէ ճիւզի սօնրա գար-
շը գօյամայրպ Թ.ուսփա իւզէրինէ եպիս-
կոպոս տախի օլտու: Ա.րաստ չօգ կէչմէյիպ
Ա.րիոսեան թարաֆկիրի Թ.րատամունտոս
էմրինյլէ ճէմի ուղղափառ եպիսկոպոսլար
սիւրկիւն օլտուղունտա պու ազիզ տախի
քիւրսիւսինի պըրագրպ կիթմէյէ մէճպուր
օլտու: Ա՞եր վարտըղը մահալլէրտէ իպա-
տէթ ու իպրէթիյլէ չօգլարընը էյի եօլա
վէ տօղրու տինէ կէթիրմիշ տիր: Ա.նճամ
մէգքիւր գրալ վէֆաթ էթտիքտէն սօնրա
ճէմի նէֆի օլանլարընն ըթլաղը չըգտը վէ
օնլարընա պիրլիքտէ պու ազիզ տախի թէք-
բար քիւրսինէ կէլիպ քէնտիյէ սիփա-
րըշ օլմուշ սիւրիւսիւ Հադդընա չօգ չա-

լըլըպ վէ չօգ եէրլէրտէ մանասթըրլար եափարգատան ոճրա Ն֊ֆէնտիմիղին 533 աէնէսինտէ էօմրիւնիւն ալթմըշ պէշ եաշընտա փաք բուհինի Ա֊լահընըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՓԵՏՐՎԱՐ 14

ՍՈՒՐՔ ԳՆԴՆԱՐԻՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Սուրբ Գենարիոս եպիսկոպոս Նափօլի մէմլէքէթի պէնէվէնթ շէհրինտէ Տիոկղետիանոս վէ Մաքսիմիանոս դրալլարըն էյեամինտէ ախունեայէ կէլտի, տինտար վէ իպատէթքեար ալթալարը մասըմըն ֆազիլէթ թարիդինտէ իլերի կիթմէսինէ լազըմ օլան թալիմի էօյրէթտիլեր, վէ պու տախի նամքէօր օլմայըպ փէրհիզքեարլըղլա վէ տուայըլա քէնտիյի թանըյանլարա էյի իպրէթ օլմուշտուր։

Շէհրին եպիսկոպոսու վէֆաթ էթտիյինտէ ճէմի էհալիի մէմլէքէթի պիր օլուպ Գենարիոսու իրատէթինէ գարշը մէրհումանն եէրինէ օթուրթտուլար։ Գենարիոս ղայրէթի էլտէն պըրագմայըպ քէնտիյէ սիփարըշ օլան ճանլարըն ուղրունա հէր զահմէթէ թէհամմիւլ էթտի։ Ջալիմ Դիոկղետիանոս վէ Մաքսիմիանոս փութփէրէսթ գրալլարըն քրիսթիյանլարա գարշը ֆէրմանը չավ օլտուղունատա, սուրբ Գենարիոս ճէմիաթընա տինլէյինտէ գավլի

տուրմաղ իչին գուվվէթ վէ նասիհաթ վերտի: Անոր քէնտիսի թուխթուլուպ փուցցօլօ տէնիլէն շէհիրտէ զընտանա գօ-նուլտուղունտա Կամպանիա հաքիմի զա-լիմ Տիմոթէոս ազիզին տին խուտուսուն-տանէ գառար զայրէթլի օլմասընը իշիտիպ իլք էվվէլ օնու թէճրիպէյէ գօմադ խա-թէտի: Ա է թուխթուրուպ նօլա շէհրին-տէ հուզուրունա չըգալմադը վէ փատի-շահ ֆէրմանընը օգուչուպ՝ միւթի օլ քէնտինէ գրչմա, եօղսա ածը ածը խա-քէնճէլէրտէն ոանրա էօլտիւրտիւմ, տէ-տի: Զ-էննարիոս պու թէքլիֆի գապուլ էթմէյիպ էօլիւմիւմիւ կէօղիւմէ ալմըշըմ, փատիշահընըն էմրինի իճրա էտէմէմ, հէր նէքի խաթէրտէն էյլէ տէյի ճէվապ վէրտի-յինտէ, Տիմոթէոս՝ պիր աթէշ ֆուրու-նունա աթըլտըն տէյի էմր էթտի: Լ աքին Հադդ թէալանընը քէրէմիյլէ իւչ կիւնահ-սըզ մաարմլար կիպի աթէշ արտընտա սաղ գալըպ ինսայէթքեար եարտարճըտը-նըն մէահինի էթտի: Օ ալիմ Տիմոթէոս էօքէսինտէն գուտուրուպ էլպէթտէ հադ-զընտան կէլէճէյիմ խիւլեասըյլա պիր մէն-կէնէ իւզէրինտէ ազիզին ազալարընը չէքէ չէքէ օլ տէրէճէ կէրտի քի օյնագլարը եէրինտէն չըգրպ՝ գըմրըտանմադա պիւէ թագաթը գալմատը: Անոր օրտանն գալտըրըպ էօլսիւն տէյի զընտանա աթ-տըտար, լաքին Ալլահ օնտա տախի իմոտա-տընը էքսիք էթմէյիպ տէվկիւլիւ գուլտու-նուն ճէմի ազալարընտա շիճա վէրտի, վէ

ակմալի վատլար իլէ թէսէլլի էթտի։ Տի-
մոթէոս՝ փուցցօլօ շէհրինէ կիտէճէք օլուպ
գ.ենարիոսու իլի շայիրտլերիլէ պէրապէր
արապասընա թագտը, վէ ամէ միասլի գօշ-
տուրմադ իչին եօլտա վէրտիլի զահմէթ-
լեր տիլ իլէ թապիր օլունմադ շէյ տիր։
Օրտայա եէթիշտիկինտէ ախեր սիճիլլերի
քէսիլմիշ իլի քրիսթիյանլարտա պիրլիք-
տէ իւչիւնիւտէ ազըղն ճանավարլար էօնիւ-
նէ ամտըրտը, վէ հայվանլար եադա-
շըպ գօզուլատըգտան սօնրա կէրի տէօն-
մէլէրինի կէօրտիւյիւնտէ փուլթփէրէսթ-
լերին ատէթի իւզրէ սիհրպազ տըրլար
գամէլ օլսունլար տէյի հիւքմ էթտի. վէ
լաքին սէօզիւ ազըղնտան չըգտար չըգմադ
Ա.լահըն գազէպինէ ուղրայըպ կէօզլերի
կէօրմէզ օլտու։ Ասուրը գ.ենարիոս սէճիլին
հալինէ մէրհամէթ էյլէյիպ ճիւզի տուա-
տան սօնրա կէօզիւնիւ աչտը վէ լաքին
էյլիյէ պէտէ քէմլիք էտիպ Ա.լահըն քէ-
րէմինէ շիւքր վէրմէք եէրէ թանըթանա
չօղալմասընըն տէյի էվվէլթէյիպ ազըղին
հազդընա վէրտիյի սիճիլլի իճրա էթտիլար։

Ասուրը գ.ենարիոսուն թէնինի էվվէլ
պէնեւէնթ շէհրինէ վէ սօնրա Նափօլիյէ
կէօթիւրտիւլէր։ Ֆադդ թէալա քէնտի
դուլունուն շէճաաթլըյտը չօդ միւճիզէթ-
լեր էթմիշ տիր վէ հալա էտէր։ Ա էտուճ
տաղը ամէշ փիւսքիւրիւպ շէհրինի կհա-
լինի գ.ենարիոսուն ազըզ թէնինին պիր
փարչասընըյտը տաղա տօղրու թաւիօրա չըգ-
տըգլարընտա օնուն շէճաաթլըյտը քէրիմ

Ալլահ աթէշին զօրունու թէպքին վէ ա-
ֆիլ ճէմիաթըն տուասընը գապուլ էտէր։

ՓԵՏՐՎԱՐ 15

ՍՈՒՐՒ ՈՆԱՆԱՄՈՍ

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԸՆ ՇԱՅԻՐՏԻ

Պու ազիզ Ռօլօսա շէհրինտէ քիպար-
զատէ փիլիմոն նամ հէմշէհրիսինին աա-
բայընտա խըզմէթ էտէր իտի։ Փիլիմոն
Պօղոս առաքեալըն թէսէսիրլի վազընտան
քրիսթիյան տինինէ տէօնտիւյիւնատէ ա-
խէր քրիսթիյանլարը տա քէնտի սարայը-
նա ճէմ էտիպ բուհանի սէօզ վէ նասի-
հաթլար իլէ թէսէլլի էտէր իտի։ Ղաբին
Ոնեսիմոս քէնտի աղասընա իթաաթըզ
պուլունուպ վուճուդլարըն իսպատէթինի պը-
րագմատըզտան մատէ՝ աղատ օլմագ սէվ-
տասըյլա էվտէն տախի պիր ազ շէյ թօփ-
լայըպ կիդլիճէ Ռօմայա ֆիրար էյլէտի։
Ալլահըն թէտպիր ու քէրէմի իւզրէ Ոնեսի-
մոս Ռօմատա աղասընըն տօսթու վէ քէն-
տի թանըտըդը Պօղոս առաքեալըլա ըն-
տանտա կէօրիւշիւպ քրիսթիյան տինինին
տօղրուլուղունու օնտան էօյրէնտի, վէ
վաֆթիդ օլտու, վէ հէր մահալտէ օնուն
իրզմէթինտէ պուլունմա հէվէսիյլէ Պօղոս
առաքեալա չօգ մագպուլ օլտու։

Ոնեսիմոսու աղասըյլա պարըշտըրմագ
իչին Պօղոս առաքեալ պիր թէվսիյէթ-
նամէ եազըպ, Ռվվէլա տանա խայրսըզը-

տըլսաս տա շնմոի ինքնիզէ տէ խայրլը սէվ-
կիւլիւ էվլատըմ Անեսիմոսու խըզմէթքեար
վայէսինտէ թուրթմայըպ գարտաշըն կիպի
գապուվ էյլէ, խաթըրըմ իչին գապահա-
թընը ածվ էյլէ ըէճա էտէրիմ տէյէրէք
մէքթուպու Անեսիմոսուն էլինյլէ փիլիմո-
նա եօլլատը: Փիլիմոն եօլլայանըն խաթըր
իչին մուհափզէթ իլէ Անեսիմոսու գա-
պուվ էթտի, վէ պիր ազ վազթտան սօն-
րա թէքրար Օսմայա պօղոս առաքեալա
խըզմէթ էթմէին տէյի կէօնտէրտի: Պօղոս
առաքեալ տախի խըզմէթքեար նազարըյ-
լա պազմայըպ Ընճիլի շէրիֆին վազինտէ
քէնտիյէ շէրիք էթտի:

Պօղոս առաքեալըն միւճիզաթլա պաղ-
լարը չէօզիւլիւպ զընտանտան չըգտըղընտա
Անեսիմոսու տախի պիլէմինճէ ալըպ Օս-
մաոա վէ ախէր Իթալիա սէմթլէրինտէ
Ավրիաոս էֆէնտիմիզէ վազ էտէրիտի:
Ասնրա Պօղոս առաքեալըն էլինյլէ եպիսկո-
պոսլուդ րիւթպէմինէ րէճի օլուպ Ֆիմո-
թէոսուն իչի զայէթ չօդ օլսուդունտան
օնուն ևէրինէ Ասյա սուլու եանի Էփեսոս
շէհրինէ իրսալ օլունսու: Պօղոս առա-
քեալըն էօլիւմիւնտէն սօնրա, Անեսիմոս
թէքրար զարպ թարաֆընա կիթտի վէ
փամֆսոստան կէչէրիքէն Ընդրէաս առա-
քեալըն շայիրտի իսփանիայը Պողիւքսենէ
կոյսա վէ Ասսայա բաամ կէլտի վէ օնլա-
րըն րէճաալընա պինայէն կէմիյէ պինիպ Ս-
փանեայա չըգտը վէ եէնի Ասամիլիա ատտ
օլունան էյալէթտէ Ընճիլի շէրիֆի վազ

էտիպ չօղունու տօղրու քրիսթիյան տի-
նինէ կէթիրտի վէ չօղ եէրլէրտէ քիլիսէ-
լէր տախի պինա էթտի։

Տիմոթէոս առաքեալ վէ Յովհաննէս աւետարանիչ էօլտիքտէն սօնրա Էփեսոս շէհրինտէ քեահին քրիսթիյանլարըն տէ-
ֆթէ իլէ ըէճալարընա տայանամայրըպ թէքրար շարդ թարաֆընա տէօնտիւ, վէ եաշը ալէմընը կէչմիշ իքէն Տիմոթէոսուն եէրինէ Էփեսոս շէհրի իւզէրինէ եպիսկո-
պոս մէմուր օլունուպ՝ մերհումի մէզքիուր-
լարըն էմէքլէրինի իլէրի կէօթիւրմէյէ վէ ճէմահաթընը նիզամա տօմաղա ղայրէթ էթտի։

Պիր գաչ սէնէտէն սօնրա Ընթաքեա Էպիսկոպոսու սուրբ Իգնատիոսուն տին ուղրունա թուխթուրուպ պինճիրպէնտ Իզ-
միրէ եէթիշմէսինին խապէրինի ալտրընը-
տա՝ գարշըսընա վարտը վէ պիրիպիրլէրինի կէօրիւպ մէսրուր ու միւթէսէլլի օլտուգ-
տան սօնրա այրըլտըլար։ Սուրբ Իգնա-
տիոստան սօնրա սուրբ Պոլեսիմոս էլէ տիւշ-
տիւ վէ գինճիրէ վուրուլտուպ Թօմայա կէօ-
թիւրիւլտիւ։ Օրատա Տէրտիւգոս՝ սէն քիմ սին, վէ նէ ճէհաթիէթ իլէ թանըմա-
տըղընըզ Ալլահը վարզ էտէյօրտուն տէյի սօրտուղունտա, Պոլեսիմոս պի փէրվա վէ էլճազ իլէ Քրիստոս էճէնտիմիզին գանը-
նընն պէհաթլէրտա սաթըն ալընմըշ Ալլահ գուդուչտուր, փուխփէրէսթլիքտէն տօղրու ալլահ փէրէսթլիյէ տէօնտիւր վէ տինիմ-
տէ գավլիյիմ տէյէրէք հաքիմի տախի տօղ-

րու տինէ կէթիրմէյէ չալըշար։ Ղաքին տինսիզ միւաննիա, ազիզին սէօզլէրինէ առա- լա գուլագ վէրմէյիպ պէօյլէ սէրպէսթիւթ- լէ ճէվապ վէրտիյի իչին ամէնըընատան վէ սուսուզլուղունատան էօլսիւն կիթապին տէյի պիր զընատանա ամթարըտար։ Ընդիզ օրատա օն ան.քիզ կիւն պիր շէյ եէյիպ իչմէտէն առաղ գալըպ վազ ու նատիհաթլարըյլա չօգ փուԹ-փէրէսթլէրի իգրար էթտիյի Քրիս- տոսուն տինինէ կէթիրտի։

Վ էլ հասըլ Տերտիւզոս՝ ազիզի փուց- ցօլօ շէհրինէ կէօթիւրտիւ. վէ օրատա տախի ազիզին վազըյլա չօգ փուԹ-փէրէսթ- լէր տէօնտիւյիւնատ հաքիմ գուտուրուպ խայլի զէման գալըն տէյէնէ.քլէր իլէ տէց- տիւրտիւ վէ սօնրա եիւզիւ գօյու եաԹը- ըրպ վիւճուտունու փարէ փարէ էթտիր- տի, վէ Ննեսիմոս պու շիտաէԹլի իսքէնճէ- լէր արատընատա եարատըճըսընա շիւքր ու ախնալէր օգուչարագ փաք րուհինի Ընլահըն էլինէ Թէսլիմ էթտի։

ՓԵՏՐՎԱՐ 16

ՍՈՒՐՏ ՅՈՒԴԱՆ

ԱՌԱՔԵԱԼ

Ընդզ ուսԹատը Քրիստոսու զամ- մադլայըպ սաԹան խաին Յուդատան ֆարդ օլունմա իչին պու ազիզ՝ Ծադէոս վէ Ղէ- բէոս եանի մէահու իգրար, վէ ապէ մա- լիք իւննանըյլա ատտ օլունուր։ Վ ալի-

տէսի՝ ազիզ պիքիր Ա՛երեէմին գըզդար-
տաշը Ա՛արիամ վէ փէտէրի՝ սուրբ Յով-
սէփին գարտաշը կղէովպա օլմուշ տուր:
ՎԻուլկէն տիւնեայը բէտտա էտիպ Վրիս-
տոսուն էնսէսինտէն կիլմատիկի իչին ղայէթ-
լէ օնա մագպուլ օլտու: Վրիստոսուն
շայիրտլէրինին սըրասընա նէ գէման վէ
նաասըլ կիլմիշ տիր Ինճիլի շէրիֆ օլ պիր
առաքեալլարըն ատընըն սըրասընատագ
պիր շէյ սէօյլէմէզ:

Վրիստոսուն Ըամբարձումունտան վէ
Րուհուլլահըն կէլմէսինտէն սօնրա Յուդա
առաքեալ տախի օլ պիրլէրի իլէ պիր օլուպ
տիւնեայը շէյթանըն եէսիրլիյինտէն խէ-
լաս էթմէ իչին սաի պէլիղ էթտի: Ն՛ե-
հուտիսթանտա, Ն՛իլ ճէզիրէտէ, Ն՛րմէնիս-
թանտա վէ ախէր թարաֆլարտա կէզիպ
թիւրլիւ միւճիզաթլարլա չօգ խասթէլէրե
շիֆա վէրտի վէ չօգ փուլթփէրէսթլէրի
տօղրու տինէ չէվիրտի: Վ՛է եէնի տէօն-
միւշլէրի գապուլ էթտիքլէրի տին պապին-
տէ իսթիմամ իւզրէ սագլամաղ իչին թէէ-
սիրլի մէքթուպլար թահրիր էթտիք-
տէն սօնրա՝ Ն՛ճէմիսթան թարաֆընտա
էօլտիւ, եախօտ ախէր բամիլէրին զիւիմին-
ճէ օղ իլէ վուրուլտու, վէ եախօտ պալ-
թա իլէ պայր փարչէ փարչէ օլտու:

ՓԵՏՐՎԱՐ 17

ՍՈՒՐԲ ԹԷՈՊՈՐՈՍ

ՃԷՆՔՃԻ

Սուրբ Թէոդորոս փութփութէրէսթ ա-
թալարտան տօղուպ՝ թա քիւչիւք եաշըն-
տան քէնտիյի ճէնքճիլիք խըզմէթինէ վէր-
տի: Ընքեր արտաընտա պուլունան քրիս-
թիյան ճէնքճիլէրլէ միւսահապէթ էտե-
րէք եավաշ եավաշ կէրիչէք Ալլահը թա-
նըրը վէ կիզլիճէ օնու իդրար էթմէյէ
պաշլատը: Ընդատաշլարը փութխանէյէ
կիթտիքլէրինտէ Թէոդորոս պիր վէսիլէյ-
լէ օնլարտան այրըլըպ քրիսթիյանլարըն
ճէմ օլտուղու մահալլէրէ վարըրտը վէ լա-
քին տահա իդրար էթտիյի տինի ալանի-
յէթէն սէօյլէմէյէ ճէսարէթ էտէմէզտի:

Ա՛էմի քրիսթիյան օլանլար եա փութ-
լարա թափսընլար վէ եօղսա թիւրլու իս-
քէնճէլէր իլէ զայըպ օլսունլար տէյի պիր
փատիշահ ֆէրմանը օղունտուղունտա
Թէոդորոս տինինի զայըրը կիզլի ատզլամա-
յըպ՝ աշիքեարէն, Քրիսթիյանըմ վէ Քրիս-
տոսուն ուղրունա գանըմըն սօն տամլա-
սընատագ տէօքմէյէ հազըրըմ տէյի չա-
ղըրտը: Փութփութէրէսթիլէր պունու տույ-
տուղլարընտա ապիզի Թուփթուպ հաքիմին
հուզուրունէ չըղարտըլար. հաքիմ՝ ապիզին
չաղը վէ տիլեկլիլիյինէ խայլի նատար էթ-
տիքտէն սօնրա, կէլ օղուլ քէնտինէ գըյ-
մա, ալլահլատա դուրսան սուն վէ տիւնեա-

նըն սէֆասընը չըգար տէյիպ՝ միւշհունմէ իչին վատէ տախի վէրտի։ Ընդէղ Թէոդո-
րոսուն վատէյէ հաճէթի օլմայըպ՝ միւշհուն-
միւշ վէ գարտարընտա գավի իտի իսէ տէ,
էզճիւմլէ տահա էյի հաղըրլանմադ իչին
վատէսինի գապուլ էթտի։ Ա ազթ թէք-
միլ օլտուղունտա ֆիլիլէն տախի միւշհուն-
տիւյհունու կէօսթէրմէք իսթէյիպ կէճէ-
լէյն շէհրտէն միշարը չըգտը վէ փուլթա-
րա սունուլմուշ միւթէպէր փուլթխանէ-
լէրին պիրիսինէ աթէշ վէրիպ թէմէլլէրինէ
գատար եագտը։ Իրթէսի կիւնիւ շուրայա
պուրայա ատամլար տաղըլըպ էտէնի արա-
տըգլարընտա, Թէոդորոս հիւանիւ իրատէ-
սիյլէ տիվան եէրինէ վարըպ՝ շէյթանլարըն
եաթաղընը եագան պէնիմ, պաշգասընըն
գանընտա կիրմէյին տէտիյինի փուլթիէ-
րէսթէլէր իշհթտիքլէրինտէ հայգըրտըլար,
վէ ազիզին իւզէրինէ հիւճմ էտիպ ճէ-
պրէն տիվանտան տիշարը սիւրիւքլէմէք իս-
թէտիլէր։ Ֆաքիմ տախի պու վազըյա
ինանամայըպ բէամէն՝ եագան աչընմըյին,
վէ խաթտանա աֆվընն տախի վա՞րմը տէյի
ազիզէ սիւալ էթտիյինտէ, պէլլի էֆէնտիմ
պէն եագմըշըմ. գապահաթըմ եօղ. քի
աֆվ տիլէյիմ, հաթթա եագմամըշ տախի
օլտամ շիմտի եէնիտէն եագարըտըմ տէյի
ճէվապ վէրտի։ Ֆաքիմ զաղապէ կէլիպ
ինճէ չըպուղլարընա ազիզի տէօյսինլէր
տէյի էմր էթտի, վէ ասնրա գօզմուշ զըն-
տանա աթըպ գարտարընտան տէօնմէգտէն
տահա պէտթէրինէ հազըր օլ տէտի։ Թէո-

դորոս պու խաքէնճէլէրան հիչ ճէսարէ-
թինի ղայպ էթմէյիպ ղընտանուա տայիմ
տուայլա Քրիստոսուն եարտըմընը տիլեր-
իքէն՝ պիրտէ ղաֆլէթէն Քրիստոս կէօ-
րինիւպ՝ Նօրդմա սէվկիլիւմ Թէոդորոս,
հէր խաքէնճէլէրին արասընտա պէն սէնին
իլէյիմ տէյի Թէսէլլի էթտի:

Պիր գաչ կիւն միւրուրինտէն սօնրա
հաքիմ Թէքքար հուզուրինէ չաղըրըպ
Թէքքար տին իւզէրինէ Թէֆթիչ էթտիք-
տէն սօնրա միւրաաթնա էրէմէյճէյինի
էյիտէն անլատըղը իչին ազիզի պիր տիրէ-
յէ պաղլաթտը վէ տէմիր Թարագլարըա
Թէննինի գազըթտըգտան սօնրա մէշալէ իլէ
տաղլաթտը: Պու խաքէնճէ ղայէթլէ շիա-
տէթլի օլտու, զիրա զալիմ ճէլլաատլար ազի-
զին քէմիքլէրինէ գատար էթինի սըյդըրըպ
եազտըլար. էզճիւմլէ Թէոդորոս շազ վէ
կիւլէր եիւզիւլէ տուրուպ, Նաւիթ փէյ-
ղամպէրիլէ, Ընէր ան խալխըզ էֆէնտիմին խա-
մինի Թէպարիք էտէյիմ վէ մէտհիլէպիմ-
տէն էքսիք օլմասըն տէր տուրուրտուտու:
Հաքիմ պունուն տախի քենար էթմէտի-
յինի կէօրտիյիւնտէ՝ քէսքին ատէշ եան-
սըն վէ Թէոդորոս իչինէ ատըլըպըն տէյի
էմր էթտի: Ընդիկ եօլտա կիտէրիքէն պու
էմր իչին մահզուն գալմըշ տօսթլարընտան
պիրիսինէ րաստ կէլտի. օնու Թէսէլլի է-
տիպ եիւրէք վէրտիքտէն սօնրա՝ Նօրդմա,
չափուճապ էնտէմտէն կէլ, վարտըղըմ
եէրտէ սէնի պէքլէյիմ տէյիպ հէմէն իլէ-
րի երղըլմըշ օտուն եէրինէ կիթտի, վէ

աթէղին իւզէրինէ պիր խաչ նիշանը չըգարտըգտան սօնրա գօրդուսուզ իչինէ աթըլըը վէ Նարատըճըսընըն իսմի շէրիֆինէ սէնալէը օգօւյարագ Ն֊ֆէնտիմիզին 304 թարիխինտէ հասրէթ չէքտիյի մարտիրոսլուգ թաճընը ալմաղա նայլ օլսուս։

ՓԵՏՐՎԱՐ 18

ՍՈՒՐԲ ԻՆՆՈՎ֊ԿԵՆՏԻՈՍ

ԸՕՄՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Պու ազիզ Ըօմայա եադրն Ա֊լպանօ տէնիլէն շէհրտէ տօղուպ էֆէնտիմիզին 402 սէնէսինտէ քէնտի ֆազուլէթ իւ իսթիհգագը իչին տահա գըրդ իքի եաշընտա իքէն Ըօմատա սուրբ Պետրոսուն քիւրսիսինէ ճիւլուս էթմէյէ ինթիխապ օլունսուս։ Անընըպա կէչտիքտէն սօնրա, տահա գիտտէ քէնտիյէ սիփարըշ օլմուշ սիւրիյիւ էյի գայըըմադ իչին եարատըմա միւհթաճ օլսուղունու թանըյըպ տուսա վէ փէրհիզլէ քիւլլիյէն Ա֊լլահա սըղընըը վէ օնուն հիմայէսինի տիլէր իտի։ Ո֊էր շէյտէն էվվէլ ճէմիաթընտա էյի իպրէթ վէրիպ Ա֊լլահըն հագգ էօքէսինի թէպքին էթմէ իչին օրուճ թուրթար վէ ախէր իպատէթ թալիմաթլարըյլա նէֆսինի զապթ էտէր իտի։ Ո֊էվխիյէ, պահուսուս կիւնահքեարլարըա չօգ հագիմլիյէ սէօյլէշիպ եիւրէքլէրինի քէնտիյէ ճէլպ վէ ճանլարընը Ա֊լլահա քէսպ էթմէյէ չալըշըրըտը։

Թօմասան տահա օվ ասիրվէրտէ փութ-
փէրէսթվէրին պէտ աստէթվէրի գալդմա-
յըպ չօգ կիւնահօրդ ճանվարտա շէնքը օլուր-
ուտուվար. սուրբ Ննոմվկենտիոս գապկի
հալ իւզրէ պու շէյին էնահինտէն տիւ-
շիւպ սուրբ փրուտէնցիոսուն վէ օնուն
կիպի սահր ազիզ վէ ալիմ քիշիվէրին եար-
տըմըյլա պիւսպիւթիւն գալտըրամատըյ-
սատա չօգ էքսիվթաի: Ընգինն գայրէթի
եալընըզ Թօմայա նիզամ վէրմէտէ օմմայըպ
տիւնեանդն տէօրթ թարաֆընտա օլան
քիլիսէվէրին նիզամ ու բապթընա մուգա-
յէտ օլտու: Խափանիա եպիսկոպոսվարընդն
մապէյնինտէ զուհուր էտէն տին մատտէ-
սի հապգընտա իսթիվալը տուլյտուղուն-
տա թէէսիրվի վէ միւֆասըլ մէքթուպ-
լար եազըպ արտվարընը պուլմտըդա չալըշ-
տը: Յովհան ոսկեբերանդն Խթամպօլտա
շէքտիյի զուլմա նէ գատար եիւրէյի գը-
րըլըպ՝ թէսէվլի քեազըտվարը թահրիր
էթմիշ տիր տիվ իլէ թապիր օլունմազ:
Պու ազիզ շէհր վէ էյալէթի եպիսկոպոս-
վարընդն րէճասընտա բիայէթէն տին վէ
սուրբ խորհուրդվար պապընտա էլճալը
չօգ չիթտապվար թէէվլիք էթմիշ տիր:
Պունդա քէզալիք ախեր տախի խայրը շէյ-
լեր էթմէք արզուսինտէ իքէն Գուլթ
աէնիվէն միլլէթին փատիշահընդն վէ Ննո-
բիոս չասարընդ արտասընտա զավզա զուհուր
էտիպ ճէմի գուբտուղու շէյվեր կէրի գալ-
տը: Թօմա բիճապ քիպարընդն թէքլիֆինէ
պինայէն սուրբ Ննոմվկենտիոս պու իքի

փառիշահլարըն արաբըներ պուլուպ ուզ-
լաշարըմադա չօգ չալըշար, լաքին էմէյի
պօշա չըգարըղընտա քէնտիսի Իօմանան
տիշարը գաչըպ ճէմիաթընըն չէքտիյի
ըէնճիաե վէ գուլմլար իւզէրինէ աղլար
տուրուրուտու: Վ՝ագթ բուխաաթ վեր-
տիյինտէ պիր թաղրիպ Իօմայա ավտէթ
էթտի, վէ եավաշ եավաշ գավգա քէսիլ-
տիյինտէ թէքրար քէնտիսի գատիմի ատէ-
թի իւզրէ քիլիսէսինին նիզամընա մէշգուլ
օլտու: Ընլահատան վէրիլմիշ հիւքմու նու-
ֆուզուսլա էսքի Թունուզ վէ Մէլա ժողով-
քուսլա ըէտտ օլունմուշ պեղապեանլարըն
գալաթ թաւլիմաթընը քէնտիսի տախի
ըէտտ էտիպ Յողովքուն վէրտիյի իլամը
միւգարրեր էթտի:

Պու գատար գահմէթտէն սօնրա էմ-
յինին էճրինի ալմադ իչին Ն.ֆէնտիմիզին
417 սէնէսինտէ վէֆաթ էտիպ կէօյլեր
տէվլէթինէ թէպտիլ օլտու:

ՓԵՏՐՎԱՐ 19

Ս Ո Ւ Ր Բ Մ Ե Ս Ր Ո Պ

ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Ն՝ՐՄԷՆԻ միլլէթիմիզին ազիմ վէ ազիզ
վարդապետի Ս՝եսրոպ էրմէնիսաթանըն Տա-
րօն էյալէթինին Հացեկաց տէտիքլէրի գա-
ռապարնտա տինտար վէ իպատէթքեար
Վ՝արդան Նամ քիմսանէնին էվլատըլըտր.
պու ազիզին ատըլ իսմի Մ՝աշտոց ուտու,

վէ Ս՝եսրոպ չաղբըլմասընըն սէպէպի իլիմ-
տարլըղը վէ ուսթալըղը իչին տէնիլմիշ
էթյաս օլունուր: Վ՝իւչիւք չաղընատն
պէրի սուրը Ներսէս Հայրապետին էլի ալ-
թընատ թէրպիյէ վէ իլմէ թալիպ օլուպ
օնուն շայիրատ վէ սօնրա քեամթիպի օ-
տու: Սուրը Ներսէս էօլմիւքտէն սօնրա
Ա՝արաղատ, Ն՝րշակ, Ա՝աղարշակ վէ Խոս-
րով երմէնի փատիշահլարընըն էյեամինատ
գաֆույա վարըպ իլմէ աշինալըղը վէ տէվ-
լէթ խըզմէթինատ իշկիւպարլըղը իչին տէֆ-
թէրատարլըղ րիւթպէսինէ նատպ օլուն-
տու, վէ ճէնքճիլիք սանատընատ տախի
չօղ իլերիլէյիպ փատիշահլարըն վէ րիճալ
քիպարըն իֆրատթ սէվկիւլիւսիւ օլտու:

Պու ճինս մէսնէտ վէ տաղտաղա ար-
սընատ իքէն եինէ տուտ վէ իպատէթ թա-
լիմաթընը պէր թարաֆ էթմէկիպ շէպան-
րուղ սուրը քիթապը էլինատէն պըրագմազ-
րատ: Ա՝նհատըլ խայլի միւտտէթ պու
թարիղ իզնէ էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա
պիլքիւլ թէրքի տիւնեա էտիպ րահիպլէր
մանատաթընընա կիրտի, վէ քահանալըղ տէ-
րէճէսինէ էրտիյինատ տուտարնա վէ Ա՝լլահ
խըզմէթինէ տահա զիատէ մէշղուլ օլտու:
Ա՝կէչիրտիյի էօմրիւնտըզըլտը տահա քէնտի
արզուսինէ մութապըղ կէօրիւնմէյիպ չէօլ
վէ իպտիդ եէրլէրէ չէքիլտի վէ միսալի մէկէք
էօմր սիւրիւպ քէնտիյէ կէլէնլէրի րուհանի
եօլատա թէրպիյէ էթտի: Պուրատտա տախի
չօղ էլէնմէյիպ Ա՝րմէնի միլլէթիմիղին ուղ-
րունա խայր իշլեր էտէպիլմէ իչին շայիրա-

լերինին պիր գաչըյրլա Գողթան թաղաճ-
լարընա էնոի վէ չօղ միւճիւզէթլէր էյլէ-
յիպ պագը գալան փուլփէրէսթլիքլէրի
վէ բագուլթասըզլըգլարը ատֆ վէ Ինճիլի
շէրիֆին նաւրուզնու ալէմէ նէշր էթտի ։

Օլ էռնայէ գաւսար Էրմէնի լիսանընընն
Հարֆլարը օլմասըզընսան Րում վէ Միրեա-
նի լիսանի Հուրուֆլարըյլա Էրմէնի քի-
թապլարը ինշա վէ մէշդ օլունուրուսու ։
օլ աեպէպտէն պայաղը խալզ օգումա եազ-
մա իլմինտէն պիխապէր գալըպ, եալընըզ
էրմէնիճէ լիսանինէ աշինա օլանլար ախէր
լիսանլէրին եազըլմասըյլա էրմէնիճէյի օ-
գուշուպ անլայա պիլմէրիսիլէր ։ Ասուրբ
Ա՛եսրոպ պուննա պիր չարէ պուլմազ իչին
կէճէ կիւնտիւզ տիւշիւնիւպ ալիմ քիմսէլէր
իլէ տախի իսթիշարէ էտէրիտի ։ Էնճամ
չօղ զահմէթտէն վէ խայլի տուստէն սօն-
րա Թէոպիլի իլահի վէ պիր ազամիպ րու-
յայլա Էրմէնի լիսանըմըզընն եազըլմասընը
իճաս էթտի ։ Պու ազիզ՝ Էլլահըն եար-
տըմըյլա Կիւրճիլէրին վէ Ճիվանլարընն
տախի Հուրուֆտունուն փէյտա վէ իճաս
օլմասընա աեպէպ օլմուշտուր ։

Պունտան պէօյլէ Ա՛ռամշապուհ փատի-
շահընն վէ ասլը Ասհակ Պարթեւին րիզա-
սըյլա մէտրէսէլէր եափտըրըպ վէ միլլէթ
իչինէ եազըպ օգումա իլմինի ասգատուգտան
սօնրա՝ լիսանի ախէրլէրտէն Էրմէնի տիլի-
միզէ չօղ մէնճաապէլը քիթապլար թէրճի-
մէ էթտի ։ Ասուրբ Ասհակ էօլտիւքտէն
սօնրա մէրհումտուն եէրինէ կէչտի վէ անդը

այ միգտարի քէնտիյէ սիփարիշ օլմուշ ճանլարը էյիճէ գայըտըգտան սօնրա էֆէնտիմիզին 440 աէնէսի Ա՛ալաըշապաա շէհրինտէ էյի էօլիւմ իւլէ էօլտիւ։ Ա՛անընը թէսլիմ էթտիյի վագթ, էվվին իւգէրինտէ պիր միւնէվվէր խաչ կէօրիւնիւա՝ ազիզ թէնի Օշական տէնիլէն գալատա կէօմիւլիւնճէյէտէք թապուտունուն իւգէրինտէն գալգմատը։

ՓԵՏՐՎԱՐ 20

ՍՐՐՈՒՀԻ ՊՐԻՆՑԻՏՆ

Պու նամտար ազիզէ Շէվէտ թօփրաղընտա քիպարգատե վէ իպատէթքեար ալթալտրտան տիւնեայէ կէլտի։ Ա՛ալիտէսի Սիկրիտա Համիլէլիյի վագթ տէնիզտէ պիր թէհլիքէլի ֆօրթունայա բասթ կէլնիպ միւճիզէթլէ գուրթուլտուղունտա կէճէլէյն պիր բաղպէթլիւ իսթիյար կէօրիւնիւպ, վա՛ր բահմինտէքի թաշըրաղըն էվլատընա միւթէշէքքիր օլ, Ա՛լլահ օնուն խաթրը իչին էօմրիւնիւ ատնա պաղըշտը, փագաթ չօճուղուն թէրպիյէսինէ էյի մուգայէտ օլ, զնրա ազիմ սուրբլուգ մէրթէպէսինէ եէթիշէճէք տիր, տէտի։ Ա՛ալիտէսի էօմրիւ օլտուգճա ազիզ զրգընըն թէրպիյէսինէ էյի տիգգաթ էթտի, վէ քէնտի էօլտիւյիւնտէ Պրինճիտա տահա եէտի եաշընտա իքէն Ա՛լլահտան գօրգար գահիտէ թէյգէսինէ թէսլիմ

օլունտու։ Ո՞ն եաշընտա իքէն Քրիստոս էֆէնտիմիզին չէքտիյի էզիյէթլէր իւգէրինէ պիր քարոզ իշլէմտի, վէ կէճէ Քրիստոս էֆէնտիմիզ քէնտիսի խաչ իւթիւնտէ գանա միւլէվվէս օնա կէօրիւնտիւ. պու հալտէ Քրիստոստու կէօրտիւյիւնտէ, ա՛ էֆէնտիմ, քիմ սէնի պու հալէ կէթիրտի տէյի սիւալ էթտի, վէ պէնի սէվմէյիպ թէմսիհլէրիմի այագ ալթընա ալանլար վէ հաստըզ էյլիքլէրիմէ նամքէօր պուլունանլար տէյի, Քրիստոստան ճէվապ ալար։ Պունտան սոնրա ախէր տահա չօզ սէմավի կէօրիւնիւշլէր պու ազիզէյէ վուդու օլմուշտուստա պու իլք Քրիստոստուն կէօրիւնմէսի օլ տէրէճէ ֆիքրինտէ թապօլունտու։ քի հէր տէֆա ազլընա կէլտիյինտէ կէօզ եաշը տէօքէրիտի։ Կէճէլէյն կիզլի գալգըպ տուայա տուրուր վէ ուզուն թէֆէքքիւրլէր էտէր իտի, վէ հէր կիտունէ իրատէթինի գըրըպ Քրիստոսուն խաթրը իչին էզիյէթ վէ ըզնճիտէ չէքմէք արզուվէր իտի։

Ո՞ն իւչ եաշընտա իքէն փէտէրինին էմրինէ գարշը կէլմէյիպ Նէրեչիա պէյի Ուվֆօն նամ պէյզատէ իլէ թէզէվվիւճ էթտի։ Անգ վագթ զարֆընտա օլ տէրէճէ ազասընըն կէօնլիւնիւ քէնտիյէ ճէլպ էթտի քի եավաշ եավաշ ատէթ էթտիյի ցյուն վէ գումարպազլըգ վէ պունա տահիր ախէր պէտ խուլլարընտան վազ կէչիրիպ Ալլահըն թէմսիհի իւգրէ քրիստիյանճա եաշամազա եիւզ թուտուրտու։ Անկ

պրիճիտանըն ամօրթ էվլատը վէ ամօրթ դըզը օլսուն. էվլատընըն իքիսի տահա կիւնահ նէ օլսուդունու պիլմէյէն Ալլահտան տաւֆիք օլմնուպ ճէննէթէ նայլ օլսուլար վէ օլ պիր իքիսի եահուտիլթանա կիտէր իքէն էօլտիւլէր: Գոզլընըն իքիսի ամէվլէթ սարայը իչինտէ ֆաղուվէթ վէ իսաատէթ էօրնէյի օլուպ ճէմի տիշէնլիկլէրէ էյի իպրէթ օլսուլար. իչինճիսի պիր մանսաթրա կիրիպ զահիտանէ էօմր կէչիրտի վէ ամօրտիւնճիւսիւ կատարընէ Օսմա սրբազան քահանայապետինին էմրիյլէ սուրբլար սրբատրնա զայա օլունմուշ տուր: Սրբուհի պրիճիտա նէ կիւնէ քէնտի էվլատլարընըն էյի թէրպիյէսի հաղդընատա տիգգաթ էթմիշ տիր, պալատէ վէքը օլունանլարտան սուհուվէթլէ ճէհմ օլունապիլիր:

Ինվլինին բիզատրյա պիր պիմարխանէ պինա էթտի վէ հէր կիւն սաաթ սաաթ կիտիպ օրատա խըզմէթ էթտիքտէն սոնրա չօզ ավճա խասթէլէրին այաղընը եայդայըպ էօփէր իտի: Պիր կիւն էնվլինէ Յակոպոս առաքեալըն մէզարընա զիյարէթ էթմէ իչին Խափանեատա Քոմիսօթէլտա շէհրինէ կիտտի, վէ տէօնիւշտէ էնվլի աղըր քէֆխիվլէնիպ եաթտըղընատա, սուրբ Վիոնեսիոս աղիղէյէ կէօրիւնիւպ խայլի չօզ օլաճաղ մատատէլէրտէն մատա էնվլի Ուլֆօնէնին տախի տիւզէլէճէյինին խապէրինի փէշինճէ օնա պիլտիրտի: Գիվլվագը Ուլֆօն սաղալտրդտան սոնրա զայրը

տիւնեա իչին տիւնեատա եաշամադ խա-
թեմէյիպ զահիաե էհլինին ըիզասըլա
կիատերաեան թատպիր օլունան բահիպլէրին
մանատթըրընա չէքիլտի վէ օրատա իպա-
տէթ իւզրէ եաշայըպ էօմրիւնիւ թէքմիլ
էթտի։

Պունատան պէօյլէ օթուզ սէնէ միդատարի
տահա որբուհի Պրիճիտա եաշատը, վէ
հեր արզուսինի եէրինէ վարտըրան էն-
կելլերտէն պու կիուհնէ խէլատա օլտուդատան
ոճնրա քիւլլիյէն քէնտիյի իպատէթ թա-
լիմաթընա վէրտի, վէ վարիյէթինին նըս-
ֆընը սաղ օլան գըզլարընա, վէ նըսֆընը
ֆուգարէլէրէ թէվդի էտիպ քէնտիտի րի-
յազաթ իւզրէ եաշամադա գարար վէրտիւ։
Էֆֆէնտէ տէօրթ տէֆա օրուճ թուռ-
թարըտը, ճումա կիւնլէրի սատե էքմէք
վէ սույուդա կէչիրիրտի. չօգ կէճէլէր ու-
յումայըպ տուա վէ բուհանի թէֆէք-
քիւրլէր վէ իլահիլէր իլէ էյլէնիրիտի։
Պ՝ալան վարիյէթիյլէ հեր կիւն օն իքի
ֆուգարէյէ եէմէք վէրիպ օնլարա ալչազ
կէօնիւլլիւլիւյլէ խըզմէթ էտեր իտի։ Ա՛լե-
մըշ Ա՝արատեա իչին պիր մանատթը պի-
նա էթտի, վէ գանուռնլարըն շուրութու-
նու Ա՝րիատոս էֆէնտիմիզ ազիզէյէ իհսան
էյլէմիշ տիր։ Ա՝յրատը չօգ կէչմէյիպ քէն-
տիտի տահի պինա էթտիյի մանատթըրտա
չէքիլտի, վէ օլ պիր զահիտէլէր իլէ պիր-
լիքտէ զահիատանէ եաշատը։

Իքի սէնէ միդատարի օրատա գալտըգ-
տան ոճնրա, գըզը Կատարինէ իլէ պիրլիք-

ան առաքյալները մեզարընա գիյարէթէ չըզ-
տը վէ Յօհայա եէթիշտիինան պիր հիւմ-
մայա կիրիֆթար օլուպ խայլի էզիյէթ վէ
աղըրլար չէքտիքտէն սօնրա բույասընան՝
նայլ օլաճաղը դուրթլու տէվլէթ խապէ-
րինի տէֆաթ իլէ Քրիստոս էֆէնտիմիզ-
ան առւյուպ թէսէլլի օլաու. վէ էնճամ
եէթմիշ պիր եաշընան իքէն խաստովա-
նանքընը օլուպ Արքութիւնունու ալարգ-
ան սօնրա, գըզը ազիզ Կաստրինէնին
էլինան ազիզ փաք բուհինի Ալլահա թէս-
լիմ էթտի։

ՓԵՏՐՎԱՐ 21

ՍՐՔՈՒՀԻ ՄԸՐԿԻՈՆԸ

Սրքուհի Մարկիանէ Դիոկղետիանոս
վէ Մաքսիմիանոս գրալլարընը վազթինան,
Մաղըրպտա Րուսուգուր տէտիքլէրի շէ-
հիրտէ քիշիգատէ վէ զէնկինն սթալարտան
տիւնեայէ կէլտի։ Պու ազիզէ թատպիաթ
վէրկիտի կիւզէլլիյինի վէ ախէր պուննա տաիր
տիւնեէվի շէյլէրի խօրլայըպ փաքլիյինի
Քրիստոսա ֆիտա էթտի, վէ հէր թիւր-
լիւ զէվզ ու սէֆալէրտէն իպա էթմէսինէ
տէ գանատթ էթմէյիպ, տահա էյի քէն-
տի սէվկիւլիւսիւ Քրիստոսա խըզմէթ էթ-
մէ իչին վաթանընը թէրք էթտի վէ էյա-
լէթինին փայիթախթը ՚ՀԷզայիրէ վարըպ
պիր քիւչիւք գօլնպա իչինէ չէքիլտի վէ
քէնտիսի քիւլիյէն տուայա վէ թէֆէք-

քիւրէ վէրէրէք, Ղրիատոս էֆէնտիմիզին ուղրունա գանընը տէօքմէյէ հազըրլանտը։ Պիր կիւն Ա՛ղգայիր շէհրին մէյտանընտա կէզէրիքէն Ա՛նահիտ աէնիլէն փուԹուն Թաավիրինի կէօրտիւ, վէ եավաշ եավաշ եանընա վարըպ ափանսըզտան վուրտուս վէ եէր իլէ եէքսան էԹտի։ Ա՛տալգ պուննու կէօրտիւյիւնտէ Ա՛արկիանէնին իւզէրինէ տիւշիւպ եումրուգ վէ ԹէքմիլԷր իլէ խայլիճէ էօրսէլէտիքտաէն սօնրա հաքիմին հուզուրունա չըգարտըլար։

Հաքիմ տահա պիր շէյ սօրմատան Ա՛արկիանէ քրիսԹիյան օլտուղունու վէ Ղրիատոսա սէճտէ էտիպ սախԹէ փուԹլարտան իբրահ էԹտիյինի այան ու աշիքեար կէօսԹէրտիքտաէն մաատա, փուԹփէրէսԹլիքտաէն վազ կէլսինլԷր տէյի հաքիմ վէ էԹրաֆտաքիլԷրէ տախի նասիհաԹ էԹտի։ Հաքիմ ղազէպէ կէլիպ ազիզէյէ եավուզ սիլլէլԷր վուրտուրտուգտան սօնրա պատէհու էտէպսիզ մաԹրազչըլարըն էլինէ ԹէսլիմԷ էԹտի։ Ա՛պԹիատա Ցլամէոս իսմիյլէ պիր մաԹրազչըյա ԹէսլիմԷ օլունտու, վէ ափանսըզ միւճիզաԹէն ազիզէնին տէօրԹ Թարաֆընա չէքիլէն տիվար, մաԹրազչընըն մէքրուհ մէյլինէ մանի օլտու։ Պու վազըատէն մաԹրազչը իւրքիպ՝ իրԹէսի սապահ Ա՛արկիանէնին աՀայաղընա տիւշտու վէ Ա՛լլահտան պէնիմ իչին աճվ տիւէ քի շու մէքրուհ խըզմէԹիմտէն պիր ան էվվէլ գուրԹուլայրմ տէյի նիյազ էԹտիյինտէ, նահատակ օլաճաղըմ

կիւն արդուն թէքմիլ օլսուն տէյի, Ա՛ար-
կիանէ օնա վատ էթտի։

Ցիլ հալ պու միւճիղէթին խապէրի պիւթիւն շէհրին իչինտէ չավ օլուպ՝ հա-
քիմին դուլաղընատատ վարսը։ Ա՛իսան-
նիա հաքիմ ախէր մամթրազէյնէն էլինէ վէրսինլէր, վէ օ տա օլմազսա իրթէսի կիւն
թէքբար պիր ղայրիսինէ թէսլիմ էթսին-
լէր տէյի էմր էթտի. լաքին պու ճիւմլէ հիչ պիր ֆայտէ էթմէյիպ՝ փաքլղինէ քիր
կէլէճէք անտէ օ հիքմէթլի տիվարըա Ա՛լահ ազիզ ճարիյէսինի հրֆդ էտէրիտի։
Ա՛ղիղէնին ասքին օլտուղու կէր՝ ճէմաաթ պաշը Բուդարիտա նամ պիր եահուտինին էվինէ եադըն օլուպ իչինտէ օթուրանլար ազիզէյի մասգարա էտէր իտիլէր։ Սրբու-
հի Ա՛արկիանէ Ա՛լահ մուհապպէթի աթէ-
շինլէ թուրթուշուպ, էվինն իւսթիւնէ կէօ-
տէն աթէշ էնիպ՝ եադըն վէ քիւլ էթ-
սին, վէ պիր տահա օրտտա պինա գուրուլ-
մասըն տէյի լանէթ օգուտու։ Ա՛ ապրա սրբուհի էօլտիւյիւ վազթ մէրտում եա-
հուտիլէրին էվինէ աթէշ էնիպ՝ իչինտէքի տաէմլէր իլէ պէրապէր քիւլ էթտի վէ պիր տահա օլ մահալտէ պինա գուրուլմասը։

Ա՛նիհայէթիւլ էմր սրբուհի Ա՛արկիանէ-
նինն տահտատակ օլաճագ կիւնիւ կէլտի։ Ա՛ալդ թէմաշա եէրինէ ճէմ օլուպ մամթրազ-
չըլարըն օյունու պաշլատըղընտա պալատէ գիքը օլունան Ցլամէտա սրբուհինին վատի միւճիպինճէ ճէմաաթըն ըէճատըլա ազա-
տէլինին պուլտու, վէ ատնրա հաքիմին

էմբի իւզրէ օրատա պուլունանլար ազիզէյի պիր տիրէյէ պաղլայըպ ճանավարլարըն էօնիւնէ աթարլար : Իւլ իպլիս իւզէրինէ պիր գուտուրմուշ արսլան սալտըլար , լաքին Հայվան օնա պիր քէտէր վէրմէյիպ ուսլու տուրտուղունատա՝ սէյիրճի եահուտիլէրին բէճասընա մէպնի պիր ազղըն պուղա սալը վէրտիլէր , քի ազիզէնին պաղրընը տէլիպ նիմճէնազէ օրատա պրրազտը , վէ սօնրա թէքրար ցյուն եէրինէ կէթիրիպ տիրէյէ պաղլատըզատան սօնրա թիւրլիւ իսքէնճէլէր վէրտիլէր վէ Մարկիանէնին ղայրի թազամէր քէսիլիպ էօլիւմիւնիւ եագըն կէօրտիւյիւնատէ, Նա՛ Րէպպիմ բուհիմի սէնին էլինէ թէսլիմ էաէրիմ տէյէրէք կէօյլէր ճէննէթինէ նայլ օլտու :

ՓԵՏՐՎԱՐ 22

ՍՈՒՐԲ ԿՈՒՍՏԱՆԴԻՈՍ

ԵԻԶ ՊԱՇԸ

Սուրբ կուռնելիոս եահուտիմեան գայաէրիսինատէ եիւզ պաշը օլուպ՝ կէրչէք Ալլահը թանըտըղընատա տուա վէ իպատէթ իլէ օնա խըզմէթ էթմէյէ պաշլատը : Պիր կիւն ատէթի իւզրէ սաաթ տօղուզ սուլատրընատա տուա էթտիյի վագթ ափանըղ ինսան քիսիէթինատէ պէյազ վէ փիւրնուր լիպաս իլէ պիր մէլէք կէօրիւնիւպ , կուռնելիոս տուալարըն վէ սատագալարըն Ալլահ ադիմիւշշան հապըէթլէրինին թախթի

պալատընա չըդըպ գապուլ օլունտու. շիմտի նաֆթա շէհրինէ պիրինի կէօնտէր, տէնիզ քէնարընա եադըն Սիմոն նամ տէպպաղըն էվինտէ քեաին Սիմոն Պետրոսու չաղըրթ քի սէլամէթ եօլունու սանա կէօսթէրսին, տէտի։ Պուռնելիոս մէլէյին էմրինէ ի-թաաթէն էթպաալէրինտէն իբի քիշի իլէ պիր էմէքտաշ ճէնքճի պիրլիքտէ նա-ֆթա շէհրինէ սուրը Պետրոսու տավէթ էթ-մէ իչին եօլլատը։ Պուրը Պետրոս էվին եօ-գարը քի գաթընտա տուտույա տուրուր ի-քէն կէօյ աչըլտը, վէ տէօրթ ուճունտան սարլը պիր պէզ կէօրիւնտիւ, քի իչինտէ եահուտիլէրին այնի իւզրէ նափաք սա-յրլան թիւրլիւ հայվանաթրլա տօլու էօ-նիւնէ էնտի։ Պետրոս միւթէհայեիր օ-լուպ գալտըղընտա, Գայզ, պուննլարը պօ-ղազլա տա եէ տէյի կէօյտէն սէտա կէլտի. Պետրոս հաշա, էֆէնտիմ, նափաք շէհ սաղըմա գօմամըշըմ վէ գօմամ տէյիպ շէ-քիլտիյինտէ, Ալլահըն փաք էտիպ սանա վէրտիյի շէհէ սէն նափաք տէմէ տէյի թէքրար սէտ կէլտի։ Պու րուհա իւչ տէֆա թէքրարլանտըգտան սօնրա մահվ օլտու։ Ալլահ պու շէհըլ րուհյալրըա եահու-տիլէրին նափաք թուլթատուղու փուլթփէ-րէսթէլէրիլէ ֆարդ էթմէյիպ գօնուշմաղա վէ օնլարա վաֆթիդ վէ քրիսթիյան տի-նինին խորհուրդլարընը վէրմէյէ շէքինմէ-սին տէյի Պետրոսա անլաթտը։

Պետրոս՝ պու սէմավի րուհյանըն մանա-սը իւզէրինէ տիւշիւնիւպ տուրուրքէն՝

Կուռնելիոսան եօլլատրդը իւչ ատիտ տա-
վէթճիլէը կէլիպ գափույու վուրտուլար։
Պետրոս պունլարըլա սէօյլէշիպ կէլմէլէրի-
նին սէպէպինի տույտուղունտա բույասընըն
մանասընը անլատը, վէ իրթէսի կիւն պիլէլէ-
րինճէ գալդըպ Կայսէրիյէ տօղրու եօլ րէ-
վան օլտու։ Կուռնելիոս ադիդ Պետրոսու
կէօրտիւյիւնտէ եէրէ գափանտը լսէրին Պե-
տրոս էլինտէն թուրթուպ գայդ պէն տէ սէ-
նին կիպի ատամըմ տէյէրէք թէքրար այա-
ղա գալտրըտը։ Պունտան սօնրա միւճա-
սալէն կէօրտիւյիւ բույայը նագլ էտիպ
փուրթփէրէսթլէրին տախի Ա՛լլահ էվլատը
օլմալարընա վէրիլէն սէլահիյէթի անլաթ-
տը· վէ Յիսուսուն չէքտիկի էվկիէթլէր վէ
սօնրա կէօյէ րէճի օլմասը իւզէրինէ սէօյլէ-
տիկի վագթ Ռուհուլլահ իշիտէնլէրին իւզէ-
րինէ տախի էնիպ գօնտու վէ հէփսինի լութ-
ֆույլա տօլտուրտու։ Պու միւճիզաթտան
սօնրա օնլարըն րէճալարընա պինայէն հէ-
փսինի վաճիպ էթտի, վէ պիր գաչ
կիւն քրիսթիյան տինիմիզէ տաիր մատ-
տէլէրին տէրսինի վէրտիքտէն սօնրա եէ-
րինէ տէօնտիւ։

Կուռնելիոս զաթինտէն նէ գաատար
իպատէթքեարըտըյտատա, վաճիպ օլ-
տուգտան սօնրա տահա զիատէ քրիսթի-
յան թարիգի իւզրէ էօմր կէչիրմէյէ ղայ-
րէթ էտիպ հէր պապտէ Պետրոս տուա-
քեալըն եարտըմճըտը օլտու, վէ սօնրա օնուն
հլիյլէ եպիսկոպոս րիւթպէսինէ եէթիշիպ
ինճիլը շէրիճի վագ էթմէ իչին Ղանադ

գալէսի թարաֆլարընտա Ակեփսիս տէնի-
լէն շէհիրէ իրսալ օլունտու։ Ճ էհրին հա-
քիմի զալիմ Վեմետիոս՝ ազիզի ճուճուպ
հուզուրինէ չըգարմտը վէ ճիւրլիւ մէալ-
սրդ սիւալլէրաէն ասնրա միւրաատընը ճէք-
միլ էճտիրմէ իչին փուճխանէյէ եօլա-
տըրընտա, ազիզին տուսաբյլա փուճլար
վէ միհրապլար տէվրիլիպ երդըլտըլար։ Պու
հիքմէճի կէօրիւպ տօղրու եօլա կէլէճէք
եէրէ հաքիմ տահա զիատէ գուտուրուպ
ազիզի խայլիճէ տէօյտիւքտաէն ասնրա պաշ
տշազա տատր վէ պիւճիւն կէճէ օլ տէ-
ֆիլ հալ իչինտէ պըրագտը. փուճխանէ-
յէ կիրիպ չըգանլար ղայէճ չօղուտտու, վէ
ազիզի կէօրմէ իչին տահի հաքիմին էճրա-
ֆընտան գաճի նազար չօգ տաէմ կէլմիշ
խի. պունլար հէվիսի իչէրիտէ իքէն պիր
տէ փուճխանէ քէնտիլիյինտաէն երդըլըպ
հէվիսի ալճընտա գալտըլար։ Հաքիմ
մտալահաճը անլայըպ ֆիլ հալ տուրը
կուռնելիոտա գօշտու վէ Ալլահընա պիզիմ
իչին րէճա էյլէ տէյի օնա եալվարտըղընտա,
ազիզ պիր խաչ նիշանըյլա ճէմի կիւմիւլ-
միւշլէրի տաղ վէ տիրի վէ քէտէրսիզ տի-
շարը չըգարտը։ Պու միւճիզէճին տէպէ-
պիյլէ շէհր էհալիսինի տօղրու տինէ կէ-
ճիրիպ վաֆճիզ էճտիքտաէն ասնրա քի-
լիսէլէր պինա վէ քահանալար ճայէին
էճտի, վէ քէնտիսի փիր իսճիյար
տահաճ եիւրէյլէ տիւնեատընը ախրէճէ
ճէպտիլ էճտի։

ԳԼՈՒԽ 23

ՍՈՒՐԲ ՊՈՂԻԿԱՐՊՈՍ

ԻԶՄԻՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Նատալի միաձիպինճէ առաքեալլարըն, ալէքսանդրիա սուրբ Յովհաննէսին թէլմիզի կղմիր եպիսկոպոսու Պողիկարպոս Լիճէնտիմիզին 169 թարիխինատէ մարտիրոսլուղուա էօմրիւնիւ թէքմիլ էթմիշ տիր։ Ընթաքեա եպիսկոպոսու սուրբ Իգնատիոս թուրթուլուպ Րօմայա կէօթիւրիւլիւրքէն սուրբ Պողիկարպոս ըլա կէօրիւշիւպ չօգ թէսէլլի օլսու, վէ սօնրա իքի գըրթա տախի թէէսիրլի մէքթուպլար իրսալ էթտի։ Սուրբ Պողիկարպոս քէնտի ուսթալարընտան էօյրէնտիյի կիպի զայրէթլէ քէնտիյէ թէսլիմ օլունմուշ ճանլարըն խայրընա մուգայեէտ օլուպ՝ կէճէ կիւնտիւզ օնլարըն էյի օլմասընա չալըշըրտը։ Չօգ տինսիզլէրի ալահանի էլճազըյլա տօղրու տինէ տէօնտիւրիւպ Ալլահ էվլատը էթտի։ Ինթիյար վէ կէչմիշ եաշընտա փասգալնա պայրամը հազրընտա փէյտա օլան նիզայը հալլ էթմէ իչին Րօմայա Ընիկէտոս սրբազան քահանայապետէ կիթտի. վէ օրատա Վաղենտին վէ Արկիանոս բաֆիզի պաշըլարըն ղալաթ թալխմաթը էնսէսինտէն չօգլարըն ալտանըպ կիթմէսինի կէօրտիւյիւնտէ զայրէթի էլտէն պըրագմայըպ, թիւրլիւ պէ թիւրլիւ խապաթլար

իլէ եանըլմըշլարը տօղրու եօլա չէվիրտի։ Պիր տէֆա մէզքիւր Մարկիանոս ազիզի կէօրտիւյիւնտէ, պէնի թանըմմըսըն տէյի սիւալ էթտի, վէ սուրը Պողիկարպոս՝ շէյթանըն իլէ էվլատընը միւմքինմի քի թանըմայըմ տէյի, ճէվապ վէրտի։

Ընատօլուլա ավտէթինտէ Մարկոս Ա-ըեղիոս գրալըն էյեամինտէ քրիսթիյանլարա գարշը շիտտէթլի զուլմ չըգարը։ Ամիր վալիսի Կուադրատոս իլէ իպթա օն էրի քրիսթիյան թուրթուպ տինլէրինտէ գավի պուլտուղունտա ճանավարլար էօնիւնէ աթտըրտը։ Պու զուլմու սուրը Պողիկարպոս կէօրտիւյիւնտէ տահա զիատէ ղայրէթի թէրտագի պուլուպ էվտէն էվէ կէզմէյէ պաշլատը. վէ տինլէրինտէ զաիֆ օլանլարը ալահանի քէլամլարըյլա գուվվէթլէնտիրիպ՝ հէր կէօրիւնիւբ վէ կէօրիւնմէզ միւսիպէթլի պէլալարա հաղըր էթտի։ Ամաքին տինտար ճէմիաթը, քէնտիլէրին էօմրիւնտէն զիատէ քէնտի ազիզ չօպանլարընըն էօմրիւնիւ գայըրըպ, եավվարարագ շէհիրտէն ճիւզի ըրագ պիր մահալէ կէօթիւրտիւլէր վէ օրատա տախի էմին ապտմայըպ պիր գաչ կիւնտէն սօնրա տահա իլէրի վէ ըրագ եէրէ գաչըրտըլար։ Ամիզ՝ պու սուրէթթ իլէ թէնհատէ պուլունուպ բուզիշէպ ազիզ ճէմիաթընըն հագգընա Ալլահա տուա սունարըտը։ Թուրթուլմասընտան իւչ կիւն ագտէմ բուլասընտա իլհամի րէպպանիյլէ եագընլարտա շէհիտ օլմասընըն միւժտէսինի ալըպ՝ էթրա-

ֆընտա պուլունանլարա տախի խապէր վէրմի։

Ֆիլ վագը իւչ կիւն սօնրա վալի թաբֆընտան քէնտիյի արայանլարըն օրայա եաղլաշմասընը կէօրտիւյիւնտէ գաչապիլէր իքէն գաչմայրպ, Ա.լահըն իրատէթի պուումուշ տէյէրէք եօգարը գալթտան աշաղա էնտի, վէ կէլէնլէրի սէլամլայրպ գուճագլատըգտան սօնրա էօյլէ թտասը հաղըրլաթտը վէ եալվարտը քի եէյիպ բահաթ էթսինլէր, վէ պիր սասթ միդտարի տահա տուսասընը պիթիրմէ իչին քէնտիյէ բուխսասթ տիլէտի։ Ա.էմէքտէն սօնրա ազիզ պիր հայվան իւզէրինէ օթուրտուպ սիւրէրիքէն շէհիրտէն գարշըսընա պիր իքի պէյզատէ կէլիպ տինինտէն տէօն տէ շու բէզալէթլի էօլիւմէ իրթիքեապ էթմէ տէյի էօյիւտ վէրտիքլէրինտէ, ազիզ օնլարըն սէօզիւնէ գուվապ տասմայրպ, հաթթա օնլարը տէօնտիւրմէյէ չալըշտըղընտա իչլէրինտէն պիրի ինֆիալ էտիպ ազիզ իսթիյարը հայվանտան աշաղը աթտը վէ պիր այաղընը զէտէլէտի։ Լաքին սուրբ Պողիկարպոս մէսրուրիյէթինի հիչ պիր թիւրլիւ զայպ էթմէյիպ իչէրի վարտը, վէ կէօյլէրտէն, Ա.զիզիմ Պողիկարպոս գօրդմա, պէն աէնինլէյիմ, ֆիքրիւ գարարընտա գավի տուր տէյի սէտտա իշիտիպ թէսէլլի օլտու։ Հ էհիրէ վուսուլինտէ հաքիմին հուզուրունա չըգարըլտը. վէ հաքիմ Պողիկարպոսա սօրուպ անլատըգտան սօնրա տինինի ինքեար էթմէյէ թէք-

լինք էթաի: Ասուրը Պողիկարպոս պու թէքլինք ալը իսթ օլուպ, Ակբաէն ալըը սէնէ Քրիստոս խըզմէթ էթմիշիմ վէ հիչ պիր ափցա էթաիյիմ իչին փիւշման օլմամըշըմ, շիմաի նիչին քէնաիյի պըրաղըպ տա եալանճը ալլահ ըլարընա թաւափաճաղըմ տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ հաքիմ խըշմա կէլիպ ճանտարմալար էօնիւնէ աթտըրըրըմ սէնի տէյի էօրֆ էթաի. ազիզ՝ պունլար տա պանա պիր շէյ էտէմէզ տէտիյինտէ, աթէշ իչինէ աթտըրըրը քիւլ էտէրիմ տէյի հաքիմ պաղըրտը: Պողիկարպոս պու էօրֆիւնտէն տախի հիչ գօրդմայըպ՝ էմր էտէճէյին աթէշ կէչիճի տիր, լաբին սէնին իչին կէչմէզ աթէշ հաղըրլանմըշ տըր տէտիյինտէ, հաքիմ ուզաթմայըպ՝ Պողիկարպոս քրիսթիյան ըմ տէտիյի իչին եանմալը տըր տէյի ճէմիաթըն ըճճա ու բիզատընա կէօրէ սիճիլ քէտի:

Պու սիճիլտէն սոնրա ազիզ թուէթուպ եանմըշ օտուն երդընըրն եանընա կէօթիւրտիւլէր, վէ տաէթ իւզրէ պիր տիքիլմիշ դաղըպ իւզէրինէ ազիզի պաղլամագ իսթէտիքլէրինտէ՝ շունլարը պիր թարափա չէքին աթէշ իչինտէ եանմադա գուվվէթ վէրէն Ալլահ, պաղըրդ տախի տուրապիլմէյ իչին մէրհամէթինի էքսիք էթմէզ, տէտի: Պու ճիւմլէ իլէ էլինի արզ տաբնատան պաղլայըպ աթէշին իչինէ աթտըրըլըր վէ ալէվ տահա ազիզին տէօրթ թարափընր տարմատան կէօզլէրինի կէօյէ գաղտըրըպ՝ տինի հազդընտա Ալլահա տաճ-

տուղու գուրպանընը գապուլ էթմէ իչին եալվարսը: Տուսսը պիթիւինաէ ամէնշ թուխուշաու վէ հէր եանտէն ալէվ չըգարըսը, լաքին Ալլահըն միւճիզէթի գուլունու ամէնշին իչինաէ տէ սաղ վէ շաղ սագլասըը. հաթթա ալէվ սաղա սօլա պէօլինիւպ ագիզին թէնինէ հիչ քէսէր վէրմէմիքտէն մատա պիր խօշ բահհալը գօգու տախի աէօրթ թարաֆը թուխուսու: Պու ամանիպ հիքմէթի քրիսթիյան խասխալ փուխփէրէսթլէրը կէօրսիւքլէրինաէ մաթ գալըրլար, վէ լաքին օրթայա սէս չըզմասըն տէյի խըշտ ըլա ագիզին պէօյրինիւ տէրհալ էօլսիւրմէ իչին պիր ճէլլասա էմր էթտիլէր: Նէմր իճրա օլունսու, վէ Ալլահըն միւճիզաթը թէքրար պէյան օլսու. եարըսըն պէօյրինիւն եէրինաէն պիր կիւղէլ կիւվէրճին չըզրպ կէօյ տօղրու ուչսու, վէ ագան գան ճէմի քիւլհան միասալ ամէնշի սէօնսիւրսիւ: Պու թարիգ իւզրէ քրիսթիյանլարըն միւսալլիմի վէ փուխփէրէսթլէրին վէ եահուսիլէրին պաշ սիւշմանը ագիզ Պողիկարպոս փիր իսթիյար սինինաէ ագիզ էօմրինիւ թէքմիլ էթտի:

ՓԵՏՐՎԱՐ 24

ՍՈՒՐԲ ՊԵՏՐՈՍ

ԴԱՄԻԱՆՈՍ

Սուրբ Պետրոս Դամիանոս՝ Իթալիա էյալէթինին Բալէննա շէհրինտէ տօղառու. քէնտի տահա չօճուղ իքէն՝ ամթալարը վէֆաթ էտիպ պիւյիւք գարտաշլընըն հիւքմիւ ալթընա տիւշտիւ, վէ օնուն էլինտէն չօղ շէյ չէքտի։ Օ էվալլը Պետրոսուն եէյիճէյի վէ հալինէ ամթալարընա վաճիպ օլան կիյինէճէք րուպասը պիլէ եօղուառու, հաթթա գարտաշընըն էմրիյլէ տօմուղ տավարը պիլէ կիւթմէյէ մէճպուր օլուպ եէմէյինի չըղարըրըրտը. էզճիւմլէ գարտաշընըն պու թարղ կէօսթէրտիյի պէտ մուամէլէյէ թէշէքքիւլ էթմէյիպ հէր էմրինէ միւթիւ օլտու։

Պունտան պէօյլէ, չէօլլէրտէ վէ դըըլարտա կէզինէրէք վաղթինին չօղունու տուպայլա կէչիրիրտի։ Պիր կիւն տէ պէօյլէ կէզէրիքէն գաղարա պիր ադչա պուլուպ սահիպի քիմ օլտուղունու պիլմէտիյի իչին, իլք էվվէլ՝ Կիտէյիմ գարնըմը տօյուրուպ իւսթիւմիւ պաշըմը էօրթէճէք գառտար պիր շէյ ալայըմ տէյի գուրտու, լաքին սօնրա թէտպիրինտէն տէօնիպ մէրհում ամթալարընըն ճանը իչին պիր պատարադ էթտիրտի, վէ չօղա վարմայըրպ պու խոյը ամէլին իւճրէթինի ղանիմէթլէ Ալլահտան ալտը։ Պետրոսուն օ-

պիր գարտաշը խայլե միւտաէթտէն պէրու Րավէննատան ըրագ օլուպ վաթանընա ատօնտիւյիւնտէ, Պետրոսուն չէքտիյինէ վուգուճ օլտու. պու շէյ իւզէրինէ չօդ միւթէհարրիք օլտուգտան սօնրա ֆիլ հալ Պետրոսու եանընա ալտը վէ վաճիպի իւզրէ կիյինտիրիպ գուշաթտըգտան սօնրա իլմ ու խիթապ պապինտէ թէրպիյէ օլմասը իչին պիր մէտրէսէյէ եօլլատը: Ընդ սէնէ իչինտէ ապլը վէ ղայրէթլիյէ Պետրոս ղա-յէթլե իլերիլեյիպ՝ մէշհուր վէ ալիմ միւ-տէրրիսլէր սըրասընա կէչտի:

Նպատէթ վէ ֆազուլէթ խուսուսինտէ տախի եէվմիյէն իլէրի կիթմէ արզուսինտէ օլուպ պիր կիւն ափտանըզ, Պու ֆանի տիւնեատէ՝ իթիպարտա օլան շէյլէր նէ՞ տիր, պունլար ինսանը մութլու էտէպի-լիլիքմի, նիչին սէնին ճանընըն սէլամէ-թինէ մուգայեէտ օլմայօրսուն. սէլամէ-թինէ տաիր օլան էլղէմ մասլահաթլարա էլ վուրմազա նիչին կէվշէք օլուպ կէլէճէք սէնէլէրէ պէքլեյօրսուն. քիմ պիլիր նէ գաատար վագթ եաշայաճագսըն, շիմտիյէ-տէք իհմալլըղա ղայպ էթտիյին շէյլէրի նէ զէման էլէ կէթիրէճէքսին. էօմրիւ-միւզ գըսսա վէ էօլիւմիւմիւզիւն վագթը պէլլիսիզ տիր միւլահազալարը ֆիքրինէ կէլտիյինտէ Ընդահրն իհմալարընա նամ-քէօր պուլունմայրպ տիւնեէվլի շէյլէրտէն չէքիլտի վէ ճանընըն էպէտի սէլամէթինէ խայրլը օլան մասլահաթլար էնսէսինտէն տիւշմէյէ նիյէթ գօստու: Ընդահրն թազ-

տիրոյնէ սուրբ խաչ չէօլհնատէն շէհիրէ կէ-
լէն ինքի կրօնաւորլարա եօլտա րաստ կէլիպ
օնլարտան րուհպանիյէթ ուսուլինի թաս-
տիգ էթտի: Ասնրա տահա րուհպանլար
մանաստիրընա վարըպ կիրմէտէն քէն-
տի պաշընա թէճրիպէսինի էթմէ իչէն կիզ-
լիճէ օրայա եադըն պիր չէօլէ չէքիլտի վէ
պիր իսթիյար ազիզ քիշի էլե ալմընտա
պիր էյեամ թէրպիյէ օլտու:

Ընտա ազիմիշշան հադրէթլէրինին ան-
ու ինայէթիյլէ ազ վագթ զարֆընտա քէ-
մալիյէթ վէ ֆազուլէթ թարիգինտէ կէ-
րէյի կիպի իլերի կիտիպ ախէր արգատաշ-
լարընա էյի իպրէթ օլմուշտուտու. օլ սէ-
պէպտէն մէդքիուր ազիզ իսթիյարըն էմ-
րինյէ սահրլէրինի տահի հադդ եօլունտա
թէրպիյէ էթտին տէյի ախէրլէրինին իւզէ-
րինէ նազըր վէ ասնրա տաւաջնարդ թայինին
օլունտու: Հադդ թէթալա ազիզ գուլու-
նու ալէմ պէյան էթմէ իչէն օնուն էլինյէ
չօգ միւճիզաթլար տահի էթմիշ տիր: Իշ-
լէտիյի միւճիզաթլարըն վէ էթտիյի թա-
լիմաթլարըն խապէրի Օսմայա գատար էկ-
թիշիպ տօգուզունճու Ատեփանտա սրբա-
դան փափ հադրէթլէրի Օսմայա չաղրըթտը,
վէ լազըմ կէլէն իսթիհսանը էտիպ, էյիլիյինէ,
ֆազուլէթինէ վէ իլմինէ ակեամ օլտուգ-
տան ասնրա Օսթիա տէտիքլերի մահալէ ա-
զիզի Ագիսկուպոս վէ Վարտինալ թա-
յեինն էթտի: Պու ազիմ խըզմէթի աէրիւ-
տէ էթմէյէ ալշագ կէօնիւլլիւլիյիւ բուա-
տաթ վէրմէզլիտի իսէ տէ, միւթիւլիւքտէն

ՄՃապուր օլուպ իւղերինէ ալոը , վէ Իօմնատա վէ ախեր սէմԹլէրտէ քիլիսէի շէրիֆին շան ու շէօհրէԹի վէ ճանլարըն սէլամԼԹի իչին չօգ չալըշըը :

Պիր սէֆա քիլիսէի շէրիֆին հազդրնատա խայրլը պիր մասլահաԹը աուհուլէԹ իլէ պաշա չըգարտըը իչին , որբազան վաֆ տիլէյինէ կէօրէ իճրասը օլունմասընա սէօղ վէրտի , վէ ազիզ՝ Թէքբուր չէօլէ կիտիպ պագը գալան էօմրիւմիւ ճանըմըն սէլամԼԹի իչին կէչերէյիմ տէյի նիյաղ էԹտի վէ պու Թարիղ իւզրէ կիւճպէլա միւրատընա էրտի : Չէօլէ վարտըղընատա քէնտի մանաստըրընըն պիւյիւքլիւյիւնէ պագմայը պիր կէտա ճգնաւոր միատլի տուա վէ փէրհիզ քեարըղլա նէֆսինի զապԹ էԹմէյէ մուգայեէտ օլտու : Պազէն աղըընատա փիշմիշ Թաամ գօմայըպ գուրու օմԹուլա եաշարտըը , վէ պազէն տախի հիչ եէմէյիպ՝ չօգ կիւնլէր ած տուրուրտու :

Որբազան վաֆ պիր պէճիտ մասլահաԹ իչին ազիզի Թէքբուր եէրինատէն տէտիրկին էտիպ Իօմայա չաղըրտը , վէ Ալլահըն քէրէմիյլէ իչինէ նիզամ վէրիպ՝ կէրի տէօնէրիքէն եօլտա խաասԹէլէնտի վէ ֆաէնյա շէհրինէ եադըն վարըպ պիքիր Աէրեէմին մանաստըրընա էնտի , վէ օրատա խուտովանանք օլուպ ՈրբուԹիւն ալտըգտան սօնրա սէքսէն տէօրԹ եաշընատա Ինճէնտիմին 1072 Թարիխինտէ էյի վէ րահաԹ էօլիւմ իլէ կէօյլէր ճէննէԹինէ նայլ օլտու :

ՓԵՏՐՎԱՐ 25։

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒ

Վ Կ Ա Ց

Պու ազիզ գաթը Ա՛ճէմ էրմէնիսթա-
նըն Դուին շէհրինտէ Դենշատուհնամ ա-
ճէմ մէրզականըլըս սաքին օլան ամէնչի-
բէսթէ քեահինին էվլատըլըտը, վէ իւք ի-
մինէ Ա՛ախոժ աէրլէը իտի։ Վէնտի ա-
գրատալարընտան Կրիգոր Ա՛ախիկ նամ
զահիտին տին ուղրունա գան ատօքմէնինի
կէօրտիւյիւնտէ քրիսթիյան տինի հազգը-
նա գալպինտէ մուհապպէթ թուխումուզ
վէ ա՛ճէմ մէդհէպինէ էմվէլքի կիսկի պազ-
մայըպ ամէնէ վէ կիւնէշէ թափընմազ
եօլսուզ շէյ օլսուղունու անլատը։ Պիր
կիւն ամէնչիէրէսթէ մէճուալարը ատէթ-
լէրի իւզրէ ամէնչկեահտա գուրպան սու-
նարիքէն, ափանսըզ ամէնչ թուխումուզ
սարայը սարսը վէ ատօնտիւրմէտիքլէրի
հալտէ շէհիր իչինտէ ազիմ վէլվէլէ չըզ-
սը։ Էրմէնի պին պաշըպարընտան պիրիսի
պու խապէրի ալսըղընտա տէր հալ քիլի-
ատյէ վարսը, վէ ազիզ Խաչ վէ Ա՛ւետա-
րանըտա պիրլիքտէ պիր գաչ քահանայ ա-
լըպ ամէնչ եէրինէ կէլսի վէ պիր խաչ
նիշանը վէ ճիւզի տուսյըտա ամէնչի ատօն-
տիւրտիւ։ Ա՛ախոժ պու ազիմ հիքմէթի
տախի կէօրտիւյիւնտէ արթըդ թէհամ-
միւլ էտէմիյիպ տախթէ փուխարընն խըզ-
մէթինի պէյտազը վէ քահանայարընն է-

լինտէն պուխտուտանը ալըպ խաչըն էօնիւ-
նէ տիւշտիւ վէ քրիսթիյան օլմա ֆիքրիյ-
լէ քիլիսէյէտէք կիթտի ։

Իրթէսի կիւն ամէնշիէրէսթ մէճուս-
լարը մէզքիուր Պէնիշապուհ մէրզպանա ա-
զիզի ղամղ էթտիլէր ։ Պէնիշապուհ պու-
նու հուզուրինէ չաղըրըպ՝ քրիսթիյանլը-
ղընը իգրար վէ ամէնշիէրէսթ մէզհէպի-
նին սախթէլիյինի պէյան էթտիյինի իշի-
տինճէ խըշմա կէլիպ խայլի տէօյտուքտէն
սօնրա զընտաննա ամտըրտը ։ Պուրատա
տին ուղրունա հապս օլունմուշ քրիսթի-
յանլար արասընտա Նէրսէհ նամ պիր կրօ-
նաւորտան տօղրու քրիսթիյան տինիմիզէ
միւթէալլիզ մատտէլէրի էօյրէնտի վէ
սօնրա վաֆթիզ օլուպ՝ ատընը տէյիշտի,
Յիզտիբուզտ եանի Աստուածատուր գօ-
տու, վէ կրօնաւոր էտպապը կիյինտի ։ Պիր
էյեամտէն սօնրա Ասմէմ շահը Մոհամէտ
էրմէնի փաթրիյինին րէճաասընա պինաէն,
Պէնիշապուհու տէյիշթիրիպ եէրինէ Գնաս-
վահրամը թայեին էթտիյինտէ քրիսթի-
յանլար րահաթ պուլտուլար ։

Պիր կիւն պու հիւքմտարընը հուզուրին-
տէ տիվան գուրուլուպ, մահպուսլար հագ-
դընա սէօզ օլուրիքէն տին ուղրունա մահ-
պուս օլան պու ազիզ իլէ Մահակը վէ Նէր-
սէհի հաքիմին էօնիւնէ չըգարտըլար. հա-
քիմ Մահակը վէ Նէրսէհի զաթինտէն
քրիսթիյան տօղմուշլար տէյի ազատ էթ-
տիքտէն սօնրա, Աստուածատուրուն աճէմ
մէզհէպինի պըրագըպ քրիսթիյանլըղա

աէօնական իշին կիյախյի բուհպանլըզ գաֆլթանընը երըլթաը, վէ ամէէշ վէ կիւնէշ աէճառէ գըլ, եօղաա զալիմանէ էօլիւբահեն աէախյինառէ, ազիզ՝ պէն կէօյիւ վէ եէրի եաբաատան Ա֊րիատոս էֆէնտիմի թաննըըմ օնաան զայըը սահիհ Ա֊լլահ եօգտուր, օնուն ուղրունաա էօլիւմիւմիւ պիլէ պօյնուման ալմըշըմ տէյի, ճէվապ վէրտի։ Օրաատա պուլունան ամէէշիէրէօթլէր պունու իշլէթիքլէրինառէ գուտուրուպ ազիզին իւզէրինէ ահւշահւլէր վէ սիլէ վուրուպ եիւգիւնէ թիւքիւրահւքառէն ասնրաա հէվէսի պիր ազըզ Ա֊րիատոսու ինքեար էյլէ, էվվէլքի ահնինէ աէօն աէյէրէք ազիզէ զօր էթահիլէրառէ առ՝ ազիզ ատահա զիատէ օնլարըն քէօրլիյինիւ եիւզլէրինէ վուրուպ թէքլիֆլէրինի գապուլ էթմէտի։ Ահնայէմ ազիզի ֆիքրինառէն աէօնահւսմէք գապիլիզ օլսուզունու էյիառէն անլատըգլարընատա, խաչլանմըշ քիմսէնին արտընատան կիլէտիկի իշին քէնատի առ խաչա կէրիլին տէյի սիճիլ քէսիլտի։

Ա֊րմէնի փաթրիկի պունու տույտուզունատա ճէմի քահանալարըյլա պիրլիքառէ ազիզին մարտիրոսլուզունու կէօրմէյէ կէլտի, վէ Ա֊լլահ օնա գուվվէթ վէրսին տէյի տուա էթտի։ Ա֊էլատալար Ա֊ատուածատուրուն րուպասընը ալուպ չըգարտըգտան ատնրաա իքի միւճրիմլէրլէ խաչա մըհլատըլար։ Ա֊իւճրիմլէրին պիրի Գըզըլպաշ վէ օլ պիրի Նահուտի իտի։ Գ֊ըզըլպաշ տահա խաչա չըգմատան ազիզին գանըյլա

միւէվվէս օլմուշ թօփրաղը ալըպ՝ նա Ալ-
լահըն սէվկիւլեսիւպէնի տախի ունութմա
Ալլահընա պէն խաթաքեար իչին շէֆա-
աթճը օլ տէյէրէք եիւզիւնէ սիւրէր խոխ։
Պունուն զըտուր նահուտի էօլմէմէ իչին
Վըղըլպաշ օլուրում տէյի պաղըրըրտըյսա
ատա գուլադ աանն օլմայըպ՝ նահուտիչի
ող թարաֆտա վէ Վըղըլպաշը ադիպնին սաղ
թարաֆընա աատըլար։ Ընատուածատուր
խաչ իւղէրինաէ նէֆէսի օլտուդճա տինա-
աալարա տինլէրինաէ գավի գալմադ իչին
նասիհաթ վէրմէտէն վադ կէլմէտի վէ ճէլ-
լատլար պունու կէօրտիւքլէրինաէ ադիպնին
պէօյրինիւ օգուլա վուրուպ էօլտիւրտիւ-
լէր, վէ Ա՛ոմսէս կաթօղնկոս ադիպնին թէ-
նինի ալըպ իդնէթ իւ իքրամ ըլա քիլիսէ-
սինաէ քէֆն էթտի։

ՓԵՏՐՎԱՐ 26

ՍՈՒՐԲ ԵԳՆԿՈՒՍԸՆԴՐՈՍ

ԻՍՓԷՆՏԷՐԻՑԷ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Ընչուր կոստանդիանոս Թօմա ուլուտէվ-
լէթի իւղէրինէ կէչտիյինաէ զուլմ չէ-քմիշ
քրիսթիյանլարդն կէօղ եաշլարընը տին-
տիրտի։ Անուկինէլէր վէ գաչգընլար վա-
թանլարընա աէօնիւպ էսքի ստէթլէրի
իւղրէ աերպէսթլիյլէ Քրիստոսու մէհտէթ-
մէյէ պաշլատըլար. փուրթինէրէսթլիք զօրու
գալգըրդտան մատա՝ պու թարդ եապան-
ճը ալլահլարա թաւխանըլար տախի իպա-

տէր Քեսար վէ զահիտ գրալըն էմրիւ նա-
սիհաթըլա մէղհէպլէրինի պըրագըպ տօ-
ղըու տինէ տէօնէրիտիլէր: Ինսան խասի-
մի մէլուն շէյթան պու կիուննէ եէվմիյէն
քէնտի տէվլէթինին տիւշմիւյիւնիւ կէօր-
տիւյիւնառ՝ քրիսթիյանլըղը թէմէլինառէն
գալարըրըպ մահվ էթմէ իչին պէտ րէյինէ
ալաթ՝ իլմ վէ թէքէլլիւմաթ թահսիլին-
տէ պիգուսուր ապիլ վէ ֆէրղան վէ գուր-
նաս Ա.րիոս նամ խաբէնառիյէ փափազը-
նը ալար: Ա.րիոս իւ.ք էվվէլ Ա.ելիտիոս
բաֆիզինին թարաֆընը թուէթմուշուսույ-
սա տա սօնրա օնու պըրագատը վէ գապա-
հաթը իւզրէ նէտամէթ նիշանէլէրի կէօս-
թէրիպ Պետրոս եպիսկոպոսան խաբէն-
տէրիյէ սարկաւագը օլսուս: Սօնրա քէնտի
էլչիքտաարընը զամմազլայրըպ Ա.ըրբոս
թիւրլիւ իսպիթլալլէր փէյսա էթտիյի իչին
Պետրոս եպիսկոպոս քիլիսէսինառէն օնու
բէտտ էթտի: Ա.էրսում հայրապետ մար-
տիրոս օլուպ եէրինէ սուրբ Ա.կիւղաս կէչ-
տիյինառ միւդէվվիր վէ միւնաֆըգ Ա.րիոս
միւտահանէ իլէ պու հայրապետի տախի
ալտատրպ օնտան քահանայ վէ խաբէնտէ-
րիյէ քիլիսէլէրինին պիրինին իւզէրինէ
պաշ մէհմուր օլունտու: Սուրբ Ա.կիւղաս
տախի չօգ եաշամայրպ էօլտիւյիւնառ ձէ-
մի էհալիի մէմլէքէթին րիզասը վէ րէ-
ճասըլա մէրհումուն եէրինէ սուրբ Ա.ղէք-
սանդրոս ինթիխապ օլունտու: Սալրսուր
վէ ֆասիտ Ա.րիոս սօֆուլուդ սուրէթիյլէ
նէ գատար տա գալպինառէքի տուլյտուղու

հրամայեց կիզելով իսկ երիտասարդ եղիցի պէտ-
յան օրոց, վասն զի արդարութեան փայլէր երիտասարդին իւրում սուրբ Աղեք-
սանդրոսն պաշտօնեայն օրհնութեամբ հնդամբն ամենայնի:

Սուրբ Աղեքսանդրոս իմ վասն թագաւորին պապինոս Արիոսեան տակաւին իսկ իւրում օրհնութեան մնաց՝ այլազգ կէսնիւթիւ վասն զազուելեցի վասն իպատեցի թագաւորնոյն զքեզ տիրոջ եղիր հօտուտու:
Ետես Արիոս հին պիր եիւզուէն ազիզին առնը գրքով միւրատնա երկնքէ պէհանէ պուլամատրզնոյ՝ պիր կիւն սուրբ Աղեքսանդրոս զքեզ տահանալարը առրատնա սուրբ Երրորդութիւն իւզերինէ խիթապ էտէրիքէն ազիզին տօղրու աչզինէ՝ Արիոս էյրի վէ զալաթ մանա վէրիպ՝ տէտիյինի միւգարրէր վէ իպաթ էմէ իչին տախի եալան վէ եանլըշ վէ թէլպիս ֆէհմլեր իլէ ճէմի օրատա օլանլարըն ֆիքրինի ալի իսթէմի: Սուրբ Աղեքսանդրոս պու բէզալէթի ասպր իլէ չէքիպ՝ եանլըմըշ վէ զայպ օլմուշ գոյունու թէքրար սիւրիւահինէ կէթիրմէ իչին չօզ չալըշար. լաքին միւգէվվիր Արիոս ազիզին սօզլերինատէն էյի օլաճագ եէրէ տահա ֆէննա օլուպ՝ Արիոսոս կերչէք Աստուծոյ տէյիլ տիր, վագթ վար քի օլմամըշտար, օտախի կիւնահ իշէյէպիլիր տէյի ուքտանմատան վազ վէրիպ կիւնահէն կիւնէ թէվազիլերինի չօզալտըրտար: Սուրբ Աղեքսանդրոս պու ճինա իշնահլմէմիշ քիւֆր-

լերտէն գօրգուպ տէր Հալ Ա՛բգրտա վէ ճիվարինտէ պուլունան եպիսկոպոսարը տավէթ էթտի վէ Ա՛րիոսուն էյրէթախի թալիմաթը պէյան վէ աշխըեար էթտիքտէն սօնրա՝ Ա՛րիոս իւմուէն եպիսկոպոսարըն իլամըյար քիլիսէխինտէն ազ օլսու վէ տօգուզ սարկաւագարըյար պէրապէր քէնտի իւղէրինէ տէ նզովք օգունսու, վէ պու ժողովքուն ՄՓՀուսու ճէմի քիլիսէլէրին պաշը սրբազան Վահանայապետէ վէրիլտի։ Ա՛րիոս պու մէհմուլ էթմէխի նզովքտան երլտրըրմանտան կիսի վուրուլուպ խաքէնտէրիյէ իչինտէ պիր եէրէ սապլանտը, վէ սօնրա պէյան օլսուղունտա եահուտիսթան թարաֆլարընա ֆիրար էտիպ քէնտիյէ իմտատ վէ հիմայէթչի արարըտը. օրատա Ա՛լեքսիոս նամինտէ իբի ատէմ իլէ իւլֆէթ էտիպ օնլարըն հիմայէսինէ Կոստանդիանոս գրալըն գըզգատաշընը քէնտիյէ թարաֆտար վէ հիմայէթչի էտինտի։ Կոստանդիանոս՝ գըզգատաշընըն րէճասընա պինայէն պու մասլահաթա էլ վուրուպ արտարարընը պուլմաղ իչին նաֆիլէ եէրէ խայլի չալըշտըգտան սօնրա սուրբ Աղեքսանդրոսուն թէրթիպինէ վէ Իսմա փափասը սուրբ Աեղբեսարոսուն բիզատըյար Իզնիք շէհրինտէ 318 եպիսկոպոսար իլէ պու մատտէ իւղէրինէ ժողովք էտիպ իբի եպիսկոպոստան պաշգա հէվթիսի Ա՛րիոսուն իւղէրինէ թէքրար նզովք օգուտուլար, վէ տէօնիւպ թէվպէ տէմէխիյի հալտէ՝ Աղեքսիւր թարաֆտարը

եպիսկոպոսալար իւէ գրալըն էմրիլէ սիւր-
կիւնէ եօլանտըլար։

Պու մինվալ իւղրէ ժողով ք թէքմիլ օլ-
տուգտան սօնրա սուրբ Ղէքսանդրոս նէ
կիւնէ մէարուրիյէթ իւէ Խաչէնաէրիյէյ
ավտէթ էթմիշ տիր տիլ իւէ թապիր օլուն-
մազ. տօղրու տին վէ տօղրու թալիմաթ
թահիհ վէ թատիպ օլունուպ Ա.րիոսուն
ղալաթ թալիմաթը պաթալ օլմասը իչին
աղիզ Ա.լահա շիւքր իւ սէնալէր սունուպ
ճէմիաթինը տախի Ա.լահա միւթէշէք քիր
օլմազա տավէթ էթտի։ Պու իխթիյար սին-
նինտէ Ա.լահըն քէրէմիյէ խասիսի Ա.րիո-
սա դարշը գօյուպ եօլ գահմէթլէրինէ տա-
խի տայանմասը վաջրա չօգ ադամիպ շէյ
տիր։ Պու դալպ շազըրդը արտընտա պիր
աղ վագթ տահա եաշատըդտան սօնրա
էօլիւմիւնիւն եադրն օլմասընը անլայըպ
ժողով ք իչինտէ քէնտի եարտըմ ճըսը ալիմ
վէ ֆազուլէթլի Ա.թանաս սարկաւագընը
քէնտինտէն սօնրա եէրինէ գօմազա թէք-
լիֆ էթտի։ Ա.թանաս՝ պու աղիմ վա-
յէյէ քէնտիյի նալայըդ սայըպ գաչըը-
ղընտա՝ սուրբ Ղէքսանդրոս էօլիւմ եա-
թաղը իչինտէ՝ ա Ա.թանաս պաչմազլա
դուրթուլամազընն, Ա.լահըն իրատէթի նէ-
րինէ վարմազը տըր տէյի սօղրաքի օլաճաղը
էվվէլչէն խապէր վէրտի։ Ա և պունտան
պէօյլէ քէնտիյի սէմազի թէձէկք քիւրլէ-
րէ վէրիպ սիւրիւսիւ իչին Ա.լահա եալ-
վարտը վէ լուհանի եօլ թէտարիքինէ
տախը քիլիսէտէն էմր օլունմուշ խոր-

հուրդլարը ալտրգտան ասնրա Աֆէնտիմիզին 326 աէնէսինտէ փաք րուհինի Աղլահա թէալիմ էթտի։

ՓԵՏՐՎԱՐ 27

Ս Ո Ւ Ր Բ Գ Ր Ի Գ Ո Ր

ՆԱՐԵԿԱՑԻ

Ընձեռւացուլէրուն եպիսկոպոսու ազիմ խոսրովուն օղլու սուրբ Գրիգոր Աշոտ նամ Արմէնի փատիշահընըն էյեամինտէ տիւնեայէ կէլիպ՝ Յովհաննէս վէ Վահակ պիրաէրլէրիյլէ պիրլիքտէ էյի քրիսթիան իւզրէ էօմր կէչէրիրլիտիլէր։ Ա՛իւզի վազթ ասնրա աթալարընըն իզնիյլէ Գրիգոր՝ գարտաշը Յովհաննէսի պիլէսինճէ ալըպ Արտաւունիքտէ Նարեկ քէօյիւն մանաստըրընըն առաջնորդու վէ քէնտի վալիտէսինին ամուճաատը Ընանիա քահանանըն էլի ալթընտա թէրպիյէ օլմա սէպէպիյլէ մանաստըրա կիտիպ իքիսի տէ կրօնաւոր օլտուլար, վէ տայմա սուրբ քիթապը օգուլտուպ ճաղիլէթ թարիգինտէ կիւնտէն կիւնէ իլէրի կիտէրիտիլէր։ Ընանիա վէճաթ էթտիքտէն ասնրա՝ Յովհաննէս մանաստըր առաջնորդու՝ վէ Գրիգոր քահանայ օլտու։ Գրիգոր գարտաշընա եարտըմ էթմէսինտէն մատա ախէր մանաստըրտա պուլունան րահիպլէրին տախի թէրպիյէսինէ միւպաշիր թայեին օլունուպ՝ Աղլահտան քէնտիյէ սիփարըշ օլմուշ ճանլարըն

մենքիսաթը իչին կէձէ կիւնահուզ չալըշըր տուրուրուտու։

Տահա եիրմի եաշընտա քահանայ իքէն Գուրգէն նամ Ուրծրունի փատիշահըն մաթլուպունա պինաէն Սողոմոն իմաստուտունուն թէէլիֆլէրի արասընտա էն չէթին վէ անլամասը կիւճ Ուրդ երգոց տէնիլէն քիթապընըն կիւզէլճէ մանասընը վէրտի։ Ինչնէ վէ տին մատտէլէրի հադգընտա քահանալարըն վէ եպիսկոպոսլարըն մապէյնինտէ միւպահէսե օլուպ ֆըրգալար չօղալմասընտա, Գրիգոր արալարընը պուլմայա չօգ ղայրէթ էթտի, վէ սէօզլէրինտէ իտտիա էտէնլէրէ թազիր վէ նասիհաթ վէրտիքտէն սօնրա իմլայա կէլմէյէնլէրի գօվտու, վէ պու մինվալ իւզրէ հէր շէյի եէնիտէն նիզամա գօսմագ իսթէտի. լաքին խասիմլէրի արթըպ՝ Գրիգոր աստէթ մուղայեիր շէյլէր էտէյօր տէյի շիքեայէթ էթտիքլէրինտէ եպիսկոպոսլար, քահանալար վէ ախէր շէհր պիւյիւքլէրի մէշվէրէթ էտիպ Գրիգորու հուզուրլէրինէ չաղըրմագ իչին պիր գաչ քիշի եօլլատըլար։ Գրիգոր քէնտիյի ալմագ իչին կէլէնլէրին գարշըսընա վարըպ իլթիճաթէն գապուլ էթտիքտէն սօնրա, պույուրուն իպթիտա թաամ էտէլիմ տէ սօնրա կիտէրիզ տէյէրէք կէլէնլէրի սօճրույա չաղըրտը. վէ օլ կիշն ճումաա փէրհիզ կիւնիւ օլուպ էօնլէրինէ կիւէրճին քէպապը գօտուղունտա, պունլար տահա զիատէ շէքլէնիպ՝ Այրդապետ, պու կիշն ճումաա տըր էթ թաա-

մը եէնիլմէզ ատյինճէ, ազիզ պիլմէզլիքաէն կէլիպ, ածվ էտինիզ գարտաշլար ատյիպ՝ զալզըն էօյլէ իսէ եէրինիզէ կիտին պու կիւն ճուման տըր էթ եէնիլմէզ ատյի կիւէրճինլէրէ էմր էթտի. ֆիլ վագը պու էմրին իւզէրինէ գավզուլմուշ կիւէրճինլէր տիրիլիպ գանատլարընըշըրփարագ ուչտուլար: Պու հիքմէթի կէլէնլէր կէօրտիքլէրինտէ ազիզին խաքի փայինէ տիւշիպ տուշլարընտա ածվ տիլէտիլէր, վէ ազիզէ էլ տօգանտրըմտատան քէնտիլէրի եօլլայանըլտըգա տէօնիւպ օլան հիքմէթի նտզլ էթտիլէր վէ իւմտումէն ազիզի իքինճի միւճիզլաթքեար խամիյլէ թագլիպ էթտիլէր:

Պունտան պէօյլէ տուբր Գրիգոր թէնհատ քէնտիյի տուտայա վէրիպ Ալլահըն մուհափազէթիյլէ թուլթուշմուշ՝ հալա նըրեկ աէնիլէն ալա վէ պինազիր տուտ քիթապընը թէէլիֆ էթտի. վէ պունտա տաիր ախէր չօգ քիթապլար վէ րուհանի պէյթլէր ինշա էթտիքտաէն սօնրա էնճամ Գրիստոս էֆէնտիմիզին 1003 թարիխինտէ էլի իքի եաշընտա տիւնեատընը թէրք էթտի:

ՓԵՏՐՎԱՐ 28

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՑ

Պու ազիզ ախէր պու իամ իլէ մալում չօգ սուրբլարտան ֆարգ օլունմա իչին Ալլահըն

Յովհաննէսի իւնվանըլյա թէսմիյէ օլու-
նուր : Փորթուգալտա Ա՝օնթէմճաճքիօր
շէհրինաէ Ա՝փէնտիմիզին 1495 աէնէսինաէ
տինտար քիշիզատէ վէ իպատէթ-քեար ա-
թալարտան տիւնեայէ կէլիպ՝ օնլարըն էլի
ալթընտա սէքիզ եաշընա գատար էյի
թէրպիյէ օլտու : Տօղտուղու վագթ էվին
իւզէրինաէ փարլագ վէ թուրթուշմուշ տի-
րէք միսլի պիր եալապըգ ըշըգ կէօրիւն-
տիւ, վէ ասնրա ինսան էլի տօգանմատան
չանլարըն վուրուլմասընըշէհր էհալիսի իշի-
տիպ շէհատէթլիք էտէր : Սէքիզ եաշըն-
տա իքէն խանէլէրինաէ գօնմուշ պիր օ-
գուտմուշ իլէ աէօգ պիր էտիպ կիզլիճէ գաչ-
տը վէ եօլտա օնտան պրօտօլօղընտա
պիր չօպանըն եանընա վարըպ եիրմի պիր
եաշընա գատար օնա սատըգանէ խրզմէթ
էթտի : Չօպան՝ Յովհաննէսին ֆազուլէ-
թինէ վուրուլուպ գրդընը օնա վէրմէք իս-
թէտիյէ տէ՝ ազիզ Թէքլիֆինի գատուլ
էթմէյիպ նէֆէր եազըլտը վէ ճէնկէ կիթ-
տի : Օրատա ֆէնա եօլտաշլար արա-
պընտա քէնտի տէ պօզուլուպ պիր էյեամ
տիւնեաճա էօմր կէչիրմէյէ պաշլատը, վէ
պիր կիւն արգատաշլարըյլա պիրլիքտէ
ատի իւզէրինաէ օմթ թէտարիքինէ կիտէր-
իքէն ատիտան թէքէր մէքէր տիւշիւպ
աղընտան պուրնունտան սէլ կիպի գան
կէլմէյէ պաշլատը վէ քէնտիսի նիմճէ-
նաղէ եէրէ եայըլըպ իքի սատի միգտա-
րի քէնտիսէն պիհատէր գալտը : Պիր ագ
աղը պաշընա կէլտիյինաէ պուլունտուս-

զու թէհլիքէլի հալը թանըյըպ կէօզլէրի-
նի կէօյէ գալարըտը վէ պիքը Ա՛էրեէմին
եարտըմընը տիկէյիպ օնուն հիմայէսիյլէ
թէքրար իւալթէ կէլտի։ Պաշգա տէֆա
տիւշմանտան ալընմըշ թարտաճը ապգա-
մաղ իչին միւպաշիր թայէին օլունտու.
վէ տիւշման տահա գուվվէթլի գօփուպ
եաղմայը էլինտէն ալըպ գաչարղընտա պու
Յովհաննէս թէօհմէթ սայըլըպ էօլիւ-
մէ միւսթէհապգ կէօրիւնտիւյտէ տէ էինէ
սէրասքէր մէրհամէթ էտիպ էօմրիւնիւ
պաղըշլատը. լաքին նէֆէր տէֆթէրին-
տէն մահվ էտիպ րէզալէթլէ գօվտու։
Պունտան պէօյլէ Յովհաննէս նէ էտէճէ-
յինի պիլմէյիպ թէքրար էսքի աղատընըն
եանընա կիթտի, վէ օրատա տա չօգ էյ-
լէնէմէյիպ եէնիտէն ճէնկ աչըլարղընտա
թէքրար կիթտի նէֆէր եազըլտը։

Ձ՛էնք պիթիպ պարըշ օլտուղունտա
ամթալարընը կէօրմէք արզուսույլէ պէյա
ամտէթ էթտի, վէ լաքին օնլարը եէր իւ-
զէրինտէ պուլմատըղընտա թէքրար ճէնք-
ճիլիք խըզմէթինէ կիրմէք նէյէթույլէ
եօլտա կիտէր իքէն գարշըսընտա պիր սէ-
ֆիլ ֆադիր չըգըպ՝ ճէնքճի օլմա եէրինէ
Ա՛լահըն խաթըր իչին կէլ խասթէ էվլիմի
վէ էվլատլարըմը պուլունտուգլարը մու-
ղահիդա արատընտա գայըբ տէյի եալվար-
տը։ Յովհաննէս ղաթի թատպիաթընտան
թէրահիւմլիւ օլուպ զէվալընընն րէճա-
սընա եօգ տէյէմէտի, վէ պիլէսինճէ կի-
տիպ էլինտէն կէլտիյի գատար օ սէֆիլ

խանէյի շազ վէ թէսէլլի էթմէյէ չալըշըրտը: Նչսպասպընըն նըսֆընը սաթըպ օնլարըն իւսթիւնէ խարճ էթտի, վէ կիւնտէլիք իլէ չալըշըպ էլինէ կէլէն ճիւզի ագչայը պիւթիւն օնլար իչին սարփ էտէրիտի: Պու թարիզ իւզրէ խայլի զէման պու էվէ խըզմէթ էտիպ հէր շէյլէրինի սըրայա գօտուգտան սօնրա ախզուաթայա մէշղուլ օլմա իչին Խափանեայա տօղրու կիթմէյէ գարար վէրտի: Նւլք կէօթիւրտիւյիւ մաթա թիւրլիւ բուհանի քիթապլար վէ սուրէթլէր իտի: Պիր կիւն եօլտա կիտէրէքէն պիր ֆաղըր չօճուգ եալըն այագ վէ սօուգտան թիթրէյէրէք գարշըսընա չըգտը. Յովհաննէս պու ֆաղըր մասըմը պու հալտէ կէօրտիւյիւնտէ եիւրէյի գալգըպ՝ ալտը օմուզունա վուրտու վէ քէնտի կիտէճէյի եէրէ կէօթիւրմէք իսթէրիտի, լաքին չօճուգ էվվէլինտէն նէ գատար խաֆիֆիտիյէ կիթտիքճէ օլ տէրէճէ աղըրլանտը քի պիր ազ տինլէնմէյէ մէճպուր օլտու: Օլ վագթ չօճուգ քիմ օլտուղունու Յովհաննէսէ պէյան էթտիքտէն սօնրա, Ալլահըն Յովհաննէսի խաչընը Կրանատա շէհրինտէ պուլաճագըն տէյիպ կէօրիւնմէզ օլտու: Պու խապէր իւզէրինէ Յովհաննէս միւթէֆէրրիհ օլուպ ֆիլ հալ օլ շէհիրէ կիթտի վէ օրատա սուրը Աերաստիանոսուն քիլիսէսինտէ պիր թէէսիրլի քարոզ իշտիպ՝ օլ լահզատէն քիվլիյէն կէօնլիւ տիւնէատան այրըլտը վէ մուգատտէմա կէշիրտիյի էօմրիւն

աիւլուքինի խաթրընա կէթիրտիյինաէ իւ-
ղերինէ էօքիւր էօքիւր աղլարըտը։

Պիր սըզը էօմր թարիգի թուէթմաղ նի-
յէթիլէ քէնտիյէ վէրտիյի իսքէնճէլեր
տիլ վէ եաղըլըտ թարիք վէ թապիր օլուն-
մաղ . տիւնեայա խօր կէօրիւնիւտ մէզաք
օլունմաղ իչին սուրէթա տիվանէլիյէ վուր-
տուս , վէ թիմարխանէյէ կէօթիւրիւլտիւ։
Պու թարիգ հարէքէթի իչին Ալլահա մաղ-
սուտ պիր ճան Յովհաննէսի թաղիրէյիով՝
պիր տահա էթմէ տէյի ըսմարլատըղընտա
ալիղ՝ թէվազուլտա էմրինի գատարտ էտիպ
Ալլահըն իրտատէթի նէ իսէ էօյլէ օլսուն
տէյէրէք ծնուն թէտպիրի իւղրէ ֆուգա-
րէլէրի վէ խատէթէլէրի գայրըմա էնտէ-
սինտէն տիւշտիւ։ Ասայլի վազէթ պիմար-
խանէլէրտէ խըզմէթ էթտիքտէն սոնրա
էհլի սէվտալարընը էլինէյէ պիր տղ ազէտ
թօփլայըպ պիր էվ ալտը վէ գատիճի հալ
իւղրէ խատէթէլէրի օրտայա ճէմ էտիպ կէճէ
կիւնտիւզ խըզմէթլէրինի էտէր իտի։ Է-
քիմ , իլաճ վէ ախէր պին թիւրլիւ քէֆ-
սիզլէրէ տատիր մէնֆիատը շէյլէրի գայըր-
տրգտան սոնրա բուհանիճէ օնլարը թէ-
սէլլի էտէր վէ էօլիւմ վազէթը կէլինչ չաթ-
տրընտա կիտէճէքլէրի ուղրուն եօլունթէ-
տարիքինի կէօրմէյէ նատիհալ էտէր իտի։
Պու ազինին պու ճինս խայր ամէլինի
կէօրտիւքլէրինտէ չօգըտրը տահի եարտըմ
էթտիքտէն մատա քէնտի շահրտի սըրա-
սընա կէչիպ էմրի ալընտա էօմր սիւր-
մէյէ դարտր վէրտիլէր։ Ատատգա վէրէն-

լերէ՝ վէրախնիզ սատարա՝ պաշդաօրն-
սան զնատէ սիզէ էյլնէք էտէր, օլ պատ-
ատէ պադրն .քի չօգ վէ ֆէրահ եիւրէյլէ է-
տէսինիզ տէյինսահիհամթ էտէրիտի: Տիւշ-
մանլարընա հիւանիւ իրատէթ էյլէ ածվ վէ-
րիրիտի. էպէտի խալաս պուլմազ իսթէր-
սէմ, տիւշմանլարըմըն գապահամթընը կէճ
վէ թէզ ածվ էթմէլիյիմ, օլ խուսուսատ
պէն տահա կէճէնէթիրմէտէն չափուճադ
էթմէսինի եէյ սայարըմ տէր իտի: Սուրբ
Յովհաննէս ՝նէ գատար գայրըլարընա գօ-
լայլըղլա ածվ էտիպ գապահամթլարընը
ունուտուրուտույա, օլ գատար կիւճ քէն-
տի քիւչիւք գուսուրլարընը կէօրմէղլիք-
տէն կէլէր իտի. խասմէլէրին խըզմէթին-
տէն պադը գալան վազթընը տուա, վէր-
հիզ վէ օրուճ վէ թէֆէքքիւրլէրլէ կէչիրիր
իտի: Պիր տէֆա ազիզ պիքիր Ա՝էրեէմ
օնա կէօրիւնիւպ թիւրլիւ թէսէլլի սէօղ-
լէրինատէն սօնրա պաշընա պիր տիքէնատէն
թատճ գօյուպ՝ Ա՛ սէվկիւլիւ էվլատըմ
Յովհաննէս տիքէն վէ զահմէթ իլէ կէօյ-
լէր ճէննէթինատէ սէնին իչին հազըրլանմըշ
թատճը ալմալըսըն, տէտի: Պաշդա .քէրէ
եօլատա կիտէրիքէն վուրուլմուշ վէ էօլմէյէ
եադըն պիր զարիսըզ բասթ կէլտի, չափու-
ճադ պու ֆադրըըն եանընա վարըպ օմու-
զունա ալատ վէ .քէնտի խասմէկհանէսինէ
կէթիրիպ այադընը եայդատըգտան սօնրա
սաէթի իւզրէ էօփմէք տահի խսթէտի-
յինատէ այադլարընատա տէվնքլէր կէօրիւպ
Հայրան օլտու. վէ լաքին եարտըը զարիսպ

սուբէթինաէ կէօրիւնէն Քրիստոս էֆէն-
տիմիզ՝ ազիզին շիւպհէսինի հալլ էթմէ
իչին, Յովհաննէս հէր ֆուգարէլէրէ էթ-
տիյինի պանա էթմիշ կիպի գապուլ էտե-
րիմ տէյիպ ղայպ օլտու։ Պիր ղայրը տէ-
ֆա՝ խասթէ իլէ կիտէր իքէն եօլտա տիւշ-
տիւ, վէ կէօզիւնիւ տէօրթ թարաֆա իմ-
տատ իչին կէղտիրտիյինտէ պիր տիլպէր
տէլի գանլը կէլիպ եարտըմ վէ թէսէլլի
էթտի. Յովհաննէս պու տէլի գանլընին
սարընը սօրտուղունտա՝ սէնին վէ գուր-
տուլուն մանտասթըլըրըն իւզէրինէ Ալլահ
թարաֆընտան թայէին օլմուշտում, վէ
ատըմ Մուհամմէտ հրէշտակապետ տիր տէ-
յիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու։ Պու կիւնէ
լութֆ վէ մուհապպէթ նիշանէլէրինտէն
մատտա Ալլահ ազիմուշշան հազրէթլէրի
քէնտի գուլունա միւճիզէթ իշլէմէ լութ-
ֆու տախի իհսան ու իհթա էթմիշ տիր։
Պիր կիւնահընըզ Արաֆատատա պուլու-
նան խասթէհանէհինտէ պիր շիտտէթլի
աթէշ չըգըպ տէօրթ թարաֆը եագըպ
թուլթուշտուրուր ուտու. սուրը Յովհան-
նէս պու գօրգունճ տագըդա արտընը-
տա ճէսարէթլէ աթէշին իչինէ աթըլըպ
խասթէլէրի պիրէր պիրէր պիր թարաֆ-
տան օլ պիր թարաֆա քէտէրիպ կէչիր-
տի, վէ եարըմ սաաթ միգտարի աթէշ
իչինտէ կէզիպ հէփիհինի գուրթարըզ-
տան սօնրա պիր թարաֆա չէքիլտի։

Ա՛ագդ թէալա հազրէթլէրի պու թա-
րիդ իւզրէ քէնտի ազիզ սէվկիւլիւ գուլու

Յովհաննէսի եէր իւաթիւնաէ ազիմ լութֆ-
լարլա մէմլու էթաիքաէն ասնրա, քէնաի
խաթրը իչին չէքտիյի զահմէթլէրէ պէտէ-
լէն իվազընը կէօյաէ տահա զիատէ վէրմէ
իչին իւզէրինէ պիր աղըր վէ աֆէչլի
հիմմա խասթէլիյի եօլլատը: Ընզիզ սապր
իլէ պունու տա չէքիպ էօլիւմիւնիւն ղայրը
եազըն օլմասընը անլատըղընատա քիլիսէ-
նին Թէմպիհի իւզրէ հէր խորհուրդլարը
իպատէթ իլէ ալտրգտան ասնրա եանընատա
պուլունանլարա ճիւզի տիշարը չըգարնլար
տէյի ըչճա էթտի: Ասնրա եաթագտան
աշաղա սրչրայըպ տիզ իւաթիւնէ կէլտի
վէ Քրիստոսուն խաչընա սարըլըպ, Ը՛ սէվ-
կիլիւմ Յիսուս, սէնին էլինէ ճանըմը
Թէսլիմ էտէրիմ տէյէրէք օրատա գալտը:
Տիշարտա պէքլէյէնլէր պու սէսի իչիթ-
տիքլէրինատ հէմէն իչէրի կիրտիլէր վէ
Քրիստոսուն խաչը եիւզիւ իւաթիւնատ,
ազիզի տիզ իւզէրինատ չէօքմիւշ էօլիւ
պուլտուլար: Պու ազիզին էօլիւմիւ Ն֊ֆէն-
տիմիզին 1550 սէնէսինատ վագը օլմուշ
տուր:

ՓԵՏՐՎԱՐ 29

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՆԱՀԱՊԵՏ

Յակոբ նահապետին օն պիրինճի էվլա-
տը Յովսէփ Գաղեցիկ օլ պիր գարտաշլա-
րընատն զիատէ փէտէրինին սէվկիւլիւ-

սիւ օմնալա պիրաւէրլէրի իֆրաթ օնուն իւզէրինէ դըզդանըլար: Յովսէփ օն եէ-
տի եաշընտա իքէն պիր ածախ տիւշ կէօրիւպ թէվքիւլ էյլէնադլ էթմէկի
դարտաշլարընըն ղարէզինի տահա արթը-
տը: Սան քի դարտաշլարըյլա պէրապէր
պիր գըտաս պօղտայ տէմէթի պաղլատըդ-
լարը վադթ քէնտինինքի տօղրու վէ տիք
տուրուպ օպիրլէրինին տէմէթի քէնտի-
նինքինէ աչմահ դըլարըտըլար. պիր պաշ-
գա տէֆթա տահի, կիւնէշ, այ վէ օն պիր
եըլտըզլար քէնտիյէ աչմահ գըլար կիպի
գըյտա օլսունտու: Պունլարը դարտաշլարը
իշլէթտիքլէրինտէ վէտաէրլէրինտէն իհթի-
րազ էթմէյիպ անի վահիտահ Յովսէփին
վիւճուտունտու օրթահան գալարմազը
դուրտուլար:

Պիր աչֆա գարտաշլարը Նապլուզա
եահի Սիւքեմէ գօյուն կիւթմէ իշին կի-
տիպ պիր գաշ կիւն կէճիքտիքլէրինտէ,
պապալարը Յակոբ բահաթըզ օլուպ Յով-
աչմ օղլունտու, կիթահին պազարն, պիր չա-
փուճագ խապէր կէթիրտին տէյի օնլարըն
էնահինտէն եօլլատար: Գարտաշլարը պու-
նուն ուզագտան կէլմէսինի կէօրտիւքլէ-
րինտէ էօլտիւրմէ իշին մէշվէրէթ էթտի-
լէր. վէ լաբին Ռուբէն գայը օրմանըլընտա
օնուն էօյիւտիւյլէ իշի գուրու պիր գու-
յույա ախտարլատ վէ էնճամ Յուդանըն
աէօղիւնէ հէփիսի միւթի օլուպ՝ օնտան
չըգարտըլատ, վէ Ա՛ըրըտա կիտէն պազիր-
կեանլարա եիրմի զօլաթա իլէ սախտըզ-

տան սօնրա չինչէքլի գաֆթանընը քէչի գանընա պուլայրսպ, էվլատընը ճանսալար փարալամըշ, պայգ պու օնո՞ւն մու տուր, պէյլէ պուլտուգ տէյէրէք Յակոբա կէօթիւրտիւլէր:

Պաղիրկեանլար Յովսէփի Մըսրըա կէօթիւրիւպ փարաւոն փատիշահըն առաս պաշը պեռատիրէսէ սաթարլար: Յովսէփ ադիլ վէ սաստըգ պիր եիյիտ օլտուղունտան պեռատիրէս էվինին հէր մասլահաթընը օնա հնանտը. լաքին Ալլահտան գօրգմազ էհլի՝ կիւնահսըզ Յովսէփէ ֆէնա մուհապպէթ պաղլատըղը իչին օլ խըղմէթինաէ չօգ վագթ գալամտատը: Պիր կիւն թէնհա եէրտէ պու ուղթանմազ ֆահիշէ Յովսէփին եագտընտան թուղթուպ կիւնահա տավէթ էթտիյինտէ, Յովսէփ՝ խըղգատընը օնուն էլինէ պրըտըրպ գաշտը: Պու թարիդ իւղրէ ֆահիշէ ըէգիլ օլտուղունու կէօրտիւյիւնտէ, քէնտիյի փաքէ չըգարմազ իչին չաղըրտատ գապահաթը տուչտուղ Յովսէփին իւղէրինէ աթտը: Ինհլի պեռատիրէս էվէ տէօնտիւյինտէ ըղըննա օլան շնքեայէթի իչիտիպ, անի վահիտտէ Յովսէփի րիճալէրին ղընտանընա աթտարըտը, լաքին օրատա տատխի Ալլահըն լութֆու իւղէրինտէն էքսիք օլմայրպ ղընտանճընըն կէօղիւնէ կիրտի վէ ղընտանը կէօղէթմէյէ քէնտի թայէին օլունտու:

Պու ատիրտէ պիր գապահաթ իչին փատիշահըն գատէհքեատը վէ վէքիլտար-

ձը Յովսէփին օտուղու զննտանա աթըրպ
իքիսիտե պիրէր տիւշ կէօրտիւլէր։ Յով-
սէփ բուլալարընըն մանսաբընը վէրիպ՝ գա-
տէհքեար էսքի մանսըպընա եէթիշէճէք
վէ վէքիլսարճ էօլիւմէ հիւքմ օլունաճագ
տըր տէյի կէօսթէրտի, վէ գատէհքեարա
գուրթուլաճագ օլուրսան սուչսուզ օլտու-
ղումու փարաւոնուն հուզուրինտէ եատ
էյլէ տէտի. Յովսէփին սէօզիւ ֆիլ վագը
կէլտի չըփտը, լաքին գատէհքեար քիւլ-
լէյէն օնու ֆէրամուշ էթտի։ Իքի այնէ
միւրուրինտէն սոնրա փարաւոն տիւշ կէօ-
րիպ իւչմալարընը հիչ պիրի մանսաբընը
վէրէմէտիյինտէ գատէհքեար Յովսէփի
եատ էտիպ փարաւոնա պաշընատան կէչէնի
նագլ էթտի, վէ Յովսէփ փատիշահըն
էմրիյլէ հուզուրինէ չըգարըլըպ՝ տիւշիւ-
նիւն մանսաբընը վէրտի, վէ եէտի այնէ
պօլուգ վէ եէտի այնէ գրլթլըգ օլաճագ
խապէրինի փէշինն աէօյլէտի։ Փատիշահ
Յովսէփէ չօգ իլգէթ վէ իքրամ կէօսթեր-
տիքտէն սոնրա քէնտի էվինէ սահիպ վէ
մահրուսէի Ա՛ըըրա սուլթան թայէին
էթտի։

Յովսէփին սէօզիւ միւճիպինճէ եէտի
այնէ պօլուգ օլտուգտան սոնրա գրլթլըգ
պաշլատը. քէնտի էվվէլինի պօղտայ թէ-
տարիքի կէօրմիւշ օլմադըա հէր քէսին իգ-
թիճասընա կէօրէ թէվզիգ էտէրիտի։ Փէ-
տէրի Յաքոբ տահի պու գրլթլըգտան սը-
գրլըպ էվլատլարընը պօղտայ ալմադ իչին
Ա՛ըըրա եօլլատը, վէ պունլար Ա՛ըըրա

կէլիպ Յովսէփին էօնիւնէ չըգարըլարը վագթ տահա սէօյլէմէյէ պաշլամատան օնա սէճտէ էթտիլէր: Յովսէփ անիտէ գարտաշլարընը թանըտը, լաքին իպթիտա թանըմամազըգտան կէլիպ՝ չատուտ սունուզ, սէօրթ թարաֆը կէօզլէյիպ չէհիրի էլէ վէրմէյէ կէլմիշինիզ տէյին-ճէ, խայր էֆէնտիմ պիզ օն իքի գարտաշըզ, պիրի էօլտու, վէ էն քիւչիւյիւ փէաէրին եանընտա տըր տէյի ճէվապ վէրտիլէր: Գալըշ ղատտար ատամ սընըզ վէ աէօզիւնիւզտէ հիլէ վար տէյէրէք Յովսէփ հէփիսինի զընտաննա աթտըրտը:

Ուչ կիւնտէն սօնրա չըգարըպ՝ Շմաւոն պունտա զընտանտա գալըրըն, սիզ վարըն քիւչիւք գարտաշընըզըտա պիլէնիզճէ կէթիրին տէյիպ՝ կիզլիճէ չուվալլարընա պուղտայ ալմա իչին կէթիրտիքլէրի ադչայը գօտուրուպ սալը վէրտի: Գօլտա պունուն ֆարգընա վարտըգլարընտա սալընը անլայամայրպ՝ պունտա Ալլահըն էլի վար տէյէրէք օլան հիքմէթի վարըպ փէտէրլէրինէ նագլ էթտիլէր: Ծէքրար պօղտայ ալմագ իգթիզա էթտիյինտէ՝ քիւչիւք Ռէնիամին գարտաշլարընըտա պիլէլէրինճէ կէօթիւրմէք իգթիզա էթտի. Յակոբ նէ գատար գարըը տախի գօտուրսա էն սօնրա նաչարի պըրագմազա մէճպուր օլտու: Ամբրա եէթիշտիքլէրինտէ Յովսէփ պունլարտա պիր զիյաֆէթ վէրիպ՝ փէտէրլէրինին հալ ու-քէյֆիյէթինի սիւալ էթտի վէ Ռէնիամինէ պագտըրճա եիւրէյի

վարէ վարէ օլուրսուոս: Սօնրա եվնէ էվ նազըրընըն էլնյէ պուղտայ չուվալը-
ըը արալարընա հէվիսինին ազէլէրինի գօ-
յուպ՝ քէնտի կիւմիւշ քեասէսինիտէ Ռե-
նիամինին գասը իչինէ կէօմտիւքտէն սօն-
րա եօլ վէրմէյէ էմր էթտի: Ճ էհրտէն չըզար
չըգմազ, էֆէնտիմին կիւմիւշ գաստէկինի
չալմըշ կիտէյօրսունուզ ի՛յ զալիմլեր ա-
յէրէք էնսէլէրինտէն միւպաշիր եէթիշիպ
օնլարը թուրթտու: Պունլարըն ալմատըդ,
պիլմէյիզ տէմէլէրի հիչ պիր ֆայտէ էթ-
մէյիպ, չուվալըարընը աշաղա ալտը վէ արա-
յըպ Ռենիամինին եանընտա պուլտուղուն-
տա շարթլարը իւզէրինէ էֆէնտիմին էսի-
րի տիր տէյէրէք՝ Ռենիամին իլէ պիր-
լիքտէ հէվիսինիտէ կէրի չէվիրտի: Յով-
սէփ պունլարը կէօրտիւյինտէ սուրէթա
պիր էյի թաղիր էթտի, վէ օնլարըն տիլի
վէ նութղու թուրթուղուպ սէօյլէմէյէ թա-
դամլարը դալմատըղընտա այաղընա գա-
փանըլար. Ֆագաթ Յուդա՝ Ն՛ֆէնտիմ,
Ռենիամին պապասընըն սէվկիլիսի տիր,
կիւճպէլա եանընտան այըրտա պիլտիք. Վլան
դապահամթըմըզը եիւզիւմիւզէ վուրսու,
օնուն եէրինէ դուլսուն՝ էֆէնտիմին էսիրի
օլսուն. զէվալլը իսթիյար փէտէր պիրինին
ահուզտըր իլէ գալան կիւնլէրինի կէչիրիյօր
իքէն նաճըլ պունա տա տայանամըլըճէք,
դուլսունուզա դըյմա, էֆէնտիմ. քիւհնէ
փէտէրէ մէրհամէթ էյլէ տէյիպ եալվարըն-
ճա՝ Յովսէփ արթըզ տայանամայըպ՝ պէն
Յովսէփ իմ, հագիգաթ փէտէրիմիզ սաղ-

մրաը տէյի չաղբտրղընտա ձէվապ ալմա-
յըղ՝ թէքրար եանլարընա վարտը, սաթ-
արղընըզ գարտաշընըզ Յովսէփ պէն իմ,
լաքին գօրգմայըն, պու վէճճ իլէ սիզէ սի-
յանէթ էթմէ իչին Ալլահ պէնի Ա՛ըսըը
սահիպի էթտի: Փէտէրիմէ կիտին, եէ-
թիշտիյիմ մանարպը վէ էօլմիւշ գըյաս
օլունան էվլատընըն սաղլըղընը սէօյլէյին,
գալգսըն պուրայա կէլսին եանըմտա բա-
հաթընը պուլսուն, տէյիպ օնլարը եօլա
գօտու:

Պու հէվատիս Յակոբուն գուվաղընա
եէթիշտիյինտէ ղայէթլէ շաղ օլտու, վէ
բույասընտա Ալլահտան իզն ալըպ պիւթիւն
էվլայէ Ա՛ըսըրա ապիմէթ էթտի: Յովսէփ
տախի փէտէրինին եագլաշմասընը իշիտիպ
տէպտէպէլի սալաթանաթլար վէ արապա-
լար իլէ գարշըսընա վարտը վէ պօղազընա
սարըլըպ աղլատրգտան սօնրա փարաւոնա
կիտիպ վագը օլանը նագլ էթտի վէ օնուն
իրատէսիյլէ փէտէրինի վէ ճէմի էվինի Գ.ե-
սէմ տէնիլէն մահսուլտար պիր եէրտէ թէ-
մէքքիւն էթտիրտի: Պունտան սօնրա փէ-
տէրինին աղըր խասթէլիյինի տույտուղուն-
տա իքի էվլատը Ա՛ֆրեմի պի-
լէսինճէ փէտէրինին էօնիւնէ կէօթիւրիպ
օնուն սօն խայր տուտասընը ճէրղանտալարը-
նըն իւզէրինէ տիլէտի: Փէտէրինին վէ-
ճախընտան սօնրա գարտաշլարը վէսվէսէ
էտիպ՝ թէքրար Յովսէփտէն գապահաթ-
լարը իչին աճվ տիլէտիլէր, վէ լաքին
Յովսէփ հիչ աղըր վէ ածը սէօզ սէօյլէ-

Մէյիպ Հէփիսիպին եւ Բէյինի րահաթ էթ-
տի: Փէտէրինաէն սօնրա Յովսէփ խայ-
լի գէման տահա եաշայըպ եիւզ օն եա-
շընտա Ա՛ըսըրտա էօլտիւ:

ՄԱՐՏ 1

ՍՈՒՐԲ ԵՒՈՒԱՒԱՒԸ

Ա՛ՆԳԴ թէալա հազրէթլէրինին նիհա-
յէթսիզ մէրհամէթինին պիր թանէճիք
էօրնէյի նէզդիքսիա, Սամարիատա տիւ-
նեայա կէլիպ՝ թա քիւչիւք չաղընատան Ա-
լահըն վէրտիյի հիւան իւ հիւնէրի օնու ին-
ճիթմէ իչին ալաթ էթմիշտի: Գէնա ի-
պրէթի վէ պէտ ամէլէրիյլէ չօգ կիւնահ-
սըզ ճանլարը Ալլահըն էլինատէն ալըպ շէյ-
թանա վէրտի, վէ տահա զիատէ սէրպէսթ-
լիյլէ մէրամընը իճրա էթմէ իչին վաթա-
նընատան ըրագ նամտար պաապլաէք շէհրինէ
վարտը, վէ օրատա քիւլլիյէն Ալլահ վէ
ինսան զօրզուսունու պէր թարաֆ էտիպ
տիւնեէվի տիւզէնի վէ տինիւվաղ շիվէ-
սիյլէ ճէմի քիպարզատէ տէլի զանլըլարընը
կէօնլիւնիւ քէնտիյէ ճէլպ էթտի, վէ կէ-
ճէ կիւնտիւզ օնլարըլա էյլէնիպ օնլարընը
ճանընա կիպի մալլարը իւզէրինէ տախի
պույուրուրուտու:

Նէզդիքսիանըն պու թարզ եադըշմազ
հարէքէթլէրի վէ ֆիլլէրինէ նիսպէթէն՝
մէրհամէթ սահիպի ազիմ Ալլահ քէնտի
թէրահիմլի կէօզլէրինի զայպ օլմուշ ա-
ֆիլ ճանընըն իւզէրինէ չէվիրիպ, քէնտի
լութֆույլա պաշ թէվպէքքիարլարընը պիրի
էթտի: Ամուրը կէրմանտա պիր մասլահաթ
իչին պաապլաէք շէհրինէ կէլիպ՝ պիր զա-
հիտ վէ տինտար քրիսթիյան քիշինին է-

վինէ գօնատու. Նէդոքսիանըն օթուր-
տուղու էվ պու էվ իլէ պիթիշիք վէ օ-
տասը առըբ Գերմանոսըն պուլունտուղու
օտատան պիր թախթէ վէրտէ իլէ այրըլ-
մըշըտը, օլ առըէթտէ առըբ Գերմանոս
կէճէ գալըբսպ առէթի իւզէրէ տուատան ասն-
րա պիր բուհանի քիթտսպ օգուսմասընը
վէ օգուտուզլարը իւզէրինէ ուղուն թէ-
ֆէքքիւրլէրտէն ասնրա ահուզար էթմէխ-
նի Նէդոքսիա իշխոխպ պիւթիւն կէճէ հիշ
ույուլսմատը: Օլ անէ գատար ճէննէթ
վէ ճէհէննէմ, Ալլահ վէ շէյթան նէ տիր,
խամլէրինի պիրլէ պիրմէտիկի իշին իշխոտիք-
լէրինին իւզէրինէ առերին ատուշիւնէրէք գալ-
պի տլէթ իւսթ օլատու, վէ էրքէն ֆիլ հալ
առըբ Գերմանոս քէնտիհինէ պույուրսան
առյի իսապէր եօլլատը: Առըբ Գերմանոս
իշէրի կիրտիխինտէ, Նէդոքսիա՝ քիմ օլ-
տուղունու վէ նէրէտէն կէլիպ նէրէյէ
կիտէճէյինի սօրատուգտան ասնրա, ամէպա-
տիւն ադշամ օգուտուզլարընըն հէվի-
սի տէ կէրչէքմի տիր տէյի սիւսալ էթ-
տի: Առըբ Գերմանոս հէր օգուտուզլա-
րընըն մանատընը վէրտիքտէն ասնրա կէր-
շէհէլիյի իւզէրինէ եէմին տախի լազըմ կէլ-
տի Ալլահըն հուզուրինտէ էթմէյէ հազըրլմ
տէյիպ՝ ճէհէննէմ ազապը վէ ճէննէթի
տէվլէթի իւզէրինէ պիր ազ տահա թտաֆ-
սիլլի սէօյլէտի:

Նէդոքսիա պուննլարը իշխոտիխինտէ
եիւրէյի գալըբպ գօրգուտունտան աղլտմա-
ղա պաշլատը, վայ հալիմէ, իշ իշտէն կէչ-

միշ էպէտի ղայպ օլմուշուամ , ճէննէթտէն ըրագ՝ ճէհէննեմ էպէտի վաթանըմ օլմուշ տէյէրէք՝ սաչընը եօլար , վէ կէօքսիւնիւ տէօյէր տուրուրուտու : Սուրբ Գերմանոս՝ ճիւզէլ թէսէլլիտէն սօնրա՝ նէ մէզհէպտէն օլտուղունու վէ նէ թիւրլիւ էօմր սիւրտիւյիւնիւ սօրտու, վէ Նէդոքսիա՝ Սամարացիլիմ, եահօտ հիչ տինիմ եօղ տէսէմ տահա էյի , շէմտիյէ գատար ինանտըղըմ, խթէտիյիմ վէ էօմրիւմիւն թարզը զէվզու սէֆամ օլմուշտուր տէյի , ճէվապ վէրտի: Սուրբ Գերմանոս՝ Նէդոքսիանըն սէօզլէրինին եիւրէքտէն օլմասընը էյիտէն թանըյըպ՝ Ալլահըն մէրհամէթինէ սըղըն վէ քէնտինի պիլքիւլ օնուն էլինէ թէսլիմ էյլէ տէյի թէմպիհ էթտիքտէն սօնրա կիւնահտան գաչըպ խայր սահլէր իլէ էվվէլքի իրթիքեապ էթտիյի կիւնահլարըն աֆվընը Ալլահտան ալմաղա էօյիւթ վէրտի: Սօնրա օնուն իրաատէխիլէ պիր քահանայ չաղըրըպ քրիսթիյան տինիմիզէ տահիր հէր մատտէլէրի էօյրէնտիքտէն սօնրա վաֆթիզ տահի օլմաղա զարար վէրտի:

Վահանանըն էմրի իւզրէ եէտի կիւն պիր օտա իչինտէ տառէմ եիւղիւ կէօմէյիպ եալընըզ քէնտի կէչմիշ կիւնահլարը իզերինէ տիւշիւնիւպ աղլատըգտան սօնրա, թէվպէքեարլար խըրգատըյը շէհր եպիսկոպոսու Թէոդոտոսուն այաղընա գափտընըպ՝ քէնտիյի հայաթպախչ սույուրա վաֆթիզ էթմէ իչին եալվարտը : Եպիսկոպոս րէճաալընը գապուլ էտիպ Ալլահըն էթտի-

յի միաճիղաթա շիւքրանէ ճէմի օրաստա պուլունանլարըն Հուզուրինտէ վաֆթիվ էթտի։ Պու ազիմ վէ ազիզ խորհուրդու Հայրան օլաճադ իպաատէթ վէ թէվֆազույա ալարգտան սօնրա չափուճադ խանէսինէ տէօնիւպ ճարիյէլէրինի Հուզուրինէ չաղըրտը վէ օնլարա վէրտիյի ֆէննա իպրէթ իչին աֆվ տիլէյիպ՝ քէնտի կիպի կիւնահլարը իւզէրինէ փիւշման օլուպ Ալլահա տէօնմէյէ նասիհաթ վէրտիքտէն սօնրա ճէվհէրլէրինի վէ ախէր զիդրյամէթ լիսաալարընը օնլարա թէվզի էթտի վէ պազըրընը աթէշէ վուրուպ եադտը, վէ էվլին իչինէ չէքիլիպ սըզը օրուճ վէ փէրհիզ վէ տուայլա էօմր կէչիրմէյէ պաշլատը։ Ճ էհր էհալիսի պու հիքմէթլի թէպտիլաթը տույտուգլարընտա Ալլահըն գուտրէթ իւ մէրհամէթինի մէտհ էտիպ սէնալէր օգուրլուտուլար։ Պուրը Վ.երմանոտա՝ ճիւզի վագթ միւրուրինտէն սօնրա թէքրար շէհիրէ կէլիպ Նուդջսիայը կէօրմէյէ կիթտի, վէ օնուն թուէտտուդու եօլու էօյտիւքտէն սօնրա ինսան արատընտան գաչըպ՝ չէօլլէրտէ բահաթ եիւրէյէ Ալլահըն խըզմէթինէ մէշղուլ օլմադ իչին չէօլտէ պիր թէնհա եէրէ չէքիլմէյէ նասիհաթ վէրտի։ Ալլահըն ազիզ ճարիյէսի սուրը Վ.երմանոտաուն պու նասիհաթընը տախի րէտտէթ մէյիպ՝ օնուն գօլիպաասընտան ճիւզի ըրտագ պիր եէրտէ քիւչիւք օտաճըդ իչինէ չէքիլիպ՝ եափաեալընըդ Ալլահըն իւզէրինէ տիւշիւնիւր իտտի։

Փիղոստրատոս նամինաէ էպքի հապիպ ու մաշուգլարընտան պիր զէնկին տէլի գանը ազիզէյի պու էօմր թարզընտան էպքի կիւնահ եօղլարընա չէվիրմէ իչին խայլի տիւշիւնիւպ միւրատընա էրէմէտիյինտէ ախեր պիր եօղ իլէ ալտաթմաղ իչին սուրէթա սօֆուլուգ վէ թէվպէքեարլըզ սաթմաղա պաշլատը, վէ սուրը Վ.ելմանոսուն գայլ օլմասըյլա գապա խըրգալար կիւինիպ էլ վուրտուղու էօմրիւն ուսուլինի Նւդոքսիատան տախի էօյրէնմէ իչին օնուն գօլիպաընա կիթաի: Օրայա վարըպ օնու րույ էթախիինտէ պու ճինս սէօզլէրի պէր թարաֆ էտիպ՝ ֆէնա ֆիքը իլէ ազիզէյի թէտպիր ու նիյէթինտէն տէօնտիւրիւպ պէտ ֆիիլինէ մէյլ վէրտիրմէյէ չալըշըրտը: Նւդոքսիա՝ շէյթանի սէօզիւնէ գուլագ ասմատըգտան մաատա գապահաթընը եիւզիւնէ վուրուպ էթախի սէրպէսթլիյէ՝ գալպինտէքի տույտուղու թէաճճիւպիւ պէյան էթաի: Պու հէվահ տէլի գանը ազիզէնին թագիրինտէն ալը իւաթ օլուպ քէնտինտէն պիհապեր եէրէ տիւշաիւ, վէ լաքին Նւդոքսիա տուասը պէրէքեաթըյլա Ալլահտան շիֆա ալը վէրիպ, վար Ալլահա շիւքը վէր, կիւնահլարըն իւզէրինէ փիւշման օլ տէյիպ եօղ վէրտի:

Պու վագըատան սօնրա խայլի զէմանտախի թէնհատէ սըգը էօմր կէչիրիպ Ալլահըն իրատէթի իւզրէ եաշատըգտան սօնրա Նֆէնտիմիզին 114 սէնէսինտէ մարտիրոսլուղա, արզու էթախի կէօյլէր ճէննէ-

թինէ նայլ օլսու, զիրա թիւրլիւ միւճի-
զէթլէրլէ չօզ տինսիզլերի տինէ չէվիր-
տիյինի փուլթփէրէսթէլէր տույուպ Վ֊ին-
չէնցիոս հիւքիւմատարա խապէր վէրտիքլէ-
րինատ կիզլիճէ ապիզէնին պաշընը քէսիպ
վիւճուտտունու օրթատան գալտըրտըլար։

ՄԱՐՏ 2

ՍՈՒՐՐ ԸՄՈՎՎ

ՎԷ ԱՒԴՈՒՈՒ ՄԱՐԳԱՐԻԷԼԷՐ

Ընովվ մարգարէ Յեթլեհէմէ եագըն
թէկուա շէհրինատ Ովաէէ վէ Նասայի մար-
գարէլերին վազթինատ չօպան ըար. չօզ-
լարըն գիւմինճէ պու ազիզ Նասայի մարգա-
րէնին փէտէրի օլմուշտուր։ Ընովվ՝ գուր-
թարըճըմըզ Յիսուսուն տիւնեայա կէլիպ
նուր վէրէճէյինի, Խարայէլ միլլէթինին Շամ
էյալէթինատ վէ Յուդա ոզյունուն պաղ-
տատտա էսիր օլաճաղընը փէշին պէյան է-
տիպ եահուտիլէրին եարտամագլըընը եիւզ-
լէրինէ վուրտու։ Պու սէպէպտէն իպթի-
տա Յեթէլ շէհրին փուլթ փափազը Ընո-
սիատան իսքէնճէ չէքիպ, ոճնրա Ընմաես-
նըն օղլու Յովսիանըն էմրինէ չէնէսինէ
տէմիր չըպուգ ոզտուլար վէ պիր գաչ
կիւնատէն էօլտիւյիւնատ քէնտի միւլքիւ
իչինատ քէֆն էթտիլէր։

Ընդիու, եախօտ Ընդիտա մարգարէ
Նապլուզա եագըն պիր գատապատա ոզ-
տու. պաղըլարըն գաննինճէ Նղիա մարգա-

բէնին կիւնլէրինաէ Ա.քայաբ փատիշահըն պինպաշըսըլըրը, վէ պագըլարը տախի Ե-սայի մարգարէնին վադթինաէ ախէր պիր սալհ քիմսէ իսի, տէրլէր: Ընդիւս մարգարէնին կիւֆթէլէրի տախի Ադոմ էհալիսինին էսիրլիկի վէ ասնրա ազատէլիկի իւդերինէ տիր: Պու ազիզ՝ Ալլահ թէալանըն խըզմէթինաէ էօմրիւնիւ կէչիրտիքտէն ասնրա էօլիւպ Սամարիատա կէօմիւլտիւ:

ՄԱՐՏ 3

ՍՐՏՈՒՀԻ ԳՐԸՆԶԻՍԳՈՒ

ԲՕՄԱԼԸ

ՁէՒՈՒ գէննէլէր իչին գադուլէթ էօրնէյի սրբուհի Ֆրանչիսգա Վրիսատա էֆէնտիմիզին 1384 թարիխինաէ Բօմա շէհրինտէ սօյզատէ վէ մալտատր ամթալարտան տիւնեայա կէլիպ թա քիւչիւք չաղընատան օնլարըն էլի ալմընատա էյի թէրպիյէ օլմուշտուր: Պու ազիզէ քիւլլիյէն քէնտիսի Ալլահանի խըզմէթինէ վէրիպ չօճուգ արատըն-տա տաէթ օլան կիւնահըզ ցյունլարտան վէ շադալարտան կէրի տուրուրտուտու. պիրիսի քէնտիսի սէվիպ օդշայաճագ օլտուղունատա աղլայարտագ վէ չաղրտարտագ գարշը գօրուտու. եաշընա միւթատրդ բիյազաթ պապինաէ կէրի գալմամագ իչին ամթալարընատան կիգլի տուա վէ ախէր իպատէթ թալիմաթլարընա մէշղուլ օլուրտուտու: Օն պիր եաշընատա իքէն պիր մանատթըտա

չէ քիլիպ Աղլահըն իրաւէթի իւզրէ փաք-
ըղըա էօմր կէչիրմէյէ նէ գաւուր հէվէս
էթտիյաճաւ, ամէալարընըն էմրիւ արզու-
սինէ գարշը կէլմէյիպ քիպարզաւէ վէ վա-
րիյէթի եէրինաւէ Լօրենցիոս խամինաւէ պիր
նէվճիւվան Թօմաըլըա թէէհհիւլ էթտի։
Պ-ըրզ աննէ միգտարի պէրապէր եաշայըպ՝
աալա պու իքի ազիզ ճանլարընն արաարնտա
պիր լահզա պիլէ պիր կէօնիւլ գըրգըլըը
փէյտա օլմաաը. Աղլահըն փիշքէշի էվլատ-
լարընըն թէրպիյէսինէ տիգգաթ էտիպ թա
թաղէ չաղլարընտան Աղլահ մուհտա-
պէթիւ գօրդուտունու ֆիքըրլէրինէ գօտու։
Պու գաւուր զահմէթինէ պէտէլ՝ էօլմիւշ
էվլաատընըն պիրիսի տահա հայաթտա խաս-
թէ պուլունան պէշ եաշընտա գըզգար-
տաշընա կէօրիւնիւպ էպէտի աէլամէթէ
նէթիշմէսինին խապէրինի վէրէրէք վա-
լիտէսինի տախի շազ վէ թէսէլլի էթտի։
Ի՞վի խըզմէթինտէ վէ էլի ալընտա օլան-
լարա տախի էվլատ նազարըյլա պագըպ
հէր իգթիզալարընը գայըրտըգտան սօնրա
տուա վէ իպատէթ պապինտէ տախի գու-
սուր էթմէսինլէր տէյի մուգայեէտ օլուրու-
տու. իչլէրինտէն պիրիսի քէյֆսիզ օ-
տուղունտա խատթէխանէյէ էօլմայըպ
խանէսինտէ սադէտ վէ խըզմէթինի էտէր
իտի։ Պագէն խատթէլէրէ վարըպ քէյֆ-
սիզլէրի կէօրմէք քրիսթիյանընն պօրճույտա,
էվլիմտէ օլան խատթէյի պագըպ գայըր-
մամագ միւմքինմի տէրիտի։ Փէտէրինին
էվինտէն չըգըպ էհլի իլէ պիրլիքտէ եա-

շամաղա պաշլատըղը կիւնահէն պիր տահա քիպարլար արասընտա տահէթ օլան ցյուն վէ րագա վէ թէմաշէ եէրլէրինտէ կէօրիւնմէտի. պու կիւունէ կէչիրտիյի էօմր սիւլուքի իչին պաղըլարը՝ տահա կէնճ սին, օճաղընա տախի շան օլմաղ իչին էյլէնճէ եէրլէրինէ կիթմէն վաճիպ տիր տէտիքլէրինտէ՝ պէլկ կէնճ իմ, վէ օճաղըմա շան օլմագ իսթէրսէմ ինճիլի շէրիֆին թէմպիհի իւզրէ եաշամալըյըմ, տէյիպ իլգամ էտեր իտի: Ախիպ գուշանմատա հիչ հէվէսի օլմայըպ՝ սօն վագթլարտա էհլինին րիզասըյլա ալթուն վէ կիւմիւշ տիւզէնլէրինի պիր թարաֆա ալթըպ պայաղը եիւնաէն էապապ կիյինտի. օտասը իչինտէ եադըմագ վէ տիւնեէվի սուրէթլէր պըրագմայըպ օլանլարը տախի տէֆ էտէրիտի. ֆէնա քիթապլար օգուտմատըգտան մատա, օգույանլարը պիլէ եանընա ուղրաթմագըտը. վէլ հասըլ պուլունտուղու հալ իչինտէ տուայա վէ իպատէթ վէ ֆաղուլէթ թալիմաթլարընա մէշղուլ օլուպ՝ տիւնեա իչինտէ չէօլտէ վէ եախօա ճէննէթտէ կիպի էօմր կէչիրիրիտի:

Ադգ թէալա հաղըէթլէրի՝ Ֆրանչիսգանըն ֆաղուլէթինի էյի թէճրիպէ էթմէ իչին պըրագտը քի Նափօլի փատիշահը Ատախալտա կէլիպ Րօմա շէհրինի ֆէթհ էթսին: Գարղաշալըգ արասընտա Ֆրանչիսգանըն էհլի տախի էլէ տիւշիւպ ճէմի վարիյէթի միրիյէ ալընտըգտան սօնրա, քէնաի տախի էսիր տիւշիւպ ուզադ պիր

մահալէ եօլլանըլտը։ Պու գաղա խապէր իւգէրինէ ճէմի իշխանէնլէր մահզուն օլուպ աղլատըգլարընատա եաըլընըգ Ֆրանչիսգա ասպրիլէ չէքիպ՝ Ալլահ վէրսի, ենինէ Ալլահ ալտը, քէնտի իրատէթի թէքմիլ օլսուն տէյէրէք Յովը Նրանելինին սէօզլէրինէ թէսէլլի պուլուրուտու։ Ընասընատան չօգ վագթ կէչմէյիպ էնկի թէքրար գայպ էթտիյի վարիյէթինէ էվինէ կէլտի, վէ լաքին Ֆրանչիսգա ատէթ էթտիյի օրդը էօմր թարղընատան վագ կէլմէյիպ օնու տախի պիլէմինճէ եաշամայա տավէթ էթտի. պիրի պիրինէ էնկ նագարըլտը պագմայըպ Ալլահըն մուհապպէթի իչին գարտաշ վէ գըղգարտաշ կիպի կէչինիրի տիլէր։ Այվ իչինատէ չէքտիյի զահմէթլէրի քեաֆի սայմայըպ օրդ օրդ խաագէխանէլէրէ տախի կիտեր վէ օրտատա աղըր խաագթէլէրին եանընատա տուրտուպ՝ խըզմէթ էտտէրվիտի։ Չօգ տէֆա քէնտիսի եէմէյիպ օնլարա եէտիրիրիտի, վէ մութապախատ չալըշըպ էվինէ եէմէք փիշիրիր օտալարընը սիւսիւրիւր, եաթագլարընը եափար, վէ հատըթ թապիաթըն չէքինտիյի հէր իքրահ օլունագաղ խաագէ խըզմէթլէրինի մուհապպէթ իլէ էտէր իտի։

Այնվի էօլտիւքտէն սոնրա քէնտի խանէսինատէ ճէմ էթտիյի մարտապեօլէրին սրատընա կէչիպ ալտըդ կէօնիւլլիւյէ էվինի հէր պայտաղը խըզմէթլէրինի էտէրիտի, քէնտի իրատէթինէ գարշը օնլարըն իւգէրինէ նագըը տախի սէչիլտիյինատէ թուրթտու-

ղու խպատէթ վէ փէրհիզքեարլըզ եօլուն-
տան ասլա կէրի տուրմասը : Տէօրթ ախնէ
միգտարի պու կիտունէ էօմր կէչիրտիքտէն
սօնրա խասլէթ էօլիւմ տէօշէյինէ տիւշ-
միւշ պիրտաւէրինի կէօրմէյէ կիտիտի, վէ
օրտանն գըզգարտաշլարընը տախի կէօր-
մէյէ կիտիմէ նէյէթինտէ իքէն՝ պիր աղըր
խասլէթելէյէ կիրիֆթար օլուպ Ա.լլահըն պէ-
յան էթմէսիյլէ էօլիւմինիւն եադրն օլ-
մասընը տույտու, արզուսունէ մէպնի իպա-
տէթլէ խոստովանանք օլուպ Սրբութիւն
ալտըգտան սօնրա՝ թա քիւչիւքլիյիւն-
տէն պէրի տաէթ էթտիյի աղիզ պիքիր
Ա՛էրեէմին ժամերգութիւնունու սէօյլէյէ-
րէք էօմրիւնիւն էլլի ալթընճը եաշընտա
փաք րուհինի Ա.լլահըն էլինէ թէալիմ է-
տիպ հասրէթ չէքտիյի սէտաէթ մէքեանը
ճէննէթէ նայլ օլտու :

Մ Ա Ր Տ 4

ՊԻՒՅԻՒՐ ՍՈՒՐԲ ՄԱՆԿԱՆ

ՎԷ ՍՈՒՐԲ ՄԱՆԿԱՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՑԻ

ԱՆԿԱՆ, եահօտ Ա՛ակարիոս իամիյլէ իւչ աղիզ քիշիլէր վար տը, լաքին պիզ Ա՛ըտըրլը վէ Իաքէնաէրիյեէլի տաը իլէ մէշ-
հուր տուրըլարըն էօմրիւնիւն հիքեայէսինի եազմաղա գարար վէրմիշիզ :

Իւք Ա՛ըտըրլը տէնիլէն Ա՛ակար, Ա՛ըտը էյալէթինին պաշ շէհիրլէրինին պիրինտէն օլուպ օթուզ եաշընտա իքէն թէրքի տիւ-

նեա էթաի, վէ սուրբ Աֆնաոն ճգնաւորուն եանընա վարըպ օնուն շահիրալէրինին սըրասընա կէչտի: Իւք սէնէլէրի օլ տէրէճէ քէնահիյի փէրհիզքեարլըղա, օրուճա վէ տուայա վէրտի քի, քիւչիւք եաշընտա իքէն քէնահինաէն իխթիյար օլանլարընըն րուհանի փէտէրի տէնիլլիր իտի: Ալլահ էֆէնտիմիզ պու ազիզէ թիւրլիւ լուքֆլարտան մաւտա սօնրատան օլաճագ շէյլէրի էվվէլէն կէօրիւպ խապէր վիրմէ փիշքէշինի տախի ինամ էթմիշ իտի: Ան սէնէ իչինտէ օլ գատար իլէրիլէտի քի ճէմի չէօլտէ պուլունան զահիրալէրին շէհատէթիյիլէ քահանալըգ մէրթէպէսինէ րէֆի օլմաղա լայըգ կէօրիւնմիւչ: Վէյր տէֆա եազըշմազ իչտէ պուլունմուշ տէյի ազիզին իւզէրինէ իֆթիրա էտէնլէր Ալլահտան պէլալարընը պուլուպ իլգամ վէ տիլէրէ տէսթան օլտուլար: Ազիզա սուրբ Աֆնաոն իլէ կէօրիւշիւպ ալլահանի սէօհպէթլէրտէն սօնրա էպէտիլիք իւզէրինէ թէֆէքքիւրլէր էտիպ պիրիպիրինէ տահա զիատէ Ալլահ եօլունտա իլէրիլէմէ իչին եիւրէք վէ նասիհաթ էտէրիտիլէր: Թալիլէրին նազլինճէ պու ազիզին տուտասընա իքրամէն Ալլահ թէալա հազրէթլէրի չօգ խասէթլէրէ շիֆա վէ էօլմիւշլէրէ հայաթ պախշ էթմիշ տիր: Սուրբ Ա՛ակար պու թարիհգ իւզրէ Ալլահա մագպուլ էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա Աֆէնտիմիզին 391 թարիխինտէ տօգտան եաշընտա էօլիւպ արզու էթտիյի կէօյլէր ճէննէթինէ նայլ օլտու:

Ինքինճի Ա՝ակար Ա՝ըսըրըն փախթախթը Խաքէնաէրիյեէտէն օլտուղու իչին Խաքէնաէրիյեէլի տէնիլըր. պու ազիզ տախի պալատէ զիքր օլունան աստաշը Ա՝ակարտան տուա վէ ֆազուլէթ պապինտէ աշտաղա գալմայրպ Ա՝լահ չօգ մադպուլ օլմուշ տուր: Վէնտի ալտազ կէօնիւլլիւյիւ իչին քահանայ տախի օլմաղը իսթէմէզլիտիյէ տէ՝ եինէ թէքլիֆ էտէնլէրին րէճասընա եօգ տէյէմէյիպ գապուլ էթտի, վէ պու ազիզ տախի չէօլլէրտէ սըզը վէ րիյազաթ իւզրէ էօմր կէչիրիր իտի: Ղօգ տէֆա սուրը Ա՝նտոն ճգնաւորա զիյարէթէ կիտիպ օնուն իլէ խայր ամէլլէր իւզէրինէ աէօյլէշիր վէ ուսուլինի օնտան մէշգ էտէր իտի: Պիր տէֆա չէօլտէ կիտէր իքէն շէյթան գարշըսընա չըգրպ՝ մաղրուրլուգ ֆիքրիլէրինէ օնու թէճրիպէ էթտիյինտէ, Ա՝ակար խաամինին իղվասընը անլայրպ՝ Ա՝լահըն լութֆույլա գօվտու վէ եանընտան ըրագ էթտի: Պու ազիզին՝ նէֆսինի զապթ էտիպ հէր հասսէլէրինէ պույուրմադ իչին չէքտիյի զահմէթլէր տիլ վէ եաղըյլա թապիր օլունաճագ շէյ տէյիլ տիր. օրուճ, փէրհիզ, սուսուզ վէ ույուգուսուզ տուրմադ իչին նիչէ սէնէլէր քէնտի իրատէթիյլէ ճէնքլէշիպ՝ էն սօնունտա եէնմիշ տիր, չօգ ազիզ ճանլար տիւշիւնտիւքլէրինտէ թէաճճիւպտէ գալըրլար: Պու ազիզին էօլիւմիւ Ի՝ֆէնտիմիզին 404 թարիխինտէ վագը օլմուշ տուր:

ՄԱՐՏ 5

ՍՈՒՐԲ ՓԱՐԻՆՈՍ

ՎԷ ՍԵԲԱՍՏԻԱՆՈՍ

Սուրբ փաբիանոս Իօմա քահանայապետն էն ազիզի վէ էն մէմուհու Ալեքսանդրիայի թէսալիրի վէ ճէմի ճէմիաթըն արզուսի իւզրէ Իօմա փափասը սուրբ Ընթերոսուն վէճաթընատան սօնրա եէրինէ նասպ օլունսուս: Տահա փափ սէչիլմէտէն չօզ միւճատէլէ վէ չէթինլիք օլսուզունսա՝ պու ազիզին պաշը իւզէրինէ պիր պէյազ կիւերճին դօնուպ Րուհուլլահըն օնու ինթիխապ էթմէսինի տույուրմուշ սուր սէյի, չօզ իթիխապլը բաղիլէր նադէ էտէրլէր: Պու ազիզ քէնտի նամտար սէլիճլէրի իւզրէ քէնտիյէ թէսլիմ օլունմուշ ճանլարը էյի ճէ դայրըտըգտան սօնրա Ն.Քէնտիմիղին 253 սէնէսինտէ մարտիրոսլուղլա էպէքի ճէննէթէ նայլ օլմուշ սուր:

Սուրբ Սեբաստիանոս քիշիլատէ աթաղատան տիւնեայա կէլիպ՝ ազիզ ու ճիւրաէթի վէ ճէնք ու ճիհատ իլմինտէ նամատարլըղը իչին Ն.Իոկղետիանոս դրալա մազպուլ օլսուս, վէ քրիսթիյան օլսուղունու պիլմէսէն ապքէրի իւզէրինէ օնու նազըր էթտի: Սեբաստիանոս տահա զիհատէ ուէրպէթլիյէ քրիսթիյանլարա եարըմ էտէ պիլմէք իչին եապան սէյիլէմէտէն իգրար էթտիյի տինի կիզլէյիպ վազթընատան էվվէլ պէյան էթմէտի: Տին ուղրունա

Ս՛արկոս վէ Ս՛արկիղեանոս իբի պիրա-
տէրլէր թուԹուլուպ Նիկոատեաոս եւզ
պաշընըն էվինէ հապաս գօնտուլար. պուն-
լարըն էօլմէ գաթը օլմա սիճիլի չըգմըշ-
ըտըյսա տա ամԹալարընըն րէճալարընա
մէպնի հաքիմ օԹուզ կիւն տախի չէվիրէ-
պիլմէ իչին միւհլէթ վէրտի. օԹուզ կիւն
գարֆընտա հէր Թիւրլիւ շէյԹանի Թէճ-
րիպէլէրի էտիպ էնճամ պու իբի պէհա-
տը գարտաշլարըն զահիֆլըղլա տիւշմէյէ
եագըն օլմալարընը Աեբաատիանոս իչինի-
տիյինտէ, եանլարընա վարըպ՝ ալլահանի
վէ Թէէսիրլի սէօզլէր իլէ Քրիատոսուն
խաԹրը իչին էօլմէյէ գանտըրտը, վէ պու
սէօզլէրտէն ազիզլէր գուվվէթլէնիպ հէր
շէյԹանի Թէքլիֆլէրի րէտտ էԹտիքլէ-
րինտէ պիր սէմավի նուր օտայը տօլտու-
րուպ Քրիատոս էֆէնտիմիզին Աեբաա-
տիանոսա եագլաշըպ օնու էօփտիւքտէն
ատնրա, Ս՛ աէվկիւլիւ գուլում Աեբաատիանոս
հէր ան ատն պէնիմ իլէ սին տէմէնինի
ամԹալարըյտա պէրաբէր իբի գարտաշլար
վէ ախէր օնտա պուլունանլար իչինիմիշ
տիրլէր: Պու միւճիզաԹը իւզէրինէ իբի
գարտաշլարըն ամԹալարընտան մատա՝ Նի-
կոատեաոս էհլիյլէ վէ զընտան պէքճիսի
ախէր չօգ ճանլարըտա պէրաբէր տէօնիւպ
քրիսԹիյան օլտուլար:

Միւհլէթ վէրիլէն օԹուզ կիւն կէչ-
տիքտէն ատնրա հաքիմ իբի գարտաշլարըն
փէտէրինի քէնտիյէ չաղըրըպ, Ս՛ճէպա
էվլատլարընը Թէտպիրլէրինտէն տէօն-

տիւրտիւն միւ տէյի սօրտուղունտա, Խայր էֆէնտիմ, էվլատլարըմըն պուլտուղու իգ-պալը ղայպ էթտիրէմիմ, Հաթթա պէն տախի օնլարըն իգպալընա իլհագ օլմուշ-ում տէյի ճէվապ վէրինճէ՝ Հաքիմ ալթ իւալթ օլուպ՝ պու սիննտէ սէն տէ մի տէլիրմիշսին տէյի, սօրտու։ Խայր տէլիր-մէտիմ, քրիսթիյան օլտում վէ փէք ազ իլէ իշլէտիյիմ իչին խօշնուտա ում տէյի թէքրար ճէվապ վէրտիյինտէ՝ Հաքիմ սէ-պէպինի արաշթըրսըր վէ տուպուպ անլա-տըղընտա քէնտի տախի էվինլէ վէ ախէր ղընտանտա պուլունան քիշիլէր իլէ վաճ-թիվ օլուպ քրիսթիյանլարըն եարտըմ-ճըսը օլտու։

Պու վազըալարըն արտասընտան չօգ կէչմէյիպ՝ քրիսթիյանլարտան պիրինի տի-նինի ինքեար էտիպ՝ Ռոկղետիանոս՝ Մե-բատիանոսուն էթտիքլէրինին խապէրինի վէրտի։ Ռոկղետիանոս Հուզուրինէ չա-ղըրըպ թիւրլիւ վատ վէ էօրֆլէրտէն սօն-րա տինինտէն տէօնտիւրմէնին գապիլի օլ-մատըղընը կէօրտիւյիւնտէ՝ ազիզլի պիր տի-րէյէ պաղլայըպ օգլար իլէ վուրուլսուն տէյի էմր էթտի։ Ղնմրի իճրա օլունտու վէ լաքին Մերբատիանոս էօլմէյիպ Ա-ղա-Հըն եարտըմըյլա եարալարընտան սաղալ-տըղընտա, թէքրար զալիմին Հուզուրինէ վարըպ՝ քրիսթիյանլարտա գարշը էթտիյի նահադգ զուլումու եիւզիւնէ վուրտու վէ քրիսթիյան տինինին կէրչէքլիյինի վէ փուլթփէրէսթլէրին ալիահզարընըն եա-

լանճըլըղընը սերպէսթլիյլէ կէօսթէրտի ·
գրալ պունու էօլմիւշ տէյի թուրթար
իքէն թէքրար սաղ կէօրիւպ հայրան օլ-
տույսա տա՝ եինէ ազիզին սէօզլէրի իւզէ-
րինէ հիչ տիւշիւնմէյիպ պիր պիւյիւք եէ-
րինտէ ճանը չըգրնճայատագ տէօյիւլսիւն
տէյի էմր էթտի : Ազիզ պու շիտտէթլի
իպքննճէ արասընտա Քրիստոս էֆէնտիմի-
զին 287 սէնէսինտէ ազիզ բուհինի Ալլա-
հըն էլինէ թէսլիմ էտիպ հասրէթ չէք-
տիյի մարտիրոսլուգ թաճընա նայլ օլտու :

ՄԱՐՏ 6

ՍՈՒՐԲ ՊՈՐՓԻՒՐ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Վարուցըն տինինին հիմայէթճիսի
սուրբ Պորփիւր՝ Ֆէնտիմիզին 353 սէնէսի
Ակտանիք սէմթի ինտէ զէնկին վէ քրիսթիյան
աթաալարտան տիւնեայէ կէլտի : Քիւչիւք
չաղընտա իլմ թահսիլինտէն սոնրա օն
պէշ եաշընտա Ա՝ըսրըտա կիթտի, վէ Ակի-
տայի տէնիլէն ճգնաւորլարըն մանասթը-
րընա կիրիպ պէշ սէնէ միւթէմատի փէր-
հիզքեարլըղըտա էօմր կէչիրտի : Սոնրա իզն
ալըպ եահուտիսթանըն միւպարէք եէր-
լէրինէ զիյարէթ էթմէյէ կիթտի վէ Յոր-
դանան չայընտա եագըն պիր մաղարայա կի-
րիպ պէշ սէնէ տէ օնտա գալտը, լաքին
հէվալարընէմլիյինտէն իսթմա իլէթինէ

կիրիքեթար օլսուղու իչին խասթէ միզած Դուսսի շէրիֆէ ալտէթ էթուի։

Օրասա ամթալարընըն էօլիւմիւնիւ տուչուպ քէնտիչէ տիւշէն միրասը ալըպ կէթիրմէ իչին Մարկոս նամինատ շայիրաինի եօլլասը։ Մարկոս՝ իսթիչար ուսթասընըն էմրինէ իթաաթէն կիտիպ միրասը կէթիրսի վէ ադչա Պորփիւրիւն էլինէ տէչտիչինատ Հէվիհինի ֆուգարէչէ տաղըտըպ քէնտիսի տիլէներէք եաշարըսը։ Տահա խասթէ միզած իքէն միւպարէք եէրլերէ զիյարէթ էթմէչի պըրագմատը վէ էօմրիւնիւ Դողդոթա տաղընատա թէքմիլ էթմէ Հէվէհիյէ պիր կիւն չօզ զահմէթ չէքէրէք օլ տաղըն թէվիհինէ չըզտը վէ եօրղունլուղունատն իւզերինէ պայդընըդ կէլիպ եէրէ տիւշտիւ։ Պու Հալ իչինատ տուրուրիքէն խաչա կէրիլմիշ Քրիատոս էֆէնտիմիզ կէօրիւնիւպ, տաղ եանընատաքի իզպալլը խըրսըզա՝ օնու զալտըրսըն տէյի էմր էթտի։ Պորփիւր՝ պու ինայէթ իչին Քրիատոսա շիւքր տունատուղու վազթ, Քրիատոս խաչտան աշաղա էնիպ՝ Իսաչընը ալ տագլայ տէյէրէք օնա թէսլիմ էթտի վէ ազիզ պու վազըսընըն մանատընը քահանայ օլունճայատագ անլամամըշ ըտը։

Ա՛իւզի վազթ սօնրա Ֆիլիսթին էյալէթինատ Գազա տէնիլէն շէհրին Ասիսկոսու վէճհէթ էթտիյինատ՝ իամուէլն պու ազիզի օնուն եէրինէ շայէսթէ կէօտիւլէր, վէ լաքին տահա քիւլիյէն

փութփերէսթէլը շէհր իչինտէն մահվ օլունմատըղը իչին պազըլարը պու ազիզի քէնաիլէրին պաշ տիւշմանը աստ էտէրէք՝ պիր թաղրիպ էօլտիւրմէք իսթէտիլէր. լաքին Պորփիւր էվվէլչէն խաինլէրին պէտ բէյլերինէ վուգուճ օլուպ քէնաիյի պէլլի էթմէյէն կիզլիճէ կէլտի քիւրսիւսինէ օթուրտու:

Նայլի զէման հէվալար գուրագ օլտուղունտան՝ թաղլալարըն վէ պազլարըն մահսուլու գուրումադա պաշլամըշըտը. փութփերէսթէլը՝ աստէթլերի իւզրէ ալլահլարընա գուրպան սունուպ տուա իլէ եաղմուր վէրմինլէր տէյի եալվարտըլար: Պունլարըն հէր զահմէթի պօշա չըգտըղընտա՝ սուրբ Պորփիւր քէնաի ճէմիաթընա օրուճ թուֆտուրուպ օլ կէճէ տուպայա տուրտու, վէ իչի քիլիսէ կէզտիքտէն սօնրա արզուլէրինէ կէօրէ Ալլահ՝ զանի եաղմուր կէօնտէրտի: Պու միւճիզաթտան փութփերէսթէլէրին չօղու քրիսթիյան օլտուլտուտա տա՝ պազըլարը եինէ խուսուսիթի պըրագմայըպ ազիզին էնտէսինտէն տիւշէրիտիլէր:

Պու էյնամտէ փութխանէլէր դափանսըն տէյի Ալկադէոս դրալ պիր ֆէրմանն չըգարտը. պու ֆէրմանընա հէր մանտըպտարլար իթտաաթ էտէճէք եէրէ պազըլարը փութփերէսթէլէրտէն ազչա եէյիպ՝ Վինոս եախօտ Ասրնա փութուն փութխանէսինի աչըգ պըրագտըլար: Պորփիւր պունուն պիր չարէսինի պուլմազ իչին Գայաէրի

եպիսկոպոսու Յովհաննէս իւէ Խթամպօ-
լա Արիադէոս գրալա կիտիպ՝ Վազա շէհրին
տինսիզլերինին հազգընա վէ փուխթանէ-
լերին երգըլմասը իչին արզուհալ վէրտի-
լեր: Գրալ իպթիտա պազըլարըն փիթ-
նէլիյիլէ ճէմիաթ պէյնինտէ իսթիլալ
զուհուր էթմէսին տէյի՝ պունլարըն րէճա-
սընա բիզա վէրմէտիյէ տէ, պիր էյեամ-
տէն սօնրա գրալըն էհլի Աւդոքսիա,
Թէոդոս շահզատէսինի տիւնեայէ կէթի-
րինճէ գրալըն իչինիյլէ պու կիտունէ ար-
զուլերի թէքմիլ օլունտու: Պու իքի
եպիսկոպոսլար Աւդոքսիայա կէլիպ օնուն
թէրթիպսիյլէ նէվզատէ մասըմըն կէօքսի-
իւզերինէ արզուհալ սուրէթինտէ պիր
քեաղըտ գօտուլար. վէ չօճուղու վաֆ-
թիզ էթտիքտէն սօնրա զինէթ իլէ քիլի-
սէտէն սարայա կէթիրտիքլերինտէ պիրիսի
իւզերինտէն քեաղըտը ալտը վէ գրալըն
Հուզուրինտէ օզույուպ, Աֆէնտիմ շահ-
զատէնին պու իւք րէճասընը կէճիքթիր-
մէյիպ թէքմիլ էյլէ, տէմիյինտէ, գրալ
կիւլիւմանէյէրէք՝ Աղատըմըն իւք րէճասընա
գարշը սուրամամ տէյի ճէվապ վէրիպ՝
տէրադապ ֆէրմանն չըգարտը, վէ ճէմի
փուխթանէլերի երգտըգտան սօնրա Աւ-
դոքսիա սուլթանըն մասրուֆըյլա Վազա
շէհրինտէ Աղատըն իւզէթինէ պիր ալա
քիլիսէ եափտըրտը, վէ պու թարիխ
իւզրէ Պորփիւր եպիսկոպոսուն զայրէթիյլէ
քրիսթիյանլըգ մէթանէթ պուլտու:

Պուննան պէյլէ սուրբ Պորփիւր էյի իպրէթի, վաղը վէ միւճիզաթլարըյլա պագը գալան փութփէրէսթլէրին չօղու-նու տօղրու տինէ իրշատ էթտի: Պու ազից՝ Ալլահըն քէլամընը վազ էթտիյի վագթ՝ իսթիլահ վէ տէյիշ նէքրէվիյինէ պագմայըպ՝ հէր քէսին անլայաճաղը տիլտէն սէյլէտիյի իչին չօգ ֆայտէ էթմիշ տիր: Ալօլիւմիւ վագթինաէ սէվկիւլիւսիւ ֆուգարէլէր հագդընա վասիյէթ էթտի՝ վէ մահսուս օնլար իչին գօտուղու ադչէնին կէլերինաէն հէր սէնէ պիւյիւք օրուճ կիւնլէրինաէ գըրդ կիւն ֆուգարէլէրէ սաատագաթ տաղըտըլսըն տէյի թէմպիհ էթտիքտէն սօնրա, քէնտի՝ Ալֆէնսիմիզին 420 թարիխինաէ, ալթմըշ ալթը եաշընտա էօմրիւնիւ թէքմիլ էթտի:

ՄԱՐՏ 7

ՍՈՒՐԲ ԹՕՎՄԱՍ

ԱԳՈՒՍՏՈՍ

ՎԱՒԼԻՍԷՒ շէրիֆին նամտար միւալլիմլէրինին պաշը ագից Թօվմաս Ալֆէնսիմիզին 1225 թարիխինաէ նափօլի տէվլէթինաէ Ռօդգա Աէգգա տէնիլէն պիր գալա իչինաէ տօղտու: Ֆէտէրի Ալանտօլֆ՝ Ալգուինօ պէյի, վէ վալիտէսի Թէոդորա՝ Վիէնթի պէյլին գըզը օլուպ էվլատլարընէն քիպարճա վէ քէնտի հալ ու աթվարլարընա եագըշըր եօլ իլէ թէրպիյէ օլմալարընա ղայէթ տիգ-

դաթ վէ ճահա էտէրիտիլէր։ Թոմմաս տահա պիր եաշընտա իքէն, պիլմէմ նահըլ էլինէ իսթիւնտէ Ողջոյն քեղ Մարիամ եազըլը պիր քեաղըտ փարչասը ալըպ եուխմադ իսթէտի, վէ լաքին սիւտ անտը պրատմատըղընտա չօճուդ չսաղըրըպ ողլումայա պաշլատը վէ անտը իւսթէ կէլիպ՝ հիչ պիր թիւրլիւ չօճուղու տինտիրէմէտիկնտէ թէքրար քեաղըտը էլինէ վերմէյէ մէճպուր օլտու, վէ Թոմմաս ալտըղը պիրլէ, աղլընա զօյուպ եուխտու։ Չօճուղուն պու ածախպ հարէքէթի վազըրլա ապող պիքիր Մերեմ էտինէճէյի իպատէթէ պէշարէթ օլմասընը ալթալարը անլայրպ մահ դալտըլար։ Պիհ եաշընա եէթիշտիյինտէ Ա՛օնթէ Վասսինօ տէնիլէն մանասթըրըն իչինտէ քեահին րահիպլէրէ թէրպիյէ օլմադ իչին թէտպիր օլունտու. ան եաշընա վարտըղընտա օրատան ալըպ իլմ ու քէլամ թահսիլի իչին Նափօլիյէ եօլանըլտըր վէ օրատա տուրբ Վոմինիկոսուն րահիպլէրիյլէ իւլքէթ էտիպ ան տէօրթ եաշընտա իքէն օնլարըն մանասթըրընա կիրտի։

Վ ալիտէսի Թէոդորա պուննու իշխթիտիյինտէ ալթ իսթ օլուպ ֆիլ Հալ մանասթըտան դօր ուլա չէքիպ ալմա իչին Նափօլիյէ տօղրու եօլ րէվան օլտու. վէ լաքին օնուն էէթիշմէտիննտէն էվվէլ Թոմմաս պիւյիւքլէրինին էմրիյլէ Րօմայա վէ օրատան տախ փարիպէ կիթմիշ իտի։ Վրալըն խըզմէթինտէ պուլունան իքի

գարտաշլարը վալիտէլերինէ մոգպուլ պիր իշ թուխմաղ իչին պիրատէրլերի Թովմասը եօլտա թուխուպ ճէպրէն էվէ վալիտէլերինին եանընա կէօնտէրտիլեր։ Վալիտէն վէ գըզգարտաշլարը էլլերինտէն կէլէնի կէրի պըրագմայըպ հէր խուտուա իլէ Թովմասը ֆիքրինտէն չէվիրմէյէ ղայրէթ էթտիլեր . լաքին Թովմաս նիյէթինտէ գալի տուրուպ՝ ատս պապատէ սիզտէն զիատէ Ալլահա միւխիս օլմաղա պօրճլույում տէյի ճէվապ վէրիր իտի։ Ալրաալը չօգ կէչմէյիպ գարտաշլարը տախի էվէ տէօնտիւլեր վէ Թովմասը տահա թէտպիրինտէ մուհ.քէմ կէօրտիւքլերինտէ պին թիւրլիւ սիթէմիկիր սէօզլեր իլէ օնու խըրփատլատըգտան սօնրա արգաալընտան տախի րահիպ գաֆիլանըրը չէքիպ չըգարտըլար, վէ պիր օտա իչինէ գափայըպ՝ ազ եէմէյլէ թիւրլիւ զահմէթլեր վէրտիլեր։ Նարատմազլարըն շէյթանի հիւնէրի պուրատա տա գալմայըպ տահա իլէրի վարար։ Ալիղ վէ պիկիւնահ եիյիթին փաքըլըղընը ղայպ էթտիրիպ՝ տիւնեէվի շէյլերէ մուհապպէթ պաղլաթմաղ իչին օտասը իչինէ ափանըղ եիւզիւ տիլպէր ֆիքրի ֆատիհա պիր ֆահիշէ սալը վէրտիլեր։ Թովմաս պուընու կէօրտիւյիւնտէ՝ նէ պէտ գասթ իլէ իւզէրինէ կէլմէսինի անլայըպ գօրգուսու, վէ հէմէն սիշարը գաչըպ գուրթուլմազ արզուսույլէ շուրայա պուրայա գօշուպ տուղունտա պիւլէնտա ավազ իլէ սիշարը-

տան իմոատ ֆիլէմէյէ պաշլատը. խրդ-
մէթքեարլար պու փաթըրտըյը իշլեթ-
տիքլէրինտէ կէլտիլէր վէ գափուլարը գա-
փալը պուլուպ մատահաթը անլատըգլա-
րընտա կէրի չէքիլտիլէր: Պու թարիփ
իւզրէ Ծոմմասըն իւմիտի ինսան թարա-
ֆընտան քէսիլտիյինտէ՝ Ալլահա տէօնիւպ՝
Ն՛ թաթը Յիսուս վէ փաքիզէ պիքր Ա-
րեէմ գուլունուզու պըրագմայըն քի, պու
թարզ մուրատար կիւնահ իշինէ տիւշէյիմ
տէտի: Պու տուասընտան սօնրա պիր
ադմավէ գուվվէթ իլէ մանղալ իշինտէն
պիր քէօզ քէսիլմիշ քիւթիւք փարչասը
ալըպ՝ ուլթանմազ վէ Ալլահտան գօրգմազ
գարընըն իւզէրինէ վարտը վէ էօրֆէն
օտասընտան տիշարը գօվտուգտան սօնրա
գափույու էնսէսինտէն քիլիսէյիպ պու
վէճհ իլէ թէհլիքէտէն գուրթուլմասը իշին
Ալլահա շիւքր սունմազտա էրէ գա-
փանտը վէ էթտիյի փաքըզ ահթընը
օնուն էօնիւնտէ թէքրար էթմէ իւզէրին-
տէ իքէն՝ պիր թաթը ույուգույա տալըս
վէ բույասը արտընտա իքի ֆիրիշթէ կէօ-
րիւնիւպ էթտիյի ֆիւթուհաթ իշին թէպ-
րիքլէրինի վէրտիքտէն սօնրա Ադգ թէա-
լա հազրէթլէրինին ինտինտէ տուասընըն
մադպուլ օլմասընա իսպաթէն պիր պաղ
իլէ պէլինի պէնտ էտիպ օլ աէրէճէ սըգը
չէքտիլէր քի ազիզ՝ աղըրընտան չաղը-
րատագ ույանտը: Օլ լահզատէն սուրբ
Ծոմմաս պիր տահա փաքիյէ գալըը պիր
հարէքէթ վէ իղմա գալպինտէ տուգմա-

որ յաս տա եւինէ Ա.լահըն փիշ.քէշինի փաք
սագլամաղ իչին վաճիպ օլան Թէգայեիւտ-
լերի էթմէտէն վաղ կէչմէտի վէ խոստո-
վանահայրընըն ֆէհվասընճա պու կիւնահ-
տան քիւլլիյէն խալաս վէ փաք օլարաղ
մէզարա կիրտի։

Պու Թարիղ իւզրէ իքի այնէ միդտարի
գալա իչինտէ Հապատա գալտըղտան սօն-
րա՝ մանասէթըտա չէքիլիպ փաքլիյէլէ էօմր
կէչիրմէյէ մէյլէնտիրտիյի գըզդարտաշը-
նըն եարտըմըյլա պիր ոխճիմտէն ատըլըպ
գալատան աշաղա էնտի, վէ ուտուլ իլէ
նափօլիտէ պիր մանասէթը իչինէ կիրիպ
Թէճրիպէ վադէթը միւրուրինտէն սօնրա
ատէթ օլան մանասէթը ահֆէրընը էթտի։
Պունտան պէօյլէ Բօմատա, փարիզտէ
վէ էնճամ Վօլօնիատա նամտար վէ ալիմ
Ա.լպերտին էլի ալէրընտա իլիմ Թահսիլինէ
մէշղուլ օլտու։ Ճոմմատա տէրս վադէթը
ատա տուրուպ՝ խոճաընրըն տէտիյի շէյլէր
իւզէրինէ տիգգաթ իլէ տիւշինտիւյիւ
իչին արգատաշլարը չօգ տէճա պէյնտիզ
էօքիւզ չաղըրըրըրտըլար. Ա.լպերտ պունա
Թէհամմիւլ էտէմէյիպ՝ պէյնտիզ էօքիւզ
տէտիյինտիզ՝ պիր կիւն ադղընը աչըպ էօյլէ
պէօյիւրէճէք տիր քի՝ պիւթիւն քետինաԹ
օնուն ակտինի իշտիպ Հայրան օլաճադլար
տէտի։ Ճիլ վադը Ա.լպերտին տէտիյի՝
վադթինտէ կէլտի չըղտը, վէ ատրը Ճոմ-
մատա կիպի փէք նատիր վարդապետլէր ին-
շա ու իմլա էթտիյի քիթապլարընտա
տիւնեայա նուր վէրմիշտիրլէր, վէ ինտան-

ագլընտան խորաճ պուլուշ վէ տէյիշէ-
րինէ բնայէթէն միւաղլիմի ֆիրիշթէի
իւնվանըյլա առտ օլունուր։

Իլմինտէն զիատէ իպատէթի տախի չօգ
օլուպ՝ Ալլահըն գանըյլա սաֆերն ալընմըշ
զայըֆ ճանլարը Թէքբար Ալլահա քէտ-
էթմէյէ չալըշըրլարտը։ Էր կիւն պատա-
րատ էթտիքտէն սօնրա ախէր պիր քա-
հանանըն պատարատընա խըզմէթ էտէրի-
տի. պատարատ վազթինտէ գալպինտէ
տույտուղու աշգ ու մուհապպէթ ինչա
էթտիյի պատարատ ատուալարընտան պէ-
յան տըր։ Ղահրիրաթլարը իւղէրինէ
շիւպհէլէնտիյի իչէն հէր զէման Ալիս-
տու էֆէնտիմիզին խաչը էօնիւնէ կիտիպ
օնտան եարտըմ ատիլէտիքտէն սօնրա եաղ-
մաղա պաշլարըտը. պիր տէֆա Ալիտու
էֆէնտիմիզ խաչ իւղէրինտէն օնու թէ-
սէլլի էտիպ տահա եիւրէք վէրմէ իչէն,
Ղումման պէնիմ հադդըմա եազտըգլա-
րընըն հէփիսի տէ փէք կիւզէլ վէ փէք
ալա տըր, պունլարտա պէտէլ նէ տիլէրսին
տէյի սօրտուղունտա, Ղումման՝ մէարուֆ
վէ մէշհուռ օլուպ՝ աէնտէն զայրի պիր շէյ
արզում եօգ տուր, եա Րէսպիմ տէյի
ճէվապ վէրտի։ Պու ապիղին օլ դատար
սրդը օրուճ վէ փէրհիզ վէ կէճէլէրի ու-
յտուգուտուղ՝ քիլիսէլէրտէ վազ, վէ մէք-
թէպլէրտէ տէրս վէրմէ խըզմէթի տրա-
սընտա քէչֆիզ վէ խատէթէ միզաճ հալի
իլէ հատսիզ քիմսէյլար ինչա էթմէյի
վազըտա ագլտան խարիճ շէյ տիր։ Ընդ-

զին իւմի վէ զահմէթինէ իվապէն Թօմա սրբազան Վահանայապետէրինուէն չօ-
ղու պիր մէանէաե էրտիրմէք վէ եահօտ պիր փայէ վէ մանսըպ վէրմէք իսթէ-
լէրիսէ ահէ Թովմաս գապուլ էթմէյիպ թէքլիֆլէրինէ գարշը տուրտու։

Ա էլ հասել օնունճու Գրիգոր սրբազան Վահանայապետէն Լիոն ժողովքունա տավէթ օլունուպ եօլտա կիտէր իքէն Ֆօս-
սա նօվատա Կիսաէրսախանլարըն մանսաս-
թըրընտա խասթէլէնսի։ Անսասթըր րա-
հիպլէրի չօգ մուհապպէթ իլէ խասթէլէ-
յինսէ պագըպ գայըրսըզտան օնըսա՝ պիր աղ էյի օլմայա պաշլասըղընտա՝ Նրգ եր-
գոց քիթապընըն մանսարնը եաղսըն տէյի եավվարտըլար։ Թովմաս րէճալարընա գարշը կէլմէյիպ պաշլասըյտա տա՝ ալ-
թընճը պապընա եէթիշտիյինսէ խաս-
թէլիյի թէքրար աղըրլանսըը, վէ էօլիւ-
միւնիւն եաղըն օլմասընը կէօրսէիյինսէ աշգ ու իպատէթ իլէ քիլիսէի շէրիֆին ճէմի խորհուրդլարընը ալըպ՝ էլլի եաշըն-
տա փաք րուհինի Ալլահընըն էլինէ թէս-
լիմ էթտի։

Մ Ա Ր Տ Ս

ՍՐՈՒՀՒ ԿՈՍՏԱՆԳԻՆ

Կ Ո Ց Ս

Ընջիմ կոստանդիանոս գրալըն գըզը Սրբուհի Կոստանդիա տինսիզլիք իչինսէ

տօղմուշ իքէն միւճիզաթլա քրիսթիյան տինինի գապուլ էթմիշ տիր։ Կոստանդիանըն վիճուաունա նափաք ույուղ իլլէթի սիրաէթ էթտիյինաէն քէնտիյէ վէ ճէմի սարայըն իչինտէ պուլունանլարա վէ ալէլ խուսուս փէտէրի Կոստանդիանոսա չօգ ածը օլուրուաու։ Ֆէնէրլիւ ֆահիշէ սիզ իլաճլարտան ասնրա՝ վաֆիր ույուզլու վէ եումուրճաղատան թուրթուլմուշ խաչթէլէր սրբուհի Ա.գնէսին թիւրպէսինէ կիտիպ շէֆա պուլույօրլար տէյի իշիթտիյինտէ՝ քէնտիսի տախի իլլէթինէ չարէ պուլմադը իչին օրայա վարմադա նիյէթ գօտու։

Կոստանդիա տահա փուրթփէրէսթ իքէն պիւյիւք իթիգատլա ազիզէնին թիւրպէսինէ կիտիպ թէվաղու իլէ եէրէ գափանար վէ խայլի վադթ տուա վէ ֆէրիստու ֆիղանտան ասնրա թագաթը քէսիլիպ եէրէ աէրիլտի վէ ույգույա տալարը։ Ույգուտու արաբընտա սրբուհի Ա.գնէս կէօրինինիպ՝ Կոստանդիա, Ա.լահըն էվլատը վէ տիւնեանըն գուրթարըճըսը Յիսուս Քրիստոսա ինան, ո աէնին իլլէթինի վէ աղըրլարընը տէփ էտէր տէյիպ ղայպ օլտու։ Կոստանդիա պիր ադտան ասնրա ույանըպ՝ աղըրլարըյտա իլլէթի տախի պիրլիքտէ կէչմէսինի կէօրտիւյիւնտէ՝ Ա.լահա միւթէշէքքիր օլուպ հէմէն թատիր օլունմադ սէվինճլէ սարայա ավտէթ էթտի վէ քրիսթիյան տինիմիզէ միւթէալլիգ մատտէլէրի էօյրէնտիքտէն ասնրա ախէր սա-

րայ իշխեմ պուլղարաց աշխարհալարը վէ խըս-
մըլարըլլա պիրլիքտէ վաֆթիզ օլտու,
վէ Քրիստոսա տահա մագպուլ օլմազ իշխն
ահտ էտիպ պիքիրլեյինիտէ օնա սունտու։

Պու էյեամտէ տէվլէթ ասքէրլէրինին
պաշ սերտարը Կալլիգանոս պիւթիւն
Համ վիլայէթինի Ա.ճէմլէրին զապթըն-
տան չըգարըպ նուսրէթ ալայլարըլա Թօ-
մայա կէլտիյինտէ էհլինի էօլմիւշ պուլուպ
պու էթտիյի ֆիւթուհաթա պէտէլ Կոս-
տանդիա գըզընը քէնտիյէ վէրսին տէյի
գրալա րէճա էթտի։ Պ՝րալ՝ սերտաքէրին
րէճասընա եօգ տէմէմ իշխն՝ Կոստանդիայա
տախի սօրուլսուն, թէքֆուրինի գապուլ
էտէրսէ րէճասը իճրա օլունսուն տէյի
ճէվապ վէրտի. պու թէքֆուրճ Կոստանդիա-
նըն նէ գատար արզուսընէ գարշըլըտըյսա
տա՝ եինէ փէտէրինին վէ սերտաքէրին
կէօնլիւնիւ գըրմամաղ իշխն, էյէր Տաչիա
վէ Թրաչիա էյալէթլէրինի թէքֆուր տիւշ-
մանլարըն էլինտէն գուրթարըպ, Թօմա-
լըլարա չէվիրիրսէն, միւրատըն եէրինէ
վարըր տէյի ճէվապ վէրտի, վէ ճէնքտէ
քէնտիյէ արգատաշ օլսուն տէյի էքի սա-
տըգ քրիսթիյան խըզմէթքեարլարընը օնա
վէրիպ սերտաքէրին էքի գըզընը քէնտի
եանընտա ալը գօտու։ Կալլիգանոս պու
գավլե գայլ օլուպ՝ գըզլարընը թէսլիմ էթ-
տի վէ քէնտի ալտընդը էքի խըզմէթքեարլար
իլէ եօլա չըգըպ ճէնք եէրինէ վարտը։ Պու
ուալ իլէ սերտաքէրի սավտըգտան սօն-
րա՝ կէճէ կիւնտիւզ քէնտիյէ թէսլիմ էքի

դրգռարկն վէ վիճաբկերի կալիճանոսան տօղրու քրիստիյան տինինէ ակօնմէկերի իչին Ալլահա տուա էտեր իտի։

Ամերհամէթ սահիպի Ալլահ ազիզէնին նիյազընը իշիտիպ՝ իբի դրգռարա տօղրու տինի թանըմա նուրտուլլա պիքիրլիքլերինի տախի փաք սազլամա լութֆու գուվվէթինի իհսան էյլէտի։ Կալիճանոս տախի ճէնք արասընտա եէնիլմէյէ եիւղ թուխտուղու վագթ մէզքիւր քրիստիյան խրզմէթքեռլարընը նասիհաթլայա քրիստիյանլարընը Ալլահընը իմտատընա չաղըրտը վէ տիւշմէնլերինի եէնէրեէմ պէն տախի քրիստիյան վէ վաֆթիտ օլտուսմ տէյի ահթ էթտի։ Եէնմէյէ իւմիտի եօղ իքէն Ալլահըն եարտըմըլլա տիւշմէնլերինի քիւլլիյէն վուրուպ պօղտու, վէ վաղընը իճրա էթտիքտէն սօնրա արթըզ տիւնեայա կիւմէ արզուսինի տէ պիր թարաճա պըրագըպ Ալլահըն շան ու շէօհրէթի իչին չալըշմաղա նիյէթ գօտու։

Կոստանդիա պունու տույտուղունտա ղայէթլէ շազ օլուպ Ալլահըն էթտիյի ինայէթէ թէշէքքիւրէն տահա թէզայեիւտ իւղրէ փաքլիյինի սազլամաղա ղայրէթ էթտի։ Վէ էօմրիւնիւն սօն կիւնլերինտէ սարայտան չըգրըպ՝ քէնտի րէճաալլա սրբուսի Ալգնէսին իզղէթինէ փէտէրինին պինա էթտիրտիյի քիլիսէյէ եադըն պիր էվէ չէքիլտի վէ իբի մէրասիմէ դրգռարկա թէաճճիւպ օլունտաճադ իպատէթ իլէ կիւնլերինի կէչիրիր իտի։

Պունտան պէօյլէ կալլիգանոս տախ մանսարընտան իսթիֆա վէ իմթինա էտիպ վարխէթինին նըսֆընտան զիատէսինի ֆուգարէլէրէ տաղըթտը, վէ ասնրա սուրը Կլարիոն ուլա Օսթիա շէհրին թարաֆլա-րընա վարըպ՝ խասթէլէրէ վէ ղարիպլէրէ խըզմէթ էտէր իտի: Ընզիզ պու կիուընէ խայր ամէլլէրի իչին միւնքիր Յուլիանոսուն էմրիյլէ սիւրկիւն օլունտուղունտա՝ խաչէնտէրիյէ կիթտի, վէ օրտուս տա-խի քրիսթիյանլըղը պէլլի օլտուղունտա Բավկիանոս նամինտէ հաքիմին էմրիյլէ գաթլէ հիւքմ օլունուպ՝ մարտիրոսլուղլա էօմրիւնիւ թէքմիլ էթտի: Կոստանդիա-նըն իչի ատաղդ խըզմէթքեարլարը տախ Յուլիանոսուն էմրի իւզրէ գաթլ օլտուղ-տան ասնրա՝ ազիզ սէքսէն եաշընտա պիր էյի էօլիւմ իլէ թա քիւչիւքլիւյիւնտէն պէրի արզու էթտիյի էպէտի մուԹլուլու-ղա նայլ օլտու:

Մ Ա Ր Տ 9

ՎԱՆՈՒԱՈՒՆ Ս ԸՆԿՈՒՆՔ

ՍԵՐԱՍՏԻՈՑ

Ընջիմ կոստանդիանոս գրալըն տէվլէ-թի էյեատինտէ Ն. իմինիսթանըն Սըվազ շէհրինտէ տին ուղրունա էօմրլէրինի ֆիտա էտէն գըրգ պէհատըր ճէնքճիլէր՝ Ընլահ մուհապպէթիյլէ ԹուԹուշմուշ ճանըն-նէ աճաիպ շէյլէրէ լիյագաթը օլմասընը քէն-

ու իպրեթլերիսլե աշիքեար կէօսթէրիրլեր։ Լիկիանոս՝ գրալըն հէվալէսի իլէ ուլու անվլեթինին պիր թարաֆընա քէնտի պաշընա հիւքիւմատար թայէին օլունուպ իւք էվվել նէ գաւսար քրիսթիյանլարա տօսթ վէ հիմայէճի տախի կէօրիւնիւրիւ։ տիյաե տէ՝ սօնրա աերթլիք վէ զուլմ էտիպ թիւրլիւ բէնճիտելեր իլէ զէվալլըլարա զահմէթ վէ սըզընթը վերմէյէ պաշլաար։ Լմրի ալթընտա պուլունան շէհր քեահեալարընա՝ ճէպր իլէ քրիսթիյանլարը փութլարա թաւիմատա իպրամ էթմինլեր, վէ էմրլերինէ միւթի օլմաարզլարը հալտէ վիւճուտլարընը օրթաան գալտըրըմընլար տէյի փէրման սաար էթմէյինտէ՝ Լրմենիսան այանը Գրիկողայոս՝ Լիկիանոսուն էմրինի տէլլալ իլէ շէհր իչինտէ չալըշտըպ ճէմի Քրիստոսուն էնսէսինտէն կիաէնլերի հուզուրունէ կէթիրմէտի։ Լյոնըն էօնիւնէ իւք չըգանլար՝ Արմազ գալէսինին գըրգ տիլտէր քրիսթիյան ճէնքճիլերի օլուպ՝ գօրգուսուզ վէ պիփէրմա քրիսթիյան վէ պու ազիզ իսմ իչին հէր թիւրլիւ իսքէնճելերէ հազըր օլմալարընը իգտար էթտիլեր։ Լ իսիա սերտաքեր՝ թիւրլիւ փէյնիւ հիւներ իլէ պու ազիզլերի թէապիրլերինտէն չէվիրմէյէ զայրէթ էտիպ իւք էվվել օնլարըն եիսուսլիյինի վէ Լիկիանոսուն հուզուրունտէ պուլաճագլարը փայէյի վէ սօնրա իսքէնճելի օլիւմիւէօնլերինէ գօտու, վէ լաքին Լլահըն սալհ վէ սաոլըգ գուլլարը պու ճէմի վատ վէ

էօրֆլէրի պիր շէյ եէրինէ գօմայրսա՝ կէչի-
ճի սէֆաատան բաա էպէտի ճէննէթ տէվ-
լէթի իչին էօլիւմէ տաման Տաղըր օլմալարը-
նը պէյան էթտիլէր։

Ա՛յան պուննլարըն՝ տինլէրինտէ գավի
վէ սէօզլէրինտէ մէրա օլմալարընը կէօր-
տիւչիւնտէ ղաղէպէ կէլսիդ՝ զէննճիրպէնտ պիր
ֆէնա վէ գօգմուշ ղընատանա ալթմաղա
էմր էթտի, վէ թիւրլիւ ուսուլլար իլէ չէ-
վիրէմէտիյի Տալտէ իսքէնճէլէր տաման վէ-
րէրէք ապիղլերի եօրմաղա պաշլատը։ Ա՛ղ
լաքին օնլար Տապտ իչինտէ աղըրլարը ա-
րաբնտա պիրիպիրինի թէսէլլի էտիպ՝
Տիւնեէվի փատիշահրմըզըն շանը վէ վա-
թանրմըզըն հրճգ օլմասը իչին չօգ քէրէ
չօգ թիւրլիւ զահմէթլէրէ թէհամմիւլ
էթտիք, շիմտի սէմավի փատիշահրմըզըն
խաթրը վէ էպէտի վաթանրմըզը քէսպ
էթմէ իչին տահա զիատէ չէքէրէք էօլիւ-
մէ պիլէ գաթլ օլուրսաղ պիւյիւք շէրմի
տէյէրէք պիրիպիրլէրինէ եիւրէք վէրիր
վէ Ա՛լլահըն եարտըմընը ալէյհլէրինէ տի-
լէրիտիլէր։ Պիր կիւն պու միսիլլի թէ-
ֆէքքիւր վէ տուա ատսաըննա տուրուր
իքէն Ա՛րիատտա էֆէնտիմիզ կէօրիւնիւպ
օնլարը թէսէլլի էթտիքտէն սօնրա՝ պաշ-
լանղըճը փէք էյի, վէ լաքին սօնունատատ
սապր էտէն թաճա նայլ օլուր, տէտի։
Ա՛իւզի վագթ սօնրա ապիղլերին սիճիլլի
քէսիլիպ սէրթ թաշլար իլէ աղղլարընը
վուրտուգտան սօնրա պիր սօուգ գրշ աղ-
շամը չիպլագ պիր կէօլ իչինէ ալթմաղ ի-

չին հապաւտան տիշարը չըգարտալար վէ կէօլիւն եանընտա պիր իլըճագ համմամ եադըլ՝ շէնր վէ մէմալիք ալտահլարընը թաւիըլ գուրթուլմադ իսթէյէն պուրայա կէլմին տէյի տաւէլթ էթտիլէր։

Օրայա եէթիշտիքլէրինտէ ազիզլէր էապաղլարընը ասյունուտ կէօլիւն իչինէ աթրըտըլար վէ հէվիսի պիր աղըզ Ալլահըն եարտըմընը տիլէյիճ՝ Նա ազիմ Ալլահ գըրդ քիշի կիրտիք քէրէմ էյլէ քի իչիմիզտէն պիրիսի էքսիլիճ ղայդ օլմասըն տէյի տուա էտէրիտիլէր. կէօլտէն տիշարը՝ պէքճիլէր հիչ պիրիսի գաչմասըն տէյի տէօրթ թարաֆը գուշաթմըշտըլար, վէ լաքին արատընտան պիր գաչ սաաթ կէչմէյիճ հէվիսի ույգույա տալտըգլարընտա եալընըգ պիլէյէրինճէ կէլէն զընտան պէքճիսի այրդ գալըճ՝ կէօլ իչինտէ պուլունանլարըն իւզէրինտէ պիր միւնէվվէր ըշըդ կէօրտիւ վէ օնտան մատա պիր գաչ մէյէք կէօյտէն էնիճ ազիզլէրին պաշընտա զիգըյմէթ թաճլար գօրուտուլար, վէ լաքին կէօլ իչինէ աթրըտանլարըն ասյըսը գըրդ օլուպ տա կէօրիւնէն թաճլարըն օթուգ տօգուգ օլմասընտա թէհաճճիւպ էտէր իքէն՝ պիրտէ պուռնլարըն արատընտան պիրինին՝ իսքէնճէյէ տայանամայըպ տիշարը համմամա տօղրու գաչմասընը կէօրիւպ միւճքիլի հալը օլտու։ Ալլահ թէալա հազրէթլէրի պու սէճիլ միւճքիզէն զաղէպինի ուզաթմայըպ միւսթէհագգ օլտուղու էպէտի ճէհէննէմ աթէշինէ՝ տահա համմամ

իչինտե ինքեն աթոռը: Պու վագրանըն իւ-
զերինե օլ պիր արգատաշլարընըն եիւրէ-
յի չօգ գըրըլտըյսա տա, եինե արատը չօդ
կէչմէյիպ Ա.լլահ՝ օլան միւճիզաթը ոէյր է-
տէն պէգճիյի օնլարըն սըրատընա գաթ-
մաղա գուվլարընը թէոէլլի էթտի: Պու
ադիզ պու գատար հիքմէթլէրի կէօրիւպ
աէմավի լութֆլա եալանճը ալլահլարըն
ոախթէլիյինի վէ քրիսթիյան տինինին
կէրչէքլիյինի իգրար էթտի, վէ ալլահանի
մուհապպէթլէ գալպի թուրթուշուպ սախը-
լերինի տախի պու ադիմ լութֆա նայլ էթ-
մէ իչին ույույան պէգճիլերի ույանտըրտը
վէ օլան հիքմէթլէրի նագլ էթտիքտէն
սօնրա՝պէն տախի քրիսթիյան ըմ վէ քրիս-
թիյանլարլա պիրլիքտէ եաշայըպ էօլմէյէ
արդու էթմիշիմ տէյէրէք, էսպաապընը սօ-
յունտու վէ պուդունն իչինե աթըլըպ քէն-
տի իչին՝ տախի տուա էթտինլեր տէյի ար-
գատաշլարընա եալվարտը: Տուատան սօն-
րա թէքրար սէմաատէն պիր մէլէք էնտի վէ
պունուն պաշընա տախի օպիրլերինինքինե
մուխաապրէպ պիր կիւզել թաճ գօյուպ կէօ-
րիւնմէզ օլտու:

Ուրթէսի կիւն, այան՝ իլք կէճէ օլան ա-
ճաիպ վագրալարը տույտուդունտա տահա
զիատե գուտուրուպ հէվիհինի տէ կէօլ-
տէն տիշարը չըգարըպ պիր աթէշ իչինտե
եագմաղա էմր էթտի: Ասաալար ադիզ-
լերի չէքիպ չըգարտըլար վէ պուտադը օ-
տուն փարչալարը իլե տիզլերինին օյնադ-
լարընը խիւրտէխաշ էթտիքտէն սօնրա

թէնկէրինի արտապատար իւղէրինէ գոյուպ այանըն էմրի իւղուէ ամէէշէ ամէմատա կէօ-
թիւրտիւլէր։ Վ է լաքին արտապըրնտան Ա՛ելիատն խամինտէ էն քիւչիւյիւ՝ հէփիսին-
տէն զիատէ գուվվէթլի օլուպ՝ պու քէա-
քին տայադ ալէրնտա տահա էօլմէտիկի իչին օնու պէլքի տահա տէօնտիւրէպիլի-
րիզ գըյասըյլա օրատա պըրագատըլար։ Վ՛ալիաէսի պունու կէօրտիւյիւնտէ ֆիլ հալ
եանընտա վարար վէ չօգ նատիհամէլատան
ածնըա՝ պիր ազ տահա տապր էյլէ, ա՛ սէվ-
կիւլիւ էվլատըմ, իշլէտ ճէննէթի գափուտու
աչըլմըշ սենի պէքլէյօր, արգատաշլարընըն
թատճընտան մահրում օլմայատն տէյէրէք
գանըտար իչինէ պուլանմըշ եատը էօլիւ օղու-
նու օմուզունա վուրուպ արտապատրըն էն-
սէսինտէն կիտէր իքէն Ա՛ելիատն ճանընը
թէալիմ էթտի. վէ վալիտէսի շազ եիւրէյ-
լէ օ պիրլէրին եանընտա պունու տահի ա-
թըպ՝ Վրիատոսուն իսմի շէրիֆի իչին գա-
նընը տէօքմիւշ մատրիրտա վալիտէսի օ-
տուղու իչին Ա՛լահա միւթէշէքքիր օլտու։

ՄԱՐՏ 10

ՍՈՒՐՔ ՀԻՍՍԻԿՈՍ

ՃԷՆՓՃԻ

Ա՛ԼԱՀԸՆ տինտար վէ սատրգ գուլու Հիսիքոս փուղթփէրէսէթ Ա՛ազսիմիանոս գրալըն խըզմէթինտէ պուլունուպ քէնտի սատրգանէլնի վէ եխլէթլնի իչին սարայ

իշխեսցէ իւրով կէտէն պէյլերպէյն պիրի օլսուս: Անքսիմիանոս Ընթաքեատա իքէն փութփէրէսթէրին ֆիլի վէրմէխլէ՝ ասքէրի իշխեսցէ քրիսթիյան պուլունմասըն վէ գրալ խրզմէթինսէ մէնէսէ եէթիշմիշ քրիսթիյան տախի վար ըսա ազլ վէ սարայտան տիշարը գօվուլսուն տէյի ֆէրման չըգարսըն: Պու ֆէրման իւզէրինէ չօգ ինթիսարըը քրիսթիյանլար փայէլէրինի պրատըպ չըգարդըլսընսա՝ Հիւսիքոս տախի գրալըն Հուզուրինէ վարըպ քրիսթիյանլըղըը իդրար էթտիքսէն սօնրա նիշանի ինթիխապարըը չըգարսըն էօնիւնէ գօսուս:

Պ·րալ խրշմա կէլիպ թիւրլիւ սիթէմկէր սէօզլէր իլէ օնուն տինի վէ իմանըսա սէօյտիւքսէն սօնրա, տահա զնսատ րէզիլ էթմէ իչին էապապըը արզասընսան չըգարսըպ՝ զէննէ բուպասը կիյախիրսի վէ իւզէրինէ կիւլիւպ մէզաք էթտիքսէն սօնրա ճարիյէլէրինին եանընսա էօրէքէ իշլէմէյէ օլմասը: Սուրը Հիւսիքոս Ընդահըն խաթըը իչին մուհաֆազէթլէ պու րէզալէթի չէքիպ տօսթլարընըն շէյթանինսահմաղլարընսա գուլաղ վէրմէտիյինի գրալ իշլէտտիյինսէ թէքրար Հուզուրինէ չաղըրսը վէ խօշամէտլիք վէ վաղարլա միւրաատընը իճրա էթտիրէմէտիյի Հալտէ պօղազընսա ազըր թաշ պաղլայըպ՝ Օրօնդէս չայընըն իչինէ ապիզի ամֆորասը, վէ պու թարիխ իւզրէ սուրը Հիւսիքոս արզու էթտիյի մարտիրոսլուդ թաճընսա Նիքէնտիմիդին 300 սէնէտինսէ նայլ օլսուս:

ՄԱՐՏ 11

ՍՈՒՐԲ ՊԻՈՆ

ՔԱՀԱՆԱՑ

Պոլ ազիզ՝ Իզմիր շէհրինաէ պիր ֆազուլէթլի վէ ղայրէթքէշ քահանայ օլուպ բէտուլանէ Ալլահըն քէլամլարընը վազ էտէր իտի։ Խպատէթ վէ բուհանի թալիմաթ պապինաէ ճէմի քէնտիլէ կէօրիշէնլէրէ էյի իպրէթ վէրիպ չօզ տինսիզլէրի տօղրու տինէ կէթիրմիշ տիր։

Սուրբ Պողիկարպոսուն եօրթուսունտան պիր կիւն էվվէլ պիր էվ իչինաէ Սոկղեպիտէս իսմինտէ պիր զահիտ քիշի վէ Ալլահտան գօրգար տինտար Սաբինա նամ պիր տիշէհլիյէ տուպյա տուրուր իքէն՝ Ալլահ կէճէ բույաըննտա իրթէսի կիւն օլաճաղը պիլտիա պէյան էթտի։ Ցիվէ վազը իրթէսի կիւն սապահլայըն սուրբ պատարագը պիրթիրտիքտաէն սօնրա պիր տէ փուրթխանէլէր նազըրը Պողեմոն էթպատըլա կէլիպ էվի պասար վէ ազիզի կէօրտիւյիւնտէ՝ դրալըն էմրի մալումաննուզ օլուպ տա տահա պուրատա էյլէնմէնիպ չօզ աճաիպ շէյ, հայտէն ախէր քրիսթիյանլար իլէ սիզ տէ ալլահլարա գուրպան սունուն, տէտի։ Պիտո՝ իւզէրինէ կէլէնլէրտէն հիչ գօրգմայըպ՝ մալումմուզ օլան թէմպիհ կէրչէք Ալլահտան զայըը ալլահլարա սէճտէ գըլմամագ տըը տէյի, օլ պիր քրիսթիյանլար իլէ պիրլիքտէ ճէվապ վէր-

տիկինաէ Պողեմոն վաղթ ղայպ էթմէյիպ իւշիւնիւաէ ճէպրէն էվուէն տիշարը չէ.քիպ չըզարմաղա վէ րէզալէթլէ մէյտան եէրինէ սիւրիւքլէմէյէ էմր էթաի: Օրաուա տա-խի թէքբար գապուլ օլունմայաճագ թէք-լիֆինի էթտիյինաէ, Ալլահըն ազիզ դու-լու ճէմիաթա տօղրու էլինի ուզաարպ նէ-շաթ վէ պիւլէնտա ավազ իլէ Հադդ տին իւսթիւնէ էյլէ պիր էլճաղ իլէ սէօյլէտի .քի ճէմի իշխաէնլէրին գալպի ալթ իւսթ օլմայա պաշլատը: Պողեմոն ճէմիաթըն պու Հարէ.քէթինաէն Պիոնուն էօլիւմիւնիւ իսթէմէմէսինի ֆէՀմ էտիպ թաթլըլըղ-լա սէօյլէմէյէ պաշլատը, վէ օրաուա պու-լունանլար տաախի էօմրիւնիւ խալաա էտիպ թաապիաթըն վէ սիւնեանըն վէրտիյի զէվգ ու սէֆտարը սիւրմէ իշլին՝ զրալըն էմ-րինէ միւթի օլ, ալլահլարա գուրպան տուն տէյի եաավարտըլար: Վէ լաքին ազիզ՝ .քէնտիյէ մէրհամէթի կէօսթէրէնլէրին մէր-համէթսիզլիյինի եիւզլէրինէ վուրուպ՝ թաապիաթ վէ սիւնեա սէֆտասը կէչիճի տիր, պէնիմ արզում էպէտի գալաճագ իզ-պալ էնաէսինաէ տիր տէյի ճէվապ վէրտի: Պողեմոն պու թարիդ իւզրէ օնու ավլույա-մատըղընտա, ալլահլարա գուրպան տուն-մազսան, պարի փուլթանէյէ կիր տէյի թէքլիֆ էթտի. պուննու տախի րէատ էթ-տիյինաէ՝ ազիզին վէ օլ պիր իչրէ պիրլէ-սինճէ թուրթուլան .քրիսթիյանլարըն տէ-տիքլէրինի պիր տէվլէթ .քեաթիսինէ եա-ղըյա ալմայա էմր էթտի: Պունտան պէօյ-

լէ Դաւինդիլեանոսան կէլմէսինէ պէքլէ-
յիպ՝ ապիզլէրի պիր զընտան իչինէ աթ-
արըտը: Պիտն՝ հապս իչինտէ տուայա վէ
թէֆէէ.քքիւրէ մէշղուլ օլուպ Ալլահլա
սէօյլէշտիքտէն սօնրա՝ արգատաշլարընա
տախի գարարլարը իւզէրինտէ միւատավէ-
մէթ էթմէյէ թադվիյէթ վէրիր իտի: Օլ
արալըգտա Իզմիր Եպիսկոպոսու Նէոֆիտոս՝
շէյթանա ույուպ տինինի ինքեար էթտի
վէ Պողեմոն սէվինճլէ զընտանա կէլիպ՝ իշ-
թէ սիզին պաշընըզ օլաճադ՝ դրաչ էմրի-
նէ իթտաաթ էտիպ ալլահլարտա գուրպան
սունայօր, սիզ նիչին միւճրիմ միսալի ա-
ճը էօլիւմէ իրթիքեապ էտէճէքսինիզ տէ-
յէրէք՝ Պիտնու սիւրիւքլէտի վէ զօր ուլա
փուլթանէ իչինէ սօզուպ գուրպան սուն-
մա իչին աատէթ օլան չիչէք թաճը պաշընա
գօտու. ադիզ պու օլան զուլմու կէօրտիւ-
յինտէ պիփէրվա չաղըրըպ՝ տինսիզլէրին
պինդուտէ վէ մէալըզ վէ եալանճը այնու
ալլահլարընա գարշը սէօյլէմէյէ պաշլատը
վէ պաշընա գօնուլմուշ իսթիֆանը չըգա-
րըպ աթտարգտան սօնրա կէրչէք Ալլահըն
խաթրը իչին հէր իսթէնճէյէ հազըր օ-
մասընը պէյան էթտի:

Պունտան սօնրա Դաւինդիլեանոս թէ-
քրար ադիզի հուզուրինէ կէթիրթտի վէ
թիւրլիւ սիւալլէրտէն սօնրա չէվիրմէնին
միւմքինի օլմատըգընը էյիտէն անլայըպ՝ պիր
ճէնտէրէ իւզէրինէ եաթըրտընալը վէ տէմիր
թարագլարլա էթինի գաղըտըգտան սօն-
րա տիրի տիրի աթէշ իչինտէ եագընալը

տէյի էմր էթաի։ Ջալիմին էմրի իճրա օլ-
տուղու զէմանն ազիզ Պիոն՝ շազ եիւբէք վէ
կիւլէր եիւզ իլէ եանընտա օլանլարա նա-
սիհաթ վէրիր իտի, վէ էօմրիւնիւն սօն
տազըգասընտա՝ հէր չէքտիյիմ իսքէնճէ-
լերի սանա ֆիտա էտէրիմ եա՛ Ռէպպիմ
տէյէրէք, Ինֆէնտիմիզին 250 թաւրիխին-
տէ ազիզ ճանընը եարատըճըսընըն էլինէ՝
թէալիմ էթաի։

ՄԱՐՏ 12

ՍՈՒՐՐ Ի ՋԱՆԱՒԻՆ

ՄԱՐԳԱՐԷ

Պէյ ասյունտան Ռուզանըն օղլու վէ
Ալլահըն քահանասը ազիզ Նզեկիէլ քիւ-
չիւքլիյինտէ Նաբուգոդոնոսորսուն էմրիյ-
լէ Պաղտատա սիւրիւլէն հէմշէհրիլէրինին
արասընտա բուլը։ Յուդա փատիշահը Յո-
վակիմին էսիրլիյինին պէշինճի սէնէսի
Նզեկիէլ քէնտի նէսիհաթվաթընը էթմէյէ
պաշլատը։ Նզեկիէլին իւք կէօրտիյիւ
ղայէթլէ հէյպէթլի վէ մէշհուր օլմուշ
տուր։ Ռովբար ըրմաղընըն եանընտա
տուրուր իքէն տէօրթ շէքլի պիր արապա՝
ինսան, արսլան, էօքիւզ վէ գարթալ
քիսիմէթինտէ տէօրթ գանատը վէ տէօրթ
սուրէթլի հայվանլարըլա կէօրիւնտիւ։ քի
վազթըյլա օլաճագ տէօրթ աւետարտա-
նիչլերէ վէ ախեր ազիմ սըղըլարա տէլալէթ
իտի։ Պունտան գաթի նազար Ալլահ ճէ-

միաթը իրթիքեապ էթոխի կիւնահատան
տէօնմէյէճէք օլուրսա իւզէրլէրինէ կէլէ-
ճէք գաղէպի էվվէլչէն խապէր վէրսի, վէ
գուտսի շէրիֆին մուհասէրէ վէ ասնրա
խարսպ օլաճաղընը Նահուտիլէր իշթիմէք
իսթէմէխիքլէրինաէ պիր թուղլա իւզէրի-
նէ չէքէրէք կէօսթէրսի: Պու ճէմի գա-
զէպէլէրին գրլըճ վէ աթէշ իլէ օլաճաղընը
իսպաթ էթմէ իչին ուստուրատան քէս-
քին պիր պիչագ ալըպ պաշընը վէ սագա-
լընը թիրաշ էթոխքաէն ասնրա սաչընըն
նրաֆընը գրլըճսան կէչիրսի, նրաֆընը
աթէշէ աթսը վէ պիր հիսաէխինի բիւզ-
կեարա վէրսի, պագրսընը պիր ճիւզի սագ-
լատրգսան ասնրա թէքրար աթէշէ աթ-
սը: Վ՚ է պու գաղէպլէր կիւնահլարընսան
զիսաէ օլմամսասընը Ալլահ օնա կէօսթեր-
մէ իչին զաֆլէթէն րուհլասընսա Պաղտատ-
սան Գուտսի շէրիֆէ կէօթիւրիւլսիւ, վէ
Ալլահա սունուլմուշ տաճարըն գափուլա-
րընսա վէ տիվարլարընսա օլան փուԹլա-
րը վէ թիւրլիւ պէ թիւրլիւ կիզլի վէ ա-
շէքեար իշլէնիլէն կիւնահլարը կէօսթերսի:

Ալլահ էվլատլարընա պու գատար էզի-
հէթ վէ ըէնճիսէ վէրէն տինսիզ փատի-
շահլարա սա Ալլահ թարաֆընսան չօգ
թէատսի էտիպ խարսպ օլան տաճարըն՝
Օրաբաբէլին վազթընսա թէքրար ե-
փրաճաղընը վէ Գուտսի շէրիֆին գալալա-
րընըն վէ գափուլարընըն թէքրար գուրու-
լաճաղընը վէ Վրհատա էֆէնտիմիզին քի-
լիսէսինին թէմէլի գօնուլաճաղընը թիւր-

լիւ էօրնէքլէը իլէ պէյան էթտիքտէն սօնրա փէյղամպէրլիյինին եիւմի պէշինճի սէնէթի Դան սօյունուն, փութլար էնաէսինտէն կիթտիյինի եիւզիւնէ վուրտուղու իչին միլլէթ պաշընըն էմրիյլէ ազիզի ամէ գույրուղունա պաղլայըպ թաշլըդ եէրլէրտէն սիւրիւքլէյէրէք էօլտիւրտիւլլէր։

ՄԱՐՏ 13

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ

ՐՕՄԱՆ ՀԱՑՐԱՊԵՏԻ

Ընչիր իւնվանըյլա թէամիյէ օլունմուշ ազիզ Գրիգոր Րօմաոտա սօյզատէ վէ մալատար ամէթալարտան տիւնեայա կէլիպ, թազէ չաղընտա թահսիլ էթտիյի իլմիէր իչին հէփսինին եանընտա չօգ իթիպար քէսպ էթտի, վէ գրալտան շէհր իւզէրինէ նազըր թայէին օլունտու։ Տէվլէթ միւշիւրի վէքտէրի Գորգիանոսուն վէֆաթընատան սօնրա մանսըպընտան խաթիճա էյլէյիպ ալէթը մանասէթը Ասիէլեատա վէ պիր տաղխի Րօմաոտա եաշտըղտըր վէ պագը գալան քիւլլիյէթլի միրասընը ֆուգարէլէրէ վէ քիլիսէ խըզմէթինտէ պուլունանլարա թէվզի էտիպ՝ քէնտիսի տաղխի Րօմաոտա պիննա էթտիյի մանասէթըրըն իչինէ չէբիլտի վէ սուրբ Ներսէդիկոտա բահիպլէրինին գաթթանընը կիյինիպ՝ պիւյիւյինիւն էմրի ալթընտա միւթիւլլիլ եաշարըտըյտա տա օննուն էօլիւմիւնտէն սօնրա ճէմի բահիպլէ-

րին արդուսինէ գարշը կէլէմէյիպ մանաս-
թըը պաշվաւիաղը օլմաղը ուհտէսինէ ալ-
մայա մէճպուր օլաու։

Անասթըը գանունլարընըն ախդաթ
իլէ թուխթուլմասընա մուգայէտա օլուպ
աէօղտէն զիատէ ամէլ իլէ պաշգալարընա
էյի իպրէթ վէրիր իտի։ Նէմէսինատէ իշ-
մէսինատէ րիյազաթ իւզրէ եաշատըղը իչին
պիր միտէ զախիլըղընա կիրիֆթար օլաու,
էղճիւմլէ պիւյիւք օրուճ կիւնլէրինի ա-
խէրլէրատէն զիատէ սըզը թուխթուպ էն սօն
կիւնիւնատէ եաթաղա տիւշտիւյիւնատէ, րա-
հիպլէրի իչինատէն Նղեսաէրիաս նամինատէ
ազիզին պիրինէ՝ պիլէլէրինճէ պու օրուճ
կիւնլէրինի պիթիրմէ իչին տուա էթսին
տէյի բամարլասաը։ Վէնտի հադգընա նէ
գասար գըյադ կիտէրիտիյաէ տէ պաշգա-
լարընըն գօլայլըղընա ֆիքիր գօյուպ՝ հէր
կիւնէ պուլունտուգլարը հալ ու խըղմէթ
իչինատէ շազ վէ խօշնուա սազլամադ ար-
զուլէրիտի։ Պիր տէֆա պիր սէմալի մէ-
լէք տիւշկիւն պիր պազիրկեան սիֆաթը-
նա կիրիպ՝ քէնտիյէ իմտասա էյլէսին տէյի
ազիզատէն սատտազա տիլէտիյինատէ Գրիզոր
էլինատէն կէլէնի էտիպ ալթը մաճար ալթը-
նը վէրտի, պազիրկեան իքինճի վէ իւչիւն-
ճիւ տէֆա կէլիպ՝ եարամա չարէ էթ տէյի
եալվարտըղընտա՝ ազիզին եիւրէյի տայա-
նամայըպ եանընտա գալմըշ ալթուն գա-
պը տա չըգարըպ վէրտի, վէ օլ զէման
մէլէք քէնտինի պէլլի էտիպ կէօրիւնմէղ
օլաու։ Օլ լահզէատէն սօնրա պու ազիզին

իշխեին միաճիզաթելերըն հատու սայրը եօգ տուր։

Ախեր տէքա եօլտա կիտեր իքէն՝ պա-
զար եէրինտէ պիր պազիրկեանըն եանըն-
տա եէսիր տիւշմիւշ սաթլըդ պիր գաչ
տիլպէր վէ հիւանլիւ չօճուգլար կէօրտիւ,
վէ պազիրկեանա եադլաշըպ պունլարըն կո-
կիլիդ օլտուղունու անլատըղընտա՝ կոկի-
լիդէր. քրիսթիյան մը տըրլար տէյի սիւսլ
էթտի, պազիրկեան խայր, փուլթիէրէսթ
տիրլեր տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ, ազիզ
ահ ու զար էտէրէք արբազան Հահաննայա-
պետ կիթտի վէ շէյթանըն էլինէ եէսիր
տիւշմիւշ կոկիլիդ միլլէթինի գուրթար-
մաղ իչին քէնտիյի օնլարա եօլլասըն տէյի
րէճա էթտի։ Րէճասը գապուլ օլունտույ-
սա տա՝ ճէմիաթըն այաղա գալդըպ Կրիգո-
րու խաթէտիքլերի իչին՝ արբազան վասի պու
արզուսինտէն կէրի տուրմայա էմր էթտի։
Ա՛իւզի վագթ միւրուրինտէն սօնրա քէն-
տի իրատէսինէ գարշը Հարտինալ օլուպ՝
Խաթամպօլա գրալ իլէ պիր էլչէմ մասլա-
հաթ իւպէրինէ սէօյլէշմէ իչին իրսալ օ-
լունտու, վէ օրատա հէր շէյի արզուսի իւզ-
րէ արբայա գօտուգատան սօնրա Հնրեսի-
կոսլուղա տիւշմիւշ Նւտիքիոս պատրի-
արգը թէքրար քիլիսէ իլէ պարըշտըրտը,
վէ արբազան Հահաննայապետին էօլիւմիւն-
տէն սօնրա ճէմի աշխարհականլարըն վէ
եկեղեցականլարըն իւմումի իթթիֆագըյ-
լա մէրհումնէն եէրինէ ինթիխապ օլուն-
տուղունու իշիթտիյինտէ՝ կիզլիճէ պիր

տալ իւղերինէ գաչտը. լաքին պիր միւնէվ-
վէր ըշըղլա պէյան օլունտուղունտա Ա.լա-
հըն թէտպիրինէ րտպի վէ միւթի օլտու։

Պու ազիզին օն իւչ սէնէ միգտարի փափ-
լըզ սիւրտիւյիւ վազթտա էթտիյի խայր
ամէլլէրի վէ քիլիսէյի շէրիֆին Հազրնա
զօտուղու Թանղիմաթը գալէմ վէ ինսան
տիլի իլէ Թապիր էթմէք վազրա կիւճ շէյ
տիր։ Սուրբ պէտրոսուն քիւրսիւսինէ կէշ-
տիյի պիրլէ իւք իշի Ա.լահըն էօքէսինի
Թէնքին էտիպ քէնտի ճէմիաթը յալա պա-
րըշխ ըրմադ օլտու. խայլի զէմանտէն պէրի
Թատւն իլէլթի փէյտա օլուպ չօգ ճան Թօ-
մա իչինտէ վէ ճիվարընտա գըտարըտը. ա-
պիզ՝ սուրբ Ա.ուկաս աւետարանիչին չէք-
տիյի պիքիր Ա.երնէմին սուրէթինի ալըպ՝
ճէմի սուրբլարըն լեթանեատընը չաղըրա-
րադ Թապօրա չըգտը, վէ տրատը չօգ կէշ-
մէյիպ՝ Ա.լահըն վէրտիյի ափվա խոպաթէն
պիր գալա իւղերինտէ սէմտվի մէլէյին սրշ-
ըրտըշ գըլըճընը գրնընա ասղմատընը կէօ-
րիւպ Թէսէլլի օլտու։ Պունտան պէօյլէ
ատրայընը սրըտյա գօյուպ ախէր փայէ ի-
չինտէ պուլունանլատա տախի էյի իպրէթ
վէրտի, վէ քիլիսէ խըզմէթի իչինտէ օլան-
լարըն էյի Թէրպիյէ վէ փադ ճան օլմա-
լարընա մուգայեէտ օլտու։ Զայնատոր
պատատրադ վէ ժամերգուԹիւն վազ-
Թընտա օգունուլաճադ տուտլարտա տախի
ԹաԹլը գայիտէլէր գօյուպ խատաթէ ե-
Թադ իչինտէ իքէն չօճուղլարը պաշընտա
Թօփլայըպ տէրս վէրիր խոի։ Պու աղի-

զին էմէյի Թօմասա եալընըզ օլմայըպ ա-
խեր սէմթլերաե տախի պուլունան քրիս-
թիանլարա էյլէյի տօգանմըշ տըր: Ճ էհր
վէ էյալէթի իւզերինէ մէէմուր օլունմուշ ե-
պիսկոպոսլարաան էյիսինին ղայրէթինի
մահ էտիպ՝ գուսաուրաս օլանլարա նասի-
հաթ էտէր իտի: Ինկիլիթէրրաաա տախի
քրիսթիյան տինինի վազ էթմէ իչին քէն-
տիկիւէմէտիյի Հալաե Օգաստինոս նամին-
ա պիր ազիզ րահիպ եօլլայըպ չօղունու
տօղրու տինե տէօնտիւրտիւ, վէ չօգ շէհր-
լեր իւզերինէ եպիսկոպոսլար թայեին
էթտի:

Գուդարէլեր վէ մուզահիդա արաայընաա
պուլունանլար՝ պու ազիզի քէնտի թէրա-
հիմլի փէտէրլերի իտիյլէ աատ էտէր իտի-
լեր. ասքրաայընաա հէր կիւն պիր եապան-
ճը վէ եախօտ տիլէնճի պուլունմալըյտը:
Պիր կիւն օն իքի ֆուդարէ տավէթ էտիպ՝
օն իւչիւնճիւ տախի իչինտէ պուլունտու-
ղունտա վէ քիլիսարճը թէտաճճիւտ դալըյ-
սա տա տուրը Գրիգոր պիր գաչ սէնէ էվ-
վէլ պազիրկեան քիսիէթինտէ կէօրիւնէն
մէնէք օլտուղունտու անլայըպ միւթէշէք-
քիր օլտու: Պիր պաշգա տէֆա տաէթի
իւզրէ պիր եապանճընըն այաղընը եայգա-
տը վէ կէճէ րուհայընտա Գրիտոր է-
ֆէնտիմիզ կէլիպ՝ Ս. սէվկիւլիւմ Գրի-
գոր, տախէր տէֆա խաթրըմ իչին պաշգա-
լարընը գապուլ էտէր իտին, պու տէֆա
պէնի գապուլ էթտին տէյիպ կէօրիւնտէդ
օլտու: Պու գատար զահմէթ վէ հշդալը

արասընտա՝ միտէ զահիքլըղընտան մատա նիզրիս իլլէթինէ տախի կիրիքթար օլա-
րաղ թէէլիք էթտիյի քիթապլար ազ-
տան խարիճ շէյ տիր։ Ձօղ տէքա եաթագ իչինաէ տուրուպ քեաթիպինէ եապաճա-
ղընը աէօյլէտիյի վագթ ագիպին պաշը ու-
ճունտա պիր պէյազ կիւէրճին մէրտումա կէօրիւնմիւշ տիր։ Ընղըր վէ թէհամմիլ օլունմայաճագ խաստէլիյի վագթինտէ Ցովը երանելինին չէքտիքլէրինի տիւշիւ-
նէրէք Ալլահա շիւքր վէրիրիտի։ Վէ կէլ հասըլ պու թիւրլիւ զահմէթլէրի Ալլա-
հըն խաթրը իչին ատապ իլէ խայլի զէման չէքտիքտէն սօնրա ալէմըշ եաշընտա Ի-
ֆէնտիմիզին 604 թարիխինտէ Ալլահըն ատարդ գուլու ազիմ Գրիգոր տիւնեասընը ախրէթէ թէպաիլ էտիպ արզու չէքտիյի կէօյլէր ճէննէթինէ նայլ օլտու։

ՄԱՐՑ 14

ՍՈՒՐՔ ՆԱՀԱՊԱՏՅԱՆ

ԱԴԱՄ, ԱԲԵԼ, ՍԷԹ, ԵՆՈՒՍ ՎԷ ԵՆՈՒՔ

Ընդհանըն ալիւլալա տէսթէքեարը վէ ճէ-
մի նասըն իլէ փէտէրի հազրէթի Ադամ Ալլահըն սիֆաթընտա եարատըլմըշ օլա-
րաղ ազլ վէ իլմ ատհիպի վէ խայալ էտէ-
պիլտիյիմիզ քէմալիյէթլէրէ վէ լութֆլա-
րա մալիք իտի։ Նասը տախի պիր լաթիֆ վէ գուվվէթլի եէյիթ, հէր ազալարը քէ-
մալ մէրթէպէտէ կիւզէլ, գուտրէթի տա-

խի հէր մախլուգաթա եէթիշիր տարի քեահնաթին փատիշահը օլտու։ Ընը փաթաախթը վէ վաթանը շարդ թարա֊ ճընաա հալա Ուրմենիսթան իչինաէ զանն օլունուր։ Պուրաատա Ալլահ թէալա հազ֊ րէթլերի Ադամը Ադին ատնիլէն միւճէր֊ րինէ պաղչէյէ գոյուպ՝ իչինաէ պուլունան թիւրլիւ ազաճլարը, մէյվէլերի, վէ ճէմի հայվանաթը օնուն էլինէ թէսլիմ էթտի, վէ իսթէտիյի վաճթ կէօյլեր ճէննէթինէ տախի կիտէպիլիրիտի. վէ քիւլլիւ հայ֊ վանաթին սահիպի օլտուղունա իսպաթէն ճէմի հայվանլարըն վէ գուշլարըն թա֊ պիաթլարընը թանըյըպ՝ օնլարա ույկուն ատլար գօմուշ տուր։ Ադին հայաթտա օլանլարտան հիչ պիր քէնտիյէ պէնզեր վէ ադլէ մալիք արզատուշ պուլունմադըղը իչին՝ Ալլահ Ադամըն իւզերինէ ույգու եօլ֊ լայըպ՝ օ ույուր իքէն եան թարաճընտան պիր փարչա քէմիք ալտը վէ պուննունա գա֊ ըըյը եանի Հուայը եափըպ Ադամա արզա֊ տաշ վէրտի։

Ադին ինսանըն իպղէթ իւ իպալընա հաճէտ չէքէն մէլուն շէյթան՝ ասի մէլաի֊ քէլերին եէրինի ինսանլար թուխմատըն֊ լար տէյի Ադամա տէք էտիպ ալտաթտը։ Պալտաէ զիքը օլունան պաղչէտէ թիւրլիւ աղաճլարտան մատա, իքի նէվ, եանի պի֊ րի հայաթ աղաճը վէ օ պիրի էյիյի ճէ֊ ննատան ճարդ էտէճէք աղաճ վար ըտը։ Ալլահ Ադամա հէր շէյի իսթէտիյի կիպի զապթ էթտին տէյի հիւքմ վէրտիքտէն

ասնրա քէնաի տախի հիւքմ ալէքնաա օլտուղունու պիլսին տէյի՝ էյիյի ֆէնաատէն ֆարդ էտէճէք աղաճըն մէյվէսինատէն մա-տա պաղէ իչինտէ պուլունան ճէմի աղաճ-լարըն մէյվէսինատէն եէյէպիլերսին, ֆագաթ եաստագ օլունանատան եէյէճէք օլուրսան էօլիւմէ միւսլիմէլա օլաճաղընը պիլէսին տէ-յի, խատէր վէրտի: Ադամ տահա եա-լընըզ իքէն պու մէյվէյէ տօղանմատը. լաքին նէա՝ Ալլահըն թէմպիհինի էհլի Ա-դամատան տույմուշ իքէն եիլան քիսիէ-թինտէ կէօրիւնիւպ աէօյլէշէն շէյթանըն աէօզլէրինէ, եանի եէրաէնիզ Ալլահ կիպի օլուրսունուզ, էյիյի ֆէնաատան ֆարդ էտէրսինիզ տէյի էթտիյի լաֆլարա գա-փըլըպ՝ վէ մէյվէնին կիւզէլլիյինէ տայա-նամայրպ գօփարտը, Ադամա տախի վէրտի, վէ պիրլիքտէ եէտիլէր:

Ալլահ տահլանէ միւսթէհազդ օլտուղ-լարը ճէղալարընը վէրիպ՝ Ադամ էճէլէ միւսլիմէլա օլտուղատան մատա՝ աննը թէ-րիյէ էքմէյինի գապանարն, վէ Նուայա տա-խի զահմէթ իլէ էվլատ տօղուրսուն վէ էհ-լինին հիւքմիւ ալէքնաա օլսուն տէյի սի-ճիլ քէտտի: Պուլթարիզ իւզրէ իլէ աֆա-լարըմըզ միւմիլթ մէյվէտէն եէյիպ՝ հայաթ աղաճընատան, եախօտ եէր եիւզիւնտէ է-պէտի էօմր սիւրմէտէն մահրում օլմադ-լա՝ Ալլահ պունլարը Ադին պաղէսինատէն տիշարը չըգարըպ գարշըսընատա օֆուրթ-տու, վէ Ադինին գափուտու էօնիւնէ աֆէղ պըլըճը ֆիրիշտէ գօտու քի, հայաթ

աղաճընաան եէյիպ էօլմէդլիյէ չարէ պուլ-
մասընլար, իլլա թէվպէքքեարլըղլա ճանլա-
րընա էօլմէդ իլաճ արասընլար։

Պունաան սօնրա Ալլահըն ինա-
յէթի իւզէրլէրինաէն էքսիք օլմայրակ պիւ-
թիւն էօմրլէրինի թէվպէքքեարլըղլա կէ-
չէրտիլեր, վէ ճէմի էնպէաէն կէլէն էվլատ-
լարընա թէվպէ էօրնէյի օլտուլար, շէյխլէ
քի իքինճի Ադամ եանի Ուրիատոս էֆէն-
տիմիզ, իքինճի Նուատան, եանի պիքը
Աէրեէմոէն թէն ալըպ ատունեայէ կէլմէ-
սինլէ տահա գիատէ իզզէթէ շայէսէթէ օլ-
տուլար վէ թիւրապի Ադին պաղչէսի եէ-
րինէ կէօյլեր ճէննէթինէ րէճի օլտուլար։

Ադինաէն չըգտըգլարընաան սօնրա Նուա
կայէնի ատունեայա կէթիրտի, վէ օնաան
սօնրա Աբէլի։ Կայէն ֆէլլահ վէ Աբէլ
մահճուպ չօպան ըտը. իքիսի տէ Ալլահա
գուրպան սունտուլար, կայէն սալեանէ
վէրիր կիպի եէրին աէմիրէսինաէն էն ֆէ-
նասընը Ալլահա գուրպան էթտի, լաքին
ինսանըն գալպինի պիլէն Ալլահ կէօզէ կէօ-
րինիւր պիր ալամէթլէ էթտիյի գուրպանա
նազար էթմէտի։ Պունուն զըտտը Աբէլ
քէնտի գօյունլարը արասընաան էն կիւզէ-
լինի վէ էն էյիսինի ալըպ պիւթիւն եիւրէք-
տէն Ալլահա փիշքէշ սունտու, վէ գուրպա-
նը սունտուղու անտէ կէօյտէն աշէշ էնիպ
գուրպանընը եագտը, վէ թաշլը բահիյա-
սը կէօյէ չըգարագ Ալլահա փէք մադպու-
լա կէչտիյի աշիքեարէն պէյան օլտու։
Պու վազրանըն իսթիւնէ՝ ճան ու կէօ-

նիւլտէն դուրսանընը առնմատրղըն իչին գատուլ էթմէտիմ տէյի կայէն Ալլահտան թաղնը իչնէթտիյինտէ, գալսի տահա դը-րըլըպ կիւնահարդ գարընտաշընա դըղ-դանարտագ պիր կիւն օնու դրտա տավէթ էթտի վէ օրատա իւսթիւնէ չրդրպ էօլ-տիւրտիւ։ Ադամ՝ քէնտի իթտաաթըղըլ-ղընըն իլգ ճէղտսը խաին վէ գալիմ կայէ-նին էլիյլէ առչառագ էվլատը իւզէրինէ իճրա օրունմատընը կէօրտիւյիւնտէ գալ-պի մահգուն օլուպ կէօզլէրինտէն ածը ածը եաշլար տէօքէր իտի։ Պու կիւնէ կայէն՝ գարտաշընըն գանընտա կիրտիքտէն ատնրա, Ալլահ օնուն թէվպէյէ կէլմէսինի իսթէ-տի վէ էթտիյի եարտամտըլրդը պիլմէգլիք-տէն կէլիպ՝ Գարտաշըն Աբէլ նէրէտէ տիր տէյի օրտու. լագին կայէն էթտիյինէ նատիմ օլաճագ եէրէ, պէն գարտաշըմըն պէգճիսի՞միյիմ տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ՝ Պիրատէրինին գանը ատնա գարշը եէր-տէն պանա շիքեայէթ էտէյօր, Աբելին գա-նընը տէօքտիւյիւն իչին եէր աէնին խատ-միին օլսուն, չօգ վէ գահմէթլէ իշլէտիքտէն ատնրա ատա մէյմէ ատմայատըն, վէ եէր եիւգիւնտէ սէճիլ վէ մինտէպուր կէգ տէյէրէգ գապէպինի վէրտի։ Կայէն՝ փէ-տէրի Ադամըն իպրէթինէ ույմայըպ ատն-րատան տախ իրթիքեատ էթտիյի քէմ-լիք իւզէրինէ փիւշման օլմատը, վէ թօր-նու Ադամէք պիր օրմանլըգ իչինտէ Կայէնի եէպանի Հայվան գանն էտէրէք օգ ուլա վուրուպ էօլտիւրտիւ։

Հաղթեթի Աբել խաին կայէնաէն էօլ-
տիւրիւտիւքտէն սօնրա՝ Ալլահ Ադամա պիր
էվլատ տահա վէրիպ թէսէլլի էթտի.
վէ տունը Սէթ գօտու։ Սէթ առալէթ
վէ ինսանլար պէյնինտէ ճահիլ օլան իւլ-
ֆէթ վէ իւնսիյէթ պապինտէ մէրհում
գարտաշը Աբէլէ չըդմըշտըր։ Վէդալէթ
Սէթին էվլատլարը տահի քէնտի պապա-
լարընա պէնզէյիպ Ալլահըն ահվալուլերի
օլտուլար, վէ զահիտ վէ խիւտափէրէսթ
օլմաղլա Ալլահ էվլատլարը շէօհրէթիյլէ
առտ օլմաղա նայլ օլտուլար։ Պունա նիս-
պէթէն կայէնին էվլատլարը թէնվիրէսթ
հէվայի առէմլէր օլուպ ինսան էվլատլարը
չաղըրտըլար։ Սէթին իլք էվլատը Հաղթե-
թի Ենովս պիրաառէրլէրինտէն զիառէ զա-
հիտ օլուպ վէ էյլիք վէ լաթաֆէթ զըմ-
նընտա իլէրի կիտիպ ամմէյէ ինտառըլըպ
էյրէթտի։ Պու ապիզի Ենէվոսթը շէրիֆ
մէհ էառէրէք Հապդ թէալանըն իսմի շէ-
րիֆինի չաղըրմաղա իւմիտ էթտի, առը։

Հաղթեթի Ենովք Յարէդին օղլու վէ
Մահուսաղանըն պապասըյտը. քէնտին-
տէն էվվէլ վէ քէնտի վազթինտէ օլան
ձէմի ֆազիլէթ սահիպի առամլարտան
մէշհուր վէ մէմտուհ վէ Ալլահա տահի
մադպուլ օլմաղլա սաղ սաղ Ալլահըն հա-
զըրլատըզը միւֆէրրիհ եէրէ թէպահիլ օ-
տու. վէ տիւնեանըն սօն կիւնլէրինտէ Ղզիհա
մարգարէ իլէ կէլիպ տինտառըզըա տին-
սիզլէրին վէ նառամազլարըն խաթալարընը
եիւզլէրինէ վուրաճադ։

ՄԱՐՏ 13

ՍՈՒՐԲ ԸՆԾՈՒՅԱՑ

ՔՕՐՍԻՆԻ

Ֆուէջօլի Նպիսկոպոսու սուրբ Ընդրեաս Ֆիօրէնչա շէհրինաէ սուրբ Ընդրեաս առաքեալըն եօրթուսու կիւնիւ սիւնեայէ կէլտիկի իչին օնուն իզզէթինէ քէնտինին տախի տաը Ընդրեաս գօնուլտու։ Ընթալարը Քօրսինի սիլսիլէսինտէն օլուպ խայլի զէման էվլատսըզ գալորզատան ածնրա էնճամ ազիզ պիքը Ներէմին շէֆաաթըյլա մուհապպէթլէրինին մէյվէսի Ընդրեաս Ընլահըն վէ պիքը Սուլթանըն խըզմէթինէ սունմա ահարյլա էտինտիլէր։ Տօղմասընտան էվվէլ՝ վալիտէսինէ բույասընտա սիւնեայա կէթիրէճէյի էվլատ գուրտ շէքլինտէ կէօրիւնտիւքի տօղտուգտան ածնրա Կարամեղեան բահիպլէրինին քիլիսէսինէ գօշուպ կիրտի վէ եավաշ եավաշ գուրտ՝ հազիմ օլուպ գուզույա տէօնտիւ։ Կէօրտիւյիւ բույանըն մանտատը չօգ սէնէլլեր ածնրա պէյան օլունտու, զերա Ընդրեաս եաշընը ալըպ պալըզ օլտուղունտա ալթալարընըն իլմ վէ էտէպ զըմնընտա վէրտիքլէրի թէրպիյէյէ նիսպէթէն քէնտիյի ճահիլլիյէ վէրիպ ոէֆինանէ էօմր կէչիրմէյէ պաշլատը։ Ընթալարընըն նասիհաթը վէ էօրֆիւ հիչ պիր թիւրլիւ քեար էթմէտիյինտէ, էվլատլարընըն պուլունտուղու ֆէնտա հալ իւզէրինէ

մահզուն օլուպ աղլարըմըզըմը: Պիր կիւն վալիսէսի առէթի իւզրէ թէքրար օնու ատղրու եօլա կէթիրիպ իսլահ էթմէ իչին նասիհաթ վէրսիյինսէ՝ Ընդրէաս առէթ-սէն խարիճ սէրպէսթլիյլէ ուխանմա-սան վալիսէսինէ ճէվապ վէրսի: Պու մէսմուլ էթմէսիյի ճէվապը տա ալտըղըն-տա զէվալլընըն եիւրէյի գալգըպ՝ Ֆազի-գաթի գուրսատան հիչ ֆարգըն եօգ, բույա-մըն պիր հիսսէսի կէլսի չըգտը, նէ զէման ածէպա պու զալիմ գուրա գուզուլա տէօ-նիւպ սէ օլ պիր հիսսէսի տէ թասթիք օլաճագ տըր սէյի ահ ու զար իլէ չաղըր-տրղընտա՝ Ընդրէաս առէսիյինի աշնքեար սէօյլէսին վէ ֆիքրինի անլաթսըն տէյի վալիսէսինէ բէճա էթտի: Վալիսէսի հէր մուգաուսէմա վազը օլանը միւֆտա-սալէն նագլ էթսիքտէն սօնրա՝ քէնսիյի Ալլահըն վէ պիքր Ա՛էրեէմին խըղմէթինէ սունմա ահալարընը տախի պէյան էթտի: Ընդրէաս պու սէօզլէրի իշիթսիյինտէ Ալլահըն լութֆուլլա գալպի միւթէհարրիք օլուպ էթսիյի ճահիլլիք վէ եարամազլըղ-լա կէչիրսիյի էօմր իւզէրինէ աղլամայա պաշլատը, վէ եէրէ գափանըպ վալիսէ-սինտէն թագսիրաթլարը իւզէրինէ ափվ սիլէսիքտէն սօնրա՝ ֆիլ հալ ճիվարտէ պուլունան Նաժաղեան բահիպլէրին քի-լիսէսինէ վարար վէ ազիզ պիքր Ա՛էրեէմին պատիկերի էօնիւնէ տիզ չէօքիւպ կիւնահլա-րը իւզէրինէ էօքիւր էօքիւր աղլայըպ թէվ-պէ տէսիքտէն սօնրա օնատան էօյլէ պագը

գալան էօմրիւնիւ Ա.լլահըն վէ քէնտի խըզ-
մէթինտէ կէչիրմէյէ սէօզ վէրտի։

Ֆէյլ վազը նէյէթի իւզրէ օնաան գալ-
դըպ մանաաթըտա կիրտի վէ օրաատա գալ-
մա րէճաաը գատարտ օլունտուղունտա՝ բա-
հիպ գաֆթանը կիյինտի վէ թիւրլիւ
իպաատէթ վէ ֆաղուլէթ թաղէմմաթընա
մէշղուլ օլտու։ Է էյթան՝ քէնտի թէվա-
պիլէրինտէն պիրինի պու վէճհիւզրէ էլին-
տէն գաչըրտըղը իչին մահզուն օլուպ թիւր-
լիւ ֆէնն իւ իղվալէր իլէ ազիզի թէպպի-
րինտէն տէօնտիւրմէյէ տէքլէր գուրարը-
տըյտա տա՝ Ա.նդրէաա Ա.լլահըն եարտը-
մըյլա ճէմի իղվալէրի իւզէրինէ ֆիւթու-
հաթ էտիպ օնու րէզիլ էթտի։ Ֆէնճրի-
պէ սէնէսի թէքմիլ օլուպ մանաաթը ա-
տէթի իւզրէ բահիպլիք նէզրինի էթտիք-
տէն սօնրա իլմ թահսիլը իչին փարիզ
եօլլանըլտը վէ օրաատան տահի տէօնիւպ՝
իւք պաատարագը սունաճաղը կիւն տօսթ-
լարընըն չօգ տարաթ վէ զինէթ իլէ մի-
քէյիլ ասֆրաալար վէ մուզիքլէր էտիճէ-
յինի տույտուղունտա՝ իսրաֆ խարճ օլ-
մասըն տէյի կիզլիճէ Ֆիօրէնչաատան եէտի
միլ ըրագ պիր մանաաթըտա գաչտը վէ
օրաատա քէնտի իպաատէթինի թէքմիլ
էթտի։ Պաատարագ էթտիյի վագէթ ազիզ
պիքը Ռուլեան կէլիպ՝ Ա.յն պէնիմ էվլա-
տըմ սըն, վէ սէնինն ճահա ու զայրէթինէ
իամիմին շէրէֆ պուլմասընը իսթէրիմ տէ-
յիպ կէօրիւնմէզ օլտու։ Պունուն ատա-
սընատան չօգ կէչմէյիպ Ա.նդրէաա թիւրլիւ

Ա՛ուճիզաթլար իշլէտիքտէն սօնրա վագ-
թըյլա օլաճագ շէյլէրիտէ փէշինճէ սէօյ-
լէմէյէ պաշլատը։ Պիր տէֆա Ա՛վինեօնտա
քիլիսէ գափուսունտա օթուրան պիր
ֆագըրըն կէօզիւնիւ աչտը, վէ ախէր տէ-
ֆա տախի իսթիսդա իլլէթինէ կիրիֆթիար
օլմուշ պիր բահիպէ շիֆա վէրտի։ Պիր
գաչ սէնէ միւրուրինտէն սօնրա Ֆիօրէն-
չատա օլան մանասթըրլարընըն իւզէրինէ
նազըր, վէ սօնրա Ֆիէզօլէ Ա՛պիսկոպոսու
էօլտիւյիւնտէ՝ օնուն եէրինէ ինթիխապ
օլունտու։ Ա՛աքին ազիզ պու սօն խըզմէթի
իշլէթտիյինտէ՝ քէնտինի լայըգ կէօրմէյիպ
կիզլիճէ իւչ միլ ըրտագ պիր եէրէ գաչտը
վէ տուայա տուրտու։ Ջ էհր էհալիսի
պունու պուլմայա իւմիտլէրինի գաթը էտիպ
պաշգասընը սէչմէ իւզէրինտէ իքէն՝ իւչ
եաշընտա պիր չօճուգ եիւքսէք սէս իլէ՝
Ա՛նդրէաս Ձէրթօզատա տուա էտէյօր,
Ա՛լլահ օնու սէչմիշ տիր տէյի չաղըր-
տըղընտա՝ էլէ կէլիր քիշիլէր օրտայա վա-
րըպ եավարտըլար՝ վէ շէհիրէ կէթիրիպ
էլլի սէքիզ եաշընտա իքէն Ա՛պիսկոպոս
էթտիլէր։ Ա՛զիզ պու մէսնէտէ տախի
էթթիշտիքտէն սօնրա քէնտի րահիպլիք
վագթընտա աստէթ էթտիյի տուա վէ
օրուճ վէ փէրհիզ թալիմաթլարընը էլ-
տէն պրըագմայրպ եէվմիյէն իպատէթ վէ
ֆազուլէթ պապինտէ իլէրի կիտէր իտի։
Ա՛սպասը ալէքնատան կիյտիյի գապա խա-
րտտան պաշգա պէլինի տէմիրտէն պիր
գուշաղլա սըգը սըգը պէնտա էթմիշ իտի.

ույդու վազելընաա չօգ ունֆա պուտան-
մըշ գուրու ասմա փարչալարը իւղերինե
եաթարըտը. կիւն կէչիրմէյիպ գամշըլար-
լա քէնտիյի ատօյէր վէ նէֆսինի զապթ
էտեր իտի: Նէֆիս թաամլար եէրինե
գուրու էքմէք վէ սաաե սույուլա կէչինիպ
էլինե կէլէնի ֆուգարալարա տապըտըը-
ըտը:

Պու գաատար ֆաղուլէթլէրինե պինա-
յէն ճէմիաթ ղայէթլէ քէնտի եպիսկո-
պոսլարընը սէվիպ սուրը իտմիյէ չաղըրը-
ըտըլար: Չօգ կիւնահ.քեարլար պու ա-
զիզին թէէսիրլի սէօզլէրինի իշիտիպ թէվ-
պե իլե Ա.լահա տէօնմիւշ վէ պարըշմըշ
տըրլար: Արբապան փափրն էմրինէ պօ-
լօնեայա կիտիպ օրատա պէյզատէլեր վէ
շէհիրլիլեր պէյնինտե փէյատա օլմուշ խու-
սուսէթի տէֆ էթտի: Պու ֆիւթուհաթ-
տան սօնրա քէնտի շէհրինե ավտէթ է-
տիպ՝ թէքրար ճէմիաթը հազըրնա չա-
լըշմազա պաշլատը: Վ.Էրիատա էֆէնտի-
միզին մէվլուտու կէճէսի պատտարտագ էտեր
իքէն ազիզ պիքր կէօրիւնիւպ էօլէճէ-
յի կիւնիւ խապէր վէրտի: Ինչ պիր խատ-
թե շինֆա պուլուպ ատզատաճազը միւժ-
տէսի իւղերինե՝ պու ազիզին էօլիւմ խա-
պէրի իւղերինե սէվինտիյի կիպի սէվինմէ-
միշ տիր: Յիւլ հազիդա փէշինն տէնիլէն
կիւնիւն կէլատիյինտե պիր հիւմմաատան
թուխթուլուպ եաթատա կիրմէյե մէճ-
պուր օլտու. վէ ազիզ պիքիւե կիւնահ-
տան թէվպէ էտիպ տէօնտիւյիւ կիւնտէն

պէրի էտինտիյի էվլատանէ մուհապպէ-
թի վէ իպատէթի տահա թէրաղդի պու-
լուպ՝ էն սօն թէհլիքէլի տաղըդաըն-
տա եանընտա պուլունմադըգ եալվարտը:
Ճէնկ էհալիսի ադիզէն քէլճիսիլիյինի
վէ պուլունտուղու թէհլիքէյի իշիթտի-
յինտէ իւմուսէն սարայընա գօշուպ գալպ-
լերինտէքի տույտուգլարը մահզունիյէթի
պէյան էտէրիտիլէր, վէ լաքին ադիզ Ան-
դրէաս կիւլէր եիւզ վէ թամթը սէօղլէր իլէ
Ալլահ գօրգուսուս իչինտէ եաշամադըգ սօն
նասիհաթլարընը վէրտիքտէն սօնրա սուրը
խորհուրդլարը ալտը, վէ Ն.ՔԷՆտիմիզին
1373 թարիխինտէ պու կէչիճի էօմրտէն,
կէչմէդ էօմրէ չէքտիքլէրինին իւճրէթինի
ալմադ իչին վարտը:

Մ Ա Ր Տ 16

ՍԻՐՈՒՀԻ ԳՈՆԳՐՈՒՏԸ

Կ Ո Ճ Ս

Պու ադիզ Պրապանթէ էյալէթինտէ
Ն.ՔԷՆտիմիզին 631 սէնէսինտէ վէֆաէրի
Ռիբինօ վէ վալիտէսի Ռթթա նամինտէ
պէյզատէ վէ իպատէթքեար քիշիլէրտէն
տիւնեայա կէլճիպ օնլարըն էլի ալթընտա
իպատէթ վէ ֆազուլէթ խուսուսինտէ փէք
էյի թէրպիյէ օլտու: Պէյզատէ էվլատալա-
րընտան պիրի տահա Գոնգրուտա օն եա-
շընտա իքէն օնուն կիւզէլլիյինէ վէ թա-
պխաթ վէրկիսի ախէր խօշ վէ կիւնահըդ

Մեշրեպլերինե վուրուլուպ փատիշահըն վե Ռիբինօ փէտէրինին հուզուրինտե օնու քէնտիյե ալմադա թալիպ օլսու։ Փատիշահ վե փէտերի դույլ օլսուդլարընտա Գելդրուտանըն տախի կէօնլիւնիւ անլատագ իչին օնա ածրտուլար։ Գելդրուտա պու թէքլիֆի իշիթմիյինտե՝ պիփերվա փատիշահ էօնիւնտե Ռ.ֆվ պույուրտուդ Սուլթանըմ, էօլմէդ վե կէչմէդ կէօյլիւ կիւվէյիսի էօլիւմե միւպթէլա եէրլի կիւվէյիտեն եէյ սայրպ չօգտան պէրի փաքլիյիմի օնա սունմուշտում տէյի ճէվապ վերտի։ Փէտէրինին վէֆատընտան սօնրա ազիզ վալիտէսի Ռթթա Ռմանսո իսմինտե Նպիսկոպոսուն նատիհատըյլա Նիվելլատա քիլիսէյլե պիրլիքտե պիր մանաստըր պինա էտիպ Գելդրուտա գըզըյլա պագը գալան էօմրիւնիւ կէչիրմէ իչին օրայա չէքիլտի։ Պունլարըն գարարընա էթրաֆլարընե գատար գարշը տախի գօտուլար իսե տե հիչ ֆատիտե էթմէտի. Հաթթա պունլարըն էօրնէյինե միւթապի օլմա արզուսույլե չօզ. քիպարզատե գըզլար տախի օրայա թօփ օլուպ իպատէթքեարլըղլա էօմր կէչիրիրտիլեր։ Վ ալիտէյինին էօլտիւյինտե Գելդրուտա ախեր արզատաշլարընըն ըէճատընա գարշը գօյամայրպ՝ մանաստըր իւզերինե պաշ օլսու։ Տուատընտա մուգայեէտ վե մանաստըր խըզմէթինտե տախի ախէրլէրինտէն կէրի գալմայրպ էն էտնալարըն խըզմէթինի տախի մուհապպէթ իլե էտէր իտի։ Գու-

գաբէլերի Քրիստոսանն սէվկիւլիւ պէրա-
տէրլերի նազարըլայա պագըպ օնլարըն հէր
իգթիզասընը գայըրտըգտան սօնրա օն-
լար իչին մահսուս պիր էվ տախի եափ-
տըրտը: Պիր կիւն տուայա տուրուր իքէն
կէօյտէն պիր միւնէվվէր քիւրրէ էնիպ
ազիզէնին պաշը իսթիւնտէ եալպըրա-
տըգտան սօնրա կէօրիւնմէդ օլմասընը չօգ-
լար կէօրմիւշ տիւրլէր: Օրուճտան վէ
փէրհիզտէն թէնի զահիֆլանմըշ իքէն
երինէ շէյթան իղվասընտան խալասա օլմադ
իչին ասլա պօշ. տուրմայըպ չալըշըրըտը:
Օթուզ իւչ եաշընտա պիր աղըր խաս-
թէլեյէ տիւշիւպ եաթաղա կիրմէյէ մէճ-
պուր օլտու, վէ Ալլահ թաարաֆընտան եա-
զընլարտա էօլէճէյինին խապէրինի ալըպ
մանասթըր մէհմուրիյէթինի պաշդաասընա
թէսլիմ էթտի, վէ քէնտի թէբրար վէ
թէբրար խոտովանանք օլուպ Սրբութիւն
ալարագ էօլիւմէ հազըրլանըրըտը: Էօլիւ-
միւնտէն պիր կիւն էվվէլ Ուլթանս իսմին-
տէ ֆաղուլէթ սահիպի ղարիպ քիշիյէ պիր
քահանայ եօլլայըպ էօլէճէյի կիւնիւ քէն-
տիյէ պիլտիրսին տէյի եալվարարըլընտա՝
Ուլթանս Ալլահըն ճարիյէսի Գեղրուտա
եարըն պատարագ վազթընտա էօլէճէք
տիր, պէնիմ թաարաֆըմտան պէօյլէ սէօյլէ
քի հէր գօրգուտունու պիր թաարաֆտա պր-
րագըպ թէսէլլի օլտուն, սուրբ Պատրի-
գոս մէկէքլէր քիւմէսիյլէ օնու ալըպ կէօյլէր
ձէննէթինէ կէօթիւրմէյէ պէքլէյօր տէյի,
խապէր եօլլատը: Պու խապէրին իւդէրինէ

գելդրուտա շազ վէ թէսէլլի օլուպ թէքքաար ճէմի խորհուրդլարը իպատէթ իլէ ալտըգտան սօնրա ազիզին սէօզիւ միւճիպինճէ իրթէսի կիւնիւ սուրը պատարագ վազթինատէ Լ֊ֆէնատիմիզին 664 թարիխինտէ փաք բուհինի Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՄԱՐՏ 17

ՍՈՒՐՔ ԱԼԼԱՀՍԻԶՈՒՆ

ԻՐԱՏԷԹԻՅԼԷ ՓՈՒԳԱՐԷ

Ալլահ թէալա հազրէթլէրինին քէնտի դուլլարընտա պուլտուղու իզզէթ վէ իքրամ սահիպլէրինտէն մնատա սուրը Ալէքսիանոսուն էօմրիւ հիքեայէսինտէ աշքեարէն կէօրիւնիւր։ Պու ազիզին նէփսիմիանոս վէ Ալնա ամթալարը նէ գատար սօյլատէ վէ մալտար քիշի օլուպ՝ տիւնեաճա պիր շէյէ իհթիյաճլարը տախի եօղուսա տա եինէ պիր էվլատլարը օլմատըղը իչին չօդ մահզունիեէթ իլէ կիւնլէրինի կէչիրիրիտիլէր. պու պատատէ խայլի տուա վէ սատագա իլէ Ալլահըն քէրէմինէ իլթիճա էթտիքտէն սօնրա՝ արզու էթտիքլէրի էվլատը էտինիպ իսմինի Ալէքսիանոս գօսուլար։ Պու պիր թանէճիք էվլատլարընըն էյի թէրպիյէ օլմատը իչին հէր իգթիղա էտէնի էթտիլէր, վէ Ալէքսիանոս տախի զաթի թատիսաթընատան էյիյէ մէյլի օլուպ աթալարընըն հէր արզուսինի

իճրա էթոիքաէն սօնրա հէր կիուն էօնլարը շազ վէ թէսէլլի էթմէյէ չալըշըրըմը։ Նաշընը ալըպ պալիղ օլսուղունտա աթալարը տիւնեա աստէթի իւզրէ Ալեքսիանոսա պիր քիպարզատէ օճագտան քեամիլ վէ ֆազուլէթլի զէվճէ պուլուպ թէնէհհիւլ էթմէօնինի արզուլէտիլէր. Ալեքսիանոսուն մէրամը վէ միւրատը նէ գատար տա ախէր թարզ ըտըյսա իլք էվվէլ տուայլա Ալլահըն իրատէօնինի իսթէշարէ էտիպ՝ աթալարընըն թէքլիֆինէ պօյն էյտի վէ տիւյիւն ալայը Օսմա շէհրինէ տէ տույուլմամըշ տարաթ ըլա իճրա օլմաղա պաշլանտը։ Ղաբին Ալեքսիանոս օկիւն նէվարուաէօնինի վէ փէտէրինին էվլէնի պարգընը պըրագըպ գաչմայա գալկինէ փէք զօրլու մէյլ տույարըտը։ Ալլահըն իշամընա գարշը հարէքէթ էթմէմէ իչին տիւյիւն ագշամը արուաէօնինին օտասընա կիրիպ մուհապպէթինէ պէշարէթէն սաղլամա իչին օնա թիւրլիւ պէհալը վէ զիգըյմէթ ճէվահիր վէ ինճի վէ զէննէէ երզագը պախշիշ էթտիքաէն սօնրա քէնտի օտասընա չէքիլտի, վէ օրատա բուպասընը տէյիշիպ կիզլիճէ էվտէն տիշարը չըգտը, վէ լիմանա վարըպ՝ թէտարիկ իլահիյէ հաղըր գալգաճագ սէֆինէ պիրի իլահիյէ հաղըր գալգաճագ սէֆինէ պուլտուղունտա իչինէ կիրտի վէ սաղ սէլիմ Ղաթախեայա վէ օնտան Ուրֆայա վասլ օլտու։

Իրթէսի սապահ Ալեքսիանոս էվ իչինտէ արանըպ պուլունմատըղընտա նէ կիուն

փէտէրինին, վալիտէսինին վէ զէվալը կէլինինին գալպէրինի գասավէթ պասմըշ վէ նէ գասար զար ու ֆիղան օլմուշ տուր տիլ իլէ թապիր էթմէյէ հաճէթ տէյիլ տիր: Ֆիլ հալ շուրայա պուրայա ատամլար տաղըտըպ շէհր իչինտէ վէ ճիվարընտա վէ ախէր մէմուլ էթտիքլէրի մահալլէրտէ արաթտըլար, լաքին հէր զահմէթլէրի պօշա չըդար, զիրա Ալէքսիանոս շէհիրտէն շէհիրէ զարիպանէ ադիղ եէրլէրէ զիյարէթի էտէրէք Ուրֆայա եէթիշիպ գարար վէրտիյի էօմրիւն թարզընը պաշլամա իւզէրինտէ իտի: Վախըէյն Ալլահա խըզմէթ էտիպ ճանընըն ալամէթինէ ֆիքր գօմադ իչին եանընտա պուլունան ճիւզի ագչայը տա ֆուգարէլէրէ տաղըտըպ երլէթդ տիլէնճի խըզմատը կիւյինտի, վէ քէնտիյէ մէքեան ադիղ պիքիր Ասրեէմին քիլիսէսինի ակչիպ կիւնտէ պիր իքի սաաթ տիլէնտիքտէն սօնրա քիլիսէնին իչ գափուսու իչինէ վարըպ պագը գալան վազթընը տուայըա վէ թէֆէք քիւրէրէ կէչիրիր իտի. ույգուսու ղայէթ ազ, վէ օ տախի գուրու թօփրագ իւզէրինտէ, օրուճ վէ փէրհիղ պուպինտէ փէք սըգը, ալտընը սաատազատան արթանընը եանընտա սադըամայրպ օնու տախի պաշդա ֆուգարէլէրէ թէվդի էտէր իտի:

Պու վէճհ իւզրէ սիւրտիւյիւ էօմր թարդինտէն Ալէքսիանոսուն լէհճէսի պօղուլմուշ թանընըմատը փէք կիւճ իտի. քէնտիսի տախի փէտէրինին խանէսինտէ խըզ-

մէթ էտէնլէր. քէնտիյի արամա իչլին օրայա կէլիպ տէ՝ թանըմասան օնա սաոտադա վէրտիքլէրինի կէօրտիւյինտէ՝ Ալլահըն ի-նայէթինէ մուԹէշէքքիր օլսու: Ալէք-սիանոսուն պու Թարիզ իւզրէ էօմր կէչիր-մէսինտէն չօգալարը օլ սէֆիլ վէ երլիԹլէգ էսպապըն ալմընտա Ալլահըն ազիմ գու-լու օլմասը իւզէրինէ տիւշիւնիւր իքէն, քիլիսէնին պաշ փափազը տախի պիր տէ-ֆա պատարագ վաղԹինտէ ազիզ պիքր Մէրկէմին պատկերինտէն գափու իչինտէ տուրան տիլէնճի՝ Ալլահըն ազիմ գու-լու վէ օնուն տուալարը քէնտիյէ փէք խոշ տուր տէյի կէլէն սէսի իշիտիպ՝ ալէմէ պէյան էԹտի, վէ ճէմի շէհր էհալիսի ազիզի կէօրիւպ օնուն ֆազուլէԹինի մէտհ էԹմէ իչլին օրայա Թօփ օլսուլար: Ալէք-սիանոս՝ հէր ան ֆազըրանէ վէ հազիրանէ եաշամագ արզուսինտէ օլուպ՝ պու Թէհ-լիքէլի մէտհ սէօզլէրինտէն գաչըպ գուր-Թուլմագ իչլին՝ Ուրֆայը տախի Թէրք էտիպ՝ կէլտիյի կէմիյլէ եօլա չըգտը, վէ քէնտիյի տիւնեայա պէյան էտիպ ԹանըԹմասան էօմր սիւրմէ իչլին Ալլահա տուա էտէր իտի: Տուասը գապուլ օլսու, վէ րէհիլէն ֆիքրի Ալէքսիանոս կիԹմէ իքէն պիր ֆօրԹունալը գայ չըգըպ սէֆինէյի Օսման իլիմանընա աԹտը: Պու զուհուրաԹտան սոնրա Ալէքսիանոս Ալլահըն իրատէԹի պաշգա մահալլէրտէ կէչիրէճէյի էօմրիւ քէնտի վաԹանընտա կէչիրմէք օլսուղու-նու աշիքեարէն Թանըյըպ տուայլա իճրա

սը վէ թէքմիլը իչին քէնտի եարտըմընը տիլէտի։

Ալլահ թէալա հազրէթլէրի, տիւնեայա պիր օլմամըշ վէ տույուլմամըշ իպրէթ վէրմէ իչին՝ փէտէրինին էվլինէ կիտիպ օրատա արզու էթտիյի թարիգ իւզրէ եաշամաղը Ալէքսիանոսուն ճիքրինէ գօտու։ Ալլահ՝ եարատըճըսընըն իլհամընա իմթիսալէն իւք էվվէլ եէտի քիւնահէրէ վէյարէթ էտիպ Ալլահըն այնի ու ինայէթինի ալէյհինէ տիլէտիքտէն սօնրա փէտէրինին էվլինէ տօղրու վարտը։ Ե էհլ միւշրիի՝ փէտէրի Նէփիհանոս պիր թաղրմ էթպա իլէ սաբայտան չըգտըղը վագէթ Ալէքսիանոս հուզուրինէ վարըպ՝ զարիպ իմ, սաամըմ եօգ, Ալլահ խաթըր իչին օլսուն քէրէմ էյլէ իդն վէր քի սարայընըն պիր պուճաղընտա օթուրայըմ, վէ Ալլահ պու էթտիյին էյլիյէ պէտէլէն միւճէրրէտ էճրինի վէրիր տէյի թէվազույլա եալվարտը։ Նէփիհանոս պէյ պիր թաթլը վէ թէրահհիւմլիւնազար իլէ պաղրըպ՝ հազղ էթտի, վէ սանքի գալպի օլ գապա վէ երըթըգ խըրգալար ալէնտա քէնտի սէվկիւլիւ էվլատը կիզլէնմիշ օլմասընը տէյի շէհատէթլիք էթտիյի իչին թէքլիֆինի գապուլ էտիպ՝ էվվէ իչինտէ պիր եէր վէ եէվմիյէն տախի նամգապար-նը գայըրըպ վէրմէյէ էմր էթտի։ Խըզմէթքեարլարը աղալարընըն էմրի իւզրէ զարիպ սարայա ալըպ Նէրտիւսան ալէնտա պիր պուճագ, եախօտ Նէրտիւսանա եագընն պիր քիւչիւք օտա վէրտիլէր։

Ելեքսիանոս թագիր օլունմազ ճէհեթ-
նիյէթ վէ ճեսուրիյէթլէ Նուփիճիանոսան
քէրէմինի գապուլ էտիպ՝ էօմրիւնիւն ոսն
կիւնիւնէտէք հիչ քիմսէտէն թանըլմա-
տան օրատա ոսքին օլտու։ Լյվ ուչագլա-
րընատն չօղու չօգ տէֆա ազիզի խըրփա-
լայըպ մասխարէ էտէր իտիլէր· իչտիզ, պօշ
կէզէր, վէ մուզէվվիր, ալտատըրմը վէ պու-
նա քէզալէք ախէր պին սիթ էմկիր սէօզլէր-
տէն սօնրա պազէն էլ տախի գալտըրըպ
կիզլի տէօյէր իտիլէր։ Գնագիր Ելեքսիա-
նոս հիչ քիմսէյէ շիքեայէթ էթմէտէն
սապր իլէ պու բէզալէթլէրի չէքէրիտիյսէ
տէ՝ փէտէրինի, վալիտէսինի վէ արուսէսի-
նի կէօրիւպ ղայպլարը Ելեքսիանոսան իւ-
զէրինէ ահ ու զար էթտիքլէրինի իչիթտի-
յինտէ եիւրէյի փարէ փարէ օլուրուտու։
Օտասընտան տիչարը եալընըզ քիլիսէ-
յէ կիթմէ իչին չըգարըտը· հէր սէքիզ
կիւնտէ պիր խոստովանանք օլուպ Սրբու-
թիւն ալտըգտան սօնրա խայլի վագթ տու-
պայա վէ թէֆէքքիւրլէրէ մէշղուլ օլուր-
ուտու. հէր կիւն սըգը օրուճ թուտթար,
վէ եէր իւսթիւնտէ ույուրուտու։ Օտա-
սը իչինտէ Քրիստոսոսուն խաչելուսթիւնսւն-
տան վէ ազիզ պիքը Ա՛երեէմին պատկե-
րինտէն ղայըը պիր շէյի եօղուտու. հէր
կիւն օնլարա պագարագ թէսէլլի օլուր, վէ
տիւնեա թէն վէ շէյթան իւզէրինէ զա-
ֆէր պուլուրուտու։ Պու թէամմիւպ օլու-
նաճագ բուհանի ճէնք՝ փէտէրի էվինտէ օն
եէտի սէնէ մուտտէթի սիւրտիւքտէն սօն-

բա Աստուծոյն պէտք էր մեռնիլ էօլէճէյի կիւնիւ պիլնիպ՝ առէթի իւզրէ քիլիսէյէ կիթաի, վէ թապիր օլունմազ աշգ ու իպառէթ իլէ առուբը խորհուրդլարը ալարգանան սօնրա օտաարընա ապօնիւպ պիր քեաղըտ իւզէրինէ քէնտի էօմրիւ հիքեայէսինի եազարը, վէ տիւրիւպ մէօհիւրլէտիքտէն սօնրա ավուճու իչինէ ալարը վէ էօլլէճէ բահաթ եիւրէյլէ Ալֆէնտիմիզին 403 թաղրիհինտէ փաք լուհինի Աստուծոյն էլինէ թէսլիմ էթտի:

Ադիզէն էօլուճու առաջընտա Աւփիմիանոս քիլիսէտէ Ընորիոս գրալ իլէ պիրլիքտէ պիրինճի Ինոովկենտիոս արքապան փափրն պատարագընը կէօրիւյօրուտու: Ղաֆլէթէն պատարագ վաղթընտա պիր սէս չըդըպ՝ Աւփիմիանոս պէյին խանէսինտէ Աստուծոյն գուլու էօլմիւշ տիւր տէյի իշիտիլտի: Գրալ վէ արքապան քահանայապետ պու Աստուծոյն գուլու քիմ օլտուղունու պիլմէյիպ Աւփիմիանոսա ասղտուղլարընտա՝ օղ տաղի չօգտան պէրի ատրայրմտա ապդաստրղըմ ֆադրը ղարիպտէն ղայրը քիմսէ Թանըմամ տէյիպ՝ ֆիլ հալ ատրայա գօշտուղար՝ վէ սէօզիւ միւճիպինճէ ադիզի Հէնուզ էօլմիւշ պուլտուղար: Աւփիմիանոս՝ զարիպին էլինտէքի տիւրիւլիւ քեաղըտը ալմազ իսթէտի, լաքին էօլիւ տահա արդըյայրտպ պրքապմատըղընտա, արքապան փափ պիր ազ տուատան ասնրա եանընա եադըլաշըպ պանտա վէր տէյի եալվարտը վէ ադիզ ավուճունու աչըպ

քեաղըտը պըրտադտը: Օրտտա պուլունան քեաթիպլերին պիրիսի եիւքսէք եէրէ չը-
դըպ օդուտաղա պաշլատը՝ վէ օ ֆապիր վէ ղարիպ սուրէթինտէ կէչինէն ապիղ՝ Ս-
փիմիանոսըն պիր թանէճիք ղայպ օլմուշ Ալեքսիանոս օղլու օլտուղու եէրէ եէթիշ-
տիյինտէ՝ գրալ վէ արբապան քահանա-
յապետ պիրիպիրլէրինէ պադըպ՝ Աղլահըն հիքմէթի իւզրէ մաթ գալըրըտըլտար: Փէ-
տէրի Ս-փիմիանոս թիւրլիւ պէ թիւրլիւ
սէվինճ վէ մահզունիյէթ հարէքէթլէրին-
տէն սօնրա քէնտիյի ղայպ էթտի: Սօնրա
այրըպ ապէը պաշընա կէլտիյինտէ էվա-
տընըն այաղընա գափանտը վէ պիլմէյէ-
րէք թուպթտուղու եօլ իւզէրինէ ապվ տի-
լէտի: Պու վաղըանըն խապէրի վալիտէ-
սինին վէ արուսէսինին տափի գուլաղընա
եէթիշտիյինտէ գալպլէրինտէ նէ գատար
մէարուրիյէթ վէ մահզունիյէթ տուչմուշ-
տուրտար տիլ իլէ թապիր օլունմազ: Ա-
զիզին եանընա եադլաշտըգլարընատա էթ-
տիքլերի ապափսպ հարէքէթլէրի ինսան
եազմատան իսէ ապէ իլէ ատհա էյի ֆէհմ
էտէպիյտիյի իչին պիղ տափի օգուչանըտտա
իհալէ էտէրիզ: Ա՛էմի շէհր էհալիսի գօ-
շուպ օրտայա թօփ օլտու, վէ հէր գէս ա-
զիզի էօփմէք եափատա կէօրմէք արզուլէր
իտի: Արբապան փափրն էմրի իւզրէ ա-
զիզին թէնինի ալըպ ալայըա սուրը պէ-
տրոսըն քիլիսէսինէ ձէմիաթ կէօրսիւն
տէյի կէօթիւրտիւլէր, վէ սօնրա Ս-փիմիա-
նոսըն էմրինէ էվի իչինտէ սէվկիւլիւ էվ-

լաոընըն սաքին օլաուղու եէր իւզէրինէ պիր միւքէլլէֆ քիլիսէ եափըլըպ թէնի օ-
րայա թէպոիլ օլաու վէ հալա սուրբ Ա-
լէքսիանոս քիլիսէսի իամիյլէ աատ օլու-
նուր: Ալլահ թէալա հազրէթլէրի պու
ազիզ գուլունուն շիֆաաթըյլա չօզ թիւր-
լիւ միւճիզաթլար էթմիշ ատր վէ հալա
էաէր:

ՄԱՐՏ 18

ՍՈՒՐԲ ԿԻՒՐԵՂ.

ԳՈՒՏՍՒ ՇԷՐԻՓ ՀԱՑՐԱՊԵՏԻ

Սուրբ կիւրեղ՝ քէնտի վագթինէ թէօրէմիշ հերեաիկոսլարա գարշը քելամ վէ եազըլար ազիզ քրիսթիյան տինինէ սիյանէթ էթտիյի իչին՝ քիլիսէի շէրիֆին նամտար միւալլիմլերինէն պիրի աատ օ-
լունուր: Ազիզին աթալարը քրիսթիյան օլուպ էվլատլարընը Ալլահ գօրգուսու իչին-
տէ թէրպիյէ էթմէյէ մուգայիէտ օլմուշ-
տուրլար: Ազիմ Կոստանդիանոս գրալըն էյէամինտէ կիւնահ սէպէպլէրինտէն գա-
չըպ գուրթուլմադ իչին պիր մանաստըրա չէքիլիպ զահիտանէ էօմր կէչիրիրտիյսէ տէ՝ իլմի վէ ֆազուլէթի ամմէյէ մալում օլաուղու իչին Գուտսի շէրիֆ քիլիսէսի իւզէրինէ հայրատլետնաապ օլունուր: Պու ազիմ մանաըպա րէֆի օլաուղունուա իպա-
տէթ իլէ ղայրէթի տախի թէրաղգի պու-
լուպ ազիզ աինիմիզ մատտէլէրինտէ տա-

հա էյի թէրպիյէ օլմամըշլարը թէրպիյէ էտէրէք վէ արիոսեան հերեթիկոսլարըն եազըլարընա վէ պիւհթանլարընա գարշը գոյարագ րէտուլանէ չալըշըրսըզ։ Օ՛արու-րէթ իչինտէ պուլունանլարը փէտէրանէ գայըրըրսըզ. պիր տէֆա օլ կիւնլէրտէ ա-տէթտէն խարիճ գըլմըշըգ օլտուղունտա՝ ազիզ Կիւրեղ աճլարը տոյուրմադ իչին քէնտի ճէմի օլան մալընը սարֆ էթտի, վէ պու տախի քեաֆի օլմատըղընտա՝ քիլի-սէնին ալթուն կիւմիւշ րըզգլարընը տախի սաթըպ՝ ֆուգարէլէրէ տաղըթտըղը իչին քիլիսէ էշեասընա էլ սաթըպ պոշ եէրէ թէլէֆ էտէյօր տէյի ազիզին իւզէրինէ շի-քեայէթ էթտիլէր։

Պու ազիզին հայրապետլիյի վազթինտէ Կոզգոթա տաղընըն իւզէրինտէ Յոգե-գալուստ կիւնիւ եալպրօայարագ պիր իրի տուրբ խաչըն կէօրիւնմէսի վազը օլմուշ տուր։ Ա՛էմի շէհր էհալիսի վէ խաին եա-րամազ եահուտիլէր պիլէ պիր ազիմ գօր-գույլա պագըպ պու հիքմէթի կէօրմիւշ տիւրլէր։ Պուրբ Կիւրեղ օլան հիքմէթին վասֆընը միւֆասսալէն եազըպ՝ անինտէ պավի տուրմազա վէ էլինտէն կէլտիյի գա-տար զուհուր էտէն հերեթիկոսլարա գար-շը հիմայէթ էթմէյէ նասիհաթ էտէրէք գրալա եօլլատը։ Պու վէսիլէ իլէ տախի տուրբ խաչ եօրթուստունու գոյուպ էնկէ-րէքտէն պէտթէր զէհիրլի աէօղլէր սաչան հերեթիկոսլարա գարշը գօտու։ Ազիզին պու կիւնէ սէրպէսթ սէօղլէրինտէն արիս-

սեան ֆրդդասրնտան օլանլար ալընրպ՝ թա-
րաֆտարլարը վէ հիմայէթ-ձիլէրի կոտան-
դըն էլնյլէ ազիզէ թիւրլիւ զահմէթլէր վէր-
տիլէր։ Պունտան զաթի նտազար պիր տէֆա
քէնտի արտլարընտա ժողով էտիպ՝ քի-
լիսէ էշէալարընը սաթմըշ վէ թէլէֆ էթ-
միշ տիր տէյի շիքէայէթ էտէրէք ման-
արպընտան ապւ վէ նէֆի էթմէյէ սիճիլ
քէսիլէր։ Պու նահագ սիճիլին իճրա-
սը իչին թիւրլիւ տօլտպլար իլէ գրալը տա
ալլատրլար, վէ օնուն եէրինէ ազիզին պաշ
խոսիմի վէ արիանոսլարըն պաշը Նրակղիո-
ոսս օթուրթտուլար։ Պիր գաչ այնէ միւ-
թուրինտէն ոօնրա ախէր պիր էյի ժողով-
քուն էմրիյլէ քէնտի քիւրսիւսինէ տէօն-
սիւյէ տէ տիւշմանլարընըն ֆէննիյլէ իչին-
ձի տէֆա եինէ սիւրիւլտիւ, վէ ոօնրա թէ-
քրար ալտէթ էտիպ՝ եինէ եէրինէ օթուր-
տու։ Պոստանդրն էօլիւմիւնտէն ոօնրա
տէվլէթի մանտրպը վէ մասլահաթը գալիմ
Յուլիանոսուն էլինէ կէչտի։ Պու միւն-
քիր ճէմի հերետիկոսլարա հիմայէթձի օլ-
տուգտան մտտա եահուտիլէրի տախի գա-
յրըրտը, վէ օնլարըն ֆիլի վէրմէսի վէ
քէնտի շէյթանի նէֆսանիյէթի իճրասը
իչին՝ քրիսթիյանլարա գուտուրուպ օնլա-
րըն տալարը իլէ վիւճուտինի տէ գալտրը-
մտղա չալըշըրտը։ Պրիտոս էֆէնտիմի-
զին՝ Պուտսի շէրիֆ տաճտրը խարտպ օլուպ
պիր տահա եաւրըլմայտճագ տէտիյի սէօզ-
լէրի ետան չըգտրմտղ իչին եահուտիլէրէ
հիվէլէքինտէն ալա եաւրընտար տէյի շօգ

վարա վէրտի: Պու մէմուլ էթմէխքէ-
րի խապէր իւղէրինէ եահուտիլէր զայէթ-
լէ շազ օլուպ չափուճագ իշէ էլ վուր-
տուլար: Ինչ տիվարլարը պիթիպ՝ հէր իշ
իլէրիլէմէտէ իքէն՝ սուրը Կիւրեղ իսթէ
կէլտի վէ ահօրթ եանէ նազար էթտիք-
տէն սօնրա, Ենինէ պօշ, թաշ թաշ իւղէ-
րինէ գալմայըպ երգըլագագ, վէ միւճէր-
րէտ Յրիատուսուն ահօղիւ եէրինէ վարագագ
որը տէտիքտէն սօնրա չէքիլտի: Պու գա-
րա խապէրին իւղէրինէ եահուտիլէր ին-
ճիալ էտիպ ազնդի չօգ ինճիթտիլէր իսկ
տէ՝ տէտիքլէրի կէլիպ չըգարըլընուա իլգամ
օլմուլար: () կէճէ պիր գօրգունճ զէլ-
զելէ զուհուր էտիպ ճէմի պինայը եէր իլէ
եէքսան էթտիքտէն սօնրա թէմիլ թաշ-
լարընը տախի ալըպ հէվայա ատթը, վէ
պիր թաշ իսթի իսթէ գալմատը: Պուն-
տան մատէ եահուտիլէր թօփ օլուպ օյան
զուհուրագ իւղէրինէ տիւշինտիւքլէրին-
տէ կէօյտէն ատթէշ էնինպ ճէմի պինա ալաթ-
լարընը վէ քէրեսթէլէրինի եադտը, եա-
խօտ պաշգալարընըն նագլինճէ եէրտէն
ատթէշ չըգրպ օրտուա պուլունանլարըն հէ-
փիսինի եադրպ եօղ էթտի: Պու միւճի-
զագթտան նիւրէքլէրի եարալանմըշ տու-
րուր իքէն՝ իրթէսի կիւն եահուտիլէր էա-
պապը իւղէրինտէ քիւչիւք քիւչիւք փար-
լագ խաչլար կէօրինիւպ՝ սույուլա վէ ա-
խէր հիչ պիր թարղ չըգարամատարգլարըն-
տա չօգլարը տէօնիւպ քրիսթիյան օ-
տուլար:

Սուրբ կիւրեղ պու վազբալարտան սօն-
րա պիր գաշ այնէ տահա եաշայըպ, էօլմէ-
այն՝ Կոստանդ, Յուլիանոս վէ Վաղէս ֆա-
սիա գրալըարըն եէրինէ ազիզ վէ ֆազու-
լէթ սահիպի Ազիմ Թէոդոս դրալըն կէշ-
մէնինի կէօրիւպ զայէթլէ Թէսէլլի օլսու,
վէ պունատան պէօյլէ տահա զիատէ սէր-
պէսթլիյլէ քիլիսէնինին իւզէրինէ չալը-
շըպ էնճամ Նիքէնտիմիզին 386 այնէսինատ
օլ գատար զահմէթլէրինէ պէտէլ էճրինի
ալմազ իչին ճէննէթթ տէվլէթինէ նայլ
օլսու։

ՄԱՐՏ 19

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՓ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՀԱՅՐ

Ազիզ պիքր Սէրեէմին փապ կիւէյիսի
վէ Յիսուս Քրիստոս Նիքէնտիմիզին տիւ-
նեա իւզէրինատ փէրվէրտիկեար փէատէրի
ազիզ Յովհէփ սուրբ Ղուկաս վէ Մաա-
թէոս Աւետարանիչլէրին թաբիքինճէ փա-
տիշահ ազդունատան օլուպ՝ Գալիլեատա քիւ-
չիւք Նասրա եանի նազարէթ շէհրինատ
տիւրկէրլիք սանատաթընը իշլէրիտի։ Պու
ինսան ինսանինատ պայատը վէ գատպա գըյատ
օլունմուշ սանատաթատա պուլունմասը Յով-
սէփէ պիր զիւլ շէյ տէյիլ տիր. սալինլիյի
իչին գօնիպա իչինատէ ֆազիրանէ տիւնեա-
յա կէլմէք փատիշահլար փատիշահընա
փէատէր սէչիլմէսի վազըա քէնտիյէ շան

տը։ Յովսէփին էվվելքի կէչերտեյի էօմր սիւուքի պէլլի տէյիլսէ տէ՝ Ա֊ւետարանչին Սալիհ, քեամիլ վէ ճէմի այնլարա միւթի աաէմ տիր տէմէքինտէն Ա֊լլահա մազպուլ ճան օլմասը աշիքեար կէօրիւնիւր։ Պունտան գաթի նազալ սուրը Յովմասըն ֆէհմինճէ, էյէր Ա֊լլահ՝ հէր աաէմին մանարըպնա միւվաֆըգ տախի լութֆ վէրիր֊սէ՝ սուրը Յովսէփի եէր իսթիւնտե քէնտի էվլատընըն փէրվէրտիկեար փէտէրի թայեին էթտիյինտե նէ գատար ալիւլ ալա լութֆլար իլե օնու մէմլու էթմիշ տիր, քի՞մ ֆէհմ էտէպիլիր։

Սուրը Յովսէփ վէ ազիզ պիքր Ա֊էրեէմ գաատիմի հէվէյլերի վէ ահֆըտլարը իւզրե նէ գատար օլ զէմանատագ փաքըլըղլա էօմր կէչիրմիշտիլերտէ տէ՝ օնտան էօյլէ տախի կէչէճէքլէրինե իլհամի րէպպանիյլէ վուդուճ օլուպ գաաէրին թէտապիր իւ էմրինե էթաաթէն պիրիպիրլէրինի ալտըլտը, վէ իքի ազիզ վէ փաք զէվճէլէր էվվելքի կիպի փաք էօմր կէչիրէրէք պիքր վէ փաք գալտըլտը։ Պու ազիզլէրին՝ օ վազիֆա գաատար իշիտիլմէմիշ էօրնէքլէրինե միւթէմաատէն արքուհի Ա֊իչիլեայլա սուրը Կ֊աղէբիանոս, արքուհի Պուլքէրիայլա Ա֊արկիանոս գրալ, արքուհի Պունէկօնտա իլէ սուրը Ա֊ենրիկոս, վէ սաիր չօգ ազիզ զէվճէլէր էօմրլէրինին ասնունաատագ փաքըլըղլա եաշատտըլտը։

Պիրիպիրինի ալտըգատան տէօրթ այ ասնըա սէմաատէն պէր մէկէք կէլիպ՝ Ա֊լլահ վա֊

լիտէսի սէչիլմէսինին խապէրինի պէքը Մ՚էրեէմ վէրտի վէ Րուհուլլահըն ֆիխիլխյլէ հաժիլէ օլսու։ Պունսան պէօյլէ սրբուհի Ա։ղիսաբեթէ զեյարէթէ կիթտի վէ էվինէ սէօնսիւյիւ վազթ սուրը Յովսէփ օլան շէյին ֆարդընա վարտը վէ կիզլի սըրըը պիլմէտիյի իչին գալպինի գասավէթ պաստը։ Օ էվճէսի ազիզ Մ՚էրեէմին փաքըլըը վէ վէֆատարըը իւզէրինէ իշքիլէնէմէզլիտի, վէ լաքին օլան շէյի սէ կէօզլէրիյլէ կէօրիւպ ասըլնը պիլմէտիյի իչին կիզլիճէ օնու պըրագմազ ֆիքրինսէ իքէն, րույասընսա Ալլահըն ֆիրիշթէսի կէլիպ՝ Դաւիթին օղլու Յովսէփ, գօրգմա, էհլին Մ՚էրեէմի եանընսա սագլա, Համլի Րուհուլլահըն ֆիխիլխյլէ վուգու օլմուշտուր սէյիպ կէօրիւնմէզ օլսու։ Պու սէմավի խապէրտէն սօնրա Յովսէփ շազ վէ թէսէլլի օլուպ՝ նէ գաստար իհթիմամ իւզրէ ազիզ զէվճէսի պէքը Մ՚էրեէմի գայըրմըշ տըր տիլ իլէ տէմէյէ հաճէթ սէյիլ տիր։

Վ՚էրիստոսուն տիւնեայա կէլմէ վազթը եազլաշտըղընսա Օգոստոս գրալըն էմրինէ իմթիսալէն՝ Դաւիթին սոյունսան էնամէի իչին ազիզ պէքը Մ՚էրեէմլէ պէրլիքտէ միլլէթ սէֆթէրինէ գայտ օլմազ իչին Րեթլեհէմ կիթտի։ Փէյղամպէրլէրին սէօզիւնիւ եէրինէ վարտըրմազ իչին Ալլահ թէալա պու կիսունէ հէր շէյի թէսպիր էթմիշ իտի, զիրա օրայա վարըպ պիր մինասիպ եէր պուլամատըղընսա ազիզ պէքը իլէ պէրապէր պիր ախօր միսլի միսքին գո-

լսպա իչինչ հրճիզ օլտու, վէ եէրին կէօ-
չիւն եարատըճըլարընդն տիւնեայէ կէլմէ-
սինի կէօրիւպ եիւրէյի ֆէրահ պուլտու։
Տօղտուղունատան գրըդ կիւն ածնրա Ա՛լլահ
վալիտէսիյլէ պիրլիքտէ էսքի այն միւճի-
պինճէ էվլատընդը կէօյլիւ փէտէրէ տունմազ
իչին Դաւտսի շէրիֆ տաճարընդա կիմիտի։
Տաճարատան չըգտրըլընտա կէճէլէյն պիր
մէլէք կէօրիւնիւպ՝ Հերովդէս նէվզատէ
մատրընդն էօմրիւնէ գատթ էթմիշ օնու ա-
րայօր, հէմդն ալ վալիտէսիյլէ պէրապէր
Ա՛լարրա գաչ տէյի էմր էթտի։ Պու էմ-
րին իճրատա նէ գատար կիւճ իտիյսէ տէ
Յովսէփ իչմալ էթմէյիպ ֆիլհալ օլ կէ-
ճէ եօլա տիւշտիւ վէ մէրսում զալիմ փա-
տիշահդն վէֆաթընտան ածնրա թէքրար
մէլէյին էմրիյլէ Խորայէլ թօփրաղընդա տէօ-
նիւպ Նազարէթ շէհրինտէ պազր գալան
վազթընդը կէչիրտի։ Հէր սէնէ ատէթի
իւզրէ Դաւտսի շէրիֆ տաճարընդա զիյա-
րէթէ կիտէր իտի. պիր տէֆա Յիսուս օն
իքի եաշընտա իքէն ամթալարըյլա տաճա-
րա կիտիպ՝ օնտան տէօնտիւքլէրինտէ օն-
լար պիլմէտէն եանլարընտան զայդ օլտու։
Փէրվէրտիկեար փէտէրի Յովսէփ պուննու
տույտուղունտա նէ գատար մահզուն օլտուպ
արամազ իչին զահմէթ չէքմիշ տիր, վէ
իւչ կիւնտէն ածնրա տաճարտա ախէր
միւաչլիմլէր արատընտա օթուրմուշ պուլ-
տուղունտա գալպի միւֆէրրէհ վէ մէսրուր
օլմուշ տուր՝ տիլ իլէ թապիր օլունմազ։
Պու վազըատան ածնրա Յիսուս պիլէ-

լերինճէ նազարեթէ էվլերինէ կէլսի, վէ հէր խուսուսաէ օնլարըն էմրինաէն տիշա-
րը հարէքէթ էթմէյիպ հէր սէօզլերինէ միւթի իտի։

Սուրբ Յովսէփ կէճէ կիւնտիւզ չալը-
շըպ էլի էմէյիլէ ապիզ Ալլահ էվլատընը վէ վալիտէսինի պէսլէր իտի, վէ պու կիւնէ խայլի գէման տահա եաշատըգտան սօնրա ապիզին էօլիւմիւ՝ Քրիստոս վազլարընը պաշլատըլը վազթլարտա զուհուր էթմիշ տիր զանն օլունուր։ Հազիգաթ թաթթը վէ գըզդանըլտաճադ էօլիւմ, ապիզ Ալլահ էվլատը էլինէ ճանընը թէսլիմ էտիպ մէ-
լէքլէր իլէ պիրլիքտէ քէնտինաէն էվվել կէչինմիշ սուրբ նահապետլերլէ էպէտի ճէննէթտէ շազ օլմազա կիթմէք։

ՄԱՐՏ 20

ՍՈՒՐԲ ՆԻԿՆԵՓՈՐՈՍ

Տէն ուղտունա մարտիրոս օլուպ գանը-
նը տէօքէն սուրբ Նիկեփորոս, Կաղերիա-
նոս վէ Վալիանոս գրալլարըն վազթինտէ Ալնթաքեա շէհրինտէ քէմալիյէթը իւզրէ էօմր կէչիրիր պիր աշխարհական ըտը։ Պու շէհիրտէ պիր քեամիլ վէ ֆազուլէթ թա-
րիգինտէ նամտար Սապրիկիոս քահանայ-
լա իֆրաթ տօսթլաշմըշ իքէն արալարընա շէյթան կիրիպ պօզուշտուլար, վէ պիրի պիրլէրինի կէօրմէք եախօտ սէօյլէշմէք պի-
լէ խոթէմէզ իտիլէր։ Նիկեփորոս շա-

փուճագ. քէնաիյէ կէլիպ գապահաթընը թանըտը, վէ պիր թադրիպ պարըշմանըն եօլունու արարըտը։ Պաղը տօսթլարընըն էլիյլէ թադսիրաթընա ածվ տիլէտի, կէշիլի ունուտուպ տա եինէ էվվէլքի մուհապէթլէ կէշինէլիմ տէյի եալվարտը։ Լաքին քահանայ իամինէ նալայըզ Ասպրիկիոս ըէճաապընը գապուլ էթմէյիպ մուսալահաթ լաֆզընը պիլէ իշիթմէքը իսթէմէտի։ Նիկեփորոս իւմիտինի գաթ էթմէյիպ՝ արայա ասիր քիշիլէր գօտու, թէքրար ածվ էյլէմէյինէ ըէճա էթտի, վէ պունլարընտա զահմէթի պօշա չըգարըլընտա քէնաի գալգտը քահանանըն էվինէ վարտը վէ այաղընա գափանըպ թադսիրաթընա ածվ տիլէտի, լաքին միւաննիտ քահանանըն գալպինի խուսուսմէթ զապթ էթտիյինտէն, Նիկեփորոսուն պու թարզ ալչապ կէօնիւլլիւյիւ ասլա ֆայտաէ էթմէտի։

Օլ էյեամլէրտէ Ընթաքեա շէհրինտէ քրիսթիյանլարա գարշը սիւրկիւն վէ իզթիհսաս չըգարըպ ախէր տին ուղրունա թուսմուշ քիշիլէրին պէյնինտէ պու Ասպրիկիոս քահանայ տախի պուլունտու. Հաքիմ օնա տէօնիւպ՝ քրիսթիյանմը սըն տէյի սօրտուղունտա՝ Ասպրիկիոս քրիսթիյանլըղընը իդրար էթտի, վէ հաքիմ՝ ալլահլարա գուրպան ատըն տէյի զօր էթտիյինտէ՝ Ասպրիկիոս թէքլիֆինի րէտտ էթտի, վէ օլ սէպէպտէն խայլի իսքէնճէլէրտէն ասնրա գաթլինէ էմր չըգտը։ Նիկեփորոս պունու տուլտուրունտա ֆիլ հալ

Սապրիկիոսուն կէշէճէյի ոզտալա վարըպ՝ թէքրար այաղընա տիւշուիւ, աման պիրաուէր, թագսիրաթըմը պաղըշլա տէյի եալվարտը. բէճասը գապուլ օլունմասըդը Հալտէ՝ օնտան գալդար ախէր եօլտա էօնիւնէ չըդըպ թէքրար եալվարտը, լաքին թաշ եիւրէքլի միւաննիտ Սապրիկիոս ապուդու չէհրէ վէ ածը սէօղլէր իլէ թէքրար բէճասընը բէտտ էտիպ եօլունա կիթտի:

Նիկեփորոս՝ պօղոս առաքեալըն պու սէօղիւնիւ, եանի Թ.էնիմի աթէշէ վէրսէմ գարտաշ մուհապպէթիմ օլմասըդձա եինէ հիչ պիր քեարըմ օլմազ լաֆզլարընը տիւշիւնէրէք՝ Սապրիկիոսուն տախի գարտաշ մուհապպէթի օլմասըդձա քրիսթիյան տինի իչլին էօմրիւնիւ տախի ֆիտտա էթմէօի քէնտի մուխլուլունա հիչ քեար էթմէյէճէյինի էյի պիլիպ՝ սէֆիլին ճանընը գազանմազ վէ քէնտի գալպինի բահաթ էթմէք արզուսույլէ թէքրար գօշտու տիվան եէրինէ վարտը վէ խալգը եարըպ՝ օնա եէթիշտիյինտէ, թէքրար այաղընա գատիանտը վէ թէքրար թիւրլիւ եիւրէք թէփրէտէճէք սէօղլէր իլէ գապահաթընա ածվ տիլէտիյտէ տէ՝ Սապրիկիոսուն եիւրէյինի վէ էօքէսինի էնտիրէմէտի: Սապրիկիոսուն պու գատար իննասընա վէ ատտալէթինէ պինայէն Աստուած թէալա հազրէթլէրի ամն ու լութֆունու իւզրինտէն գալտըրըպ՝ ճէլլատըն ատթըրընըն եալըզտամասընը կէօրտիւյունտէ՝ նէ իչլին

էօլէճէյիմիշ իմ տէյի օնա ասրտու։ Ա՛ել-
լաս տանի փատիշահ էմրինէ իթաաթ էթ-
մէյիպ ալլահլարա գուրպան սունմաստըղըն
իչին տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ՝ Սապրի-
կիոս՝ Քիմ տէմիշ, պէն փատիշահ էմրինէ
միւթի իմ, վէ ալլահլարա գուրպան սուն-
մադա հադըր ըմ տէյի ուղթանմատան խալ-
գըն էօնիւնտէ չադըրմադա պաշլատը։
Ա՛ելլատ պուննու իչիթտիյինտէ սէվինիպ
սաղթըղը եէրինէ գոսու, լաքին Նիկեփո-
րոս պու մէէմուլ էթմէտիյի գուհուրաթը
կէօրիւնճէ գալպի ալի իսթ օլուպ սէճի-
լին եանընա վարտը, վէ տինինտէ գալի
սուրմադա նասիհաթ էթտի. լաքին Սա-
պրիկիոս ազիզին հէր սէօզլէրինի ըէտտ է-
տիպ տինինի ինքեար էթտի, վէ էպէտի
ղայպ օլմասընա սէպէպ օլտու։

Նիկեփորոսուն գալպի պուննան սօնրա
տահա զիսատէ Ա՛լլահ մուհաֆազէթիյլէ
թուղթուշուպ միւնքիրին Յագդ թէալայա
վէ ազիզ քրիսթիյան տինիմիզէ էթտիյի
զիւլլին ինղիթգամընը ալըպ՝ սէյիրճիլէրէ
էյի իպրէթ վէրմէ իչին, Քրիսթիյան ըմ,
քրիսթիյան ըմ, վէ շու սէճիլէն կէչիճի
էօմրիւնիւ գուրթարմադ իչին ինքեար
էթտիյի Քրիստոսու պէն իդրար էտէրիմ,
վէ օնուն եէրինէ էօլմէյէ հադըր ըմ տէյի
չադըրտը։ Պու վագըանըն խապէրի հա-
քիմին գուլադընա եէթիշտիյինտէ՝ Սա-
պրիկիոսուն եէրինէ ծ գաթը օլուննուն տէ-
յի էմր էթտի, վէ Քրիստոսուն ճէսուտ
գահրէմանը ազիզ Նիկեփորոս պու կիուննէ

ակֆիլին զայպ էթոխի մարտիրոսլուգ թա-
ճընա նայլ օլսու։

ՄԱՐՏ 21

ՍՈՒՐԲ ՌԻՆԵԳԻԿՈՍ

ԱՔՔԱՑ

Սուրբ Ռենեգիկոս Լիմալիա թաղա-
ճընա Նուբսիա շէհրինէ ազդատէ վէ
պէնկին ամաալարան տիւնեայէ կէլիպ թա
զաթընան Ալլահ խըզմէթինէ էոինոխի
աշգ ու իպատէթ իչին չօգ կրօնքլարըն
գուրուլմասընա ակպէպ օլմուշ տուր։ Ան-
ոի եաշընան օն պէշ եաշընա գատար Լո-
մատա իլմէ թալիպ, ասնրա տիւնեա թէհ-
լիքէլերինէն գաչմաղ իչին շէհրէն օն
պէշ միլ ըրագ Սուպեաքօ ոէնիլէն պիր
իզոիզ եէրէ չէքիլմէյէ գարար վէրոի։
Անօլսա կիտէր իքէն Ռոմանոս նամինէ
պիր զահիտ քիշիյէ բասթ կէլիպ նէրէէն
կէլիպ նէրէյէ կիմսէի հազդընտա սիւալ
օլունտուգունտա՝ Լոմատան կէլիյօրում վէ
տիւնեանըն թէհլիքէլի իղվալարընտան
հըճգ օլմազ իչին թէնհա եէրլէրէ էոմր
սիւրմէք տիր արզիւմ տէյի ճէվապ վէր-
տիյինտէ, Ռոմանոս շազ օլուպ պիր եիւք-
սէք գայա իւսթիւնտէ օյուգ գօլիպա կէօ-
թէրտի, վէ ճգնաւոր գաֆթանը կիյոի-
րիպ՝ հէր հաֆթա եաշայաճազ գատար
էքմէք տախի կէթիրիր վէրիրիտի։ Պու
նէվճիւվան ճգնաւոր իւչ սէնէ միգատարի

օրատոա գալըպ կէչերտիյի սըդը էօմր թարզըյլա քէնտինտէն իխթիյարլարա էյի իպրէթ օլուրուտու։ Վ է լաքին ինսան խասիմի մէլուն շէյլթան թիւրլիւ իղվալէր իլէ ազիզի էօրսէլէյիպ պօշա չըգտըղընտա էնճամ ֆէնա ֆիքրլէր իլէ ազիզին գալպինի ալթ իւսթ էթմէյէ պաշլատը. իչինթմէտիյի, կէօրմէտիյի կիւնահա սէպէպ օլաճագ քիշիլէր կէօզիւ էօնիւնէ կէօրիւնիւր խայալընը միւթէհարրիք էտէրիտիլէր։ Ինենեդիկտոս նէ գատար օրուճ փէրհիզ վէ տուայլա մէքրուհ շէյլթանը ևանընտան գօվմաղա ճահտ էտէրիտիյսէ տէ՝ եինէ օ նատփաք խիւլեալէրիլէ ազիզին րահաթընը պօզարրտը։ Պու խասիմի իւզերինէ գալիպ օլմադ իչին պիր կիւն էսպապընը չըգարրպ գօլիպասը եանընտա պուլունան սիվրի տիքէնլի չալըլար իչինէ աթըլտը, վէ ճէմի պէտէնի զէտէլէնիպ գանլար ագմատան տիշարը չըգմատը. պու զուհուրաթտան ոօնրա Ալլահըն քէրէմիյլէ պիր տահա էօմրիւ օլտուդճա պու կիւնէ նատփաք ֆիքրլէրտէն թէճրիպէ օլունմատը։

Ուչ սէնէ միւրուրինտէն ոօնրա Ալլահ թէալա՝ գուլունուն ֆազուլէթինի տիւնեայա պէյան էթմէք իսթէյիպ, Ղատիկ կիւնիւ Ինենեդիկտոսուն էքմէյի օլմամասընը ախեր պիր ազիզ ճգնաւորա բույասընտա խապէր վէրտի։ Պու ազիզ սապահլայն գալդըպ օլ կիւն քէնտի իչինի հազըրլատըղը եէմէքտէն կէօթիւրէպիլէճէյի գա-

տար ալըպ ազիզ տէլի դանլընըն գօլնպա-
սընա վարտը վէ կէթիրտիյի նահագայը
գապուլ էթմէյէ եալվարտըգտան սօնրա
կէչէրտիյի էօմրիւն Թարզընը Թէֆթիշ
էտիպ անլատը, վէ սօնրա Հայրան օլ-
տուգտան սօնրա տէօրթ Թարտաֆա ազի-
զին իամինի վէ ֆազուլէթինի չալ էթտի։
Գօլնպասընատան պիր ազ ուզագ մանտա-
Թըը վարըտը, պու մանտաթըրըն պաշ
վտափազը էօլմիւշ օլտուղու իչին իչինտէ
պուլունան բահիպլէր իւմուէն Բենեդիկ-
տոսու օնուն եէրինէ օթուրթմագ իսթէ-
տիլէր. իւք էվվել պունլարըն Թէքլիֆինէ
ազիզ՝ Պէնիմ սըգըլըղըմա տայանտամագ-
սընըզ տէյէրէք գապրը գօտուչատ տա՝
սօնրա րէճալարընա պաշ էյիպ իչէրի կիր-
տի։ Վ է լաքին արտաը չօգ կէչմէյիպ
ազիզին ախօղու միւճիպինճէ սըգըլըղընա
վէ իպատէթինէ տայանտամատըգլարընատա
ուալ իլէ ազիզի օրթատան գալտրըրագ եօղ
էթմէ իչին կիտլի իթթիֆագ էտիպ պիր
քեատէ իչինտէ սույլա գապրըզդ աղու
վէրտիլէր։ Լ աքին ազիզ իչմէտէն էվվել
գատէհ իւղէրինէ խաչ չըգարտըղընատա
քեատէ գրըգլագ փարչա փարչա օլտու, վէ
պու հիքմէթէ օնլարըն ֆիքրինի անլա-
յըպ պըրագտը վէ Թէքրար քէնտի էպէի
մէքեանընա կիթտի։

Ա ղլաՀ օրատա տա եինէ արզուսինէ կէօ-
րե եալընըզ պըրագմայըպ ճիվարտա պու-
լունանլարըն չօղունու օնա եօլտաը վէ
ազիզ՝ Ա ղլաՀ եօլունատա Թէրպիյէ էտիպ

զահիտանէ էօմը կէչէրմէ ուսուլինի էօյրէ-
տիրիտի: Պունլարըն սայըսը չօղալըպ եէր
էքսիլտիյինտէ պիր գաչ մանտալըը պինա
էտիպ իչինէ գօտու վէ եէվմիյէն իպատէթ
խուսուսինտէ էտէճէքլէրի շէյլէր իւզէրինէ
տախի գանունլար եազըպ օնլարըա վազ-
թինտէ վէ ասնրատան օլան կրօնաւորըա-
րը ճէննէթէ իրշատ էթտի: Պունտան
ասնրա Ջատինօ տէնիլէն տաղ իւզէրինէ
չըգըպ Ասպողն փուԹուն տաճարընը կէօր-
տիւյինտէ Ալլահ մուհապպէթիյլէ Թու-
Թուշուպ փուԹու վուրտու խուրտուսուրտ
էթտի, վէ տաճարընը երգըպ քէնտիյէ
տունուլմուշ օրմանը տա եադտըգտան ասն-
րա օրատա պուլունան փուԹփէրէսԹլէրին
հէփիսինիտէ տօղրու քրիսԹիյան տինինէ
տէօնտիւրտիւ վէ երգտըղը փուԹխանէնին
եէրինէ իքի քիւչիւք քիլիսէ եափտը: Օլ
տաղըն Թէփէսինտէ քէնտի միւքէլլէֆ
իլք մանտալըըրնըն Թէմէլինի գօյուպ
Ռենեդիկտեան իամիյլէ մարուֆ կրօնքու
իճատ էթմիշ տիր: Պու կրօնքտան քի-
լիսէի շէրիֆինի խըզմէթինէ ֆիտա օլուն-
մուշ ազիզ ճանլարտան իքի եիւզտէն Թէ-
ճատուզ քատրինալ, օն տէօրԹ սրբազան
փափ վէ սայըսըզ միւԹէպէր վէ նամտար
միւալլիմլէր տատր օլմուշ տուր: Ընդհին
գըզգարտաշը Ս.քօլատէթիքա տախի գար-
տաշընըն իպրէթինէ վէ զայրէթինէ պէն-
զեր օլուպ Թէրքի տիւնեա էթտիքտէն
սօնրա իպատէթ վէ ֆազուլէթ պապին-
տէ հէվէսի օլան զէննէլէրէ այրըճա մա-

նասէրը պիտի էտիպ օնլարա պաշ օլմուշ տուր։ Ռենեդիկտոսուն Ալլահըն գովվելթիլէ իշլէտիյի միւճիզաթլարըն սայըսը եօգ տուր. պունտան գաթի նազար Ալլահըն սատըգ գուլու պաշգա թէլմիզլերինէ տախի հիքմէթ էթմէ գուտրէթինի թէվզի էտէր իտի։ Ձօգ քիսարզատէ էվլերտէն քիւչիւք չօճուգլարընը թէրպիյէ էթսին տէյի օնա եօլլարըտըլար. պունլարըն արասընտա Պղակիդոս նամինտէ պիր ևէթիք տէլի գանը տախի պուլունուպ մանասէրը բուպատը կիյմէք արզուլէտիյինտէ ազիզ բէճասընը բէտատէթմէյիպ կիյինմէյէ իշն վէրտի։ Ա՛ե պիր կիւն օնուն էմրիյլէ հավզատան գօղայլա սու չէքմէյէ կիտիպ՝ այտըը գայտը վէ սու իչինէ տիւշտիւ վէ պօղուլմայա եադըն իքէն, Ալլահըն իլհամըյլա Ռենեդիկտոս՝ չօճուղուն պուլունտուղու թէհլիքէլի հալն անլայըպ՝ չափուճադ Ա՛ավըոս իամինտէ ախէր պիր բահիպի չաղըրտը, վէ հավզատան Պղակիդոսու գուրթարմադա եօլլատը։ Ա՛ավըոս ազիզին էմրինէ իթտաաթէն փիլ հալ օրայա գօշտու վէ Պղակիդոսու օլ թէհլիքէլի հալտէ կէօրիւպ այտըընը տախի պիր ևէրէ իլէշթիրիպ օնու սու իչինտէն չըդարտմատըղընտա՝ հէմէն հավզա ատըրըտը վէ սու իւսթիւնտէ՝ գարատա կիպի կիտիպ՝ տաչընտան թուրթտու քէնարա ալտամըթ չըդարտը։

Ռէքտար գրթըղը վազթինտէ չօգ տէփա միճիզաթլա փուգարէլէրի վէ քէն-

տի շայիրտլերինի պէսլէմէ իչին էքմէք, եաղ վէ ախէր եէյնճէք շէյ չօղալմըշ տըր: Ախէր հիքմէթլերտէն մաատա ինսանըն գալպինտէն կէչինի տախի թանըրըտը, վէ պու պապտէ օնու թէճրիպէ էթմէք իսթէյէնլէր իլգամ օլուպ հիճապ էթմիշ տիրլէր:

Պու գաատար Ալլահըն իհսան էթտիյի լութֆլարա մաղրուրլանաճաղ եէրէ Ռենեդիկտոս տահա հիչլիյինի թանըյըպ՝ թէվաղու էտեր իտի: Ալհամի րէպպանինէ էօլէճէյի կիւնիւնիւ պիլիպ՝ խայր ամել վէ իպատէթ թալիմաթրյլա հաղըրլանտը, վէ պէշ կիւն էվվել մէզարընը գաղըպ ասնրա պիր խաճիփ հիւմմաատան թուխթուլտուղունատա քէնտիյի քիլիսէյէ կէօթիւրմէյէ էմր էթտի: Ազիզին քէյֆսիզլիյի՝ եանընտա պուլունան րահիպլէրէ նէ գաատար կէչիճի վէ թէհլիքէսիզ տախի կէօրիւնիւրտէ տէ՝ եինէ էմրինէ գարշը գոմամաղ իչին արզիւսիւնիւ թէքմիլ էթտիլէր· վէ Ռենեդիկտոս օրատտա ճէմի խորհուրդլարը տատէթտէն իխրաճ իպատէթլէ ալտըգտան ասնրա րահիպլէրինին էլինէ ալթմըշ սէքիզ եաշընտա իքէն ազիզ փաքրուհինի թէսլիմ էթտի: Ալօլմէտէն էվվէլ քէնտի գօտուղու կրօնքուն Սիչիլեատա, Ֆրանչտատա, Իսփանեատա, փօթենտալտա, Ալմանի թօփրաղընտա վէ մէշրիգ սէմթինտէ եայըլըպ չօղալմասընը կէօրտիւ վէ շաղ օլտու:

ՄԱՐՏ 22

ՍՈՒՐԲ ՆԻԿՈԴԵՄՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Սուրբ Նիկոդեմոս՝ Օրլեան շէհրինակ քեամիլ վէ մալտար ամիալարտան միւ-նեասյէ կէլտի։ Տօղմատան էվվէլ վալիտէ-այինէ պիր մէլէք կէլիպ Հազդ թէալա սէ-նին օղլունու պու շէհրէ եպիսկոպոս սէչ-միշ տիր տէյի փիշին խապէր վէրտի։ Ա-լիահէի մէլէքտէն տույտուղունու էհլինէ տախի սէօյլէյիպ՝ իքիսի պիրտէն Ա.լլահ ա-զիմիշշան հազրէթլէրինէ շիւքր իւ սէնալէր օգույարտագ չօճուղուն թէրպիյէսինէ զա-յէթլէ միդդաթ էթտիլէր։ Նիկոդեմոսուն թէրպիյէսի հազդընա չօզ զահմէթ չէք-մէյէ միւհթաճ օլմատը. զաթինտէն ֆա-պիլէթէ մէյլլի վէ օգուսմասընա մուգա-յեէտ օլուպ ամիալարընդն սուրուրունու արթըրըրտը։ Ընդ վաղթին զարֆընտա իլմ թահսիլինտէ ամիալարընդն վէ ուս-թալարընդն մէմուրինտէն զիատէ իլերի կիտիպ՝ ֆազիլէթ պապինտէ տախի իլերի-լէմի իչին սուրբ քիթապտան հէր կիւն պիրէր պապ օգուրուտու։

Պիր կիւն պօղոս առաքեալըն, պու ճի-հան ֆանի տիր, կէչէր սէօյլէրինէ բասթ կէլիպ իւզէրինէ տիւշինտիւքճէ սիւնեա-յէ իքրահը արթտը, վէ նիհայէթինտէ սիւնեէվի շէյլէրի թէրք էտիպ ճանընդն սէլամէթինէ մուգայեէտ օլմագ իչին մախ-

սուս Ա.կուսմիդ տէնիլէն բահիպլէրին մա-
նաստըրնա կիրտի վէ օնլարըն գանուն-
լէրի իւզրէ կէճէլէրի տուայա տուրուպ Ա-
լահն քէնտիյէ էթտիյի էյլիյէ շիւքր ու-
նարըտը : Պուրատա Նւզերիոս օլ տէրէճէ
քէմալիյէթէ եէթիշտի քի ամուճասը Ո-
լեան եպիսկոպոսունուն վէճամըրնատան
ոնրա՝ ամինէին իպրամըյլա օնուն եէրինէ
նասպ օլունտու : Նւզերիոս պու մանսըպը
իւէրինէ ալմադա իմմինա կէօսթէրիր-
տիյէ տէ Ֆրանչա վէզիրի կարոլոս Ա՝ար-
թելին րէճասընա գարշը կէլէմէյիպ՝ Ա-
լահն իրատէսի օլսուն՝ տէյէրէք պոյն
էյտի :

Պու թարիղ իւզրէ պու ազիմ խրղմէ-
թի տէրիւհատէ էթտիքսաէն ոնրա թէք-
միլէն քէնտի պօրճլարընըն իճրասընա մու-
գայեէտ օլտու : Նկեղեցականլարա վէ աշ-
խարհականլարա քրիսթիյան տինիմիզէ
միւթապըդ փաքլըղլա էօմր կէչիրմէյէ էօ-
յիւթ վէ վազ վէրիր, վէ պիլմէյէնլէրէ
տինիմիզին էլգէմ մաատէլէրինի էօյրէտիր
իտի : Անտասթըրլարա վէ քիլիսէլէրէ
պէյարէթ էտիպ գանունլարա մուղայիր
ատէթ օլմուշ րապուֆատըղլըլարը մէն
էտիպ նիզամ վէրիր իտի : Խրատընըն նըս-
ֆընտան զիյատէսինի ֆուգարէլէրէ ատ-
ղըրպ հէր կիւնէ օնլարըն բահաթ վէ
հուզուր իլէ էօմր կէչիրմէլէրինէ չալըշըր-
ըտը : Խտաթր կէօնիւլ պադմայրպ ատչ-
լուլարըն ատչտունու եիւզէրինէ վուրուր-
ուտու : Պարոլա Ա՝արթէլ վէզիրէ պիլէ

միւսարէ էթմէյիպ ճէնք ու ճիտալ վէսի-
լէսիլէ քիլիսէլէրի ասյտուղու իչին թա-
ղիր էթաի: Պու մինվալ իւզրէ սէրպէսթ-
լիյլէ պէյիւյիւն քիւչիւյիւն թադսիրաթ-
լարընը եիւզլէրինէ վուրտուղու իչին տիւշ-
մէնի չօղալտը վէ վէղլերին էօնիւնատ ազի-
ղին հադգընա եալան շէհատէթլիք էտիպ
օն ալթը ույնէ եպիսկոպոսլուղունատ
ասնրա՝ օնուն էմրիյլէ քիւրսիւսինատէն ազ
վէ Ղօլօնեա շէհրինէ սիւրկիւն օլունտու:

Պու շէհրին էհալիսի ազիզէ չօգ իզզէթ
վէ մուհապպէթ կէօսթէրտիյի իչին թէ-
քրար վէղլերին էմրիյլէ օնատան տա Ինժ
ույնիլէն էյալէթէ նէֆի էթտիլէր: Ան-
դերիաս՝ Րուպերթտա նամինատ պիր րիճա-
լա սիփարիշ օլմուշ ուտու, պու ատէմ
ազիզին ֆազիլէթլէրինի կէօրտիւյիւնատ
չօգ մուհապպէթլէ գապուլ էտիպ ար-
զուսի իւզրէ սուրը Ղրուտտա քիլիսէսին-
ատ հէր խաթէտիյինի էթտին ատյի րուխ-
սաթ վէրտի: Տուասընա մուգայէտա,
ճէմիաթը թէրպիյէ էթմէյէ զայրէթլի,
սէրտիմնատլերի թէսէլլի էտէր, Ղազգ
եօլունատա քեահիլլիք էտինլերէ զայրէթ
վէրիր, նէթիճէյի քէլամ, պիր զայրէթ-
քէշ եպիսկոպոսա վաճիպ օլան խրզմէթ-
լէրի թէքմիլէն իճրա էտէր իտի: Ինլթը
ույնէ սապր իլէ պու սիւրկիւնլիւյիւ չէք-
տի, վէ տիւշմէնլերի հադգընա հիչ պիր
տէֆա շիքեայէթ էթմէտի: Պունատան
ասնրա Ինլահըն թէտպիրի իւզրէ քէյֆի-
նի պօզուպ խասէթ եաթտալա տիւշտիւ-

վէ էօլմէյէ եագըն օլտուղունու տույտու-
ղունատա Ա.լլահա շիւքը սունատու վէ քիլի-
սէ թէմպիհի իւզրէ ճէմի խորհուրդլարը
ալտըգատան ատնրա թապիր օլունմազ սու-
րուր իլէ ազիզ փաք ճանընը Ա.լլահըն էլինէ
թէալիմ էտիպ էպէտի ճէննէթի տէվլէ-
թինէ նայլ օլտու։

ՄԱՐՏ 23

ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԿՈՍ

ԱՐԵԹՈՒՍԱ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒ

ՎԷ ԿԻՒՐԵՂ ՍԱՐԿԱՒԱԳ

Սուրբն թարագընատա Ա.րէթուսա շէհ-
րինէ ազիմ կոստանդիանոս գրալըն
կիւնլէրինէ ազիզ Մ՝արկոս եպիսկոպոս
փութփէրէսթլէրին սախթէլիյինի եիւզ-
լէրինէ վուրարագ տօղրու քրիսթիյան
տինին հագգ օլմասընը սէրպէսթլիյլէ վազ
վէրիր էօյրէտիր իսի։ Ա.րիոսեանլարըն իս-
թիլալը արասընատա պու ազիզ տախի տի-
նինի հրճգ էթմէ ղայրէթիլլէ չօգ քի-
թապլար ինշա էտէրէք ճիւզլի կիսարիո-
սեանլարըն թարագընը թուխմուշ կէօ-
րիւնիւրսէ տէ սօնրա եանլըշընը թանը-
ժրպ թէքրար տօղրու քիլիսէ թալիմաթը
իւզրէ հարէքէթ էթմէյէ պաշլատը։

Կոստանդ գրալըն վէֆաթընատան սօն-
րա Յուլիանոս սէրպէսթլիք պուլուպ քրիս-
թիյանլարա գարշը իզթիհատ չըգարտը։

Քրիստիայան խասիմի փուԹփերէսԹէր պու խապերին իւղերինէ շաղ օլուպ պաշ ուիշմանըմըզ Ա՛արկոս առուր, Կոստանդիանոսուն վազԹինաէ ազիմ վէ միւքէլէֆ Ա՛բեԹուսա փուԹխանէսինի օ երզմըշ տըր տէյի Յուլիանոսա շէնքեայէԹ էտուիպ օնուն էմրիյլէ ազիզի ԹուԹաուլար, վէ Թիւրլիւ իսքէնճէլէրաէն ասնրա եա երզտրըլընը եափսըն վէ եախօտ խարճընը չէքսին տէյի զօր էԹաիլէր։ Ընզիզ Ա՛արկոս պու զալիմլէրին Թէքլիֆինի հիչ պիր Թիւրլիւ էաէմէսիյինաէ՝ Թէքրառ ատյանըլմազ իսքէնճէլէրէ Թէհամմիւլ էԹաիքաէն ասնրա զընատանա ամԹըլար։ Պիր գօչ կիւն միւրուրինաէն ասնրա ախէր սին ուզրունա հատս օլունմուշ քրիստիյանլարըա պիրլիքաէ մէյատանա կէԹիրիլիպ՝ խաչ պիչիմի ադաճ իւղերինէ ազիզի չիպլադ կէտիլէր վէ էԹինի աէմիր իլէ գազըրգաան ասնրա իւղերինէ պաշ վէ ախէր պուխուրլու շէյլէր սիւրիւպ՝ կիւնէշ իչինէ արըլար վէ ախէր սինէքլէր ասգաունլար տէյի գօտուլար։ Ընզիզ Ա՛արկոս Ա՛լահ խաԹրը իչին պու էզիյէԹի տէ մուհափէզԹէլէ չէքիպ ադաճ իւղերինաէն ընլարըն զալըմլըզը իւաԹիունէ ազըյարադ եալանճը ալլահըըը պըրագրուպ տօզրու հազ պիր Ա՛լլահա աէօնմէյէ նասիհաԹ էտէր իսի։

Պունաան ասնրա ախէր մահպուս քրիսԹիյանլարը աէնիզէ ալԹըպ՝ ազիզի ԸնԹիաքեաա Յուլիանոսուն հուգուրունա չըգարտըլար, վէ օ տաախ Թիւրլիւ Թէքֆիրաէ

թիշ վէ իաքէնճէլէրաէն սօնրա տինին-
աէն տէօնտիւրմէնին չարէսինի պուլամա-
տըղը իչին էօլտիւրմէ եէրինէ ըրատ իլսիզ
եէրլէրէ սիւրկիւն էթտի վէ Ա.լահըն գու-
լու Մարկոս օրատա ճիւզի վազթ եաշա-
տըգտան սօնրա էճէլլիյլէ էօլտիւ։

Սուրբ Մարկոսուն էօլիւմինէն սօնրա
կիւրեղ իամինտէ Ասրկաւագը ասայըպ
պուլտուլար, վէ օնու տախի ալլահ-
ըրատ գուրպան սունմազա գանտըրամատըգ-
ըրնատա թիւրլիւ էգլիյէթլէրաէն սօնրա՝ էն-
ճամ ազիզին աէրպէսթ աէօզլէրինէ գու-
տուրուպ տիշլէրինի գըճըրտատարագ իւ-
գէրինէ հիւճմ էթտիլէր վէ գարնընը եա-
ըրպ գանընը եալատըգտան սօնրա ճիյէ-
րինի տէ տիշարը չըգարտըլար, վէ պու
ասյանըլմազ իաքէնճէ արատընատա ազիզ
Կիւրեղ՝ Նախատարկաւագ միսլի պիւլէնտ
ավազ իլէ, Ո՛ Յիսուս, ճանըմը սէն գա-
պուլ էյլէ տէյէրէք օրատա էօլտիւ։

ՄԱՐՏ 24

ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԿՈՍ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Սուրբ Քրիստոս Մարկոս իամիլէ
իքի ազիզին վկըրի օլունուր, պիրի Պօղոս
վէ Բառնաբաս առաքեալլարըն սատրգ
արպատաշը, Յովհաննէս իամիլէ մարուֆ,
վէ օլ պիրի Մարկոս աւետարանիչ քի,
շիմտի նագլինի էտէճէյիղ։

Պու ազիզ Պէվի ոզուննաան եահուտի տօղուպ Քրիստոս էֆէնտիմիզին եէթմիշ իքի շայիրտէրինաէն պիրի օլտու, վէ եա-խօտ պաշգալարըն զիւիմինճէ Յոգեգա-լուստ կիւնիւ տուրը Պետրոս առաքեալըն վազընտան տէօնիւպ օննաան վաֆթիվ օլ-մուշ տուր: Պու կիւունէ տօղրու տինի թանըյըպ քրիստիյան օլտուգտան սոնրա՝ Քրիստոսուն շան ու շէօհրէթի իչին կէօս-թէրտիյի աշգ ու ղայրէթի տուրը Պետրոս անլայըպ օնու քէնտիյէ եօլ արգատաշը վէ թէրճիւման ալտը: Րօմաատա Ա՛արկո-սուն վէրտիյի թէէսիրլի վազտարը իչիտիպ գալպի ֆէրահ օլուր վէ ալէյհինէ էտին-տիյի մուհապպէթ տահա զիատէ թէրագ-գի պուլուրուտու: Ասուրը Պետրոս էլչէմ մասալահաթչտարը իչին Րօմաատան պիր ազ վագթ կիթմէտի գուհուր էթտիյինատէ Ա՛արկոսու քէնտի եէրինէ վէքիլ գօտու վէ ենէն տինէ կէչէնլէրի գայըրըպ թէր-պիյէ էթմէյի օննա հէվալէ էթտի: Ասուրը Ա՛արկոս պուն չարտըն բէճատընա պինայէն Պետրոս առաքեալըն վէ քէնտինին ազըզ-տան տէտիքլէրինի տահա էյի ֆիքրլէրին-տէ սագլատընըտար տէյի եազըյա գայտ էթտի, վէ Ասուրը Պետրոս ավետէթինատէ օգուչուպ հէր եազտըգտարընը միւգաբրէր վէ միւպէրհէն էթտիքտէն սոնրա մէճ-մուա եէրլէրինատէ ալանիչէթէն օգուտալա էմր էթտի:

Պունատան սոնրա Պետրոս առաքեալ քէնտի սէվկիւլհուսու Ա՛արկոսու Ա՛ըսըրա

վաղ վերակէ եօլլատը, վէ Աղլահ ազիզ իլէ պէրապէր օլուպ հէր վարտըղը եէրտէ փուխլարը երգտը, փուխլանէլէրի պօզտու, վէ ազ վազթ իչինտէ փուխլար եաթաղը օլմուշ Ա՛ըտըրը վէ ճիվարընը քրիսթիյանլըղա տէօնտիւրտիւ։ Ադնզին վազըյլա եէնի տէօնէնլէր Ինճիլի շէրիֆին թէմպիհլէրինի թէքմիլէն թուխտուղտան մատա նասիհաթլարընը տախի ատղլամաղա չալըշըրըրտըլար, մալը օլան ֆուգարէյի գայըրըրըրտը, հէվաի քիշիլէր ճանլարընը խէլաս էթմէ իչին օրուճ վէ փէրհիզ իլէ նէֆսլէրինի զապթ էթտիքտէն մատա՝ չօղու տախի էօմրիւ օլտուգճա փաքըղըլա եաշամայա գարար վէրիրիտի։

Պազը գալան փուխփէրէսթլէր քրիսթիյան տինինին պու գաւտար իլէրիլէմսինի վէ քէնտի ալլահլարընըն իհանէթ պուլմասընը կէօրիւպ տուրը Ա՛արկոսա գարշը գուտուրտուլար, վէ հէր հալ օնու էօլտիւրմէյէ սէօզ պիր էթտիլէր։ Ասուրը Ա՛արկոս պու կիշիլի իթթիֆագը տույտուղունտա՝ եէրինէ Ա՛նանիայը եպիսկոպոս էտիպ իքի սէնէ միգտարի ախէր շէհրլէրտէ կէզտի, վէ ասնրա թէքրար օրտայա տէօնտիւյիւնտէ, փուխփէրէսթլէր տույուպ իւմուտնէն ազիզլէն իւզէրինէ հիւճմ էթտիլէր, վէ սրգը սրգը պաղտատրգտան ասնրա քիլիսէտէն տիշարը չէքիպ շէհր իչինտէ պիւրիւքլէյէրէք կէզտիրտիլէր վէ գանտա միւլէվվէս օլմուշ զընտանտա ամթտրլար։ Ասճէլէյն Քրիստոս հֆէնտիմիզ թէքրար

վէ թէքրար օնու թէսէլլի էթուիքան ասնրա հէմէն եազընլարտա պու կէչիճի հօմրատէն էպէտի վէ կէչմէզ հօմրէ նայլ օ-լաճաղընդըն միւժտէհինի վէրտի։ Ֆիլ վա-ղը իրթէսի կիւն փուրթվէրէսթլէր թէ-քրար պաղլայրպ շէհիր իչինտէ սիւրիւք-լէր իքէն ազըզ շազ եիւրէյլէ ճէմի իսքէն-ճէլէրի չէքիպ օլ հզիյհթլէր արտընտա ազըզ բուհինի Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՄԱՐՏ 25

ԱՕԳՕՍ ՊԻՒՐ ՄԸՐԻՆԷՄԻՆ

ԱՒԵՑՈՒՄՈՒ

Պու կիւնքի էսքի արբրը պէյան էտիճի ազիմ եօրթու պիր գաչ աէպէպ իչին պիքր Ա՛էրնէմին աւետումու առտ օլունուր։ Ա՛էրհամէթ սահիպի Ալլահ տիւնեայը խալտա էթմէ իչին թա էպէտիտէն գուր-տուղու վագթ կէլտիյինտէ 400 սէնէ մու-զաատէմ Ա՛եսիանըն տիւնեայը գուրթար-մադ իչին կէլմէսինին վէ էօլմէսինին խա-պէրինի Դանիէլ մարգարէյէ վէրմէյէ եօլ-լատըդը Դաբրիէլ հրեշտակապետի քիւ-չիւք նազարէթ շէհրինտէ միւթէմէքքին Դաւիթ վէ փատիշահ սօյունտան էնմիշ Ա՛էրնէմ իամինտէ պիր պիքիրէ եօլլատը։ Ֆէհապիրի իլահիյէ պու պիքր քէնտի կի-պի փատիշահ սօյունտան տօղմուշ Յովսէփ նամինտէ պիր սալհ քիշի իլէ թէէհհիւ-

էախպ պիքիրանէ եաշարըրսը : Սուրբ Ներ-
րսրդութիւն Թա էպէտիւէն պու փսաքիղէ
պիքիրի ախէր ղէննէլէր արսաբնատան աէչիպ
օլ գառսար սէննէլէրսէն պէրի հասրէթի
չէքիլէն Իսանըն վալիսէսի օլմազա շայէս-
Թէ կէօրմիւշ իւսիւ : Ա՛էմի սուրբ պա-
պալարըն ֆէհվինճէ պու ազիզ պիքրին
Թիւրլիւ լութֆլար իլէ սօնանմըշ օլմասը-
նա հիչ շիւպհէ օլունամազ, հալԹա մէ-
լէյին կելէճէյի կիւն փէյղամպէրլէրլէ
փէշին սէօյլէնմիշ մուԹլու Իսանըն կէ-
լէճէյի սաաԹ իւզէրինէ սիւշիւնիւր սուա
էաէր իսի : Պու Թարղ Թէֆէքքիւրսէ Ի-
քէն պիրսէ Գաբրիէլ Հրեշտակապետ օսա-
պընա կիրիպ, Ադամ սանա, եա՛ լութֆլար
իլէ մէմլու Ա՛էրեէմ, Բապպի սէնին իլէ սիր,
վէ գարըլար արսաբնատա միւպարէք սին,
սէտի : Անրիսամ պու սէօզլէրի իշիԹսի-
յինսէ ալԹ իւսԹ օլուպ սէլամըն նէ օլ-
մասը իւզէրինէ սիւշիւնմէյէ պաշլասը-
ղընսա՝ մէլէք ֆարզընա վարըպ, ա՛ Ա՛ա-
րիսամ Գօրգմա, Ադլահըն ինսանինսէ քէրէմ
պուլմուշսուն սուր, իշիԹ պուննսան պէօյ-
լէ համլէ օլուպ էվլասա կէԹիրէսին վէ ա-
տընը Յիսուս գօյսարըն, սէտի : Անրիսամ
Ադլահըն քէրէմինէ միւԹէշէքքիր օլսուգ-
սան սօնրա՝ հիչ պիր սատմ պիլմէյիպ սէ
նամըլ սէտիյի օլա պիլէճէք սէյի սիւշիւն-
սիւյիւնսէ, Բուհուլլահ իւզէրինէ կէլէ-
ճէք վէ Ադլահ ազիմիւշշանընըն գուվվէ-
Թիյլէ բահմին մէյվէսի հասլ օլաճադ սրը
սէյէրէք օնու գանատլընսը : Պունսան սօն-

բա թէվաղու վէ րիայէթլէ եէրէ գափա-
նըպ, Իշթէ Ալլահըն ճարիյէսի, աէօզիւն
միւճիպինճէ օլսուն տէյի ճէվապ վէրտիյի
պիրլէ՝ Ալլահըն էվլատը Թուհուլլահըն ֆիի-
լէյլէ վաք բահմինաէ համիլէ օլսու: Ա՛հ-
մի սուրը պապալարըն զիւիմինճէ պու Ա-
լեաուամ սրըրը ախէր սրըրլարտան իաթիւն
վէ ալա վէ սանքի հէվիհինին իլքի վէ
պաշը ինսան ֆիքրի իլէ ֆէհմ օլունամազ:
Ալլահըն նէ սէրէճէ ինսանը սէվախի՝
էթտիյի ֆիտառտան պէյան սրը, կիւնահ
իլէ շէյթան էսիրի օլմուշ պէնի ատէմի
գուրթարմազ իչին պիր թանէճիք էվլա-
տընը տիւնեայա եօլլատը: Վէ պու լութ-
ֆուն զիքրինի խաթըրըմըզա կէթիրմէ իչին
կիւնաէ իւչ տէֆա մէլէյին սէլամըյլա
ադիզ պիքիրի սէլամլամազա չանիլէ տա-
վէթ օլունուրուզ: Անութլու պու ազիմ
վէ ալա խորհուրդա խպատէթքեար օլան
ճանա, Ալլահ տախի տահմա օնունլա տրը,
վէ ադիզ պիքը Ադրեէմին եարտընը
իւղերինտէն էքսիք օլմազ:

ՄԱՐՏ 26

ՄԵԼԿԻՍԵԴԵԿ

ՓԱՀԱՆԱՅ

ՈՒԱԳ միւթէալ հազրէթլէրինին իւք
քահանասը Մելքիսեդեկ հայր Աբրահա-
մըն վազթինաէ Սալիմ փատիշահըյըտը.
սիլսիլէսի պէլիրսիզ օլտուղու իչին վէ-

տէրտիղ վէ վալիտէտիղ չաղըըլըը, լաքին փուխփէրէսիթլէր պէյնինտէ քէնտի տինտաղըըլըյա ամմէյէ էյի խպրէթ օլմուշ ուտու։

Ըբրահամ Ղոդողագոմոր շէհրին գըըղընընտան ըիւճու էթտիխինտէ Սալիմ փատիշահը Մելքիսեդեկ Ալլահ քահանտաը օլմաղա օնա էքմէք վէ շարապ չըդարտը, վէ Ըբրահամա խայր տուալար էտիպ՝ եէրի կէօյիւ խալգ էտէն Ալլահ թէալատան Ըբրահամ միւպարէք օլմուշ տուր, վէ տիւշմէնլէրինի էլինէ վէրէն օ տուր, տէտի։ Ըբրահամ տախի ալտըղը թարաճտան Մելքիսեդեկէ օնտաըղ վէրտի։

ՄԱՐՏ 27

ՍՐԲՈՒՀԻ ՆԵՐՔՏԱՍՈՒՆԸ

ԿՈՑՍ

Պոն ապիզե խաքէնաէրիյէ շէհրինտէ փուխփէրէսթ ամթալարտան տիւնեայա կէլտի։ Կիւզէլ իյի վէ ապլի պապինտէ քէնտիյէ մէնէնտի օլմայընպ թիւրլիւ վէ ալիւալա տիւնեէվի իլիմլէր թահսիլինտէն սոնրա պու թարիղ իւզրէ տախի ճանընը գուրթարմա իլմինէ նայլ օլտու։ Պիր կէճէ բույասընտա կէօյլէր սուլթանը ապիզ պիքր Յիսուս էվլատը գուճաղընտա օնա կէօրիւնտիւ, վէ Յիսուս Նէքտատրինէյէ պաղարընտա՝ իքրահ էտիպ եիւզիւնիւ կէրի չէվիրտի, վաճթիկ օլմատընտան

փէք չիրքին մուհապպէթիմէ շայէսթէ տէյիլ միր, տէմի։ Նէքսաւինէ ույգու-
սունան գալգսըգլայն պու վազըանըն իւղերինէ թէգայեիւա իլէ միւշհունմէյէ պաշլասը, վէ թիւրլիւ թէֆթիշլերսէն սօնրա քրիսթիյան օլմազա դարար վէրիպ տէրագսպ վաֆթիզ տախի օլսու։ Նէ-
թէսի կէձէ թէքրար պիքը Ա՛էրեէմ աղիլ էվլատըյլա կէօրիւնիւպ Յիսուս թաթը նազար իլէ Նէքսաւինէյէ պազտըգսան սօնրա մուհապպէթինէ նիշանէն օնա պիր եիւզիւք վէրիպ էլիյէ փարմաղընա թազ-
տը վէ քէնաիյէ արուսէ սէչտի։ Նէքսա-
ւինէ թէքրար ույանըպ փարմաղընատա եիւզիւյիւ կէօրսիւյիւնտէ իմիմատըյլա աշդը տախի արթըպ պիքիրլիյինի Ա՛րիս-
տոսա ֆիտա էթտի վէ եէվմիյէն վազըղը-
լա եաշամազլա էձրինի արթըրըրսը։

Օ կիւնէրսէ Ա՛զքսիմիանոս գրալ ա-
լահլարըն իզդէթինէ գուրսան սունմազ իչին ֆէրմանն չըգարըպ ճէմի շէհր էհալիսի տախի օրատա պուլունսուն տէյի էմր էթ-
տի։ Նէքսաւինէ պու էմրի տույսուզուն-
սա՝ կէրչէք Ա՛լահ պըրսադըգըպ սա շէյ-
թանլարըն իզդէթինէ պու գաւսար տա-
րաթ օլմասընա թէհամմիւլ էտէմյիսի՝ գուրսանկեահ եէրինտէ պիդզաթ գրալըն էօնիւնէ չըգար, վէ քրիսթիյանա մու-
թէալիգդայ ըսթը վէ սէրպէսթլիյէ հազ պիր Ա՛լահը խօրլայըպ տա սախթէ կէչիճի ալլահլարա թափմասընը եիւզիւնէ վուր-
տու, վէ թիւրլիւ ազիլ սէօզլերլէ օնու

թէսալոնիկեցիներուն չէվիրմէյէ չալըշտը։ Պրաձ պու սէօզլէր իւզէրինէ նէ գատար ինձիաձ էթտիյէ տէ՝ շէրինլէյինէ վէ տիլպաղըլըղնա վուրուլուպ սարայա կէօթիւրիւլսիւն տէ ալայտան ոնրա չօգ սէօյլէշիրիլ տէտի։ Ցնիլ վազը ալայ պիթտիքտէն ոնրա գրաձ սարայա րիւճու էտիպ նէքսատաւինէյի հուզուրինէ կէթիրթտի. վէ օրատա խայլի միւճատէլէտէն ոնրա սէօզլինէ սէօզ պուլուպ օնա գարշը գօմաղ իչին քէնտի փութ քեահինլէրինի տավէթ էթտի, վէ լաքին օնլարատա պիքիրին ագիլ սէօզլէրինտէն իսքեամթ օլուպ քրիսթիյան տինինի գապուլ էթտիքլէրինտէ գրաձ ղազէպէ կէլիպ Քրիստոսուն էնդի տիննատարլարընը ֆիլ հալ գամթ էթմէյէ էմր էթտի։

Պունտան ոնրա Նէքսատաւինէյի եալընդզ պիր թարաֆա չէքիպ իւք էվվէլ թիւրլիւ վատալարլա ավլամաղա վէ ոնրա էօրֆլէրլէ գօրդուրթմաղա թէճրիպէ էթտի, վէ լաքին հիչ պիրի ֆայտե էթմէյինտէ ճէլլատլար էլինէ թէսլիմ էտիպ՝ զալիմանէ ճէմի վիւճուտու եարէ վէրէ օլունճայատտադ տէօյտիւրտիւ, վէ եինէ թէքլիֆի գապուլ օլմատըղընտա՝ գարանլը զընտանա հիչ եէյէճէք վէրմէյէրէք օրատա եավաշ եավաշ էօլսիւն տէյի աթտըրտը։ Ռաքին Ալլահ ազիմիւշշան հազրէթլէրի պիր մէղէյին էլիյլէ Նէքսատաւինէյէ եէյէճէք եօլլայրպ ճէմի եարալարընը սաղլթտը վէ քէնտիսի տախի պիր կէճէ

կէօրհունիւպ Թիւրլիւ Թէսէլլիաէն ասնրա եադրնլարտա չէքտիյինէ իվազէն ճէննէթ-տէ ալաճաղը Թաճը վատ էթտի: Պազի բավլէլէրին գիւհիմինճէ Ակրինա սուլթան պու ասճաիպ հիքմէթլէրի տուչտուղունատա Պորփիւրիոս նամինտէ ատրապէրլէ կիղլիճէ զընտանա կէլիպ Նէքտաւինէնին տիլպէր-լիյինէ հայրան օլտու, վէ ասնրա օնուն եալանճը ալտահլարա գարշը սէօյլէտիյի քէլամլարտան իլգամ օլուպ Խրիսթիյան տինինի գապուլ էթտի:

Պիր գաչ կիւն միւրուրինտէն ասնրա գրալ Նէքտաւինէնին սապալըպ էվվէլքի-տէն գուվվէթլի օլտուղունու իչնիթտիյի-տէ Թէքքար Հուզուրինէ կէթիրթտի, վէ եինէ միւրատտընա չէվիրէմէտիյինտէ՝ պիր էնլի Թէքէրլէք եափտըրըպ իւղէրինէ քէս-քին տէմիր փարչալարը սահլատտըգտան ասնրա ազիզէյի օնա պաղլայրակ Թէքէր-լէյի չէվիրմէյէ էմր էթտի, վէ լաքին Ա-լահըն ինայէթի Թէքքար ազիզէնին եար-տըմընա եէթիշիպ՝ պաղընը չէօզտիւ վէ ալաԹը փարչա փարչա էթտի: Պու միւ-ճիզէթի տահի օրատտա օլանլարըն չօղու կէօրտիւյիւնտէ Խրիսթիյանլարըն Ա-լահը պիյիւք տիւր, վէ օնտան զայրի Ա-լահ եօգ տուր տէյէրէք տահԹէ մէգհէպլէրինի պըրագըպ վաճթիտ օլտուլար: Մաքսի-միանոստան զայրի Թահ եիւրէքլի պու-լունմատը, սուլթանը Ակրինա պիլէ օրա-տտա զայրի Թէհամմիւլ էտէմէյիպ էթտիյի զալիմլիքլէրի պիրէր պիրէր եիւզիւնէ վուր-

տուգաան ասնրա պէն տախի քրիսթիյան ըմ տէտիյինաէ գրալըն էմրիյլէ գաթլ օլունաու։ Պունաան ասնրա նէքտաուի-նէյի մէյտանա կէթիրիպ ալլահլարըն խաասիմի տիր տէյի խայլն տէօյտիւրտիւքտէն ասնրա պաշընը քէսմէյէ էմր էթտի։ Գրալ էմրի իւզրէ գաթլկեաՀ մահալինէ վարտրըլընտա ազիզ տուա էտիպ՝ եանըն-տա օլանլարա նաասիհաթ վէրիպ տօղրու տինի վազ էթմէտէն ֆէրաղաթ կէլմէզի-տի, վէ չօղլարըն նադլինճէ ազիզէնին տամարլարընտան գան եէրինէ սիւտ կէլմիշ տիր։

Մ Ա Ր Տ 28

ՍՈՒՐԲ ՎԱՀԱՆ

ԳՈՂԹՆԱՑԻ

Սուրբ Վահան Իշխենտիմիզին 700 ա-նէսինտէ Կողլթն տահիպի Խոսրով պէյտէն տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Փէտէրի Խոսրով ախէր պէյզատէլէր իլէ պիր քիլիսէ իշին-տէ գափանըպ եանտըգտան ասնրա՝ էվլա-տը Վահան տահր նէվճիւվան էօյտիւղէրլէ պիրլիքտէ Շամա կէօթիւրիւլտիւ, վէ օրտտա Ս.պաիւլմէլիքին էմրի իւզրէ խիթան օլուպ՝ օնուն տինինի էօյրէնտի վէ իլմ իւ-հիւնէր պատինտէ տախի զա·էթ իլէրիլէ-մէի իշին եաշընը ալտրընտտա գափուպա սըրր քեաթիպի Թայեին օլունաու, վէ քրիսթիյան էվլատը օլտուղունտան զայրի՝

ախէր քրիսթիանըդա տայիր շէյլէրան խապէրի եօղուտու։ Ապուլմէլիքին վէ-ճամընան ոնըդա պիր դաշ տախի խա-լիճէլէր տէյիշիլիպ՝ էնճամ իքինճի Յօ-ամըր թահթէ ճիւլուս էթտիյինտէ պիր աղ տիւնեա բահաթ պուլտու, վէ սիւրկիւն-լէրին իթլաղը չըգարըղընտա Վ՝ահան տա-խի թէքրար դափուչա տէօնմէ շարթըյըլա վաթանը Գողլէն էյալէթինէ կիւթտի։

Ապուլքինէ վիւսուլինտէ ճէմի զահմէթ վէ զուլմ չէքմիշ քրիսթիյան ճէմիաթլա-րը պաշընա թօփ օլուպ հէր պաշլարընտան կէչէն զուլմլարը նագլ էթտիքտէն ոնըդա՝ քէնտինին տախի էվվէլ քրիսթիյան օլուպ տա ոնըդա պիլմէյէրէք զալիմ Ապուլ-մէլիքին մէդհէպինի զապուլ էթմէսինի ի-շիթտիյինտէ եիւրէյի զալգարը, վէ իրթի-քապ էթտիկի կիւնտահա նատիմ օլուպ աղլայարապ Ալլահտան ապվ տիլէտի։ Վ՝էնտիկի օրտայա եօլլայան խալիճէ էօ-լիւպ՝ օնուն եէրինէ պաշգատը կէչտիկին-տէ՝ Վ՝ահան զայրի զափուչա տէօնմէկի ճահիզ ապմայրապ օրտատա էվլէնտի վէ խպա-տէթտանէ էօմր կէչիրիրիտի։ Ոնըդա շու-բայա պուբայա քէնտիկի արտայրապ թու-մաղ իչին տաէմլէր տաղլարընդը իչիթ-տիյինտէ կիղլիճէ դաչըպ վազթին կա-թողիկատունա վարտը, վէ օնուն էմրիյլէ պիր մանատըը իչինէ չէքիլիպ՝ խայլի զէ-ման օրտատա դաստըգտան ոնըդա թէքրար ախէր եէրլէրի կէգտի, վէ էնճամ պիլմէ-յէրէք իշլէտիկի կիւնահընըն ճէզատընը

պիէրէք չէքիպ Ալլահա մադպուլ վէ ա-
խէրլէրինէ էյի իպրէթ օլմաղ իչին Շամա
կիթաի վէ պաշընատան կէչինլէրի նադլ է-
ապիպ քրիսթիյան օլտուղու իչին էօլիւմ
տախի լազըմ կէլիրսէ մուհապպէթլէ գա-
պուլ էտէճէյինի պիլտիրտի։ Իչիտէնլէր
իւք իսթէտիյօրլարըդըյսա տա՝ ասնրա
ազիզին րէճաասնա մէպնի ճէլլատ պաշը
հէր շէյի անլաթտը վէ թիւրլիւ վատ վէ
էօրֆլէր իլէ Քրիստոսուն խաթըր իչին
գանընը տէօքմէ արզուսինտէն տէօնտիւ-
րէմէտիքլէրինտէ զընտանա գօտուլար, վէ
պատէհու պաշընը քէստիլէր։

Մ Ա Ր Տ 29

ՍՈՒՐՔ ԹԱՐԱՍԻՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Սուրբ Թարասիոս խաթամպօլտա ատ-
ղուպ օրանըն չալըշղան վէ զայրէթլի
փաթրիքլէրինտէն պիրի օլտու։ Գէօրդ
նամ քիշիզատէ փէտէրի էվլատընըն հէր
պապատէ էյի թէրպիյէ օլմասընա մուգա-
յեէտ օլտուպ հէր թիւրլիւ իւմի էօյրէթտի,
վէ Թարասիոս փէտէրինին էմէյինի պօշա
չըգարմայրուպ զայէթլէ իլէրիլէտի, վէ իւք
էվվէլ տէվլէթ գափուտունտա սըղը քեա-
թիպի վէ ասնրա եպիսկոպոս օլտուպ ա-
տըգ վէ պիմէնէնտա առէմ շէօհրէթիյլէ
չալըշմաղա նայլ օլմուշ տուր։

Ո՛չ էյեամմէ սուրբլարըն թաամվիրլէրին-
նէ իհանէթ էտիպ գարշը սէօյլէյէն պիր
թիւրլիւ հերեսիկոս ֆըրգասը մէյտան
ալըպ սուրբլարըն պատիկերլէրինի խօր-
լատըգտան սօնրա երըթըպ եազարըտը-
լար. սուրբ Թարասիոս պու նահատզ վէ
եօլսուզ շէյխ թէհամմիւլ էտէմէյիպ պիր
իւմուսի ժողովք էթտի վէ սուրբլարըն
պատկերինէ օլան իղղէթ իւ իքրամը միւ-
գարրէր էթտիքտէն սօնրա գարշը սէօյ-
լէյէնլէր հերեսիկոս տուրլար տէյի սիճ
քէսթի:

Սուրբ Թարասիոս ժողովքուն գարա-
րընը էլի ալըընտա օլան ճէմիաթա գան-
տրմայա վէ հերեսիկոսլարը թուրթուզ-
լարը եօլտան չէվիրմէյէ չօզ չալըշտը:
Ընդուստու վէ զայրէթի տաիմա ատէթ
օլան բապուէթտաբղուբգլարը գոլտրըպ
ճէմիաթընը Ա՛լլահ մուհապպէթինէ վէ
կիւնահլարը իւզէրինէ փիւշման օլմազա
տավէթ էթմէք իտի: Փէաէրանէ մու-
հապպէթլէ ֆուգարէյէ վէ զարուրէթ
իչինտէ օլան ածիզլէրէ էյլիք էտէրիտի,
պազըլարընը տաշ էվինտէ պէալէյիպ եէմէք
եէտիքլէրի վազէթ օնլարա խըզմէթ էտէր-
իտի: Պունտան գաթի նազար քէնտիյէ
սիփարիշ օլան ճէմիաթըն իւզէրինէ տէ
իֆրաթ մուհապպէթ կէօսթէրիպ էտէպ
իւ էրբեան պապինտէ թէրպիյէ օլմազլարը
իչին մանտաթըրլար եափտըրտը վէ իչինէ
նամտար քահանալար գոյուպ հէր պիր
վէճհ իլէ տինտարլարըն ֆահիէսինէ իզ-

թիզա էակնի պագըպ գայըըըըտը։ Պու ճիւմլէ իլէ ազիզին տիւշմէնի էքսիք օլ մայըպ իւզէրինէ թիւրլիւ պիւհթանլար աթտըլար, վէ լաքին ազիզ՝ սապրըյլա հէվիսինի եէնտի։

Կոստանդին գրալ էօզ էհլինէ եօլ վէ րիպ պաշգասընը ալմագ իսթէտիյինտէ Թ·արասիոս գայլ օլմատը, պունա նիսպէթէն գրալ միւրատընը իճրա էտիպ էնճամ ազիզի հապսա տախի գօտուրթտու, վէ լաքին արատը չօզ կէչմէյիպ պէլատընը պուլտու։ Ալիմին էլինտէն տէվլէթինի ալտըլար, վէ կէօզլէրինի օյտուգլարընտա աճըպընա տայանամայըպ էօլտիւ։ Նէրինէ կրեննէ իամիյլէ պիր գատըն կէչտիյինտէ Թ·արասիոսուն սուչսուզլուղունու տույուպ հապստան չըգարտը վէ ազիզ օնուն հիմայէսիյլէ թէքրար ճանլարընն օղուրունա չալըշմազա ֆուրսաթ վէ ճէսարէթ պուլտու։ Ա՛ել հասըլ եիրմի իքի սէնէ միգտարի ճէմիաթը հագդընա զահմէթ չօզ էգլէյէթ չէքտիքտէն սօնրա Նէլսո՛ն իւզէրինէ պիր տաղը խատթէվիք եօլլատը։ Ազիզ՝ էօլիւմ վագթինին եագըն մատընը կէօրիւպ նէ գատար վարտճաղը եօլա թէտարիք կէօրիւրիւտիւյա տէ՝ եինէ մէլուն շէյթան թիւրլիւ իղվալէրլէ գալպինին րահաթընը պօզմագ իսթէր իտի։ Նէթմէտիյի եախօտ էթտիքտէն սօնրա աղլայարագ փիւշման վէ խոստովանանք օլտուղու կիւնահլարը կէօզիւ էօնիւնէ կէթիրիրտի, վէ լաքին ազիզ՝ Նէսոնը

մերհամէթինէ սրպընարաց խառմինին իղ-
վասինի եէնտի վէ Ալֆէնտիմիզին 806
սէնէսինտէ ճանընը Ալահըն էլինէ թէս-
լիմ էթտի։

ՄԱՐՏ 30

ՈՈՒՐՈ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԿԼԻՄԱԳՈՍ

Ռուս լեռանինտէ Կլիմաքօ եանի նէր-
տիւպան թէոմոլէոխլէ պիր բուհանի քի-
թապ ինշա էթտիյի իչին պու ատլը՝ Յով-
հաննէս Կլիմագոս ատտ օլունուր։ Թա-
վիլերին զիւիմինճէ եահուտխաթանտա ոյ-
գատէ վէ զէնկին ամթալարտան տօղուպ
հեր խուսուսատէ էյի թէրպիյէ օլմուշ տուր։
Վիւջուդ եաշընտա էտինտիյի ֆաղիլէթէ
պինայէն չօղալտըգտան՝ զահիտլերին մէլէյի,
փէտէրլերին փէտէրի, վէ ճան հադդըն-
տա ուսթալարըն ուսթատը չաղըրըմըշ
տըր։ Օն եէտի եաշընտա իքէն Սինա
տաղընըն իւզէրինտէ պուլունան պիր մա-
նաստըրտա չէքիլիպ օն տօղուշ սէնէ մի-
տտարի օրատտա էյլէնտի։ Կէչիրտիյի էօմր
թարզը վէ քէմալիյէթ պատպինտէ կէօ-
թէրտիյի թիւրլիւ ֆաղիլէթլէրլէ ախէր
րահիպլէրէ էյի իսրէթ օլմուշ ուտու։
Անտասթըր պաշ փափազը էօլտիւյինտէ
օլ պիր րահիպլէր ատիպէ եօլ վէրտիլէր,
վէ Յովհաննէս չէօլտէ Ռատա տէնիլէն եէրէ
չէքիլիպ գըրդ սէնէ գատտար տուա վէ

թէֆէքքիւր իլէ օրստա եաշատը: Ան-
նատթըտա էօյրէնտիյի ուսլ իւզրէ եա-
շամաղ իչին օրուճ, փէրհիզ վէ ախէր թա-
լիմաթլար իլէ նէֆսինի զապթ էթմէյէ
չալըշըրլար: Պու թիւրլիւ ֆաղիլէթինի
նէ գատար տիւնեատան կիշիլի ատզլամաղ
իմթէհիյատ տէ, եինէ ազ վագթ իչինտէ
ալէմ տուչուպ ազիզին իպատէթի իւզէ-
րինէ հայրան օլտուղլար վէ տիւնեայը
թէրք էտիպ օնուն էլի ալթընտա եաշա-
մաղա գարար վէրտիլէր:

Պիր տէֆա Խահակ նամինտէ շայիրտ-
լէրինտէն պիրի ֆէնտա ֆիքրլէրտէն վէ
էյլթան իղվալէրինտէն չօզ տէֆա զահ-
մէթ չէքտիյի իչին՝ պէնիմ իչին Ալլահա
տուա էյլէ տէյի օնա եալվարտը, վէ Յով-
հաննէս պիլէմինճէ ալթպ, Ալլահ քէնտի-
յէ սրղընանլարը թէրք էթմէզ, մուհապ-
պէթլի փէտէր տիր, էվլատլարընըն բէճա-
սընա եօզ տէյէմէզ, տէյի օնու թէտկիլի
էթտիքտէն սօնրա օնունլա պէրապէր տու-
պայա տուրտու, վէ ճիւզի վագթ սօնրա
Խահակ իղվալէրինտէն գուրթուլտու-
ղունտա ուսթատընըն տուտտը պէրէքէա-
թըյլա օլմատընը թանըյըպ օնա թէշէք-
քիւր օլտու: Պաշգա քէրրէ տախի, Յով-
սէս նամ շայիրտլէրինին պիրի քէնտի էմ-
րինէ պաղէ տիքմէյէ կիմթիշ իտի, եօլ-
տա տէօնտիւյիւնտէ սրճագատան հէլաք
օլուպ պիր տաղ թէփէսինտէ քէօլկէ վէ
սէրին եէրէ չէքիլմիշ ույուրտուտու: Վէ
լաքին եաթտըղը եէրին ալթը պօշ վէ

օյուզ օլտուղու իչին սու ազընթըրնտան վէ շիտաէթլի բուզիկեարտան եարըլըպ տուշմէյէ եազըն ըտը։ Յովհաննէս տուա էթտիյի վազէ Սովսէնին պուլունտուղու թէհլիքէյի Ալլահըն իլհամըյլա անլատը վէ ճիլ հալ տաղա տօղրու վարըպ Սովսէս, Սովսէս տէյի չաղըրմաղա պաշլատը։ Սովսէս ույդուսունտան այրըլըպ ուսթաընըն սէօյինէ տօղրու վարտը, վէ արտան չօդ կէչմէյիպ օլ տաղըն եէրէ կէչմէյինի կէօրտիւյիւնտէ Ալլահա շիւքր էթտի։

Պալատէ զիքր օլան վազըլարըն, ալել խուսուսճաղուլէթլէրինին խապէրի տէօրթ թարաճա չավ օլտուղունտա, Այնա տաղընըն բահիպլէրի՝ ազիզ եէթմիշ պէշ եաշընտա իքէն իւզէրլէրինէ պաշ օլտուն տէյի րէճա էթտիլէր. վէ Յովհաննէս րէճալարընը գապուլ էտիպ թապիր օլունմազ մուհապպէթ վէ ղայրէթլէ օնլարը հազգ եօլունտա իլէրի կէօթիւրմէյէ չալըշտը. վէ պունլարըն սուհուլէթի իչին մէզքիւր բուհանի քիթապը թէհլիք էտիպ փայէփայ վաճիպ օլան քէմալիյէթէ եէթիշմէնին եօլունու էօյրէթտի։

Պունա տաիր ախէր խայլի թալիմաթ քիթապլարը եազտըգտան սօնրա շայիրտէրինին ղայէթ իլէրիլէմէսինի կէօրիւպ թէսէլլի օլտու, վէ շազ եիւրէքլէ փիր իսթիյար ազիզ ճանընը Նարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՄԱՐՏ 31

ՍՈՒՐԲ ԴԱՒԻԹ

ԴԼՒՆԵՑԻ

Պոյ ազիզն իւք Իամի Աուրհան, փեռեբի Ընճեմ վէ վալիտէսի Երմէնի քրիսթիյան ըտը: Ընաատաս կաթողիկոսուն էյեամինտէ ասքէր իլէ էրմէնիսթանա կէլիպ քրիսթիյանլարըն կէչերտիյի փադ էօմր թարիգինէ վուրուլտու, վէ արզիւսինի Երմէնի պէյլէրինտէն պիրինէ պէյան էտիպ՝ օնուն էլիյլէ կաթողիկոսա վարտը վէ սէքիզ կիւն միգտարի ազիզ սինիմիզէ միւթէալլիգ էլգէմ մաատէլէրի էօյրէնտիքտէն սօնրա վաճթիզ օլտու վէ սարընը տէյիշիպ Դաւիթ գօտու: Պունտան սօնրա տօսթլարընըն րէճասընա պինայէն տիւնեայա կիրիպ էվլատ սահիպի օլտու, վէ ֆազուլէթ պապինտէ օնլարը էյի թէրպիյէ էթմէ իչին չէքտիյի զահմէթ տիլ իլէ թապիր օլունմազ:

Սահակ կաթողիկոսուն վաղթինտէ զալիմ վէ զուլմքեար Ընպուլլահ Երմիր Դուին շէհրինէ կէլիպ սալեան վէ ախէր անկարեալար իլէ ճէմի ճէմիաթը, ալէլ խուսուս էլէ կէլիր պէյլէրի սօյարըտը. պու ֆասիտ սահէմ Դաւիթին տախի էվվէլ Գըզըլպաշ օլուպ տա շիմտի պուրատա քրիսթիյան վէ հալի եէրինտէ օլմասընը տույտուղունտա հուզուրինէ չաղըրըպ Քրիստոսու ինքեար էթմէ տէյի թէքլիֆ

էթան: Դաւիթ թէքլիֆինի ըէտա էթ-
տիքատէն մաաա օնուն քէօրլիւյու իւզէ-
րինէ մուֆթասալէն վէ գօրդուտուզ սէց-
լէտիյինատէ, ադլընը վուրմադա էմր էթտի:
Ա է լաբին Ա.լլահըն հիքմէթիյլէ վուրմադ
իչին էլինի գալտըրանըն գօլու թուլթու-
տու, վէ օլ սէպէպտէն ադիզ ըընատանա
ալթըլտը: Ակիլ կիւն սօնրա թէքրար
հուզուրինէ չաղըրըպ թիւրլիւ սէօզլէր իլէ
թէֆթիշ էթտիքատէն սօնրա՝ տինինատէն
տէօնտիւրմէնին իմքեանը օլմամասընը էյի-
տէն անլայըպ՝ պիր խաչ իւզէրինատէ ադի-
զի էօլտիւրմէյէ սիճիլ քէտտի: Ա.մրի
իճրա օլուպ՝ ադիզ խաչ իւսթիւնատէ տահա
սաղ տուրտուղունտա՝ ճէլլատալար թէքրար
տինինի ինքեար էթ տէ գուրթուլ տէյի
զօր էտէր իտիլէր, վէ ադիզ՝ օնլարըն տա-
խի զալըմլըղընը եիւզէրինէ վուրուպ Ա.լա-
հըն խաթրը իչին քէնտինին էօլմէյէ հա-
զըր օլտուղունու կէօսթէրտիյինատէ, ճէլ-
լատալար զայրի թէհամմիւլ էտէմէյիպ
խըշտա իլէ պէօյրիւնիւ տէլիպ Ա.ֆէնտի մի-
ղին 693 թարիխինատէ էօլտիւրտիւլէր:

Ա Պ Ր Ի Լ 1

ՍՐՔՈՒՀԻ ՄԱՐԻԱՄ

ԵԳԻՊՏԱՑԻ

Յովհէ պիտի քիւնահգեար վէ ասն-
րա նամառ թէվպէքեար Ա՛արիամ Ա՛ը-
սը շէհրինէ ասղմուշ տուր: Ընթալարը
քիմ օլտուղու վէ նէրէտէ թէրպիյէ օլուն-
մասը մալում տէյիլ՝ անճագ քէնտի իզ-
րարը իւզրէ օն իլի եաշընտա իլէն վէ-
տէրինին էվինտէն՝ ֆէնայա մէյիլլի իրա-
տէթինի իճրա էթմէ արզուսույլէ, վէ եա-
խօտ զայրըսընըն այարթմասըյլա գաչըպ
խալէնտէրիյէ վարտը: Օրատա քէնտիյի
քիւլիյէն սէֆիհլիյէ վէրիպ հէվայի նէֆ-
սի իճրասը իչին թապիաթ վէրգիսի շէրին-
լիյի վէ տիլպազըրղըյլա ճէմի ճահիլլէրի
քէնտիյէ ավլատը: Ա՛ֆէր կիւն նութգու
եօգ հայվանատան պէտթէր եապըշմազ
կիւնահլարտա պուլունուպ կէզէր իլէն՝
իպատէթքեար քիշիլէրին սուրը խաչըն
եօրթուսու զինէթի իչին Գուսուի շէրիֆէ
կիթմէլէրինի կէօրիւպ՝ ախէր վէլայէթլէր-
տէ տախի զիատէ ֆէնա միւրատընը իճրա
էթմէ իչին օնլարըլա պիրլիքտէ օրայա
կիթտի:

Ֆիլ վագը արզուսու իւզրէ օրատա տա-
խի չօգ կիւնահարզ ճանլարը պաշտան չը-
գարտըգտան սօնրա, սուրը խաչըն եօր-
թուսու կիւնիւ, ախէր ճէմիաթլա խաչը
կէօրմէ հէվէսույլէ քիլիսէյէ վարտը, վէ

լաքին օլ պիր կէլէնլէրին գօլայլըղլա իչէրի կիրմէսինի կէօրիւպ տէ քէնտինին կիզլի գուվվէթ իլէ իլերի վարամամասը իւզէրինէ թէաճճիւպ էթտիյինտէ՝ պիր տէ Ա֊լահըն լութֆուլա կէօզիւ աչըլըպ՝ գապա֊հաթընը թանըտը վէ իգրարէն, Պու մի֊սիլլի ազիզ եէրէ սէն այաղընը գօմաղա լայըգ տէյիլսին, ա կիւնահքեար Ա՛արիամ, հատտըզ կիւնահըն իլէ նաֆըլ Ա֊լահըն հուզուրինէ վարըպ տուրը խաչը կէօրէճէք֊սին տէյի քէնտի քէնտիյէ սէօյլէմէյէ պաշլատը։ Վ֊է պունտան սօնրա քիլիսէ եանընտա պիր՝ պուճաղա չէքիլիպ էօքիւր էօքիւր կէօքսիւնիւ տէօյէրէք աղլատըգ֊տան սօնրա կէօզիւնիւ եօգատը գալտըր֊տը վէ թէքրար կէօյէ պագմաղա քէն֊տիյի նալայըզ ատյարագ եէրէ տէօնտիւր֊տիւյիւնտէ՝ տիվար իւզէրինտէ ատը ըզ ազիզ պիքը Ա՛էրեէմին տուրէթինի կէօրիւպ օ֊նուն հիմայէսինէ սըղընտը, վէ տէվկիւլիւ էվլատընտան կիւնահլարը իւզէրինէ ափվ ալը վէրսին տէյի օնա եալվարտըգտան սօնրա՝ ընտան էօյլէ պիր տահա օնու ին֊ճիթմէմէյէ գավլի նէյէթ գօտու։

Տուատը նիհայէթինտէ՝ թէքրար թէճ֊րիպէ էյլէ պէլքի կիրէպիլսրսին տէյի տէրուննինտէ պիր կիզլի սէս տույուպ ֆիլ հալ քիլիսէ էշհյինէ տօղրու վարտը վէ պու տէֆա հիչ կիւճլիւք չէքմէյիպ՝ տու֊հուլէթլէ տուրը խաչըն եանընա գատար վարըպ էօնիւնէ տիւշտիւ վէ օլ անէ գա֊տար իրթիքեատ էթտիյի ազիմ կիւնահ֊

լար իւղերինէ ամէն տիէսիքաէն սօնրա՝ թէքրար ազիզ պիքիր Ա՛էրեէմին՝ սօնու-նատագ շինթայէթճիսի օլսուն վէ օնտան էօյլէ տախի էտէճէյինի կէօսթէրսին տէյի, եարտըմընը տիլէտի: Ընդհէնին տուտսը մագպուլ օլունուպ՝ աշխքեար սէս իլէ, Դաւիդ Յորդանան չայընըն օլ պիր թարա-ֆընա կէչ տէ չէօլլէր իչինտէ էօմրիւնիւ թէքմիլ էյլէ տէյի սէս կէլտիյինտէ չա-փուճագ եօլա տիւշտիւ վէ չայը կէչմէտէն, Յովհաննէս Կարապետին քիլիսէսինտէ պիր կէճէ էյլէնիպ ճէմի կիւնահլարը իւղերինէ խոստովանանք օլսուս վէ Արբութիւն ալտը, վէ սօնրա օլ պիր թարաֆա կէչիպ չէօլէ տօղրու վարտը, վէ օրատա գըրդ սէնէ միգտարի կիւնահլարը իւղերինէ աղլայա-րագ էօմր կէչիրտի: Ոն եէտի սէնէ կիւ-նահ թէհլիքէսի իչինտէ պուլունտուղու իչին օն եէտի սէնէ տախի օրատա թէք-միլէն բահաթ պուլամայրպ շէյթանտան իվմալէր չէքտի, վէ լաքին էնճամ ազիզ պիքր Ա՛էրեէմին ինայէթկյլէ օնտան տա խալտա օլուպ սէմավի թէֆէքքիւրլէր իլէ թէսէլլի օլուրտու:

Վէ պու էօմրիւ հիքեայէսինին իճմա-լինի քէնտիսի՝ սուրբ Ջոսիմոս չէօլտե էօլիւմիւնտէն պիր սէնէ էվվէլ, էօլմէտէն, քիմսեյէ տէմէմ շարթըյլա նագլ էտիպ իրթէտի սէնէ քէնտիյէ Արբութիւն վէրիպ էօլիւսիւնիւ կիւմմէյէ եալվարմըշ սրը: Ջոսիմոս վատը իւղրե վագթինտե օրայա կէլտի վէ ազիզ թէվպէքքեարըն Յորդանան

չայը խաթիւնատէն եիւրիւյիւպ քէնտիյէ կէլմէյինի վէ իպատէթլէ ասն տէֆա Սրբ-
բուխթիւն ալմասընը կէօրտիւյինտէ Հայ-
բան օլտու։ Պունտան սօնրա օլ անէ գա-
տար էթտիյի էյլիքլէր իչին Ա.լահա միւթէ-
շէ.քքիր օլտուգտան սօնրա եինէ եէրինէ
տէօնտիւ, վէ իլթէսի կիւն թիւրլիւ աշգ
ու իպատէթ ամէլլէրինտէն սօնրա փալք
բուհինի Ա.լահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։
Պիր եըլ սօնրա Ջ.ոսիմոս օլ մահալէ կէ-
լիպ ազիզէնին թէնինի տահա պօզուլմասընը շ
պուլտուղունտա օնա իքրամէն եէր ալ-
թընտա կէօմմէք իսթէտի, վէ թէտպիրի
իլահիյէ օրմանտան պիր արսլան չըգըպ
ազիզէնին մէզարընը գազտը։

ԱՊՐԻԼ 2

ՍՈՒՐԲ ՄԸՐԿՈՍ

ԱԲԲԱՑ

Պու ազիզ՝ բավկէրին գէւիմինճէ Ա.թի-
նատա տօղմուշ տուր։ Ա.թաալարընըն սաղ-
չըղընտա իլմ ու հիւնէր պատպինտէ՝ վազ-
թինտէ օլանլարտան իսթիւն օլուպ՝ օն-
լարըն վէֆաթընտան սօնրա մալինի վէ
տիւնեատընը թէրք էտիպ պիր թահթէ
փարչատը իւզէրինէ պինտի վէ էնկին տէ-
նիզի կէչիպ Ա.րապլարըն վիլայէթինտէ
Թ.արմակիա տաղընտա իննանտան պէլի-
սիլ տօքտան եէտի սէնէ րիյազաթ իւզրէ
էօմր կէչիրտի։ Սօնրա Ա.լահըն պէյան

էթռեսիլէ սուրբ Սրապիոն ազիզէ զէյա-
րէթէ կէլսի, վէ էօլսիւյիւնսէ ազիզ թէ-
նինի տէֆնի էտիպ՝ Ա՛ըսըը էյալէթինէ
տէօնսիւ վէ ազիզին էօմրիւ հիքեայէսինի
նագլ էթտի։

ԱՊՐԻԼ 3

ՍՈՒՐՐ ՍՐԸՊԻՈՆ

Սուրբ Սրապիոն՝ սուրբ Ընտոն վէ սուրբ
Ա՛ակար զահիտլէրին վազթինսէ թէաճ-
ճիւպ օլունաճագ ֆաղուլէթլէ չէօլսէ էօմր
կէչիրիրտի։ Անսէն խարիճ ֆուզուրէ-
լէյէ օլան արզուսի իչին գօլիպա պիլէ եափ-
մայըպ Ա՛ըսըը թօփրաղընտա թէնհիղ
մէլէք միսլի բէտուլանէ կէկէր վէ Ա՛լահա
մագպուլ օլմա եօլունու էօյրէտիրիտի։
Պու ազիզ իքի փուլթփէրէսթ քիշիլէրի
քէնտիյի սաթըպ, իւչ երլ միզտաթի ծն-
լարա խըզմէթ էթտիքտէն սօնրա քրիս-
թիյան տինինէ տէօնտիւրտիւ։ Խաքէնտէ-
րիյէտէն Ա՛թինայա վարըպ օրատա տախի
տօղրու տինի վազ էթտիքտէն սօնրա
թէքրար պիր զէնկին Ա՛ահիքէյիյէ քին-
տիյի սաթտը վէ իւչ աէնէ սօնրա ծնու տա
տէօնտիւրիւպ ճէմի էվլատլարըյլա պէրա-
պէր վաֆթիզ էթտի։ Ա՛թինատան հիչ
պիր եօլ թէտարիքի օլմայարագ Ռօմայա
կիտիպ օրատա տախի թիւրլիւ էյիլիկլէր
էթտիքտէն սօնրա Խաքէնտէրիյէյէ տէօն-
տիւ. վէ պիր ֆագըրըն տօուպտան թիլի-

բեմիչինի կէօրեհիչիներէ պիր թանէճիք դաֆթանընը արդասընուան չըգարըպ օնա վէրտի, վէ պիրիսի դաֆթանըզ տուր-մասընըն սէպէպինի օրտուղունուա՝ էլինտէքի Ա.ւեռաարանը կէօսթէրիպ՝ Ասա օղ օղուլ պէնի սոյան պու տուր տէտի, վէ պիր ազ սօնրա պիրիսի պօրճ իչինը թու-թուլուպ կէօթիւրիւլմէսինի կէօրեհիչի-նէ Ա.ւեռաարանընը տա սաթըպ պօրճլու-յու ալաճադլըլարընըն էլինտէն գուրթար-տը։ Ասաընա սէօնտիչիւնէ՝ Ջաքա-րիա շայիրտի՝ Նէյ փէտէր դաֆթանըն նէ-բեմէ տիր տէյի օրտուղունուա, պէնտէն էվվէլ եօլլատըմ օղուլ տէյի ճէվապ վէրտի. քիւչիւք Ա.ւեռաարանընը նէ՞ էթտին տէյի սիւալ էթտիյինտէ, Ա՝ալընը սաթ սա ֆու-դարէլէրէ վէր տէյէնի սաթտըմտա քէն-տիյէ վէրտիմ տէյի ճէվապ վէրտի։ Պիր տէֆա շէհրտէն տիշարը չըգըպ՝ եօլ իս-զէրինէ տուրմուշ ադլարըտը. կէչէնլէր սէպէպինի օրտուղունուա, Ադամ վար խազինէսինի պանա ինանտը, վէ պէն շիմ-տի ղայպ էթտիյիմ իչէն պէլամը պուլա-ճաղըմ տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ՝ կէչէն-լէր ֆիքրինի անլայամատըդլարը իչէն էօ-նիւնէ էքմէք փարչասը աթըպ, Ա.լ շու-նու եէ տէ բահաթ էյլէ վէ Ա.լլահ ղայ-պընը պուլտուրսուն, տէյէրէք թէսէլլի էտէրիտիլէր։ Պու ադիզ մէլէքլէրին զը-լաղուզլուղույլա սուրը Ա՝արկոսու կէօրմէ-յէ կիտիպ՝ օրտանան տէօնտիչիւնէ խաս-թէլէնտի վէ շայիրտի Ջաքարիանըն օտա-

սընտա էճէլիյլէ փոք բուհինի Ալլահընըն էլինէ թէալիմ էթտի։

Ա Պ Ր Ի Լ 4

ՍՐՐՈՒՀԻ ՄԱՀՈՒԼՏԻ

ՍՈՒԼԹԱՆ

Պու ազիզէ Աբդօնեատա Թէոդորիկոս վէ Բայնիլտա պէյզատէ աթալարտան ոզուպ Հէրճօրթ մանաստըրընտա քիւչիւքլիյինտէ թէրպիյէ օլտու վէ եաշընը ալտըղընտա մանաստըրտան չըգարըլդ Աբդօնեա Տուգտաը Ոթոնուն օղլու Հենրիկոս պէյէ վէրիլտի։ Ոթոն էօլիւպ՝ Հենրիկոս եէրինէ կէչտիյինտէ՝ իւչ ահնէ տուգալըգ սիւրտիւ վէ ասնրա մէրհում Կոնրատոսուն եէրինէ ահչիլիպ Նէմչէթտան իւզէրինէ գրալ գօնուլտու։ Ամմա իլտէ հեր կիւնէ մուհապպէթլէ կէչինիպ՝ Ալլահըն շանընը արթըրաճագ էյլիք վէ սատագաթլարա քէնտի րէճաատը վէ էօրնէյիյլէ աղաատընը տախի թահրիք էթտի։ Ամիր իմարէթհանէլէրտէն մատա իւչ միւքէլլէֆ մանաստըը պինա էթտիրիպ քէնտիլէրի իչին տուա էթտինլէր տէյի իչլէրինէ րահիպլէր վէ րահիպէլէր գօտու։ Պունլարտան գաթի նազար քէնտինին վէ հզլինին մէզարը իչին ահչիյի Գուէտլինպուրկուն նամտար քիլիսէսինի վէ մանաստըրընը պիթիրթտի։

Հաղգ թէալա պունլարա պէտէլ իւչ էվլատ վէրիպ ազիզէյի թէսէլլի էթտի։ Լուք օղլու ազիմ ՈՒթման թաղլթէ ճիւղուս էտիպ պաշընա թաճ պաղլատը, իքինճի-սինին իամի Հենրիկոս ուտու, վէ իւչինճիւսիւ Պրաունն՝ Քօլօնեա շէհրի իւզէրինէ Ընքեպիսկոպոս ինթիխապ օլունուպ էօլմիւշինատէ էվվէլյալար սըրասընա կէչտի։ Ամէրիկաէնին բիւթպէսի նէ գատար ա-խալեր ինսանլարատան ալիւլալայըրճյատ տա եինէ օնլարատան չէքինմէյիպ թէվազու վէ ալչազ կէօնիւլլիւյլէ կէօրիւշիւրիտի. ալել խուսուս Քրիատոսուն խաթըր իչին ֆա-դըլարը թօփլայըպ՝ օնլարըն րէճասընը իճրա էթմէյէ չալըշըրըտը։ Ինվլի Հեն-րիկոս էօլմէտէն սոպրդա իրթիքեապ էթտիյի նահադգ շէյլէրի ֆիքրինէ պը-րագըպ՝ փիւշման էթտիրուի վէ էօլիւմ սաաթընա գատար սաատգանէ վէ մու-հապպէթլէ եանընտա պուլունուպ կիտէ-ճէյի ուղուն եօլուն թէսաւրիքինի կէօր-մէյէ հազըրլատը։ Ինօլիւմիւնատէն սօնրա ղինէթլի պատարագ էթտիրիպ քէնտիսի տախի պիզգաթ օրատա ախէր ճէմիաթլար արասընտա ճանը իչին աղլայարագ տուա էթտի, վէ սօնրա իւչ էվլատլարընը քէնտիյէ չաղըրըպ Ալլահ մուհապպէթի վէ գօրգուսու իչինատէ պիւյիւմէյէ նասիհաթ վէրտիքտէն սօնրա՝ պիւյիւքլէրին վէ քիւչիւքլէրին էօ-լիւմիւ պիր տիր, անճագ սիզ պիւյիւք օլ-մազլա ճէմիաթտա տախի էյի իսրէթ վէր-մէ պօրճունուզ պիւյիւք տիւր տէտի։

Պու կիսունէ Մաթիլտէ տուլ գալըպ տահա գիտաէ սէրպէսթլիյէ քէնտիյի ճաղուկթ թալիմաթընա վէ խայր ամել-լերէ վէրտի։ Ալթուն վէ սրըմա լիսատա-լարընը պըրտաղըպ պայաղը վէ դաստա էս-պասլար կիյինտի, խալգ արատընտա սըզ սըդ կէօրիւնմէտիէն իսէ, թէնհատա Ալլա-հա խըզմէթ էթմէյի էվլա սայրպ՝ օտասըն-տա տուսայա վէ բուհանի թէֆէք-քիւրլէրէ մէղղուլ օլուրսուտու. չօղ տէֆա կէճէլէրի ույգուտունու քէսիպ կիղլիճէ քիլիսէյէ կիտեր իտի, ճէմի վարիյէթինի ֆուդարէ-լէրին ուղրունա գօյուպ կելէնլէրի պօշ վէ թէսէլլիսիղ եօլտամալըտը։ Պու գատար իպատէթ թալիմաթը քեաֆի օլմայըպ, Ալլահ ճարիյէսինի ախէր եիւզունէն տահի թէճրիպէ էթմէք իսթէտի։ Իւք էվլատը Ադամ թահթէ ճիւրսա էթտիյինատ չէն-բիկոս գարտաշընա ախէր կէօղ իլէ պազ-մայա պաշլատը։ Մաթիլտէ պիրինէ գար-տաշ մուհապիպէթի վէ օլ պիրինէ սապր վազ էտիպ արտարընը պուլտու վէ թէ-քրար պարըշմըտը։ Ի աքին արատը չօղ կէչմիյիպ իքիսի պիրտէն վազիսէէրիյլէ պօզուշտուլար. խազինէտէ ալթուն վէ կիւ-միշ պըրտաղմայըպ օլ քեահիլ բահիպլէ-րէ եէտիրիյօր տէյի ղէմմ էթտիլէր։ Օ՛-վալը Մաթիլտէ պու նահադդ պիւհթանը նէ գատար սապր իլէ տէ չէքիպ օլան իս-թիլալը պատարըմադ արզիւլէրիտիյէ տէ եինէ պաշա չըղամայըպ, կիւնահ սէպէ-պինի օրթատան գալարըմադ իչին կիղ-

լուծէ սարայտան ֆիրար էթուի, վէ Ինկէրն շէհրինէ վարըպ զահիտանէ էօմր սիւրմէյէ գարար վէրուի: Օրատա տաճա զնատէ ազիզէնին իպատէթի թէրապգի պուլուպ տուսաընա վէ ախէր բուհանի թալիմաթլարընա մուգայեէտ օլուրուտու, վէ էվլատլարընըն էթուիյի նամքեօրլուղու ֆէրամուշ էտիպ օնլարըն էյի օլմասը իչին Ալլահա տայրմ նիյազ էտէր իսի: Ալլահ թէալա ազիզէնին ըէճասընը գապուլ էթսի վէ էվլատլարը իւզէրինէ էնսէտէն էնսէյէ միւսիպէթլի պէլալար եօլլայրպ կէօզլէրինի աչըր վէ գապահլարընը թանըրգլարընտա՝ կիւնահսըզ վալիտէյնէտէն սուչլարը իւզէրինէ աֆվ տիլէյիպ թէքրար սարայա տավէթ էթուիլէր: Ամթիլտէյէ քէնտի աէվկիւլիւ թէնհա եէրինի պըրագըպ տա տաղտաղալը սարայա կիրմէք նէ գաատար կիւճիւտիյէ տէ՝ էվլատլարընըն էթուիքլէրինին իւզէրինէ հիչ ղաբաղը օլմամասընը տիւնեայա իսպաթ էթմէ իչին ըէճալարընը գապուլ էթուի վէ սարայա տէօնտիւ: Պուրատաքի թէսէլլիսի եալընըզ ֆուգարէլէրէ զիատէ սատագա վէրէպիլմէյիյի. խասթէլէրէ սըզճա զիյարէթ էտիպ հէր իգթիզալարընը գայրըրըրտը. վէ ազիզէնին պու գաատար մուհապպէթինէ պէտէլէն Ալլահ էֆէնտիմիզ կէօրիւնիւպ զայրէթինի էօյմիւշ վէ պու տիւնեա իւզէրինտէ օլաճագ շէյլէրի էվվէլէն կէօրիւպ սէօյլէմէ գուտրէթի խոսան էթմիշ տիր:

Ընդհանրն ինայէսիյէ էօլէճէյի վագթը տախի տուշուպ ճէմի եափտըղը մանաս-թըղլարա զեյարէթէ կիթտի վէ տուա բամաղլատը. վէլ հասըլ Գուէնլինպուրկա կէլիպ պիր աղըր խասթէլիյէ կիրիֆթար օլաու, վէ պիր սէնէ միգտարի սապր իլէ շէքսիքտէն սօնրա սուրբ խորհուրդլարը ալտը, վէ գալան վարիյէթինի տախի ֆուտարէլերէ թէվզի էթմէյէ թէմսիհ էթտի: Պունտան սօնրա եէր իսթիւնէ գըլտան պիր խարար սէրտիրիպ իւզէրինէ եաթտը, վէ պաշընա քիւլ սաչըպ՝ քրիսթիյան օլան պունտան ախէր թիւրլիւ հարէքէթ էտէմէդ վէ էթտէ տէ եապըշմագ տէյիպ՝ եիւզիւնէ խաչ չըգարտը վէ կիւլէր եիւզ վէ ֆէրահ գալպ իլէ Լֆէնտիմիզին 968 թարիխինտէ ճանընը Նարտտըճըլը-նըն էլինէ թէսլիմ էթտի:

Ա Պ Ր Ի Լ 5

ՍՈՒՐԲ ՎԱՆԱՅԻՈՒ

ՖԷՐՐԷՐԻ

Վանգիունն պայրէթքէշ բէտուլու սուրբ Վինչէնցիոս Խափանեատա Վալէնչա շէհրինտէ Լֆէնտիմիզին 1357 թարիխինտէ տիւնեայա կէլտի: Տահա վալիտէսինին բահմինտէ իքէն քիւչիւք զաղար միսալի հավլամա սէսի իշխոխլիպ վալիտէսի Հայրան օլտուղունտա շէհր Արքեպիսկոպոսու, վագթըյլա սուրբ Դոմինիկոս կիպի քիլի-

սէի շէրիֆին հադդընա էտէճէյի էյլէքլէ-
քէ նիշանէ տիր տէյի մանա վէրիպ թէսէլ-
լի էթտի, վէ սէօղիւ տախի վազթընաա
կէլտի չըդտը: Ծօա քիւչիւք չաղընտան
եաշտաշը օլան չօճուդլարա վազ վէրիր ի-
տի. օն սէքիզ եաշընա կիրտխինտէ սուբը
Կոմինիկոսուն կրօնքոսնա կիրիպ բահիպ
էսպապը կիյինտի վէ հէր խուսուս իլէ քէն-
տի իլք պապասը սուբը Կոմինիկոսա պէն-
զէմէյէ ղայրէթ էտէրիտի: Անէքինի ճա-
նընա էսիր վէ միւթի էթմէ իչին թէնինէ
էգիյէթ վէրիպ բուհանի եօլտա թէքմիլ
օլմազա մուդայեէտ իտի: Պիր քէրրէ շէյ-
թան՝ իսթիյար ճգնաւոր սուրթինտէ
կէօրինիւպ պու թարզ էօմր թարիդին-
ան օնու չէվիրմէյէ չալըշար. կէնճլիք
վազթընաա զէվզ սէֆա էտիպ տէ իսթի-
յար օլտուղունաա ինսան տահա զիատէ
թէվկէքէլլըզա թաալիպ օլա պիլիր, շեմ-
տի արզը օրուճ վէ ախէր իպատէթ թա-
լիմաթլարըյլա թատպիաթընը զահիքլաթ-
տըղընտա՝ իսթիյարլըզ վազթինտէ նա-
սըլ ուզուն տուտայա վէ փէրհիզէ թէհամ-
միւլ էտէպիլմըսին. շեմտի եէ ինչ, քէյ-
ֆինէ պագ տա, ասնրայը տիւշիւնմէ. Ա-
լահ քէրիմ տիր տէյի նասիհաթ էթտի:
Ախէր տէֆա պիր արապ սիֆաթընտա կէօ-
րինիւպ՝ միւմքինի եօզ քի տահմ էյի օլ-
մազա հէվէս էթմէյին տէ ասնունա գաասը
տայանտպիլմէյին տէյի թէքրար սուն նա-
սիհաթլար վէրտիյինտէ՝ ապիզ՝ եիւզիւնէ
խաչ չըգարըպ, կիթ երդըր շուրտանան, ա

ուխտանմաղ մէկուն շէյխեան, պաշլամաղա գուվվէթի վէրէն սօնուննատաղ վէրէճէյինէ հիչ շիւպհէմ եօգտուր տէյէրէք եանըն-տան գօվտու։

Աորընծալըդ վադթը պիթտիյինտէ իլմի թալիպ օլուպ չօդ իլէրիլէտի, վէ էօյրէն-տիյի շէյխերի ապլընտան զիատէ տուտատը պէրէքեաթլընտան պիլիպ Ա.լահա միւթէ-շէքքիր օլտու։ Աօճալըդ խըզմէթինտէն վախդ մանսըպընա մէնմուր օլունուպ օն սէքիդ սէնէ զարթընտա չօդ տէօնմէդ կիւնահքեաըլարը Ա.լահա գաղանտը։ Բա-վիլէրին նագլինճէ եիրմի պին եահուտի վէ օն սէքիդ պին արապ տօղրու տինէ չէվիր-միշտիր։ Ա.լահըն լութֆուլա պու ապի-դին էթտիյի միւճիդաթլարըն սայըտը փէք չօդ տուր։ Ա.Ն գօյուպ Յիսուսուն ատընը չաղըրմայըլա խասթէլէրէ շիֆա վէրիրսիտի, ճինլիլէրի գուրթարըրըտը, քէօրլէրին կէօ-զինու վէ տիլսիզլէրին տիլինի աչարըտը. ախէր պունա քէզալիք ածախ հիքմէթ-լէրի ատաընտա՝ վազ վէրտիյի վադթ քինտի խափանեօլ լիսանինտէ թէլէֆֆուզ էտիպ տէ՝ ախէր տիլինի անլամազ միլլէթ-տէն օլանլար քինտի լիսանլէրինտէ ապի-դին տէտիքլէրինի անլատըրըտը։ Պու մի-սիլլի ածախ վէ ապլտան խարիճ միւճի-դէթլէրի իչին ճէմիաթ օնու էօյտիւյիւն-տէ, օ՝ հէր շէյի Ա.լահա սունուպ քինտի եօղլուդու իւզէրինէ տիւշինիւր հիճապ էտէր իտի։ Վ.Ահանայապետլէր վէ տիւ-նէտա պէյլէրինէ գատար ապիդի եպիսկոպոս-

լուզ վայէսինէ րէֆի էթմէք իսթէմիլէր-
իսէ տէ՝ քէնտի իհթիրազէն միւթէշէք-
քիր օլուպ կէրի չէքիլտի։ Նօլտա կիթա-
յի վազթ, եախօտ շէհրլէրէ կիրտիյի զե-
ման ճէմիաթ վէ քահանալար վէ մանսըպ-
տար րէճալ քիպարլար էօնիւնէ իսթիղ-
պալ էտիպ քիլմահչէ տօղրու ալայլա կէ-
թիրտիքտաէն սօնրա թէպարիքէսինինիյազ
էտէր իտիլէր։ Վ՚ըրնատա էֆէնտիմիզին
խաչէլուէթիւնունա վէ ազիզ պիքր Ա՚էրեէ-
մէ գալպինտէքի էտինտիյի աշղ ու մուհապ-
պէթ թատիր օլունմազ շէյ տիր։ Վ՚ա-
րսղունատան էվվէլ օնլարըն եարտըմընը
տիլէմէտէն ամպինա չըղմազըտը, վէ հէր
մասալահաթընտա օնլար իլէ իսթիշարէ էթ-
մէտէն հիչ պիր շէյէ գարար վէրմէզ իտի։

Փաքըզ պապինտէ թէնսիղ մէլէքլէրէ
պէնզէր օլուպ հէր ան օրուճ վէ փէրհիղ
վէ տուայլա գատիմի Ա՚լլահա իհթա էթ-
տիյի պիքիրլիյի փաք սադըրըտը, վէ նէ
գատար շէյթանն թիւրլիւ իղվալէր վէ իֆ-
թիրալէր իլէ ազիզին ատընը գըրըպ՝ պէտ-
նամ էթմէք իսթէտիյտէ տէ հէր ան Ա՚լ-
լահըն գուլու զալիպ օլուպ խասիլինի րէզիլ
էթտի։ Պիր տէֆա Վ՚ալէնչա շէհրինտէ
պիր օճագզատէ գատընճըզ եափմա խաս-
թէլիք սուրէթիլէ խոստովանանք օլմա ի-
չին ազիզի էվինէ չաղըրտը, վէ սօնրա խոս-
տովանանք եէրինէ կիւնահա տավէթ էթ-
տիյինտէ, Ա՚լլահըն զահիտ վէ սաղըզ գու-
լու թէքլիֆինի րէտտ էտիպ կիւնահընը
եիւզիւնէ վուրտու, վէ Ա՚լլահտան աֆվ

ոխէսին տէյի նասիհաթ էթաի. հիչ պիր թիւրլիւ սէօզիւ քեար էթմէտիյի հալտէ խանէսինտէն չըդըպ գաչար: Ալլահտան գօրգմադ ֆահիշէ՝ էթտիյի շէյ իւզէրինէ նատիմ օլաճադ եէրէ, տահա զիատէ գուտուրուպ՝ ազիզին իւզէրինէ թիւրլիւ իֆթիրալար ատմադ: Սուրբ Վինչէնցիոսա պունատան տահա զիատէ ազըր վէ զի վէ շէյ եօղուտու, էզ ճիւմլէ հէր մասլահաթընը Ալլահա սիփարըշ էտիպ հիչ սէա չըգարմատան տուրտու: Ընրասը չօղա վարմայրպ գարըյը ճին թուէթտուղունտա ճէմի շէհր քահանալարը եանընա վարըպ տուպյա շէյթանը չըգարմագ իսթէտիլէր, վէ լաքին շէյթան՝ Ալթէշ իչինտէ պուլունուպ տա եանմայան կէլմէզսէ չըգմամ ատի չաղըրտըղընտա՝ իլք էվվէլ քիմ օլտուղունու վէ նէ ֆիքը իլէ տէտիյինի անլայամատըլար լաքին ասնրա Վինչէնցիոսուն իչէրի կիրտիյինտէ, իշթէ ատէշ իչինտէ եանմայան պու տուր տէյիպ ֆիլ հալ չըգմասընտա, վէ գարընըն հէր շէյի աշքեար վէ հիլէսիզ իգրար էթմէսինտէ տէոիքլէրինին մանտասընը անլայրպ թէսճճիւպ էթտիլէր: Պունա տահիր ախեր չօզ պիւհթանլատան Ալլահ քէնտի ոէվկիւլիւ գուլունու հրֆզ էթմիշ տիր:

Պու գատար միւճիզաթլարա պինայէն ատը չալ օլուպ տիւնեանընն տէօրթ թարաֆընտան ազիզէ տավէթ կէլտր իտի: Իսֆանեատա, Ֆրանչատա, Նէմչէտան-տա, Իթալիատա վէ Ինկիլթէրրատա Ալ-

լահըն քէլամընը վազ էաէրէք կէզմիշ ատը: Նչնճամ եօլ զահմէթինաէն վէ կէչիրտիյի սըզը էօմը թարզընաան զաիֆլանըպ խասթէլէնտի, վէ նէ գատար պիւթիւն էօմրիւ էօլիւմէ հազըրլըզըտըյսա ատ՝ եինէ էյիտէն հազըրլանմազ իչին գալպինի թէֆթիշ էտիպ խոստովանանք օլտու վէ Սրբուհիւն ալտը, վէ ասնրա Քրիստոսուն խաչ իւզէրինտէքի չէքտիյի սիսաէթլէրի օգուհատուգաան ասնրա թէվպէքքեարլար ատղմասունու սէօյլէթտի. վէ ծնատան ասնրա լեթանեա պաշլայըպ եարը օլտուզունտա էլլէրինի վէ կէօզլէրինի կէօյէ գալարըրպ Նչէնտիմիզին 1419 սէնէսինտէ ալթմըշ իքի եաշընտա փաք բուհինի նատրատարճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի:

ԱՊՐԻԼ 6

ՍՈՒՐՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԳՈՒՏՍԻ ՇԷՐԻՓ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Պու ազիզ էվվէլ թէնհատէ էօմր կէչիրիր իքէն ասնրա քէնտի ֆազուլէթլէրի իչին Գուտսի շէրիփ քիլիսէսի իւզէրինէ սուրը կիւրեղտէն մէէմուր օլուպ Նրիսսեան վէ Ա՛ակեդոնեան վէ ախէր հերետիկոսլարըն ֆրրդալարընա գարշը ազիզ Կիւրեղէ պիրլիքտէ չօգ տէֆա չալըշար, վէ մէրասումուն վէֆաթընտան ասնրա 390 սէնէսինտէ օլ ազիմ քիլիսէ իւզէրինէ Հայրապետ նատպ օլունտու: Ընդհանէպին

եագըլարը վէ թալիմաթը պատըճառա պու
ազիզին վէ Գըպրըզը սուրբ Նպիհան Հայ-
րապետին մապէյնինաէ պիր ազ նիզա զու-
հուր էթտիյսէ տէ սօնրա Խաբէնաէրիյէ
Հայրապետի Թէոփիլոսուն էլիյլէ միւսէլա-
հա էտիպ օլան շէք.ք օրթասան մահվ օլ-
տու վէ քրիսթիյանլար րահաթ պուլտու:
Պունտան պէօյլէ Յովհաննէս քէնտի
քիլիսէսի խըզմէթինէ մէշղուլ օլուպ իլերի
կէօթիւրիւրիտի, վէ օ ատարաէ Թէօրէյէն
մէզհէպլէրտէն ճէմիաթըննը խալտա էթ-
մէ իչին կէճէ կիւնտիւզ այըզ տուրտուր-
տու: Պեղագիոսուն եագըլարընը տախի
բէտտա էթմէ իչին 415 թարիխինտէ Գուտա-
սի շէրիֆտաէ ժողովք էթտի վէ պու կիւ-
նէ բէտտուլանէ չալըշտըգտան սօնրա Նիքէն-
տիմիզին 417 աէնէսինտէ էճելիյլէ վաք
բուհինի Ալլահա թէսլիմ էթտի:

Ա Պ Ր Ի Լ 7

ՍՈՒՐԲ ՄԱԿԱՐԻՈՍ

ԱՆԹԱՓԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Սուրբ Մակար երմէնիսթանտա քրիս-
թիյան ալեմալարտան տիւնեայա կէլիպ՝
Ընթաքեա շէհրինին ազնդ եպիսկոպոսու
էլի ալմընտա թա քիւչիւքլիւյիւնտէն
իլմ վէ ֆազուլէթ խուսուսինտէ էյի թէր-
պիյէ օլտու: Ընդլը աչըզ վէ պիւյիւյիւն
հէր սէօզիւնէ իթտաաթը օլտուղու իչին
եաշընտան զիատէ շէյ թահսիլ էտիպ

ագրանքարբնը վէ քէնտիսէն եաշլը օլան-
լարը տա պասթըրտը: Ամերսում եպիս-
կոպոս՝ իլմինաէն զիատէ Ա՝ակարբն խօշ
վէ ֆազուլէթլի թապիաթբնա վուրու-
լուպ քահանայ էթտի, վէ քիլիսէ խըզ-
մէթինէ գօտու: Պու կիւունէ տահա զիա-
ատէ քիլիսէի շէրիֆին շան ու շէօհրէթի
իչին չալըշմաղա սէլահիյէթի արթտըղըն-
տա վազ վէ բուհանի սէօզլէր իլէ կիւնահ-
քեարլարը Ա՝լահա չէվիրմէյէ ղայրէթ էթ-
տի: Պու գատար ֆազուլէթինէ պինա-
յէն մէգքիուր շէհր եպիսկոպոսունուն
էօլտիւյիւնատէ էհալիի մէմլէքէթ իւմու-
Ա՝ակարը եէրինէ լայըգ կէօրիւպ իրատէ-
թինէ գարշը մէրհումուն քիւրսիւսինէ օ-
թուրթտուլար:

Ա՝ակարիտա պու մէսէլէ րէֆի օլտու-
ղունտա ճէմի ճէմիաթբնա թաթը էվ-
լատ նազարըլտա պագըպ օնլարըն հէր բու-
հանի իգթիզատընը գայըրմաղա պաշլա-
տը: Հէր կիւն քարոզ վէրտիքտէն սօնրա
խաաթէ օլանլարտա զիյարէթէ կիտէր իտի:
Ա՝արիյէթինին նըսֆընը ֆազըլտա է-
լէյլէ թէվզի էտիպ պուլունտուդլարը չէ-
թինն հալն Քրիստոսուն խաթրը իչին ասպր
իլէ չէքմէյէ նասիհատ վէրիր իտի: Ա՝լ-
լահա վէ թէմպիհինէ գարշը օլան կիւնահ-
լարտան գօրդտուդու կիպի ախէր հիչ պիր
շէյտէն գօրգմաղըտը. հէր կիւն ադը ադը
կէօզ եաշլարը տէօքէրէք քիւչիւքլիյիւնատ
իրթիքեապ էթտիյի խաֆիֆ կիւնահլար
իւզէրինէ աֆվ տիլէր իտի. աղլամատան

տուայա տուրամատրըը իչին եանընտա եա-
խօտ չէօքէճէյի եէրտէ պիր պէյազ տէս-
թիմալ սագլարըտը: Պիր ույուզլուե՝ ազի-
զին սէվապընա սրղընարագ իթիմատ իլէ
տէսթիմալընը ալտը վէ եարասը իւզէրինէ
գօտուզունատա չափուճագ շինֆա պուլտու:
Պու վագըտա շէհր իչինտէ չավ օլտուզուն-
տա չօգ մարագզըլար ազիզին խանէսինէ
գօշուպ օնուն տուատըյըտա տիւզէլտիլէր,
վէ Ա.լահըն հիքմէթինի մէտհ էտէրիտի-
լէր:

Պաշգալարընտա քիպր հատլ էտիճէք
վագըտա քէնտինտէ ալչագ կէօնիւլիւլիւք
հատլ էտիպ եպիսկոպոսլուգ վիայէսինի
Ա.էվվէէրիոս իսմինտէ պիր ազիզ քահա-
նայա իհալէ էթտի վէ քէնտիսի ուճագ
տէֆէք պագը գալան շէյլէրինի ֆուգա-
րէլէրէ թէվզի էթտիքտէն սօնրա քէն-
տիյէ թալիպ տէօրթ քիշիյէ կիզլիճէ
շէհրտէն չըգըպ թէնհատէ զահիտանէ
էօմր կէչիրմէ իչին եահուտիսթան եօլու-
նա տօղրու վարտը: Ա.օլտա կիտէր իքէն
ճէմի զիյարէթ եէրլէրինի կէօրմէտէն կէչ-
մէտի, վէ վագը վէ նասիհաթըյլա օ ա.էմթ-
լէրտէ պուլունան տինտիզլէրին չօղունու
տօղրու տինէ չէվիրտիյի իչին էլէ տիւշտիւ,
վէ թիւրլիւ րէնճէլէրտէն սօնրա հապտա
գօնտու, վէ օրատա տախի քրիսթիյան
տինինի վազ էթմէտէն ֆէրազաթ կէլմէ-
տիյի իչին խաչ շէքլինտէ եէրէ եաթըրըլ-
տը, վէ էլլէրինի այագլարընը գալըն իփլէր-
լէ պաղլայըպ մընտա եէրէ վուրտուլար,

վէ ասնրա կէգբսիւնէ գըղղըն թաշ գոյուպ եավաշ եավաշ օրաուա էօլսիւն տէյի պը-
ըսագտըլար: Ասւրը Ա՛ակար թէսաճճիւպ գը-
լընաճադ սապր իլէ պու էղկյէթլի իսքէն-
ճէյի չէ.քտի, վէ կէճէ ղաֆլէթէննուր էնիպ
հապսը ըշըգլաթտը, վէ պաուէհու Ալլա-
հըն մէլէյի եանընա վարըպ, սուրբ պէտ-
րոս առաքեալա էթտիյի կիպի, պու ազի-
զին տախի պաղլարընը չէօղտիւ վէ ագա-
պինճէ կէլմէյէ էմր էթտի:

Պու թարիդ իւզրէ օ ղալիմ տինսիզլե-
րին էլինտէն դուրթուլտուդան սոնրա՝
ղարպ թարաֆընա տօղրու կիթմէյէ եիւզ
թութտու: Ընսավուտլուպ իւղէրինտէն
նէմչէսթանա վէ օնտան Պալճէրայա, Քօ-
լոնիայա վէ ախէր շէհրլէրէ կիթտի, վէ
հէր վարտընը մահալլասէ միւճիզաթ տախի
իշտէմէ գուվվէթի՝ Ալլահըն լութֆույա
պիլէսինճէ կէլիպ հատտըզ խասթէլէրի
տիւզէլտիրիտի: Անլինէա շէհրինտէ պիր
խաչ ըզգատմաղըա քէսբին եանըլընը սէօն-
տիւրտիւ, Քամէրիքօտա սէմավէ մէկէք-
լէր կէլիպ քիլիսէնին գափուտտունու աչ-
տըլար: Խայրլի շէհրլէր կէզտիքտէն սոնրա
էնճամ կանտ շէհրինէ տախլ օլուպ Քամ-
պալտօ արբանըն մանաաթընընա էնտի վէ
չօգ մուհափազէթ պուլուպ թա էօմրիւնիւն
սոնունատտագ օրաուա գալմաղա րէճա
օլունտու: Ղաբին սուրբ Ա՛ակարիտա պիր
սէնէ միգտատի օրաուա էյլէնտիքտէն սոն-
րա թէքրար մէշրութա տէօնմէյէ գարար
վէրիպ եօլա չըգտը, վէ աղըր խասթէղէյէ

տիւշտիւյիւնտէ թէքբար մանասթըրա կէրի տէօնմէյէ մէճպուր օլտու. վէ էօլիւ միւնիւն եապլաշմասընը իլհամի իլահիյէ տույուպ տտէթտէն խարիճ իպատէթլէ հազըրլանտը, վէ էօլմէսինտէն էվվէլ օլ ատմթլէրտէ խայլի միւտտէթտէն պէրի գըրըլըն վէրէն թտաուն իլլէթի քէսիլմին տէյի ազիզէ ըչճա էթտիքլէրինտէ, պէլի ըչճանըդ միւճիպինճէ պէնիմ էօլտիւյիւմ կիւնտէն պիր տահա զուհուր էթմէսին տէյի ճէվապ վէրտի: Ընդիկին էօլիւմիւ Ւֆէնտիմիզին 1012 թտարիխինտէ զուհուր էթտի վէ վատը միւճիպինճէ էօլտիւյիւ կիւն վէպա քէսիլտի վէ պիր տահա քիմսէ օ իլլէթտէն էօլմէտի:

Ա Պ Ր Ի Լ 8

Ս Ո Ւ Ր Ը Ս Ա Հ Ա Կ

ՎԷ ՀԱՄԱԶԱՍՊ

Պու ազիզ իքի էօզ գարտաշլար գա-դիկ պէյին օղուլլարը օլուպ՝ զուլմ չէքմիշ Ընծրուսնի վալիանլարընը ճան վէ թէն խասիմի տինտիզլէրտէն հըճղ էտէրիտիլէր: Ա իլլէթ պէյնինտէ Ւամազասպըն ատը պիւյիւք օլտուղունտան քէնտի մէրզպան օլուպ պիրատէրլէրի Սահակ վէ Ա՛երու-ժան օնա եարտըմճը իւնվանըյլա վէ-րիլտիլէր. վէ իւչիւ տէ ճէնք ու ճիտալտա նամտար վէ ախէր քրիսթիյանա տաիր միւամլէրինտէ միւթէպէր, ալել խուսուս

Համազասպ վէ Սահակ Ալլահա խըզմէթ էտէրիտիլէր։

Ինսան խասիլի շէյթան պու ազիզլէրին իւզէրինէ հաձա չէքիպ պէտ ֆիիլինի իճրա էթմէ իչին թասվիլէրինտէն պիր դաչ պէտիկիուչ իֆթիրաճըլար պուլտու վէ էրմէնիսթանը զօրպալըզա չըղարան պու Ալծրունի ազունտան օլան գարտաշլար տըր տէյի մէմլէքէթի Աուսէյ օնլարը զամմազլաթտը, վէ Աուսէ տէրագապ մասլահաթը պիրտաէրի Ալհարոնա անլաթտը։ Ալհարոն խայլի ասքէր թօփլայըպ պունլարըն հազդընտան կէլմէ իչին Ալվիտ խամինտէ պիր միւպաշիրի ճէմի քրիսթիյանլարը եա տինլէրինտէն աէօնտիւրմէ վէ եախօտ դըլըճտան կէչիրմէ էմրիյլէ օնլարըն իւզէրինէ ատը վէրտի։ Ալվիտ՝ խուզիմա նամինտէ աէրտաքէրլէ Ալրմէնիսթանա կէլտիյինտէ՝ եիւզտէն պիր շէյ պէլլի էթմէյիպ տօսթլուզ տուրէթիյլէ ճէմի էլէ կէլէն պիւյիւքլէրլէ պու իւչ գարտաշլարը տախի աէրտաքէրին էլիյլէ տավէթ էթտի, վէ օրայա վարտըգլարընտա իւք էվվէլ տօսթեանէ գապուլ էտիպ ածնրա պիլէտինճէ ատը Պարտաւ շէհրինէ կէօթիւրիւպ, տինլէրինի ինքեար էթմէյէ վէ եախօտ ածը իսքէնճէլէր արտընտա էօլմէյէ հազըր օլտուընլար տէյի թէքլիֆ էթտի։ Ածրուժան իսքէնճէ լաֆ զընտան իւրքիւպ չափուճադ զալըմին թէքլիֆինի գապուլ էթտի, վէ աէրտաքէրտէն վատ օլունան պէյլիյէ մալիք օլմազ իչին Վատ-

պուրական թաղամասին հետևյալները: Դա-
վիթ Ա՝ամիկոնեան պոռ ըեզալէթի իշխե-
տիկինաէ միևնքիր Ա՝երուժանըն գաղըշ-
սընա չըգըպ իրթիքեապ էթոխյի կիւնահը
եիւզիւնէ վուրտուգաան սօնրա՝ օճաղընե-
տան պէտնամըն իամինի գալաբըմաղ իչին
քէլէխինի վուրուպ ալտը:

Ալլահըն սատըգ գուլլարը Համազասպ
վէ Սահակ գարտաշլարընըն սէգիլ հա-
լինի տույտուգլարընտա տահա գիտաէ
տուայլա Ալլահա սրղընրպ լուԹգունու
իւզերլէրինտէն էքսիք էթմէսին տէյի եալ-
վարըրտալար, վէ հապսըն զահմէթինի վէ
զալիմին էօրգիւնիւ հիչ պիր շէյ եէրինէ գօ-
մազտալար: Ասրատքէր՝ Թէքրար պէ Թէք-
րար գիքըլէրինտէն վէ տինլէրինտէն ազիզ-
լէրի տէօնտիւրմէ իչին վատ վէ էօրգլէ պօշ
եէրէ չալըշտըգտան սօնրա, վէլ հասլ
քէնտի զալաԹ մէզհէպլէրինէ գարշը սէօյ-
լէտիքլէրինէ Թէհամմիւլ էտէմէյիպ՝ վիւ-
ճուալարընը օրԹատան գալտըրմազա էմր
էթտի: Պու միւժտէ ազիզլէրին գուլլաղը-
նա եէթիշտիյինտէ շաղ օլարագ էօլիւմ
եէրինէ կիթտիլէր, վէ Ալլահըն էթտիյի
քէրէմէ միւԹէշէքքիր օլարագ պիրի
պիրինէ եիւրէք վէ իւմիտ վէրիրտիլէր:
ԳաԹլ եէրինէ եէթիշտիքլէրինտէ զա-
լիմ՝ Թէքրար ԹէգԹիշ վէ Թէքլիգ էթ-
տի, վէ տինլէրինտէ գավի պուլտուղունտա
իքտիհինին տէ պաշընը քէսԹիրտի: Պու
ազիզ իքի գարտաշլարըն էօլիւմիւ Նգէնտի-
միլին 785 սէնէսինտէ վագը օլմուշ տուր:

ԱՊՐԻԼ 9

ՍՐՔՈՒՀԻ ՄԱՐԹԱ

Սրբուհի Մարթա զէնկին վէ քիշի-
զատէ աթալարտան ատղուպ օնլարըն վէ-
ֆաթընտան ատնրա Բեթանեատաքի պու-
լունան էվլէրի վէ միւլքլէրի քէնտիյէ
տիւշմիւշ տիւր։ Պու ազիզէ Թա քիւչիւք
չաղընտան իտայր ամէլլէր էնսէյինէ տիւշիւպ
էլինտէն կէլտիյի էյլիյի ճէմի զարուրէթ
իչինտէ պուլունանլարա էտեր իտի։
Վրիատոսուն վազընը իշիտիպ տէ օնուն
Թէվաֆիսի օլան իլք տիշ էհլիլէրատէն
պիրի տէ քէնտիսի օլմուշտուր։ Պէրչէք
Ս՝էսիհայը Թանըտըգլային գալպի օնուն
մուհափազէթիյլէ ԹուԹուշուպ ֆիքրինի,
աէօզիւնիւ վէ ճէմի մուամէլէսինի օնուն
վազընա միւԹապըգ էԹմէյէ չալըշըրըտը։
Պիւնահքեար գըզգարտաշը Մարիամ
մադտալենացինին տէօնմէսինէ զայէԹլէ
չօգ չալըշըպ արզուսունէ էրտիքտէն սօնրա
օնունլա պիրլիքտէ Վրիատոսուն էնսէ-
սինտէն այրըլմազըտըլար։ Չօգ տէֆա
Վրիատոս էֆէնտիմիզ Թէնէզզիւլ էտիպ
օնուն խանէսինէ վարտըղընտա Թէսէլլի
օլմուշ տուր։ Պիր կիւն սաէԹի իւզրէ
Վրիատոս կէլիպ էվտէ բուհանի սուհպէթ
էԹտիյի վազԹ ՄարԹա եէմէք Թէտա-
րիքի էնսէսինէ տիւշմիւշ եալընըզ չալը-
շըրըտը, վէ Մարիամ Վրիատոսուն այա-
ղը Թարաֆընտա օԹուրուպ տիւնեա ղայ-

լեսինաէն խալի վէ պիհասպէր օնուն ալ-
լահանի սէօզլէրինի տինլէրիտի: Մարթա
պունու կէօրտիւյինաէ շիքեայէթ սու-
րէթիյլէ, Իֆէնտիմ գըզգարտաշըմըն պէ-
նի պէօյլէ եալընըզ պըրագտըղը իչին հիչ
հաճէթին օլմայօր մու. սէօյլէ քի պիր
ազ կէլսին եարտըմ էթսին տէտի: Վ֊է
լաքին Մրիամոս Մարթա՛ Մարթա՛, ղայ-
լին փէք չօք, վէ լազըմ օլան եալընըզ
պիր շէյ տիր, Մարիամըն ատչտիյի տահա
էյի տիր վէ քիմսէ էլինտէն ալամազ տէյի
ճէվապըյլա տապրտըզըղընը եիւզիւնէ
վուրտու, վէ ոնրա Մրիամոս, Ղազարոս
վէ Մարիամ ոօճքայա օթուրտուգլարընա
տա Մարթա խըղմէթլէրինի էթտի:

Մրիամոսուն սիասէթլէրինտէն պիր
ազ էվվէլ գարտաշը Ղազարոս խասթէ-
լէնտիյինտէ հարպիճէ օնա խապէր եօլլա-
յըլ, Իշէթ սէվտիյին խասթէլէնմիշ տիր
տէտիլէր, վէ պու գըսսա սէօզ իլէ իքի
գըզ գարտաշ տահի Մրիամոսուն կէլէ-
ճէյինէ շիւպհէ էթմէզլէրիտիյսէ տէ,
Մրիամոս եահուտիլէր էօնիւնտէ միւճի-
զաթլա քէնտի ալլահ֊ըղընը խապաթ էթ-
մէ իչին չափուճազ կիթմէտի, վէ Ղազա-
րոսու էօլտիւքտէն ոնրա կիւմտիւլէր: Իսօ-
լիւմիւնտէն տէօրթ կիւն ոնրա Մրիատո-
սուն օրայա կէլտիյինի Մարթա տույտու-
ղունտա գարշըսընա վարըպ, նա՛ Իէպ-
պիմ, էյէր պունտա պուլունմազըշ օլայը-
տըն գարտաշըմ էօլմէզ իտի, վէ լաքին
շիմտի տահի պիլիրիմ քի Ալլահ ոէնին

տիկէյինէ եօգ տէմէզ, տէտի, վէ Քրիս-
տոս տին ամէնինտէ Մարթայա մէթանէթ
վէրտիքտէն սօնրա, Մարիամ տախի Մար-
թանըն ըէճասընա պինայէն օրայա կէլտի
վէ հէմէզատար Ենֆենտիմիզ տէօրթ կիւն-
տէն պէրի էօլմիւշ վէ գօզմուշ գարտաշ-
լարընա ճան վէրիպ տիրիլմտի:

Պունտան զիատէ ինճինի շէրիֆ պու
ազիզէնին Հագդընա պիր շէյ նազԼ էթ-
մէզսէ տէ, Քրիստոսուն իսքէնճէ վազ-
թընտա Գողգոթա տաղընըն իւսթիւնտէ,
Ժամբարձումնա վազթինտէ զէյթինլիք
տաղընըն իւզէրինտէ վէ Ռուհուլլահըն ա-
ռաքեալլարըն իւզէրինէ կէլտիյի զէման
Գուտսի շէրիֆտէ ախեր էհլի թազվա վէ
զահիտէ տիշ էհլիլէր իլէ պիրլիքտէ պու-
լունմասընա շիւպհէ եօգ տուր: Պուն-
տան սօնրա ճէմի բավլիլէրին պիւխմինճէ,
զուլմ վէ իզթիհատ վազթինտէ տինսիզ-
լէր էլինէ տիւշիւպ թիւրլիւ էզիյէթլէր-
տէն սօնրա պիրտաէրի Գազարոս վէ գըզ-
գարտաշը Մարիամ իլէ պիրլիքտէ պիր
եէլքէնսիզ վէ տիւմէնսիզ կէմիյէ գօնուպ
Ելահըն գըլաղուզլուղուլա Մարսիլեայա
չըգըպ Մարթա Գվինեօն վէ Գրէ շէհրի
արասընտա պիր քիւչիւք եէր եափըպ
զահիտանէ թէնհատէ եաշատը: Պու ա-
զիզէնին էօրնէյինէ պագարատ չօգլարը
տախի տիւնեատան օրայա չէքիլիպ օնուն
էլի ալթընտա փաքըզ վէ պիքիրլիքլէ
էօմր կէչիրմիշտիրլէր: Օթուզ սէնէ մի-
թէմտաի օրատա եաշատըգտան սօնրա,

էօլեամիւնաէն պիր սէնե էվվէլ տիւնեայը պըրագըպ տա կէօյե կիտէճէք խապէրինի ալար վէ տահա զիատե հազըրլանմադա պաշլատը, վագըտա վազթը կէլտիյինատ պիր քէսքին հիւմմատան թուլթուլուպ եաթադա տիւշտիւ, վէ Քրիստոսուն խաչ իւզէրինատքի չէքտիքլէրինի տիւշիւնէրէք ճէմի աղըրլարընը Ալլահա սունարըտը։ Լէօլմէսինատէն սէքիզ կիւն մուգատատէմ պիր սէմավի գահատ իշիտիպ Հայրան օլտուղունատա գըզգարտաշընըն ճանընըն ճէննէթէ կիրմէսինի կէօրիւպ շագ օլտու վէ էօլիւպ պիր ան էվվէլ օնունլա գատուշմայա տահա զիատե արզիւսիւ արթատը։ Ան կիւն՝ զայըը տիւնեատան կէչմէ սատաթընը անլայըպ եաթադատան զէմին իւզէրինէ քէնտիյի գօմադա րէճա էթտի, վէ էթրաֆընատա պուլունանլարա խայլի նասիհաթ էթտիքտէն սօնրա՝ Քրիստոսուն խաչ իւզէրինատ կէօյլիւ փէտէրինէ տէտիյի կիպի, նա Րէպ, ճանըմը սէնին էլինէ թէսլիմ էտէրիմ տէյիպ սալնէլէրին ույգուսունու ույուտու։

Ա Պ Ր Ի Լ 10

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՍԷՓ

ԱՐԻՄԱԹԱՑԻ

Տէօրթ աւետարանիչլէր իւմումէն պու ապիգէ, սալնէ, էյլիքատար, վէ եահուտիլէր պէյնինատ նամատար վէ ֆազուլէթլի

տէյի ալէմէ չավ էթմէլէրիյլէ հագդընաա էտինտիքլէրի իթիբարը պէյան էտէրլէր։ Պու ազիզ՝ Յիսուսուն սահիհ Ա՛էսիհա օլմասընա գալպինտէ ինանմըշսա տա եա՛ հուտիլէրտէն գօրդուղու իչին աշիքեարէն օրթաաա սէօյլէյէմէզ իտի։ Օնլարըն պէտ վէ շէյթանի մէշվարէթլէրինէ հիչ պիր թիւրլիւ իլհադ օլմասը վէ էթտիքլէրի իչի հիչ պիր թիւրլիւ էօյմէտի, վէլ հասըլ փութփէրէսթ հիւքմիւ վէ նուֆուզուդույա կիւնահսըզ դուղույու էօլտիւրտիւքլէրինտէ ղայրի տայանամայըպ օնուն թէվապիլէրինտէն օլմասընը իգրար էթտի, վէ գօրդուսուզ Պիլատոսուն էօնիւնէ վարըպ՝ նահադ եէրէ սուչսուզդուն էօլմէսի իւզէրինէ շիքեայէթ էթտիքտէն սօնրա պարի օնուն թէննինի քէնտիյէ փիշքէշ էթմէյին տէյի եալվարսը վէ ըչմասը դապուլ օլունսուս։

Պիլատոսուն էմրիյլէ Յիսուս խաչտան աշաղա ալընտըղընտա՝ Յուվաէփ եէնի վէ թէմիզ պէզ ալըպ թիւրլիւ խօշպույ քիւնտիւրլէրլէ պուխուրլատըգտան սօնրա քէֆն իչինէ սարսը վէ փատիշահլար ատէթի իւզրէ ալայլա Գողգոթայա եագըն պաղէսինտէ քէնտի իչին հազըրլանմըշ ճէտիտա թաշ ալընտա կէօմտիւ։ Յուվաէփին արզիւսիւ Նարատարճըսը իչին տահա կիւզէլ վէ միւքէլլէֆ մէզար հազըրլամայըտըյսա տա, վագթ կէչիպ ճուման իրթէսի իւսթէ կէլտիյի իչին չափուճագ պէօյլէ էթմէյէ մէճպուր օլտու։ Պրիատոս էֆէնտիմիզ՝

աղիղին պու կէօսթէրիյի մուհապէթէ պէտէլէն՝ իւչիւնճիւ կիւն իչեա օլտուղ-ատան սօնրա օնատա կէօրիւնիւպ թէսէլլի էթաի: Պունատան պէօյլէ Յովսէփ աշի-քեարէն Արիմաթիա իդրար էտիպ պիփեր-վա օնուն իամի շէրիֆինի փուխփիէրէսթ-լերէ վազ էտեր իտի: Նիկոդէմոս կէլտիյի գատար Նազարեաղլարա վէ եէնի ապօն-միւշլերէ եարտըմ էտիպ եահուտիլերին հրըսընատան հրճիղ էտեր իտի: Պու թարիղ իւղրէ Աղլահա մագսուտ էօմր կէչիրտիք-տէն սօնրա Բամլա եանի Արիմաթէմ շէհ-րինտէ քէնտի խանէսինտէ էօլտիւ վէ հատրէթ չէքտիյի Արիմատա ճէննէթտէ գավուշտու:

Ա Պ Ր Ի Լ 11

Ս Ո Ւ Ր Բ Ն Ի Ն

ՐՕՄԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Ընդհանուր իլիմլերտէ վէ իւնսիյէթ պապինտէ քեամիլ վէ գուատրատուղ օլտուպ քիլիսեի շէրիֆին շան ու շէօհրէթի իչին չալըշտըղը վէ էթտիյի էյլիքլերէ պինայէն պու աղիղ՝ ազիմ Ընդհանուր ատատ օլունուր: Պիւչիւքլիյինտէ Րօմանա պիր մէքթէպէ գոնուլուպ ճէմի ազրանլարըն-ատան իւսթիւն օլատուղու իչին Րօմա հայ-րապետերի չօգ միւհիմմ մասլահաթլար-ատա Ընդհանուր գուդլանմըշ տըրլար: Իւչիւն-ճիւ Ալեքսանդրոս Րօմա փափասը էօլտիւյիւն-

տէ Լէոն Թօմասա տէյիլ իտի. մերհու-
մուն եէրինէ քէնտինին ինթիխապ օլմա-
սընը իշլիթտիյինտէ իւք իպլիս իւզէրինէ
ալմազ իսթէմէտի, վէ լապին սօնրա Ա.լա-
հըն իրատէթինէ գարշը գօմամազ իչին
ճէմիաթըն արզուսինի թէքմիլ էթտի:
() ասիրատէ քիլիսէի շէրիֆ չօգ եիւզտէն
զուլմ վէ իզթիհատ չէքիպ իսասիի հե-
րեսիկոսլարա գարշը գօմանըն չարէսինի
պուլամազլըտը: Լէոն տուպլա Ա.լահ
սըղընըպ եարտըմընը տիլէտիքտէն սօնրա
ֆիլիչէն տախի տիւշմէնտիւքլէրինին իճրա-
սընը էթմէյէ էլ վուրտու:

Էր շէյտէն էվվէլ Թօմասա թէմէք-
քիւն էտէնլէրէ վազը վէ քէնտի էյի իպ-
րէթիյլէ քրիսթիյանա լայրզ էօմր կէչիր-
մէյէ նասիհաթ էթտի. Իթալիա թարա-
ֆընտա պուլունանլարա մէքթուպլար եա-
զըպ՝ պէտ միւամէլէրինտէն վէ կիլիսէ
սէպէպլէրինտէն կէրի տուրմազա ղայրէթ
վէրտի. վէ սօնրա մէշրըգտա օլան եպիս-
կոպոսլարա թէէսիրլի մէքթուպլար եօլլա-
յըպ՝ քէնտիլէրէ սիպարըշ օլմուշ ճանլա-
րընն իւզէրինէ պայրզ վէ ույանըզ տուրսուն-
լար տէյի թէմպիհ էթտի: () վազթտա
պիրի պիր արտը սրբա թէօրէմիշ հերե-
տիկոսլարընն ղալաթ թաւլիմաթընը պա-
թալ էթմէ իչին քիւչիւք ժողովքլար-
տան մատա կաատը քէօյիւնտէ եանի
Քաղկեդոնտա ալթը եիւզ օթուզ եպիս-
կոպոսլարլա պիր իւմումի ժողով էթ-
տիրիպ օնլարը իլզամ էթտի վէ քիլի-

սէի շէրիֆին կէրչէք վէ տօղրու էօյրէթ-
տիյի մատտէլէրի միւգաւրէր էթտի :

Պու ուսլ իւզրէ մէշրըզ թաւրաճընըն մասլահաթընա նիզամ վէրտիքտէն սօնրա, ղարպ թաւրաճընատա զուհր էտէն գաւրղա-շալըգլարը տախի սըրայա գօմաղա ղայրէթ էթտի : Ընլահըն գազէպի ատտ օլունմուշ Էոնք տէնիլէն թահիֆէնին փատիշահը Ընթիխա՝ ասքէրի քէսրէյլէ տէօրթ թաւրաճը ազըն էթտիքտէն սօնրա Օսմա գրաղընըն թօփրաղընա տախի եիւրիւտիւ վէ աթէշ իլէ վէ գրըլճա խայլի միւքէլլէֆ եէրլէրի խարաղ էտէրէք Օսմայա տօղրու կէլմէյէ եիւզ թուտտու : Սուրը Էոն ճէմի շէհր էհալիսինէ օրուճ վէ փէրհիզ վէ տուա ըսմարլայրըգ զալիմին գաւրշըսընա պիզ-զաթ կիթմէյէ գաւրար վէրտի : Ընթիխա Ա՝անթօվատա իքէն՝ փատիշահլար եիւրէ-յինի իսթէտիյի կիպի չէվիրէն կէօյլէր փա-տիշահընա իլթիճա էտիպ՝ ալայ էսպաւպընը կիյինատի վէ տէօրթ եանընա Օսմանըն իլէ-րի կէլիր քահանալարընատան վէ աշխար-հականլարընատան ալըգ գաւրշըսընա չըգտը : Ընթիխայը կէօրտիւքլէրինտէ Էոնտան պաշգա հէփիսի իքրամէն եէրէ գափան-տըլար վէ Էոն սէրպէսթլիյլէ զալիմին եա-նընա վարըգ թիւրլիւ ագիլ սէօզլէրտէն սօնրա՝ ղայրը իլէրի կէլմէյիգ կէրի տէօն-մէյէ եալվարտը : Ընթիխա պու լագըր-տըլտըը իշինթատիյինատ թիթրէմէյէ պաշ-լայըգ ըէճաատընա եօգ տէյէմէտի վէ սէօ-զիւ միւճիպինճէ կէրի տէօնմէյէ գաւրար

վերան։ Ասնրա րիճալ քիպար թագըմը նէ իչին պիր սիլահսըզ փուսաթսըզ փաշազըն սէօզիւնէ գանըպտա կէրի տէօնտիւն տէտիքլէրինաէ, Ալթիլա՝ օ սիլահսըզ տէտիյինիզ աատմին եանընտա պիր ախէր միւքէրրէմ քիշի կէօրտիւմ քի գըլըճը չէքմիշ տուրուրտուտու, վէ սէօզիւնէ եօզ տէտիյիմտէ վուրուպ էօլտիւրմէյէ էօրֆէ-տէրիտի տէյի ճէվապ վէրտի։ Պու ա-զըմ վէ հիքմէթլի ֆիլոսոֆլարտան ասնրա Օսմայա ավռէթ էթտիյինտէ նէ գատար ազատէթ վէ տարտէ իլէ գապուլ օլունմուշ տուր, տիլ իլէ թատիր օլունմասը գա-պիլսիզ տիր։

Պու վագըատան պիր գաչ սէնէ սոնրա Ադրանէ սուլթանըն ֆիլի վէրմէյիլէ Վանտալլարըն փատիշահը Գենսերիկոս Իթալիայա եիւրիւտիւ։ Պու խաին արիոսեան՝ փուլթիէրէսի Ալթիլատան գալիմ վէ գուվմքեար չըգրըպ՝ օնտան գիատէ ճէմի քրիսթիյանլարը խըրփատտը, վէ Օսմա-յա գատար եապըշտը։ Ասուրը Լէոն Ալ-թիլայա էթտիյի կիպի, պունուն տախի գարշըսընա չըգրըպ՝ ճէմի ճէմիատըն խա-քի փայինէ տիւշիւպ էթտիյի նիյատը գա-պուլ էյլէսին տէյի րէճա էթտի, վէ լա-քին պու տէֆա պիր փուլթիէրէսթատէն պուլտուղու քէրէմի պու արիոսեանտան պուլամայրպ մահղուն օլտու։ Ջալիմ Գենսերիկոս կէլտի Օսմայա կիրտի, վէ շէ-հիրի եապմա էթտիքտէն սոնրա չօգլարընը տախի թուվթուպ էսիր կէօթիւրտիւ։ Լա-

քին սուրբ Լիոնուն րէճասընա իմիտա-
րին հիչ գան տէօքմէտի վէ պաշ քիլիսէ-
լերէ էլ տօպանտըրմատը: Գէնսերիկոս
կիմտիքտէն սօնրա, ազիզ՝ ալանիչէթէն
վազ վէրիպ՝ շէհր էհալիսինին Ալլահըն
թէմպիհի իւզրէ էօմր կէչիրմէյիպ քէնտի-
յի ինճիմտիքլէրինտէն պու ուգուպէթ
պաշլարընա կէլմիշ տիր տէտի, վէ պուն-
տան պէօյլէ կիւնահլարը վէ թազիրաթ-
լարը իւզէրինէ փիւշման օլուպ Ալլահլա
պարըշմանըն եօլունու էօյրէթտի: Ղսիր-
լէրի տախի գուրթարմադ իչին խայլի ազ-
չա թօփ էտիպ գապիլի հալ իւզրէ էօյ-
սիւզլէրի թէսէլլի էթտի: Պու կիւնէ եիր-
մի պիր սէնէ Քրիստոսուն քիլիսէսինէ շան
վէ շէօհրէթ վէրմէ իչին փէտէրանէ չա-
լըշըգտան սօնրա էնճամ Ղֆէնտիմիզին
461 թարիխինտէ օլ գատար էյլիքլէրինին
պէտէլինի ալմադ իչին սէատէթ մէքեանը
ճէննէթէ տավէթ օլունտու:

Ա Պ Ր Ի Լ 12

ՍՐՐՈՒՀԻ ՈՂՆՈՎՔՆ

Կ Ո Ց Ս

Սրբուհի ողնովքա Քրիստոս էֆէն-
տիմիզին 422 սէնէսինտէ փարիզ շէհրինէ
եագըն պիր մահալտէ տիւնեայէ կէլտի:
Ալթալարը Սեւերոս վէ Ողերունցիան գա-
տար տիւնեաճա ֆուգարէ իսիլէրտէ տէ
ֆաղուվէթ պապինտէ ղայէթլէ զինկին օ-

լուպ Ա՛ննովէֆանըն Թէրպիյէսինէ մու-
պայեէտ օլտուլար։ Ծա քիւչիւք չաղըն-
տա իքէն մէլէք միսլի քէմալիյէթի, ա-
րիֆլիյի վէ հազիմլիյի Թէաճճիւպ օլունա-
ճադ շէյ իտի։ Օսէր եպիսկոպոսու սուրբ
Գերմանոս՝ եօլճուլուղունտա ճէմիաթ ա-
րտարնտա աթաալարընըն եանընտա Ա՛ննո-
վէֆայը կէօրիւպ իլհամի բէպպանէ իլէ,
Ա՛ուԹլու սիզէ, Ալլահ պէօյլէ պիր քեա-
միլ վէ զահիտ էվլատ տահիպի էթմիշ տիր.
ղայրէթի էլտէն պըրագմայըպ մատրմըն է-
յի Թէրպիյէ օլմատընտա տիգդաթ էտին.
Ալլահըն հազզ էտիպ խօշլանտըղը ճանլար-
տան պիրիսի օլաճադ տըր, տէտի։ Ի՛ր-
Թէսի կիւն եինէ քէնտի Ա՛ննովէֆայը էօ-
նիւնէ ալըպ Թիւրլիւ վէտէրանէ նատի-
հաթլարտան ատնրա Թէրքի տիւնեա էտիպ
Ա՛րիատտա իշլին պիքիրանէ փաքըղըլա եա-
շամայա էօյիւթ վէրտի։ Ա՛ննովէֆա պէ-
նիմ տախի արզում վէ զարարըմ պու տուր
տէտիյինտէ՝ ազիզ Գերմանոս շազ օլուպ
պիր քիւչիւք խաչ հէտիյէ էթտի, վէ ա-
խեր ալԹուն վէ ինճի կէրտանըղըլար եէրի-
նէ պունու պօյնունտա Թագտա՝ հէր վագԹ
Ալլահա վէրտիյին աէօղիւն իճրատընտա ղայ-
րէթ էյլէ, տէտի։ Ա՛ննովէֆա հէր կիւն
եաշըյտա իպատէթ վէ ճազուլէթ խուսու-
սինտէ տախի պիւյիւպ, տուսատընտա,
իշինէ վէ ախեր իպատէթ Թալիմաթլարը-
նտա մուզայեէտ օլուրուտու։ Պիր կիւն վա-
լիտէսինէ պիրլիքտէ քիլիսէյէ կիԹմէյէ
րէճա էտիպ՝ արզուսինէ էրէմէտիյինտէ

ասպիեանէ թէվէքքիւլլիլէ թէքբար վէ թէքբար վալիտէսինի կէօթիւրսիւն տէյի պիհուզուր էտէրիտի. վալիտէսի՝ թէքբար օլմազ տէտիքտէն մատա պիրտէ սիլլէ վուրտու, վէ անի վահիտատէ կէօզլէրի կէօրմէզ օլտու: Վալիտէսի էթտիյի գապահաթը թանըրը, վէ գըզը Ո՛ՃՆՈՎԷՓԱ մերհամէթէ թէփրէնիպ չափուճաղ օնուն իչին տուայա տուրտու, վէ ասնրա սու կէթիրիպ իւզէրինէ խաչ նիշանը էթտիքտէն ասնրա վալիտէսինին կէօզլէրինի եայդայըպ աչտը, վէ պու՝ միւճիզէթլէրինին իւքի օլտու:

Ան տէօրթ եաշընա կիրտիյինտէ պիր գաչ ադրանը պիքըլէրլէ եպիսկոպոսուն հուզուրինէ վարըպ քէնտիսինի մանասթըրա ալմաղա ըչճա էթտի: Ըչճասը գապու օլունտուզունտա պիքիրլիյինի Ալլահա սունուպ էօլիւմիւնէ գատար փապ էօմր կէչիրմէյէ ահտ էթտի: Ալթալարընըն էօլիւմիւնտէն ասնրա փարիզէ կիտիպ զահմէ սաղտըճ գատընըրընըն եանընտա օթուրտու: Ալլահ՝ ճարիյէսինին սապրընը թէճրիպէ էթմէ իչին իւզէրինէ պիր վէճա քէյֆսիզլիյի եօլլատը վէ ասնրա թէքբար շինճա վէրիպ ատընը շէհր իչինտէ պու կիտընէ չավ էթտի: Ոնք տէնիլէն մըլլէթին զալիմ փատիշահը Ալթըրա հատըզ ատքէր իլէ եօլա չըզըպ փարիզ իւզէրինէ կէլիյօր տէյի իշիտիլտիյինտէ, էհալիի մէմլէքէթի ալէյհտա օլուպ շէհրտէն գաչմաղա գարար վէրտիլէր: Ալքին Ո՛ՃՆՈ-

վէճա Աստուած արդարութիւն՝ գաշնաւորելով վէ տուա վէ օրուճ վէ վերհիդլէ գալիմին հագ- դընտան կէլերիդ տէյի օնլարա եիւրէք վէ- րիպ քէնտի տախի սրտդ իլէ Աստուա րէ- ճա էթտի: Ազիզնին տուտաը գապուլ օլունտու, վէ Աթթիլա փարիզէ կէլեր ի- քէն պիր տէ հիչ պիր վէսիլէսիդ ֆիքրի- նի վէ եօլունտու չէվիրիպ պաշդա մահալէ կիթտի:

Պիր պաշդա տէճա շէհր իչինտէ գրիթ- լերդ օլուպ չօդ ատէմլեր ածլըղընտան էօ- տիւյիւնտէ ՕՆՈՎէճանըն եիւրէյի պու տէ- ֆիլիյէ տայանմայըպ՝ պիր կէմիյէ պինտի վէ ախեր վիլայէթլէրէ կիտիպ օն պիր պուղ- տայ եիւքլիւ կէմի պուլուպ պիլէսինճէ ալ- տը կէթիրտի: Կիտիպ կէլմէսինտէ էթտիյի միւճիդաթլարըն սայըտը ղայէթ չօդ տուր: Պիր կիւն իչինտէ շէյթան էսխիլիյին- տէն օն իքի ձան գուրթարտը, պիր քիւթ- րիւմիւ եիւրիւթտիւ, վէ ամալարըն կէօդ- լէրինի աչտը, վէ իւմիտսիդ խասթէլէրէ շինճա վէրտի: Էօլիւմիւնէ գատար Աստ- հա ֆիտտա էթտիյի պիքիրլիյինի փաք սագ- լայըպ պու խուսուստէ ինսանտան զիատէ մէլէքլէրէ պէնզէր օլտու: "Աէճինի զապթ էթմէ պապինտէ թէնինէ վէրտիյի իքէն- ճէլէր պէլքի չէօլլէրտէ եաշայան զահիա- լերի տէ կէչիրմիշ տիր. օն պէշ եաշընտան էլլի եաշընտատագ Հաճթատտա իքի տէճա եէմէք եէր իտի, վէ եէտիյի տախի պագ- լա վէ արթտա ունունտան եատմա գուրտ էքմէք իտի: Յօնրա Էպիսկոպոսուն էմ-

բիլէ պաղէն պիր ազ պալըգ փարչասը վէ պագլա տախի եէտի, վէ լաքին շարապ իչմէյէ հիչ պիր թիւրլիւ գայլ օլմասը։ Գալպի Ալլահըն մուհապպէթիյլէ թու-թուշմուշ օլսուղու իչին կէօվլէրինի կէօյէ գալըբըպ Քրիստոսուն իւզէրինէ տիւ-շինսիյիւնսէ էօքիւր էօքիւր աղլամա-տան աշաղա պագամազըսը։ Ալլահըն իհ-թիշամընա օլան զիւլլ վէ կիւնահատան ղայ-րի եէր իւսթիւնսէ քէնտիյէ պիր սէրա եօղուսու, օլ պապսէ Սայատան պիւյիւք օրուճուն չարշամպա կիւնիւնէսէք պիր քիւչիւք օսա իչինսէ գափանըպ օրուճ, փէրհիզ վէ սուայլա՝ օլ կիւնլէրսէ էթ քէսիմի սէպէպիյլէ օլան կիւնահլար իւզէ-րինէ Ալլահատան աֆվ սիլէր իսի։

Պու գատար զահմէթլէրսէն Ալլահըն սէվկիւլիւ ճարիյէսի Ադնովէֆա պիր ա-ղըր իլէթէ ուղրայըպ ազ վագթ իչինսէ արզու էէքսիյի Յիսուսու կէօյսէ կէօրմէյէ կիթսի, վէ փարիզ շէհրի չօզ միւսիպէթ-լի պէյլալար արասընսա պու ազիզէնին շէ-ֆաաթըյլա խալասա պուլսուղու իչին քէն-սի հիմայէթչիսի սատա էթմիշ սիր, վէ Քլօվիս փատիշահ վէ էհլի Քլօսիլա սու-թան քէնսի սէվլէթի էյէամլէրինսէ պու ազիզէնին մէզարը իւզէրինէ պիր կիւզել վէ միւքէլլէֆ քիլիսէ պինա էթտիրմիշ սիրլէր։

ԱՊՐԻԼ 13

ՍՐԲՈՒՀԻ ՄԸՐՈՒԱՄ

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱՑԻ

Այնուհետեւ թէհլիքէլերինի մէրսանէրէտա էտիպ Քրիստոսուն մուհապպէթիյլէ թուլթուշտուղու իչին ինճիլի շէրիֆտէ մէտհի օլունան Մարիամ Մագդալենացի Գուտասի շէրիֆէ եադըն Ռեթանիա շէհրինտէ գէնկլին վէ օճագզատէ աթալարտան տիւնեայէ կէլտի։ Պիր տախի Ղազարոս իմինտէ գարտաշը վէ Մարթա նամիյլէ գըզ գարտաշը օլմասընը ինճիլի շէրիֆին նագլինտէն պիլէրիզ։ Ընթալարընըն էօլիւմիւնտէն սօնրա արաբարընտա միրասը փայէտիպ քէնտիյէ Մագդալէ քէօյիւ տիւշտիւյիւ իչին Մարիամ Մագդալենացի իւնվանընըյլա առտ օլունտու։ Ասուրբ Ղուկասըն ֆէհվինճէ Քրիստոսա ինանըպ տէօնմէսինտէն էվվէլ շէհր իչինտէ պէլլի վէ նամտար կիւնահքեար ըտը։ Անգքիւրուն նագլինճէ Քրիստոս էֆէնտիմիզ Մարիամ մը եէտի շէյթան էսիրլիյինտէն գուրթարմըշ ըտը. պագի րավիլէր շէյթան իամիյլէ՝ ղայրը չօգալարընա տա զուհուր էթմիշ ճինլէրի, վէ պագիլէր տախի չօգ թիւրլիւ շէյթանի կիւնահլարը անլայըպ մանտասընը վէրիրլէր։ Էր նէ հալ իսէ էվվէլ կիւնահքեար օլուպ տա, սօնրա տէօնմէսի ամմէյէ մարուճ տուր։

Ձ՛էմի սուրբ պապալարըն վիւխինձէ Ա՛արիամըն սէօնմէսինէ գըզգարտաշը Ա՛արթա սէպէպ օլտու. պիր տէֆա Վրիաոս ատա ատէթի իւզրէ Ա՛արթանըն էվինէ կէ-լիպ վազ վէ բուհանի սուհպէթլէր էթտի-յինտէ, Ա՛արթա՝ գըզ գարտաշը Ա՛արիա-մը կէլ, տինլէ տէյի տավէթ էթտի: Ա՛ա-րիամըն տէօնմէյէ ֆիքըրի տէ եօղուտույա տա Վրիաոսու կէօրմէ վէ սէօզլէրինի իչիթմէ հէվէսիյլէ կէլտի, վէ ասնրա եա-վաշ եավաշ Ա՛լահըն լութֆուլա կէօզ-լէրի աչըլտպ պուլունտուղու հալի անլատը վէ ազիմ կիւնահքեարտան՝ ազիմ թէվ-պէքեարա տէօնիւպ հէմէն Վրիաոսու արամայա պաշլատը: Վրիաոս՝ Ասիան իսմինտէ պիր փարիսեցինին խանէսինտէ էյլէ թաամը էտէյօրուտու, Ա՛արիամ պունու իչիթտիյինտէ՝ պաշդա վագթա պէքլէմէյիպ վարտը էօնիւնէ գափանտը վէ էօքիւր էօքիւր կէչմիշ կիւնահլարը իւզե-րինէ աղլայարագ աքվ տիլէտի: Կէօրէն-լէր վէ իչիտէնլէր վէ թանըյանլար քէն-տինին պու թարզ հարէքէթինի մատխա-րա էտիպ կիւվէրլէր տէյի տիւշիւնմէտի. տիւնեայա ատըմ չավ օլմուշ կիւնահ-քեար ըտրմ, տիւնեա ալէմ տախի կիւ-նահլարըմտան իբրահ էտիպ շիմտի Վրիա-տոսուն էնատինէ կիւնտէմի կէօրտիւն տէ-տի: Կէօզիւնտէն ագան եաշլար սէլ կի-պի րէվան օլուպ գուրթարըճըլարընըն այագ-լարընը եայդատը վէ սաչլարըյլա սիլտի: Ընտան ասնրա պիր վիգըյտէթ խոշպույ

եաղ շնշէսի ալըպ Քրիստոսուն ազիզ ա-
յտպլարընա սիւրսիւ վէ թէքբար պէ թէ-
քբար աշդ ու իպատէթ իլէ պուա էթսի։
Նկերչի ճէմի պու խըլմէթի արասընտա
աղըլլա պիր շէյ սէյլէմէսի, վէ լաքին
կէօսթէրտիյի ալտդ կէօնիւլլիւլիւք, իզ-
հար էթտիյի աշդ ու մուհապպէթ, վէ
կէօզիւնտէն ագան կէօզ եաշլարը տիլ ի-
լէ թապիր էտէմէյէճէյի շէյլէրի իճաաե
իճաաե Քրիստոսա անլաթտըլար, վէ օնա
պինայէն գալպի թանըյան Քրիստոս՝ օնու
թէսէլլի էթմէ իչին՝ կիւնահլարըն աճվ
օլմուշ տուր տէյի միւժտե վէրիպ՝ իման-
մատըն իլէ գուրթուլտուն, վար սաղլըղա,
տէսի։ Պունտան էվվէլ Քրիստոս՝ Ա-
մինու թաղիրլէյիպ Ա՝ադդաղենացինին
էթտիքլէրինի էօյտիւ, վէ պու թաղիրին
սէպէպի տանի՝ Քրիստոս կերչէք վէյղամ-
պէր օլսայլարտը, Ա՝արիամըն կիւնահ.քեար
օլտուղունու պիլմէլի վէ օնու եանլընտա
պըրագմատալըյտրտը տէյի տիւշինմէսի օ-
տու. վէ լաքին Քրիստոսուն տուալլարըն-
տան իլգամ օլուպ հադդ վէրտիյինտէ՝
Քրիստոս թէքբար սէօզիւ Ա՝արիամա չէ-
վիրիպ՝ պէնի չօդ սէվտիյի իչին՝ չօդ կիւ-
նահլարը տախի աճվ օլսուն տէտի։

Ո լահդէտէն ազիզէնին գալպի Քրիս-
տոսուն մուհապպէթիյլէ մէմնու օլուպ մեր-
տանէ հէր վարտըղը եէրէ վարըր վաղընը
տինլեր իտի։ Քրիստոս էճէնտիմիզ տա-
խի նէ գատար օնտան խօշլանտըղընը Ա՝ար-
թանըն տիւննէվլի վէ կէչիճի շէյլէր իչին

չալըշտըղընը եիւզիւնէ վուրուպ՝ Մ՝արիամ-
մըն թուխ-տուղու եօլ տահա էյի տիր վէ
էճրի ղայպ օլմազ տէմէսիյլէ պէյան էթ-
ան: Ջահիկտէն ալթը կիւն էվվէլ Քրիս-
տոս ույուզլուս Սիմոնուն խանէսինէ կիթ-
տիյինտէ Ղազարոս տախի տավէթլիլէր-
տէն պիրի օլուպ ասֆրատա պէրապէր օթու-
րուրուտու վէ Մ՝արթա խըզմէթ էտէր ի-
տի: Մ՝արիամ պաշդա շէյէ ֆիքը գօմա-
յըպ պիր խօշպույ վէ պէհալը պէլսամ իլէ
Քրիստոսուն այագլարընա վէ պաշընա եաղ
սիւրտիւյիւնիւ Յուդա կէօրտիւյիւնտէ՝ նէ-
իչին պօշ եէրէ պու եաղ թէլէֆ օլտու տէյի
սէօյլէմէյէ պաշլատը. վէ լաքին Քրիստոս՝
ղամմազը թէքթիր էտիպ՝ Մ՝արիամըն ա-
մէլի խայրիյէսինի էօյտիւ, վէ պու վազըտա
Ինճիլի շէրիֆին վազ օլունտուղու մահալ-
լէտէ միւսթագիլ վազ օլսուն տէյի թէմ-
պիհ էթտի: Քրիստոսուն խաքէնճէսի
վազթինտէ ազիզ պիքը Ա՝էրեէմլէ պիր-
լիքտէ եարատըճըսընըն ասն լազըմտըլա-
րընը պիր տէֆա տահի իշլէթմէ իչին Գող-
գոթա տաղընա կիթտի, վէ Յհուտասուն
էօլմիւշ թէնինի գուճաղընա ալտըղընտա
աղլայարագ էօփտիւ վէ տահա մուհապպէ-
թի թէրագգի պուլտու: Քրիստոս կիւ-
միւլթիւքտէն ասնրա Գուտսի շէրիֆէ կիթ-
տի վէ պաղար կիւնիւ էրքէնլէյն ախէր
իպատէթքնար գարըլար իլէ պիրլիքտէ
Քրիստոսուն ազիզ թէնինի խօշպույ եաղ-
լարլա եաղլամա միւրատըյլա մէզարա տօղ-
րու վարտը. եօլտա կիտէր իքէն Պիղա-

տոսուն՝ մէզարը կէօղէթմէ իչին գօտուղու պէգճիլէր իւզէրինէ պիր շէյ տիւշիւնմէյիպ մէզար գափաղը աղըր թաշը նաՓըլ գալ-տըրաճաղըդ տէյի գայա էաէր իսի: Վ է լաքին օրայա եէթիշմիքլէրինտէ թաշը պիր թարաՓա տէվրիլմիշ վէ մէզարը ա-չըդ պուլուպ հայրան օլտուլար, վէ իչէրի կիրիպ Քրիստոսու պուլամատըդլարընտա պիրիպիրինէ պագըպ տիւշիւնիւրքէն պիր մէլէք կէլսի վէ արատըդընըդ պուննտա տէ-յիլ տիր տիրիլտի միւժտէսինի վէրիպ, չա-փուճագ վարըն առաքեալլարա տախի խա-պէր վէրին տէյի թէմպիհ էթտի: Ոնտան սօնրա պաշգա մահալտէ Քրիստոս պիր պաղչէպան քիսիէթիլէ կէօրիւնիւպ օնու թէսէլլի էթտի վէ դըրդ կիւն զարՓընտա չօդ տէՓա, վէ Ղամբարձում կիւնիւնտէ ախէր թէվապիլէրիյլէ պիրլիքտէ օնուն կէօյէ կիլմէսինի վէ պատէհու Ռուհուլա-հըն առաքեալլարըն իւզէրինէ կէլմէսինի կէօրիւպ թէսէլլի օլմուշտուր:

Ձիւզի վագթ միւրուրինտէն սօնրա ե-հուտիլէր Քրիստոսուն Ղլահլըդընտա շէ-հատէթլիք էտէն Պազարոսու չէքէմէյիպ քրիսթիյանլարա գարշը պիր շիտատէթլի իլէթիհատ չըդարտըլար, վէ պիր թագրիպ Պազարոսու էլէ տիւշիւրիւպ գըդդարտա-շը Ա՛արթա վէ Ա՛արիամլա պիրլիքտէ պիր քիւրէքսիդ, եէլքէնսիդ վէ ըէյիդսիդ կէմի իչինէ գօյուպ էնկինէ սալը վէրտիլէր, լաքին Ղլահ գուլլարըդտա պէրատէր օլուպ սաղ սէլիմ Ա՛արսիլեայա չըդարտը, վէ Ա՛ա-

բիամ քէնաի իպրէթի վէ վազըյըա չօղ-
լարընը ատղըու տինէ աէօնաիւրաիւքաէն
ասնրա պիր տէրէ իչինէ չէքիլիպ օթուզ
սէնէ միգտարի գօլիպա իչինտէ եալընըզ
մէլէք միսլի էօմր կէչէրէրէք եաշատը:
Վրիատոսուն չէքտիյի էզնյէթլէր իւզէրի-
նէ վէ քէնտինին կէչէրտիյի էօմր թարիգի
իւզէրինէ տիւշիւնտիւյիւնտէ էօքիւր էօ-
քիւր աղլայարաղ զէմինի ըսլատըըրար·
աղէզ պապալարըն զիւիմինճէ չօղ տէ-
ֆա օ մաղարա իչինտէ մէլէքլէր վէ Վրիա-
տոս էֆէնտիմիզ տանի ազիզէյի կէօրմէյէ
կէլիպ թէսէլլի էթմիշ տիրլէր: Նէօլիւ-
միւնտէն պիր գաչ կիւն էվվէլ աէմանվի
մէլէքլէրտէն պիր քիլիսէյէ կէօթիւրիւլիւպ
Վրիատոս էֆէնտիմիզին ազիզ թէնինի ալ-
ատգտան սօնրա վաք րուհինի հատրէթ
չէքտիյի կէօյլիւ ուսթաալընըն էլինէ թէս-
լիմ էթտի:

Ա Պ Ր Ի Լ 14

Ս Ո Ւ Ր Բ Ը Ր Դ Ո Ն

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՈՐՄԱԴԱՆ, ՍԱՅԻՆ

ՎԷ ԲԵՆԻԱՄԻՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳ

Ը՛ՐԴՈՆ եախօտ Օտա, պիրինճի Յազկերտ
աթէշփէրէսթ փատիշահընն վագթինտէ ա-
ճէմիսթան թարաֆլարընտա պիր ֆազի-
լէթ սահիպի եպիսկոպոս ուտուս. պու ազիզ

Ալլահ աշդրյալ թուխթուշուպ Ա.ճէմլէրին ամէնշանէսինի եագրպ խարտպ էթտի։ Փատիշահ զազապա կէլիպ ամէնշանէյի եէնիտէն եափսըն տէյի Ա.բդայա էմր էթտիյինտէ սէօզիւնիւ տինլէմէտի, հաթթա օնլարըն թափտըղը ալլահլար եալանճը վէ ուամթալարը շէյթան օլմասընը իսպաթ էտիպ մասխարա էթտի։ Փատիշահ պու սէօզլէրէ ինձիալ էտիպ ազիզի կէօզիւ էօնիւնտէ էօլտիւրթտիւքտէն սօնրա քրիսթիյանլարա գարշը պիր գաթի զուլմ չըգարըպ չօզուննու նահատակ էթտի. վէ պու ազիզլէրին արտասընտա մէմուհլարընը ատը պուննլար տրը։

ՈՒՐՋՈՒՆ. Յաղկերտ պու ազիզէ Քրիստոսու ինքեար էթ տէյի զօր էթտիյինտէ, Սուվլթանըմ, խըզմէթքեարլարընտան պիրի, սէնի փատիշահը վէ սահիպի օլմասընը ինքեար էթաէ, գաթլէ մուսթէհզադ օլմազմը. կէօյլէր փատիշահընն գուլույում, նասըլ սահիպիմի վէ եարատըճըմը ինքեար էտէպիլիրիմ տէտիյինտէ, փատիշահ խէճիլ օլուպ ազիզի մանաըպընտան ապլ էթտի վէ տէվէլէր գաթտարընը կիւթմէյէ եօլլատը։ Սօնրա ինձէ քէթէն պէզինտէն պիր կիւզել կէօմլէք եօլլայրպ, իլք պիւյիւքլիյինու խաթրընա կէթիր, պիր փագիր տիւրկեր էվլատը Յիսուսու պըրագ տա՝ կէլ ղայպ էթտիյին մանաըպը ա՛լ վէ տիւնեանընն սէփտասընը չըգար տէյի ազիզէ թէքլիֆ էթտի, վէ լաքին Ա.րմղան հէտիյէսինի ըէատ էտիպ՝ կէօմլէյի եըրթընճա՝ Յաղկերտ էօ-

քէլէնիպ ճէլլատ եօլլատը վէ պաշլընը քէսթիրտի։

ՍԱՑԻՆ· Յաղկերտ պու ազիզի էօրֆ վէ վատ իլէ չէնտի մեգհէպինէ տէօնտիւրէ-մէտիյինտէ եանընտա պուլունան սայրսըզ խըզմէթքեարլարընը ալըպ իչլէրինտէն էն էտնասընը վէ ֆէնասընը իւզէրինէ նազըր թայեին էթտի, վէ էհլինի տախի էթպատալարընտան պիրինէ վէրտի։ Սային Քրիստոսուն խաթրը իչին շազ եիւրէյլէ պու րէզալէթէ թէհամմիւլ էտիպ էօլիւմիւնէտէք օնու վազ վէ իզրար էթմէտէն վազ կէլմէտի։

ՒՆՆԻԱՐԻՆ· Պու ազիզ ատրկաւազ վէ Րուհուլլահլա մէմլու օլուպ աերպէսթ Քրիստոսու վազ էթտիյի իչին աթէշփէրէսթէլերտէն թուրթուլուպ չօզ քիւթէք եէտիքտէն-սօնրա զընտաննա ատըլտը վէ իքի սէնէ միդտարի օրատտա գալտը։ Քիւչիւք թէօդոս գրալըն էլչիլէրի Յաղկերտէ կէլտիքլէրինտէ Ռենիատինին ազատէլիյի իչին րէճա էթտիլէր, օ տախի րէճալարընտա պինայէն՝ Ղէմլէրտէն քիմսէյի քրիսթիյանլըղա տէօնտիւրմէյէճէյինէ Ռենիատին ատրկաւազ պիր էլեազըտը վէրիրսէ՝ րէճանըզ գապուլ օլուր տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ, ազիզ տէօնիւպ՝ Ղլահըն լութֆունու մէն էտիպ մալընը ատզլայան խըզմէքեար միալի ազապ չէքմէք միւհալ գապիլինտէն տիր տէյէրէք, րիզա վէրմէտի։ Ղզ ճիւմլէ փատիշահ էլչիլէրինին խաթրը իչին գօյ վէրտի, վէ ազիզ եինէ վազ վէրիպ չօղունու տօղ-

րու տինէ չէվլերտիյի տույուլտուղունտա թէքրար թուլթտուլար վէ էլլէրինին այագ-լարընըն թըրնագլարընա սիվըի գամըշլար ասգուպ սէլ կիպի գան ագրթտըլար, վէ պունա տաիր ակեր էզիյէթլէրտէն ասնրա Նֆէնտիմիզին 418 սէնէտինտէ էօլտիւր-տիւլէր։

ԱՊՐԻԼ 15

ՍՈՒՐԲ ՓԱՆԳՐԱՏԻՈՄ

Պու ազիզ Ֆրիճիա էյալէթինտէ օ-ճագզատէ ամթալարտան տիւնեայա կէլ-տի, վէ քիւչիւք եաշընտա իքէն ամթա-լարը էօլիւպ քէնտի էօյսիւզ գալտը։ Պոիսկղետիանոս գրալըն սէվկիլիւսիւ Վէտօնիոս փէտէրի՝ էօմրիւնիւն ասն կիւն-լէրինտէ էվլատընը պիրատէրինէ թէսլիմ էտիպ չօճուղուն թէրպիյէսինէ էյի մու-գայեէտ օլսուն վէ միրասընը տախի գայըր-սըն տէյի ըսմարլատը։ Վէնտի էօլիւք-տէն սօնրա ամուճատը Պոմոնեսիոս գար-տաշընըն վասիյէթինէ մէպնի չօճուղու եանընա ալտը վէ քէնտի էվլատը նա-զարէյլա պագըպ հէր իգթիզասընը գայը-րըրտը։ Պիր գաչ սէնէ սօնրա գարտա-շընըն չօճուղա պըրագտըղը միւլքլէրի կէօ-րիւպ թէֆթիշ էթմէ իչին Օսմայա կիթ-տի, վէ օ էանալէրտէ օրատա քրիսթիյան-լարա գարշը պիր քէսքին իգթիհսատ չը-գըպ չօղունու զալիմանէ իսքէնճէլէրլէ էօլ-

տիւրիւրիտիլէը ։ Պ՝իտնեսիոսուն օթուր-
տուղու սօղագատա վ՛ագթին սրբազան փա-
փը կիզւի պիր էվտէ օթուրմուշուտու ։ Պու
ազիզին ֆազուլէթի հադգընատա նէ գատար
չօգ շէյ իլելթմիշլիխյսէ տէ եինէ կիտիպ
կէօրիւշմէյէ ճէսարէթ էտէմէզ իտի,
անճագ քրիսթիյանլարըն թուրթատու-
ղու եօլու վէ տինլէրի իչին նահադգ եէրէ
չէքտիքլէրի իսքէնճէլէրի կէօրտիւյիւնտէ
մուհապպէթի արթտը վէ քէնտի մէզ-
հէպինտէն իքրահ էթմէյէ պաշլատը ։ Պիր
կիւն զայրի սապը էտէմէյիպ տահա էյի
վուգուֆ օլմազ իչին կիզլիճէ սրբազան
Ռահանայապետէ վարտը վէ տին իւզե-
րինէ սէօզ աչըպ արզիւսինի պէյան էթտի,
վէ եիրմի կիւն եէյէնի փանդրատիոս իլէ
պէրապէր քրիսթիյանա միւթէալլիգ թա-
լիմաթը էօյրէնտիքտէն սօնրա վաֆթիզ
տահի օլտուղար ։

Ընդուլէրինէ եէթիշտիքլէրի իչին գալպ-
լէրինտէքի տույտուգլարը մէսրուրիյէթի
թարիֆ վէ թահսիֆիֆ էթմէք միւհալ դա-
պիլինտէն տիր · իքիսի պիրտէն հէմէն թա-
նըյըպ սէվտիքլէրի Ռրիստոսուն խաթրը
իչին գանլարընը տէօքմէք հէվէսիլէ դրա-
լըն հուզուրինէ վարըպ քրիսթիյան օլմա-
լարընը տույուրմագ իսթէտիլէրսէ տէ՝
սուրը հայրապետ իզն վէրմէյիպ քէնտի
թահթը սէօզլէրի վէ էյի իպրէթլէրիյլէ
չօգ տինսիզլէրի քրիսթիյան տինինէ չէ-
վիրտիլէր, վէ ֆագըր վէ ըէնճիտէ իչին-
տէ պուլունանլարա մալլարընը տաղըտըպ

թէսէլի էթաիլէր: Ալլահ ազիմիշշան հազրէթլէրի Վիհանեսիոսուն մուհապպէթինէ պէտէլէն էճրինի վէրմէ իչին պիր սէնէ սոնրա էօլիւմ եօլլայրպ ճէննէթինէ ալտը, վէ էօլմէսինատէն էվվէլ եէյէնի փանգրատիոսու եանընա չաղըրըպ թանըյրպ իպրար էթաիյի տինատէ գաւմի վէ միւհքէմ տուրմաղա թէքրար թէքրար աղզընատան սէօզ ալտը: Պու թարիհ իւզրէ փանգրատիոս քէնատի պաշընա գալտըղընուա տահա զիատէ իսպատէթ վէ սատագաթի թալիմաթլարընա մէշղուլ օլուրուտու, վէ տահա օն սէօրթ եաշընատա իքէն դրալ թարաֆընատան եօլլանըլմըշ չատատարըն էլինէ տիւշիւպ դրալըն հուդուրինէ կէօմիւրիւլտիւ: Պրալ թաթլըղլա ավլայապիլմէ իչին, կէլ օղուլ կէնճլիյինէ զրյմա, քրիսթիյանլարըն եաղանճը վէ թէճնիս սէօզլէրինէ գափրըմա, վէտէրին ատամթուտ օլմատայրտար շիմատիյէտէք սէնի սէ օղ պիր տինսիզլէր կիպի էօլտիւրմիւշիտիմ, վէ լաքին օնու սէվտիյիմատէն սոնա զրյմատարմ, կէլ շու եէնի գապուլ էթտիյին եալանճը մէզհէպի պըրատգատա, ալլահ յարըմընդա դուրսան ատն սէյի թէքլիֆ էթտիյինատէ, փանգրատիոս պիփէրվա, Խայր էֆէնատիմ, քրիսթիյանլար պէնի այարթմամըշտըրըլար, ատղրու տինի կէրչէք Ալլահըն եարտըմը վէ ֆիքրիմէ պուլուսպ եալանճը վէ սահթէ ալլահ յարընդըղը րէտտա էթտիմ, վէ պու ազիզ տինիմին խաթըր իչին էօլիւմ տահի զու-

հուր էտէձէք օլաա շազլըլըա գապուլ էթ-
մէյէ հազըրըմ ատյի ճէվապ վէրտի։
Պ֊րալ պու մէէմուլ էթմէթիյի ազիլ սէօզ-
լէրի փանգրատիոսատան իշլէթիյինատ ին-
ֆիալ էտիպ իսքէնճէ տախի վէրմէք իս-
թէմիյոր տէ՝ պիր նէվճիւվանատան մատ-
խարէ օլունմամատ իշին չափուճագ Ա֊վրէ-
լիա սօգաղընա կէօթիւրիւպ օրատա պա-
շընը քէսմէյէ էմր էթտի։ Ընդիդ պու շազ
օլաճագ խապէրի տույտուղունատա քէն-
տիյի տախի ախէր ատվկիւլիւէրինին սրրա-
սընա գապուլ էթմէսի իշին Ա֊լահա թէ-
շէքքիւր օլտու վէ Ա֊ֆէնտիմիզին 302 սէ-
նէսինատ գաթլ օլունտու, վէ թէնինի
կիղլիճէ Օթթավիա իամինատ պիր զա-
հիատ գատըն չալըպ տէֆն էթտի։

Ա Պ Ր Ի Լ 16

ՍՐՐՈՒՀԻ ԸՆՈՅՇ.

ԵԱԽՕՏ ԱՆԻՍԻՍԱ ԿՈՅՍ

Վ֊ՐՈՒՍԹԻՅԱՆԱԼԱՐԸՆ պաշ խաախիմի Ա֊ա-
քսիմիանտս գրալըն տէվլէթի էյէսինատ
Սէլանիք շէհրինատ Ընիւսիա նահինատ
պիր զահիատ վէ ֆազուլէթ սահիպի պիքր
վարըտը։ Պու ապիգէ մալտար ամթալար-
տան տիւնեայա կէլիպ օնլարըն վազթըն-
տան էվվէլ էօլտիւքլէրինատ հատտըզ
վարիյէթլէր սահիպի օլտու։ Պու զատար
մալ արտարնատա՝ թա քիւչիւք շազընատան
պէրի հահնահյի բուհանի թալիմաթը վէ

ղայրէթի ղայպ էթմէմէ միւսահազասըլա ճէմի մալընը ֆուգարէլէրէ վէ զարուրէթ իչինտէ պուլունանլարա թէվզի էթմէյէ գարար վէրտի։ Պահպուսլարը կէօրիւպ թէսէլլի էթմէ իչին պիղզաթ զընտանլարա վարըրըտը, խաամէլէրի գայըրըը վէ Ռրիատոսուն խաթըը իչին չիպլադլարը կկյատիրիր իտի։ Պու կիունէ վարիյէթինի խայր ամէլլէրէ սարֆ էթտիքտէն սօնրա քէնտիսի պիր էվճիյէղ իչինէ չէքիլիպ ֆագիրանէ եաշարըտը, վէ կիւնտուզ չալըշարագ վէ կէճէ տուսուտա վէ թէֆէքքիւրլէրտէ վագթընը կէչիրէրէք Ալլահա խըզմէթ էտէրիտի. ույդուսու տանի փէքազ վէ չօղ ատֆա ատօշէք եէրինէ գուրու եէր իւզէրինէ եաթարըտը։ Ընզիսի՝ տիւնեատան գուրթուլուպ ճէննէթէ վարմադըտը, վէ օլ պապատ Ալլահ քէնտիյէ տանի մարտիրոսլուզ լութֆու վէրսին տէյի շէպիրուզ տուա էտէրիտի։

Պիր կիւն տուա էտէր իքէն աչմավի մէլէք կէօրիւնիւպ արզիսիւ եագընլարտա եէրինէ վարագաղընըն խապէրինի վէրիպ ղայպ օլտու, վէ Ընիսիա տահա զիատէ բուհանի թէֆէքքիւրլէրէ մէշղուլ օլուպ վարագաղը եօլուն հազըրլըղընը կէօրիւրիւտիւ։ Պու բուհանի խիւլեաղէր իլէ գալպի թահրիք օլուպ պիր կիւն քիլիսէյէ կիրտիյինտէ ափանարագ գրաղ թաիֆէսինտէն պիրիսի գարշըսընա չըգրուպ՝ ազիզէնին եաընընա վարմագ իսթէտի, վէ Տաւր իլերի վարմա տէյի չաղըրտըղընտա, Ընիսիա իլք

էվվել պու Հայտուտաուն սէսինտէն գօր-
գուպ քէնտինի շաշըրտըյտա տա՝ սօնրա
Ալլահա սրղընըպ հիչ պիր ճէվապ վէրմէ-
տէն եօլունա կիթտի վէ պիքիրլիյինի սազ-
լասըն տէյի տուա էթտի: Լաքին էհլի
հէվա սուրէթտիզ տէլի գանըլը ազիզէնին
էնսէսինտէն գօշուպ թէքբար, Տո՛ւր, նէ՞-
րէյէ կիտիյօրսուն տէյի չաղըրտըղընտա,
Ընիւսիա եիւզիւնէ խաչ նիշանը էտիպ
թէքբար պէ թէքբար Ալլահըն վէ ազիզ
պիքր Մէրեէմին եարտըմընը տիլէտիքտէն
սօնրա՝ Յիսուս Քրիստոսուն ճարիյէսիյիմ
վէ քիլիսէյէ կիտէյօրում տէյի ճէվապ
վէրտի: Տէլի գանըլը պուննու իշիթտիյին-
տէ, պըրագմամ քի օրայա կիտէսին, կէլ
ալահլարըմըզա գուրպան սուն տէյիպ իւ-
զէրինէ էլ աթտը վէ պաշընտան եաշմա-
ղընը սրայրըպ պաշգա կիզի մահալէ կէօ-
թիւրմէք իսթէրիտի: Ընիւսիա գապիլը
գուվվէթի իւզէրէ զալիմ գարշը գօյուպ
եիւզիւնէ թիւքիւրտիւ, վէ երգըլ շուն-
տան շէյթան, Յիսուս Քրիստոս Ուֆէն-
տիմիզէն գազէպինի ալաճագսըն տէտիյին-
տէ՝ տէլի գանըլը գուտուրուպ գըլըճընը
սրայրտա վէ ազիզէնին կէօքսիւնէ տալ-
տըրտը: Պու մինվալ իւզէրէ Ալլահըն ճա-
րիյէտի Ընիւսիա սէվտիյի Քրիստոսուն
ուղրունա գանընը տէօքէրէք հասրէթ չէք-
տիյի կէօյլէր ճէննէթինէ նայլ օլտու:

Ա Պ Ր Ի Լ 17

Ս Ո Ւ Ր Բ Ս Ա Ր Ք Ա Տ

ՆԱՀԱՏԱԿ

Իւդ Ումոտ նամինամէ Ուրմինի փատիշահընըն օղլու Ամբատ Ուֆէնտիմիզին 890 թարիխինամէ թախթէ ճիւլուս էտիպ պաշընա թաճ պաղլատը։ Պու ազիզ՝ հէմշէհրիլէրինամէն վէ եապանճըլարատան չէքտիյի զահմէթլէրի Ումահա սունուպ տուվայլա հէր իսթիւլը մէքա ու մէն էթմէյէ վէ պօղուշմուշլարը պիրի պիրլէրիյլէ պարըշթըրմայա չալըշըը վէ քրիսթիյանլարըն տինինի վէ հապդընը ախեր տինսիզլէրին էօնիւնամէ հրճղ էտիպ գօրումայա մուգայեէտ օլուրուտու։ Ումուսուճ միւպաշիր ազիզին իւզէրինէ ճէնք աչըպ կապուտ գալէսինի մուհասէրէյէ ալտընընտա՝ ազիզ սըղըյա կիրտի, վէ քէնտի ատպէպի իչին չօգ քրիսթիյանլարըն գան տէօքմէսինի կէօրտիւյիւնամէ՝ սատրգ վէ մուհապպէթլի չօպան միսլի սիւրիւսիւ իւզէրինէ քէնտիյի գօյուպ՝ Ո՛էմիամէթըմ էօլմէտէն իսէ պէնիմ էլէ սիւշմէմ տահա եէյ տիր տէյիպ խասմինին էլինէ թէսլիմ օլտու։ Ումուսուճ իւդ իպթա մուհապպէթ կէօսթէրիպ իսթէտիյինի էթմէյէ իչն վէրտի, վէ լաքին ոօնրա ճէնն իլէ թուրթուպ Ումուին շէհրինամէ գարանլը զընտանա գօտու, վէ սուսուղ էքմէքսիզ սապլայըպ՝ տինինի ինքեար էթմէյէ զօր էտերիտի։

պունունալա հաղգընաան կելէմէխյինաէ գէնճիրէ վուրուպ պիլէսինճէ Գողճն էյալէթինէ կէօթիւրաիւ վէ իւզէրինէ միւպաշիրլէր Թայեին էաիպ տինինի ինքեար էթաիրմէյէ չալըշըրսը։ Վ֊ էլաքին Ալլահըն գուլու Ամբատ տինինաէ գալի տուրուպ հիչ պիր Թիւրլիւ Թէքլիֆլէրինէ մէյլ վէրմէմիքաէն ասնրա, օնլարըն ասխաԹէ մէգհէպլէրինի աէ եիւգիւնէ վուրուրատու. վէ պիր տէֆա Թէպոիլ զընաանաա կելէն քահանաաան Քրիաաոս էֆէնաիմիզին ազիզ Թէնինի աէ ալըպ ասհա տինինաէ մէԹանէթ պուլսոու։ Միւպաշիրլէր Գոուասուֆսուն էմրի իւզրէ ազիզ փատիշահա Թիւրլիւ էզիյէԹլէր վէրմիքաէն ասնրա եաղլըզընը չըգարըպ ազզընա Թըգաարլար, վէ պաշը իւզէրինէ ազըր ազըր եիւքլէր գոյուպ օն քիչի ազիզի պօղմազ իչին չապալարըարլար, վէ ախէր Թէհամմիւլ օլունմայաճագ իաքէնճէլէրաէն ասնրա պաշընը քէսիպ Թէնինի Գուին չէհրինաէ խաչա կէրաիլէր։

Ա Պ Ր Ի Լ 18

ՍՈՒՐԲ ԵՊՈՊՈՆԻՈՍ

Վ Կ Ա Ց

ՀՈՎԱՒՄ վէ զուլմքեար Մարկոս Ալբեզիոս գրալըն էօլիւմիւնաէն ասնրա եէրինէ օղլու Կոմոդոս ճիւլուս էաիպ՝ քրիսԹիյանլարա օլան զուլմու մէքս ու մին էԹ֊

տիքաէն ասնրա, տինլէրինին տախի շէրէֆ պուլուպ եայըլմասընա չօգ եարտըմ էթ-տի: Օլ ճիհէթտէն քրիսթիյանլար եէվ-միյէն չօղալըպ ալէմէ էյի իպրէթ վէրիրի-տիլէր: Տէօնէնլէրինին արասընտան չօղու-տա գէննկինի վէ քիշիզատէ ատէմլէր իտի-լէր, վէ հէվիսինտէն իլմ վէ իթիպար պապընտա մէմտուհու սուրը Ա.պողոնիոս օլտու: Բուհանի քիթապլարը օգույուպ՝ տինտար քիշիլէր իլէ վէ ալէլխուսուս Ալէվ-թէրիոս սրբազան քահանայապետ իլէ կէօ-րիւշիպ սէօյլէշմէսի քէնտիյէ ճէննէթ եօ-լունու աչտը վէ փուլթփէրէսթ մէզհէ-պինին մէալարդ շէյ օլտուղունու անլայըպ կէրի չէ.քիլտի, վէ տօղրու քիլիսէ էվլատ-լարընըն սրբատընա կիրտի: Ա՝ տաֆթիդ օլ-տուգտան սօնրա քրիսթիյան տինինէ տաիր ֆաղուլէթ վէ իպատէթ թալիմատընա մէղղուլ օլուպ իճրատընը էտէրիտի: Ա՛էմի քրիսթիյանլարը տիւշմանլարը էլինտէն հրճղ էտէրիտի, վէ պիր նամտար Ռոմալը միւշիրին պէօյլէ ափանտըդ տէօնմէտի չօ-ղունու տախի պիհուտէ մէղհէպլէրինի րէտտ էտիպ՝ տօղրու վէ մուհափազէթլի քիլիսէի շէրիֆէ տէօնտիւրմէյէ սէպէպ օլմուշ տուր:

Ա՛էլուն շէյթան քրիսթիյանլարըն պու կիուննէ իլէրի կիթմէսինի չէքէմէյիպ՝ Սեւե-րոս իսմինտէ պիր նէֆէրին էլիյլէ Ռ.պո-ղոնիոսուն էվվէլ փուլթփէրէսթ օլուպ տա սօնրա քրիսթիյան օլմասընը պէրէննիոս հաքիմէ տույուրտու: Գրալըն թէմ-

պիհի վէ ֆէրմանը իւզրէ քրիսթիյան օլ-
մա գապահաթը իչին խապէր վէրէն ղամ-
մազը հաքիմ էօլտիւրէպիլէրիտի, լաքին
ո խապէր վէրիլտիքտէն սօնրա թէֆ-
թիշինի էտիպ՝ ճէզասընը վէրմէ թէմպի-
հինէ տահա զիատէ միւթի օլուպ՝ եէնի
գապուլ էթտիյի տինի պրոտեսթայա, վէ
պրոտեսթաընըղը հալտէ մալընտան վէ էօմ-
րիւնտէն օլմազա հազըրլանմայը Ա.պողո-
նիոսա տույ էթտի, վէ թէքլիֆի գապուլ
օլունմատըղընտա րիճալ քիպար հուզու-
րինտէ տինինի իգրար էթմէյէ տավէթ էթ-
տի: Ցնիլ հազիգա Ա.պողոնիոսա պուննտան
զիատէ մագպուլ թէքլիֆ օլմազըտը:
Պու խապէրի ալտըղընտա տավէթ եէրի-
նէ վարըպ հաքիմին վէ քէնտի փայէ վէ
մանսըպ արզատաշլարընըն հուզուրինտէ
քրիսթիյանլարըն տինինէ գարշը օլան ղու-
մու միւֆտասալէն կէօսթէրտի, փուրթիէ-
րէսթլէրին քէօրլիւյիւնիւ թիւրլիւ էօրնէք-
լեր իլէ իսպաթ էթտի, վէ քէնտինին պու
ազիզ տին հադդընա էօլիւմէ պիլէ հազըր
օլմասընը անլաթտը: Պերննիոս պու սէօզ-
լերէ գարշը գօյամայրպ՝ պաշգասը տա
տէօնմէսինի տէյի, Այէր քրիսթիյան տի-
նինի ինքեար էտիպ էվվէլքի տինինէ տէօն-
մէզսէն պիլէսին քի սէնի ազատ էտէմէմ,
կէլ շուրայա թօփ օլմուշ աղալարընը հու-
ղուրինտէ, տուրէթա օլտուն, քրիսթիյան
օլմանը ինքեար էթ տէ, էօմրիւնտէն օլմա
տէյի նասիհաթ էտինճէ՝ Ա.լլահընը պէհա-
տը գուլտա՝ հիչ գօրգմայրպ՝ Շ.իմոիյէ

գաւառ տէտիքլէրիմի իշխեիպ տէ եինէ տինիմի ինքեար էթմէ լաֆզըն վագըա չօդ թէաճճիւպ օլունաճագ շէյ տիր. սէօզլէրիմին կէրչէքլիյինի գանըմլա տաճի իսպաթ էթմէյէ չօգտան պէրի հաղըրլանմըշըմ, օլ պապտէ նէ էտէճէյին վարըսա չափուք էյլէ տէյիպ՝ օտաստա պուլունանլարա քրիստիյան օլմազա նասիհաթ վէրիր իտի:

Պերեննիոս պու սօն սէօզլէրի տէ իշիթմեյինտէ զայըֆ թէտպիրինտէն չէվիրմինին իմքեանը օլմամասընը էյիտէն կէօրիւպ՝ ճէմ օլմուշ տիվան ադալարընըն րէյ ու րիզասըյլա Ընդոնիոսուն սիճիլինի քէտտի, վէ Ընլահըն սաստը գուլու Նֆէնտիմիզին 189 սէնէսինտէ սաթը իլէ գաթէ օլունուպ հասրէթինի չէքտիյի Քրիստոսու կէօյտէ թախթի պաշասընտա կէօրմէյէ նայլ օլսու:

ԱՊՐԻԼ 19

ՍՈՒՐԲ ԳԵՐԱՐԴՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Անձերիսթան բէտուլի իւնվանըյլա մարուֆ սուրբ Գերարդոս Վէնետիկ շէհրինտէ ոյդատէ աթալարտան տօղուպ սուրբ Ստեփիկոսուն պիր մանաստըրը իշինտէ իլմ թահսիլ էթտի վէ ֆազուլէթ պապինտէ թէրթիյէ օլտու: Նաշը քէմալինէ հէթիշտիյինտէ Քրիստոսուն տօղուպ կէտտիկ պիր ադիզ հէրէքէր կէօրմէք արզուսուլէ

գուսան չէրիֆէ կիմեան, վէ ասնրա ամ-
ուէմինան Ա՝ամարիսեան թարաֆընան
կէչիպ վագէին վէ մէմլէքէթին փատի-
շահը սուրբ Սահփանոս իլէ իւնսիյէթ էթ-
ան, վէ օնուն րէճասընա պինայէն պազը
գալան ամինսիզլերի ասզրու ամինէ ասօն-
ամիւմէ իչին օրատա գալար:

Գերարդոս պու խրզմէթի իւհասինէ
ալմասան էվվէլ թէնհայա չէքիլիպ ար-
գատաշլարըյլա պիրլիքտէ տուա, օրուճ
վէ փէրհիզ իլէ Ալլահըն եարտըմընը ա-
լեան, վէ թուխտաճադլարը էլզէմ մահալ-
հաթը թէպէրրիւք էթմէյէ րէճա ու նի-
յազ էյլեան, վէ ասնրա րէհսուլանէ չալը-
շըպ չօղլարընը գօլայլըղլա ազիզ ամինիմիզէ
չէվիրան: () կիւնլէրտէ Ա՝արօշէք եպիս-
կոպոսու էօլմեսինէ քիլիսէ չօպանարզ
գալմըշ ըտը. ազիզ Սահփան փատիշահ
նէ գատար Գերարդոսու օնուն իւզէրինէ
մէմուր էթմէք արզուլէրիսինյա ան՝ ազիզ
ալտազ կէօնիւլլիւ օլսուպ պու ազիմ մէր-
թէպէտէն կէրի չէքիլտի, վէ լաքին ասնրա
Արապան փատիսան տա թէքլիֆ օլուն-
տուղունտա էմրինէ իթաաթ էտիպ պօյն
էյտի: Պու թարիղ իւզրէ եպիսկոպոս
թայեին օլունտուգտան ասնրա տահա
զիատէ ղայրէթի արթըպ փուխփէրէսթ-
լերի վազը վէ նատիհաթըյլա ասօնտիւր-
մէյէ սայիսէլիղ էտէրիտի: Վ է պու
քիլիսէի շէրիֆին հազրընա օլան ճէմի
խրզմէթլէրինտէ ազիզ Պիքիրին եարտը-
մընա կիւվէնիպ օնուն շէֆաաթըյլա հէր

1

արգուսինէ էրմէսինի իգրար էտէրիտի։ Պու պապատէ ճէմիաթի ինտինտէ տախի ազիզ Պիքրին իպատէթինէ շէրէֆ վէրմէ իչին Ա՛արօշ ըրմաղըն եանընտա սուրբ Գէորգ քիլիսէսինին իչինտէ պիր մէսճիտ եափըպ մահսուսէն օնուն իզդէթինէ պիր կիւզէլ խորան գօտու, վէ հէր ան ճէմիաթըյլա օրայա թօփ օլուպ ազիզ Սուլթանընմըզըն խորանը էօնիւնտէ տուա էտիպ օնուն շէֆաաթընը տիլէտիքտէն սօնրա քէնտի բուհանի էվլատլարընը օնուն էվլատը ատտ էտէր իտի։

Խորանը էօնիւնտէ կիւմիւշտէն պիր պուխուրտան գօյուպ կէճէ կիւնտիւզ խօշպուլ քիւնլիւքլէր եապըլըրտը, վէ պու իճատ էթտիյի իպատէթ թալիմնաթլարը հիչ պիր վէճհ իլէ մէն օլմասըն տէյի՝ նէվպէթ իլէ իքի քիշի պունուն իտարէսի իչին թայեին էթտի։ Վէ Ա՛աճար թափֆէսի ազիզին ղայրէթիյլէ պիքր Ա՛էրեէմ գալպինտէքի էտինտիյի բիայէթէ պինայէն պօշ եէրէ օնուն իսմի շէրիֆինի ազդընա ալմազ, վէ վաֆէթիզ վազէթինտէ ատընը պիլէ ախեր միլլէթլէր կիպի չօճուղա վէրմէյէ իսթիթտաաթ էթմէզ վէ իսմի շէրիֆի անըլմազ լազըմ կէլտէ, պիզիմ Սուլթանընմըզ տէյի թափիր էտէրլէր վէ բիայէթէն պաշլարընը էյիպ տիզ չէօքէրլէր։

Պունտան գաթի նազար ճուգարէլէրի վէ սէֆիլլէրի փէտէրանէ գայըրըրտը. չօգ տէֆա խասէթէլէրի էվինէ կէթիրիպ քէնտի եաթաղընտա ույուտուրտու. վէ

ան|ալարքն խըզմէթինաէն պագը գալան վազ-
թինի տուատա վէ թէֆէ.ք.քիւրէրատէ կէ-
չիրիր իտի. ույգու տախի ույուսմագ իգ-
թիզա էթաէ գուրու թօփրագ իւզէրի-
նէ եաթըպ թէնինէ ճիւզի բահաթլըգ
վէրտիքատէն աօնրա թէքբար չալըշմա-
ղա գալգարըտը: Ասուրբ Ասեփան փատի-
շահըն էօլիւմիւնատէն աօնրա եէրինէ Աւլօն
իսմինատէ պիր զաատ կէչիպ եէյէնինի փա-
տիշահլըգատան գօվատու, վէ ճէմի ճէմիա-
թա քէնտիյի թանըյրպ միւթի օլմույա
զօր էթատի, վէ սալճինին թարաճընը
թուրթանլարըն չօղունու թիւրլիւ ուսուլ-
լար իլէ նէճի էթատի: Պու զալիմ ճէպրէն
զապթ էթատիյի տէվլէթատէ միւտիմ գօր-
գուսուզ գալմադ իչին քէնտիյէ թագ
գօսուն տէյի Գէրարդոսա իպրամ էթատի-
յինտէ ազիզ պօրճու իւզրէ դատահա-
թընը եիւզիւնէ վուրուպ՝ փիւշմանն օլմադ-
սան իւչ աչնէ զարճընտա էօլէճէք սին տէ-
յիպ թէքլիճինի բէտա էթատի. ճիվ վատը
ազիզին փէյղամպէրլիյի իւզրէ զալիմ էօլ-
տիւ, վէ ճէպպարըն եէրինէ եէյէնի պատ-
րոս ճիւլուա էթատի վէ մէրհումանան գիտ-
տէ ճէմիաթընա զուվմ էթատիյինատ՝ պիր
գաչ քիչի կիզիւ իթթիֆագ էտիպ
թախթատան աշագը ալտրատ վի կէօդիւնիւ
ցտուլար: Ընուն եէրինէ ատուրբ Ասեփա-
նոսուն ամուճատը Ընդրէտա կէչտի, վէ
էվվէլքի զուհուզ էտէն իսթիլալ վատի-
լարընտա տինսիզլէր պիր ազ բուխատի վէ
ճուբատաթ պուլտուգլարը իչին գրիսթո-

յանկարա գարշը գալգտրգլարընաա, փաթիշահըն եէթիշիր գուվվէթի օլմայրպ էօննիւնիւ ալամասը: Սուրբ Վերարդոս՝ փաթիշահլա պու մատաէ իւզէրինէ աէօյլէշմէ իչին պիր գաչ եպիսկոպոսա պիրլիքաէ պաւսիմ շէնդրինէ կիթաի, վէ քրիսթիյանկարա հիմայէթ էթմէյէ արզուհալ վէրաի:

Օրատան տէօնտիւյիւնաէ պիր կիւն պատարագատան սօնրա էրթէսի կիւն Քրիստոսուն ուղրունա արգատուշկարըյըա պիրլիքաէ գան տէօքէճէյինի փէշինն աէօյլէտի: Ա ադրա էրթէսի կիւն եօլտա կիտեր իքէն փուխփէրէսթլէր՝ Վերարդոս պիղի փատիշահա կէչմիշ տիր տէյէրէք տուզագ գուրտուլար, վէ ադիզին արապասը եագլաշտըղընաա հէմէն պիրտէն օրթայա չըգրպ թաշա թուխտուլար վէ սօնրա արապայը տէվիրիպ ադիզլէրի այագլարը ալընա ալըպ թէփէլէրիտիլէր: Պիր թագրիպ սուրը Վերարդոս տիզ իւսթինէ կէլիպ Նախատարկաւագ սուրը Ստեփանոս կիպի քէնտիյի էօլտուրէնլէր իչին տուա էթտի, վէ սօնրա պիր խրշա իլէ վուրուլուպ Քրիստոսուն իամինի չաղըրարագ: Ֆէնտիմիզին 1047 աէնէսինտէ փաք րուհինի եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի:

ԱՊՐԻԼ 20

ՍՈՒՐԲ ՓՐԱՆՉԻՍԿՈՍ

ՊԱՒԼԱՑԻ

Ընդ առաջը ազիզներուն հիքեա-
յէսինի նագլ էաէճէլիմիզ սուրբ Փրան-
չիսկոս Քարզ օլունմա իչին Վալապրիա-
սա Նափօլի տէվլէթինաէ պիր քիւչիւք
փալա իամիյլէ մարուֆ շէհիրաէ ծօղմա-
սը սէպէպիյլէ Պաւլայի առը իլէ անըլըր:
Ընդհին ամթալարընըն հալն նէ գառար
ափնեաճա շէրէֆլի վէ մալառար տէյիլսէ
տէ, ֆագուլէթ պապինաէ զայէթ Ընլա-
հըն սէվկիւլհապու օլուպ՝ ալթը սէնէ միգ-
տարի էվլատարդ գալարգտան ածնրա էյէր
օլուրսա սուրբ Փրանչիսկոսուն մանասթը-
րընա տունարդ ահարյլա պիր էվլատ էտի-
նիպ օնա րհայէթէն տարընը Փրանչիսկոս
գօտուլար: Տօղտուղու վագթ էվինն իւզէ-
րինաէ խայլի զէման միւնէվվէր ըշրդ կէօ-
րինիւպ վագթլա չօճուղուն քիլիսէի շէ-
րիֆին հագգընա էաէճէյի ազիմ խըզմէթ-
լերի պէյան էթտի: Ոն իւչ եաշընա
վարտըզընտա ամթալարը չօճուղու փաս-
լայա եագըն սուրբ Մարկոս շէհրինաէ
պուլունան պիր մանասթրըս կէօթիւրիւպ
ահթլարը իճրասը իչին օրատա թէմէք-քիւն
րահիպլէրէ խըզմէթ էթմէյէ վէրմիյէր:
Փրանչիսկոս օլ լահզէտէն պիր սըզը էօմը
կէչէրմէյէ գարար վէրտի վէ Ընլահ թէալա
գուլսունուն շէֆաաթըյլա խայլի միւճի-

գաթլար իշլեմի։ Պիր տէֆա պիւյիւք-
լէրինին սէօզիւնէ իթաաթէն քիլիսէ եա-
նընտա օլան քիւչիւք օտաստան աթէշ
կէթիրմէյէ կիթաի, վէ աթէշի թու-
թաճագ պիր շէյ պուլամատըղընտա էս-
պապըն իչինէ գօտու վէ քէաէրսիզ՝ օլան
մահալինէ եէթիշտիրտի։ Նաշը քէմալի
ժէրթէպէսինէ եէթիշտիյինտէ թէնճա
եէրէ չէքիլտի, վէ ալԹը սէնէ միգտարի
րիյազաթ իւղրէ եաշայըպ տուայլա վէ
թէֆէքքիւր իլէ մէլէք միալի էօմր կէչիր-
տի. եէտիյի գուրու էքմէք վէ իչտիյի
ատատ սույուտու, թաշ վէ գուրու թօփ-
րագ իւզէրինատ եաթար ույուրուտու, վէ
եալընն այագ եիւրիւյիւպ զիյարէթի եէրլէ-
րինէ կիտէրիտի, վէ հէր կիւն թէնինի
գամշըլարըտը։

Պիր գաչ տէլի գանը իպատէթքեար
ճանլար պիր ազիզ քահանայա պիրլիքտէ
Ֆրանչիսկուսուն Հայրան օլաճագ վէ հա-
սէտ չէքիլէճէք էօմրիւն հիքեայէսինի իչի-
տիպ օնուն էմրի վէ գանուունու ալԹրնտա
եաշամա տրզիւսիյլէ օնա կէլտիլէր։ Պուրը
Ֆրանչիսկոս տուայլա Ա.լահըն իրատէթինի
իսթիշարէ էթտիքտէն սօնրա Վօսէնչա
եպիսկոպոսունուն րէյինի ատրտու, վէ
օնուն րիզասըյլա պիր մանաստըրըա քի-
լիսէ եափտը վէ քիլիսէի շէրիֆին իչինտէ
նամտար կրօնքուունուն թէմէլինի գոյուպ՝
թէվապիլէրի Ըադիր ատտ օլունմասընը
տրզուվէտի։ Բահիպլէրին ալէսէվիյէ օլու-
նան իւչ նէզըլէրինտէն պաշգա պիր տէօր-

տիեզերական տախտ իջած էտիպ հէր կիւն պիւյիւք օրուճաա կիպի օրուճ վէ վէրհիզէ եաշամաղա գանուն գօտու։ Անասլըըլար պինա էթտիյի վագէթ թանըը թէալա օնուն շէրէֆինի արթըըպ ատընը չավ էթմէ իչին չօգ մուճիզաթլար իչէմիշ տիր։ Պիր տէֆա եափըճըլար սու եօգ տէյի սօմուրտանըպ տուրտուգ-լարընտա տէյէնէյլէ գայայա վուրուպ սու ապլթտը. պիր իրի գայա փարչասը տաղ-տան եուվարլանըպ մանասլըըը իւզէրինէ կէլէճէյինի կէօրտիւյիւնտէ Տուր ղայրը իլերի կէլմէ տէյի չաղըրտը, վէ թաշ անի վահիտտէ ազիզին սէսինէ միւթի օլուպ տուրտու։ Ալխէր տէֆա պիր մանասլըը թէմէլի գօմաղ իչին Միչիլեայա տավէթ օլունտու, վէ ազիզին նաավլունու էօտէյ-ճէք գատար փարտասը օլմատըղը իչին կէրի պըրագրլտըղընտա, արգասընտան քէրա-քէսինի չըգարտը վէ ճիւզի տուա էթ-տիքտէն սօնրա տէնիզ իւզէրինէ աէրտի, վէ արգատաշըյա պիրլիքտէ իւսթիւնէ չըգըպ սաղ սէլամէթ Քալապրիատան Մի-չիլիա տատասընա կէչտի։

Անասլըըընա տէօնտիւյիւնտէ Ֆրան-չա փատիշահընա կիթմէյէ Օսմա սրբազան Քահանայապետինտէն էմր կէլտի։ Ալօլա չըգմատան էվվել Նափօլի փատիշահըյա կէօրիւշմէք իսթէտի, վէ փատիշահ ազիզի կէօրտիւյիւնտէ ղայրէթինի մէտհ էտիպ ախէր քիլիսէլէր վէ մանասլըըար եափ-մաղ իչին պիր լէհէն տօլու ալթուն վեր-

ան, վէ լաքին Ալլահըն գուլու ինամընը գապուլ էթմէյիպ՝ Արզում ճէմիաթընըն թէրինի վէ գանընը էմնէք տէյիլ ամր տէյէրէք իչինաէն պիր ալթուն ալտը վէ գըրըպ օրթայա ամթուզնաա գան ագմայա պաշլատը. վէ փատիշահ վէ ախէր ըէճալ քիպար մամի գալտըլար: Պունա քէզալնէք ախէր չօգ թիւրլիւ թէաճճիւպ օլունաճագ միւճիզամթլար Բօմաաա տախի իշլէտիքաէն ասնրա հէր վարտըղը եէրտէ քարող վէրէրէք Ֆրանչայա վիւսուլ օլտու: Փատիշահ ագիզի կէօրտիւյիւնաէ գարշըսընա վարըպ մուհապպէթ վէ իւլֆէթ իլէ գապուլ էթտի, վէ մանտամթըլարը պինաաընա եարտըմ էթմէ իչին չըգըն չըգըն ալթունլար սունտու, վէ լաքին Ֆրանչիսկոա՝ Պու ագչալարը ահիպլէրինէ տաղըմ, Ալլահ պանա հալալ ագչա վէրմիշ տիր տէյէրէք պախշիշինի գապուլ էթմէտի: Ասրը Ֆրանչիսկոաուն պու թարղ հարէքէթլէրինաէն փատիշահ ալընաճագ եէրէ՝ ալէյհինէ տահա զիատէ մուհապպէթ պաղլայըպ քէնտի կիրիֆթար օլտուղու խաամէլիքաէն տուտաըլա գուրթարսըն տէյի ըէճա էթտի: Ընզիկ՝ փատիշահըն ըէճասընա մէպնի տուա էթտի, վէ ասնրա հիչ պիր միւդէվվիրլիք էթմէտէն եանընա վարըպ, Ինքենտիմ չօղա վարմազ էօլէճէքսին, Ալլահըն թէապիրի տէօնտէ, գալկինի թէֆթիշ էյլէ, թագսիրաթլարըն իւզէրինէ ափվ տիլէ վէ Ալլահա պարըշմայա պագ տէյի նասիհաթ էթ-

ան: Փառիշահ էվվել էօլիւմ առընը նէ գառար իչինմէք պիլէ իսթէմէզլիախյա
ա՛ ազիզին նասիհաթլարընաան եիւրէք-
լէնիպ արդիւսիւ իւղրէ թէատրիք կէօրմէյէ
պաշլառար, վէ էօլիւմիւնէ գառար եանըն-
տա գալմազա ազիզէ րէճա էթան: Ան-
ճառը գապուլ օլունառ, վէ օտառը եա-
նընտա պիր այրը օտա վէրիպ կէճէ կիւն-
տիւզ բուհանի առւհպէթլէր իլէ վարաճա-
ղը ուզուն եօլուն թէատրիքինի կէօրմէյէ
չալըշըրտը: Կէչմիշ էօմրիւ իւզէրինէ ընդ-
հանրական խոտառլանանք օլառ վէ ախէր
իգթիզա էտէն առւրը խորհուրդլարը ա-
ռէթտէն խարիճ իսպառէթլէ ալարգաան
ասնրա ազիզին էլի իչինառ ճանընը թէա-
լիմ էթան: Փառիշահըն վէգթաթրնառան
ասնրա եէրինէ պէչինճի Կարոլոս ճիւլիւս
էտիպ ազիզի չօգ սէվտի վէ օնուն րէյինի
ատրմառան հիչ պիր շէյ էթմէզ խոր:
Օնուն հազգընա էտինառիյի բիայէթէ պի-
նայէն շահզառէսինին առընը առախ Ֆրան-
չիսկոս գառառ, վէ առվլէթի իչինառ քէն-
տի խարճըլար ազիզին կրօնքառնառան իւչ
մանառաթը պինա էտիպ բառհիպլէր իլէ առլ-
առառառ: Պու ազիզին հէր իշլէտիյի միւ-
ճիզաթլարը պիրէր պիրէր իֆառէ էթմէք
կիւճ շէյ խէ առ՝ իճմալէն պիր գաչընը առա
եազմառազ օլառազ: Ա՞էմի էօնառիւլէր պու
ազիզին էմրինէ միւթի խորէր. վէ ինառա-
նըն գալպինառէն կէչէնի պիլիպ սէօյլէր խոր.
պիր առֆա պիր գաչ քիշի՝ պու պիւյիւ-
ճիւ օլմազառա պու գառառ շէյ էառմէզ

տէյի տիւշիւնտիւքլէրինտէ ազիզ եանլա-
րընա վարըպ ուսլ իլէ գուլագլարընտան
աշաղա Պիւյիւճիւ տէյիլ իմ, Ալլահըն գու-
լույում, տէտի: Ասընը չաղըրըպ տուա-
սընը տիլէյէնլէրին կէօզիւնիւ աչարըտը,
սաղըրլարա իշիմտէյ գուվվէթ վէրիրտի,
թօփալլարը եիւրիւտիւրիւտիւ, վէ պու
գատար միւճիզաթլարա պինայէն ճէմիաթ
ինտինտէ տահա սաղ իքէն Սուրբ իւնվա-
նընյլա՝ սատա օլուննուրտու:

Ասկէր պունա տույիր հէլարկիւն հիք-
մէթլէրտէն սօնրա գուրտուղու կրօնքուն
նէմհէթանտա, Ֆրանչատա, Իսփանեա-
տա վէ Ինգալեատա արթըպ չօղալմա-
սընը սաղըրընտա կէօզիւյլէ կէօրիւպ շազ
օլտու, վէ տօգսան պիր եաշընտա իքէն
ղայրը էօլիւմիւնիւն եադըն օլմասընը ան-
լայըպ հազըրլանմադըգա պաշլատը: Ան-
կատարդ կիւնիւ պիր խաֆիֆ զահիքլըգ
տույուպ եաթադա կիրտի, վէ պիյիւք
փէրշէմպէ կիւնիւ քիլիսէյէ կէօթիւրիւ-
լիւպ՝ միւճրիմ միսալի ուրղան պօղազընտա
խոստովանանք օլուպ Սրբութիւն ալտըգ-
տան սօնրա օտասընտա տէօնտիւ, վէ ճումա
կիւնիւ Քրիստոս էվէնտիմիզին խաչ իւս-
թիւնտէ ճանընը թէսլիմ էթտիյի վագթ
պու ազիզ տախի քէնտի բահիպլէրինէ
գարտաշ մուհափազէթիյլէ եաշամադըգա վէ
գօտուղու գանունլարը էյի թուրթմադըգ
նասիհաթ էթտիքտէն սօնրա Ինգիլտիմի-
զին 1507 սէնէսինտէ էօլտիւ, վէ հասրէթ
շէքտիյի ճէննէթի մէքեանընտա նայլ օլտու:

ԱՊՐԻԼ 21

ՍՈՒՐԲ ԿՈԴՐԱՏՈՍ

ՎԿԱ Ց

Սուրբ կոդրատոս՝ Դեկոս փուլթփէ-
բէսթ գրալըն տէվլէթի էյեամինաէ Իզնի-
միա շէհրինաէ ֆազուլէթ վէ իպատէթ
պապինաէ նամտար քրիսթիյան աութմ
իտի: Օ՛ալիմ գրալըն էմրիյլէ մահպուս
քրիսթիյանլար օնուն թէքլիֆինէ իմ-
թիսալէն ալլահլարա գուրպան սունմա-
տըգլարընտա էօլիւմէ գալթլ օլունուրտու-
լար, վէ տինլէրինի ինքեար էտիպ թէքլի-
ֆինի գապուլ էտէնլէր փայէյէ եէթիշիպ
իթիպար պուլուրուտուլար: Իզնիմիտ շէհ-
րինաէ թէմէքքիւն քրիսթիյանլարըն չօ-
ղու գօրգուլարընտան տաղլարա վէ իզսիզ
եէրլէրէ չէքիլիպ կիզլէնտիլէր, վէ շէհր
ղընտանլարը քրիսթիյանլարլա տօլմուշ-
ուտու: Պու պէհաատը կոդրատոս Ա՛լլա-
հըն մուհաֆազէթիյլէ մէմլու օլուպ՝ շէհր
իչինաէ աերպէսթ կէզտիքտաէն սոնրա զըն-
տան պէքճիսիյլէ տախի իւլքէթ էթտի,
վէ մահպուս քրիսթիյանլարըն եանընա
վարըպ հէր իգթիպա էտէն եէյէճէքլէրինի
կէթիրիր վէ Քրիստոսուն խաթըր իչին
աղըր իսքէնճէլէրէ թէհամմիւլ էթմէյէ
նասիհաթ վէրիրիտի:

Ի՛յալէթ այանը պերէննիոս պիր տէֆա
տիվանտա օթուրուպ մահպուսլարը հու-
զուրինէ կէթիրթտի, վէ պիրեր պիրեր

Հէվիսինին նէրէաէն կէլիպ վէ նէ իչին պուրատա պէօյլէ սէֆիլանէ դալմալարընը թէֆթիշ էթտի: Պուրը Կոդրատոս՝ այա-նըն պու սիւալինի իշիթտիյինտէ խալգը եարըպ՝ Հուզուրինէ վարար վէ մահպուս-լար թարաֆընատան՝ Հէվիսի վէ պէն սախի օնլար իլէ Քրիսթիյան ըմ տէյիպ թիւրլիւ սէօզլէրլէ էթրաֆտա պուլունանլարը քրիսթիյան տինինին տօղրու օլմադընա դանատլըմադա չալըշըրլարը: Ընդինդէն պու թիւրլիւ ճէահէլինի այան կէօրտիւյինտէ թէաճճիւպ էտիպ վարար իլէ ավլադընդ վէ փուխփէրէսթ տինինէ չէվիրմէք իսթէրիտի, լաքին Հիչ պիր թիւրլիւ օլա-մայաճաղընը անլատըղընտա՝ թէքրար վէ թէքրար տէօյտիւրտիւ, վէ ատնրա ախեր քրիսթիյանլարլա պիրլիքտէ զընտանա ապրըպ՝ չանադ չէօմլէք խուրտէլէրի իւզէ-րինէ եաթըրմադա վէ այադլարընը թօմ-րուղա վուրտուգտան ատնրա կէօքսիւնէ պիր ալըր թաշ դօմադա էմր էթտի: Ինէք-րար զընտանտան չըղարտըպ պիլէսինճէ ախեր կիտէճէյի շէհրլէրէ կէօթիւրտիւ վէ օրալարտա տայանըլմադ իւքէնճէլէր-տէն ատնրա ադիզինտահա ապղ վէ տիրի գալ-արդընը կէօրիւնճէ իրշմա կէլիպ՝ շէհիր-տէն տիշարը կէօթիւրիւպ պաշընը քէս-մէյէ էմր էթտի: Ընդահրն ադիզ գուլու սուրը Կոդրատոս Էֆէնտիմիզին 250 ա-նէսինտէ պու ադիմ մարտիրոսլուգ լութ-ֆունա նայլ օլմուշ սուր:

ԱՊՐԻԼ 22

ՍՈՒՐԲ ԸՆԱՆԱԼՄԱՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ի՝ՆԿԻԼԹԵՐԱՑԱՆ Վ՚ԷՆԹԸՐՊՈՒՐԻ եպիս-
կոպոսաւ նամատ Ը՚նաելմոս Վ՚ՓԷՆԱԻՄԻՂԷՆ
1033 թարիխինաէ փիէմՆԹԷաէ ոօղ-
ոու։ Ո՚ամի թապիաԹ՚ընաան Հատաւէն
ղիաաէ ադլէ վէ գուարէԹէ մալիք օլուպ
ճիւղի իլմ թահսիլինաէն ասնրա օն տէօրԹ
եաշընաա իՔէն մանաաԹ՚ըրա կիրմէՔ իս-
թէաի, վէ լաքին աԹաալարընըն գայլ օլ-
մաարղընաա կէրի գալար վէ Ը՚նաելմոաուն
պու շէյ իւգէրինէ եիւրէյի գՔՔ՚ըլըպ ա-
ճՔ՚ընաան աղըր խաաԹէղղէ տիւշաիւ վէ
աաղալըրաա թէՔՔ՚ըար արղիւսինի իճրա էԹ-
մէյէ նիյէԹ գօաու։ Լ՚աքին աաղալարղըն-
աա էվվէլՔի հէվէսինի ղայպ էաիպ տիւննէ-
վի արզուլէր արզաաընաան կիԹաի վէ
ԹուԹաուղու եօղարՔ՚ըյլա աԹաալարընըն
շանընա վէ աԹվարընա ղիւլ վէ չէՔիլ-
մէղ օլաու։ Պունլարաա պինայէն փէաէրի
հադգ իւգՔէ եիւղ չէվիրաիյինաէ Ը՚ն-
աելմոս՝ ղուրպէԹէ կիաէրաէմ ԹէՔՔ՚ըար օ-
նուն գալպինի ճէլպ էաէրիմ միւլահազա-
սՔ՚յա գալգՔ՚ըպ Ֆրանչայա վարաը վէ իւշ
եըլ գաաար օրաաա էյլէնաի։ Օրաաա
հէմշէհՔ՚րիի Լ՚անֆրանՔ՚օնուն իլմ խուաու-
սինաէ խօճալՔ՚ըդ էաիպ տէրա վէրմէսինի ի-
շիԹաիյինաէ աէօնմիւշ աշգլարՔ՚ը ԹէՔՔ՚ըար
ԹուԹուշաու, վէ օնա վարՔ՚ըպ Ք՚էնաիյի

տախի շայիրտլէրի սըրտաբնա գապուլ էթ-
մէյէ ըչճա էթտի։ Ընդհանրէ էրտի-
յինտէ՝ խօվարտտալըղը պիր թարաֆա
պըրտագըպ իլմէ թաւլիպ օլտու վէ ճէմի խո-
ճատաշլարընը հէր խուտուտէ կէչտի վէ
խատթէլիյի վագթինտէ Ալլահա էթտիկի
ահթը խաթըրընա կէթիրիպ թէքրար ի-
ճրատընա մուգայեէտ օլտու։

Ադիրմի եէտի եաշընտա իքէն սուրը Ռե-
նեդիկտոսուն մանատթըրընա կիրիպ էապա-
պընը տէյիշտի, վէ նորընճալըգ վագթը-
նը փէք էյի կէչիրտիքտէն սոնրա աստէթ
իւզրէ ուխտ էտիպ քիւլլիյէն քէնտիսի Ալ-
լահա ճիտտա էթտի։ Իւչ սէնէ միւրու-
րինտէն սոնրա ուսթատը Լանճֆրանքօնուն
եէրինէ օլ մէտրէսէ իւզէրինէ միւպաշիր
վէ նազըր թայեին օլունտու. քէնտիսէն
իլէրի օլանլար նէ գատար ազիզ գըզ-
գանըպ էյրի չէհրէ իլէ պագտարըտալարտա
տա՝ Ադնաելմոս խոշ թապխաթըյլա վէ հա-
զիմ սէօզլէրիյլէ օնլարըտտա գազանտը։ Էր
կիւն օրուճ վէ փէրհիզ թուտուպ նէփ-
սինի հէր խուտուտա իլէ Ալլահընը թէմմիհ-
լէրինէ միւթի էտէր իտի. վէ սրգը կէչիր-
տիյի էօմրունէն թաամ լէզզէթինի պիլէ
ալմազ օլմուշ ուտու. հէր կիւն իլմ վէ
խպատէթի պապինտէ քէնտիյէ հէվալէ օ-
լունմուշ ճանլարտա տէրս վէրիր իտի. խաս-
թէլէրէ զիյարէթէ կիտիպ իզթիզալտարընը
գայըրըրըտտը։ Վէրիտտա էֆէնտիմիզին
խաչէլուէթիւնունա օլան աշգ ու մուհապ-
պէթի սաէթտէն վէ ազլտան խարիճ պիր

չէր տիր. ազիզ պիքր Ա՛երեէմ տախտ ղայէթլէ իպատէթի օլուպ օնուն իզզէթի իչին չօգ բուհանի քիթապլար վէ իլահիլեր ինշա էթմիշ տիր. լէքէսիզ վէ կիւնահըզ համիլէ օլմասը տավասընը իլք տէքա քէնտիսի տիլ վէ եազըյլա իսպաթ էտիպ կէօսթէրտի:

Անասթըը պաշ փափազը էօլտիյիւնտէ իրատէթինէ գարշը Անսելմոս մէրհումանն եէրինէ ինթիխապ օլունտուս. վէ պու մէրթէպէյէ եէթիշտիյի իչին քէնտի ատէթ էթտիյի իպատէթ թալիմաթլարընտան հիչ պիրինի կէրի պըրագմատը. ազիզին ֆազուլէթլի նամի տէօրթ թարաֆա չավ օլմուշ ուտու. փատիշահլար ինտինտէ, ալէքսուսուս իմմումի քիլիսէի շէրիֆին պաշը Գրիգոր սրբազան քահանայապետին հուզուրինտէ չօգ իթիպարը վարըտը: Պու էանալէրտէ իլք խօճասը Անթրպուրի Ա՛ղբեպիսկոպոսու Լանֆրանքօ էօլմուշիւտու. մէրհումանն եէրինէ պիրինի արատըգլարընտա Անկիլթէրրա փատիշահը հիւանի իրատէթիյլէ ազիզ Անսելմոսու օնուն քիւրսիսինէ օթուրթմալտա էմր էթտի, վէ ազիզ՝ փատիշահըն էմրինէ վէ ճէմիաթըն րէճասընա գարշը կէլմէմէ իչին պու խըզմէթի տախտ ուհտէսինէ ալտը:

Պու խըզմէթի արատընտա քիլիսէի շէրիֆին հազգընա էթտիյի հէզարկիւսուն էյլէքլէր տիլ իլէ թատիր օլունմազ, ապուզին ղայրէթի կէճէ վէ կիւնտուզ քէնտի

սիբիւսիւ իւզէրինէ դուրպան օլմաղըմը։ Փաո-
իշահ էվվէլիսի ազիզ Ընսելմոսուն հիմայէթճիսի-
իսէ տէ՝ ասնրա օնուն էն պաշ խասիմի օլուպ հադգ-
ընաան կէլմէ արզիւսինաէ կէզէրիսի։ Վիլիսէյէ մի-
թէալլիգ միւլքիւ էրզադը ճէպրէն մի-
րիյէ ալըպ քէնտիսէն պաշգա քիլիսէ պա-
շը թանըլմասըն տէյի էմր էթտի։ Սուրբ
Ընսելմոս պօրճու իւզրէ պու նահադգ շէ-
յէ գարշը գօյուպ փաոիշահը թէսպիհին-
տէն տէօնտիւրմէյէ չալըշար, վէ լաքին
փաոիշահ ազիզին հադգ սէօզիւնէ գու-
լադ ասաճադ եէրէ էթտիյի շէյլէրի տասի
թահսին էթտին տէյի զօր էթտի. վէ ա-
զիզ՝ հիչ պիր թիւրլիւ գայլ օլմասըղընտա
թարաֆտարլարընըն էլինէյլէ տօսթլարըն-
տան այրըտը, վէ թիւրլիւ ընճիսէլեր
վէրտիքտէն ասնրա, էլլէրինի քէսթի, վէ
հապս միասլի պիր եէրէ գափադըպ միւրա-
տընը թէքմիլ էթտիյէ զօր էթտիրիսի։
Վէ լաքին Ընսելմոս րէյինտէ գալի վէ
միհնքէմ գալըպ քէնտիյէ վաճիպ օլան
պօրճունու էտա էթմէտէն կէրի տուրմա-
տը։ Պու մուհասէթտարալը զուհուրսէթլար
արտընտա ճէմիսէթը գայպ օլմասըն վէ
պէյքի քէնտի եէրինէ պաշգասը կէչէրօ
փաոիշահրն կէօնլիւնիւ ալըր վէ պարըշ
օլուր միւսահադասըյլա Ռօմայա կիթտի, վէ
արքադան-Քահանայապետտէն իսթիքսաբ-
նը տիլէտի։ Արքադան փաոի ազիզին տին
ուղրունտա կէօսթէրտիյի գավիլիյի մէտ
էթտիքտէն ասնրա թէքրար պուլունտու-

զու Մանէատէ տուրմաղա նասիհաթի վէր-
ան վէ Անսելմոս օրտոս տախի Հերեֆո-
կոսլարա գարշը չօգ թիւրլիւ քիլթապլար
եազտըգտան սօնրա՝ քէնտիյէ չօգ իլթի-
պար էթտիքլերի իչին Իոնա կէչտի։ Օրա-
տա իքէն Անկիլթէրա փատիշահը Գու-
լիէլմին ափանըզ աճը էօլիւմլէ էօլմէսինի
իչիտիպ մահզուն օլտու։ Պիր կիւն փա-
տիշահ՝ րէճալ քիպարը վէ ախէր էթպա-
տըլա էյլէնմէ իչին ավա կիլիմիշտի.
ֆրանսըզ Թէվափիլէրինտէն պիրիսի օգու
եայմըշ տուրուր իքէն, զաֆլէթէն ու-
չուպ՝ փատիշահըն եիւրէյինէ ծափլանտը,
վէ չարէսինի արամա էնտէսինտէ իքէն հայ-
գըրտագ էօլտու։ Պու գարա խապէր
տահա Իոնա վուսուլ օլմատան տուրը Ու-
կօն՝ Անսելմոսա վարըպ՝ կէօրտիւյինիւ
նագլ էթտիքտէն սօնրա Շիմալի Գուլիէլմոս
փատիշահ Հուզուրի պարիյէ չըգտը, վէ
շէրիաթը քէսիլիպ էպէտի ճէհէննէմէ
հիւքմ օլունտու, տէտի։

Ա՛էրհուման էէրինէ էվլատը Էնրիկոս
Թախթէ ճիւլտուս էթտիյինտէ պատարընա
զուհուր էտէն միւսիպէթլէ էօլիւմտէն
գօրգտուղու իչին՝ իւք էվվել օնուն գօ-
տուգլարը գանունլարը պօզտու, վէ տուրը
Անսելմոսու Անկիլթէրայա տավէթ էթտի.
լաքին արատը չօգ կէչմէյիպ փէտէրինին
եօլունտու Թուլթուզունտա տուրը Անսել-
մոս Թէքրար Իօմայա կիլիմէյէ մէճպուր
օլտու, վէ սօնրա Իոնա տէօնիւպ օրա-
տա էյլէնտի։ Ա՛էմիաթտան չօղու, ա-

լելևսուսուս փատիշահըն գրզ գարտալը սուրբ Ա՛նսելմոսուն Ինկիլթէրայա տէօնմէսինի արզիւլէտիքլէրինտէ, փատիշահ րէճալարընա եօգ տէյէմէյիպ՝ ազիզին խոթէտիքլէրինի էթմէյէ սէօզ վէրտի, վէ պու շարթլա սուրբ Ա՛նսելմոս թէքրար քէնտի քիւրսիւսինէ ավահէ՝էթտի։ Նուշ սէնէ միգտարի եինէ թատպիր օլունմազ ղայրէթլէ քէնտի ճէմիաթը իչին չալըշտըգտան սոնրա՝ էնճամ եաթտալա տիւշտիւ, վէ պատարագ էտէմէտիյի իչին չօգ տէփա քիլիսէյէ կէօթիւրիւլիւպ Վրիատոսա օլան իպատէթինի իճրա էտէրիտի։ Պու կիւնէ ճիւզի վագթ տոհա եաշատըգտան սոնրա պիւյիւք չարշամպա կիւնիւ ճէմի սուրբ խորհուրդլարը ալտը, վէ թէվպէքքաւ խըրգաաը կիյինիպ գուրու թօփրագ իւղերինէ քէնտիյի գօմայա էմր էթտի վէ օրատա Վրիատոսուն սիատէթլէրինի տիւշինէրէք փաք րուհինի Ա՛լլահա թէսլիմ էթտի։

ԱՊՐԻԼ 23

ՍՈՒՐԲ ԳԻՈՐԳԻ

ՍԷՐԱՍՔԷՐ

Ր՝ուսաց թաիֆէսինտէն շէհիտ իւնվանըյլա ատտ օլունմուշ Ա՛լլահըն սատրգ գուրու սուրբ Գէորգ Գապադովկիայի էյալէթինտէ սօյղատե վէ քրիսթիյան ամթալարտան տիւնեայա կէլիպ՝ զաթինտէ էտինտիկի

գուվվէթի վէ ճիւրաէթի իչլին թաղէ չա-
ղընաա նէֆէր եաղըլմաղա հէվէս էթտի
վէ օրտու իչլինտէ էթտիկի եխլիթլիքլէր
իչլին Վ·իոկղետիանոս գրալըն կէօղիւնէ կի-
րիպ եավաշ եավաշ աէրաապէր փայէտինէ-
տէք եէթիշտի : Վ·էորգուն քրիսթիյան
օլտուղունտան գրալըն խատպերի եօղուտու,
վէ գուրտուղու թէտպիր վէ թէքլիֆ եա-
լընըզ Վ·էորգ աէրաապէրէ գատպուլ օլուն-
մատըղընտա ֆարգընա վարտը : Վ·րալ
մէղքիուր քրիսթիյանլարըն պաշ խասիլի
օլուպ ծնլարըն իամինի վէ տինինի օրթա-
տան գալտըրմաղ իչլին մէշվարիէթ էթտի
վէ միւշքիլէրինին րէյինի ատրտու : Վ·էորգ-
տան մատա րէճալ քիպար՝ գրալըն թարա-
ֆընը թուլթուրար, վէ Վ·էորգա եօգ տէ-
մէսինին սէպէպինի ատրտուգլարընտա, ա-
ղիզ՝ մէրտանէ վէ պիսիկրիա՝ Քրիսթիյան-
լարը մահվ էտէճէք պիր վէսիլէ եօղ տու,
տինլէրի տօղրու վէ թաֆսիրգլարը Ա·լահ
տօղրու, փուլթփէրէսթլէրէ պիր գիյամէտա-
րը տօգանմամըշտըր, տէյի ճէվապ վէր-
տիյինտէ՝ էթրաֆտա պուլունանլար քրի-
տի տախի քրիսթիյան օլմայան տէյի չի-
հէյէ վարըպ՝ պու մաղտուլ խաւլինլէրի պէր
թարաֆ էտիպ տէ գրալըն թէղրիֆինի
գապուլ էյլէ, վէ էօլտիմ մուսիպէտինտէ
քրիսթիյանլարըն թարաֆընըն թուլթու
տէյի էօյիւթ վէրտիլէր : Ո թէղրիստ՝
քրիսթիյանլարըն հադգընա տէգիլինիլէն
շէյլէրին խիլաֆ վէ իճթիհատա օլմայանլար
կէօսթէրտիյինտէ, ճնլար թէղրիստ էյլէր

գրալըն սէօղիւնէ միւթի օլմազսա պու-
լունսուղու ապիմ խըզմէթտէն ազ վէ
գրալըն կէօղիւնտէն չըդըպ սէքիլ օլմա-
սընը անլաթտըլար. լաքին ապիդ՝ հիչ գօրդ-
մայըպ, պու գաւսար ուզաթմագ նէ մուճիպ,
պէն տախի քրիսթիյան ըմ, հադդ պիր
Ալլահա սէճտէ գրլարըմ վէ օնուն խըզմէ-
թինտէն՝ վարլըէթիմիզ էօմրիւմիւ տախի
ղայպ էտէճէք օլսամ եինէ կէրի տուրմամ,
տէյիպ թիւրլիւ հադդ սէօղլէրլէ օնլարըն
մէզհէպինին եալանճը օլմասընը կէօսթեր-
տի, վէ տօղրու քրիսթիյան սինինէ տա-
վէթ էթտի:

Գրալ պու մէմուլ էթմէտիյի քրիս-
թիյանլըգ իգրարընը Գէորգտան իշիթտի-
յինտէ ղաղէպէ կէլիպ՝ ճիլ հալ զինճիրէ
վուրուպ գարանլը զընտանա ալթմաղա էմր
էթտի: Անրթէսի կիւնիւ մահասուսէն թէ-
քէրլէք իւզերինէ սիմըն մընարլար գագըպ
ապիզին իւզերինտէն կէչիրմէյէ պույուրտու:
Ալլահընը պէհտարը գուլու Գէորգ պու տա-
յանըլմազ իսքէնճէ արատընտա սինի
հադդընտա հիչ կէվշէքլիկ կէօսթերմէյիպ
կիւլէր եիւզ վէ տապը իլէ հէր ապընլարը
չէքէրիտի, վէ օ արատա սէմատան՝ Գօրդ-
մա պէն պիլինճէնիմ, մէրտանէլիքլէ ճէնք-
լէշ տէյի սէս կէլիպ՝ գուվվէթի վէրտի,
վէ թէսէլլի էթտի: Պու էզիյէթտէնսօն-
րա թէքրար ապիզի հապսա գօտուրար վէ
օրատա Քրիտոսունն ուղրունա չէքտիքլէ-
րի իչին Ալլահա շիւքր սունուպ օնու մէտհ
էտէր խոխ: Հադդ թարափընտան կէճէ-

լէյն զընտանա պիր մելէք կէլիպ եարալա-
րընա շիֆա վէրտի, վէ տահա չէքիճէյի
խաքէնճէլէրէ տիլիրանէ թէհամմիւլ էթ-
մէյէ գուվվէթ վէրիպ՝ կէօրիւնմէզ օլսու։
Պիր գաչ կիւնտէն սօնրա թէքրար գրա-
լըն հուզուրինէ չըգարտըլար վէ զալիմ՝
ազիզի եարալարընտան պիլթէքմիլ գուր-
թուլմուշ կէօրտիւյիւնտէ թէաճճիպ էտիպ
սիհրպազլըղլա շիֆա պուլմուշ տէմէյէ
պաշլատը, վէ թէքրար վատ վէ թաթլը
սէօզլէր իլէ օնու ավլամաղա վէ ալլահլատա
սէճտէ էթտիրմէյէ ղայրէթ էտէրիտի։
Գրալըն պու սէօզլէրինէ պինայէն Գէորգ
փութլարը կէօրմէք արզուլէտիյինտէ, օ
էնճամ եէնտիմ խիւբեատըլա սուլթանը
վէ ճէմի թէվապիսիյլէ պիրլիքտէ ազիզի
ալըպ փութխանէյէ կէօթիւրտիւ։ Սուրբ
Գէորգ ճիւզի վազթ կէօզիւնիւ կէզտիրիպ
շուրայա պուրայա պազտըզտան սօնրա Ա-
պողն Ալլահըն սուրէթի էօնիւնէ վարտը,
վէ Աէրին վէ կէօյիւն եարատմըշըր Ալլահա
մինասիպ օլան գուրպանը պէնտէն խոթէ-
յէն սէնամիսին տէյի սօրտուգտան սօնրա,
սուրէթին իւզէրինէ պիր խաչ նիշանը էթ-
տիյի կիպի սուրէթ իչինտէ կիղլի շէյթան
ֆիլ հալ հայդըտարագ Ասայր, խայր պէն Ա-
լահ տէյիլ իմ, սէնին թատիտըղըն Ալլահ-
տան ղայրի կէրէչէք ալլահ եօգ տուր տէյի
չաղըրմաղա պաշլատը։ Սուրբ Գէորգ՝ Այէր
ալլահ տէյիլիսէն նաՓսըլ տահա էօնիւմտէ
տուրտույօրսուն տէտիյինտէ՝ իւչ խաթա
պիր գօրգունճ սէս չըգատը վէ սօնրա ալլահ-

լարըն ճէմի սուրէթլէրի վէ միհրապլարը կիւրիւլթիյլէ երգըլտը։ Փութ փափազլարը պունու կէօրտիւքլէրինաէ գուտուրտուլար, վէ գրալ օլան ածախպ հիքմէթ իւզէրինէ մաթ գալտը յաատա՝ եինէ պիւյիւճիւլիւյէ վէրիպ թապիր օլուն մազ խաքէնճէլէրլէ ազիզէ էզկիէթ վէրտի։

Ղօգ բավիլէրին զիւիմինճէ զալիմ Վիոկղեսիանոսուն խըշմընա իլք տէֆա պուազիզ օղրամըշ օլտուղու իչին ախեր քրիսթիյանլարըն տախի կէօզիւնիւ գօրգուլթմա սէպէպիյլէ իֆրաթ չօգ էզկիէթ վէրմիշտիր. վէ լաքին հիչ պիր թիւրլիւ հագըմնատան կէլէմէհիյի հալտէ պաշընը քէսպիպ օրթաատան գալտըրմազա էմր էթտի։ Պու ազիզլէ պէրապէր գաթլ եէրինէ գրալըն Ղէքսանդրէ իամինատ սուլթանը տախի կէօթիւրիւլտիւ։ Պու ազիզէ նէ գաատար տա քրիսթիյան օլմասընը էվվէլ կիզլի սագլամըշտըյաատա, սոնրա հիքմէթ իլէ փուխլարըն սուրէթլէրինին տէվրիլիպ խիւրտ օլմալարընը կէօրտիյիւնտէ, աշքեար վէ հէվիսինին էօնիւնտէ քրիսթիյանլըղընը իգրար էթտի, վէ եօլտա կիտէր իքէն տահա գաթլկեահա վարմատան զըղնէֆէս օլուպ ճանընը թէսլիմ էթտի։ Պու վէսիլէյլէ ախեր տախի չօգ փուխփէրէսթլէր տօղրու տինի թանըյընպ քրիսթիյան օլմուշտուրլար։ Սուրբ Գէորգ գաթլ օլաճագ եէրէ վարտընընտա տիզ իսթիւնտէ պիր ազ տուա էտիպ պու ազիմ մարտիրոսլուգ լութֆունա քէնտիսի

նայլ էթտիյի իչին Ա.լլահա միւթէշէքքիր օլտու, վէ ախէրլէրին հագգընա տուա էտիպ փուլթփէրէսթլէր իւզէրինէ տօղրու տինի թանըմա քէրէմինի վէրսին տէյի եալվարտը, վէ սօնրա քէնտիլիյինտէն պաշընը ճէլլատա սունուպ գաթլ օլունտու: Ա.էսսէվիյէ պու ազիզին սուրէթի զալիմ էժտէր պօղազընտան պիր պիքիրի գուրթարըպ՝ մըզրաղըյլա ճանավարը էօլտիւրմէ շէքլինտէ չէքիլիր. վէ պունուն մանասը՝ ճէհէննէմի էժտէր իլէ մէրտանէ ճէնքլէշիպ Քրիստոսուն եէնի տօղմա ազիզ պիքիր արուսէսի քիլիսէյի խաամինին էլինտէն գուրթարմասը տըր գըյաա՛ օլունուր:

Ա Պ Ր Ի Լ 24

Ս Ո Ւ Ր Բ ՄՈՒ Կ Ա Ե Ս

ՎԷ ՆԱԻՈՒՄ ՄԱՐԳԱՐԷՏԷՐ

Ա՛ԽՔՈՍ մարգարէ Յուդա ազգունտան իլէրի կէլիպ Ա.քայաբ փատիշահըն կէօնլինճէ սէօյլէմէտիյի իչին շահզատէսի Յովբամըն էլինէ թէսլիմ օլունտու: Յովբամ ածլըգ վէ սուսուզլուգլա հապատա ազիզէ չօգ սըգընթը վէ էզիյէթ վէրտիքտէն սօնրա Ա՛խքիասըն փէյղամպէրլիյի իւզրէ Ա.քայաբ ճէնքտէն սաղ կէլմէտիյինտէ ուչուրում եէրտէն աշաղը եուվարլայըպ էօլտիւրտու, վէ եախօտ պազիլէրին զիւխմինճէ սուսը:

՛ՆԱԻՈՒՄ, եախօտ նահում մարգարէ նղկեսա շէհրինտէն վէ Ը.մաւոն ազ-

յունաստան, Նղեկիա փառաւորեալն էյեսային-
ոչ փեյղամպերլիյէ պաշտաւոր։ Պու էանա-
ոչ խորհել ճէմիաթընըն Շամ վիլայէթի-
նէ վէ Ա՛ուսուլա կիտիպ րուճու էաէճէյինի
խապէր վէրսի, վէ Թէսէլլի էֆեսի։ Պու
ազիզ տախի Յոհաննա կիպի Ա՛ուսուլտա
քարոզ վէրսի վէ կիւնահկարընուսան ոչօն-
մէսիքլէրի հալոչ պաշտարընա կէլէճէք
ֆէլաքէթլէրի էվվէլէն՝ սէօյլէսի։ Նա-
ուսմ քէնսի միւլքի Ռեգաբարտա րահաթ
էօմր կէչիրիպ էճէլլիյէ էօլմիւշ տիւր։

ԱՊՐԻԼ 25

ՍՈՒՐՈ ԼԻՈՆ

ՎԿԱ 6

Սուրբ Լէոն բավիլէրին գիւհիմինճէ փա-
թարա շէհրինոչ ոտղուպ Թա քիւչիք
չաղընսան ֆաղուլէթ վէ իպատէթ Թա-
լիմաթընա Թապիպ օլմուշտուռ։ Ֆուգա-
րէճէ էսպաս վէ խարարսան եափունճա
կիյինիպ ազիզ առաքեալլարա միւթապի
էօմր կէչիրմէք արզուսինոչ իսի։ Խոթի-
յարլըղը վազթինոչ գրաչ էմրիյլէ ճէմի
էհալիյի մէմլէքէթին փուԹլարա գուրպան
սունմաղ իչին փուԹխանէլէրէ կիթմէլէրի-
նի կէօրիւպ գալպի մահզուն օլսուռ։ Պու
տիւշիւնճէ իլէ էվոէն չըգըպ փուԹփէ-
րէսթլէրին քէօրլիւյիւ իւզէրինէ ազլայա-
րագ շէհր հիմայէթճիսի սուրբ Պարեգո-
րիոսուն մէզարընա կիթոի վէ խայլի տուա
էթտիքսէն սօնրա էվինէ տէօնտիւ։ Ա՛իւ-

զի սոնրա ուշդուշա տալըպ բուլասընաա պիր ագընթը իչինէ տիւշտիւ, վէ գըլըրտա աուրը Պարեգորիոս տուրմուշ գօրգմատան քէնտիչէ կէլմիչէ տալէթ էտէրիտի: Ա-լանտըգընաա պու բուլա իւգէրինէ խայլի տիւշիւնտիւ, վէ պատէհու գալգըպ թէ-քրար ագիզին թիւրպէսի իւգէրինէ տուա էթմէ իչին կիթմէչէ նիչէթ գօտու: Ղօլ-տա կիթտիչի վագըթ Ցօրթունա ալլահըն փուխանէսի էթրաֆընաա խալգը կէօ-րիպ հայրան օլտու, վէ կէրչէք Ալլահըն իզէթինէ օլան զիւլլին ինթիգամընը ալ-մադ իչին իչէրի կիրիպ միհրապը էօնիւն-տէ եանան գանտիլլէրի գրըտը, վէ սոնրա եօլունա կիթտի: Փուխփէրէսթլէր պու վագրայը կէօրտիւքլէրինտէ աստէթտէն խարիճ գուտուրուպ մադահաթը շէհիր այանընա անլաթտըլար, վէ օնուն էմրիյ-լէ Ա՛ռնու թուրթուպ էօնիւնէ կէթիր-տիլէր:

Ա՛յան՝ Ա՛ռնա թագիր էտիպ, Տինինի ինքեար կէլիպ ալլահլարա թատիմագան թագտիրաթըն աֆիվ օլմագ տէտիյինտէ, ագիզ՝ թէէսիրլի վէ միւֆասսիլ սէօզլէր ի-լէ օնուն ալլահ տէտիյինին եայան օլմա-սընը վէ քրիսթիյանլարըն Ալլահընըն տօգ-բուլուգունու կէօսթէրտի: Ա՛յան՝ ագի-զի ավլատագ իչին թիւրլիւ վատլար էթ-տի, վէ օնլար տա քեար էթմէտիյի հալ-տէ չօգ շիտատէթլի էգիյէթլէր վէրտիք-տէն սոնրա պիր ագընթը իչինէ ամբակ պօղտու, վէ պու կիւնէ բուլասար չըգըպ

աբվկիւլիւսիս պարեգորիոսլա ճէննէթտէ գավուշմայա նայլ օլսուս։

ԱՊՐԻԼ 26

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԴԱՄԱՍԿԱՑԻ

Պու աղիզ Հայտուս ասյզատէ վէ հալ ու ամվարը եէրինտէ ամթալարտան տիւնեայա կէլիպ օնլարըն էլի ալէրնտա ֆազուլէթ պապինտէ էյի թէրպիյէ օլմուշտուր։ Փէտերի՝ զատէլնյի վէ ալէլհուսուս ֆուզարէլէրէ էթտիյի սատաղա իչին շէհր իչինտէ զայէթլէ շէօհրէթ պուլմուշուտու. տին ուղրունա հապս օլանլարա զնյարէթ էտիպ թէսէլլի էտեր իտի, վէ էսիր տիւշէնլէրի ազչասըյլա գուրթարըրըտը, վէ եահուտիսթան թարաֆընտա միւթէմէքքին զահիա քիշիլէրին հեր իզթիզասընը փէտերանէ գայրըրըրտը։ Անդպուսլար արասընտա կոզմաս նամինտէ պիր ալիմ քահանայ վարըտը, Յովհաննէսին իլմ խուսուսինտէ թէրպիյէ օլմասընը փէտերի օնա իհալէ էթմիշիտի։ Յովհաննէս պու կիուննէ թա քիչիւք եաշընտան հեր շէյի էյրէնիպ՝ պապասընըն վէֆաթընտան սօնրա մէմլէքէթի վալիսինտէն Համ իւզէրինէ նայըր թայէին օլունտու, վէ իպրար էթտիյի քրիսթիյան տինի իւզրէ էօմր սիւրմէյէ սէլահիյէթի վարըտը։ Պու մէսէլէտէ լէֆի օլսուզտան սօնրա գապիլը գուտուրէթի իւզրէ գուլմ շէքմիշ

քրիստիյանլարա հիմայէթ էտիպ չէքոսլո-
վէրինի ունուԹտուրմաղա չալըշըրսըն։

Օլ էանատէ ԽաԹամպօլ գրալը Ւկոն
Խաւրացի մէշրիզ ճանիպինատ էվլիալար
սուրէթինէ վէ օնլարա Թաւիանլարա գարշը
պիր շիտատէԹլի իզԹիհատ չըգարըպ ճէմի
քիլիսէի շէրիֆի ալԹ իւալԹ էԹտիյի իչին
Յովհաննէս պու մատատ իւզէրինէ մէք-
Թուպլար վէ քիԹապլար ինշա էտիպ գրա-
լըն եանըլմասընը կէօսԹէրտի, վէ զուլմուն
նահադգ եէրէ օլմասընը իսպաԹ էԹտի։
Ւսրիստիյանլար պունու իշիԹտիքլէրինատ
տահա զիատէ ազիզ սուրէթլէրէ օլան իպա-
տէթլէրինատ միւԹէմատի էԹտիլէր վէ
գրալ՝ գապահաԹը իւզէրինէ նատիմ օլա-
ճագ եէրէ Յովհաննէսէ զարէզ սագլատը
վէ ինԹիգամընը ալմադ իչին րիւԹպէհինէ
տիւշմէզ պիր շէյԹանի զատո ու հիլէ իլէ
Յովհաննէսին աղըլնատան քէնտիյէ պիր
մէքԹուպ եազըպ Ւաքէր եօլլա, Շամը սէ-
նին էլինէ Թէսլիմ էտէրիմ տէյէրէք խա-
լիֆէյէ գարշը սօուգլուգ վէ ատիլիք կէօս-
Թէրտի։ Ասնրա տօսԹլուգ սուրէթիյլէ
պու եափմա մէքԹուպու խալիֆէյէ եօլլա-
յըպ՝ Յովհաննէսին խահինլըղընը վէ քէն-
տինին սատադաԹընը, զատատար վէ զամ-
մազըն զապէպէ միւսԹէհադգ օլմասընը իս-
հար էԹտի։ Խալիֆէ պու մէքԹուպու է-
լինէ ալտըղընտա խըշմա կէլիպ՝ հարպիճէ
Յովհաննէսի հուզուրինէ չաղըրսար, վէ մէք-
Թուպու կէօսԹէրիպ գապահաԹընը եիւ-
ղինէ վուրատուգտան սօնրա էօլիւմէ միւս-

թէհաղաբն ուեսի: Յովհաննէս մէքթուպուն եալան վէ եաման օլտուղունու համար տախի էթուիյե տէ, եվնե քիւլլիյէն էվ-քէսինտէն գուրթուլմայըպ օնուն էմրիյլե ազիզին սաղ էլի քէսիլսի: Ալահըն գուլու սապը իլե պու գուլմու չէքիպ գապահաթսըզլըղը իւզերինե Ալահը շահիտ չաղըրտը, վէ ճէհաննէմ պէյնինտե քէնտիյի պու իֆթիրատան փաքա չըգարտը: Ադամ օլտուղունտա տօսթլարընըն էլիյլե խալիֆէյե եալվարըպ իպրէթի ալեմ իչին ադամ իւզերինե տալմըղ էվնի ալտը, վէ արտընա խանէսի իչինտե օլան ազիզ պիբը Ադրեեմին տուրէթի էօնինտե գափանըպ պիւէնտի տալտ իլե Ալահ վալիտէսի մերհամէթի պիբը Ադրեեմ, նէ իչին շու էլիմի գայպ էթմիշիմ տիր պիլերսին. անինի վէ ազիզ էվլատըն Յիսուսուն տուրէթլերինին շանընը հրփզ էթմէ իչին պու հալե կէլտիմ. եալան եէրե իւզերիմե իֆթիրա ամտան տիւշմանլարըմը ուէտանտըը, հագգ օրթայա չըգըպ պէյան օլտուն: Ա՛ ազիզ վալիտե, շու քէսիք էլիմի թէքրար եէրինե պիլմէյիսիր քի թէքրար պաշլատըղըմ կիպի ածունտատտ սիղին ազիզ իսմինիզի մեհ էտէյիմ տէյիպ՝ էլինի գօլունա եափըշմըրըպ իսթիղֆարմայա պաշլատը: Ադդուտու արատընտա ազիզ պիբը կէօրիւնիւպ՝ Ադրեեն միւճիպինճէ էլին գօլունա պիլմիշիր, վայր վատընը իճրա էյլէ տէտի: Ադնիզ՝ ադդուտան գալդուղընտա՝ էվվէլքի կիպի էլինի սաղ պուշ

տու, անճատ օլան հիքմէթէ նիշանէ՝ քէ-
սիք եէրտէ պիր գըրմըզը ինճէ չիզգը գալ-
մըշտը: Պու վագըա շէհր իչինտէ չա-
փուճագ չավ օլուպ, խալխճէ տէ ազիզ-
տէն գապահաթը իւզէրինէ աճիլ տիլէ-
տի վէ թէքբար մանսըպընը վէրմէք իս-
թէտիյտ տէ՝ Յովհաննէս իսթիճա էտիպ՝
պագը գալան էօմրիւնիւ պիր մանտալթը
իչինտէ եափսօտ չէօլտէ կէչիրմէյէ ալզու-
էթտի:

Պատէհու վարիչէթինի ֆուգարէլէրէ
թէվզի էթտիքտէն սօնրա Կուտսի շէրիճէ
կիթտի վէ սօնրա տուբբ Ասա մանտալթը-
րընա վարըպ պիր գահիտ իսթիյարըն էլի
ալէքնտա էն էտնա իշլէտտէ թէրպիյէ օ-
լուրուտու: Պիր ատճա ազիզ պիքըր Ա՝էր-
եէմ Յովհաննէսին ուսթատը իսթիյարա
կէօրիւնիւպ՝ Նտնա խըզմէթլէրէ գուլունա-
ճագ եէրէ Յովհաննէսի եէնի թէօրէմ հե-
րետիկոսլարա գարշը եապմազա գուլլանարն
ատչի էմր էթտի. վէ ազիզ՝ պիքըր Ա՝երեէմին
բատէթինի տուչտուղունտա տին վէ ազիզ
տուրէթլէր խատիմէրինէ գարշը խայլի թէէ-
սիրլի քիթապլար եապըպ քրիսթիյան
տինինէ հիմայէթ էթտի: Նգճէնտիմիզին
740 սէնէսինտէ Կուտսի շէրիճ փատրի-
քինտէն քահանայ օլուպ՝ ճիւզի վազէ-
տահա րիյազաթ իւզրէ եաշատըգտան
սօնրա փաք րուհինի Նլահըն էլինէ թէս-
լիմ էթտի:

ԱՊՐԻԼ 27

ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԻԱՄ

ՄԱԳԴԱԼԵՆԱՑԻ ՓԱՅԵԱՆ

Ցաջուլեթ վէ փաքլըդ էօրնէյի ազիզ Ս՝արիամ Ս՝ադդաղէննայի փայեան Ցիօ-
րէննէա շէհրինտէ ոյզատաէ աթալարտան տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Ա աֆթիզ օլտու-
ղու վագթ տոը կատարինէ գօնմուշուսա
տա՝ մանասթըրա կիրտիյինտէ տէյիշիպ
Ս՝արիամ Ս՝ադդաղէննայի գօմուշ տուր։
Ռավիլէրին նագլինճէ պու ազիզէ սանքի
պէշիքտէ սիւտ իլէ պիրլիքտէ քէմալէյէթ
վէ ֆազուլէթ էօղրէնիւ տէ էմիպ եաշընը
ալմըշլարըն իտման էթմէտիյի շաշաճագ
իպատէթլէրին իճրասընը էտէր իտի. գէվզ
ու սէֆասը քիլիսէյէ կիթմէք, էլլէնճէսի
սուրբլարըն հիքեայէսինտէն պիր շէյ օգու-
յուպ նագլ էթմէք, վէ սաաթ սաաթ
տուպա տուրուպ սէմավի շէյլէր իւզէ-
րինէ թէֆէքքիւր էթմէք իտի։ Տիգ
շէօքիւպ տիւշինտիւյիւ վագթ՝ նէ էտէ-
յօրսուն տէյի սօրանլարա՝ Ռլահա եալվա-
րըրըմ քի քէնտիյէ մագպուլ օլանը պանա
կէօսթէրսին վէ պէնի քէնտի նագարը ալ-
թընտա սագլասըն տէյի ճէվապ վէրիրի-
տի։ Ա՝էքթէպէ կիթտիյի վագթ աթալարը
սէվինէթի իչինէ շէհր տաէթի իւզրէ եէյէ-
ճէք պիր գաչ թաթլը վէ եէմիշ գօրու-
տուլար. վէ լաքին ազիզէ եօլտա կիտէրի-
քէն զընտան էօնիւնտէն կէչիպ մահպուս-

լարա թէվզի էտէր վէ քէնտի էօյլէյէ գա-
տար աճ տուրուրուտու։ Նէտի եաշընտա
իքէն հէր թիւրլիւ սըզը էօմր կէչիրմէ ու-
սուլինի մէշդ էտիպ իճրասընա ղայրէթ
էտէր իտի. էօյլէ վէ ագշամ թաամընա
տան տիշարը աղզընա պիր շէյ գօմազլտը.
աէվտիյի մէյվէլէրի Վրիատոսուն խաթրը
իչին պիր թարաֆա պըրագըպ լէզգէթ-
սիզ վէ հազղ էթմէտիյի շէյլէրի նէֆսինի
զըրմաղ իչին եէր իտի։ Ռուհանի քի-
թապլար ալէլհուսուս Վրիատոս էֆէնտի-
միզին սիատէթլէրի իւզէրինէ եազըլմըշ
ինշալարը օգուամաղա ղայէթ հէվէսլի իտի։
Ակքիզ տօգուզ եաշընտա իքէն թապիր
օլունմազ մէսրուրիյէթլէ իլգ տէֆա Վրիա-
տոս էֆէնտիմիզին ազիզ թէնինի ալտը,
վէ պու պապտէ իպատէթինաէն վէ շազ-
լըղընտան աէօքտիւյիւ կէօզ եաշլարը ղա-
յէթ թէաճճիւպ օլունաճագ շէյ տիր.
օն իքի եաշընա վարըպ տիւնեայը թանը-
տըղընտա՝ պիքիրլիյինի Ալլահա ֆիտա էթ-
տի, վէ տահա զիատէ նէֆսինի զապթ
էթմէ արզուսիյլէ պէլինէ խարտատան իյ-
նէլի պիր գուշագ պաղլատը, վէ գուրու
թօփրագ իւզէրինէ եաթըպ կէճէլէրի պա-
շընա թիքէնաէն իպթիֆան գօրուտու վէ
պունա քէզալիք ահէր թիւրլիւ պէթիւր-
լիւ իպքէնճէլէրիլէ ատի թէնինի Ալլահդն
թէմպիհինէ միւթիէթտիրիրիտի։ Օն պէշ
եաշընա եէթիշտիյինտէ՝ չօգ քիպար էվ-
լէրտէն ազիզէյի ալմագ իստէտիլէր իսէ
տէ, աշըգը օլանլարըն թէքլիֆինի ըէտտ

էակ՝ օնլարա պէտէլէն Քրիստոսու սէյ-
մէսինի պէյան էթմուի:

Պու խուսուսատէ չօդ էնկէլլերի եէն-
տիքտէն սօնրա օն եէտի եաշընտա ցիօ-
բէնչատա պուլունան Կարմեղեան բահի-
պէլերին մանասթըրընա կիրտի, վէ տոբ-
նը տէյիշիպ Քրիստոսուն մուհափպէթի
իլէ մաշուղէ օլմուշ Ա՛արիամ Ա՛ազդաղէ-
նայինին իամինի ալտը վէ օնա պէնզեր
օլմադը իչին՝ թա քիւչիւքլիւքտէն Քրիս-
տոսա էաինաիյի մուհափպէթի տահա տբ-
թըրմադա զայրէթ էթմուի: Ասուբ Եղբայ-
րութիւն եօրթուսունտա ուխա էակ
Արբութիւն ալտըղընտա իչի սասթ գա-
տար քէնտիյի զայդ էակ սէմայի շէյ-
լէրէ տալմըշ գալտը: Գալպինաէքի տույ-
տուղու շիտուէթլի մուհափպէթ ամէրիկայի
սէօնտիւրմէ իչին չօդ սէֆթա սօուդ տու-
յուլա էլինի վէ կէօբսիւնիւ բուլատըղ ֆէ-
բահ պուլուրտուտու: Չօդ սէֆթա Քրիս-
տոսուն խաչերութիւնունտա էլինէ ալըպ,
Ա՛մուհափպէթ, ա աշգ, սէնի սէվմէտէն Հիշ
պիր լահզա ֆէրահլաթ կէլմէմէմ սէյի, շա-
ղըրըրտըր: Քրիստոսուն ազիզ իամինէ վէ
իզդէթինէ օլան կիւնահատան զայրը քէն-
սիյէ ազըր վէ չէքիլմէզ շէյ եօղուտու:
պու պապատ զայդ օլմուշ ճանլար գալա-
նըրսըն սէյի քէնտի չօդ էզիյէթլէր չէք-
սիքտէն սօնրա, խասթէ տահի օլմայա
վէ եօլմէյէ հազըրլատը: Պու գատարթամա-
լը տուտալտուտան սօնրա Ա՛լահ ազիմուշ-
շան հազրէթլէրի քէնտի ճարիյէսինի թէ-

ճրիպէ լեթմէ իչին իւզէրինէ թիւրլիւ տէրտլէր եօլլատը։ Պէշ աչնէ միգտարի ֆէնա վէ նափաք ֆիքրլէրտէն զահմէթ չէքիպ չօզ տէֆա Ալլահա գարշը. քիւֆր վէ լանէթ օղումսուզա շէյթան ֆիլթ վէ-բիրիհի։ վէ լաքին ազիզէ Քրիստոս էֆէն-տիմիզին վէ վալիտէսի ազիզ պիքը Ա՛ե-եէմին սուրէթլէրինի էլինէ ալուպ՝ արգ արգ էօփէր վէ օնլարըն եարտըմընը տիլէր իտի։ Նօլիւմիւնտէն իւչ աչնէ մուգաատէմ աղըր խասթէլեյիկ տիւշտիւ վէ չէքտիյի շիտտէթլի աղըրլարը Ալլահա սունուպ թէսէլլի օլուրուտու։ Քրիստոսուն խաթ-րը իչին աղըր չէքիպ տէ էօլմէմէէն զայըրը թաթլը շէյ օլա պիլիր մի տէր իտի։ Պիր տէֆա խոստովանահայրը՝ պու աղըրլա-րըն աօնու կէլիր տէյի թէսէլլի էթտիյին-տէ, Կէլմէսէյիտի տահա էյի օլուրու-տու, Քրիստոսուն չէքտիքլէրինյէ պէնիմ-քիլէրի րուպէրու էթտէմ պիր շէյ տէ-մէք տէյիլ տիր տէտի։ Պու գատար աղըր-լարը արտընտա տտէթ էթտիյի տուա վէ ախեր իսպատէթ թտալիմաթընտան տալա կէրի գալմատը, Հէր կիւն քիլիսէտէ Սըր-բութիւն ալըր ըտը, վէ քիլիսէյէ կիտե-մէտիյի վազթ օտատընտա կէթիրտիրիտի։ Պու կիուընէ իւչ աչնէ եաշատըգտան ասն-րա Հէքիմլէր ազիզէնին էօլիւմիւնիւ եա-ղըն կէօրիւպ՝ խատպէր վէրտիլէր, վէ Ա՛ա-րիամ պու միւժտէյէ զայէթ թէշէք քիւր օլուպ՝ ճէմի սուրբ խորհուրդլարը իսպա-տէթլէ ալտը, վէ եանընտա պուլանան-

լարտան էօմրիւ միւտուէթինաէ պիլմէյէրէք վէրտիյի ֆէնա իպրէթլէրի վէ գապահաթլարը իչին աֆվ տիլէտիքտէն սօնրա ճումաա կիւնիւ Լֆէնտիմիզին 1607 սէնէսինտէ՝ Վրիատոսուն սիասէթլէրինի տիւշիւնէրէք փաք րուհինի ասմավի կիւէյիսի Վրիատոսուն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ԱՊՐԻԼ 28

ՍՈՒՐՔ ՊԱՆՈՒՄՆՈՍ

Պու ազիզ՝ փութփէրէսթ էվլատը օլուպ կէնճ եաշընտա ատքէր եազըլմըշտըյսա տա սօնրա քրիսթիյանլարըն ֆազուլէթինէ վէ էյի իպրէթլէրինէ վուրուպ Վրիատոսու իդրար էթտի, վէ տահա վաֆթիզ օլմատան տին ուղրունա հապսա գօնուլուպ, ասմաաէն իրսալ օլունմուշ մէկէքտէն ազիզ տինիմիզին սըրլարընը էօյրէնտի։ Օ՛ալիմ քրիսթիյան խասիսի գրալլար էօլիւպ՝ ազիմ Կոստանդիանոս օնլարըն եէրինէ ճիւլուս էթտիյինտէ զուլմ քէսիլտի վէ Պախուամոս տախի պաշդա մահպուսլարըլա գուրթուլուպ չէօլէ չէքիլտի, վէ Նիլ չայընըն գըյմըսընտա պիր միւքէլլէֆ մանաստըր եափըպ չօգ րահիպլէրի թէրպիյէ էթտի։ Պու թարիզ իւզրէ խայլի զէման տահա զահիտանէ եաշատըգտան սօնրա ասատէթ մէքեանը ճէննէթի տէվլէթինէ նայլ օլաու։

ԱՊՐԻԼ 29

ՍՈՒՐԲ ԱՄՐՈՒԿԱՒՍ

ՎԷ ՍՈՓՈՒԱ ՄԱՐԳԱՐԷԼԷՐ

Դանիէլ մարգարէ գուշուտա իքէն մէլէյին էլիյլէ օնա էքմէք կէթիրէն պու ազիզ զանն օլունուր։ Ամբակում ճէմիաթըն հարամիլէյինի եիւզիւնէ վուրուպ՝ Քիլսանիլէրին իւզէրինէ հիւճմ էտէճէքլէրինի խապէր վէրտիքտէն սօնրա եահուտիլէրին տինսիզլիյինի վէ փուլթիւթէսլէթլէրին Քրիստոսա ինանաճագլարընը էվվէլէն սէօյլէմիշ տիր։

Սոփոնիա՝ Հզմաւոն սօյունտան իլէրի կէլիպ զահիտ վէ Ալլահտան գօրգար Յովսիա փատիշահըն էյեամի տէվլէթինտէ վէ Երեմիա մարգարէնին վազթինտէ մարգարէլիք էթտի։ Պու ազիզ եահուտի թայիֆէսինէ ղայէթ էօրճ վէրիպ կիւնահլարը իւզէրինէ թէվպէ էթմէյէ նասիհաթ էթտի։ Անոր վէ Ամոն միլլէթլէրինէ գօրգու կէօսթէրտիքտէն սօնրա Ա՛ուսուլ էհալիսինին զայաթընը իլավէ էթտի, վէ նինհայէթ Քրիստոսա իման կէթիրէնլէրին թէվպէսինի սէօյլէտի։ Ասիոնիա մարգարէ քէնտի միլլէթի Նարափաթտա վէճաթ էթմիշ տիր։

Ա Պ Ր Ի Լ 30

ՍՐՔՈՒՀԻ ԿԱՏԱՐՈՒՆԻ

Ս Ե Ն Ա Յ Ի

Սրբուհի կաստրինե Լիֆենահիզին 1347 աէնէհինաե Թօսգանա էյալէթինաե Սիենա շէհրինաե տիւնեայա կէլիպ՝ թաղե չաղընաան ֆագուլէթ վէ իպաաէթ թալիմաթը մէշգ էթմէյէ մէյլի օլաու։ Պէշ եաշընաա իքէն աաէմ կէօզիւնաէն չէքիլիպ տուաաա վէ թէֆէք.քիւրէրաե քեամիլանե վաղթինի կէչիրահիյի իչին պիր քիւչիւք սուրը աաա օլունուրաու. Նէրտիւպանաան էնիպ չըգարընաա Ողլոյն քեզ Մ՝արիամ վէ եահօա պաշգա տուա էթմէյի աաէթ էթմիշ իահ։ Ընթը եաշընաա իքէն, Կրիաաա Լիֆենահիզ պօղոս պեարաա վէ սուրը Յովհաննէս առաքեալարըլա ագիղէյէ կէօրիւնիւպ խայլի վաղթ օնաւն իլե էյլէնահքաէն սօնրա կիմահիյինաե թէպարիք էթահ։ Նօմրիւ միւաաէթինաե կէօրահիյիւ հաասրդ բուլարըն իլքի պու օլաու, վէ օր լահզաաէն գալպի Ընթահըն աշգ ու մուհապպէթիյլե թուխթուշաու։ Չօգ աէֆա սուրբլարըն հիքեայէսինի օգուլյուպ սիւրահիքլերի էօմր թարիգի իւզէրինե սիւշիւնիւր վէ օնլարա պէնդէմէյէ չալըշըրլարը. Եէահ եաշընաա վարահընաա տիւնեայը բէաա էտիպ պիքիրլիյինի Ընթահա սունաու։ Տուաանն, թէֆէք.քիւրաէն, իշաէն վէ ախեր իպա-

տէթ թալիմաթընտան պաշդա շէյտէն
լէզզէթ ալմազըտը : Պիր կիւն գըզդար-
տաշընըն զօր էթմէսիյլէ պիր ազ գէննէ
աստէթի իւզրէ կիյինիպ գուշանտը, վէ
աչլարընը տիւզտիւ. վէ լաքին արատը չօգ
կէչմէյիպ տուա վազթինտէ պու թիւրլիւ
տիւնեէվի Հարէքէթլէրի Ալլահա մազ-
պուլ օլմամտաընը, վէ մերհում գըզդար-
տաշը նէ գատար պաշդա եիւզտէն էյի
իսիյէ տէ պու մազուլէ իւնվան վէ սիւա-
լէրի իչին քաւարանտա եանմտաընը ան-
լատըզընտա՝ էթտիքլէրի իւզէրինէ նատիմ
օլտու, վէ էօմրիւ օլտուգճա աղլայատագ
Ալլահտան ագիվ տիլէր իտի :

Դաշը պէլիզ օլտուղունտա՝ աթալարը
ազիզի պիր էյի եէրէ վէրմէյէ թէքլիֆ
էթտիլէր, վէ լաքին կատարինէ, Տիւ-
նեատա մէնէնտի պուլունմազ կիւէյինէ
պէն քէնտիմի առունմուշ ում, օնտան պաշ-
դա ախէր տիւնեէվի եիւրէյէ մէյլիմ եօգ
տուր տէյէրէք թէքլիֆլէրինի գապուլ
էթմէտի : Վ է պու վազըտտան սօնրա
քէնտիլիյինտէն սաչլարընը գըրփրպ պա-
շընա սիյահլար պաղլատը վէ թէննհայէ
չէքիլիպ տուատընա մուգայիրէտ օլուրու-
տու : Աթալարը՝ ֆիքրինտէն պու մանտա-
թըտա կիրմէ արզիւսինի տէֆ էթմէ իչին,
էվլին էն էտնա խըզմէթինէ գատար օնուն
իսթիւնէ գօտուլար վէ տուա էտէճէք
պիլէ վազթ պըրագմատըլար : Պու խըզ-
մէթ իլէ էվլէլ նէ գատար աղըր տախի
կէլիրիտիյէ տէ, ազիզէ Քրիստոս էֆէն-

տիմիզաէն տէրս ալըպ գալպինտէ պիր կիզլի մէքեան փէյտա էթտի, վէ իշի արասընտա պիլէ ֆիքրինի պազէն Ալլահա գալտըրըպ արզուսինի պէյան էթտիյինտէ չօգ վագթտան պէրի տուա էթմիշ կիպի եիւրէյի շազլըղլա մէմլու օլուրտու: Ա՛իւզի վագթ սօնրա ամթալարը թէճրիպէ իշին քէյֆինճէ եաշամազա իզն վէրտիլէր, վէ ազիզ հէր կէչինճի մաալահաթլարը պէր թարաֆ էտիպ ճանը գայլէսինէ մէշղուլ օլտու: Նէվմիյէ թաամը գուրու էքմէք վէ սու վէ պիր ազ եէշիլէնիք իտի. իքի թախթէ փարչասը իզէրինէ եաթըպ պիր իքի սաաթ ույուտուգտան սօնրա տուա վէ թէֆէքքիւր էթմէյէ գալըպտըր ըտը. պէլինի տէմիր թէլ իլէ սըդը պաղլայըպ հէր կիսինէ շէյթանըն իղվալէրինի պօշա չըգարմազա գայրէթ էտէր իտի. կիւնտէ իւչ տէֆա գամշըյլա թէնինի տէօյիւպ սէլ կիպի գան ազըտըրըլտը, վէ պու թարզ թալիմաթլարընըն իճրասընտան էօմրիւնիւն սօն կիւնիւնէտէք ֆէրազաթ կէլմէտի:

Ա՛ուրը Ռոմինիկոսուն կրօնքունա կիրտիքատէն սօնրա պուլունտուղու հալտէ քէմալիյէթ վէ ֆազուլէթ իւզրէ եաշայըպ էպէտի իւճրէթէ քէսպ էթմէյէ արզու էթտի: Ռնսան խաասիմի մէլուն շէյթան գօրգունճ խիւլեալէր վէ ֆէնա ֆիքրլէր իլէ չօգ տէֆա ազիզէնին իւզէրինէ հիւճմ էթտի, վէ հիչ պիր թիւրլիւ խաասինին իղվալէրինէ մէյլ վէրմէտիյսէ տէ եինէ

գալպի քիւլլիյէն բահաթ օլմատըղը իչին Քրիստոս կէօրիւնտիւյիւնտէ, Լ՛ֆէնտիմ, պու գատար վագթ նէրէտէ իսին տէյի թէվէջջիւլանէ շիքեայէթ էթտի. վէ Քրիստոս, Նիւրէյինին իչինտէյիտիմ տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ, կատարինէ թէսաճճիւպ էտիպ՝ Օ միսիլլի մէքրուհ ֆիքըլէրլէ չալղանմըշ եիւրէք իչինտէնաՙըլ տուրապիլտին տէյի սօրտուս. վէ Քրիստոս՝ Ա՛էյլ վէրտի՞ն, խօշլանտը՞ն մը, տէյի սօրտուղունտա, կատարինէ, նայը Լ՛ֆէնտիմ, խաթէմէտիմ պիլէ, վէ իւզէրիմէ պէօյլէ շէյլէր կէլմէսի իչին չօգ էզիյէթ տախի չէքմիշիմ տէյի ճէվապ վէրտի: Քրիստոս ճարիյէսինի թէսէլլի էթմէ իչին, իլէէ խաթէմէտիյինի, Հաթիճա գարշը տուրուպ ճէնքլէշտիյինի պիլէրէք եանընտա կէլմիշ սէյր էտէյօրուտում վէ պու ճէմի ֆիւթուհաթլարըն իչին իւճրէթին արթմըշ տըր տէյիպ օնտան էօյլէ շէյթանի իղվալէրի քէստի: Քրիստոս էֆէնտիմիզ վէ վալիտէսի ազիզ պիքր չօգ տէֆտա սէվկիւլլիւ ճարիյէլէրինէ կէօրիւնիւպ թէսէլլի էթմիշ տիրլէր. չօգ քէրրէ Սրբութիւն իչինտէ Քրիստոս էֆէնտիմիզի չօճուգ քիսփէթինտէ կէօրիւպ սէճտէ գրուտը: Ա՛էր կիւն ատէթտէն խարիճ իպատէթլէ պու ազիմ խորհուրդա եապլաշըպ՝ սէմավի թէֆէքքիւրլէրլէ տիւնեա իւզէրինտէ օլտուղունու ունուտտուրտու: Պու սէմավի նէֆխս նաֆտագատան զայըր պաշգա շէյ եէմէյէ իչթիհաատ կէլմէպիտի,

պիր առքա Մոսկոց կիւնիւնաէն Քրիս-
տոս էֆէնտիմիզին Յամբարձումա կիւ-
նիւնէտէք Արբուլթիւնաան պաշգա շէյ
աղլընա գօմաատը. չօգ առքա պիւյիւքլե-
րինէ իթաաթէն աղլընա թաամ ալար-
ղընատա աղբրլար տուրյուպ կէրի չէքիլմիշ
տիր:

Պիր ազ վազթ միւրուրինաէն սօնրա
Քրիստոսուն էմրիյլէ խաաթէլէրի պազմա-
ղա մէշղուլ օլատս. ախէր չօգ խաաթէլէրի
արաաբնատա պիր ուրյուզլու վէ պիր տէ շի-
րիփէնչէլի իքի գարը պուլունուպ եարալա-
րընը սիլտիյինաէ պազէն թաապիաթ զօրու
պիր չէքինմէք վէ թիթռինմէ կէլերիտի.
պու պապաէ տախի քէնտի նէֆսինի գրը-
մաղ իչին պիր կիւն եարալարատան ազան
գանլը իրինլէրի պիր քեաաէ իչինէ թօփ
էտիպ իչտի. վէ խոստովանահայրըյլա
պու շէյ իւզէրինէ սէօզ աչըլտըղընատա,
Ինան, էֆէնտիմ, քի էօմրիւմ թաբի-
գինաէ պուննատան լէզզէթլի շէյ աղլըմա
գօմամըշ շըտըմ տէյի ճէվապ վէրտի: Վէ
օլ կէճէ Քրիստոս էֆէնտիմիզ րուհյասըն-
տա կէօրիւնիւպ էթտիյի փիւթուհաթ
իւզէրինէ շազըրղընը վէ հազզ էթմէսինի
կէօսթէրտի, վէ պէտէլէն ճէննէթտէ
իսլազընը վէրմէյէ վատ էթտի: Պու իքի
գարըլարատան պիրի՝ շէյթանատ ուրյուպ՝ ազի-
զէնին իւզէրինէ իֆթիրալար ամտըզատան
սօնրա լանէթ վէ պէտ տուա տախի օգու-
տու: Կաատարինէ պու պէտ մնատամէլէ իւ-
զէրինէ ճիւզի ալընրպ մէհյուա տուրտու-

ղումնաա Վրիատոս կէօրիւնիւպ, պիրի տի-
քինաէն վէ օլ պիրի ալճուճնատան իքի թաճ
կէօսթէրիպ պու իքիսինին իչինատէն հան-
կիսինի իսթէրսին տէյի սօրառս. վէ կա-
տարինէ, Ն՛ֆէնտիմ, էօմրիւմ օլտուգճա
սանա պէնզէր օլմագ տըր ճահտըմ տէ-
յիպ, տիքէնատէն թաճը ալտը պաշընա գո-
առս: Վրիատոս թէքրար ազիզ ճարիյէ-
սինի թէսէլլի էթտիքատէն սոնրա խաս-
թէլէր խըզմէթինատ միւտավէմէթ էթմէ-
յէ թէմպիհ էթտի: Կատարինէ թէն
խասթէլիյինատէն մաատա ճան ըլա խասթէ
օլանլարըն տախի շիֆա պուլմասընա ղայ-
րէթ էտիպ տուայլա տիլէյինէ չօգ տէֆա
էրմիշ տիր:

Ալտո էֆէնտիմիզ սէվկիւլիւ ճարիյէ-
սինէ ինսան գալպինատէն կէչէնի թանըյընպ
տէմէ լութֆունու տախի իհսան էթտի.
պու խուսուսատ հուզուրինէ կէլէնլէրին
գալպինատէն կէչէնի պիլիպ օնա կէօրէ նա-
սիհաթ էտէրիտի. շէհվէթլի վէ սէֆիհ
ճանլարա րտասթ կէլտիյինատ՝ տէսթիմա-
լըյլա պուրնունու գափայընպ վիւճք, նամըլ
ֆէնա գօգայօր տէյէրէք չէքիլիր իտի:
Վրիատոս էֆէնտիմիզ ազիզէնին հագգը-
նա էտինատիյի մուհապպէթէ իապաթէն՝
Կատարինէնին իւզէրինատ քէնտի պէշ
եարալարընըն նիշանընը պասթը, վէ ազի-
զէ ալտագ կէօնիւլլիւյիւ իչին տիշարըտան
կէօրինմէսին տէյի եալվարտըղընատա՝ րէ-
ճասը գապուլ օլտու վէ ֆագաթ ատամ
կէօրիւպ տույմատան կիզլիճէ Վրիատո-

աուն տուչտուղու կիպի աղբը վէ շիտեէթլի աճըլար տուչարըտը։ Չօգ խաաթէլէրէ վէ ճինտէն թուխթուլմուշլարա Ալլահըն խամիլէ շիճա վէրսի։ Վէ պու գաատար ազիմ հիքմէթլէրէ պինայէն աստը տիւ նեայա չավ օլուպ հէր թարաճտա խթիպար պուլտու։ Վ ադթին Արբազան փափրընըն էմրիլլէ Օսմայա կիւթահի վէ օրատա խաաթէլէնիպ տէօրթ հէֆթէ գատար քէսքին աղբըլարա թէհամմիւլ էթտիքտէն սօնրա արպուսի միւճիպինճէ ճէմի սուրբ խորհուրդլարը ալըպ էօլիւմէ հաղըրլանտը։ Չօլիւմ վադթինտէ շէյխթան մաղրուրլուգ ֆիքրիլէ ազիզէյի թէճրիպէ էտտիպ դայէթլէ ալէթ իւսթէ էթտիլինտէ, օ ֆիքրինի Ալլահա դաւարըրպ՝ պիւլէնտի ավազ իլէ, Նըզըլ շուրաատան մէլուն շէյխթան, էօմրիւմ սիւլուքինտէ հէր իշլէտիքլէրիմի Ալլահըն շան ու շէօհրէթի իշին էթմիշ իմ. հիչ պիր օլան հիքմէթլէրտէ պէնիմ ալագամ եօգ տուր տէտի։ Պու թարիգ իւզրէ եինէ սօն տէքա շէյխթանըն իւզէրինէ գալիպ օլտուգտան սօնրա, Վրիատոս էֆէնտիմիզ կէօրիւնտիւ, վէ խայլի սատթ պէրապէր թաթը միւքեալէմէ էթտիքտէն սօնրա օթուզ իւչ եաշընտա իքէն պիկիւնահ վէ փաք րուհինի Վրիատոսուն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՄԱՑԻՍ 1

ՍԱՒՐԲ ԵՐԵՄԻԱՆ

ՄԱՐԳԱՐԷ

ՎՐԵՂԻՒ քահանային օղլու սուրբ Երեմիաս Գուսոսի շէրիֆատէն իւչ միլ ըրագ Ընաթովէ տէնիլէն շէհրտէ տիւնեայա կելիպ քիւչիւք եաշընտան Ալլահըն գօ-տուղու խըզմէթլէրտէ վէ րէսուլէթլէրտէ սաղըգ պուլունմուշ տուր: Պու ազիզ օն պէշ եաշընտա իքէն վէյղամպէրլիք էթմէյէ պաշլատը. գըրգ պիր աէնէ Քիլ-տանիլէր Գուսոսի շէրիֆի ֆէթհ էտինճէ-յէտէք եահուտիսթիանտա սէրպէսթլիյլէ Ալլահըն քէլամլարընը աէօյլէտիյի իչին չօգ րէնճիտէլէրէ թէհամմիւլ էթտի. պէշ տէֆա զընտանտա եախօտ գուչույա աթըլ-տը վէ միւճրիմլէրին սըրտասընա գօնուլտու:

Ընդիմէլիք նամինտէ պիր զահիտէ քի-շի Երեմիայը գուչուտան չըգարըպ թէք-րար զընտանըն տէհլիզինտէ օթուրտու-ղունտա՝ Քիլտանիլէր թուէթուպ զէնճիրէ վուրտուլար. լաքին Ալլահ նաբուգոդոնո-սոր փատիշահըն եհուդիյինի թէփրէտիպ Երեմիանըն ազատէլիյինի վէրտի, վէ աեր-պէսթ Գուսոսի շէրիֆտէ կէզիպ ճէմիա-թըն Ալլահըն աէսինէ գուլագ ասմատըգ-լարը իչին զար ու ֆիղան էտեր տուրտու-ռուտու: Յուդա թահիֆէսինին Մըսըրա ֆիրար էթտիյինտէ Երեմիայը պիլէլէ-րինճէ ալըպ կէօթիւրտիւլէր. օրատա տա-

խի աչօրթ աչնէ փէյղամպէրլիք էթաի վէ ասն երլը աչօղիւ միւճիպինճէ Ա՛լլըը փառիշահը Վ՛ափրէսի, Նաբուզոդոնոսոր էօլսիւրսիւ: Պու գառար զահմէթի վէ էմէյինէ պէտէլ ճէմիաթատան բաղպէթ վէ մուհապպէթ պուլաճագ եէրէ. քէմլիք պուլուպ՝ եէթմիշ եաշընատա իքէն թաշա թուէթուլսուս վէ Տաինատա շէհրինաէ էօլսիւ:

ՄԱՑԻՍ 2

ԱՈՒՐՐ ԵՂԻՍԱՅ

ՄԱՐԳԱՐԷ

Եղյա մարդարէնին շահրաի սուրը նէղնաէ պիր քէօյլիւ էվլատը օլուպ՝ ուսթատը քէնատի եէրինէ օնու փէյղամպէրլիք խըզմէթինէ չաղըրմա իչին կէլտիյինատ՝ պիր օվա իչինատէ օն իքի էօքիւզիւլէ չիֆթ սիւրէյօրուսուս: Ա՛լլահ թաարաֆընատան կէլէնին աչսինի տուլյուպ օնուն փէօսթէքի եաղմուրլուղունու իւղէրինէ ալսըղը պիրլէ, ամաալարընա էվվէտա էտիպ էօքիւզլէրինի պօղազլատը վէ ասնրա փիշրիպ ճէմիաթա թէվզի էթատիքատէն ասնրա Նղինանըն արդատընատան կիմատի վէ օնա խըզմէթ էտէրիտի:

Նղիա Ա՛լլահըն էմրինէ սաղ սաղ կէօյէ չըգաճաղը վագթ՝ Նղիսէյի պիլէսինճէ ալըպ Գաղդաղայա կիմատի վէ քէնատիսի Ա՛լլահ թաարաֆընատան Ռեթէվէ կիմէյէ

էմր ալմրշ պէհանասըյա Նղիսէյի օրատա օթուրթմագ իսթէրիտիյօե տէ՝ օ ուս-
թասընըն կէօյէ րէֆի օլաճաղընը անյա-
յրպ եանընտան այրըլմագ իսթէմէտի, վէ
ասն տէֆա թէպարիքինի ալմատան պը-
րագմատը: Յորդանան չայընըն եանըն-
տա օնուն եէրտէն գալգտրղընը կէօրիւպ
հայրան օլտու, վէ տիլէտիյի լութֆա,
եանի օնուն մէշինտէն եաղմուրլուղունա
մալիք օլուպ՝ օնունյա ուսթատը կիպի
խայլի թէաճճիւպ օլունաճագ միւճիզէթ-
լեր իշլէտի: Նէրիքօվտա թէմիք քիւն Ա-
լահ ճէմիաթընըն արզիւսինէ պինայէն՝
ֆէննա սուլարընը էյի էտիպ գուվվէթ վեր-
տի: Նեթէլ շէհրինտէ փուլթփէրէսթ փա-
փագլարընըն էվլատլարը՝ ազիզի մասխարէ
էթտիքլէրինտէ օնլարը ազարլատը, վէ
պատէհու օրմանտան իքի այը չըգրպ օն-
լարըն արատընտան գըրդ իքի չօճուպ փա-
րալատրլար: Պունտան սօնրա Կարմեղոս
տաղընա չըգրպ ուսթատընըն էյի իպրէթի
իւզրէ քէնտի տախի տիւնեատան չէքիլ-
միշ օրատա էյլէնտի վէ սօնրա Սամարիայա
տէօնտիւ:

Իսրայէլ փատիշահը Յորամ՝ Յուդա
փատիշահը Յովսափատա սու գըթլըղըն-
տան զահմէթ չէքտիքլէրինտէ Նղիսէյէ
կէլիպ եալվարտըլար, վէ ազիզ՝ Յորամըն
փուլթփէրէսթլիյինի եիւզիւնէ վուրտուզ-
տան սօնրա զահիտ Յովսափատ փատի-
շահըն խաթըը իչին միւճիզաթլա սույու
չօպալիտը վէ տիւշմանլարընը գըրտը:

Պիր տուլ գարընըն եաղընը չօղալմաը, վէ գարը պիր գապ իչինաէն նէ գատար ալաբյատա տա տօլտուրտուղու գապլար էբ-սիլտի վէ իչինաէքի թիւքէնմէտի : Ալլահ թէալա պու ազիզին ըէճասընա նազարէն պիր էվլատը օլմազ Սումնացի գարըյա էվ-լատ վէրտի. վէ պիր գաչ սէնէ միւրու-րինաէն սօնրա չօճուգ էօլտիւյիւնտէ՝ ն-ղնսէ տուապլա չօճուղու տիրիլմէտի : Պիր գաչ փէքսիմաթլա եիւզլէրճէ քիշիյի տօ-յուրտու . Նէէմանընն ույուզունու տիւ-զէմտի, վէ պունա տայիր ախէր պին թիւրլիւ միճիղաթլար իշլէտի : Խսրայէլ փատիշահընա՝ Սիւրեանիլէր փատիշահը-նըն գուրտուղու տուզաղը էվվէլէն նազլ էտիպ սադընտրտըղը իչին, փատիշահ օրտուսու իչինաէ զամմազ վար տըր զանն էտիպ ալէմ իւսթ օլմազա պաշլատըղըն-տա՝ էթպաասընտան պիրի, Խայր, էֆէն-տիմ, արամըզտա զամմազ եօգ տուր, ճէմի օտանտա տիւշիւնտիւքլէրինին խա-պէրինի վէրէն Նղնսէ մարգարէ տիր տէտի : Փատիշահ պունու իշիթտիյինտէ զաղէպէ կէլտի, վէ Նղնսէնին պուլունտուղու մահա-լէ ապքէր եօլտայընպ մարգարէյի թուէմազա էմր էթտի : Ապքին Նղնսէ հիչ քէնտիյի ալ-տընմայընպ սապահլայն գալգտը վէ շէհրի միւհասարէյէ ալմըշ ապքէր արաընտան կէչիպ կիթտիյինտէ, պազըլարը իւզէրինէ կէլտիլէրսէտէ Ալլահըն գուվվէթիյլէ կէօզ-լէրինի քէօրլէթտի վէ Սամարիայա գատար էօնիւնէ գաթընպ կէթիրտի : Խսրայէլ փա-

տիշահը պունլարը դըրմագ արզուլէտիյսէ
տէ, Ելիսէ իզն վէրմէտի, հալթա էք-
մէք վէ սու վէրիպ տոյուրտուգտան սօնրա
պըրագ կիլթսինլէը, վէ կէօրտիւքլէրի-
նի աղալարընա նագէլ էլթսինլէը, տէտի։
Ընկեր տէքա՝ Իւրեանիլէրին փատիշահը
կէլիպ Սամարիայը գուշաթտըղընտա՝ շէհր-
տէ գալթի գրլթլըգ օլտու, վէ չօգ վալի-
տէլէր էվլատլարընը փիշէրիպ եէմէյէ մէճ-
պուր օլտուլար։ Իսրայէլ փատիշահը պու-
նու իշիթտիյինտէ կիւնահընը թանըյըպ
աքվ տիէյէճէք եէրէ էօքէլէնտի, վէ պու
պէլալարըն սէպէպի Ելիսէ տիր տէյէրէք
ազիզի էօլտիւրմէք իսթէրիտի։ Ելիսէ
հագգընա գուրուլան փուսույու թանը-
յըպ, Նարըն պու սաալթ պուզտայ վէ ար-
փա Սամարիա գափուսունտա եօգ պէհա
իլէ սաթըլաճագ տրը տէյի, փատիշահա
խապէր վէրտի։ Յոխլ վագը մարգարէնին
սէօզիւ միւճիպինճէ Իւրիանիլէրին սաա-
քիրի կէճէլէյն գօրգուպ գաչտրընտա
չատրըլարը վէ ախէր օրտու զախըրէսի
Սամարիալըլարա գալտը, վէ եօգ պէհայա
հէր շէյ սաթըլտը։ Նօմրիւ սիւրուքին-
տէ պու թիւրլիւ միւճիզաթլար իլէ նամ-
տար օլտուգտան մաատա՝ էօլտիւքտէն
սօնրա տախի աճախպ վէ ապլտան խարիճ
շէյլէր էթմիշ տիր։ Ընզիզին էօլիւմիւն-
տէն պիր սէնէ սօնրա Իսրայէլ ճէմաաթը
պիր էօլիւ կէօմճէք իսթէտիքլէրինտէ՝
Իւրեանիլէը թայիֆէսինին չէթէճիլէրինի
կէօրիւպ՝ գօրգտուլար, վէ էօլիւյիւ կիւմ-

մեան Նղնսե մարդարէնին մէզարընա աթըպ գաչտրլար։ Յօհաննէս թէնի մարգարէնին քէմիքլէրինէ տօգանտրղընաա տիրիլիպ այաղա գալգար վէ կէզմէյէ պաշլատար։ Սուրբ Հերոնիմոսուն նադլինճէ Սամարիատա պու ազիզին թիւրպէսինէ վէնտի էյեսանինտէ չօգ ճէմիաթի զիյարէթէ վարըպ՝ իպատէթլէրինի էաէրիմիշ։

ՄԱՑԻՍ 3

ԳԻՒՏ ՍՈՒՐԲ ԽԱՉԻ

Պու կիւն տիւնեանըն խալաս օլմադը իչին Քրիստոս էֆէնտիմիզին իւզէրինտէ գանընը տէօքտիւյիւ ազիզ խաչըն պուլունմասընըն եօրթուսունու Քիլիսէի շէհրիճ թուրթուպ՝ զինէթինի էտէր։ Պոտանդիանոս գրալըն վալիսէսի սրբուհի Հեղինէ քրիսթիյան օլուպ՝ Էվլատընը տահի էթմէ արզիւսինտէ օլադրագ տահմա օնուն էնտէսինտէն տիւշէր իտի։ Ղաբին գրալ նէ գատար վալիտէսինին սէօզինիւ բէտտա էթմէզլիսէ տէ՝ տէօնմէսինի կիւնտէն կիւնէ պըրտադրպ ազիզէնին գալպինի մահզունէ էտէր իտի։ Ո կիւնլէրտէ Մաքսենտիոս գրալա ճէնք աչըպ ասքէրիյլէ Ֆրանսիասան Մէտալեա թադարաճընա եիւրիւտիւյինտէ, խաումինին ասքէրինտէն քէնտինինքինին ազ օլմասընը տիւշինիւպ գօրդմադա պաշլատար, վէ պու միւսահազայլա չօգ տէճա վալիտէսինտէն ատընը իշլեթ-

տիկի քրիստիանքարըն Աստուծոյ իմացու-
ցած էտիպ մտխաուսէն օնուն եարտըմընը
տիլէտի: Պու կիուռնէ սրտգ ըլա վէ տէ-
րունի գալպտէն օլան ճիւղի տուասընոան
ատնրա, պիրտէ՝ կիւնտիւզին էօյլէ վագ-
ըր սէմատէ պիր փարըտգ վէ միւնէվվէր
խաչ կէօրիւնիւպ, իւզէրինտէ՝ Պու խաչ
նիշանըդըր եէնէսին եազըլըրը օգուռնու-
տու: Կէճէլէյն Ուրիատոս թէքրար օ քիս-
փէթտէ գրալա կէօրիւնիւպ՝ ատնճաղը իւ-
զէրինէ կէօրտիւյիւ կիպի չէքտիրիպ ճինք
վագըընտա էօնիւնտէն չէքըդիրմէյէ էմր
էդտի: Կոստանդիանոս Ուրիատոսուն էմ-
րինէ իմմիխալէն հարպիճէ կէօրիւպ տույ-
տուդլարընըն իճրասընը էդտի, վէ պիր
քիւչիւք խաչ նիշանը տախի եափտըրըպ
քէնտի թէրքէսի իւզէրինէ գոտու: Պու
վագըալարտան սոնրա Կոստանդիանոս
քիւլէյէն Աստուա թէսլիմ օլուպ տիւշմա-
նընա գարշը վարտը վէ իւզէրինէ չըգան իւչ
պիւրիւճիւ պայրաղընը պօզտուդտան սոն-
րա զալիմ վէ զօրպա Մաքսենտիոսու տա-
խի եէնիպ ալայ իլէ Ռոմայա կիրտի: Պու
ճէմի էդտիյի ֆիւթուհաթը քրիստի-
յանլարըն Աստուծնտան պիլտիյի իչին՝ օնա
շիւքրանէ սանճաղլարընտան օ վագըտա
գատար գուռլանըլմըշ գարթալ նիշանընը
մահվ էտիպ օնուն եէրինէ խաչ նիշանը
տիքմէյէ, վէ օնտան էօյլէ պիր տահա
միւճրիմլէրի խաչտա կէրմէյէ էմր էդտի:
Ուրիսթիյան տարընը աղզա ալմագ թէօհ-
մէթ տախի տայըլմըշտըտա տա՝ պու ազիզ

ֆէրման չըգարըպ իսթէյէն քրիսթիյան օլսուն տէյի իլն վէրտի, փուխարըն խաչնէսինի երգըպ եէրինէ քրիսթիյանլար իչին միւքէլլէֆ քիլիսէլէր պինա էթտի, վէ տէվլէթի իչինտէ սուրբ խաչըն իզզէթինի արթըրմադա չալըշըրըրտը:

Վ. ալիտէսի արբուհի Ըեղինէ տախի պու արզիս իւզէրինտէ օլարագ՝ բույսաըն-տա Ա.լահ թաարաֆընտան միւթէհարրիք օլուպ Գ.ուտսի շէրիֆտէ սուրբ խաչը ա-րամայա կիթմէյէ գարար վէրտի: Օրայա վարտըղընտա եահուտիլէրի սըզըղմըրըպ խաչը կիւմտիւքլէրի եէրի պէյան էթմէյէ էմր էթտի: Պու խաինլէր իլք էվվէլ Քրիստոսուն խաչըյլա արզատաչը օլմուշ խըրսըզլարըն խաչընը տա պիր տէրին վէ իզսիզ եէրէ աթըպ իւզէրինէ թաշ վէ չա-մուր տօլտուրմուշուտուլար. վէ լաքին պու-նունլա տա քրիսթիյանլարըն իսպատէթինի էքսիլտէմէտիքլէրինտէ շէյթանըն ֆիթ վէրմէհիյէ փուխ փէրէսաթլէրէ կիտիպ եալ-վարտըլար, վէ սուրբ խաչըն պուլունտու-ղու եէր իւզէրինէ ֆահիշէ կէնէրէ եա-խօտ Ա.ստղիկ իլահէլէրինին սուրէթինի տիքիպ քրիսթիյանլարը օրատան իրագ էթտիրտիլէր, վէ պու ֆէնն իլէ եավաշ եավաշ տօնրատան կէլէնլէրին արատընտա եէրի տախի ղայպ օլտու: Ն.ահուտիլէրին պու դատար խաինլըկինէ նիսպէթէն սուրբ Ըեղինէ իւմիտինի գաթ էթմէյիպ գրաւ էմրի վէ նուֆուզույլա՝ օդումուշլարը էլէ ալտը վէ օնլարըն եարտըմըյլա Քրիս-

տոսուն խաչա չըգտըղը վէ կիւմիւլտիւյիւ եէրի պուլտու: Օրայա վարըպ կիւնահա թահրիք էտիճի Ա՛սաղիկ փուլթուն տու- րէթինի կէօրտիւյիւնտէ խըշմ կէլտի վէ եէր իլէ եէքտան էտիպ թաշը վէ թօփրա- ղը պիր թարաֆա չէքիպ չըգարմաղա էմր էթտի: Պու թարիգ իւզրէ արզուսինէ էրտի վէ լաքին Ք՛րիստոսուն խաչըյլա պէրապէր օլ պիր խըրսըզլարըն խաչը տա- խի օրթայա չըգտըղընտա Հա՛նկիսի Ք՛րիս- տոսուն օլտուղունու պիլէմէյիպ, Գուստի շէրիֆ եպիսկոպոսու սուրբ Ա՛կարիոսուն նտսիհաթըյլա տաղ իւզէրինէ պիր խաս- թէ կէթիրթտի, վէ խաստէ պիրինէ օլ պիրինէ եանաշըպ շիճա պուլմատըղընտա իւչիւնճիւյէ տօգանտըղը պիրլէ իլէթին- տէն գուրթուլտու, վէ պու մադուլէ միւ- ճիզաթըլա կէրչէք Ք՛րիստոսուն խաչը հան- կիսի օլմատը պէյան օլտու: Պու պապտէ սրբուհի Հելինէնին գալպինտէքի տույ- տուղու մէսրուրիյէթին թատիր օլուն մատը փէք կիւճ տիւր. անի վահիտտէ օրտուտա պիր կիւզէլ վէ միւքէլլէճ քիլիսէ նտփ- տըրըպ պուլտուղու ազիմ խապինէնին նա- րըսընը քիլիսէ իչինտէ տագլատար վէ օլ պիր եարըսընը օղլու Կոստանդիանոս եօլլայըպ օլ տախի վալիտէյինտէն պէտաճ Ա՛լահըն էթտիյի էյլիյէ միւմէյէզզիր ոլուպ պիր պիւյիւք քիլիսէ նտփտըրըպ վէ ալթուն վէ կիւմիւշ դապլար իչինէ գօյուպ օրատտա տագլատար:

Պաւ թարիգ իւզրէ ազիզ խաչ պուլու-
նուպ ճէմի տիւնեա իւզէրինտէ թէմէք-
քիւն քրիսթիյանլար արասընտա իպա-
տէթի եայըլսըր վէ սուրբ կիւրեղին նագլի
միւճիպինճէ հէր թարաֆտան պիր փար-
չասընա նայլ օլմազ իչին արզուհալ կէլիր
իտի: Օլ ազիզին թարիֆինճէ իսթէյէն-
լէրին արզիւսինէ մէպնի չօզ եէրլէրէ չօզ
փարչալար տաղըլմըշտա տա, խաչըն իւզէ-
րինտէն էքսիլմէսի կէօրիւնմէյիպ միճի-
զաթէն եէրի տօլար ըտը:

ՄԱԾԻՍ 4

ՍՈՒՐԲ ՅՈՒՍՏԻՆՈՍ

ԻՄԱՍՏԱՍԷՐ

Սուրբ Յուստինոս նահատիսթանտա
փութփէրէսթ աթալարտան տիւնեայա
կէլիպ՝ ազը ֆիրասէթիյլէ ազ վագթ
իչինտէ նամտար ֆէյլէսուֆլարըն վէ էհլի
քէլամլարըն պիրի օլտու: Գուտուղու
իլմ վէ ալիմ քիթապլարընտա արտաըղը
կէրչէքլիյի պուլամատըղը իչին գալպի գը-
րըտը, վէ էնճամ Պղատոն ֆէյլէսուֆուն
թալիմաթընա մահիլ օլուպ տահա զիատէ
թէգայեիւտ իւզրէ պունու թահսիլ էթ-
մէ արզուսիյլէ ինսանլարտան իպա էթտի
վէ շէհիրտէն տիշարը տէնիզէ եագըն պիր
կիւզէլ մահալէ չէքիլիպ քիւլիյէն քէն-
տիյի օգուլուպ եազմաղա վէրտի: Էր
նէ գատար ալիմլէր քիթապը չէվիրիպ

փուԹլարըն սախԹէ օլմասընա գանմըշըսա
տա, եինէ իսԹէտիյի կերչէք Ա.լահը վէ
հէր պապտէ օննա լազըմ կէլէն իպատէԹ
ու րիայէԹի ուսԹասը Պզատոնուն ալյա-
հընտա տախի պուլամատըղը իչին եիւ-
րէյի րահաԹ էտէմէզ իսի։

Պիր կիւն պու տիւշիւնճէլէր արասընա
տա տուրուր իքէն պիր բաղպէԹլիւ իսԹի-
յար էօնիւնէ կէլիպ, Պու ալիմլէր քիԹա-
պընտա արատըղըն տօղրու մատտէյի
քրիսԹիյանլար քիԹապընտան վէ փէյղամ-
պէրլէրին աէօզլէրինտէն պաշգա եէրտէ
պուլամազընըն տէյի, աշիքեարէն օննա աէօյ-
լէտի։

Յուստինոս պու աէօզլէրի իշիԹտիյին-
տէ շազ օլուպ՝ ֆիլ հալ քրիսԹիյան վէ
փէյղամպէրլէր քիԹապը օգուամազա պաշ-
լատը, վէ իսԹիյարըն աէօզիւ միւճիպին-
ճէ օգուտուգճա քրիսԹիյան տինինէ մու-
հապպէԹի Թէրատգի պուլուպ, Պունտան
ղայրի տօղրու տին օլամազ վէ քրիսԹի-
յանլարըն Թափտըղը Ա.լահտան ղայրի կեր-
չէք ալլահ եօգ տուր տէյէրէք, քէնտի
տախի վաֆԹիզ օլմազա հէվէս էԹտի։
Պու արզիւսինէ նայլ օլտուգտան սօնրա
ազիզին սիւրտիւյիւ էօմր ղայէԹ Թէաճճիւպ
օլունաճագ շէյ տիր։ Ձօգլարընը
քէնտի իպրէԹի վէ նասիհաԹըյլա տօղրու
տինէ կէԹիրիպ վաֆԹիզ էԹմիշ տիր։
Ջահիա իւնվանըյլա աատ օլունան վազ-
Թին գրալը Ա.նատոնինոս, նէ գաատար տա
հազիմ օլուպ քրիսԹիյանլարը էօրսէլէմէք

խոթէմհզիտիյէ տէ՝ տիշարըտա պուլու-
նան շէհր այանլարը վէ միւսէլլիմլերի գա-
թի չօգ զահմէթ վէրտիքտէն ոնրա ֆէ-
նա վէ հարամզատէ. քիշիլէր կիպի գրալա
կէլիպ հադդլարընա էօլիւմ սիճիլի չը-
գարմազ արզուլերիտիլէր: Յուստինոս պու
գարա խապէրի տույտուղունտա Ա.լլահ վէ
գարտաշ մուհամմէթիյլէ տօլու գալէմինի
էլինէ ալտը վէ թապիր օլունմազ էլճազ
իլէ կիւնահսըզ քրիսթիյանլարըն հադդը-
նա օլան պիւհթանը բէտտ էթտի, վէ տէվ-
լէթէ սատըգանէ էթտիքլէրի խըզմէթի
իսպաթ էտիպ գրալըն ֆիքրինի չէվիրտի
վէ սատր օլունաճազ ֆէրմանը մէն էթտի:
Քրիսթիյանլարըն մէսրուրիյէթի չօգ
սիւրմէյիպ՝ մէղքիուր գրալ էօլտիւքտէն
ոնրա թէքրար զուլմ չէքմէյէ պաշլատը-
լար, վէ Յուստինոս թէքրար էվվէլքի կի-
պի չօգ քիթապ ինշա էթտիյէ տէ պու
տէֆթա հիչ քեար էթմէտի, համթա քէն-
տիսի տէ ահէր քրիսթիյանլարլա էլէ տիւ-
շիւպ ազըզ քրիսթիյան տինինի սէրպէսթ
իդրար էթտիյի իչլին իսքէնճէլէր չէքտի
վէ նիհայէթ գաթլ օլունուպ հատրէթ
չէքտիյի ճէննէթէ նայլ օլտու:

ՄԱՅԻՍ 5

ՊԵՏՐՈՆԱՅԻ ՍՈՒՐԲ ՊԻՈՒՍ

ԲՕՐՆ ՀԱՑՐԱՊԵՏԻ

Պու ազիզ՝ Ն.ֆէնտիմիզին 1504 թարի-
խինաէ Մ՚իլան թարաֆընաա պօսքօ տէ-
նիլէն գալա իչինաէ ոյդաատէ ամթալարտան
տօղատու վէ իլք իսմի Մ՚իքայէլ գօնուլտու:
Ծա քիւչիւք չաղընտան օգուտմաղա հէ-
վէսլի օլուպ ազ վագթ զարֆընտա խայլի
իլմ թահսիլ էթուի վէ տիւնեատան չէքի-
լիպ քահանայ տախի օլմայա չօգ մէյլի
վարըտը: Ընտահրն թէտպիրիյլէ սուրբ Պո-
մինիկոս բահիպլէրինաէն պիրիսի Պօսքօյա
կէլտիրինաէ, Մ՚իքայէլ օնա ֆիքրինի աչ-
ար վէ օնուն րիզասըյլա մանաստըրա կի-
տիպ խայլի զէման իլմէ թալիպ օլտուգտան
ասնրա օլ մանաստըրըն տախի էսպապըրը
կիյինաի: Վ՚ագթի կէլիպ ուխա իլէ քէն-
տիյի Ընտահա տունտուղունտա՝ քիւլլիյէն
ալտահանի իլհամլէրէ մէշղուլ օլուպ ազ
վագթ իչինաէ ուսթալըգ խըզմէթինէ վէ
ասնրա վարիզ վէ պաատէհու մանաստըրլար
մէմուրիյէթինէ րէֆի օլտու:

Պու կիուննէ ազիզին նամը չավ օլուպ
տին մաատէսի հազգընտա օլան միւճա-
տէլէլեր իւզէրինէ նազըր գօնուլտու, վէ չօգ
շէհիրլեր վէ էյալէթլեր պու ազիզին եար-
տըմըյլա հերետիկոսլուգտան խալաս օլ-
մալարընը թանըյուպ միւթէշէքքիր օլմուշ-
տուրլար: Թէտուանէ հիչ քիմսէնին էօր-
տուրլար:

ֆիւնտէն վէ թէաատինտէն գօրգմայըպ
տօղրու տինի վազ վէրիր իտի. տին մաա-
տէսինտէ էօլիւմտէն պիլէ գօրգմամ տէյիպ՝
հերեմիկոսլարա գարշը սէօյլէր վէ եազար-
ըտը. պիր տէֆա օնլարա քինայէն ճէ-
միաթ պէյնինտէ եայըլմըշ ֆէնա քի-
թապլարընը թօփլայրպ եագտը: Պու գա-
տար քիլիսէի շէրիֆին հազգընտա օլան
խըզմէթինէ պէտէլէն տէօրտիւնճիւ Պիոս
սըբազան քահանայապետ, ազիզի եպիս-
կոպոս վէ քարտինալ էթտի. Ա՛ֆքայէլ
նէ գատար գարշը գօտուդատա տա եինէ
պիւյիւյիւն էմրինէ իթաաթէն պու ազիմ
մանաբպը թէվազուլա ուհտէսինէ ալըպ
Ա՛լահտան քէնտիյէ սիփարըշ օլմուշ
քրիսթիյան սիւրիւլէրինի գայըրմազա վէ
ֆազուլէթ վէ իպատէթ խուսուսինտէ ի-
լէրիլէթմէյէ մուգայեէտ օլուրուտու:

Ա՛երտուտ Քահանայապետին էօլիւ-
միւնտէն սօնրա Ա՛լահըն մախտուս պէյան
էթմէսիյլէ Ա՛ֆքայէլի մէրհումուն եէրինէ
ինթիխապ էթտիլէր. ճէմիաթըն պու ար-
զիւսինէ չօգ գարշը գօտուգտան սօնրա,
վէլ հասըլ Ա՛լահըն իրատէթի պույումուշ
տէյէրէք քիլիսէի շէրիֆին իլէրիլէմէսի ի-
չին չալըշմազա պաշլատը: Ա՛ ազիթ վազիթ
թէօրէմիշ վէ քէօքտէն քէսիլմէմիշ հերե-
տիկոսլարը մահվ էթտի. ճէմի տիւնեա
իւզէրինտէ պուլունան քրիսթիյանլարա
վահիլէր եօլլայրպ քէնտի պօրճլարընը մէշգ
էթտիրտի. Բօմպատա վէ ախէր մահալլէր-
տէ եէնի իճատ օլմա վէ տինէ վէ ըրզա

միւսալիճ շէյլերի գալատըտը։ Կրօնքլարըն չօղալմասընա վէ իլերիլէմէինէ ղայրէթ էթտի, վէ Յիսուսեան տէնիլէն բահիպ-լերին մանասթըրընըն գուրուլմասընա ղա-յէթ շազ օլտու, վէ տինի հըզմ էտիպ տինսիզլէրի վէ հերեսիկոսլարը քիլիսէյէ տէօնտիւրմէ հէվէսլերինի մէտ էթտի։

Ընչըրդ թարաֆընտա պուլունան քրիս-թիյանլարըն տիւշմանընա գարշը ճէնք աչ-մա իչին, քիլիսէնին խազինէսինի թօփ էթտի վէ ախէր քրիսթիյան տէվլէթլէրէ տախի րէճա էտիպ՝ օնլարըն եարտըմըյլա տիւշմանընը եէնտի, վէ իքինճի տէֆա թէքրար տիւշմանընըն իսլթիւնէ եիւ-րիւմէք իսթէրիտիյաէ տէ խասթէլէնիպ իճրասընը էտէմէտի։ Պու ազիզ էլլի կիւն միգտարի եաթագտա շիտտէթլի ազրըլա-րա թէհամմիւլ էթտիքտէն սօնրա փադ-բուհինի Լ֊ֆէնտիմիղին 1572 սէնէսինտէ Լտարտաըճըրընըն էլինէ թէսլիմ էտիպ կէօյլէր ճէննէթինէ նայլ օլմուշտուր։

Մ Ա Ց Ի Ս 6

Յ Ո Ր Ե Ր Ա Ն Ե Լ Ի

Յոր երանելի՝ Լտաւըն էվլատլարընտան օլտուղու իչին Իսրայէլ ճէմիաթընըն այն-լերինէ աշինալըղը եօղուտու։ Լչ ճիւմլէ ֆազուլէթի, ալէլսուսուս տէրալէրինտէ իղհար էթտիխի սապըը իչին քիթապի մու-գատաէտ պու ազիզին հադդընա ղայէթ

մեռ էաէրէք սէօյլէը։ Յոբ՝ Խոուամիլէրին էյալէթինաէ Ա.սիթ աէոիքլէրի իգլիմաէ փէք գէնկին վէ սալին պիր պէյ իտի. եէոի էրքէք վէ եէոի գըզ էվլատը վարըտը. պոունլար պիրլիքաէ կէչինոիքլէրի վազթ, էյէր պիր կիւնահ իշլէմիշլէրսէ աֆվ օլունսուն տէյի օնլար իչին Ա.լլահա գուրպան սունարըտը։ Ե էյթան պու ազիզի Ա.լլահըն նաղարընտան չըգարմադա էյէր նէ գատար չալըշտըյսաատա, Յոբ ճէմի իղվալէը արասընտա ատապրա գարշը հարէքէթ էթմէյիպ տահա գիատէ Ա.լլահըն կէօղիւնէ կիրտի։

Յոբուն էթտիչի իպատէթքեարլըգ եիւրէքտէն տէյիլ տիր տէյի շէյթան ճիքըրինէ գօյուպ օնու թէճրիպէ էթմէք իսթէտի. Ա.լլահ հազրէթլէրի տախի գուլունուն սալհլիյինի իսպաթ էթմէ իչին ո՛անընա՝ տօգանմա տա, թէնինէ նէ իսթէրսէն էթ տէյի, իչն վէրտի։ Պիր կիւն զաճիլ Յոբա պիրի կէլիպ, խըսըղլար կէլտիլէր չիճթ սիւրէն էօքիւզլէրինի վէ օթլանան մէրքէպլէրինի ալըպ կէօթիւրտիւլէր, պէքճիլէրի էօլտիւրտիւլէր, օնլարտան եալընըզ պէն գուրթուլուպ կէլտիմ տէյի խապէր վէրտի։ Պունուն սէօզիւ տահա պիթմէտէն պիր ախէրի իւզէրինէ էէթիշիպ, կէօյտէն աթէշ էնիպ գօյունլարընը վէ չօպանլարընը հարգ էթտի, իչլէրինտէն սալթ պէն սաղ գալտըմ տէտի։ Պունու տէր իքէն արտընտան պիր պաշգասը կէլիպ, իւչ նէճէր չէթէճի կէլտի, տէվէլէրինի սիւրիւպ կէօթիւրտիւլէր,

վէ պէքճիլէրի էօլտիւրտիւլէր, սալմա պէն գաչա պիլտիմ տէտի։ Պունուն արտընտան պիր ախէրի տահա եէթիշիպ՝ Օղուլլարըն վէ դրզլարըն եէյիպ իչէր իքէն պիր գայ չըգրպ էվի երգտը վէ պէնտէն ղայրիսինի էօլտիւրտիւ տէտի։ Յոր պու գատար գարա խապէրլէրի արտ արտա իշիթտիքտէն սօնրա, այաղա գալգրպ էապապընը երթտը վէ սաչլարընը քէսթի. սօնրա Ալլահըն հուզուրինէ եիւզիւնիւ սիւրիպ՝ Ջիւնեայա չիպլագ կէլտիմ, վէ եինէ չիպլագ կիտէճէյիմ, Ալլահ վէրտի, Ալլահ ալտը, հէր նաապըլ իսթէտիյաե էօյլէ օլտու, իսմի շէրիֆի մուպարէք օլսուն տէյէրէք, օննա սէճտէ գըլտը։

Պու մինվալ իւզրէ շէյթան րէզիլ օլտուղունտա, Ռէնտինէ ատգանմատըմ, օնուն իչին գայտը պիլէ օլմատը, վիւճուտունա ատգանմըշ օլտայըտըմ, պագ օլ վագթ նաապըլ սանա լանէթ վէ պէտ տուա էթմէյէ պաշլատըտը, տէտի։ Ալլահ՝ Յոր գուլումու էօլտիւմէ տէ վար նէ իսթէրսէն էթ տէյի իդն վէրտիյինաե՝ ֆիլ հալ զէվալլընըն պիւթիւն վիւճուտունու նապըլտա տօլտուրտու, շէօյլէ քի էվինտէն տիշարը պիր չէօփլիւք իչինտէ օթուրտուպ չանապլա ճիւրահատըրընը թէմիզլէր վէ օհալտէ պիլէ տահմա Ալլահա շիւքր իւ սէնալէր օգուրտու։ Պէլուն շէյթան էվլինտէն պաշգա հէվիսինի վուրուպ էօլտիւրմիւշիւտիւ. պու՝ աղատը Յոբտըն պէվալինէ տայանամայըպ եանընա կէլտի.

նիշէյճոէք սապր էոէճէէքսին, պէն ոէ սէնին սէպէպինէ էվիմոէն սէրսէրի օլ-մուշում. Ալլահ գարշը պիր պէտ տուա էմ քի էօլնւպ գուրթուլասըն, տէյինճէ, Յոբ՝ օնա տէօնիւպ, Յիվ վագը պիր պինա-մուա գարը կիպի սէօյլէյօրսուն, իգպալըն սէճասընը սիւրտիւքոէ շիմոի ֆէլէյին ֆէ-լաքէթինէ թէհամմիւլ էթմէյճէքմիյիզ աէյի, ճէվապ վէրսի: Յոբուն իւշ վա-տիշահ տօսթլարը՝ պաշընա կէլէն ուգու-պէթլէրի իշիտիպ թէսէլլի էթմէ իչին զիյարէթէ կէլտիլեր: Իւք էվվել օնու րոպ էթտիքլէրինոէ թանըյամասըլար, լա-քին ասնրա թասիհ էտիպ հէր շէյէ վու-գուճ օլտուգլարընտա աղլամաղա պաշ-լատըլար, վէ րուպալարընը երլթըպ պաշ-լարընա թօփրագ սաչտըլար: Յոբ նէ գա-տար տա գապահալթարզլըղընը իսպաթ էտիպ հագգ թարաֆընտան սապրը թէ-ճրիպէսի իչին պու պէլատար իւզէրինէ կէլ-միշ տիր տէրիտիսէ տէ, օնլար ազիզին սէօ-զինէ գանմայրպ՝ Իիչ սուչսուզ պէօյլէ էզիյէթ չէքմի տէր տուրուրսուսուլար: Ալլահ թէալա պուլութ արասընտան գու-լունուն սուչսուզլուղունու իսպաթ էտիպ օնլարը թազիրլէտի, վէ սօնրա կիւ-նահլարընըն աճվը իչին Յոբա եէտի տա-նա վէ եէտի գօյուն կէթիրիպ գուրպան սունմայա թէմպիհ էթտի: Պու մինվալ իւզրէ եէտի սէնէ միւթէմատի Յոբ՝ մէր-տանէ հէր պէլատարա տայանտըգտան սօն-րա՝ թէքրար Ալլահըն միւրիւվվէթինէ

սաղլըղընը էվվէլքինտէն զիատէ պուլտու-
վէ թէհնիյէ իչին օնա կէլէն տօսթլարը
պիրէր պէրկիւզար տախի կէթիրիպ սուն-
տուլար: Ընդհ թէալա հազրէթլէրի տա-
խի գուլունու էվվէլքինտէն զիատէ զէն-
կինլէթտի, վէ եէնիտէն եէտի էրքէք վէ
իչ գըզ էվլատ իհսան էթտի: Պունտան
սօնրա եիւզ եէթմիշ սէնէ տախի եաշա-
յըպ քէնտի թօրունունուն թօրունունու կէօր-
միւքտէն սօնրա իքի եիւզ գըրգ սէքիզ
եաշընտա միւնեասընը ախրէթէ թէպտիլ
էթտի:

ՄԱՑԻՍ 7

ՍՕՒՐՐ ԻՍԻՊՕՐՕՍ

Տիւնեն ինտինտէ հագիր, վէ լաքին Ընդհըն հուզուրինտէ ալիւլալա ազիզ Խի-դորա Խափանեատա Ա՛ատրիտ շէհրինտէ ֆագիր վէ ֆազուլէթ սահիպի ալթալար-տան միւնեայա կէլիպ, քիւչիւք եաշըն-տան Ընդհըն խըզմէթինէ մէյլի օլտուղու իչին սիւտ իլէ պէրապէր էմտիյի իպտաէթ թալիմաթընտան ֆէրաղաթ կէլմէզիտի: Էվէր կիւն իչէ պաշլամատան պիր պատա-րագ կէօրիւպ կիւնիւն իչինտէքի էտէճէ-ժի իչէրի Ընդհա սունար վէ օնուն եար-տըմընը միլէրիտի: Ա՛աշընը ալտըղընտա ալթալարընըն իզնիյլէ Յովհաննէս խամին-տէ պիր Ա՛ատրիտլի միւքթարըն խըզմէ-թինէ կիւտի վէ օնուն թօփրագլարը իւ-

1

զերինէ նաղլը գօնուլսոու։ Ան գատար խրզմէթի աղբրսա սա եինէ գալգինտէ վէ եիւզիւնտէ հիչ պիր մահզունիյէթ կէօրիւնմէյիպ՝ քէնտիյի պու իշ պաշընա չաղլրան Ալլահ օլտուղունու պիլէրէք օնա իլէթճա էտէրիտի, վէ տաէթի իւզրէ հէր ասպահ պատարագընը կէօրիւպ օնուն եարտըմընը նիյազ էտէրիտի։

Ընդհին գափու եօլտաշը օլան քէշիլիլէր՝ խիդրոսսու չէքէմէյիպ իշինէ կէճ պաշլայօր վէ խրզմէթինտէ իհմալճը տրը տէյի աղալարընա շիքեայէթ էթտիլէր։ Պու՝ քէշիլիլէրին տէտիքլէրինի Թաստիգ էթմէ իշին կիգլիճէ խիդրոսսուն իշլէտիյի եէրէ վարտը վէ հապիգաթ տէտիքլէրի կիպի ուզագտան կէօրտիւ. քի ախէրլէրինտէն կէճ իշէ պաշլայօր. լաքին պիր ազ եաընընա եանաշտըղընտա՝ պագտը քի խիդրոսսուն պաշդա ախէր իքի տիլպէր տէլի գանլըլար չինփթ սիւրիւպ օնուընա պիրլիքտէ չալըշըյօրլար։ Ընճապա կէօրտիւյիւմ խայաՀ մը տրը եօղսա խայր մը տէյէրէք, տահա իլէրի վարտըղընտա, օ իքի տիլպէր տէլի գանլըլար ղայպ օլուպ եալընըղ խիդրոսս օրթտատա գալտըղընտա, Օլ պիր եարտըմ ճրլարըն քիմ իտի տէյի սօրտու, վէ կէօրտիւյինիւ նագլ էթտի։ Ընդհ՝ պիլմէմ, խապէրիմ եօղտուր, պէն քիմսէյի չաղըրմամըշըմ տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ աղտատ՝ խիդրոսսուն սուչսուզլուղունու անլայրպ եարտըմ ճրլարընըն մէկէք օլմասընա գանտը վէ ախէրլէրինին իշլէտիյի

թօփրագլարտան զիատէ Իսիդորոսուն իշ-
լէտիլի եէրլէրին մահսուլու օլտուղունու
կէօրիւպ օնա մուհապպէթ պաղլատը։

Պիր կիւն պատարագ կէօրտիւյիւ վագթ՝
սօլույարագ պիր չօճուգ կէլիպ, Ն՝օքիւզլե-
րինին արգասընտան պիր եարամադ գուրտ
տիւշմիւշ հէմէն չափուճագ կէլիպ գուր-
թարմադա պագ տէյի խապէր վէրտիյինտէ՝
ազիզ հիչ քէնտիյի ալտըրմայըպ՝ Վ՝այր օ-
ղուլ վար իշինէ մուգայեէտ օլ, Ն՝ալահ նէ
խաթէմիշտէ էօյլէ օլուր տէյիպ բահաթ
եիւրէյլէ պատարագընը պիթիրտի վէ սօն-
րա տիշարը չըգտըղընտա էօքիւզլերինի ատղ
ալիմ վէ գուրտու էօլմիւշ պուլուպ Ն՝ա-
լահա շիւքր սունտու։ Պունա քէզալիք
ախէր մասալահաթլարընտա տախի Ն՝ալահա
սըղընըպ հէր կէչէնի օ եօլտամըշ տըր տէ-
յէրէք մուհապպէթլէ գապուլ էտէրիտի։
Վ՝էօյլիւլէր արասընտա ատէթ օլմուշ եա-
լան, եէմին, քիւֆր վէ լանէթ հիչ պիր
տէֆա պու ազիզին ազղընտան իշիտիլմէտի.
փաքըրդա օլան աշգը ղայէթ չօղուտու, վէ
եազըլմադ ատչմա սէօզլէր սէօյլէմէտիք-
տէն մատտա, սէօյլէյէնլէրտէն տախի ըրատ
տուրուրուտու։ Ա՝տատովանահայրընըն իշ-
տիյէ սըգ սըգ տուրը խորհուրդլարա եազ-
լաշըպ տույտուղու իպատէթին իճրասընը
ֆիիլէն կէօսթէրիր իտի։ Ա՝յէ գատար ազի-
զին ֆիքրի վէ արզուսու պիլգիրանէ էօմր
կէչիրմէք իտի իսէ տէ՝ աղատընըն էմրի վէ
րէճատընտա գարշը գօյամայըպ պիր ըրզկնլի
քատիլ պէքիրկ իլէ թէզէվվիւճ էթտի,

վէ պիր էվլատ սահիպի օլտուգտան սօնրա թարաֆէյնին իսթէյիլէ պիրի պիրինսէն այրըլտըլար, վէ սուրբ Խիդրոս պու կիւնէ տիւնեա զայլէլերինսէն խալի օլուպ տահա զիատէ զայրէթլէ Ա.լլահա խըզմէթ էթմէյէ պաշլատը:

Պու աղիզ էօմրիւ սիւլուքինսէ զայէթլէ ֆուգարէլէրէ մուհապպէթ կէօսթէրիպ սատտագա վէրմիշ տիր: Պիր կիւն՝ էվինի իչինսէ հէր օլանընըն իսթէյէնլէրէ վէրտիքսէն սօնրա ազշամ սուլարը պիր ֆուգարէ տահա կէլիպ սատտագա տիլէրսի. Խիդրոս՝ եէմէք մօլապընըն սապրգա պօշանմըշ օլմասընը պիլիրսէ սէ՝ եինէ իւմիւտինի Ա.լլահա գօյուպ՝ էհլինէ մօլապը աչըպ պադմաղա էմր էթտի: Էհլի մօլապը աչըպ սօլու պուլտուղունտա հայրան օլտու, վէ ախեր սեֆալար տախի ազիզին էլինսէ իւզիւմ վէ մէյվէլէր վէ վէրտիյի սատտագալարըն չօղալըպ արթմասընը կէօրէնլէր շէհատէթլիք էտէրլէր: Պուդունտու-ղու աղըր խըզմէթ իչինսէ օրուճ թուրթմաղա պօրճու եօղուտա տա քէնտիսի թէմպինի օլան կիւնլէրսէն պաշգա չօղ սէֆա սըզը օրուճլար թուրթուպ հէր ան նէֆսինի գատար էթմէ էնսէսինսէն իտի: Պու գատար էյլիք վէ էմէքլէրսէն սօնրա Ա.լլահըն գուդրաթ իսասթէլէնտի, վէ Ա.լլահ թարաֆընտան էօհիւմիւնիւն եապըն օլմասընը պիլտիյի իչին, վարաճաղը ուզուն եօլուն թէտարիքինի կէօրմէյէ պաշլատը. ազիմ իպատէթլէ սուրբ խորհուրդլարը ալտը վէ

պաղը գալան ճիւզի էօմրիւնիւ իպաաեէթ թալիմաթլարընաա վէ սէմավի թէֆէք-քիւլլերաե կէչիրտիքտաէն սօնրա Ն֊ֆէնտիմիզին 1130 սէնէսինաե փաք բուհինի նա-բատրճըրընըն էլինէ թէսլիմ էթտի: Ը-զիզին էօլիւմիւնաէն սօնրա օլան հիքմէթ-լեր զայէթ չօգ տուր, վէ իթիմաալա օնաւն շէֆիաաթընը տիլէյէնլեր հէր արզուլէրինի Ալլահտան գապուլ էթմիշ տիրլեր:

ՄԱՑԻՍ 8

ՍՈՒՐՒ ՅԱԿՈՎՐՈՍ

ԱՌԱՔԵԱԼ

Պու ազիզ առտաշը Յակովբոստան էվվել բէսուլէթ խրզմէթինէ տավէթ օ-լունմասը իչին պիւյիւք իհնվանըյլա առտ օլունուր: Գալիլեասա Ջերեդէոս վէ Ա՝-բիամ Ադղամէ իամինաե իպաաեէթքեար ա-թալարտան տիւնեայա կէլտի վէ ազիզին գարտաշը սուրբ Յովհաննէս առաքեալ վէ աւետարանիչ իտի: Պիր կիւն փէաերի վէ գարտաշըյլա պիրլիքտաե գայըգ իչինաե ըղըրպլարընը տիւգեր իքէն, Վրիատոս Ֆէնտիմիզ րաաթ կէլիպ՝ գարտաշընլա պէ-րապեր արգամտան կէլ տէյի էմր էթտի: Յակովբոս վէ Յովհաննէս Վրիատոսուն սէսինէ իմթիսալէն չափուճաղ գայըղը վէ փէաերլէրինի պըրագըպ օնաւն էնսէսի սը-րա կիթտիլեր վէ էօլիւմ սահաթընա գա-տար եանընտան այրըմատըլար: Ինճիլի շէ-

րիֆին թաղիֆինճէ Քրիստոսուն սէվկիւ-
լիւէրինաէն պիրի տէ պու ազիզ օլուպ,
Յայրոսուն զրզընըն տիրիլմէսինաէ, թա-
փոր տաղընըն իւսթիւնաէ, վէ Գեթսեմանի
պաղչէսինաէ տուայա տուրտուղունտա եա-
լընըզ քէնտիսիյլէ պէտրոս վէ Յովհաննէս
պուլունմուշտուր:

Ապուրը Մարկոս աւետարանիչինն նագլին-
ճէ Քրիստոս էֆէնտիմիզ՝ պու իքի գար-
տաշլարըն՝ պիւլէնտի ավազ իլէ Ինճիլի շէ-
րիֆի վազ էթմէլէրի վէ սաիգա միւսալի
ինսանլարըն գալպինի թահրիք էտիպ տօղ-
րուղուզու վէ հագդը թանըթմալարը իչին,
տալարընը Հաներեգէս, եանի Արդիք որտա-
ման գօտու: Պիր տէֆա Մամարիա թախ-
ֆէսի Քրիստոս էֆէնտիմիզի քէնտի շէհր-
լէրինէ գապուլ էթմէք իսթէմէտիքլէրին-
տէ՝ Յակոբոս վէ Յովհաննէս ուսթալարը
հագդընտա էտինտիքլէրի ղայրէթի վէ մու-
հապպէթի կէօսթէրմէ իչին, իսթէրմիսին
քի տուա էտէլիմ տէ կէօյտէն ամէդ էնիպ
շուռնալարը եագտըն տէյի Քրիստոսա թէք-
լիֆ էթտիլէր. լաքին Քրիստոս օնլարըն
հատտէն դիւատէ ղայրէթինի եիւզէրինէ
վուրուպ՝ նէ ֆիիլտէ ատէմ սինիզ պիլմէզ
սինիզ. Ալլահ էվլատը ճանլարըն ղայդ
օլմատը իչին տէյիլ, խալտա պուլմալարը
իչին տիւնեայա կէլմիշ տիր տէյի, ճէվապ
վէրտի: Պաշգա տէֆա տախի վալիտէլէ-
րի՝ Շու իքի օղուլլարըմ ճէննէթտէ պիրի
սաղ վէ օղ պիրի սօղ թարաֆընտա օթուր-
սուն տէյի տիլէտիյինտէ, Քրիստոս թէ-

քրար թազիրլէյիպ՝ խաթէախինիզի պիլ-
մէզսինիզ, պէնիմ իչէճէյիմ քեասէտէն
սիզ տէ իչէպիլիրսինիզ տէյի սօրառս.
վէ օնլար մէրտանէ պէլի իչէպիլիրիզ տէյի
սէօզ վէրտիքտէն մատա ֆիրիլէն տախի
մուհապպէթի իչին չէքտիքլէրի իսքէնճէ-
լէրլէ սապըդա տէսիքլէրինի միւգաւրէր
էթտիլէր:

Ասուրբ Յակովբոս՝ Բուհուլլահըն կէլմէ-
սինտէն սօնրա Գուտսի շէրիֆտէ, Սա-
մարիատա վէ Նահուտխանըն ախէր
սէմթլէրինտէ ինճիլի շէրիֆի վազ էտիպ
սօնրա պազիլէրին նագլինճէ խափանեայա
կէչտի, վէ օրատա տախի թաւրիֆ վէ թա-
պիր օլունմազ ղայրէթ իլէ տինտիզլէրին
տէօնմէտի իչին չալըշտը: Բավիլէրին զիւխ-
մինճէ Հալա Ասրաէօզատաքի պուլունան
միւքէլլէֆ քիլիսէյի թէմէլինտէն պու ա-
զիզ՝ սուլթանըմըզ պիքր Ա՛երեէմին էմրիյ-
լէ եափմըշ տըր: Պիր գաչ սէնէ միւրու-
րինտէն սօնրա շահրտլէրինտէն պիր գա-
չընը ալըպ Գուտսի շէրիֆէ ապտէթ էթտի,
վէ թէքրար հէմշէհրիլէրինին տէօնիւպ
Ղրիատոսու թանըմասընա չալըշտը: Ն-
զիզին վազըյլա չօղու տէօնտիւյտէ տէ,
չօղու տա զարէզ սապլայըպ էօլտիւրմէք
խաթէտիլէր, վէ մէրամլարընըն իճրասը ի-
չին քէնտիլէրէ եարտըմճը Նրմոգինէս վէ
Ֆիլէթա իսմինտէ իքի նամտար պիւյիւ-
ճիլէրի ալըպ քէլամ իլէ պու ազիզի իլգամ
էտէմէտիքլէրի Հալտէ իւզէրինէ ճինլէր
եիւրիւթմէյէ գարար վէրտիլէր: Ֆիլէթա

ուսմ ասընաան էվվել իւէրի վարըպ՝ ազիւլէ խայլի գէման տին իւգէրինէ միւճաաէլէ էթաի, վէ լաքին սէօզիւ գալմայըպ պուլունաուզու սէֆիլ հալի թանըտըզընաա ազիզին այաղընա տիւշաիւ վէ գապահաթը իւգէրինէ աֆիվ տիլէտի: Ընրմոգինէա պու վագըայը կէօրաիւյիւնաե զազէպէ կէլիպ՝ Յակովբոսու վէ Ֆիլէթայը գէնճիրպէնտա էօնիւնէ կէթիրսինլէր տէյի շէյթանլարա էմր էթաի. վէ լաքին պունաուն զըտաար Ալահըն էմրիյլէ շէյթանլար Ընրմոգինէսի թուխտուպ սիւրիւքլէյէրէք Յակովբոսուն հուզուրինէ կէթիրսինլէր: Ընգիզ պու հիքմէթի կէօրաիւյիւնաե՝ Ալլահա շիւքր սունուպ տահա եանընտա տուրան Ֆիլէթայա կիտիպ ուսմաասընըն գէնճիրլէրինի շէօզմէյէ էմր էթաի: Ընրմոգինէա տախի պու միսիլլի միւճիզաթա թէաճճիպ էտիպ քրիսթիյան տինինի գապուլ էթաի, վէ ճէմի եանընտա պուլունան պիւյիւճիւլիւք քիթապլարընը եապըպ քիւլ էթաի:

Ասին վէ զալիմ եահուտիլէր պու թարիպ իւզրէ գուրտուգլարը տուզագ պօշա չըգարըլընը կէօրաիւքլէրինաե՝ նաաիմ օլաճագ եէրէ՝ տահա զիատե գուտուրտուլար վէ պաշգա ֆէնալէր տիւշիւնմէյէ պաշլատըլար: Պու ճիհէթտէն Ալեսիաս վէ Թէդքրիտա իամինաե իքի օսմալը գափուատէմլէրինլէ սէօզ պիրլիյի տիպ Յակովբոսուն ատէթի իւզրէ քարօզ վէրտիյի վագթ օրթայա պիր հէնկեամէ գօփարմաղը գուրտուլար, վէ պու փաթըրտը արատընտա

ազիզի թուխթուպ արդիւլէրինէ կէօրէ էօլ-
տիւրէպիլիրսէլէր օնլարա չօդ ապչա վատ
էթտիլէր : Յակովբոս առաքեալըն պու
կիզլի իմիթիֆատան խապէրի օլմայըպ՝
աստէթի իւզրէ մէյտանտա քարոզ վէրիր վէ
Ա՛սիհանըն կէլմէսինի վէ եահուտիլէրին
օնու թանըմայըպ էօլտիւրմէսինի ԹԷՏԷՔր-
լի սէօզլէր իլէ իսպաթ էտէրիտի. եահուտի-
լէր պունու իշիթտիքլէրինտէ արալարընա
տա պիր հէնկեամէ գօփարտըլար, վէ իշ-
լէրինտէն Յովսիա նամինտէ պիրիսի ազի-
զին իւզէրինէ աթըլըպ պօղազընա իփ
թադտը, վէ պալատէ զինքը օլուման ու-
պուտխէթ եէմիշ իլի ըօմալըլար իսթէ
կէլիպ ազիզի թուխթուրար, վէ քրիսթի-
յանլար խասխին Երոմոդէս Ա՛գրիպպաս փա-
տիշահըն հուզուրինէ չըգարտըլար, վէ ճէ-
միաթը պաշտան չըգարըպ այտզա գալ-
տըըյօր տէյի իւզէրինէ շինքեայէթ էտիպ
հադդընա էօլիւմ սիճիլինի ալտըլար :

Ասուրբ Յակովբոսա պու խապէրտէն զիա-
տէ պիր ախէր միւֆէրրիհ խապէր օլամազը-
տը. գալպինտէքի տուչտուղու սէվինճ եիւ-
զինտէն տախի կէօրիւնիւպ պաղլարը ա-
բտընտա պիլէ Ա՛բրահամտան կէրչէք Ա՛է-
սիհա օղուպ տիւնեայը գուրթարմազ իչին
ատօզուպ էօլմէսի իւզէրինէ պիփէրվա սէօյ-
լէր իտի : Ազիզի ալայ պայրամ իլէ էօլիւմ
նէրինէ կէօթիւրտիւքլէրինտէ մէզքիւր
իփի պօղազընա թագան Յովսիա՝ էթտիյի
կիւնահ իւզէրինէ փիւշման օլուպ ալչագ
կէօնիւլլիւյլէ էօնիւնէ վարտը վէ այտզը-

նա գափանըպ գապահաթը իւղերինէ աֆվ տիլէտի: Ասուրը Յակովբոս Ալլահըն պու էթահիյի քէրէմ իչին տախի ղայէթլէ շազ օլուպ օնու եէրտէն գալտըրտը վէ էօփիւշ-տիւքտէն սօնրա Ալլահ պիլէնճէ տիր, գօրգմա տէյի եիւրէք վէրտի, վէ Երուվ-դէսին գուլաղընա պունուն խապէրի եէ-թիշախինտէ օնուն տախի հազգընա էօ-լիւմ սիճիլի քէսիլտի: Գամէլ օլունա-ճաղը մէյտանտա պիր խաթխազա իլլէթի-նէ կիրիճթիտր քիմճանէյէ բաամէ կէլիպ՝ Աբիատոսուն խամիյլէ ատաղլէթտը, վէ սօն-րա թէքրար պու թիւրլիւ էյի էօլիւմճ քէնտիյի լայըգ էթահիյի իչին Ալլահա միւ-թէշէքքիր օլտուգտան սօնրա պօյնունու տամըրա տունտու վէ Նասգալիա պայրա-մընտան պիր ազ էվվէլ արզու չէքտիյի մարտիրոսլուգ թաճընա նայլ օլտու: Գու ազիզ՝ ախէր Ինճիլի շէրիֆի վազ էտէն առաքեալլարըն հէվարինտէն էվվէլ Աբիա-տոսուն ուղրունա գանընը տէօքմիւշ տիւր վէ քիթապի մուգատտէտաէ պունուն էօ-լիւմինտէն գայրի պաշգասընըն էօլիւ-միւնիւ պէօյլէ միւճատտալէն պուլամայրգ: Նօտիւքտէն սօնրա ազիզին թէնինի քրիսթիյանլար օրտտա աէճն էթահիլեր. լաքին սօնրա շահիրտլերի ալըպ Խափանեա-տա Գոմիւսոմէլա շէհրինէ կէօմիւրտիւ-լեր, վէ ճէմի Խափանեա էհալիսինին հիմա-յէթճիի խամիյլէ շան պուլմուշ տուր:

ՄԱՑԻՍ 9

ՍՈՒՐԲ ԸՆԿԵՒՈՄ

ԵՒՒԶ ՊԱՇՏ

Ընկերն սատրզ գուլու նէվճիւվան Ակակիոս Վիոկղեոիանոսուն կիւէյիսի Մաքսիմիանոս գրալըն տէվլէթի էյեա-մինաէ փիրմոս պին պաշընըն ալեքնատա քէնտի եյիլիքլիյի իչին եիւզ պաշըլըզ փայէանինէ եէթիշտի։ Օ՛ալիմ Մ՛աքսիմիանոս քրիսթիյանլարա զարշը իզթիհատ չըզարըպ տէվլէթի վէ հիւքմիւ ալեքնատա օլան շէհր վալիլէրինէ վէ ասքեր աղալարը-նա՝ պուլունան քրիսթիյանլարը վատ վէ զոր իլէ տէօնտիւրիպ ալտնլարա գուրպան սունատուրսունլար տէյի ֆէրման չըզարար-ղընատա՝ փիրմոս չօղունու գրալըն արզիւ-սինէ պինայէն չէվիրտիքտէն սօնրա Ակա-կիոսու տախի թէֆթիշ էթտի վէ հիչ պիր թիւրլիւ ֆիքրինատէն չէվիրմէնին գապի-լինի պուլամատըղընատա զէնճիրէ վուրուպ ուրկլի շէհրինատէ պուլունան Ռիբիանոս իամինատէ աերատքեր հաքիմ՝ շէրիաթընը քէսան տէյի եօլլատը։

Ռիբիանոս տախի ազիզի թէֆթիշ ե-տիպ տինինատէ գավիլիյինի վէ ալտնլարը մասխարա էտիպ Քրիսատոսու էօյմէսինի իչինէ ազէպէ կէլիպ եէրէ աէօրթ գազըզ վուրսուրսու վէ ազիզի նաթը-րըպ արգասընա վէ գարընընա օլ գատար վուրսու քի ադան գանատան գէմին ը-

լանմըշըտը. ազիզ պու հալտէ տուրուր
իքէն, հաքիմ եանընա կէլիպ՝ թէքրար
ալահլարա գուրպան սունաճմընըն տէյի
սօրտու, վէ Ա.կակիոս էվվէլքինտէն զիա-
տէ սէրպէսթիլիյլէ օնուն թէքլիֆինի ըէտտ
էտիպ քրիսթիյան օլմասընը վէ պու ա-
զիզ տինին խաթրը իչին էօլմէ արզիւսիւնիւ
պէյան էթտիյինտէ՝ ազըր գուրշունլա ա-
զիզին չէնէսինէ վուրուպ՝ թէքրար վընտա-
նա ամտը: Պունուն իլէ տախի հադգըն-
տան կէլէմէյէճէյինի էյի անլայըպ՝ Ի-
զանդիայա եանի շիմտիքի Խաթամպօլա
կիթտիյի վազթ ազիզի տէ պիլէսինճէ կէօ-
թիւրտիւ, վէ օրատա տախի թիւրլիւ խա-
քէնճէլէրէ թէհամմիւլ էթտիքտէն սօն-
րա Ցլաչինոսուն էմրիյլէ Ն.փէնտիմիզին
303 սէնէսինտէ պաշը քէսիլտի: Պու ա-
զիզ սաղլըղընտա վէ էօլտիւքտէն սօնրա
տախի քէնտի հիմայէթինէ իլթիճա է-
տէնլէրէ չօզ միւճիզաթլար էթմիշ տիր:

ՄԱԾԻՍ 10

ՍՈՒՐԲ ԱՐՄԱՆ

ՃԳՆԱԻՈՐ

Ձէօլտե վէ իզմիզ եէրլէրտէ թէմէք-
քիւն նամտար զահիտլէրին ալտը ազիզ
Ըրսեննիոս՝ Րօմաստա քրիսթիյան ա-թալար-
տան տիւնեայա կէլիպ քիւչիւք եաշընտան
Ալլահ գօրգուսու իչինտէ պիւյիւյիւպ թէր-
պիյէ օլմուշտուտու: Ձաշընը ալտըղընտա

իմէ թալիսպ օլուպ՝ աղ վագէթ զարթընտա
թահսիլ էթմէյի մալիւմմաթ իչին փափ-
թախթի Ծմատտա ատը չավ օլտու վէ Կոս-
մասոս արքազան Վահանայապետանէն ատր-
կաւագ օլուպ, ասնրա ազիմ Յունդոս գրա-
լըն րէճաապնա մէպնի իքի էվլատընը թեր-
պիյէ էթմէ իչին Խաթամպօլա եօլանտը:
Արսէն՝ Արկադէոս վէ Հոնորիոս իսմինտէ
իքի շահզատէլերին իլմ վէ ֆազուլէթ պա-
պինտէ էյի թէրպիյէ օլմալարընա մուգա-
յեէտ օլուպ, եէվմիյէն օնլարըն իդպալը
իչին չալըշըրըտը: Պիր կիւն գրալ աէրս
վագթընտա ափանսըզ օտայա կիրիպ՝ Ար-
սէնի այագտա վէ շահզատէլերի օթուր-
մուշ կէօրտիւյիւնտէ, օնտան էօյլէ Արսէն
օթուրտուն վէ շահզատէլեր այագ իւս-
թիւնտէ տուրտունլար տէյի էմր էթտի.
վէ Արսէն չէքիլտիյինտէ՝ Խայր, շաիրտ-
լէր աթաալարընտան զիատէ խօճալարընա
պօրճլու տուրլար, աթաալարընտան էօմրիւ
ալմըշտըրլար, վէ լաքին խօճալարընտան
ֆազուլէթլի, ալիմ վէ էյի եաշամա թա-
րիգինի էօյրէնիրլէր, տէտի: Պրալ նէ
գատար տա խօճալարընա րիայէթ է-
տիպ սէօզիւնտէն տիշարը Հարէքէթ էթ-
մէմէյէ էվլատալարընա ըսմարլամըշտըր յատ
տա՝ եինէ Արկադէոս պիր տէֆա ուսթա-
սընտան թազիր իշնէտիյի իչին գալպինտէ
ղարէզ սագլայըպ, ինթիգամ ալմա ար-
զարէզ սագլայըպ, ինթիգամ ալմա ար-
զիւտիյէ խըզմէթքեարլարընտան պիրինէ
կիզլիճէ ազիզի էօլտիւրմէյէ թէմպիհ
էթտի: Խըզմէթքեար շահզատէտէն զիա-

1

Օրայս չըգտըղընտա Ակիսէ չէօլիւնտէ պուլունան զահիտլերէ վարըպ՝ ալթմըշ պէշ եաշընտա իքէն օնլարըն սըրտասընա կիրմէ վէ գանունլարընա միւթէի օլմագ արզուլէտի։ Ընդունինէ պինայէն գապուլ օլունտուպ պիր եալընըզ օտա իչինէ գօնուլտուղունտա՝ էպէտի սելամլէթի իչին՝ նէ էտէճէյինի Ալլահ քէնտիյէ պիլսիրսին տէյի տուա էթտի։ Տուատը գապուլ օլունտու, վէ Ալլահ սէմաուէն՝ գաչէ, տուա օլ, վէ րահաթ էտէրսին տէյի ճէվապ վէրիպ գուլտունու թէսէլլի էթտի։ Պու ալտրըղը թէմսիհ իւզրէ էօմրիւնիւ կէչիրմէյէ մուգայիէտ օլուպ, աղ վագթ իչինտէ ախեր չօգ երլտրտան պէրի օտատա ճաղուլէթ քէսպ էթմէ իչին չալըշանլարը աշըրար. եէր իւզէրինտէ եաթարըտը, օրուճ վէ սրգը փէրհիզ իլէ նէճսինի զապթ էտէրիտի, տուա օլուպ սէյյիէմէտսիյինին սէպէպինի ասրանլարա՝ Սէյյիէմէտսիյիմ իչին հիչ պիր տէճա փիւշման օլմամըշըմ, վէ

լաքին սէօյլէտիխիմ իչին չօգ տէֆա աղլա-
մըշըմ տէյի, ճէվապ վէրիրիամ։

Գ֊րալ Ա֊րսէնին գաչմա իսապէրի իւղէ-
րինէ մահզուն օլուպ տէօրթ թարաֆա
արայըճըլար եօլլառը, վէ մանաստըը իչին-
տէ պուլունան բահիպլէր, նէ գառար
գրալըն արառըղը օ օլմասըն տէյի շիւպհէ
իչինտէյիտիսէլէր տէ եինէ աղըլնառան պիր
շէյ ալամառըլար, վէ ասնրա պաշ փա-
փաղըն էմրինէ իթաէթէն ազիզ քէնտիյի
պէյան էթտիյինտէ թէառճիւպատէ գալտը-
լար։ Գ֊էոդոս գրալ էօլիւպ եէրինէ Ա֊րկա-
դէոս ճիւլուս էթտիյինտէ՝ Ա֊րսէնին չէօլ-
տէ օ բահիպլէր մանաստըրընտա ասքին
օլմասընը իչիտիպ՝ քէնտի էլիյլէ մէքթուպ
եազտը, վէ գապահաթը իւղէրինէ աճվ
տիլէյիպ՝ թէքրար ասրայա կէլմէյէ տա-
վէթ էթտի. լաքին Ա֊րսէն իւղը տիլէյիպ՝
պուլտուղու հալտէ բահաթ պուլմասընը
վէ Ա֊լլահ խըզմէթինի փատիշահ խըզմէ-
թինտէն զիատէ ասյմասընը անլաթտը վէ
եէրինտէ բահաթ պըրագմայա րէճա
էթտի։

Պիր տէֆա Թօմա քիշիպատէլէրինտէն
պիրի՝ ազրապալարընտան գալմա պիր վա-
սիյէթնամէ իլէ Ա֊րսէնէ կէլիպ՝ քէնտինէ
տիւշէն միրաաը վէրմէք իսթէտիյինտէ, ա-
զիզ՝ պու նէ֊հիքմէթ, պէն պըրագանտան
էվվէլ էօլմիւշիւմ տէյիպ՝ միրաասընը գա-
պուլ էթմէտի։ Պաշգա տէֆա Իսքէնտէ-
րիյէ փաթրիքի Թէոփիլոս շէհր այանըլա
պէրապէր ազիզի կէօրմէյէ կէլիպ՝ կիտէճէք-

լէրի վադթ պիր նասիհաթ վէրմէյէ ըէճա էթտիքլէրինտէ, ազիզ՝ Ընսէնի րահաթ պըրագըն, վէ նէրէտէ օլտուղունու տու- յարսանըզ պիր տահա կէօրմէյէ կէլմէյի- նիզ տէտի: Թօմա պէյզատէ գատընլա- րընտան պիրիսի պու ազիզի կէօրմէ հէվէ- սիլէ եօլ րէվան օլուպ Ա՛ըարրա կէլտի, վէ օնու կէօրտիւյիւնտէ էօնիւնէ տիւ- շիւպ քէնտի իչին տուա էթմէյէ եալ- վարտը: Ընսէն թէքլիֆինի րէտտ էտիպ եիւզիւնիւ չէվիրտի վէ նէ իչին պուրայա գալդմըշ կէլմիշին, պիր տիշ էհլիյէ պու գատար եօլ կէլմէք եագըշըրմը, զահիտլէ- րին գալպինի ալէթ իւսթ էտէճէք եէրէ, էվինտէ օթուրուպ տա էվլատլարընը գա- յրըայըտըն տահա էյի օլմաճմըյտը տէյի թաղիր վէրիպ՝ օտասընա կիրտի: Օէ- վալըը գատըն պու ածը սէօզլէրի իչիթ- տիյինտէ էթտիյինէ փիւշման օլուպ՝ պա- րի պէնիմ իչին տուա էյլէ տէյի րէճա է- տինճէ, Ընսէն թէքրար ապուզի չէհրէ իլէ, պէլի տուա էտէրիմ քի ատընըլա եա- տըն ֆիքրիմտէն չըգսըն, տէտի:

Պազը տէֆա ինսան խասիմի մէլուն շէյթան թիւրլիւ խղվալէր իլէ ազիզի թէճրիպէ էթմէք իսթէրիտի, վէ լաքին Ա՛լահըն գուլու տուայտա վէ փէրհիզէ խասմի իւզէրինէ հէր ան զալիպ օլուրու- տու. չօգ տէֆա ինսան ազըլայտա տիւշիւ- նիւպ պուվամաթըզը շէյի տուայտա Ա՛լահ թարաֆընտան տույուպ մանասընը վէրիր իտի: Այլէ սէնէ միգտարի օ մահալտէ

րհյազաթի իւզրէ էօմր կէչիրտիքաէն սօնրա Ալլահ էֆէնտիմիզ էօլիւմիւնիւն եադըն օլմասընը ազիզէ պիլտիրտի վէ սուրը խորհուրդլարը իպատէթլէ ալըպ հէր սահաթ ճանընը Ալլահա թէսլիմ էթմէյէ պէքլէր իտի: Նօմրիւ սիւլուքինատ սալա կիւնահ իշլէմէյիպ քէմալինէթ իւզրէ եաշամըշըտըյսա տա՝ էօլիւմ սահաթը կէլտիյինատ՝ եիւզիւնիւն րէնկի ալթտը, վէ գօրգուսունտան թիլթրէմէյէ պաշլատը: Նանընտա պուլունանլար, Այ ազիզ Արսէն, սէն տէ մի էօլիւմտէն գօրգայօրսուն տէյի սօրտուգլարընտա՝ պէլի, էվվէլ գօրգմազըտըմ վէ լաքին շու բահիպ գաֆթանընը արգամա կիյէլիտէն պէրի ղայէթ գօրգմայա պաշլատըմ տէյի, ճէվապ վէրտի: Ընզիզէն պու գօրգուսու չօգ սիւրմէյիպ շազլըղա թէպտիլ օլսու, եիւզիւ տուրուլտու վէ թէքրար գալկի ֆէրահ պուլտուպ եանընտաքիլէրէ րուհանի շէյլէր սէօյլէյէրէք րուհինի թէսլիմ էթտի. վէ հասրէթ չէքտիյի սէսատէթ մէքեանը ճէննէթէ եիւզ եիրմի եաշընտա նայլ օսու:

ՄԱՑԻՍ 11

ԸՆԱԾՂ ՄԸՆԱԿՈՒՆՔ

ԲԵԹԼԵՀԵՄԻ

Նահուտի փատիշահը նէվզատէ Քրիստոս էֆէնտիմիզին վիւճուտունու տիւնեատան գալտըրմա գաստըլար, զալիմ

Հերովդէսին՝ Յեթլեհէմ շէհրին սէմթլե-
րինաէ պուլունան իքի եաշընատան աշաղա
պիկիւնաՀ մասըմլարը քիւլիյէն գըլըճ-
տան կէչերմէսի, ինճիլի շէրիֆտէ մու-
Հարրէր տիր: Վրիատոս էֆէնտիմիզին
մէվլուտինատէ Գուտսի շէրիֆտէ՝ գանը
զատտար զալիմ Հերովդէս փատիշահըզ
սիւրէրիտի, եահուտի սիլսիլէսինատէն էն-
մէյիպ միլլէթի ախերտէն օլմասը իչին,
օնլարա խօր պագարըտը վէ իշքիլի օլան
րիճալլէրտէն էքսէրիսինի գաթը էտիպ օր-
թատան գալտըրմըշ ըտը:

Օլ էյեամտէ տախի միւնէվվէր եըտը-
զըն գըլաղուզլուղույա իչ միւնէճճիմլէր,
նէվզատէ եահուտի փատիշահընընէրէտ
տօղմասընը ասրարագ շարդ ճանիպին-
տէն Գուտսի շէրիֆէ տօղրու սէճտէ գըլ-
մադա կէլտիլէր: Եահուտիլէր պու ադիմ
սըրըտան պիխապէր՝ պունու իշիթտիքլէ-
րինատէ ալթ իւսթ օլուպ հայրան գալտը-
ըտը, վէ հէվատիս մապէյնլէրինատէ գալ-
մայըպ՝ Հերովդէսին գուլաղընա տախի
անի վահիատէ եէթիշտի: Պու զալիմ
թախթ ու թաճըմը զայըպ էթմէյիմ թէ-
ըշըյըտ տէրագատ էնլի շէրլէրի Գուզու-
րինէ չաղըրըպ օնլարընը փատիշահը Իլմէ-
սիհին նէրէտէ տօղաճաղընը ասրտու, վէ
փէյղամպէրլէրինին վապը միւճիպինճէ Յեթ-
լեհէմ շէհրինատէ տիւնեայէ կէլէճէյինի
իշիթտիյինատէ գալպի ճիւզի ֆէրահ պու-
ըտապ ֆիլ Հալ իչ միւնէճճիմլէրի ատրայընա
չաղըրտը, վէ իզէթ իւ իքրամատան ասն-

րա, Ռեթլեհէմ շէհրինէ վարըն, արզիւ-
սինի չէքտխինիզ նէվզատէ փատիշահը
պուլուպ ակճատէ էթտիքտէն ասնրա թէք-
րար պուրայա ավատէթինիզտէ պանա տա-
խի խապէր վէրին քի, պէն տէ կէ-
լիպ օնա ակճատէ գըլայըմ տէյիպ, օնլարա
եօլ վէրտի: Ա է լաքին ֆատխին տիլի
գալպինէ միւվաֆֆըգ օլմայըպ, Ղազգ ա-
զիմուշշան հազրէթլէրինին թէտպիրինէ
միւնէճճիմլէր Ռեթլեհէմ շէհրինտէ Ան-
ճինի շէրիֆին թաֆտխիլինճէ նէվզատէ փա-
տիշահա ակճատէ գըլտըգտան ասնրա, թէք-
րար Ղերուվդէս տէօնէճէք եէրէ, ախէր
եօլտան քէնտի վաթանլարընա կիթտի-
լէր: Ղերուվդէս գուրտուլուս տուզաղընը
պու մինվալ իւզրէ պօշա չըգարըլընը ան-
լատըլընտա՝ գուտուրտու վէ նէվզատէ
մատրմին տաճարա տախի կէլիպ փիր իխ-
թիյար Սիմոն նամ ֆաղուլէթ սահիպի
քիշիտէն, Ա՛էսիհ պու տուր տէյի ալ-
տրըը խայր տուալարը իշիթտխինտէ, գա-
յէթլէ քէնտիյի ալտըրտը վէ հէր թա-
րաֆը արայըպ ասրուշտուրտույա տա՝ հիշ
պիր ֆայտէ էթմէտի:

Խուտատի քէլամ, թախթինտէ գա-
տիմ գալմա հըրտը՝ ազտան խարիճ վէ
տիւնեատա իշիտիլմէտիք պիր պիրահմ
հարէքէթէ մէյտ վէրտիրտի: Ռեթլեհէմ
շէհրինտէ վէ օնուն ճիվարընտա իքի եա-
շընտան աշաղա պուլունան մատրմլարը գը-
լըճտան կէչիրմէյէ էմր էթտի. պու զալիմ
էմրին իճրասընտա միւթտագիլ ֆօրգտու-

դում նէվզատէ եահուտի փատիշահը տա-
խի գըրըլըր կիտէր խիւլեասըլա սէվինիր
տուրուրսունու: Ակիլ անալարըն ֆիլան
ու ֆէրեատլէրի ճանավարտան պէտմէր
Հերովդէսին եիւրէյինի Թէփրէսէմէյիպ,
խայլի կիւնահարզ մասըմլար քէնտի եա-
բատճըլարընըն էօմրիւնիւ հըֆզ էմէմ
իչին քէնտի էօմրլէրինի ֆիտա էմէտի-
լեր: Պու գատար մէրհամէթսիզլիքլէրտէն
ոճնրա Հերովդէս եինէ միւրատընա էրէ-
մէտի. կէճէլէյն Ալլահ Թարափընտան
պիր մէլէք կէլիպ, Յովսէփ, չափուք էյլէ
գալը, մասըմ իլէ վալիտէյնի պիլէնճէ
ալ տա Մ՝ըսըրա գաչ, Հերովդէս մասը-
մընն էօմրիւնէ գատտ էմէմիշ արայօր տէ-
մինատ՝ Յովսէփ Ալլահըն էմրինէ միւթի
օլուպ, կէճէլէյն չօճուղու վէ վալիտէյնի
ալտը վէ Մ՝ըսըրա տօղրու գաչտը:

Պու վագըալարընն արտընտան չօգ կէչ-
մէյիպ Հերովդէս էմէքլէրինին պէլա-
սընը պուլտու: Եահուտի միլլէթինտէն
Յովսեպոս նամ բավինին նագլինճէ տու-
յուլմատըգ եէնի խատէլիքլէր իմէթի-
ճագ էտիպ իւզէրինէ հիւճմ էմէտիլեր:
պաղընտա եարալար աչըլըպ մէքրուհ
գուրտլար իչինտէ գայնար տուրուրսունու.
պօղազը վէ գօլլարը չէքիլիպ պիւզիւլմիւշ,
կէօքսիւ Թըզանմըշ օլուգ ալամազ օլ-
մուշ վէ պիւթիւն վիւճուտունու պիր ֆէ-
նա գօգու Թուէմուշ էմէրատաքիլէր
իքրահ էտիպ կէրի չէքիլիրլէր իտի. քէն-
տի պիլէ քէնտիսի չէքէմէյիպ՝ վէրէն օլսա

չօգ տէքա գըլըճըլա քէնտիյի էօլտիւր-
միշտի: Պու սէքիլ Հալտե իքէն պիլէ
օղլու Ա՛նտիպատրոսու զընտանտա էօլ-
տիւրթտիւ, վէ ըհճալլարըն պազըրընը
Հապսա գօյուպ քէնտի էօլտիւքտէն
սօնրա Հէփսինի գաթլ էթտիրսին տէյի
գըզը Մողամէյէ թէմպիհ էթտի, վէ պու-
նա քէզալընք ախէր մերհամէթսիզ էմրլէր-
տէն սօնրա Հայգըրտարագ աղըրլար արա-
սընտա միւրտ օլուպ միւսթէհագ օլտու-
ղու էպէտի ճէհէննէմէ վարիս օլտու:

Մ Ա Ց Ի Ս 12

ՍՈՒՐՔ ՄՈՎԱՀԻՄՈՍ

ՓԱՀԱՆԱՑ

Տիոտար վէ իպատէթքեար Ա՛փրատէս վէ Ա՛տատաթիա նամինտէ աթալարընն սէվ-
կիլիւ էվլատը Մովկիմոս՝ Ա՛իոկղեսիանոս գրալըն տէվլէթի էյեամինտէ Ըօմատա տիւնեայէ կէլիպ եաշընը ալտրընտա քա-
հանայ օլտու վէ Ա՛պքէտուն էյալէթինտէ Ա՛մպօղու շէհրինին քիլիսէսի իւզէրինէ նա-
զըր թայեին օլունտու: Ի պատէթ վէ ֆա-
զըլ թայեին պապինտէ ղայէթլէ միւթէպէր
զուլէթ պապինտէ ղայէթլէ միւթէպէր
օլուպ էլի ալէթընտա օլանլարըն տախի էյի
վէ քէմալիյէթի իւզրէ էօմր կէչիրմէլէրինէ
ղայրէթ էտէր իտի:

Փուլթիէրէսթէլէրին Ա՛իոնիսոս նամին-
տէ եալանճը ալահլարընըն իզղէթինէ սու-
տէ եալանճը ալահլարընըն իզղէթինէ սու-
նուվմուշ պիր պայրամ կիւնիւ՝ շէհր իչին-

Պօնտան ասնրա թէքրար թէֆթիշ էտիպ
րիսինի սրյրըրպ չըգարմաղա էմր էթտի։
քելէնիպ՝ եիւղիւնիւն վէ պէյրիւնիւն տէ-
տրըլար տէյի ճէվապ վէրինճէ՝ հաբիմ էս-
վապիէրի տէ ճէհէննէմ միւսթէհաղ
նըզ շէյթան տըր, օնլարլա պէրապէր թէ-
մուշլարը գուրթարըպ թափտըղըմ Ալլա-
պէսթիկէ՝ Շէյթան էլինէ կիրիֆթար օ-
սուն տէյի ասրտուղունտա՝ Ա՛ովկիմոս ակր-
լարը տա մէն էթմէյէ ճէսարէթ էտէյօր-
թուեթուպ հաբիմին հուզուրինէ չըգար-
տրլար ։ Ալն ալլահլարըմըզա գուրպան
տունմատըգտան ասնրա, նաՓրել տունան-
պէ ասնրա ասրտուղունտա՝ Ա՛ովկիմոս ակր-
մուշլարը գուրթարըպ թափտըղըմ Ալլա-
հըն իպատէթինէ չէվիրմէք պօրճում
տուր, սիզին ալլահ տէյի թափտըգլարը-
նըզ շէյթան տըր, օնլարլա պէրապէր թէ-
վապիէրի տէ ճէհէննէմ միւսթէհաղ
տրըլար տէյի ճէվապ վէրինճէ՝ հաբիմ էս-
քելէնիպ՝ եիւղիւնիւն վէ պէյրիւնիւն տէ-
րիսինի սրյրըրպ չըգարմաղա էմր էթտի։

տինինաէ գավիլէյինի կէօրախւյիւնաէ ա-
թէշ եագտըրըպ ալլահլարա գուրպան
սունմազսան սաղ սաղ սէնի եագարըմ տէյի
էօրֆ էթտի: Մովկիմոս հաքիմին էմրիյ-
լէ պիր թադրիպ փուլթխանէյէ կիրիպ
խայլի տուսատան սօնրա Վիոնիսոս փու-
թուն սուրէթինի եէրիլէ եէքսան էթտի,
վէ աղըզտան տէսիյինի ֆիլիէն տախի
կէօսթէրտի: Հաքիմ պու միւճիզաթտան
սօնրա եավաշլանըպ թախթը նագար իլէ
Մովկիմոսա պագաճաղ եէրէ՝ տահա զիա-
տէ քէնտիյի ալտըրըպ հազըրլանմըշ ա-
թէշ իչինէ ատիզի ախտաղա էմր էթտի:
Ղաբին ատիզ օրատա տախի Ղլահըն հիք-
մէթիյլէ սաղ գալըպ ախէշ քէնտիյի եա-
գաճագ եէրէ տէօրթ թարաֆա եայրըլըպ
հաքիմլէ պէրապէր թէվապիլէրինաէն եէ-
տի ատիա քիշի տախի քիւլ էթտի:
Ղալասիոս իամինուէ աէրապքէր պու վա-
գըայը կէօրախւյիւնաէ Մովկիմոսու թու-
թուպ հապսա գօսոու:

Նիրմի ալթը կիւն միւրուրինաէն սօն-
րա մէրհումուն եէրինէ պաշգա հաքիմ
կէլիպ թէքբար Մովկիմոսու հուզուրինէ
չաղըրար վէ թէապիրինաէն տէօնտիւրէ-
մէտիյի հալտէ պիր արապա թէքէրլէյինէ
պաղլայըպ չէվիրմէյէ էմր էթտի. ատիզին
գանըյլա եէր ըսլանըրըպտըյսա տա, եինէ
քէնտիյի ղայպ էթմէյիպ տայիմա Ղլա-
հըն եարտըմընը տիլէրիտի վէ իպէնճէ
վէրինլէրին խալասը իչին օնա տուա
էտէր խան: Պու իպէնճէտէն սաղ սէլիմ

գուրթուլտուղունտա ազգըն ճանավարլար էօնիւնէ աֆթորլար, լաքին օնլար տա պիր քէտէր վէրմէտիքլէրինտէ, Ն֊իւզանդիայա եանի շիմտիքի Խաթամպօլա կէօթիւրիւպ Ն֊ֆէնտիմիզին 303 սէնէսինտէ պաշընը քէտիլէր։

ՄԱՑԻՍ 13

ՍՈՒՐՆ ՊՈՓԸՆ

ԳԼՊՐԸՋ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Պու ապիզ եահուտիսթանտա եադըն պիր քիւչիւք շէհիրտէ Ն֊ֆէնտիմիզին 310 թարիխինտէ տիւնեայէ կէլիպ քիւչիւք չալընտան իլմէ թալիպ օլտու, վէ քիթապի մուգատտէստէ թահրիր օլան մէվլանէրին մէֆհումինի էյիճէ անլամա իչին չօգ թիւրլիւ լիսանլէր մէշգ էթտի։ Պունտան գաթի նազար ֆաղուլէթէ հէվէսլի օլուպ քէմալիյէթ իւզրէ էօմր կէչիրմէ իչին եահուտիսթանտան Մ֊ըսըրա կիթտի վէ օրատա տահա տէլի գանլը իքէն քէնտիյի կիւնահա տավլէթ էտէն ֆահիշէլէրին թէքլիֆինի րէտտ էտիպ Ա֊լլահըն եարտըմըյլա շէյթանըն ճէմի իղվալէրի իւչէրինէ ղալիպ օլտու։ Պու ֆիւթուհաթտան սոնրա թէրքի տիւնեա էտիպ պիր Ա֊նատոլիրա չէքիլմէ արզիւսիւ տահա զիատէ թէրագդի պուլտու վէ սուրը Ա֊նտունուն գանուէլարը իւզրէ խայլի զէմանսըզը էօմր կէչիրտիքտէն սոնրա եահու֊

տիսթանա տէօնտիւ վէ պիր մանասթըր պինա էտիպ քէնտի պաշ օլտու։ Ընդ վագթ զարփընտա օրատա տախի ազիզին ֆազուլէթի չավ օլտուղունտա շէհր եպիսկոպոսու մանասթըրա վէ ճէմի շէհր էհալիսինէ պիր էյլիք էթմէ իչին Նպիփանը քահանայ էթտի վէ ճէմիաթը իւզէրինէ հէր խուսուս իլէ չալըշմայա իզն վէրտի։ Արիոսուն իճատ էթտիյի հերետիկոսլուղա գարշը պու ազիզ ղայէթլէ չօգ չալըշմըշտըր։

Պ ազէ չէօլէրինտէ քեաֆին ֆազուլէթ վէ քէմալիյէթ պապինտէ նամտար սուրը Ալարիոնլա իւնախյէթ էտիպ սըզ սըզ կէօրիւշիւրիւտիւ։ Սուրբ Ալարիոն քէնտիյէ կէլէնլէրտէն պէզար օլուպ եահուտիա թանտան Վըպրըզ ատասընա կիթտիյին տէ՝ տօսթու Նպիփանըն ֆազուլէթինի նագլ էթտի, վէ Սաղամինա շէհրին Եպիսկոպոսու էօլիւքտէն սօնրա Քէնտիմիզին 367 սէնէսինտէ սուրբ Նպիփան օնուն եէրինէ մէէմուր օլունտու։ Պու խըզմէթէ թայեին օլտուգտան սօնրա՝ քէնտի ճէմիաթը իւզէրինէ իզհար էթտիյի մուհապպէթ վէ բուհանի թալիմաթ խուսուսինտէ իլէրիլէմէլէրի իչին էտինտիյի ղայրէթ տիլ իլէ թապիր օլունմագ։ Պագի մատտէլէրտէ էյլիյէ պէտէլ քէմիկ տախի պուլտուգտա տա՝ եինէ գալըպ գըրըլմայըշ տահա զիատէ օ թիւրլիւ նաՀէտլար լարտա էյլիք էթմէյէ ղայրէթ էտէր խոր։ Պիր տէֆտա սուրբ Ալարիոնու

տավէթ էտիպ՝ էօնիւնէ գուշ թաամը գօ-
տուղունտա, Իլարիոն՝ Ա֊ֆիվ պուլյուբասըդ,
բահիպ էտպատը կիսէլիտէն պէրի ազըզմա
էթ թաամը գօմամըշըմ ափտիյինտէ, ա-
զիզ՝ պէն տէ պիլմէմ քի ածէպա պու էս-
պատը կիսէլիտէն պէրի զարէդ իլէ պիր
կէձէ կէչերմիշմիյիմ, եախօտ էօճ ալմա
արզիւսիւ գալպիմտէ ատգամըշմըյըմ
ափտի:

Գուդարէլէրէ էթտիյի ատատագա կիպի
հիչ պիր եպիսկոպոս քէնտի ճէմիաթընա
էթմէմիշ տիր. ճէմի վարիսէթինի պիւ-
թիւն օնլարըն ուղրունա ատրգ էթտիք-
տէն ատնրա ախէր գէնգինէրէ տախի էօյլէ
էթմէյէ նասիհաթ վէրիրիտի: Պիր տէ-
ճա վէքիլ խարճը պաշգասընա վէրէ վէրէ
քիլիսէտէ վէ էվտէ պիր շէյ գալմատը
տէյի շնքեայէթ էթտիյինտէ՝ ազիզ հա-
զիմնիյէ տինէյիպ՝ թէքրար օ ազ գալա-
նը տա խոթէյինէ վէր տիյի թէմսիհ էթ-
տի, վէ էմրի իճրասընտա Ալլահըն էթտիյի
միւճիզաթլարը կէօրիւպ նատիմ օլտու վէ
թէաճճիւպատէ գալտը: Ազիզին պու ատ-
տագաթքեար թապիաթընը պիլէրէք՝ պիր
տէճա իչի միւզէվվիր տիլէնճէ իթթի-
ֆագ էտիպ Ասպիտանը ալտաթմագ իս-
թէտիլէր: Ազիզին կէչէճէյի եէրէ վա-
րըպ, պիրիսի տուրէթէն էօլտու կիպի եաթ-
տը վէ օլ պիրիսի ազըյարագ եանընտա
օթուրտուպ Ասպիտանըն կէչտիյի վագթ
քիւլլիյէլի պիր շէյ ալա պիլմէ իչէն՝ Ա՛ման,
հալիմէ պագ, մէրհամէթ էյլէ, էօլիւմ

վար կէօմլէյէ պիլէ գուտրէթիմ եօգ տէյէրէք սատապա տիլէր իտի : Սուրբ Հոգին Ս. Աստուածածնայ վրայ իջնելուն՝ Ս. Կոյսը Ս. Հոգիին գուրատուղու ճէննի անլայըպ՝ Ս. Հոգիին իմէէտիյին գատար փարա, ճագալթ չափուք էյլէ էօլիւնիւ կէօմլէյէ պազ ղայրը գալգաճաղը եօգ, Աստուած պէօյլէ իմէէմիշ տիր, սապրտան ղայրը չարէ եօգ տէյիպ իլէրի կիլթաի : Տիլէնճի պու սէօզլէրին մէֆհումունու անլայամայըպ օնտան այրըլըգտան սօնրա՝ արգատաշընա, Գայլէ, ումտուղումուզտան զիատէ ալտըգ, շէհիրէ կիտէլիմ տէ քէյֆ չաթալըմ տէյի խապէր վէրտի. լաքին օնուն գըմըլտամատըղընը կէօրտիւյիւնատէ, Հէմէն ազիզնին արգասընտան գօշուպ հէր շէյի օլտուղու կիպի նազէ էթտի, վէ թազսիրաթլարը իւզէրինէ աճիվ տիլէյիպ, թէքրար տուա սըյլա արգատաշընա էօմր վէրսին տէյի եալվարտը, լաքին րէճատը գապուլ օլունմայըպ՝ Աստուած թէալա Հազրէթլէրի գուլլարընը ալտատանլարտան Հազզ էթմէտիյինի պու գազէպ իլէ պէյան էթտի :

Ընէնի իճատ օլմուշ վէ Ադէս գրալըն հիմայէթի իլէ պազը եէրլէրտէ քէնգ սալմըշ Մրիսուն սախթէ թալիմաթընա գարշը ախէր եպիսկոպոսլարըն րէճատընա պինայէն չօգ շէյ եապըպ՝ եանլըշընը իպաթ էթմիշ տիր : Պու պապտէ քէնտի վազիֆինէտէէ սայըսըզ թէօրէմիշ Հերետիկոսլարըն մէզհէպինէ վէ թալիմաթլարընա գարշը Ընդօրաթօ իամիլէ պիր քիթ

թապ ինշա էաիպ տօղրու տինի հիմայէ էթմիշ տիր։ Իսքէնտէրիյէ փաթրիքի Թէոփիլոստան ալտանըպ սուրը Յովհան Ոսկեբերանը վէ Նիտրիա չէօլունտէ սաքին օլմուշ րահիպլերի Որոգինէսին հերեսիկոսլուղունա թապի տիրլեր տէյի եաղար վէ սէօյլերիտիյսէ տէ՝ Իսթամպօլա կէլիպ մասալահաթա աշինա օլտուղունատա պարըշըր վէ չափուճադ թէքրար քէնտի եէրինէ տէօնմէք իսթէտի, վէ լաքին եօլտա կիտէր իքէն խասթէլէնիպ Գըպրըզա վարմատան կէմի իշինտէ Նֆէնտիմիզին 403 աէնէսինտէ էօլտիւ։

ՄԱՑԻՍ 14

ՍՈՒՐԲ ՖԻՐՏԻՆԱՆՈՍ

ԻՍՓԱՆԵՆ ՓԱՏԻՃԱՀԸ

ՎՌասթիլեն վէ Էօն փատիշահը սուրբ Ֆէրտինանտոս Էօն փատիշահը Նէֆօնսոտան վէ Պերենգարիա նամինտէ սուլթանտան տօղուպ օն պիր եաշընտա իքէն պիր աղըր խասթէլիյէ տիւշտիւ. վէ ույգու ուլյուսմազ վէ եէմէք եէյէմէզ օլտուղունտա վալիտէսի ազիզ պիքր Ա՛երեէմ իլթիճա էաիպ շահզատէսիյլէ պիրլիքտէ պիր մանասթըրա կիթտի վէ մուճիզաթքեար պատկերի էօնիւնէ էվլատընը գոյուպ աղըր խասթէլիյինտէն օղլունու գուրթարմագա րէճա էթտի, վէ տահա տուսար պիթմէտէն խասթէնին ույուգլամասընը

վէ սօնրա աւրլըպ եէմ֊ք խոթէմէսինի կէօր֊
տիւյիւնաէ շիւքր սունուպ կէրի տէօնտիւ։
Փէրտինանտոս տախի պուլտուղու շինձա
իչին քէնտիյի Ա֊լահատան սօնրա ազիզ
պիքր Ա֊էրեէմ պօրճլու սայրպ քիւլլիյէն
օնուն իպատէթինէ մէշղուլ օլտու վէ հէր
իգթիզասընտա օնա գօշուպ եարտըմընը
տիլէրիտի։ Պիր գաչ սէնէտէն սօնրա վա֊
լիտէսի Պերենգարիայա Ռասթիլեա փա֊
տիշահլըղը միրաս տիւշիւպ ագիլանէ հիւք֊
միւ իտարէսինի էթտի վէ սօնրա տէվլէթ
րիճալ քիպարլարընըն րիզասըյլա քէնտի֊
սի կէրի չէքիլիպ օղլու Փէրտինանտոսա պը֊
րագտը վէ իպատէթ վէ ֆազուլէթ խուսու֊
սինտէ քէնտիյէ պէնզէր փատիշահ սօյուն֊
տան պիր պիքր իլէ թէէհհիւլ էթտիրտի։

Փէրտինանտոս թախթէ ճիւլուս էթ֊
տիքտէն սօնրա տահա զիատէ սէրպէսթ֊
լիյլէ ազիզ պիքր Ա֊էրեէմին խըզմէթինէ
քէնտիյի վէրմէյէ պաշլատը. օնուն իզզէ֊
թինէ սունուլմուշ եէրլէրի մէրհամէթ էթ֊
տի, վէ տէվլէթի իչինտէ մահսուսէն օնա
իպատէթ օլունսուն տէյի էմր էթտի։
Փէտէրի վազթինտէ Ա֊րապլար վէ խայլի
պարպարը շլար իլէ օլան միւթարէքէյի
ղայրը թուրթմայրպ պօզտու վէ ճէնք֊
տէ օնլարը եէնիպ քէնտի տէվլէթինտէն
կէրի չէքիլմէյէ մէճպուր էթտի, վէ հէր
եէրտէ ազիզ քրիսթիյան տինինի եայմաղա
ղայրէթինի արթըրըր վէ ճէնկէ թուրթու֊
մատան էվվէլ տուայլա Ա֊լահա սրղընրպ
ալի ու ինայէսինի տիլէրիտի, վէ էթտիկի

ֆէթհլէրի քէնաի դուվվէթինէ վէրմէյիպ Ալլահըն քէրէմինէ թահսիս էտէրիտի։ 4 Եր մահալտէ պիլէմինճէ ազիզ պիքր Ա՛երեէմին պիր քիւչիւք կիւզէլ սուրէթինի թաշըյըպ՝ հէր կիւն օնուն էօնիւնտէ տուասըրը վէ թէֆէքքիւրինի էտէր իտի, վէ Ալլահտան սօնրա հէր էյլէյի վէրէն ազիզ պիքր տիր տէյի ինանըը վազ վէրիրիտի։ 5 Ֆէթհ էթտիյի շէհրլէրտէ քիլիսէլէր պինա էտիպ եպիսկոպոս վէ քահանալար իլէ տօլտուրուրտու. էվվէլէն գալմըշ փութփէրէսթլէր տօղրու քրիսթիյան տինինէ տէօնմէք իսթէմէտիկլէրինտէ քրիսթիյանլարը տախի պէտ աատէթլէրի վէ խույլարըյլա պօղմասընալար տէյի շէհրտէն տիշարը հօլլարըտը, վէ փուլթխանէլէրինի եէրիլէ եէքտան էտիպ եէրինէ խաչ տիքէր իտի։ 6 Պու գաատար ճէնք ու ճիտալ արտընտա հիչ պիր տէճքա ճէմիաթընտան վէրկի թալապ էթմէյիպ, փաուիշահ ճէմիաթընը գայըրմաղ իչին Ալլահտան պաշ գօնուլմուշտուր, պէնիմ իչին պիր իսթիյարըն պէտ տուասընը վէ ահուզարընը իսթէմէմ, տէր իտի։ 7 Պիր տէճքա միւշկիլլէրինտէն պաղնէրի՝ ճէնք թէտարիքի իչին քիլիսէ ադըսար իսթիմալ օլունապիլիր, էթտիյիմիզ ճէնկտէ օնուն իզնէթի իչին տիր տէտիքլէրինտէ Ֆէրտինանտտս տարըլըպ՝ Քիլիսէյին վէ քիլիսէյէ խըզմէթ էտէնլէրին ադըսընտան պիատէ օնլարըն տուասընը իսթէրիմ, պու թահսիզ պէնի ըէքի էտէն Ալլահ

քէնտի շանը իչին լազըմ կէլէն փարայը տա պուլուր տէյի ճէվապ վէրտի: Ակվիլեա շէհրինի ալտըղընտա պիր զինէթլի ալայլա, ազիզ պիքիր Ա՛բրէէմին պատկերինի էօ- նիւնտէն կէօթիւրէրէք իչերի կիրտի:

Տիւնեա իւզերինտէ Վրիատոսուն շան ու շէօհրէթի իչին պու գատար զահ- մէթլէրէ տիլերանէ թէհամմիւլ էթտիք- տէն սօնրա, Ա՛ստղ թէալա հազրէթլէրի սէվկիւլիւ գուլունուն էճրինի զանիմէթլէ կէօյլեր ճէննէթինտէ վէրմէ իչին իւսթիւ- նէ պիր աղըր խասէթլիք եօլլատը վէ ազիզ՝ էօլիւմիւնիւն եապըն օլմասընը անլատըղըն- տա օտասընա չէքիլտի վէ կէչմիշ էօմրիւ իւզերինէ թէֆթիշ էտիպ խոստովանանք օլմաղա վէ Արբուէթիւն ալմաղա հազրըլըգ կէօրտիւ: Ասուրը Ա՛ղղրդուէթիւն օտասընա կիրտիյինի կէօրտիւյիւնտէ հէմէն եաթտը- տան տիշարը սըչրատը վէ տիզ իւզերինէ կէլիպ պօղազընա իփ թատըղտան սօնրա սուրը խաչը էլինէ ալտը վէ թէքրար թէ- քրար աղլայարագ պուս էտիպ կիւնահլա- րը իւզերինէ աճվ տիլէտիքտէն սօնրա սուրը Ա՛ղղրդուէթիւն վէ Ա՛երջին օճու- մու ալտը. վէ խայլի վագիթ սուս սուրուպ աէմանվի թէֆէք.քիւրլերէ տալտը: Պա- տէհու էհլինի վէ էվլատլարընը եանընա չաղըրըպ թիւրլիւ թէէսիրլի նասիհաթլար- տան սօնրա վէտալաշտը: Ադերինէ կէչէ- ճէք շահզատէսինէ ազիզ տինիմիզի հի- մայէ էթմէ իչին մախսուսէն ըսմարլատը, վէ սօնրա էլինէ պիր եանմըշ մում՝ ա-

լըպ կէօզլէրինի կէօյէ գալըբըտը, նա՛ բեպ-
պիմ, տէվլէթիմ եօղ իքէն տէվլէթ վեր-
տին, իզզէթ վէ գուտրէթիմ եօղ իքէն
իզզէթ վէ գուտրէթ վէրտին, պու ճէմի
լայըգ օլմայարագ գուլունա էյլէսիյին քէ-
րէմլեր իչին Թէշէքքիւրիւմ վար. վէ
լաքին շիմաի պունլարը Թէքրար սանա վե-
րիրիմ, վէ հէփիսինտէն էվվէլ ճանըմը
աէնին հիմայէնէ Թէսլիմ էտէրիմ: Ա՛
գուրթարըճըմ Յիսուս Քրիստոս, չիպ-
լագ վէ աէֆիլ տիւնեայա կէլմիշիմ, իշ-
Թէ եինէ չիպլագ վէ ֆագիր Թօփրա-
գա կիրէրիմ, չէքտիյին սիատէթլէր խա-
Թըր իչին օլսուն, ճանըմը գաապուլ էյլէ
վէ ճէննէթտէ սաքին օլան ազիզլերի-
նին սըրտարընա կէչիր տէյի տուա էթտի:

Պու աշգ ու տուատան սօնրա արզուվէ-
տի քի եանըննտա պուլունան քահանալար
տուա էտիպ Իսհաանեա վէ ախեր բուհանի
իլահիլէր օգուտունըլար, սօնրա պաշընը էյ-
տի վէ կէօզլերինի գափայրպ օլ գատար
ֆագուվէթ վէ էյլիքլեր իլէ տօլու ճանընը
Ափենտիմիզին 1252 աէնէհինտէ Նարատաը-
ճըրընըն էլինէ Թէսլիմ էյլէտի:

ՄԱՑԻՍ 15

ՍՈՒՐԲ ԸՆԳՈՒՄՈՍ

ՋԱՓԱՐԻՆ ՎԷ ՄԱՂԱՓՈՒՍ ՄԱՐԳԱՐԷԼԵՐ

Ընգէյոս. Իսրոտ փատիշահընը էյէտ-
մինտէ չօճուղ իքէն Պաղատատան ե-

հուտիսթանա տէօնէն էսիրլէրին պիրի իտի վէ Դարեհին իքինճի աէնէսի Զորաբաբէլ տաճարը եափտըղը վագթ փէյղամպէրլիյէ պաշլատը: Ադնաի էվլէրինտէն զիատե Ալլահըն էվինի եափըպ պիթիրմէյէ Իսրայէլ ճէմիաթըննա նասիհաթ էթտիքտէն սօնրա, եագընլարտա գուրթարըճմըզ Քրիստոսուն տիւնեայա կէլմէ խապէրլէյէ օնլարը թէսէլլի էթտի:

Զաքարիա. Անգէոստան իքի այ սօնրա փէյղամպէրլիք էթմէյէ պաշլատը. Զաքարիանըն մանէվի թէմմիլ ու րույալարը ախէրլէրինտէն ղայէթ չօգ տուր: Յիւրլիւ էօրնէքլէր իլէ Քրիստոսուն գաատիմի վէ քէնտի էօմրիւ խուսուսինտէ տէրին միւլահազալար էտէր: Այտի զէյթուն եաննի՝ Զաղկազարդ կիւնիւնտէ Ազէնտիմիզին ճէլլ իւ ճէլալէթլէ Դուտսի շէրիֆէ կէլմէսինի, Յուդանըն ղամզընը, սուրբ Հաղորդութիւն սըրբընը, Քրիստոսուն էլլէրինին եարալարընը, լիմպօսա էնիպ սալիճ ճանլարը գուրթարմասընը, տիրիլմէսինի, միւլհիտիլէրին վէ փուլթփէրէսթլէրին տօղրու տինէ կէլմէսինի էվվէլէն պէյան էթտի. Ազէնտիմիզ Քրիստոսուն աէօզիւ միւճիպինճէ տաճարըն իչինտէ էօլէն պուտուր գըյաս օլունուր:

Անդաքիա. Անդէոս վէ Զաքարիա Սարգարէլէրին վագթինտէ էն սօն փէյղամպէրը օլուպ, տաճարըն եափըլմասընտան սօնրա փէյղամպէրլիք էթմէյէ պաշլատը: Տաճարըն խըզմէթինտէ պուլունանլարա

Նասիհաթ էտիպ Ն.հարոնատան գալան քա-
հանալըղըն իպլիսալ օլաճաղընը փէշին
սէօյլէտի, վէ Քրիստոսուն գլաղուզու ի-
քինճի նղիա, եանի Յովհաննէս կարա-
պետին գատիմինատէն սօնրա Քրիստոս է-
ֆէնտիմիզին տիւնեայէ կէլէճէյինին միւժ-
տէսինի վէրտի։

ՄԱԾԻՍ 16

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՆԵՓՈՄՈՒՔ

Անիճիզաթքեար սուրբ Յովհաննէս
Ըրտակատան օն միլ միգտարի ուզագ նէ-
փոմուք տէնիլէն քիւչիւք շէհիրտէ տօղ-
տուղու իչին նեփոմուկացի տէնիլմիշտիր։
Ազիզ պիքը Ա՛էրեէմին շէֆաաթըյլա Յովհաննէսի է-
տինտիքլէրինտէ զայէֆ իւլ զայէ շազ օլ-
տուղար վէ մասըմըն էյի թէրպիյէ օլմասը-
նա տիգգաթ էթտիլէր։ Վէհիւչիւք եաշըն-
տա պիր չարէսի պուլունմազ խասթէլիյէ
կիրիֆթար օլտուղունտա ազիզլարը ահ
իլէ պիր մանտաղըրա կէօթիւրիւպ Ալլահա
տուննտուղար, վէ անի վահիտատէ տիլէտիք-
լէրի շիֆայա նայլ օլտուղար։ Նաշընը ալ-
տըղընտա տահա զիատէ տիւնեէվի զէվգ
ու սէֆալաթտան իբրահ էտիպ բուհանի
թալիմաթլարա մէշղուլ օլուրուտու. թէ-
սէլլիսի ճիվարտա պուլունան Կիատերտա-
կան բահիպլէրին մանտաղընընա վարըպ

պատարագատա խըզմէթ էթմէք իտի։ Իւմ թահսիլինատէ տախի զայէթլէ իլերիլէտիյի իչին քահանալըգ րիւթպէօինէ լայըգ օլտու. վէ պու պապատէ տահա իւք պատարագը էթմէտէն՝ հաղըրլըգ կէօրմէ իչին, պիր այ գատար ատէմ իլէ կէօրիւշմէյիպ օտաալը իչինէ չէքիլտի, վէ գալպինի թէֆթիշ էտիպ, Ալլահըն եարտըմընը տիլէտի։ Պատէօու ալիմ վէ ֆազուլէթ սահիպի ատէմ օլտուղու տէօրթ թարաֆտա չալ օլտուղունտա ազիզ պիքր Ա՛բուպէքր սունուլմուշ քիլիսէ իւզէրինէ քարոզիչ թայեին օլունտու, վէ ասնրա կանոնիկոս փայէսինէ տախի եէթիշտի։

Պոէմիա փատիշահը Վինչէսլաւոս Յովհաննէստէն չօգ խօշլանըպ մուհապպէթլէ օնուն հէր ատախյինի տինլէրիտի. իւք իպթա Լայթօմիշէլին եպիսկոպոսլուղունու վէ ասնրա Վ իսերատըն նազըրլըղընը օնա վէրմէք իսթէտի, վէ լաքին Յովհաննէս վարիզլիք խըզմէթինի ճանըննա տահա խայրլը գըյաս էտիպ փատիշահըն էթտիյի քէրէմլէրէ միւթէշէքքիր օլտու վէ գապուլ էթմէտի։ Ա՛էգքիուր փատիշահըն էհլի Յովհաննա սուլթան սուրբ Յովհաննէսէ խոստովանանք օլուպ վէրէճէյի ատտապալար իւզէրինէ օնու նազըր էթմիշտի։ Յովհաննէս պու իւքի աղըր խըզմէթինի տախի փէք էյի գայրէթ իլէ թէքմիլ էթտիյի իչին մարտիրոսլուղունա սէպէպ օլմուշտուր։ Վինչէսլաւոս պօրճու իւզրէ տէվլէթ ուամուրունու պագըպ գայըրտաճագ

եէրէ, թիւրլիւ պէտ խույլարա էսիր օլ-
մուշ հէր կիւն իշ իւ իշրէթտէ, վէ սէֆիհ-
լիքտէ սահաթլարընը կէչիրիպ ճէմի ճէ-
միահթընա ֆէննա իպրէթ վէրիր իտի. վէ
Յովհաննա սուլթան օլ գահար րէճա ու
նիյազտան ասնրա աղահընըն հիշ պիր թիւր-
լիւ իսլահ օլմահընա եարտըմ էտէմէյիպ,
խոստովանահայրընըն ազիլ նահիհաթը
իւզրէ ղայրը սէսինի չէքտի վէ տուայլա
վէ սահտագա իլէ սէֆիլ ղայպ օլմուշ էհ-
լինին էյի օլուպ Ալլահա տէօնմէսի իչին՝
եարահտըճընըն եալվարըը տուրուրուտու,
վէ տուալարը տահա զիահտէ թէէսիրլի վէ
մագպուլ օլունահն տէյի սըզ սըզ խոս-
տովանանք օլուր Սրբութիւն ալըրըտը: Ի-
պահտէթ քեար սուլթանընն պու կիւունէ սըզ-
չա ազիզ խորհուրդլարա եագլաշմահընը
փահիշահ ֆէննա ֆիքրէ ալըպ, քէնտի կի-
պի էհլի տահի վէրտիյի սէօզէ վէ մուհապ-
պէթէ գարշը հարէքէթ էթմէհին տէյի
իշքիլէ վարտը վէ թահահիհ էթմէ արզիս-
սիյլէ Յովհաննէսի քէնտիյէ տավէթ է-
տիպ, թիւրլիւ թէճննիս սէօզլէրտէն սօն-
րա խոստովանանքտա էհլինին տէտիյի
կիւնահլարը քէնտիյէ պէյան էթմէյէ եալ-
վարտը, վէ թէքլիֆի գապուլ օլունուրսա
օննա ազիմ մէրթէպէլէր վահտ էթտի:
Սուրբ Յովհաննէս պու մէէմուլ օլունմա-
յահճադ թէքլիֆի իշլէթտիյինտէ իլք էվ-
վէլ ալթ իւսթ օլտու, վէ սօնրա հազիմ-
լիյլէ խոստովանանք իչինտէ իշլէթտիյի էն
քիւչիւք թահսիրահթլարտան պիրինի պի-

լէ տէմէյէ քահանանըն իղնի օլմամասընը, վէ տէտիյի հալտէ Ալլահըն հուզուրինտէ պիւյիւք գապահաթ էթմէսինի պէյան էթ-տի: Փատիշահ պու սէօզլէր իւզէրինէ նէ գատար կիւճէնտիյէ տէ՝ եիւզտէն պիր շէյ կէօսթէրմէյիպ ինթիզամ ալմադը իչ-չին պիր Ֆուրսաթա պէքլէրիտի, վէ օլ տախի արզուսինէ պինաէնէօգ կէճիքմէյիպ կէլտի չըգտը:

Պիր տէֆա աշճը՝ սօֆրայա էյի փիշմէ-միշ ըպլըղը չըգարտըղը իչինի փատիշահ գըղտը, վէ աշճըյը սաղ սաղ շիշէ կէչիրիպ քէպապ էթմէյէ էմր էթտի. վէ պու զալիմ էմրի իչին հիչ քիմսէ փատիշահա գարշը սէօյլէմէյէ ճէսարէթ էթմէտիյինտէ՝ Յով-հաննէս ճէմի տիւնեէվի գօրգույու պիր թարաֆա պըրագըպ էօնիւնէ չըգտը, վէ վերտիյի մերհամէթսիզ վէ զալիմ էմրի կէրի ալմադա նասիհաթ էթտի: Զալիմ փա-տիշահ՝ ազիզին սէօզիւնէ գուլագ աստաճագ եէրէ գուստուրուպ պիր գօզմուշ գարանըը զընտան իչինէ օնու ալմադա էմր էթտի, վէ եէմէք վերմէյիպ՝ փատիշահըն էվվէլքի թէքլիֆինի էթմէգէն գուրթուլաճաղըն եօգ տուր տէյի, խապէր եօղլատը: Ալեք՝ Ֆիքրիմանէն վէ թէսպիհիմանէն՝ էօզիւմ տախի լազըմ կէլսէ, տէօնմէնին միւմքինի եօգ տուր տէյի ճէվապ վէրինճէ, փատի-շահ սուրէթէն նէտատմէթ կէօսթէրիպ՝ ա-զիզի հապստան չըգարթտը վէ սօֆրատը-նա տավէթ էտիպ թէքրար միւրայիլէքլէ միւրատընը էթսին տէյի թէքլիֆ էթտի.

լաքին եինէ գասպուլ օլունմասըղընտա՝ թէ. քրար ղընտանա աթըպ պիր ճէնտէրէ իւ-ղէրինէ կէրտիրտի, վէ պու իսքէնճէ արա-սընտա իքէն քէնտի էօնիւնտէ ազիզին թէ-նինի մէշալէլէր իլէ տաղլաթտը, վէ տէ-տիյիմի էտէճքիմիսին տէյի սօրարըտը: Վ է լաքին Ա.լահըն գուլու սէօզիւնտէ գա-վի՝ տուրուպ՝ տէմէտէն իսէ էօլիւմիւնիւ պին տէֆա եէյ սայմասընը թէքրարլատը-ղընտա, փատիշահ իւմիտինի գալի էտիպ՝ չէքիլտի վէ ազիզի տալսի գօյ վէրմէյէ իզն վէրտի:

Ասուրը Յովհաննէս չէքտիյի իսքէնճէ-լէրի քիմսէյէ սէօյլէմէյիպ եարէլէրի տիւ-ղէլտիյինտէ թէքրար քէնտի բէտուլէթ խըզմէթինէ մէշղուլ օլտու, վէ Ա.լահ թա-րաֆընտան եագընլարտա քէնտի խալթը իչին էօմրիւնիւ ֆիտա էտէճէք միւժտէսի-նի ալըպ՝ սօն քարտզու իչինտէ թիւրլիւ սէօզլէրտէն սօնրա Պոէմիա իւզէրինէ կէ-լէճէք պէլալարը վէ փէյտա օլաճագ Հե-րետիկոսլուզլարը էվվէլէն սէօյլէյիպ, քէն-տի սէվկիւլիւ ճէմիաթընը սագընտըրտը: Վ Էրիտտս էֆէնտիմիզին Համբարձումն-տան պիր կիւն էվվէլ Պօլէզլավիատա պու-լունան ազիզ պիքր Ա՛երեմին պատկերի-նէ զիյարէթ էտիպ՝ օնուն Հիմայէսինի իւ-զէրինէ տիլէտիքտէն սօնրա ագշամլայն է-վէ տէօնէր իքէն փատիշահ՝ փէնճիրէտէն ազիզի կէօրիւպ իչէրի չաղըրտը, վէ էօր-ֆէն՝ Ցէտիյիմի էթ, էհլիմին խոստովա-նանքտա ոանա տէտիքլէրինի պէյան էյ-

լէ, եօղսա չայ իչինտէ սէնի պօղարըմ տէ-
ակլինտէ, ազիզ Թէքըար՝ Տէմհտէն իսէ
պին տէֆա էօլիւմիւմիւ կէօզիւմ ալմը շըմ
տէյի ճէվապ վէրտի: Պու պապտէ փատի-
շահ ազիզին Հազդընտան կէլէմէյճէյինի
փէք էյի անլայըպ պիր օտա իչինտէ սազ-
լամաղա էմր էթտի: Դարանլըդ պասըպ
կէճէ օտուղունտա զալիմին էմրիյլէ ազի-
զի Թութուպ Ալֆէնտիմիզին 1383 սէնէ-
սինտէ պիր քէօփրիւ իւզէրինտէն աշաղա
Ա՛օտավա չայընա ամֆտըլար:

Ալլահ Թէալա Հազրէթլէրի պիր ատէթ-
տէն խարիճ եըլտըզ պիչիմինտէ փարլադ-
նուր իլէ օլան միւսիպէթլի վազըյը կէճէ
վազթինտէ ճէմիաթա պէյան էթտի, վէ
շէհր էհալիսի ֆիլ Հալ օրայա Թօփ օլուպ
Ալլահըն պիւյիւքլիւյիւնիւ մէտհ էթտիլէր:
Ասուլթան տախի ատրայընտան՝ օլան հիք-
մէթի կէօրիւպ զալիմ էհլի փատիշահա
խապեր վէրտի վէ օլ տախի ագլտան խա-
րիճ հիքմէթէ Հայրան օլտույսա տա եինէ
գալպինտէ փիւշմանլըդ ալամէթի Հալ
օլմատը: Ալրէթսի կիւն ատպահ օլտուղուն-
տա ազիզին պիր գումըուդ իւզէրինէ օթուր-
մուշ Թէննինի քահանալար վէ կանոնիկոս-
լար ալըպ ալայը քիլիսէյէ կէթիրիպ կէօմ-
պէթլէր. վէ Հադդ Թէալա ազիզին խամիյ-
լէ չօգ միւճիզաթլար իշլէմիշ պիր: Ասուշ
եիւզ սէնէ միւտուրինտէն սօնրա մէզարը-
նը աչըպ տահա պիլինի Թազէ վէ պօզուկ
մամրշ պուլտուգլարընտա, քիլիսէի շէ-
րիֆ խապեր վէրտիլէր վէ օլտաման իրտալ

օլան թէֆթիշճիլէր պադըպ իւզէրինէ տիւշիւնիւբ իքէն, տիլ՝ միւճիզաթէն գօյու բէննկինի ղայպ էտիպ ալա չալմայա պաշլատը: Պու ազիզ՝ ըզգը թէհլիքէ իչինտէ պուլունանլարըն մախսուսէն հիմայէճի- սի տիր, վէ էթտիյի միւճիզաթլարլա ղայէթ իզզէթ վէ իհթիպար պուլմուշ տուր, վէ հալա պուլուր:

ՄԱԾԻՍ 17

ՍՈՒՐԲ ԱՆՏՈՆԻՈՍ

ՓԻՕՐԷՆՁԱ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒ

Պու ազիզ Փիօրէնձա շէհրինտէ Լփլէնտիմիզին 1389 թարիխինտէ իպատէթքեար վէ տինտար ամթալարտան տիւնեայէ կէլիպ՝ օնլարըն էլի ալըրնտա թա քիշիւք եաշընտան էյի թէրպիյէ օլտու, վէ օ եաշտա մէէմուլ օլունմայաճագ ֆազուլէթ ալէյհինտէ իշնար էթտիյի իչին պիր քիւշիւք տուրբ տէյի ազիզի տոտ էտէրիտիլէր: Վիլիսէ վէ մէքթէպտէն ղայրի եէրտէ թէհէլլի վէ էյլէնճէ պուլամազըտը, չօգ տէֆա ազիզ պիքր Մէրեէմին պատիկերի էօնիւնտէ տիզ չէօքմիւշ սաաթ սաաթ գալըրըտը: Տահա եաշը պալիոզ վարմատան տուրբ Վոմինիկոսուն բահիպէրի մանաստըրընա կիրմէք արզուլէտի, լաքին պաշ փահափազ Ընտոնինոսուն պօյունուն գըսատըգը վէ տահա չաղընըն քիւշիւքլիյիւ իչին գապուլ էթմէ-

յիպ՝ կ՚ըթ օղուլ պիր սէնէտէն սօնրա կէլ, էյէր քիլիսէ հադդընաա վաճիպ օլան չէր ու այնլարը մէշգ էթմիշ օլուրսան ա- լըրմ սէյի սէօզ վէրսի: Պիր սէնէ միւ- րուրինսէն սօնրա թէքրար վարըպ՝ իչէրի գապուվ օլունմազ իչին եալվարտըղընաա, պաշ փափազ՝ էօյրէնմիշ օլմասընա ինա- նամայըպ թէֆթիշ էթսի վէ ումսուղ- ղունսան զիսսէ պուլսուղունսա ագլինէ հայրան օլուպ, միւսթագիլ պուռնու պու եօլա չաղըրան Ալլահ սըր սէյէրէք իչէրի ալսը, վէ մանսաթըը գաֆթանընը կէյ- տիրսի:

Ադ վագթ իչինսէ ճէմի մանսաթըրսա պուլունանլարա քէմալէյէթ վէ ֆազուլէթ էօրնէյի օլսուս. քիլիսէյէ իլք կիսէն վէ սօնրա չըգան քէնսիսիյսի. խասթէլիք վագթինսէն մսաա ազգընա էթ եէմէյի գօմազըսը. եէր իւսթիւնսէ պիր թախթէ փարչասը իւզէրինսէ ույուրուսուս. էօմրիս օլուգճա պէլինսէն սիքէնլի գուշաղընը չըգարմասը. նէ գասսար խասթէ միզաճ վէ զաիֆ ըսասա եպիսկոպոսլուգ վագթին- սէ պիլէ պու սաէթ էթսիյի էօմրիսն ու- սուլինսէն կէրի սուրմասը: Պու գասսար ֆազուլէթինէ մէպնի սսահ քիւչիւք եա- չընսա իչէն պիր մանսաթըը իւզէրինէ պաշ փափազ թայինն օլունսուս, վէ օրա- սա սսախի ազիզի չօգ վագթ պըրագմա- յըպ Ռօմա էյալէթինսէ պուլունան մա- նսաթըլար իւզէրինէ միւպաշիր վէ էնճամ Արբազան փափըն աշիքնար վէ մախսուս

էմրիյէ իրատէթինէ գարշը Գիօրգնչա շէհ-
րի իւզերինէ Ա.ըբեպիսկոպոս ինթիխապ
օլունտու։

Պու մէսնէտէ էրտիքտէն սօնրա՝ տաչ-
զիատէ բուխատէթ պուլուպ՝ քէնտի իպա-
տէթլէրինի իճրա էթմէ էնտէհինտէն տիւշ-
տիւ. իւք էվվէլ՝ քէնտիյէ պիր էվ եափտը
վէ եափտըղը էվ Ա.ըբեպիսկոպոսա լայըգ
ատրայտան զիատէ պիր ֆագիր բահիպ տա-
քին օլաճագ մանտաղը սէքիզ քիշիտէն իպարէթ
օլուպ էվլատլարը նագարըյլա պագըպ ղա-
նիմաթլա հէր իհթիյաճլարընը գայըրըրը-
տը։ Տիլէնմէյէ հիճապ էտէն ֆուգարէ-
լէր իչին տախի այրըճա պիր էվ եափտը-
րըպ՝ քէնտի խարճըյլա տագլարըտը. էվի-
նէ կէլէն տիլէնճի տէհի տէսթ չըգմասընը
տէյի էմր էթտի, վէ պունլարտան գալան
իրատընը թէքրար ֆուգարէլէրէ տաղըտը-
ը քէնտիյէ պիր շէյ տագլամադըտը։ Պիր
կիւն շէհիրտէ կէզէր իքէն պիր էվ իւսթիւն-
տէ չօդ մէլէքլէր կէօրիւպ տալընը անլամադ
իչին օրայա վարտը վէ պիր տուլ գարըյլա
իւչ գըզը տապահտան ագշամտատագ իշլէ-
տիքտէն սօնրա եինէ եէյէճէք էքմէքլէրի
վէ վադտարլարընա եադրշըր կիյինէճէք էս-
պապլարը օլմատըղընը կէօրտիւյիւնտէ մէր-
համէթէ թէվրէնիպ՝ ղանխմէթ իլէ տա-
տագա վէրտի, վէ վագթ վագթ տախի
պունա քէզալիք չօդ եարտըմլար էտէրիտի։
Խոյլի զէման իւզէրինտէն կէչտիքտէն
սօնրա՝ Ա.նտոնինոս թէքրար օ եէրտէն

կէշխինտէ օ էվին իսթիւնտէ մէլէքլէր եէրինէ շէյթանլարըն թօփ օլուպ օյնամա-
սընը կէօրտիւ, վէ ատապէն իչէրի կիրիպ անալարըյլա պէրապէր իւչ գըզլարընըն տախի պօշ իշսիզ տուրտուգտան սօնրա՝ օյունա, հէվայի սէօզլէրէ, կիւվմէյէ վէ բագս էթմէյէ եիւզ թուրթմուշ օլմալա-
րընը կէօրտիւյիւնտէ մէլէքլէր եէրինէ շէյ-
թանլար կէլմէօինին սէպէպինի անլատը, վէ օնլարա նասիհաթ վէրտիքտէն սօնրա էտէճէյի սատագալարը էյի թէվգի էթ-
մէյէ մուգայեէտ օլտու:

Ֆուգարէլէրտէն տաճա գիատէ քէն-
տիյէ հէվալէ օլունմուշ ճէմիաթընն ճան հագգընտա գէնկին վէ էյի օլմասընա չալըշըրտը. տուտսընտան վէ ախեր իպա-
տէթ թալիմաթընտան պագը գալան վագ-
թընը օնլարըն իւգէրինէ կէչիրիր իտի. քիլիսէ իչինտէ իսթիյարլըգ վագթինտէ պիլէ վազ վէրմէտէն ֆէրաղաթ կէլմէտի, եագըշմազ էօպագ իլէ քիլիսէյէ կէլէն գէննէլէրի տիշարը գօվարըտը, վէ պու պագատ չօգ էսքիմիշ ֆէնна աատէթլէրի քէնտի գայրէթի վէ նուֆուզու յլա գալ-
մըշտըը: Ամգ ու չէքնայէթ իչին քէնտիյէ կէլէնլէրի մուհապագէթ իլէ գա-
պու էտիպ աէտիքլէրինի տինլէր իտի, վէ հիչ քիմսէ մահգունիյէթլէ ազիզտէն տիշարը չըգմամըշտը: Իսթիյարլըգ վագ-
թինտէ չօգ չալըշտըգտագ քէնտիյէ գըյմա-
սըն տէյի նասիհաթ վէրէնլէրէ, Քիլիսէ իւգէրինէ նագդը օլանլարըն պօղճու քէն-

ասլէրի գայըմագ տէյիլ սիր, սիւրիւէ-
րինին էյի օլմասընա վէ հէր խուսուստա
շաղ եիւրէյլէ իլերի կիմէ՞ներինէ տիգ-
գաթ էթմէք սիր, տէր իսի։ Վ՚էլ հա-
սըլ պու գաւսար հիւանի իմէ՞յար իլէ
չէքտիյի զահմէթլէրտէն թաւսիամ զաիճ-
լանըպ պիր իսլէթմա իլլէթինէ կիրիճթաը
օլտու, վէ ազիզ ղայրի տիւնեաատան ախ-
րէթէ կէօչ էթմէ վագթը եագլաշը-
ղընը անլայըպ՝ քէնտիյի կէօմմէ իչին պիր
ազ շէյ պըրագտըգտան սօնրա պագըը-
նը էլինյէ սաղլըղընտա ֆուգարէլէրէ թէվ-
զի էթտի, վէ սօնրա աշգ ու մուհապ-
պէթլէ սուրը խորհուրդլարը ալըպ՝ քահա-
նալար էթրաֆընտա տուա էտէր իքէն՝
սուրը խաչը կէօքսիւնէ գօտու, վէ սըգ սըգ
էօփիւպ եարտըմընը տիլէմիքտէն սօնրա,
Ալլահա խըղմէթ էթմէք, փատիշահլըգ
սիւրմէք սիր տէյէրէք Ա՚ֆէնտիմիզին 1459
սէնէսինտէ փաք բուհինի Ա՚տրատըճըը-
նըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՄԱՑԻՍ 18

ՆՕՑ ՆԱՀԱՊՆԵՏ

Ղամբէյին օղլու հաղրէթի Նուհատա-
լէթ սահիպի ատէմ օլուպ ինսան գըսմը-
նա պօղղունլուգ սիրայէթ էթտիյի վագթ
սալէ քէնտի քէմալիյէթէ իւզրէ էօմր կէ-
չիրիր իսի։ Ալլահ՝ սու թուֆանըյլա ճէ-
մի մահլուգաթը եէր իւզէրինտէն գալը-

րըպ եալընըզ Նոյ Նահապետի քէնտի էվ-
լատ ու այալլերինէ սաղ սադլամաղ իչին
եիւզ սէնէտե պիր կէմի եափսըն տէյի
օնա էմր էթտի: Ալլահըն էմրինէ իմ-
թիսալէն Նոյ կէմիյի չալթմաղա պաշլա-
տըղընտա՝ կէօրիւպ տույանլար իւզէրինէ
կիւէր վէ տէտիյինէ ինանմազըտըլար:
Նոյ կէմիյի եափըպ պիթիրտիքտէն սօնրա
Ալլահըն էմրինէ միւպարէք հայվանլար-
տան, վէ գուշլարտան եէտիշէր չիֆթ վէ
նամիւպարէքլէրտէն պիրէր չիֆթ լազըմ
օլան նէվալէրինէ կէմիյէ սօգտուգտան
սօնրա, քէնտի վէ էհլի վէ իւչ էվլատ-
լարը իւչ կէլինլէրինէ սէֆինէյէ կիրիպ,
Ալլահ տախի տիշարըտան իւզէրլէրինէ գա-
փուսունու գափատը: Ադտան եէտի կիւն
կէշտիքտէն սօնրա, տէրեա վէ զէմինտէ
պուլունան քիւլլիւ փունար սուլարը տի-
շարը ֆըշգըրմաղա պաշլայընը գըրդ կիւն
վէ գըրդ կէճէ սաղանագլար պօշանտը վէ
սուլար եէր եիւզիւնիւ քիւլլիյէն էօրթիւպ
էն եիւքսէք տաղլարը օն պէշ արշըն գա-
տար աշտը վէ կէմիտէն տիշարը գալան
ձէմի մախլուզաթի պօղուլուպ եօղ օլտու:

Պէշ այ միւրուրինտէն սօնրա Ալլահ
պիր եել չըգարըպ սու չէքիլմէյէ պաշլա-
տը. եէտինճի այ կէմի Ադրմէնիսթանտա
Ուղըր տաղը ետնի Ադարատ տէնիլէն տա-
ղըն իւսթիւնէ օթուրտու վէ օն պիրինճի
այըն ղուրբէտինտէ տաղլարըն թէփէլէրի
կէօրիւնմէ ե պաշլատը. արատը գըրդ կիւն
կէշտիքտէն սօնրա Նոյ կէմինին փէնճէ-

բեսինի աչըպ պիր գարդա ուչուրտու, վէ լաքին գարդա պիր տահա տէօնմէտի։ Պատէհու սու չէքիլմիշի տէյի տույմաղ իչին պիր կիւվէրճին եօլտատը, լաքին գուշ գօնմադա եէր պուլամայրըպ Նոյ նահապետ տէ տէօնտու։ Եէտի կիւնտէն սօնրա թէքրար կիւվէրճինի սալը վէրտի, վէ ապշամ սուլարը՝ աղզընտա զէյթուն տալըյա կէմիյէ տէօնտիւյիւնտէ, Նոյ սուլարըն չէքիլմեսինի անլատը. եէտի կիւնտէն պիր կիւվէրճին տահա եօլտայրըպ զայրը տէօնմեմիսինտե կէմինին թաւանընը աչտը, պիր գաչ կիւն տահա պէքլէտիքտէն սօնրա զէմին էյիճէ գուրույուպ, Ալլահըն իզնիյլէ Նոյ գարտայա չըգտը վէ հայվանաթլարը վէ գուշլարը կիւթախնէեր տէյի սալը վէրտի։

Նոյ կէմիտէն չըգտըղը պիրլէ միհրապ գուրուպ թէշէքքիւրէն պիլէսինճէ ալտողը միւպարէք հայվանաթտան Ալլահա գուրպան սունտու, վէ պու գուրպանըն եարտարճըսընա մադպուլ օլմասընա նիշանէ, Ալլահ թէալա՝ Ձօղալսընտը վէ հէր մախլուգաթտա պույուրտունտար տէյի թէպրիք էթտի, վէ ինսան գրամընըն քիւչիւքլիւյիւնտէն պէրի ճէնալըղա մէյլի օլտուղունու պիլէրէք՝ պիր տահա սու թուճանըյա եէրի պօղմամայա շարթ էթտի, վէ գավլընէ իսպաթէն ալտիմի սէմայը գօտու. քի սէմատէ կէօրիւնտիւքճէ Ալլահըն մէրհամէթինի խաթըրտըզա կէթիրիպ՝ պիզէ գաղէպ վէրմէղ, հաթթա էթտիքլէրիմ-

միզ կիւնահլար իւզերինէ փիւշման օլուպ աֆվ ալմամըզա պէ.քլէր տէյի իւմիտ է- տէլիմ. խուլասաի .քէլամ սու թուֆա- նըյլա եէր պիւթիւն խարապ օլուպ, ին- սանլարըն թապիաթը տախի զահֆլըզա տիւշտիւյիւ իչին, ահէր նաֆագալար կի- պի էթ տախի եէմէյէ իզն վէրտի:

Պու նահապետին Սեմ, Ղամ վէ Յա- բէթ իսմինտէ իւչ էվլատլարը օլմուշ տուր: Պիր տէֆա Նոյ տիքտիյի պաղըն մահսուլունտան պիլմէյէրէք չօգճա իչիպ քէնտինտէն պիհապեր աչըզ եաթտըղըն- տա, գազարա Ղամ օղլու՝ պապասընըր պու հալտէ կէօրտիւ վէ իւզերինէ կիւլէ- րէք վարըպ գարտաշլարընա տախի նատլ էթտի: Ա աբին պիրտաեէրլէրի .քէնտի ֆիի- լինտէ օլմայըպ՝ չարշաֆ ալտըլար վէ ար- տըն արտըն կիտիպ կէօրմէտէն փէտէր- լէրինին իւզերինէ էօրթտիւլէր: Նոյ այը- լըպ՝ պու վագըայը իչինթտիյինտէ ճանըր չօգ սըզըլտը, վէ օ պիր իքի գարտաշը- նա Ղամ գուլ օլսուն տէյի լանէթ օգու- տու, վէ Սեմ օնուն իւզերինէ հիւքմ էթտին, վէ Յաբէթ՝ Սեմ իլէ պիրլիքտէ տաքին օլսուն տէյի խայը տուա էթտի: Նոյ սու թուֆանընտան սօնրա իչ եիւզ էլլի սէնէ տահա եաշայըպ, տօզուզ եիւզ էլլի եաշընտա էօլտիւ:

ՄԱՍԻՆ 19

ՆՈՒՀԻ ՄԱՐԳԱՐԻՆ

Պոլ ազիզ՝ տէօրթ պիւյիւք տէնիլէն փէյղամպէրլէրին պաշը, Գուտսի շէրիֆ- տէ Ոզիա, Յովաթամ, Ա.քաղ վէ Նզե- կիա փատիշահլարըն էյեամինատ փէյղամ- պէրլիք էտեր իտի: Ա՛էմի փէյղամպեր- լիյի իպրանիճէ եազըլմըշ տըր, եէքիու- նի ալթմըշ ֆասլտան իպարէթ, սէօյ- լէյիշի փէք ալա, վէ Քրիստոսուն մէվ- լուտինի, խաչա չըղըպ էօլմէսինի վէ ճէ- մի էսրարը պիր ինճիլճի կիպի եէրլի եէ- րինճէ նապէլ էտեր, վէ պունլարտան գա- թի նազար կիւնահքեարլարը թէվպէյէ կէթիրմէյէ նասիհաթ էտեր:

Պիր տէֆա բույուրնտա կէօրտիւ քի, Ղազգ ազիմուշտան հպրէթլէրի տաճար տա թախթի ճէլալէթինատ օթուրմուշ, ալթըտար գանատլը մէլահքէ էթրաֆընը չէվիրմիշ, ինի գանատլարըյտա եիւզե- րինի վէ ինի գանատլարըյտա այագլարընը գափամըշ, օ պիր իքիսիյէ տէ ուչուշուպ, Գուտս, գուտս, գուտս, սահիպ իւլ ա- սաքիր, տարի քեահինաթ իզզէթ իւ ալ- թանաթընտա տօլու տուր տէյի չաղըրըը- լարըտը: Նասայի՝ վայ պանա, գուտրէթ սահիպի Ալլահըմը կէօրիւպ տէ աղզըմ նափաք օլտուղուիչին սիւքիուէթ տուրմուշ ուտ տէյի ահ ու զար էթտիյինատ, էսրա- ֆիլէն պիրի միհրապտան մաշա իլէ գը-

ղլճըմ ալըպ թագաւորաթլարընը պու թէ-
միղլէսին տէյէրէք ապղընա տօղանտը-
տը։ Անոնա օլ ճէմիաթա քիմի՞ եօլլայըմ
տէյի Ա֊ղահըն սիւսալ էթտիյինի իշխէ տի-
յինտէ, Իշխէ պէն տէյիպ իչէրի վարտը,
վէ թէքլիֆի գապուլ օլունուպ, օնտան
էպլէ ճէմիաթ արաստնատա վազ վէրմէյէ
պաշլատը։

Ներեկիա փատիշահըն խասթէլնէյի վազ-
թինտէ Ա֊ղահ պու ապիզին տուսաբլատ
կինէշի պիր միգտար կէրի չէվիրիպ փա-
տիշահըն էօմրիւնիւ ուզաթտը. վէ թէքրար
Ասրեանիլէրին օրտուսունա Ա֊ղահըն պիր
մէլէյիլէ պօզդուն վէրտի։ Նասլի Ա՛ար-
գարէ Յուդա փատիշահլարը վէ ճէմիա-
թը էօնիւնտէ պու մինվալ իւզրէ խապլի
ապիմ իշլեր կէօրտիւքտէն սօնրա մէզ-
քիտը Ներեկիա փատիշահըն օղլու Ա՛ննա-
սէյի քէօթիւլիւքլերի իւզէրինէ թէվպէ
էթտին տէյի Թատէրլէտիյի իչին, օնուն
էմրիյլէ պաշլնատան աշաղա տէսթէրէ իլէ
ապիզի իքիյէ պէօլտիւլէր, վէ տուսաբ
պէրէքեաթլըյա հասլ օլմուշ Ասլտամ
հավուզունա եապըն պիր եէրտէ կէօմ-
տիւլէր։

Մ Ա Ց Ի Ս 20

ՍՈՒՐԲ ԹԱԼԻՒՆՈՒ

Ա֊ղահըն միւճիզաթքեար գուլու ճան
վէ թէն Թատպիպի ապիզ Թալիէտա Ցիւրլի

տաղն թարգմանութիւն քրիստոնէական աթաթարական տիւնեայէ կէլիպ քիւչիւք չաղընաան իմ վէ ֆազուլէթ վէ թապիպլիք մէշդ էթաի, վէ էվինէ օթուրուպ քէնաիյէ կէլէն խասլէթլերի գայըրըպ սաղալմասան խանէսինէն սիչարը պըրագմագըրը: Անդամալրնան զիատէ Աստուածն եարատմընա կիւվէնիպ իւմիտսիզ խասլէթլերէ պիլէ Աստուածն իամի շէրիֆիլէ չօգ տէֆա շիֆա վէրմիշ սիր: Քրիստոնեայնլարան մատա փուլթփէրէսլէթլերին ֆուզարէլէրինի տէ սաղալթարըզ իչին, տօսլթլարընան չօղու ազիզի ֆասլ էաէրիտիլէրսէ տէ, եինէ զայրէթինի զայպ էթմէյիպ սալէթ Աստուածն շան ու շէօհրէթի կէօզիւ էօնիւնտէ օլարագ, ֆարզ էթմէսիզ հէվիսի իչին չալըշըրըտը, վէ Աստուած թէալա տահի ազիզին էմէյինի իւճրէթսիզ պըրագմայըպ, միւլհիտլերին չօղունա տօղրու տինի թանըմայա լուֆֆ իհսան էթտի: Պիր տէֆա եիլան տօգմուշ փուլթփէրէսլէթին պիրիսինի էօլիւմտէն գուրթարըպ քրիստոնեայ էթտի, ահէր տէֆա եօլտա կիտէր իքէն պիր այաղը գըրըզ քիմսէ կէօրիւպ Քրիստոսուն իամիյլէ սաղալթտը, վէ տօղրու տինէ չէվիրտի, ճինլիլէրի գուրթարտը վէ քէօրլէրին կէօզլէրինի աչըպ քրիստոնեայ տինինի գապուլ էթտիրտի:

Անդուն շէյթան՝ ազիզին պու գատար խայր ամէլլէրինի չէքէմէյիպ փուլթփէրէսլէթլերի օնա գարշը թահրիք էթտի,

վէ իշլէրինտէն պիր գաշ եարամազ քիշի իթթիֆագ էտիպ ազիզի ԹուԹուլար վէ Տիբերիոս հաքիմին հուզուրինէ չըգա-
րըպ՝ պիւյիւճիւլլիւյլէ չօգլարը ալտատըյօր վէ ալլահլարըմըզա Թափանըլարը այարտըպ քէնտի մէզհէպինէ տէօնտիւրիւյօր տէյի շէքվա էթտիլէր: Տիբերիոս՝ ասրուպ Թէֆ-
Թիշ էթտիքտէն սօնրա ազիզի տէօյմէյէ էմր էթտի, վէ պու տայագ ալԹընտա տախի տուա տուրուպ հիչ պիր տէօզ տէօյ-
լէմէտիյինտէ՝ Ա.զլընա եար տէյիլ տիր տէյէրէք շէհրտէն տիշարը գօվտու:

Ֆաալիլէոս Ա.տանա էյալէթինէ վարըպ եինէ Ա.լլահըն իամիյլէ հէքիմլիք խըզմէ-
Թինէ մէշղուլ, չօգլարը սաղալտըրըրտը: Շէհր այանը Ֆէոդորոս պունուն էթ-
տիքլէրինի տույտուղունտա հուզուրինէ չաղըրտը վէ քիմ վէ նէրէտէն կէլմէյինի անլատըրընտա՝ Թիւրլիւ իտքէնճէլէր վէր-
մէյէ էմր էթտի, վէ լաքին Ա.լլահըն հիք-
մէթիյլէ ճէլլատլարըն գուվվէթի քէսիլ-
տիյինտէ, գապահաԹլարընը Թանըյըպ նատիմ վէ քրիսԹիյան օլտուլար, վէ սօնրա հաքիմին Թէքլիֆինի գապուլ էթ-
մէտիքլէրինտէ տօղրուտէն ուղրունա էմր-
լէրինի տախի ֆիտա էթտիլէր: Ընատան սօնրա հաքիմ Թէքրար Ֆաալիլէոսու հու-
ղուրինէ չաղըրըպ, Ա.լլահլարա գուրպան սուն, կէնճլիյինէ գըյմա, եօղսա հագգըն-
տան կէլէրիմ տէյիպ ճէլլատլարըն վէրէ-
մէտիյի իտքէնճէլէրի քէնտիսի վէրմէք իս-
Թէտի, վէ լաքին էլլէրի գուրտարուպ եէ-

բինաէն գրմըլտայսամատըզընտա, ազիզին տուտասըյլա գուրթուլուշյտա տա եինէ ինթիգամ արգիւսինի պրըտգմատը: Սօնրա տէնիզէ ամֆտրըտը, օրտտան տախի տիրի չըպտըզընտա գուտուրմուշ ազըզն ճանտավարլար էօնիւնէ պրըտգտը վէ օնլար տախի պիր քէտէր վէրմէտիքլէրինտէ՝ տահա ճէմիաթը այտրտըպ քրիսթիյան էթմէին տէյի, Ն֊փէնտիմիզին 284 սէնէսինտէ ազիզին պաշընը պիր իզսիզ եէրտէ քէտմէյէ էմր էթտի:

ՄԱՑԻՍ 21

ՍՈՒՐԲ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՍ

ՓԱՏԻՇԱՀ ՎԷ ՎԱԼԻՏԷՍԻ

ՍՐԲՈՒՀԻ ՀԵԶԻՆԷ

Կոստանդ Ա֊ըն տտտ օլուննան գրտալըն օղլու Կոստանդիանոս՝ փէտէրինին գրտալ օլմասընտան էվվել ՝եղինէ իսմինտէ պիր ըղզ էհլի վէ քետմիլ վալիտէտէն տիւնեայա կէլտի: Գրտալըրըն իչինտէն քրիսթիյան տինինի գատուլ էտիպ վաֆթիզ օլան իլք պու ազիզ օլմուշ տուր: Փէտէրի Կոստանդ ճէնքտէն ֆիլթուհամի իլէ Րօմայա տէօնիւպ Դիոկղետիանոս վէ Մաքսիմիանոս գրտալըրըն զույէթլէ կէօղլիւնէ կիրտիյի իչին պիր գաչ սէնէ միւրուրինտէն սօնրա օնլարըն ճան էվլատը սրըտասընտա, Մաքսիմիանոս Գաղերիոս

իսկնաե պիրիսիյէ թահթուաշ օլսուս։ Ա՛ն լաքին պու ազիմ մէրհէպէյե էրաիրմէտէն իքիսինե տէ սալ էհլէրինի պըրագարըպ դըզլարընը վէրտիլէր, վէ Կոստանդա՝ Թէոդորա նամինաե Ա՛ազքսիմիանոսուն էօյէ գըզը սիւշտիւ։ Պո՛իոկղեսիանոս վէ Ա՛ազքսիմիանոս պաշ գըրալար խայլի զէման քրիսթիյանլարա զուլմ էտիպ հադդլարընտան կէլէմէհիքլերի հալտե, գահր էթտիլէր վէ Վաղերիոսուն ֆիլի վէրմէսիյլէ իքիսի պիր կիւնտե թաճլարընը չըգարըպ եէնի ինթիհապ էթտիքլերի գրալլարըն պաշլընա գօսուլար վէ Նիֆէնսիմիզէն 304 թարիհինտե տէվլէթ ումնըրունտան կէրի չէքիլտիլէր։ Պու թարիհտ իւզրէ Կոստանդ թաճ պաղլատըգտան սօնրա քէնտի հիսաէսինէ սիւշէն Ինկիլթէրա, Ֆրանչա վէ Իսփանիա թահթաֆլարընա չէքիլտի վէ պիր ազ տահա զիատէ տէվլէթինտե դուվվէթլէնտիյինտե էհլի Հեղինե իլէ Կոստանդիանոս օղլունու եանընա կէթիրթտի։ Նէհէր էհլէրինտէն ալթը էվլատը տահի օլմուշտուսայա տա՝ Կոստանդիանոսու օնլարտան զիատէ սէվիպ քէնտի միւրասիօրու էթմէք արզուլէր իտի, վէ պու ֆիքր իլէ էլինէ վաֆիր ասքէր վէրիպ տիւշմանլարընա գարշը եօլլատը, վէ ֆիւթուհաթ իլէ ավաէթ էթտիյինտե՝ քէնտիյէ վարիս էթտի վէ պաշընա թաճ պաղլայրպ թահթատաշը վէ խալխի փայէսինէ եէրիշթիրմէսինի ամմէյէ պէյան էթտի, վէ Հեղինէյէ

տախի վալիսէ սուլթան իսմէ վէրսի։ Կոստանդ քրիսթիյան տէյիլսէ տէ՝ սա-
լնիքլերինին քրիսթիյանլարա գարշը էթ-
տիյի զուլմու իզհիհատսան հաղը էթ-
մէյիպ օղլունա տա ճէմի բայալարընա էյի
պագըպ գայըրմադա, ալէլ խուսուս քրիս-
թիյանլարա ըէնճիսէ վէրմէմէյէ թէմսիհ
էթտի։

Փէաէրի չօդ եաշամայըպ վէֆաթ էթ-
տիյինսէ Ն֊ֆէնտիմիզին 306 սէնէսինսէ՝
Կոստանդիանոս մէրհումսուն եէրինէ կէչ-
տի վէ փաւսոս իսմինսէ Մ֊աքսիմիանո-
սուն գըզընը ալըպ Իզնիմիտ շէհրինսէ
ալայ իլէ տիւյիւն էթտի։ Անըա քիւլիւ
ասքեր թօփլայըպ տէվլէթինսէ պուլու-
նան էլէ կէլէր էյալէթլէրի կէպմէյէ չըզ-
տը վէ Ֆրանչաոս քէնտիսէն պաշ գալ-
տըմըշլարըն հաղդընսան կէլիպ ֆիւ-
թուհաթ իլէ տէօնտիւ վէ Օգոստոս իւն-
վանընա նայլ օլտու։ Մաքսիմիանոս շէ-
բակէսին օղլու Մ֊աքսենտիոսուն Րօմա
թարաֆընտա զօրպա չըզմասընը վէ Մա-
քսիմիանոսուն մէշրըզ ճանիպինսէ քրիս-
թիյանլարա զուլմ վէրիպ իշկոնիլմէյիշ իս-
քէնճէլէր իլէ էօլտիւրմէսինի տույուպ՝ գալ-
պի ալի իսմի օլտու վէ զալիմ զօրպա-
լարըն հաղդընսան կէլմէ իչին վաֆիր աս-
քեր ճէմ էտիպ Րօմայա տօղրու վարտը,
վէ տիւշմանըն ասքերինին չօգլուղունսան
զօրգտուղունսա կիւնտիւզիւն կէօյսէ՝ պու
նիշան իլէ եէնէսին տէյի ազիզ խաչը կէօ-
րիւպ հայրան օլտու, վէ մանսասընը ան-

լայամատրղը իչին, մահզուն եիւրէք իլէ ույուտուղունատա Քրիատոս էֆէնտիմիզ կէօրինիւպ թէսէլլի էթտի վէ գուվվէթ վէրտի։ Իրթէսի սապահ ույգուտան գալգտըղլայն քրիսթիյան քահանալա-ըրընը չաղըրըպ, պու կէօրինէն խաչըն մա-նասընը անլատը վէ սօնրա օլ պիչիմտէ կիւղել սանճաղլար եափըպ լէշլէրի էօ-նինտէն չէքտիրիր իտի, վէ թէրքէտի իւ-զերինէ տախի պու ազիմ խաչ նիշանընը գօսթուշուտու։ Ցիկլ վապը տիւշմանըն գար-շըսընա վարըպ իքի տէֆա վուրուպ վու-րուլտուգտան սօնրա իւչինճի տէֆա խա-սիմի Մաքսենտիոս գաչար իքէն Տիբերիս չայընտա պօղուլտուպ ասքերի տէ պօղուլ-տուղունատա՝ Կոստանդիանոս Րօմա ճիվա-րընտա պուլունան շէհրլէրէ ղալխպ օլուպ՝ ալայ իլէ Րօմայա կիրտի վէ էրպապի տի-վանտան ուլու Րօմա գրալը ատտ օլունուպ հիւքմիւ Նֆրիգայատտագ եէթիշտի վէ եա-վաշ եավաշ ճէմի զօրպալարը օրթատտան գալտրտը։

Օլ էյեամտէ Րօմատտա սուրը պէտրոս առաքեալըն թախթընտա օթուրան սուրը Աղլեատրոս հայրապետ իտի. պու ազիզ Նլահըն էթտիյի էլչիյի կէօրտիւյիւնտէ գա-յէթլէ շաղ օլուպ շիւքր ատնտու վէ քրիս-թիյանլըգ նուրունու թանըմըշ գրալ իլէ իլգիէթ էտիպ օնուն եարտըմըյլա փուռ-խանէլէրին չօղունու գալտըրտը վէ օնլա-րըն եէրինէ գրալըն խարճլայա միւքէլլէֆ քիլմասէլէր պինա էթտի։ Կոստանդիանոս

պու աչքիա Օսմայա վարտըզնուա մը, եօղ-
սա էօմրիւնիւն ասն կիւնլերինտէմի վաճ-
թիւղ օլմուշ տուր, բայիլեր մապէյնինտէ
տահա նիզամլը վէ նամալուտ մատտէլէր-
տէն պէրիսի տիր. վէ լաքին տուրը Ահղ-
բեատրոսուն վէ քէնտիսէն էվվել քրիս-
թիյան օլմուշ վալիտէսի Ղեղինէ տուլ-
թանըն դրւատղուզլուղույա գայէթ չօղ էյ-
լիւք էթմէսի շիւպհէսէյն վարէսթէ տիր:
Պու ատիղին Հադդընտա պաղի պիլմէյէ-
րէք եահսա էօբէ իլէ՝ քրիսթիյան իսմի-
նէ տիւշմէղ շէյլեր տէ նազլ օլունուր սա,
ինսան զահիլլըղընտա վէրիպ՝ պիղիմ քրիս-
թիյան տօղատրադ իրթիքեատ էթտիյիմիղ
կիւնահլար իւզէրինէ տիւշիւնիւպ ուլթան-
մալը յղդ: Գէսատա պաշը վէ ոէֆիհ փաւս-
տա էհլինին էօյէ օղլու Կրիսպոսու ֆէնա
մէյլինէ ամիւյատմատըղը իչին դրաղըն ըս-
զընտա տօգանմադ իսթէտի ոէյի, կիւնահ-
արզըն իւզէրինէ գապահամի գօյուպ սա
գրաղըն էմրիյլէ էօլտիւրթմէսի՝ քէնտիյէ
գապահամի սայրւըղըտա տա՝ ասնրա մատ-
լահամերին նատրլ օլտուղունու տուչտու-
զունտա՝ ֆահիշէյէ հադդ իւզրէ միւս-
թէհադդ օլտուղու ճէֆայը վէրմէսինտէն՝
դալսինտէ հադդա վէ ատալէթէ գարշը
շէյ էթմէմէյէ արզիւսի պէյան օլունուր:
Պու ատիղին տէվլէթի էյէամինտէ Կրիս-
տան թէճնիս սէօղլէրինի թէֆթիշ էտիպ
սահէթ թամլամաթընը իսթատ էթմէ իչին
տուրը Ահղբեատրոսուն բիզատրյա Իղնիք
ժողովքու օլմուշ տուր. քէնտիսի տահի

պիզանթ օրատա պուլունուպ օթուրմագ իսթէմէոխիինտէ եպիսկոպոսարըն բէճաընա պինայէն օթուրմայա գայլ օլաույատա տա՝ քէնտի իչին հազըրլանմըշ թախթը պըրագտը վէ աշաղատտա պիր էտնա եէրտէ օթուրսուս։ Պունտան սօնրա թախթընը տէյիշիպ Իսթամպօլա կէօթիւրտիւ վէ օրատա վէ ախէր եէրլէրտէ տախի էսքիտէն գալմըշ փուխանէլէրի երդըպ եէրլէրինէ կիւզէլ քիլիսէլէր պինա էթտի։ Ընդունէ վալիտէ սուլթան Մուսայի շէրիֆէ կիտիպ ադիզ խաչը պուլմասընտա գալպինտէքի տույտուղու մէսրուրիյէթ տիլ իլէ թատիր օլունմագ։ Ալիսէյինին բէճասընա մէպնի օրատա տախի միրիտէն կիւզէլ վէ պինադիր քիլիսէլէր վէ րահիպ վէ րահիպէլէր իչին մանասթըրլար պինա էթտիրտի։ Արտնդի ընդունէ պու գոտար քիլիսէի շէրիֆին հազրնա զահմէթ շէքտիքտէն սօնրա սէքտէն եաշընտա տիւնեատընը ճէննէթէ թէպտիլ էթտի։

Պատանդիանոս վալիտէյինին էօլիւմիւ իւզէրինէ եաս թուքուպ ճանը իչին տուա էտիպ տատադալար վէրտիքտէն սօնրա՝ տահա զիատէ Ալլահըն սալամանտըթը իչին չալըշմադա զայրէթի արթտը։ Պրիատտան իսի իչին գան սէօքիւպ շէհիտ օլմուշ ճանլարըն եէրինի իչէրիսինտէ կիտիպ մէզարլարը իւզէրինտէ իսլատէթինի էթտիքտէն սօնրա, քիլիսէ եափտըրըպտը։ Պիլիսէի շէրիֆին իչինտէն եէնի թէօրէմէ Հերեակլոսուդլար զիվանընը մահվ

էթմէ իչին չէքտիյի զահմէթ ղայէթ չօգ տուր: Պու կիտունէ վալիտէսինին էօլիւ-միւնտէն սօնրա խայլի զէման տահա քէ-մալնյէթ իւղրէ եաշատըգտան սօնրա էն-ճամ այլէմըշ պէշ եաշընտա Ն.ֆէնտիմի-ղին 337 սէնէսինտէ պու կէչիճի փատի-շահլըգտան էպէտի կէօյլէր փատիշահլը-ղընա նայլ օլտու:

ՄԱԾԻՍ 22

ՄՈՒՐՈ ԹՆՈՂՈՒՏՈՆ

ՎԻ ԵՒՏԻ ԿՈՒՍԱՆՔԼԱՐ

Փուֆէրէսթ գրալլարըն տէվլէթի էյ-եաւինտէ պու աղիղլէր Ն.նկիւրիւ շէհրին-տէ Վրիտաոս էֆէնտիմիղին մուհապպէթի ուղրունտա գանտէօքիւպ շէհիտ օլմուշտուր-լար: Ասրը Թէոդիսան՝ էհլինին րիզասըյ-լա էվինի մէյխանէ էաիպ պու վէսիլէ իլէ ճէմի զուլմ շէքմիշ քրիսթիյանլարը օրա-յա Թօփ էաէր վէ էլինտէն կէլտիյի գա-տար օնլարըն էյի օլմասընտա չալըշըրլար: Տիւնեա էօնիւնտէ հէր նէ գատար հապիր տախի կէօրիւնիւրիսէ տէ՝ Ն.լլահ Թէալանըն հուզուրինտէ փէք սէվկիւլիւ օլուպ օնուն եարտըմըյլա՝ պուլունտուղու Թէհլիքէլի սէնատաթընտա կիւնահ իշլէմէտիքտէն մա-ատա՝ իշլէյէնլէրի տախի տօղրու եօլա չէվի-րիրիտի վէ եահուտիլէրտէն վէ փուԹփէ-րէսթլէրտէն չօղունտուննատիհաթը վէ տու-ատըյլա շէյԹան էսիրլիյինտէն գուրԹա-

րըպ Ա֊լլահ էվլատը էթ֊միշ տիր։ Ա֊էյնա֊
նէտէն գազանտըղը փարայը մահպուս վէ
խաքէնճէ չէքմիշ քրիսթիյանլարա տաղը֊
տըրըտը· պատարագ օլաճագ եէրլէրէ է֊
լնյլէ ուն վէ շարապ կէօթիւրիւպ կիդլէ
վէրիրիտի, էվինէ գաչըպ սըղընմըշ ճան֊
լարըն ոայըտը ղայէթ չօգ տուր, վէ պու֊
լնվայէթտէ էվտէն զնատէ քիլիսէյէ վէ
ֆազուլէթ մէքթէպինէ թէշպիհ օլունա֊
պիլիրիտի։ Պու ազնգնն մէքթէպինտէն
չօգ մարտիրոսլար չըգըպ, քէնտի գանլա֊
րըյլա Ա֊րիատոսուն տինինի միւգաւրըր էթ֊
միշտիրլէր։

Օ֊ալիմ Պ֊իոկղետիանոս վէ Ա֊ագաթ֊
միանոս փութ֊փէրէսթ գրալլարըն էմրինյլէ
ճէմիտէվլէթլէրի ալթընտա օլան քրիսթի֊
յանլարը փութ֊փէրէսթլինյէ տէօնտիւրմէյէ
վէ տէօնմէտինքլէրի հալտէ էօլտիւրիւպ գալ֊
տըրմադա ֆէրմանն օգունտուղունտա Ա֊ն֊
կիւրիտէ պուլունան քրիսթիյանլարըն
չօղու տաղլարա վէ պաղլարա տաղըլտըլար,
քիլիսէլէր պօշալտը վէ տօղրու Ա֊լլահ֊ըն
իպատէթի եէրինէ հէր մահալտէ փութ֊
լարըն իզզէթինէ միհրապլար գուրուլուպ
կլլէրինէ տիւշէնլէրի ճէպրէն թափմադա օ֊
րայա սիւրիւքլէր կէօթիւրիւրիտիլլէր։ Օ֊էո֊
դիտոնուն իւզէրինէ հիշ պիրի իշքիլէ վա֊
րամատըղընտան քէնտիսի տահա զնատէ
սէրպէսթլինյլէ քրիսթիյանլարա եարտըմ
էտիպ, էօլմիւշլէրին թէնլէրինի կէօմէրի֊
տի։ Պիր տէֆա շէհրտէն պիր ազ ըրագ
եէրտէ շէհիտա օլմուշ քրիսթիյանլարըն

թէնինի արայըպ պուլմաղ իչին կէզտիյին-
տէ գարշըսընա պիր գաչ գաչգըն քրիս-
թիյան չըգարը, պիր եէրտէ եէմէք եէմէյէ
պունլարը տավէթ էտիպ՝ եաղընտաքի
պուլունան քէօյլուն քահանասընը տախի
օրայա չաղըրար, վէ անօզ արսաընտա՝
Ե՛ուրասը նէ կիւզէլ, նէ՛ իչին Վրիսատոսուն
խաթըր իչին շէհիտ օլմուշ ճանլարըն թէ-
նինի գօմաղ իչին պիր եէր եափմայօրսուն,
եափըլմասընտատա կիւճլիւք եօգ տուր տէյի,
քահանայա սէօյլէտիյինտէ քահանայ՝ Իլ-
խաթա շէհիտլէրին թէնինի պուլմալը տա,
ոնըա եէրինի հազըրլամալը տէյի ճէվապ
վէրտի: Ֆոէոդիտոն՝ պունու իչիթտիյին-
տէ, Գօրգմա անն եափ տա, Ալլահ իչինէ
գօնուլաճագլարը եօլսար տէտի վէ անօղունէ
խապաթէն փարմաղընտաքի եիւզիւյիւ չը-
գարըպ օնա վէրտի, վէ ատէլէ իլէ շէհիտ
անօնտիւ: Օրայա եէթիշտիյինտէ թա
քիւչիւքլիւյիւնտէն տին վէ ֆազիլէթ
պապինտէ քէնտի ուամթատը օլմուշ արբա-
հի Ֆոեկուզանըն ախէր ալէթ ատիտ
պիքրլէր իլէ թատէուլուպ շէհր վալիսի
Ֆոմէեվինէսին հուզուրունէ չըգարըլմալա-
րընը իչիթտի վէ Ալլահ եարտըմճըլարը օ-
ատն տէյի տուա էթմէյէ պաշլատը:

Ֆոմէեվինէս՝ պու ատիպէլէրի անօզ իլէ
տինլէրինտէն տէօնտիւրմէտիյինտէ եարա-
մազ վէ էհլի հէվա տէյի դանլարտատ էլինէ
թէալիմ էթտի, վէ լաքին օնլարտան հիչ
պիրինի ատիպէլէրէ քէտէր վէրմէտի, հաթ-
թա օնլարըն տուատը պէրէքէաթըտ օ

անէ գատար իրմէ ինքեան էթոխըլէրի կիւ-
նահլարը թանըտըլար վէ հապիսին մէրհա-
մէթսիզլիկի իւզէրինէ թէաճճիւպ էթոխ-
լէր։ Հապիսպաու կիուննէ ազիզլէրին հագ-
դընտան կէլէմէխինտէ՝ Ընահիտ վէ Ը-
թենաս եալանճը ալլահլարըն սուրէթլէ-
րինին եայդանմասը ալայընա օնլարը կէօ-
թիւրթսիւ։ Ղօդիտոն պուննու իչիթ-
տիկինտէ ախէր քրիսթիյանլար իլէ պիր
եէրէ չէքիլիպ՝ օնլար իչին տուա էտէր տու-
րուր իքէն պիր տէ՝ հապիսին թէքլիֆինի
րէտտ էտիպ Վրիստոսու իգրար էթմէլէրի
իչին պօղազլարընտան աղըր թաշլար պաղ-
լանըպ տէրին չայ իչինէ ալթըմալարընը
տուչունճա շատ օլտու վէ Ալլահա շիւքր
սունտու, վէ սօնրա բուչտաընտա սրբուհի
Թեկուղայը կէօրիւպ՝ օնուն էմրիյլէ չայ ի-
չինտէն Թէնէլէրինի չըգարտըգտան սօնրա,
քէնտինին տախի իքի կիւն սօնրա ֆիւ-
թուհաթ իլէ տիւնեա իւզէրինտէն ճէննէթ
տէվլէթինէ եէթիշէճէք խապէրինի ալտը։

Ուրթէսի տապահ ազիզլէրին Թէնի չայ
իչինտէն չալընմըշ խապէրի չտվ օլտու-
ղունտա հապիմ զազէպ կէլիպ՝ ճէմի
քրիսթիյանլարը ԹուԹուպ պիրէր պիրէր
չալանը պուլմազ իչին Թէֆթիշ էտէր իտի։
Ղօդիտոն ֆիլ հալ քէնտիկինտէն կի-
տիպ էթոխինի սէօյլէմէք իսթէրիտիսէ տէ,
տօսթլարընըն ըչինէ մէկնի պիր ազ էյ-
լէնտի, վէ լաբին Պօղիքրոնիտա նամին-
տէ պիրիսի իսքէնճէլէրէ տայանտամայրպ
Ղօդիտոնունտաընը վէրտիկինտէ, փուԹ-

1

փերէսթէները գուտուրուպ ազիզին իւզերինէ հիւճմ էթտիլէը։ Յովհոդիտոն տահա գա-
չապիլիը իքէն գաշմայրպ Ալլահըն իրատէ-
թի պուտուր տէյէրէք արապանլարըն գար-
շըսընա չըգտը, վէ սօրուլտուղունտա ին-
քեաը էթմէյիպ՝ չալտըղընը վէ կէօմտիւ-
յիւնիւ վէ քէնտինին տախի քրիսթիյան
վէ պու ազիզ իսմ իչին էօլմէյէ հազըր
օլմասընը միւֆասսալէն սէօյլէտի։ Յա-
քիմ սէօզ իլէ ազիզի թէտպիրինտէն չէվիրէ-
մէյէճէյինի անլայրպ իսքէնճէ վէրմէյէ
պաշլատը. պիր ճէնտէրէ իւզերինէ ե-
թըթտը, վէ թէնինի եարէ պէրէ էթտիք-
տէն սօնրա, իւզերինէ սիրքէ տէօքտիւ,
վէ ատէշ իլէ տաղլատը։ Յովհոդիտոն եան-
մըշ թէնինտէն չըգան ֆէնա գօգուլար-
տան իքրահ էտիպ, պաշընը չէվիրտիյին-
տէ՝ Յաքիմ կիւլմէյէ պաշլայրպ, Ուք էվ-
վէլ իսքէնճէլէրի փէք խօրլայօրուտուն,
վէ լաքին տահա պաշլանղըճընտա կէվշէ-
մէյէ վէ եիւզ չէվիրմէյէ պաշլատընն տէ-
յինճէ, ազիզ՝ սէօզիւնէ սէօզ վէրիպ
թէքրար գավիլիյինի վէ Ուրիստոսուն ուղ-
րունա փարէ փարէ օլմայա հազըրլըղընը
կէօսթէրտի, վէ ճէմի էգզէթլէրէ կիւլէր
եիւզ իլէ թէհամմիւլ էթտի։ Պունտան
սօնրա զընտաննա գօյուպ՝ պիր գաչ կիւն-
տէն սօնրա թէքրար թէֆթիշ էթտի-
յինտէ, եինէ օ սէօզլէրի իչիտիպ՝ զաղէպէ
կէլտի, վէ պաշը քէսիլմին տէյի սիճիլ
քէստի։ Յաքիմին էմրի իճրա օլունուպ
թէնին պիր մահալէ ապրլատըղընտա, քրիս-

թիյանլար պունունքինի տէ չալմասընլար տէյի պէքճիլէր գօտուլար: Նէքի կիւն մուգատէմ շէհրտէն ըրադ պիր եէրտէ կէօրիւշիւպ պահա թուԹատուղու քահանայ՝ օլան շէյլէրի պիլմէյէրէք, պիր էսքի շարապ եիւքիւյլէ շէհիրէ Թէոդիտոնա կէլէրիքէն մէրքէպի ազիզին մէզարը եանընա սափտը, վէ օրայա եէԹիշտիյինտէ եաԹրպ գալգմատը: Պէքճիլէր պու քահանանէն քիմ օլտուղունու Թանըմայրպ եէմէյէ տավէթ էԹտիլէր, վէ օ տախի շարապընտան պուլուրԹտու: Անօզ արսընտա նէ իչին օրատա պէքլէմէլէրինին սէպէպինի անլայրպ գալպինտէ Պաահրին Թէտպիրինէ սէճտէ գրլտը վէ կէճէ պէքճիլէր ույուգուտա իքէն ուսլ իլէ ազիզին Թէնինի չալըպ ատպրգա վէրտիյի եիւզիւյիւ փարմաղընա Թագտը, վէ մէրքէպին իւզէրինէ գօյուպ ղայպ օլտու: Ա՝էրքէպ քէնտիլիյինտէն կէլիպ իքի կիւն էվվէլ Թէոդիտոնուն կէօսԹէրտիյի եէրտէ տուրտուղունտա, քահանայ՝ ազիզին Թէնինի օրայա կէօմտիւ, վէ ատնրա իւզէրինէ պիր միւքէլլէֆ քիլիսէ եափըլտը: Պու ազիզին վէ օլ պիր եէտի ատիտ Թեկուզա, Ա՝ղէքսանդրա, Պղոդիա, փենա, Ա՝ֆրտասիա, Ա՝ատրոնա վէ Յուզիտտա նամինտէ պիքըլէրին էօլիւմիւ Ա՝ֆէնտիմիզին 303 սէնէսին-տէ վուգու օլմուշ տուր:

ՄԱՑԻՍ 23

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԳԲԵՑԻ

Պոլ ազիզ պիր զահիսե վե զէննէկինտուլ գարընըն օղլույուտու. փուֆփէրէսթէր-տէն գօրգուպ գըզգարտաշըլմա պէրապէր խայլե զէման կիզլէնտիքտէն սօնրա, պիր տէֆա քիլիսէյէ կիթտի, վե պիր իսթի-յարըն նասիհաթընա նազարէն վալիտե-սինտէն իզն ալըպ գուլմքեարլարըն էլին-տէն գաչմաղ իչին օնպէշ եաշընտա իքէն չէօլէ չէքիլտի: Նքի կիւն եօլ եիւրիւտիք-տէն սօնրա Նարմանթէոս իսմինտե պիր ճղնաւորա բաանթ կէլիպ եանընտա գալ-մազ իսթէտիյսե տէ, եէտի կիւն Ելսհ թարաֆընտան օնա տա իսթիյարա կիպի եէմէք կէլմէտիյի իչին իսթիյարըն սէօզիւ իլէ տահա իչէրի չէօլլէրե կիթմէյէ մճ-պուր օլտու: Նչօլտա կիտեր իքէն գարըշ-սընա պիր մէլէք բաանթ կէլիպ նէրէյէ կի-տէրսին տէյի Յովհաննէս ասրտուղունտա, Սաքին օլաճագ պիր եէր արայօրում տէյի ճէվապ վէրտի, վե մէլէք էօնիւնէ տիւ-շիպ պիր գուրու վե տէրսին գույույա կէ-թիրտի, վե Յովհաննէս եիւրիւնէ պիր խայչ չըգարըպ քէնտիյի իչինե ալթտը վե Ելսհ-ըն մէլէյի հիչ քէտէրսիզ եավաշ եավաշ Յովհաննէսի աշաղա էնտիրտի: Գ-ըրդ կիւն օրտտա գալտըգտան սօնրա մէլէք Նարմանթէոսուն էլինէյէ էքմէք կէօնտեր-

ու, վէ Յովհաննէս էքմէյի ալտըղընտա
պունտան պէօյլէ Ա.լահ իսթէրսէ եօլլասընդ
ղայըը ան կէթիրմէ տէյի իսթէյտա եալ-
վարտը, վէ ըէճտաը գապուլ օլունուպ
վագթ վագթ Ա.լահ մէհէյին էլնայէ գուլու
Յովհաննէսէ էքմէք եօլլարըտը:

Ինտան խասիմի շէյթան՝ Յովհաննէսին
պու կէնճ չաղընտա քէնտի իւզէրինէ էթ-
տիյի փիւթուհաթը կէօրտիւյունտէ օնուն
խըզմէթքեարլարընդն քիսփէթինէ կիրիպ
Խարմութէոսա կէլտի, վէ քէնտի նատի-
հաթըյլա պիր թագրիպ Յովհաննէսի է-
վինէ տէօնտիւրմէյէ եալվարտը: Խարմու-
թէոս պունու տույտուղունտա՝ Յովհան-
նէսին օթուրտուղու գույուլա վարըպ օրա-
տան չըգրպ էվինէ կիթմէյէ թէքլիֆ էթ-
տի, լաքին Յովհաննէս շէյթանընդ տուզա-
ղընը պէյան էթտիյինտէ, տէտիյինէ նա-
տիմ օլուպ կէրի չէքիլտի, վէ Յովհաննէսէ
հադգ վէրտի: Պունտան սօնրա շէյթան՝
վալիտէյինին վէ դըզ գարտաշընդն քիս-
փէթինի ալըպ գույունուն եանընա կէլտի
վէ աղայարտագ պուլունտուգլարը ան֊ֆիլ
հալի իֆտաե էտէրլէրիտի. վէ լաքին Ա.լ-
լահընդ գուլու եինէ ան վէրմէտիյինտէ էժ-
տէր շէքլինէ կիրիպ գույուտան աշաղա
սըյրըլտը վէ էօնիւնէ տիւշիւպ թիւրլիւ
գօրգունճ շէյլէր էտէրիտիյտէ տէ եինէ
Յովհաննէս գօրգուտուղ իւսթիւնէ վա-
րըպ տուայլա եանընտան գօլտուս վէ սօն-
րա Ա.լահա շիւքը տունտու: Պու կիտունէ
օ գույու իչինտէ օն ան֊նէ միգտարի եա-

շատըգատան սօնրա, էօմրիւնիւն սօն վազ-
թինաէ մուճիզաթէն տիշարը չըգըպ զա-
հիա կրիաս իլէ կէօրիւշտիւ, վէ պիր ազ
սօնրա փաք բուհինի Ալլահըն էլինէ թէս-
լիմ էթտի:

ՄԱՑԻՍ 24

ՍՈՒՐԲ ՌԵՈՆԱՐԴԻՆՈՍ

ՍԵՆԱՑԻ

Իսպր վէ էօրնէյիլէ ճէմի Իթալիայա
նուբ վէրէն ազիզ Ռեոնարդինոս Նֆէն-
տիմիզին 1380 թարիխինաէ Սիէնա շէհ-
րինաէ տօղուպ՝ քիւչիւք չաղընտա աթա-
լարընը զայպ էթտիյի իչին Տիանա նամին-
աէ զահիաէ վէ էհլի թադվա տէյզէսինէ
թէրպիյէսի հադգընտա թէսլիմ օլուն-
տու: Նահշտաշը քիւչիւք չօճուգլարըն
ոյուն վէ էյլէնճէլէրինաէն իբրահ էտիպ
վազթընը տուտատա վէ քիլիսէլէրտէ կէ-
չիրիր իտի, քարոզտա իչիթտիյի քէլամ-
լարը պիթթէքմիլ ֆիքրինաէ ատգլայըպ՝
էվէ տէօնտիւյինաէ արգատաշլարընը եա-
նընա թօփլար օնլարա նադլ էտէրիտի:
Էէր սէօզիւնաէն վէ հարէքէթինաէն
փաքլըղա էտինտիյի աշգ ու մուհապպէթի
աշիքտար կէօրիւնիւրիտի. ազընտան հիչ
պիր տէֆա ֆէնտա վէ չաթտալ սէօզ չըգար-
մատը, հաթթա չըգարանլար տախի օլուր-
ատա հազգ էթմէյիպ տարըլըրտը, վէ պու մի-
սիլլի սէօզ էտէնլէր օնուն կէլտիյինի կէօր-

տիւքլէրինաէ՝ Աուա օլ, Ռեռնարդինոս կէլիյօր տէյէրէք սէօզիւ քէսէրիտիլէր։ Պիր տէֆա եաշընը ալմըշ պիր քիմսէնէնին եագըշմազ սէօզլէր սէօյլէտիյինի իշիտիյինաէ ճանը սըգըլտը, վէ թաղըրլէյիպ եանընտան կէրի չէքիլտի. ախէր տէֆա տախի պիրիսինէ պու թարզ ֆէնա ատհպէթլէրտէն ֆէրաղալէթ կէլմէյէ նահիհալէթ էթտի վէ ըէճաապը քեար էթմէտիյինաէ եաշտուշը չօճուգլարը պաշընա թօփլայըպ իւզէրինէ չամաւր վէ թօփրագ աթարագ շէհրէտէն տիշարը գօվտու։ Ընդիզ պիքը Ա՛էրեէմին իամ ու իզզէթինէ էտինտիյի մուհապպէթ տիլ իլէ թապիր օլունմազ. պիր տէֆա, Պիր տիլպէր պիքիրինն աշընա վուրուլմուշտամ տէյի տէյդէսինէ սէօյլէտիյինաէ, օ՝ սէօզիւն նէրէյէ վարաճաղընը անլայսամայըպ իշքիլէ վարտը, վէ գալպինի րահաթ էթմէ իչին էնսէսինէն տէն տիւշիւպ օնուն իզինի թօզուննու սիւզմէյէ պաշլատտը. վէ լաքին Ռեռնարդինոսուն՝ հէր կիւն շէհր գավուտտունա եագընազիզ պիքը Ա՛էրեէմին պատիկերի էօնիւնէ վարըպ տուա էթմէսինի կէօրտիւյիւնտէ՝ եիւրէյի րահաթ օլտու։

Ընդիմի եաշընա վարտըղընտա պուլաշըզ խասթէլէրէ խըզմէթ էթմէ իչին պիմարխանէյէ կիթտի, վէ օրատա իքի սէնէ միգտարի էյի շալըշտըգտան սօնրա վարիխէթինի ֆուգարէլէրէ տաղըտըպ սուրը Ֆրանչիսկոսուն կրօնքունա կիրտի, վէ մանաաթը ատէթի իւզրէ վազթինատէ

ուխտուն՝ էտիպ՝ վախը մանավանդ մէ-
մուր օլսու: Այն կէչերմէյիպ հիչ տէյիլ
իսէ պիր տէֆա քարոզ վէրիրիտի, չօգ տէ-
ֆա քիլիսէլէրտէ եէր օլմասըդը իչին գը-
րա չըդըպ օրատա Ա՛լահըն քէլամընը ա՛յ-
լէրիտի. Ա՛մմալեա թարաֆընըն հէր շէհի-
րինի կէզիպ ճէմի մուդաւոմէմէն կիրմիշ
պէտ ատէթլէրի մահվ էթմէյէնասիհաթ
էտէրիտի: Պիր տէֆա գումար օյունու
իւզրէ օղ գաւար Թէէսիրլի քարոզ վէր-
տի քի, ճէմի շէհր էհալիտի պիր տահա
էլինէ քեաղըտ վէ զար ալմամայա ահտ
էթտի. օղ պապտէ Թօհաֆճընըն պիրիտի
ադիզէ կէլիպ, Ա՛քմէյիմի զայպ էթտիրտին
տէյի շիքեայէթ էթտիյինտէ, ադիզ՝ Վա՛յ,
օյուն քեաղըտը վէ ախէր գումարա մի-
Թէալլիգ շէյլէր տաթտաճադընըն եէրէ, Քրիս-
տոս էֆէնտիմիզին իտամնի եադ տա օնու
տաթ, վէ պէն քարոզումտա ճէմիաթա
պու մատտէ իւզէրինէ սէօյլէրիմ տէտի:
Վ՝ ադըտա Թօհաֆճը ադիզին սէօզիւ մի-
ճինինճէ էթտի, վէ էվվէլքինտէն զիտ-
տէ գաղանմադա պաշլատը:

Պու ադիզին ախէր ճաղուէթլէրի իւ-
զէրինէ պիրէր պիրէր սէօյլէմէք ղայէթ
կիւճ տիւր. ալէտ կէօնիւլլիւյիւ, տապըր
վէ փաքըըդա օլան մուհատպէթի հատ-
տէն աշըըր շէյ իտի: Այ՛ւչ տէֆա եպիսկո-
պոսլուգ մէրթէպէսինի Թէքլիճ էթտիլէր,
վէ լաքին իւչ տէֆա տա պու մէմուրիյէ-
Թիմիզ տահա զիատե Ա՛լահա մադպուլ
խըզմէթ էտե պիլիրիմ տէյէրէք, ուհտե-

սինէ ալմասը: Ազգընտա օլան պիւհ-
թանլարը սապր իլէ չէքիպ, տիւշմանլարը
իւզերինէ տուա էտեր իտի: Իւք տէֆա
սօգագտա թօրպա օմուզունտա պիր ար-
գատաշ իլէ շէհր իչինտէ տիլէնէրէք կէ-
ղեր իքէն, պիր թագըմ չափղըն չօճուգ-
լար ագիզլերի օրթալայըպ թաշա թուրթ-
տուլար. արգատաշը ալըր իսթ օլուպ
չաղըրտըղը վագթ, Բեռնարդինոս՝ Ուսա
օլ գարտաշ, գօյ վէր քի կիւլահինլէր՝
անճագ ճէննէթի գազանմաղ իչին պօրճ
օլան սապրը ուննուրթմայալըմ, տէյիպ եիւ-
րէյինի ալտը: Ա՛ն օնտան սօնրա իլէրի
կիտեր իքէն՝ պիր սօյգատէ էվտէն ագիզի
իչերի չաղըրտըլար, վէ սատագա վէրէճէք
եէրէ կիւնահա տավէթ օլուննտուղունտա՝
ագիզ քէնտիյի ղայպ էթմէյիպ Ալլահա
սըղընտը վէ սօնրա պէլինտէն՝ թիքէնտէն
էօրմէ գամչըսընը չըգարըպ՝ ֆահիշէյէ պիր
գաչ վուրտուգտան սօնրա իրթիքեապ էթ-
տիյի ֆիքը կիւնահընա փիւշման օլմազա
նասիհաթ էթտի. չաղըրան պուննու կէօր-
տիւյիւնտէ էթտիյինէ նատիմ օլուպ, ա-
ղիզին այաղընա տիւշտիւ, վէ գապահաթը
իւզերինէ ածիլ տիլէտի:

Սօնրա նափօլիյէ քարուզ վէրմէյէ կի-
տեր իքէն պիր շիտատէթլի հիւմմա խասէթ-
լիյինէ տիւշտիւ, վէ էօլիւմիւնիւն եագընը
օլմասընը կէօրիւպ աղիզ վէ ազիմ խոր-
հուրդլարը իպատէթ իլէ ալտը վէ սօնրա
զէմին իւզերինէ քիւլ եայտըրըպ իսթիւ-
նէ եաթտը, վէ կէօզլերինի կէօյէ գալտը-

բըպ Ալլահըն եարտըմընը տիլէյէրէք, փոք բուհինի նարատարճըրընըն էլինէ թէալիմ էթտի։

ՄԱՑԻՍ 25

ՍՈՒՐԲ ԽԱՍԻԼԻՍԿՈՍ

ՃԷՆՓՃԻ

Սուրբ Խասիլիսկոս Ամասեացոց վրուժլա տէտիքլէրի քէօյտէ տօղուպ՝ սուրբ Աթոդորոսուն եարտըմըլա Ա՛աքսիմիանոս գրալըն էյեաղինտէ՝ ապէրլիյէ եազըլըը։ Խըըմլարը Նուտրապիոս վէ Կղոնիկոսա թուխթուլուպ՝ օնլար տին ուղրունա գանլարընը տէօքտիւքլէրինտէ, պունուն իւզէրինէ հիչ սիւալ օլմայըպ՝ խայլի զէման խալի գալտը, վէ ղընտանտոս եաթտը։ Ղաքին Ասկղեպիատէս հաքիմ էօլիւպ եէրինէ Ադրիպոս կէչտիյինտէ տահա զիատէ քրիսթիյանլարա զուլմ չըգտը վէ Խասիլիսկոս հէր ան քէնտիյի տախի մարտիրոսլուգ թաճընա նայլ էթմէ իչին Ալլահա տուա էտէր խտի։ Ադիզին րէճասը մագպուլ օլունտու, վէ պիր կէճէ րույասընտա Ադրիատոս էֆէնտիմիզ կէօրիւնիւպ՝ Ատն տէ պէնիմ իչին գանընը տէօքէճէքսին, գօրգմա, շիմտի վար ագրապալարընտան վէտալաշտա իսքէնճէլէրէ վէ էօլիւմէ հազըր օլ, տէտի։ Խասիլիսկոս պուհիճիպլաթը կէօրտիւյիւնտէ եիւրէյի զահմէթ շազ օլուպ տապահլայն գալգտը վէ

զընտան գափուսունու աչըգ պուլուպ պէք-
ճիլէրին իվնիլէ եանընա իւչ քիշի ալտը,
վէ էվինէ վարըպ վալիտէսի, պիրատէրլէ-
րի վէ սաիր ազրապալարըյլա վէտալէշիք-
ատն սօնրա՝ թէքրար վատը միւճիպինճէ
զընտանա տէօնմէտե իքէն, Ս. գրիպպաս
էվվէլէն շէհրէ եէթիշիպ՝ ճէմի մահպուս-
լարը պիլէսինճէ փուլթխանէլէրէ կէթիր-
մէյէ էմր էթտի, վէ Նասիլիսկոս օնատա
պուլունմատըղընտա ֆիլ հալ էվինէ հա-
սասլար եօլլայըպ ազիզի զէնճիրէ վուր-
տուլար վէ տէմիր փապուչլար կիյտիրիպ
ալթէշ քէսիլմիշ մրխլար չագըրզտան սօն-
րա գօշտուրուլարըտը: Նասիլիսկոս Ս. Վ-
լահըն մուհապպէթի իչին պու շիատէթլի
խաքէնճէյէ սապր էտիպ եօլտա կիտէր ի-
քէն չօղունու քրիսթիյան ալինինէ տէօն-
տիւրտիւ, վէ Ս. պողոն փուլթուն խանէ-
սինտէ հաքիմին հուզուրինէ չըգարըլտը:

Հաքիմ՝ ազիզի կէօրտիւյիւնտէ, Նա-
սիլիսկոս սէն մի սին, նէ իչին ալլահլարա
սէճտէ էտիպ գուրպան սունմայօրսուն տէ-
մի սօրտու: Նասիլիսկոս՝ Ինի՞մ տէմիշլի
սէճտէ գըլմայօրում, տահմա Ս. Լահըմա
սէճտէ գըլըպ համա ու սէնալէրինի օգու-
րում տէյի, ճէվապ վէրտի: Հաքիմ՝ տէ-
մինի Ս. Լահա սէճտէ գըլ, գուրպանը սուն
պագայըմ տէյինճէ, Նասիլիսկոս խայլի
տուատան սօնրա, նա՛ Էպպիմ գատը իւ
ճէլալէթինի շու տինսիզլէրէ իչմար էյլէ,
տիլսիզ նուֆթգատուզ փուլթլարընը վուր
սօղ էթ, վէ սէնին խամի շէրիֆինն ալէմէ

պէյան օլսուն, տէյի եալվարտը: Տուսոը պիթէր պիթիմէզ եէր սարսըլըպ կէօք կիւրիւլտէմէյէ պաշլասը, վէ փուրթխանէյի ալթէշ սարըպ ճէմի փուրթլարը եէրէ տէվիրտի, վէ փուրթխանէյնին եարըսընատն դիսատէսի եանըպ քիւլ քէսիլտի: Ֆաքիմ վէ ախէր զապիթան գօրդուլարընատան գաչըպ գուրթուլտուլար, վէ Նասիլիսոս եալընըզ գալըպ Ալլահա շիւքրի աէնալէր օզուրօւսու: Գազա կէչտիքտէն սօնրա, Թէքրար Հաքիմ Հուզուրինէ չաղըրըպ տիլէրինի գրճըրտատարագ, Ո՛ զալիմ սիհրպազ, ալլահլարա աէճտէ գըլլըպ գուրպան սունսաճագ եէրէ նէ՞ իչինպիրնագիր փուրթխանէյի ալլահլարա պիրլիքտէ եազըպ երգտըն. սիհրպազ օլմասայըտըն սէն տէ աթէշտէ եանար եօզ օլուրսուն, պարի կել էթտիյինէ փիւշման օլսա, ալլահլարա գուրպան սուն, եօղսա գաթլինի կէօզիւնէ ալ տէտիյինտէ, Նասիլիսոս քէնտիյի ալտըրմայըպ Թէքլիֆինի րէտտ էթտի, վէ էօլիւմէ Հապըրըմ, եափմա ալլահլարընը գապուլ էթմէմ տէյի ճէվապ վէրտի: Ֆաքիմ՝ ազիզէ խայլի շիտտէթլի էզելէթլեր տախի վէրտիրտիքտէն սօնրա Ալֆէնտիմիզին 307 աէնէպինտէ պաշընը քէսիպ Թէնինի չայա աթմաղա էմր էթտի: Ա՛քին տինտար քիշիլեր ճէլլատտա ուպուտիյէթ վէրիպ ազիզին Թէնինի ալտըլար վէ սօնրա կէճէլէյն պիր Թաըլա իչինէ կէօմտիւլէր, վէ վագթ իլէ իւզէրինէ պիր ալա մէճլիս պինա օլմուշ տուր:

ՄԱՅԻՍ 26

ՍՈՒՐԲ ՓԻԼԻՊՊՈՍ

ՆԵՐԻ

Պոլ ազիզ՝ Լիֆենահիդեն 1515 թա-
րիխինահ Ֆիօրէնչաստա փազուլէթի սահի-
պի վէ Հալէբի եէրինահ ամթալարահան տիւ-
նեայէ կէլահի : Վիւճուդ եաշընահան պէրի
էյիյէ մէյլի օլուպ իճրահընը սահի փիլիէն
էթմէսի իչին Լյի փիլիպպոս իսմիյլէ ատա
օլունուրուառու : Ընթալարընա ղայէթ միւ-
թի իսի , վէ պիր ուէֆա քիւչիւք պիր շէյ
իլէ վէեէրինի ինճիթահյի իչին , էօմրիս
օլառուգճա վիւշհան օլուպ աղլամըշ տըր :
Էր կիւն պռատարագ կէօրիւպ տուա էթ-
մէսէն ղայրի պիր շէյտէ ուէֆա պուլամա-
ղընտր. վէ պու կիւնէ իպատէթ թալիմաթ-
լարընա մէշղուլ օլարագ օն սէքիզ եաշընա
գատար ամթալարընըն եանընահա գալուպ՝
ասնրա զէնկին պաղերկեան ամուճահընըն
եանընահա իշէյիպ էթերպիյէ օլմադ իչին
Նաֆօլիյէ եօլանտը , վէ ամուճահը՝ ազիզ-
սէն չօգ խօշլանտրըդը իչին , ասնրա քէնահիյէ
վարիս էթմէ արզիուինտէ իսի : Վ էլաբին
փիլիպպոս պու ճինա տիւնեէվի ահդուահթա
մասլահաթընահան հազդ էթմէյիպ՝ ամու-
ճահընըն բիզատըլա Օսմանյա կէլահի , վէ օ-
բահա ատհա զիհահէ Ընլահա մադպուդ
իմանըե ֆիքը գօյուպ չօգ իլերիլէսի , վէ
արզու էթահյի սըզը էօմր կէչերմէ հէվէ-
սինին ահահի իճրահընա մէշղուդ օլառու :

Վրիստիյան աինիմիղէ միւթէալլիգ մատաէլերի պիլմէյէն ֆուգարէլերի վէ ճիւհէլաթը պաշընա թօփլայրսպ մուհապպէթլէ էօյրէտիրիտի, վէ պիմարխանէլերիե կիտիպ խասթէլերե խըզմէթ էթտիքտաէն սօնրա հէր կիւն եէտի քիլիսէլերին զիյարէթինէ կիթմէյէ վէ սօնրա մարտիրոսլարըն մէզարընա վարըպ տուա էթմէյէ ատէթ էթմիշտի։

Տուա վէ թէֆէքքիւր վազթինտէ գալպինտէքի հասլ օլան սլլահանի աթէշին շիտտէթինտէն պազէն էսպապընը սէօքիւպնէֆէս ալմաղա մէճպուր օլուրսուտու, չօգ տէֆա եիւրէյի եանըպ հարիգ օլտուղու իչին, եիւզիւ գօյու զէմինէ եաթըպ ֆէրահ պուլմազ իսթէրիտի. վէ պազէն տահի պուննուն շիտտէթինէ տայանամատըղը իչին, Նա՛ Րէպպիմ Ալլահ, պէն սէնին իմ, վէ սէն պէնիմ սին, սէնի սէվէյիմ տէյի պէնի վար էթտին, վէ լաքին նէ՞ իչին եալընըզ պիր եիւրէք վէրտին, վէ նէ՞ իչին պէօյլէ քիւչիւք եարատտըն, տէյի չաղըրըրըտը։ Րուհուլլահըն տուա քեալլար իւզէրինէ կէլմէսինին եօրթուտու կիւնիե՝ Րուհուլլահ քէնտի գալպինի տահի ալլահանի մուհապպէթ աթէշիյլէ թուլթուշտուրսուն տէյի տուա էթտի, վէ տուասը արասընտա եիւրէյի պու արզու էթտիյի աթէշ իլէ օլ տէրէճէ թուլթուշուպ եայըլտը քի, եան քէմիքլէրի եէրինտէն չըգըպ պիրի պիր իսթիւնէ կէլտիլէր, վէ էօմրիւ օլտուգճա հիչ պիր չարէսի պու-

լուսմայրպ՝ էօլտիւքտէն սօնրա տէտիյիմի-
զի հէքիմլէր միւզաւրլէր էթմիշտիրլէր։
Ալլահատան պատարագ էտէմէզիտի, վէ
պաղէն քէնտիտէն չըգրպ սաաթ սաաթ
սէմավի թէֆէքքիւրլէրէ տալար, վէ տուա-
տան ղայրի շէյտէ թէսէլլի պուլամազըտը։

Պունլարտան գաթի նազար քիլիսէի
շէրիֆին խըզմէթինտէ ղայէթլէ ղայրէթ-
լի օլուպ օնուն էվլատլարը իչին տախի չա-
լըշմատան ֆէրիղաթ կէլմէզ իտի։ Վա-
ղը վէ նասիհաթ ըյլա նէ գատար թաշտան
փէք եիւրէքլի կիւնահքեարլարը Ալլահա
գազանմըշտըր, եահուտիլէրի վէ հերե-
տիկոսլարը տօղրու տինէ չէվիրմիշ տիր,
տիւիլէ թապիր օլունաճագ շէյ տէյիլ տիր։
Պիր տէֆա եիւրէյի տիւնեայա պաղլը
տէլի գանըյըլա սուհպէթ էտիպ՝ օնուն
քիւլլի իւմիտի վէ արզուսի կէչիճի վէ ֆա-
նի մանսըպ վէ մէնէտ վէ իթիպարտա օլ-
տուղունու կէօրտիյիւնտէ, Այ տօսթում,
շիմտի իլմ ու ֆէնն մէշգ էտիպ՝ ալիմ սաը
քէսպ էտէրսին, սօնրա եա միւշիրը իթի-
պարընա վէ եախօտ եպիսկոպոս մէս-
նէտինէ րէֆի օլուպ իթիպար վէ մալ
պուլուրսուն, սօնրա արզուն միւճիպինճէ
պէյ-քի տահա իլէրիլէրսին. վէ լաքին էն
սօնունտա էնճամինտէ ագրպէթինն նէ օ-
լաճագ, հիչ պունուն իւզէրինէ տիւշիւն-
մէզլիսին տէյէրէք, ճահիլի թէտպիրին-
տէն չէվիրտի, վէ Ալլահա մադպուլ ալ-
չագ կէօնիւլլիյլէ բահիպլէր սըրտարընա
կէչիրտի։ () վաղթլէրտէ թէօրէմիշ հերե-

աիկոսարըն զալաթ թաւլմաթընը քէօքաէն սէօքիւպ ամմաղ իշին օղ էանաաէ նամատար վէ ալիմ Պարոնիոս շայիրտինէ քիլիսէի շէրիֆին հիքեայէսինի ինշա էթմէկէ բէճա էթտի. վէ քրիսթիյանլարը ազիզ աինիմիզին մէվահիպէրինաէ էյի թէրպիյէ էթմէ իշին մահաուսէն բուհանի ուհուվէթլէր իճաաս էտիպ վազ վէնաահիհաթլա օնլարըն Ալլահ եօլունաա իլէրիլէմէսինէ զայրէթ էտէրիտի: Ազիզ պիքը Ա՛էրեէմ էտինտիյի մուհապպէթ՝ մէշղ էտիպ վազ վէրտիյի սէօզլէրտէն պէլլի տիր. բուհանի էվլաատլարընը տահի ազիզ Սուլթանըմըզըն իպաաէթինէ թահրիք էթմէ իշին՝ Ա՛ սէվկիւլլիւ էվլաատլարըմ, ազիզ պիքը Ա՛էրեէմ իթիպար վէ րիայէթ էտին, օնուն մուհապպէթինի ուաուաթմայըն տէյի, նասիհաթ էաէր իտի:

Փէաէրանէ մուհապպէթլէ ֆուզարաէլէրին վէ մուզահիդա իշինաէ պուլունանլարըն իզթիզաարընը զայրըրսպ եարտըմլաըրնա եէթիշէր իտի: Սաաուզա տիլէյնլէրին հիչ պիրինի պօշ եօլլամադըսը. հաթթա քէնտի վէրէմէհիյի հալտէ պիլէմինճէ ալըպ ուամաուզու էվլերէ կէօթիւրիւրիւտիւ: Պիր կէճէ պու թարզ բուհանի խրզմէթտէ պուլունուր իքէն պիր տէրին չուզուրա տիւշտիւ, վէ էյէր պահապան հրնշտակը միւճիզաթլա թուէթուպ օխէնտէքտէն չըզարմայադըսը, պօյնու եախօտ այտալը զըրըլմատան չըզմասը պատիլտիզինտի: Ախեր տէֆա եօլտա կիտեր իքէն պիր

ֆուգարէ գարշըմընա չըգըպ՝ սատագա խա-
թէտի, վէ փիլիպպոս ճիւղի օլանընը վեր-
մէք խոթէախյինաէ, պէն սէնի թէճրիպէ
էթմէ իչին խոթէախմ տէյիպ՝ կէօրիւնմէդ
օլաու: Ա՛ղէքեանէ փաքըլըղընը մէզարա
գատար թէքմիլ վէ լէքէսիդ սազլատը,
վէ պու պապաէ գալպինի ինճիտէն քիւ-
չիք շէյլերէ պիլէ մէրտանէ գարշը գօյուպ
եէնտի: Պիր ատֆա պիր էվտէն սուրէթա
խասթէյէ տավէթ օլունուպ՝ խոստովա-
նանք օլաճագ եէրէ կիւնահա տիւշիւրմէյէ
եօլտար կէօրտիւյիւնաէ՝ ֆիլ հալ գափու-
յու աչտը վէ էնսէսինէ պիլէ պագմատան
գաչտը, վէ օտաընա վարըպ Ա՛ստհա շիւքը
սունտու: Ա՛նէր տէֆա տախի ազիզին ու-
յուլաճաղը օտա իչինէ իքի կիւնահ քեար
ֆահիշէլեր սազլամ շըտըլար, պունլար ա-
զիզին տուտասընըն պիթախյինի կէօրտիւք-
լէրինաէ իւզէրինէ վարտըլար վէ թիւրլիւ
շիվէլէրիյլէ կիւնահա տավէթ էթտիլէրի-
սէ տէ, Ա՛ստհան գուլու հիչ պիր թիւրլիւ
մէլ վէրմէյիպ եիւզիւ գօյու եէրէ գա-
փանար վէ եիւզլէրինէ պիլէ պագմայրպ
եանընտան գօվտու: Պու թարիխ իւզրէ
օնլարըն իւզէրինէ տախի զալիպ օլուպ նա-
սիհաթլայա Ա՛ստհա չէվիրտի վէ զայպ օլ-
մուչ ճանլարը գազանտը: Պու ճինս թէն
կիւնահը իչինաէ պուլունանլարը գօգու-
լարընտան թանրյրպ՝ չօգ ատֆա՝ Օ՛ղուլ
գօգայօրտուն, վար խոստովանանք օլ տա
թէմիզլէն ատյէրէք տօղրու եօլա չէվիր-
միչ սիր:

Պու միսիլլե լութֆլարլա դալկի տօլու օլտուղտան սօնրա եինե ասլա քէնտիյե կիւվէնմէյիպ հեր շէյի Ալլահա սունարըտը, վէ հեր էյլիյի օնտան թանըրըտը. լէթիպար պուլմատանըտա, իհանէթ պուլմասընը տահա եէյ սայրսը՝ մախտուսէն քէնտիյի մասխարէ էթտիրմէ իչին զարիպ շէյլեր եռէր իտի։ Դէվամիյէն տուսասընտա, Նա՛ Էպպիմ, պէնի պըրագմա եօղսա Յուղտատան պէտթէր օլուպ պէնի զամմազլարըմ տէրիտի։ Տիւշմանլարընտան չէքտիյի ըէզալէթի ասապ իլէ գափուլ էտիպ՝ օնլարըն էյի օլմասը իչին Ալլահա եալվարըրըտը։ Տէրտի վէ խասթէլիյի արասընտա՝ Նա՛ Էպպիմ, աղըրմըլա ասապըմը տախի արթըը տէյի տուա էտէրիտի։ Դօղլիւմինտէն պիր պէնէ էվվէլ աղըը խասթէլիյէ տիւշիւպ էօլմէ լահզասընտա իքէն սուլթանըմըզ պիքը Ա՛էրեէմ կէօրիւնիւպ պիր պէնէ տահա աղիպ Ալվասրնտան էօմր ալը վէրտի։ Պիր պէնէ միւրութրինտէն սօնրա աղըը հիւմմա խասթէլիյինէ կիրիֆթար օլուպ աղ վագթ իչինտէ էօլէճէյինի անլատը, վէ պիր պիւհիւք եօրթու կիւնիւ սապահլայն գալդար վէ ատէթի իւզրէ պատարագընը էթտիքտէն սօնրա խոստովանանք իչէթտի վէ տուալարընը պիթիրիպ եանընտա օլանլարա թէէսիրլի նասիհաթլար վէրտիքտէն սօնրա փաք բուհինի Ալլահընն էլինե թէսլիմ էթտի։

ՄԱՅԻՍ 27

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԱՆՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ն.ՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ շէօհրէթի ազիզ Գրեգորանոս քիլիսէի շէրիֆին պէշինճի տէվրին սօնլարընտա Ն.Ա.թուն շէհրինտէ սիւնեայա կէլտի: Տօղմատան էվվէլ վէ տօղուպ եաշընը ալտըգտան սօնրա, վալիտէսի նէ գատար տա ազիզի էօլտիւրմէք իթիբարիյլէ՝ Ն.Ա.ստ հիմայէթճիսի օլուպ պրագմատը, վէ Գրեգորանոս՝ խանին վալիտէսինին էլինտէն գուրթուլմաղ իչին գաշըպ ամուճատը Ս.քարփիլէօն քահանանընն եանընա կիթտի վէ ամթալարընտան պուլմատըղը էյլիյի վէ մուհապպէթի օնտան պուլուպ իպատէթ վէ ֆազուլէթ պապինտէ էյի թէրպիյէ օլտու: Օն պէշ աչնէ միգտարի օնուն եանընտա գալտըգտան սօնրա՝ քահանայ օլտու վէ սօնրա Նէքտարիոս եպիսկոպոսուն էմրիյլէ սուրբ Սիմֆորիանոս մանաստըրընըն իւգէրինէ պաշ փափազ թայէին օլունտու:

Պու մանաստա եէթիշտիյինտէ քէնտի էլի ալթընտա օլան թէվապիլէրինին էյի օլմասընա սէօզ իլէ սէվկէմատն զիատէ էօրնէյի վէ իպրէթիյլէ չալըշըրտը: Պու-գարէլէրէ օլան մուհապպէթի տիլ իլէ թապիր օլունմազ. պիր կիւն մանաստըրտա պիր տիլէնճի կէլիպ ճիւզի շէյ իսթէտիյինտէ՝ վէրէճէք պիր շէյ պուլունմատըղը հալտէ

ան, ոլ կիւնքի եէյէճէքլէրինին պիր հիսաբինի ան օնա վէրմէյէ էմր էթտի։ Վ՚է լաքին բահիպլէրին իչինաէն պաղըլարը ասմաբտանմադա պաշլատըգլարըն՝ ատա՝ ազիզ ուսլ իլէ օտաարնա չէքիլիպ՝ Ալլահա տուա էթտի, վէ տուատը տահա պիթմէտէն պիր ան գաւիու չալընըպ՝ պիր էհլի ոէվապ գէմպիլ իլէ տօղու էքմէք վէ եէյէճէք կէթիրտի, վէ իրթէսի կիւն ախեր էյլիքատարըն պիրիսի իքի արապա եէյէճէք շէյ մանտալարըտա փէշքէշ եօլլատը։ Պու կիւնէ Ալլահ թէալա հազրէթլէրի՝ ազիզին իւզէրինէ ասէյլէյինլէրին տիլինի իլզամ էտիպ՝ գուլու իւզէրինէ մուհապպէթ պաղլադըը։ Պիր ախեր աէֆա շէհր եպիսկոպոսու ֆաասիտ վէ պիւհթանկիուչ քիշիլէրին աէօգիւնէ գափըլըպ ազիզի զընտանա եօլլատը. վէ լաքին միւճիպլաթէն զընտան գաւիուլարը աչըլըպ ազիզ ազատ օլունտուդունտա՝ եէրինէ կիթմէք իսթէմէտի վէ եպիսկոպոսատան խապէր կէլմէտէն հապսատան պիլէ ատշարը չըգմատը։ Պիր աէֆա պիր թէպարէք օլմուշ ատ ատամլատըյը՝ մանտալթըտա զուհր էթմիշ. քէնքին եանկընը աէօնտիւտիւ։

Ազիզին ատը վէ միւճիպէթլէրի հէր թէրաֆա եայըլըպ՝ փարիզ եպիսկոպոսու վէֆաթի էթտիյինտէ մէրհումուն եէրինէ իրատէթինէ գարշը քէնտիի օթուրթատը։ Պու մէսնէտէ րէֆի օլմատը Վէրմանտուն ատապտա իտման էթտիկի իպա-

աէթ թալիմաթլարընա հիչ պիր թիւրլիւ էնկել օլմասը. հէվիհայլէ ալչագ կէօ-
նիւլլիյլէ, հազիմլիյլէ կէօրիւշիւր գապուլ էաէրիտի, վէ էլինաէն կէլէն էյլիյի հէվիհաի իչին էթմէյէ հազըրլըսը: Պունլարտան գա-
թինագար, Ալլահըն վէրտիյի լութֆու էյի հըթղ էթմէ իչին հէր թիւրլիւ էղնյէթ վէ
րիյագաթ իլէ նէֆսինի զըրտարըսը: Էր քէսին կիւնահսըզ էտէպիլէճէյի շէյ-
լերտէն պիլէ Ալլահըն խաթըր իչին չէքի-
նիր իտի. էյեամլէրին ասուդլուղունա վէ սըճագլըղընա մուհապպէթ իլէ թէհամմիւլ էտէր իտի. ազչէսի օլմայրագ՝ օտալարընը ըսրտամայան ֆուգարէլէրի տիւշիւնէրէք՝ քէնտիսի տաճի զրշ օրթաընտա օտա-
սընը ըսրթմայրագ՝ ասուղա տայանըրըսը: Նպիսկոպոսլուզ խրզմէթինէ տաիր մաս-
լահաթլարտա պայէթլէ ղայրէթլի օլսու. եալընըզ էլինի իւզէրինէ գօյարագ Ֆրանչա փատիշահը Վիլտիպէրթոսու աղըր խաս-
թէլիյինտէն գուրթարտըղը իչին՝ փատի-
շահ շիւքրինէ իապաթէն պիր կիւզէլ վէ միւքէլլէֆ քիլիսէ վէ մանտաթըր եափ-
տըրտը: Պու ազիզին ճահատ ղայրէթիյլէ հալա փարիզտէ քահանալարըն թէրպիյէ օլմասը իչին պուլունան պիւյիւք պինա եափրըմըշ տըր, գըյտա օլունուր:

Վիլտիպէրթ փատիշահ էօլտիւքտէն սօնրա եէրինէ Վլօթարիս կէչտի, վէ օ-
նուն տաճի էօլիւմիւնտէն սօնրա թախ-
թինէ Գարիպէրթ ճիւլուս էթտի: Պու Ալլահտան գօրգմագ փատիշահ աալ էն-

լինի էվինաէն գօվուպ տահա ասղ գար-
տաշընըն էհլիյլէ թէէհհիվ էթաի, վէ
սուրբ եպիսկոպոս պու եադըշմազ պէտ
մուամէլէսի իչին փատիշահը թաղիրլէ-
յիպ՝ եօլա կէթիրէմէհիյինաէ՝ իքիսինին
իւզէրինէ տախի նզովք օգուտու։ Լաքին
ազիզին նասիհաթլարընը վէ նզովքունու
պիր շէյ եէրինէ գօմայըպ քէնաի կիւնահ-
լարը իչինաէ միւտաւէմէթ էթտիքլէրին-
աէ՝ ազիզ տուայլա հէր իչի Ալլահա թէա-
լիմ էթաի, վէ արտաը չօգ կէչմէյիպ ա-
վանտըզ եօլիւմ իլէ իքիսի տէ Ալլահընը
շէրիաթը էօնիւնէ չըգարըլար։ Պու ազի-
զին իշլէտիյի միւճիզաթլար ղայէթ չօգ
տուր։ Պիր տէքա՝ նիկահտա պէյէ մահ-
պուսլարընը պըրագարն տէյի եալվարըպ
բէճաատը գատպուլ օլունմատըղընտա Ալլահա
տուա էթաի, վէ անիսէ զընտան գա-
փուլարը աչըլըպ ճէմի մահպուսլար ազատ
օլտուլար, վէ պունուն իչին պէյ էօքէլէ-
նիպ ազիզտէն ինթիգամ ալմազ իսթէ-
տիյինաէ պիր աղըր պաշ աղըրընա թու-
թուլուպ՝ ազիզին տուտուընտան ղայըր շէյ
օնու գուրթարամատը։

Պու գատար միւճիզաթլարտան սօնրա,
Ալլահ՝ գուլունու կէօյէ տավէթ էտիպ էօ-
լէճէյի կիւնիւ պէլլի էթաի, վէ սուրբ
խորհուրդլարը ալտըգտան սօնրա ահքսէն
եաշընտա փատ բուհինի Նարատարճըընըն
էլինէ թէսլիմ էթաի, վէ պուրատան հա-
զըրլատըղը էյլիքլէրին իւճրէթինի ղանի-
մէթլէ ճէննէթտաէ ալմազա նայլ օլտու։

ՄԱՑԻՍ 28

ՍՈՒՐԲ ՍՊԸՐՈՒԹՈՒԸ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Պու ազիզ քրիսթիյան ամթալարտան տիւնեայա կէլիպ՝ Ա՛արիամ իամինտէ պիւ-
յիւք անաստը էլե ալեքնտա փէք էյի թէր-
պիյէ օլմուշ տուր: Նաշընը ալտըղնտա
քիւչիւքլիւքտէն արզու էթտիյի քահա-
նալըգ մէրթէպէսինէ եէթիշիպ՝ տահա
զիատէ աշգ ու մուհապպէթլէ Ա.լլահըն խըզ-
մէթինէ մէշղուլ օլտու: Ընղիզին պու մի-
սիլի ֆազուլէթինէ պինայէն շէհր էհա-
լիսի ազ վազթ իչինտէ Ա՛արուն թայը եպիս-
կոպոս էթտիլէր, վէ հէր խուսուստէ օնուն
ատտիյինէ կէօրէ հարէքէթ էթմէյէ ատի
պէլիղ էտէրիտիլէր: Վէնտի զահիտէ վէ
էհլի թագվա պիւյիւք անաստընտան գալ-
մա քիլիսէլէրի վէ մանաստըրլարը մէրէմ-
մէթ էթտի, երգըլմըշլարը եափտը, վէ
տահա պագը գալմըշ փուղթխանէլէրի եր-
գըպ եէր իլէ եէքսան էթտի, վէ հէր
թարաֆտա Ա՛րիստոսուն վէ ազիզ վալի-
տէսի պիքը Ա՛էրեէմին իղզէթինին թէ-
րագգի պուլմասը իչին ճահտ ու ղայրէթ
էտէրիտի:

Պունտան սօնրա հիւքիւմաթը ալեքն-
տա օլան մահալլէրէ զէյարէթ էթմէյէ
կէթտի, վէ Շ.ամ թարաֆլարընա գատար
վարըպ չօգ միւճիզաթլար իչէտիյինի
Յազկըրտ Ա.զըզլպաշ փատիշահը իչիթ-

ախինաե, քննախյե չաղբրրպ՝ խասթե վե ճինլե օղլունու սաղալթսըն տէյի օննա եալ-
վարտը, վե սաղալտրըսա խոթէսխինի տախի վէրմէյե վատ էթտի։ Ասրը Ա՝ա-
բուլթա՝ փատիշահըն բէճասընա բիայե-
թէն տուսյլա չօճուղու շէյլթանըն էլին-
տէն դուրթարրպ փէտէրինէ թէսլիմ էթ-
տի, վե օնտան էօյլե քրիսթիյանլարա
գարշը ղուլմ վէրմէյիպ օնլարըն հիմայե-
ճինի օլմադա բէճա էթտի։ Յաղկերա՝
ազիպին տիլէսիքլէրինին իճրասընը էթ-
մէյե սէօզ վէրտիքտէն սօնրա իզզէթ վե
իքրամ իլե Խոթամպօլա Ռումլար փատի-
շահը Թէոդոսա եօլլատը, վե օրատա տա-
խի իլթիպատ պուլուպ գրալըն խարճլյլա
Ա՝ուճարղին շէհրինի գալե իլե չէվիրմէյե
իլդն ալտը, վե ճէմի տին ուղրունա գան
տէօքմիւշ մարտիրոսլարըն թէննինի օրայա
թօփլայրպ ազիմ պինալար վե թիւրպէլեր
եափտը։ Ընճէմիսթանա ավտէթինտե
թէքրար փատիշահլա կէօրիւշիւպ օնու
խասթէլիյինտէն դուրթարտը, վե մեճու-
լար՝ ազիպի վե փատիշահը էօլտիւրմէ իչին
տուզագ դուրտուդլարընտա՝ Ա՝արուբա
իլհամի րէպպանիյլե օլաճագլարը վե կէ-
լէճէքլերի էվվէլէն անլայրպ փատիշահա
խասլար վէրտի։ Պու գատար էթտիյի էյ-
լէքլերե պէտէլէն փատիշահ՝ Ա՝արուբայա
պիր պիւյիւք իքրամ էթմէք խոթէրիտիյե
տե բէճալ քիսպարընտան հիճապ էտիպ
խոթէտիյինի էտէմէկտտի. վե պիր կիւն
ազիպին՝ քննատի էլի վե տէվլէթի հաղ-

գընտա էյլէտիյի էյլեքլէրի պիրէր պիրէր նագլ էթտիքտէն սօնրա, պու թարզ էհ-լի սէվապ քիշիյէ նէ՞ էթմէլիյիզ տէյի էթրաֆընտաքի պուլունանլարա սօրտու, վէ օնլար իւմուտէն՝ ճահիլ օլան ինսամը էթ-տիքտէն սօնրա կէօնլիւնիւն միւրաատընը տախի թէքմիլ էթմէլի տէյի ճէվապ վէր-տիքլէրինտէ, փատիշահ Ա՝արուէթանըն էլինէ պէրաթ վէրիպ տէվլէթի իչինտէ իսթէտիյինի էթմէյէ իզն վէրտի։ Պու պուլրուվթուլա Ա՝արուէթա սէրպէսթ հէր ճանիպի կէզիպ խայլի մարտիրոսլար թէ-նի թօփլատը, վէ արզիւսի միւճիպինճէ կէթիրիպ Ա՝արտիրոսլար շէհիրի թապիը օլան եէրէ գօտու։ Վ՝իլհսէի շէրիֆին հագդընա պունա քէզալիք ախէր տահա չօզ խրզմէթլէրտէն սօնրա փաք րուհինի Ա՛լահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

Մ Ա Ց Ի Ս 29

ՍՈՒՐԲ ՄԸՐՈՒՍԻՄԻՆՈՍ

Ե Պ Ի Ս Կ Ո Պ Ո Ս

Սուրբ Ա՝աքսիմինոս Ֆրանչատա ըրզ էհլի, քեամիլ վէ մալտար աթալարտան միւնեայա կէլիպ՝ Թ՝րէվիր Ա՛րքեպիսկոպո-սու սուրբ Ա՛գրիսիոսուն էլի ալթընտա ալլահանի իլմլէրտէ էյի թէրպիյէ օլմուշ-տուր։ Վ՝ահանայ օլտուգտան սօնրա ճան ու կէօնիւլտէն քրիսթիյանլարը էջրէթ-մէյէ վէ օ ասիրլէրտէ թէօրէմիշ հերեսի-

կոսլուգլարը մահվ էթմէյե ղայրէթ էթ-
տի: Պիր կէճէ Թ.րէվերատ միւթէմէքքին
Գուիրիաքօ նամինատ պիր զահիտ քահա-
նայա բուլյասընատա մէլէք կէօրիւնիւպ, նա-
րըն կիւճ շէհր Նպիսկոպոսուն վէֆաթըն-
տան սօնրա եէրինէ կէշէճէք խապէրինի
Ա՛աքսիմինոսա վէր տէյի թէմպիհ էթտի:
Գուիրիաքօ մէլէյին սէօզիւնէ իթտաաթէն
կիտիպ խապէր վէրտիյե տէ՝ Ա՛աքսիմինոս
ալէազ կէօնիւլ իչին ինանմայըպ
քէնտիյի օ թարղ եիւճէ մանսըպա նա-
յարդ գըյաս էտէրիտի: Պաշգա քէրրէ
թէքքար Ն.լահըն մէլէյի շէհր Ն.ըքեպիս-
կոպոսու Ն.գրիտիոսա կէօրիւնիւպ քէնտի
էօլմէտէն՝ եէրինէ խալիֆ Ա՛աքսիմինոսու
ինթիխապ էթմէյե էմր էթտի, վէ վազըտ
Ն.գրիտիոսուն էօլտիւյիւնտէ՝ շէհր էչա-
լհանին րիզասըյլա ազիզ Ա՛աքսիմինոս
մերհումուն քիւրսիւսինէ րէֆի օլսու:

Պունտան սօնրա տաճա վիատե Ն.լա-
հըն շան ու շէօհրէթի իչին չալըշմայա ղայ-
րէթ էտիպ՝ քելամ ու թահրիրաթըյլա
Ն.րիոսեանլարա գարշը գօսու: Պու միւք-
սիս հերետիկոսլարըն ֆիթթ վէրմէսիյլե
նէֆի օլմուշ սուրը Ն.թանասը խրի սէնէ-
տէն պիատե եանրնատա սագլայրպ թէսէլլի
էթտի: Ո՛ր սէմթլէրատ Ն.ւփրատէս իս-
մինատ պիր եպիսկոպոսուն Ն.րիանոսլարըն
խիլաֆ սէօզլէրինէ ույուպ ճէմիաթընը
տախի այարթմասընը տույտուղունատա պիր
քիւչիւք ժողով էտիպ աշագա ալտը,
վէ թէքքար ճէմիաթը քիլիսէի շէրիֆին

թալիմաթը իւզուէ գայըմսաղա ղայրէթ էթաի։ Պու թարզ խայր ամէլլէրի իչին չօգ զուլմլար վէ իֆթիրալար չէքտիյէ տէ եինէ քէնտիյէ քէմլիք էտէնլէր իչին տուա էթմէտէն ֆէրաղաթ կէլմէտի։ Պիր տէֆա քիւրսիւսինտէն տաիի նէֆի օլտու, վէ լաքին ճիւզի սօնրա թէքրար տէօնտիւ վէ տաէթ էթտիյի թալիմաթլարտա միւտավէմէթ էթտի։

Պիր աղ վագթ միւրուվինտէն սօնրա աղիղ առաքեալլարըն թիւրկէսինի վէ սուրբլարըն մէզարընը կէօրմէ իչին Ռօմայա կիթտի։ Նօլաա կիտէր իքէն սուրբ Ա՝արտինոսա տաիի իւղֆէթ էտիպ, օնու տա պիլէսինճէ ալտը վէ հէր եէթիշտիքլէրի մահալլէրտէ իթիպար վէ իքրամ պուլուրուտուլար. եէվվիյէ սէօզլէրի Ա՝լլահ վէ ճէննէթի իւզէրինէ իտի։ Պու իքի ազիզլէրին եիւքիւնիւ կէօթիւրէն հայվան եօլտա օրմանլըդ արասընտան կէչէր իքէն պիր ազըղն վէ տճ այը չըդըպ իւզէրինէ տալտը վէ փարէ փարէ էտիպ եէմէյէ պաշլատը։ Սուրբ Ա՝աքսիմինոս պունու կէօրտիւյինտէ՝ Ա՝լլահըն իամիյլէ գուտուրմուշ այըդա էմր էթտի, վէ քէնտիլէրինին կէօթիւրէմէյէճէյի եիւքիւ օնուն իւզէրինէ գոյուպ էօնիւնէ գաթտը, վէ վարաճաղը եէրէ գատար սիւրտիւ։ Ռօմատա իպատէթլէրինի իճրա էթտիքտէն սօնրա թէքրար քիւրսիւլէրինէ տվտէթ էթտիլէր։ Սուրբ Ա՝աքսիմինոս էօլիւմիւնիւն եագընն օլմատընը անլայրպ թէքրար պիր տահա

վաթանընա կիտիպ մասլահաթլարընա նիզամ վերմէք իսթէտի, վէ լաքին արզիւսինէ կէօրէ պիր տահա տէօնէմէյիպ, օրատա խասթէլէնտի վէ ազ կիւնտէն սօնրա ճանընը Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի: Պու ազիզ էօլիւմիւնտէն սօնրա ղայէթ չօգ միւճիզաթլար էթմիշ տիր վէ հալա էտէր:

ՄԱԾԻՍ 30

ՍՐՈՒՀԻ ՀՈՒՐԸՆ

Նամտար Իրմինի սէրասքէրի ազիմ Վարդանըն գըզը սրբուհի Հուշան թագիւնք չաղընտան զէմպազ ատընա մութապըգ էօմր կէչէրտիյի իչին ղայէթլէ Ալլահա մադպուլ օլմուշ տուր: Պու ազիզէ վէտէրինին բիզասրյա Վազդէն իամինտէ Մծխիթա էյալէթին վատիշահրյա թէզկիւճէտիպ՝ հէր նէ գատար էհլի զալիմ վէ տիւնեատիէրէսթ իսէ տէ քէնտի Ալլահա օլան աշգ ու մուհապպէթինի հէր կիւն արթըրմազա վէ քրիսթիյանլարա էյլիք էթմէյէ ղայրէթ էտէր իտի:

Վարդանըն վէ քէնտի թէվապիլէրինին Երիտտուսն ուղրունա էօլիւմիւնտէն սօնրա, Հուշանըն էհլի Վազդէն՝ Ալէմ վատիշահը Յազկերտէ կիտիպ տինինի ինքեար էթտի, վէ բէհին վէրիպ՝ վատիշահլըղընտա գալմազ իչին պէրաթ ալտը, վէ տահա զիատէ իւնվան ու հիւքիւմաթ իլէ վահիթախթինէ ավետ էթտի: Ալ-

լահըն զահիտէ ճարիյէսի Շուշան պու գարա խապէրի տույտուղունտա մահզուն օլուպ էհլինին իրթիքեապ էթտիյի թագսիրաթը վէ ազիմ կիւնահը եիւզիւնէ վուրտու, վէ իճրաաբնը կէօրմէտիյինտէ պիլէմինճէ եէմէք պիլէ եէմէք իսթէմէտի։ Ա՛ինքիր վէ զալիմ Կ՚ազգէն՝ զէվճէսինին աէօզլէրինէ գուլագ ասմաճագ եէրէ գալպինի թաշ կիպի փէքլէտիպ, շէյթանին նասիհաթըյլա ապիզէյի տախի քէնտի իգրար էթտիյի եալանճը տինէ տէօնտիւրմէք իսթէր իտի. վէ հիչ պիր թիւրլիւ սէօզ իլէ Հագգընտան կէլէմէտիյինտէ էղիյէթ, ըէնճիտէ, վէ իսքէնճէ վէրմէյէ պաշլատը։ Ա՛էլլատ կիպի հէր կիւն ազիզէնին իւզէրինէ տուրուպ՝ եէմէյինի վէ ույգուտունու քէսեր իտի, պունլար իլէ տախի մէյլինէ ույտուրտամատըղընտա՝ պազէն տէօյտիւքտէն սօնրա զընտանտա տախի աթարըտը։ Ա՚լեթը սէնէ միգտարի Ա՚լլահըն ճարիյէսի պու թիւրլիւ սիթէմլէրէ վէ ըէնճիտելէրէ թէհամմիւլ էթտի. եէտիյի քէօթէքտէն պէտէնի եարէ պէրէ օլուպ իչինտէ գուրտլար օյնարըտը. վէ լաքին ազընտան հիչ պիր տէֆա շիքեյէթ իշիտիլմէտի։ Ա՚ազգէն պիր կիւն թէքրար տէթի իւզրէ՝ աղիզէյի տէօյտիւքտէն սօնրա՝ զընտանտա գօտու, վէ պիր ազ սօնրա էլինէ պիր թօփուզ ալըպ պաշընտա վուրարագ օրատա էօլտիւրմէք իսթէտի, վէ գարտաշը իւսթէ կէլիպ եարը էօլիւ ազիզէյի գուրթարմայարտը, տէտիյինին տա-

խի իճրասընը էթումիշ իտի։ Պու գատար իսքէնճէլէրաէն ոնրա էնճամ ազիզէ էօմրիւնիւն ոնու եապլաշմասընը անլայըպ՝ իպատէթլէ ճէմի սուրբ խորհուրդլարը ալսը, վէ ազիզ տինինի իգրար էտէրէք Ա֊ֆէնտիմիզին 458 սէնէսինատ ճանընը Նա֊բատարճըսընըն էլինէ թէսլիմ էտիպ՝ քէն֊տիյէ հազըրլանմըշ ֆիւթուհաթ չէլէն֊կինի ճէննէթտէ ալմաղա կիթտի։

ՄԱՑԻՍ 31

ՍՈՒՐՔ ԵՐԱՕՄՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Պու ազիզ իւչիւնճիւ տէվրին ախը֊րընտէ Ա֊նթաքեա սէմթէրինտէ եպիսկո֊պոս օլուպ քիլիսէի շէրիֆին ուղրու իչին հերետիկոսլարտան չօզ զահմէթլեր չէք֊միշ տիր։ Տինինտէ գավի տուրտուգտան մատա, ախէրլէրինէ տախի նասիհաթ է֊տէյօր տէյի զալիմ Ա֊իոկղետիանոս իչիթ֊տիյինտէ ազիզի թուրթտուրտու, վէ թիւր֊լիւ վատ վէ էօրֆլէրտէն ոնրա գուրշուն ատա իլէ ազիզի տէօյտիւ, վէ շամ սագը֊զըյըլա զինճիր, պալ մուտու վէ պէզիր եա֊ղը գարըշմըրտըպ գայնար գայնար իչէրտի։ Ա֊ֆքին Ա֊լլահ թէսալա հազրէթլէրի գու֊լունու սաղ վէ քէտէրսիզ սագլայըպ կէօ֊րէնլէրին չօղունա տօղրու տին նուրու վէր֊տի վէ վաճիթիզ օլտուլար։ Ա֊իոկղետիա֊նոս պու թարզ ազահիպ միւճիզաթը կէօր֊

տիւիւնտէ գասասվէթլէնիպ ազիզի հապա էթմէյէ վէ եէնիտէն իսքէնճէլէր վէրմէյէ էմր էթտի։ Վ՚է լաքին Ալլահ պիր սէմավի մէլէք եօլլայըպ գուլունու գուրթարտը վէ Իթաւեասա Իօքրի շէհրինէ կէօնտէրիպ՝ օրատա տախի ազիզ տինիմիզին գուվվէթինի չօգ միւճիզաթլար ըլա իզհար էթտի։ Ա՚աքսիմիանոս պու գասար գավէլէյինի տույտուղունտա հուզուրինէ չաղըրտը, վէ թէքլիֆլէրինի գապուլ էթմէտիյի հալտէ եաղ վէ զիֆթ իլէ տօլու գայնար գազան իչինէ աթտըրտը, վէ լաքին օրատան տախի Ալլահըն գուվվէթիյլէ սաղ չըգտը։ Պունտան սօնրա թիւրլիւ մէրհամէթսիզ ալաթլար իլէ իսքէնճէլէր վէրիպ զէնճիր-պէնտ զընտաննա աթտըրտը, վէ լաքին մէ-լէյին եարտըմըյլա օնտան տա գուրթու-լուպ պիր կէմիյէ Ֆօրմիօ շէհրինէ կիթտի վէ Ինճիլի շէրիֆի շէհր էհալիսինէ վազ էթտիքտէն սօնրա չէքտիքլէրինին իվա-զընը ալմազ իչին էպէտի ճէննէթէ տա-վէթ օլունտու։ Պազի րավիլէրին նագ-լինճէ՝ պու ազիզ զալիմ Ա՚աքսիմիանոսուն էմրիյլէ գարնը աչըլըպ պաղըրսագլարը տի-շարը չըգարըլտըգտան սօնրա իսքէնճէ ա-րտընտա ճանընը Ալլահա թէսլիմ էթ-միշ տիր։

ԳՈՒՆԻՍ 1

ՍՈՒՐԲ ԱՀԱԿԻՈՍ

ՍկվճիվՀԱՆ ազիզ Ա.կակիոս ամենաար վէ իպատէթքեար ամալար էվլատը օլուպ Ա.իկիանոս նամինատ զալիմ գրալըն էմրիլէ քրիսթիյանլըղընը ինքեար էթմէխիյիչին թուխթուլտու, վէ պիր աղաճատան ասըլըպ խայլի քէօթէքատէն ասնրա զընատանա ա-թըլտը։ Զալիմ գրալ հադդընատան կէ-լէմէխիյինատ՝ ազիզի Տերենտիոսուն էլինէ թէզլիմ էթտի, վէ օ տախի թէֆթիչ էտիպ ֆիքրինատէն վէ ամենինատէն չէվիրմէ-նին գապիլի օլմամասընը էյի կէօրտիւ-յիւնատ եաղ իլէ տօլու թավա գրզտըրտը վէ ազիզի իչինէ ամատը։ Ա.աքին Ա.կակիոս տուայա տուրուպ Ա.լահըն եարտըմընը տի-լէմիյինատ աթէշ աէօնտիւ վէ հիչ պիր քէտէրսիզ տիշարը չըզտը։ Ասնրա գուր-պան սունմաղ իչին պիր փուխխանէյէ կիմտիյինատ Ա.կակիոսու տախի պիլէմին-ճէ ալըպ սախթէ վէ էլ եափրընը ալահ-լարընա աէճատ գըլմայա իպրամ էթտի. վէ լաքին ազիզ թէքրար տուա էթտիյին-տէ՝ փուխթէրին սուրէթլէրի եէրլէրինատէն աշաղը տիւշիւպ խիւրտ օլտուլար։

Տերենտիոս տախի ազիզէ իաքէնճէ վէր-մէտէն օտանըպ՝ Զիլիկիյինէտոս հաքիմէ թէս-լիմ էթտի, վէ հաքիմ տախի վատ վէ էօրճ իլէ միւրատընա էրէմէտիյինատ ազի-զի տէօյտիւ, վէ ասնրա գուտուրմուշ վէ

աճ արոլան էօնիւնէ աթաը։ Ընոլան եա-
նընա եանաշմատըղընտա՝ պիր շիտաէթլի
վէ քէսքին եանմըշ քիւլխան իչինէ աթա-
ժաղա էմր էթտի։ Ակակիոս պու սօն իա-
քընճէտէն տախի Ալլահըն մէլէյինին եար-
տըմըլա գուրթուլտուղունտա հաքիմ
գուտուրտու, վէ իչիթաիքլերինէ իթի-
մատ էթմէյիպ քիւլխան էյի եանմամըշ
օլմալը տէյի պաշտըղը վագթ եիւզիւ
թուԹուշտու։ Պու ապիմ հիքմէթլէրէ
րիայէթէն ապիզի գօյ վէրճէք եէրէ փուԹ-
փէրէսթլէր տահա զիտաէ գուտուրուպ
պիւյիճիւ տիւր տէյի Պիսիդոն իսմինտէ
պիր պէյէ թէօլիմ էթտիլէր, վէ օնուն էմ-
րինէ թէքրար վէ թէքրար գուրպան սուն-
մաղ իչին փուԹխանէլէրէ կէօթիւրիւլիւպ
ալլահլարընը տէվիրիպ խիւրտ էթտիյինտէ
պիւյիճիւ տիւր, գրալ էմրինէ տան տիր
տէյէրէք Ասֆէնտիմիզին 310 սէնէսինտէ
գրլճ իլէ պաշընը քէստիլէր։ Գէորգիոս
իսմինտէ պիր ապիզ քահանայ ապիզին
թէնինի ալըպ Ասինոպ շէհրինէ կէօթիւր-
տիւ, վէ օրատա պիր կիզլի եէրէ տէֆն
էթտի։ Ղաբին էրմէնի միլլէթինտէն իա-
թամպօլտա չատար օլմուշ ֆազուլէթ սա-
հիպի Ա՛օրիկին տէվլէթի էյէտմինտէ ա-
զիզին թէնէի միւճիզաթէն պէյան օլունուպ
իզէրինէ պիր միւքէլլէֆ քիլիսէ եափըլ-
մըշ տըր։

ԳՈՒՆԱԼՊԵՐԴՈՍ

ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԳՈՒՆԱԼՊԵՐԴՈՍ

Պոլ ազիզին պու գաւսար պիւյիւք սուրբ օլմասը քէնսի նէֆսի իւզէրինէ էթմէյի ազիմ ֆիւթուհաթատան նաշի օլմուշտուր։ Ֆիօրէնչա շէհրինտէ նե-տար քիշիլատէ օճագատան տիւնեայէ կէլ-միշտ տէ քրիսթիյանճա էօմր կէչիրմէ ուտուլինի փէք ազ էօյրէնտի. ալէքսու-սուս հէր շէյի պըրագըպ եալընըզ ճէնկ ու ճիտալ մէշգըլնա մէշղուլ օլտուղունտա, բուհանի շէյլէրտէն հիչ տատ ալմազ օլ-տու։ Չունկո նամինտէ պիր թանէճիք գարտաշընըր պիր քիշի սէպէպի օլմայա-րագ զալիմանէ էօլտիւրմիւշ իտիւ. պու պապտէ փէտէրի զայէթլէ էօքէլէնիպ զա-րէզ սագլատը վէ գալխմին գանը իլէ գա-պահաթընըր սիլմէ իչին անտ իչտի, վէ օղլու Յովհաննէսէ տախի՝ ֆըրսաթ էլինէ կէչտիյինտէ ինթիգամ ալմազա էմր էթ-տի վէ իքիսի տէ զատտարըն էնտէսինտէն տիւշմիւշ իտիլէր։ Պիր տէֆա պիւյիւք ճումա կիւնիւ Յովհաննէս եօլտա կիտէր-քէն խատմինէ րաստ կէլինչ տալ գըլըճ իւզէրինէ հիւճմ էթտի։ Անֆիլ ատէմ եօլուն տարըլըղը իչին սաղտա սօլտա գա-չամագ պուլամայըղ քէնսիյի շաշըրտը, վէ ախէր թարղ տախի էլինտէն գուր-թուլմանըն միւմքինի օլմատըղընտա հէ-

մէն վարըպ էօնիւնէ գափանտը վէ աւա-
զի պիւէնտ վէ զար ու ֆիղան իլէ, Ը.ման
պու կիւն խաչ իւզէրինաէ էօլէն Քրիս-
տոսուն խաթրը իչին եալվարըրըմ գա-
պահաթըմը աֆվ էյլէ, էթտիյիմէ եիւ-
րէքտէն փիւշմանըմ, էօմրիւմիւ կէլ պա-
նա պաղըշլա տէյի չաղըրմալա պաշլատը:
Յովհաննէսին կէօզլէրի տէօնմիւշ՝ գըլըճ
էլինաէ հէմէն հէմէն խասմինին պէօյրիւնէ
սափլայըպ եիւրէյինի ատուրմա խուլեա-
սինտէ իքէն՝ պիր տէ տիւշմանընը պու
հալտէ այաղընա սարըլմըշ կէօրիւպ գալպի
եումշատը, վէ տէտիյի սէօզլէրի պիրէր
պիրէր տիւշիւնիւպ՝ մէրհամէթէ թէփրէն-
տի, վէ Յիսուս խաչ իւզէրինաէ էօլիւը
իքէն տիւշմանլարը իչին տուա պիլէ էթ-
սին տէ, պէն էօճ ալմա արզիւսինտէ օլա-
յըմ տէյէրէք, գըլըճը գընընա ատուտու
վէ սէֆիլին պօղազընա սարըլըպ՝ Վ.ալէպ,
պիրատէր, գալէպ, իսթէտիյինէ եօգ տէ-
յէմէմ Քրիստոսուն խաթրը իչին հէր
էթտիքլէրինի աֆվ էթմիշիմ, տէտի:

Պու կիւունէ ազիմ ֆիւթուհաթտան
ատնրա պիր քիլիսէյէ կիրիպ Քրիստոսուն
խաչելութիւն պատկերի էօնիւնէ տիզ
չէօքտիւ, վէ աղլայարագ ճէմի կիւնահ-
լարը իւզէրինէ աֆվ տիլէտի, վէ տահա
տուատը պիլմէտէն արզիւսինին գատուլ
օլունմատընա խափաթէն, պատկեր՝ ատնա
տօղրու պաշըն էյտիյինտէ՝ Յովհաննէս
միւթէշէքքիր օլտու վէ ատնատան էօյլէ պիր
տահա տիւնեայա խըզմէթ էթմէյիպ՝ քիւլ-

լինէն քէնտիսի Ա.լուհա սունմազա ահա էթտի, վէ պու նիչէթ իլէ հէր շէյի թէրք էտիպ՝ սուրբ Ա՛ինիաթէն մանասթըրընա կիրտի, վէ փէտէրի գայլ օլմայրպ ճէպրէն օրատան չըգարմազ իսթէտիչինտէ՝ քէնտիլիչինտէն սաչընը գըրփըպ ալտը, վէ փէտէրի տահի օղլունուն պու գատար արզիւսինի կէօրտիւյինտէ՝ նիչէթինի էօյտիւ վէ գարարընտա գալի գալմազանտահան էթտի: Պու թարզ միւճիզաթլա տիւնէատան չէքիլէն քիշիյէ չօգնատիհաթ վէրմէյէ հաճէթ օլմայրպ ազ վագթէն իչինտէ քէնտիսի մանասթըրտա պուլունան բահիպլէրէ էյի իպրէթ օլտու: Գատուլէթ վէ իպատէթ պապինտէ ատէթ էթտիյի թալիմաթը էօմրիւնիւն սոն կիւնինէ գատար պիթիրէճէքմիլ իճրա էթտի:

Մանասթըր պաշ փափազը էօլտիւյիւնտէ իւմումէն ազիզի օնուն եէրինէ ինթիխապ էթտիլէր, վէ լաքին Ա.լուհըն ալճազ կէօնիւլլիւ գուլու րէճա էտիպ պու մանսըպը ուհտէսինէ ալմատը: Վէ էախէր տէքա տահա պէօյլէ պիր շէյ պաշընտա կէլմէսին տէյի պիր գաշ զահիտ բահիպլէրիլէ սուրբ Օմմուտտոսուն մանասթըրընա կիթտի, վէ օրատա տահի պիր ճիւզի էյլէնտիքտէն սոնրա Ա.լահ թարաֆընտան պիր եէնի կրօնք իճատ էթմէ իչին չաղըրմազտընը տույուպ Գիօրէնչատան ճիւզի ըտագ պիր մահալէ չէքիլտի վէ օրատա միւթէմէքքին պիր գաշ զահիտ քիշիհէրիլէ եաշատը, վէ սուրբլուգ իսմի չավ

օրտուղունաա խայլե քիշիլեր գօշուպ օննա կելտիլեր վե էլե ալեքնտա թէրպիյե օլմագ արզուլէտիլեր։ Պունլարըն սայըսը չօղալտըղընտա Յովհաննէս այրըճա պիր մանտալթըր եափտըրըտը վե թէվտպիլէրին նին իպատէթ խուսուսինտե էյի թէրպիյե օլմալարընտա մուգայեէտ օլուրուտու։ Տահա էօլմէտէն օն իքի ատիտ մանտալթըրընը կէօրիւպ Ալլահա շիւքր սունտու. էլե ալեքնտա օլանլարը թամթըլըղա պագար ըտը. քէնտիյե էթտիյի սըգրըլըղը պաշգասընտա էթմէյիպ, եէմիյինին նըսֆընը ֆուգարէլէրե թէվդի եափրիտի, վե ղայէթլե ազ եէտիյի իշին միտե զահֆըղընտա տիւշտիւյե տե ատէթ էթտիյի էօմր թարզընտան ասլա շաշմտաը։

Ղէբտիյի քէֆտիզ իքտէն էօմրիւնիւն սօն կիւնլէրի եագընը օլմասընը թանըյըպ՝ սուրը խորհուրդլարը ալտը, վե ճէմի բահիպլէրինի պիր եէրե թօփլայըպ գարտաշ մուհապպէթինտե միւտաւէմէթ էթմէյե նասիհաթ էթտի, վե սօնրա խայլե աշգ ու իպատէթտէն սօնրա Ւֆէնտիմիզին 1073 սէնէսինտե էթմիշ տէօրթ եաշընտա վաք բուհինի Ալլահընը էլինե թէսլիմ էթտի։

ԳՈՒՆԻՍ 3

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻՄԱՆԱՈՒ

ԻՍԹԱՄՊՈԼ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Իսթամպոլ գրալը կոստասըն էմրիլէ պու ազիզին փէտէրի էօլտիւյիւնտէ՝ քէնտիսի տախի օ զալիմին էմրի միւճիպինճէ վիւճուտինտէ սագալթանըպ քիլիսէ խըզմէթինէ գօնուլտու. վէ բուհանի իլմլէրտէ վէ ֆազուլէթ խուսուսինտէ իֆրաթ նամտար օլմասը իչին իւք էվվէլ Կիզիկոն շէհրին եպիսկոպոսու վէ պաւէհու Իսթամպոլ փաթրիքի օլտու: Ընդիւ վէ ֆիրասէթ սահիպի ատէմ օլտուղու իչին չօգ նիզալարը գօլայլըղլա հալլ էթտի, վէ քիլիսէի շէրիֆին իչինտէ օգուննուլաճագ թիւրլիւ իլահիլէր ինշա էթտի: Պու ազիզին վաղթընտա ազիզ պաւակլըլըր տիւշմանը Լէհն Խաւրտոյի թախթէ ճիւլուս էթմիշտիր: Ընդիզ չօգ ատֆա զալիմ գրալը՝ թուէթտուղու ֆէնա եօլտան չէվիրմէյէ ղայրէթ էթտի, վէ վէրտիյի նասիհաթլարըն հիչ քեար էթմէտիյինի կէօրտիւյիւնտէ, փաթրիքլիք գաֆիթաընը իւզէրինտէն չըգարտը վէ խորանըն իւմթիւնէ գօյուպ էվինէ չէքիլտի, վէ տօգսան եաշընը կէչմիշ՝ բահաթ էօլիւմլէ ազիզ ճանընը Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի:

ՅՈՒՆԻՍ 4

ՍՈՒՐԲ ՄԵՏՐՈՓՈՆՈՍ

ՎԷ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՍ

ԻՍԹԱՄՊՈԼ ՀԱՅՐԱՊԵՏԼԷՐԻ

Ընվիլէրին զիւիմինճէ սուրբ Ա՛ետրոփանոս աթաասը վէ պիրաաէրիյլէ պիրլիքէտէ վաֆթիզ օլուպ Իսթամպօլա կէլտի, վէ օրատա Տիմոթէոս իսմինտէ եպիսկոպոսուն էլի ալթընտա էյի թէրպիյէ օլուպ մէրասիմուն էօլտիւրիւնտէ պիրաաէրի եէրինէ օթուրտու. վէ օնտան սօնրա քէնտիսի օնուն եէրինէ կէչիպ օն իւչ սէնէ եպիսկոպոսլուգ էթտի: Պու ազիզլին կիւնլէրինտէ ազիմ Կոստանդիանոս գրալ քրիսթիյան տինինի գապուլ էթտիքտէն սօնրա կիւվէյիսի Լիկիանոսա գարշը ճէնկ կէ կիթտիսի վագթ Իսթամպօլտան կէչիպ Ա՛ետրոփանոսուն տուասընը տիլէտի, վէ նուսրէթլէ ճէնքտէն տէօնտիւրիւնտէ թէքրար Իսթամպօլա ուղրատը վէ սօնրա Րօմա տէվլէթի թահթընը Իսթամպօլա կէթիրիպ՝ գալալար իլէ չէվիրտի վէ սոնրը եէնի Րօմա գօտու: Պու վէճհ իլէ Իսթամպօլ եպիսկոպոսունուն փայէտի տահի պօլ եպիսկոպոսունուն փայէտի տահի պիւյիւրէպ փահրիքլիք րիւթպէտինէ նէթիշտի, վէ Կոստանդիանոս՝ Ա՛ետրոփանոսու չաղընա րիայէթէն՝ փէտէրի սոտէտէր իտի: Օլ էսիրլէրտէ հիլէպաղ վէ ղալլաշ Ա՛րիոսուն սահթէ թալիմաթը թէօրէյիպ ճէմի քրիսթիյանլար մնապէյ-

նինաե խնթիլալ հաալ օլմուշուաու. ոլ պապաե արբազան քահանայապետին վե գրալըն էմրիլլե Իզնիք շէհրինաե ժողովք օլաուղունաա՝ Ա՛եաոփանոս սինի կէչկին-լնյի իչին պիզզաթ կիաէմէյիպ քէնաի եէրին-նէ վէքիլ՝ իլմ վե ֆազուլէթ պապինաե նամ-աար ազիզի Ա՛ղէքսանդրոսու եօլլաաը: Ժո-ղովք պիթաիքաէն սօնրա Ա՛ղէքսանդրոս եպիսկոպոսլարըն գաբաարընը ալըպ սուրբ Ա՛եաոփանոսա կէթիրաի, վե օ տաախի քէն-աի էլեաղըաըլյա ժողովքաուն հէր սիճիլլէրի-նի միւգաարրեր էթաի, վե Ա՛բիոսուն իւզէրինէ նզովք օգուաու: Գրալըն տավէթ էթ-մէսիյլե ժողովքաա պուլունան ճէմի ե-պիսկոպոսլար խնթամզօլա կէլտիլէր, վե օնլար իլէ պէրապեր Կոստանդիանոս տա-խի ազիզ Ա՛եաոփանոսուն եանընա վա-րըպ թէպարրիւքինի ալտըդաան սօնրա՝ էօլիւմիւնաէն սօնրա եէրինէ քիմի՞ գօյա-յըմ տէյի սօրաու. վե ազիզ՝ խայլի տիւ-շիւնաիւքաէն սօնրա, Պու խուսուսաէ պէն տախի Ա՛լլահա տուա էթմիշիմ, վե օնուն պէյան էթմէսիյլէ՝ պէնաէն սօնրա Ա՛ղէ-քսանդրոսու վէ օնաան սօնրա քեաթիպիմ Պօղոսու գօյունուզ տէյի ըսմարլաաը: Պունաան գաթի նազար սուրբ Ա՛ղէքսան-դրոս Իսքէնաէրիյէ՝ այրապետինին էօ-լիւմիւնաէն սօնրա սարկաւագը Ա՛թանաս օնուն եէրինէ կէչէճէյինի փէշինճէ աէօյ-լէտի:

Պունաան սօնրա էթրաֆընաաքիլէրէ թէճկէրէ իլէ քէնաիի քիլիսէյէ էնաիր-

սինըէր տէյի ըէճա էթտի. վէ օրատա ե-
պիսկոպոսարրն եարտըմըյլա սուրբ պա-
տարագը պիթիրիպ օնտա պուլունան ե-
պիսկոպոսարա էլնյլէ Սրբութիւն վէրտիք-
ոէն ոօնրա Հայրապետութիք էապատկընը ո-
յունուպ խորան իւղէրինէ գօտու, վէ Ի-
թէ պու կիւնոէն ոօզուզ կիւնէ գատար
Ալէքսանդրոս եօլատրզըմ մասլահաթ-
տան ոէօնիւպ պուրայա կէլէճէք տիր, եալ-
վարըրըմ օ կիւնէ գատար պուրատա գա-
լընտա, պէնիմ եէրիմէ օնու օթուրթտու-
րուն ոէյիպ՝ ազիզ ճանընը Ալֆէոտիմիզին
325 ոէնէսինտէ եարատըճըսընըն էլինէ
թէսլիմ էթտի:

Ֆիլ վագը ազիզին ոէօզիւ միւճիպինճէ
Ալէքսանդրոս ոօզուզուոնճու կիւնիւ եէ-
թիշտի, վէ եպիսկոպոսար գինէթ իլէ օնու
մէրհումոէն եէրինէ օթուրթտուրուպ մա-
հալլերինէ ավտէթ էթտիլէր: Ալէքսան-
դրոս՝ պու մէոնէտէ րէֆի օլտուգտան ոօն-
րա քիլիսէյինի Արիոսուն վէ օնուն թէ-
վպիլէրինին թիւրլիւ շէյթանի ֆէնն իւ
տուզագլարընտան հըֆզ էթմէ իչին նէ
գատար էգիյէթլեր չէքմիշ տիր՝ տիլ իլէ
թապիր օլունմազ: Ֆիլհագիգիր Արիոս՝
գրալը ալտատրպ իթլաղընը ալտըգտան
ոօնրա ալայլա քիլիսէյէ տախի կիրմէյէ ճէ-
ոարէթ էթտիյինտէ՝ ազիզ Ալլահա տուա
էթտի, վէ հէրաթիֆի պաշը ափանտրզ
ֆէնա ոանճը վէ չէքիլմէզ գարրն աղըը-
արնա ուղրայրպ եալընըզ պուլունտուղու
մահալտէ գարնը վահթլայրպ պաղըրատգ-

լարը տիշարը տիւշտիւ վէ պու սէֆիլ հալ իչինտէ ինէյէրէք միւրտ օլտու։

Պունտան սօնրա Ա.ղէքսանդրոս խայլի ղէման տահա քէնտիյէ սիփարըշ օլմուշ սիւրիւսիւ իչին փէտէրանէ չալըշտըգտան սօնրա Ա.ֆէնտիմիզին 340 սէնէսինտէ էօ-լիւպ հաարէթ չէքտիյի ճէննէթէ նայլ օլտու։

ԾՈՒՆԻՍ 5

ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԳԱՐՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Պու ազիզ Ֆրանչատա Սալանսի շէհ-րինտէ ոյղատէ վէ զէննկին աֆտալարտան տիւնեայա կէլիպ .քրիսթիյան տինիմիզէ միւթէալլիզ մատտէլէրտէ վէ իլմ թահ-սիլինտէ լթա .քիւչիւք չաղընտան էյի թէր-պիյէ օլտու։ Տահա եաշընը ալմատան ֆա-գըը ֆուզարէյէ ղայէթ սատտաֆթը օ-լուպ, օնլարը թէսէլլի էթմէ իչին էլինտէն կէլէն եարտըմը էքսիք էթմէզ իտի։ Պիր կիւն եօլտա կիտէր իքէն պիր խըրզասըզ ղարիպէ րաստ կէլիպ աճըրընտան էսպա-պընը չըգարտը վէ օնա կիյտիրտի։ Պիր պաշգա տէֆա տահա եօլճուննուն պիրիսի-նի՝ աֆընը ղայպ էթմիշ եայա կիտէր կէօրտիւյիւնտէ եիւրէյի տայանմայըպ՝ թավլատան օնա պիր աֆ վէրիլմին տէյի ոէյիսլէրէ էմր էթտի, վէ պու պապտէ իմ-րահօրուն պիր ազ կիւճիւնէ կէլմէսինի

ակզախիչնաէ՝ ազաբլաատը, վէ՝ պու թարզ
ատտագալար իլէ վիէաէրիմէ զարար վէր-
մէմ, գօրգմա, հաթթա օնա էյլիք օլսուն
վէ մալը տահա զիատէ արթարըն տէյի է-
տէրիմ, տէտի: Ա ազբա պիր գաչ կիւն
ատնրա վիէտէրինին էմրի իւզրէ թաւլատէ
օլան աթլարըն սայըսը ալընտըղընտա էվ-
վէլքինտէն էքսիք չըգմատը, վէ ֆէննա
տախի գըյտա օլուննանլար էյի վէ փէք ա-
լա պուլունտուլար: Ա էրմանտա շէհրինին
եպիսկոպոսու ատիզին պու կիւնէ ֆաղուլէ-
թէ վէ ազլէ մալիք զատէ օլսուղունու
իչթիտիյինտէ եանընտա ալըպ փաթրիքխա-
նէ մասլահաթը իւզէրինէ նազըր գօտու,
վէ արատը չօգ կէչմէյիպ Ա՝եդատդոսուն ար-
զիւսինէ մէպնի քէնտի թէլմիզլէրի սըրա-
սընա գապուլ էթտի, վէ ատնրա քահա-
նայ էտիպ՝ վազ վէրմէ խըզմէթինէ գօ-
տու: Ա՝լլահ էֆէնտիմիզ՝ ազիզ գուլու-
նուն հէր մասլահաթընտա մախսուսէն
եարտրմճըսը օլմասընը պու միւճիզաթլար
իլէ պէյան էթմիշ տիր: Պիր տէֆա գըր-
տա տուրսուր իքէն շիտատէթլի գայ չըգտը,
վէ ազիզ նէրէյէ կիտէճէյինի վէ նէ էտէ-
ճէյինի պիլմէյիպ թէհլիքէ իչինտէ տու-
րսուր իքէն, պիր տէ պիր իրի գարթալ կէ-
լիպ՝ գանատլարընը ազիզին իւզէրինէ եայ-
տը վէ գատըրդա կէչինճէյէտէք օրատան
այրըլմատը: Պաշգա տէֆա տախի կէճէ-
լէն պաղընտա պիր խըրսըզ կիրիպ՝ ատնքի
պիւթիւն պօգատուգտան ատնրա ատամլարը
տախի քէզքիւնտէն քէսմիշ իտի. պու

եարամազ՝ սէփէթի ալըպ տիշարը չըգմա իմթէհիյինաէ եօլունու շաշըրտը, վէ նէ գաատար պիւթիւն կէձէ եօլունու պուլուպ գուրթուլմազ իչին չապալատը յատատա մալ-լամտա կիպի իգինի շաշըրըպ գալտը, վէ սա-պահլայն պաղչէպանլարըն էլինէ տիւշտիւ։ Ա՛եդարդա մսալահաթը անլատըղընատա թազիր էթտի, վէ սօնրա նասիհաթ վեր-տիքտէն սօնրա, գապահաթընը ալ էտիպ ալտըգլարըյլա պէրապէր տիշարը սալը վեր-տի։ Պիր պաշգա տէֆա եինէ խըրտըզ կէ-լիպ արը գօվանընատան պալ չալայօրուտու. ազիզ պունու կէօրտիւյինատ՝ օնու եօլա կէթիրմէ իչին գօվան իչինատ պուլունան ճէմի արըլարա խըրտըզընը հագգընատան կէլ-սինլեր տէյի էմր էթտի։ Ա՛ղիգին էմրինէ իթաաթէն արըլար տիշարը չըգըպ խըր-սըզըն իւգերինէ հիւճմ էթտիքլերինատ՝ սէֆիլին եիւգիւ կէօգիւ վէ հէր թարաֆը շիշիպ աղըրալընատան պատղըրմազա պաշլատը. վէ տուրբ Ա՛եդարդա մէրհամէթ կէլիպ՝ արըլարա՝ եէրլէրինէ չէքիլսինլեր տէյի էմր էթտի. վէ խըրտըզը պիր տուրբ խաչ նի-շանըյլա տիւգէլթտիքտէն սօնրա եէրինէ եօլլատը։ Ա՛տաթէ վէ ճինլիլեր ազիգին ատընը իշթիտիքլերինատ՝ օնա գօշուպ՝ տուատըյլա շիֆա պուլուր վէ տէրտլերին-տէն գուրթուլուրուտուլար. պունա քէ-զալնք իշտիհյի ախեր միւճիզաթլար ղա-յէթ չօգ տուր։

Ն՛էմի Ֆրանչա էյալէթինատ ազիգին նամը չավ օլմասընա խապաթ մէգքիուր

Կերմանտ եպիսկոպոսուն, վէ Թուրնէ ե-
պիսկոպոսու Նլեւերիոսուն վէձքաթէրն-
տան սօնրա փատիշահըն վէ ճէմի էհալիի ե-
յալէթին պիլիթիձագ արզուսինէ մեպ-
նի մէրհումլարըն եէրինէ սէչիլմէսի ամր։
Ուրբ Ա՛եդարդոս պու ազիմ վէ աղըր
մանաըպատան նէ գատար կէրի չէքիլտիյէ
տէ՝ Րօմա էմրինէ միւթի օլուպ ուհտէսի-
նէ ալտը, վէ եալընըզ պաշընա՝ իքի սալիձ-
լէրինին իշլէտիյինտէն զիատէ իշլեր իտի։
Շ էհրլէրտէն պաշգա քէօյլէրէ տաճի պիզ-
զաթ կիտիպ վազ վէրիր վէ հէր քէսին
իզթիզասընը գայըրըրտը։ Իւքիւմաթի
ալթընտա պուլունան պազի եէրլէրտէ տա-
հա փուԹփէրէսթլեր քէնտի գատիմի ա-
տէթլերի իւզրէ եալանճը ալլահլարա գուր-
պան սունարըտըլար. ազիզ պունլարա տա-
խի գարշը գօմասը իչին օնլարտան չօգ զահ-
մէթ վէ սիթէմ վէ իսքէնճէ տաճի չէք-
միշսէ տէ՝ էնճամ Ա՛լլահըն քէրէմիյլէ հէր
գազալարտան գուրթուլուպ օնլարը տաճի
շէֆաան իճատը եալանճը մէզհէպլէրին-
տէն տօղրու քրիսթիյան տինինէ չէվիր-
միշ տիր։

Պու բուհանի ֆիւԹուհաթտան սօնրա
նօայօն շէհրինէ տէօնիւպ՝ աղըր խատթէ-
լիյէ տիւշտիւ։ Անէ գատար քէնտիսի տիւ-
նեատան գուրթուլուպ ախրէթէ ճէննէթ
կիտէճէկինէ շատ օլուրուտուլար՝ օլ
գատար զիատէ եանընտա պուլունանլար
վէ ճէմի բուհանի էվլատլարը մահզուն գա-
լըպ ազիզ չօպանլարընըն շիճա պուլմասը

իչին Ալլահա եալվարըըտըլար։ Ալ էլաքին գատիրին թարաֆընտան վագթ քէսիլմիշիտի, վէ Ալլահըն գուլու էճրինի ալմաղ իչին տիւնեասընը թէրք էթմէլիյիտի. պունլարը տիւշիւնէրէք Մեդարդոսուն եիւրէյի շազըղընտան ալթը իսթօլուպ պիր ան էվվել Նարատըճըսըյլա գավուշմագ իսթէր իտի։ Ըրզիւսիւ գապուլ օլտու, վէ հատտէն խարիճ իպատէթ իլէ ճէմի խորհուրդլարը ալըպ փատիշահա վէ էթրաֆընտա պուլունանլարա ասն տէֆա թէպարրիւքինի վէրտիքտէն ասնրա Ինճէնտիմիզին 564 թարիխինտէ ազիզ ճանընը Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՅՈՒՆԻՍ 6

ՍՈՒՐԲ ԿԻՒՐԵՂ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՎԷ ՎԱԼԻՏԷՍԻ

ՍՈՒՐԲ ԱՆՆԱ

Ընջիր կոստանդիանոս գրալընն տէվլէթի էյեամինտէ եահուտիթանտա Յուդա իամինտէ պիր ալիմ եահուտի՝ վալիտէսի Աննա իլէ պիրլիքտէ քէնտի այնլարը միճիպինճէ քէմալիյէթի իւզրէ էօմր կէչիրիր իտի։ Ալլահըն ճարիյէսի Հեղինէ սուլթան սուրբ խաչը պուլմաղ իչին Գուտսի շէրիֆէ կիլմտիյինտէ եահուտիլէր՝ Յուդա հէպիմիզտէն գիւատէ պու թիւրլիւ շէյլէրէ աշինա տըր տէյէրէք օնու գըլա-

ղուղ գօտուլար , վէ օ՝ արատըղը խաչը միւ-
ճիզաթլա պուլուպ Ըղինէյէ թէսլիմ
էթտիքտէն սօնրա քէնտի տախի վալիտէսի
Ւննա իլէ վաճլթիզ օլտու , վէ սուլթա-
նըն արզուսի միւճիպինճէ տուրնը տէյիշիպ
Կիւրեղ գօտու վէ սօնրա էմրիյլէ եպիս-
կոպոս օլուպ ճիւզի վագթ Գուտսի շէրիճ
քիլիսէսի քիւրսիւսինէ օթուրտուգտան
սօնրա եահուտիսթանըն ախէր պիր շէհ-
րինէ եպիսկոպոս մէմուր օլունտու :

Վխիթապի մուղաուտէսէ չօգ վուղու-
ճույէթի օլտուղու իչին Կրիստոս էճէնտի-
միզին կէրչէք Ա՝էսիհա օլմասընը եահուտի-
լէրէ վէ փուլթփէրէսթլէրէ վաղ վէրիպ ի-
նանտըրըրըտը : Օլ էյէսամտէ թէօրէմիշ
Կրիստեան մէզհէպինտէն եանէ չօգ զահ-
մէթլէր չէքտի վէ չօգ սիթէմլէրէ վէ շէհիմ-
լէրէ թէհամմիւլ էթտի : Ա՝ինքիր Յու-
լիանոս մէշրիգ ճանիպինէ եիւրիւտիւյիւն-
տէ՝ Կիւրեղին էվվէլ եահուտի օլուպ տա՝
սօնրա քրիսթիյան տինինէ աէօնմէսինի
վէ չօգլարընը տախի վազը վէ նասիհա-
թըյլա չէվիրմէսինի իչիթիհիյինտէ՝ էօքէ-
լէնտի, վէ հուզուրինէ կէլիրտիպ՝ Կիմ
սին վէ քիմի՞ն օղլուտուն տէյի սօրտու :
Ա՝ղիզ՝ զաթիմ եահուտի միլլէթինտէն տիր
վէ շիմտի տօղրու տինի թանրյրպ՝ վալի-
տէմ Ւննա իլէ տէօնմիւշիւմ տէյի ճէվապ
վէրտիյինտէ՝ Յուլիանոս վալիտէսինի տա-
խի կէլիրտի , վէ թաթլըլըղլա պու եէ-
նի գապուլ էթտիքլէրի տինի պըրագըպ
տա՝ փուլթլարա գուրպան սունմայը թէք-

լիճ էթան։ Ղաբին պունլար հիչ պիր թիւրլիւ թէքլիֆինէ մէյլ վէրմէյիպ՝ համթա սուրբ Կիւրեղ ալլահանի էլճաղըլայա եօլունու շաշըրմըշ գօյունու սիւրիւյէ կէթիրմէք ալղուսիյլէ՝ օնա փուլփէրէսթլիքաէն տէօնմէյէ նասիհաթ վէրտիյինաէ՝ գրալ խըշմէ կէլտի, վէ չօգլարընը էլիյլէ վաճիթիզ էթտիյի իչին սաղ գօլունու քէսթիրտի։ Սուրբ Կիւրեղ՝ Ալէմին քէսիլմէսինի եահուտի օլտուղում վագթ Կրիատոսա գարշը եազտըգլարըմ իչին գապուլ էտէրիմ տէյիպ, գրալա միւթէշէքքիր օլտու, վէ Յուլիանոս պու սուհպէթի իւզէրինէ տահա զիատէ գուտուրուպ՝ գուրշուն էրիթտի վէ ազիզին իսթիւնէ վէ ազզընա տօլտուրթտու, վէ ինի սաաթ միգտարի պու իսքէնճէ արասընտա էօլմիւշ կիպի գալտըգտան սօնրա այրլտը, վէ Ալլահ՝ վէրտիյի գուվվէթ իչին շիւքր սունտու։ Պունունլա տախի հագգընտան կէլէմէտիյինտէ պիր թավա գրզտըրըպ՝ ազիզի իչինէ եիւզիւ գօյու եաթըրթտը վէ արգասընտան զալիմանէ վուրմադա էմր էթտի. ազիզ պու իսքէնճէսինէն տախի Ալլահըն եարտըմըյլա սաղ գուրթուլտուղունտա՝ ղայրի էզիյէթ վէրմէտինէն օսանըպ զընտանա աթտըրտը։ Վ ալիտէսի Ալննա՝ էվլատընըն չէքտիյի սիաէթլէրի կէօրիւպ նէ գատար եիւրէյի ալէթ իսթօտուխէտէ՝ եինէ Ալլահըն մուհապպէթի իչին մէրտանէ տայանըպ՝ հապսա տախի վարտը վէ օղլունուն եիյիտլի-

յինի վէ ճէաարէթինի էօյտիւքտէն սօնրա, նիյէթինտէ գավի գալմադա վէ գրալըն չէյթանի սէօզլէրինէ ույմամադա նատհաթ էթտի։ Պէքճիլէր պուննուն խատէրինի գրալա վէրտիքլէրինտէ՝ օնուն էմրինէ Ա՛ննայը տախի ԹուԹուպ գալխընի Յուլիանոս գուրինէ չըգարտըլար։ Յուլիանոս վատիլէ ազիզէյի ավլամագ իսթէյիպ իւք էվվել Թահթըլըղլա սէօյլէտի, վէ սօնրա Թէքլիֆլէրի գապուլ օլունմաատըղընտա Թահթըլըղը սէրթլիյէ չէվիրիպ՝ ապուզի չէհրէ իլէ իսքէնճէլէր վէ էզիյէթլեր վէրմէյէ էօրֆ էթտի, վէ պունլար տախի քեար էթմէմէյինտէ սաչընտան ատըպ Թէննինի տէ-միր Թարադլար իլէ գազըմադա վէ եարա-լարընը մէշալէլէր իլէ տաղլամադա էմր էթտի։ Ընզիզ պու շիատէթլի իսքէնճէ արասընտա իւչ սաաթ միգտարը տուա էտէրէք վէ Ա՛լլահա շիւքր սունարագ եա-շատըգտան սօնրա ճանընը Թէսլիմ էթտի։

Օղլու սուրը Կիւրեղ զընտանտա վալի-տէյինին նուսրէթ իլէ մարտիրոսլուգ Թա-ճընա նայլ օլմասընը իշիթտիյինտէ զա-յէթ մէսրուր օլուպ պիր ան էվվէլ քէն-տինի տախի Ա՛լլահ լայըգ էթտին տէյի տուա էտէրիտի։ Յուսար մագպուլ օլուս, վէ Յուլիանոս՝ Թէքրար հուզուրինէ չաղը-րըպ Թիւրլիւ Թէֆթիշլերտէն սօնրա սէօ-զինտէ վէ Թէտպիրինտէ գավի պուլտու-ղունտա, պիր զէհրլի եիլանլար իլէ տօլու պույուլա աԹտըրտը։ Այլանլար ազի-կին Թէննինէ եապըշմայըպ՝ օնուն տուայա

1

տուրմասրնը կէօրտիւյիւնտէ օրատան տա-
խի չըգարթտը, վէ եիլանլարը եագթըը-
տը: Պու հայվանլար նազըրը Ադոն օլան
հիքմէթի կէօրտիւյիւնտէ տօղրու քրիս-
թիյան տինինի իգրար էթտի, վէ գալի-
մին էմրիյլէ գաթը օլուպ գանը իլէ վաճ-
թիղ օլտու: Պ֊րալ պուննատան սօնրա թէ-
քրար Կիւրեղ իլէ թուրթուննուպ՝ փուր-
լարա գուրպան տուննտուրմաղ իչին չա-
լըշըր վէ զօր էտէրիտի, վէ լաքին ազիզ
եպիսկոպոս տօղրուլուղու պէյան էտիպ՝
գրալըն պուլունտուղու սէփիլ հալի վէ
էթտիքլէրի իչին ճէհէննէմ միւսթէհագ
օլմասրնը սէրպէսթեանէ կէօսթէրտիյինտէ
գրալ էօքէսինտէն գուտուրմուշ ճանավար
կիպի հայգըրըպ ազիզլի պիր եաղ իլէ տօ-
լու գայնար գապան իչինէ աթմաղա էմր
էթտի. վէ լաքին աթէշ սէօնիւպ միւճի-
զաթլա եաղ տօուտուղունտա՝ խրշտ իլէ
պէօյրիւնիւ տէլիպ ազիզի էօլտիւրթտիւ,
վէ քէնտի տախի տուրբ Կիւրեղին սէօղիւ
միւճիպինճէ Ադէմլէրէ գարշը կիթտիյի
ճէնքտէն սաղ տէօնէմէյիպ, միւսթէհագ
օլտուղու էպէտի ճէհէննէմ աթէշինէ
տիւշտիւ:

ԳՈՒՆԻՍ 7

ՍՐՈՒՀԻ ԻՆՁԻՆԸ

ԿՈՑՍ

Սրուհի Իգճինա Ինֆենտիմիզին 238 թարիխինտե տինսիզ վե փուԹփէրէսԹ ալԹալարտան տիւնեայա կէլտի: Վալեաէսի հէնուզ համլինի վազ էԹտիքտէն սօնրա էօլտիւյիւ իչին, փէտէրի՝ Իգճինայը պիլմէյէրէք պիր քրիսԹիյան սիւտանայա Թէսլիմ էԹտի, վե օնուն Թէրսիյէ օլմասընա տահի տիգգաԹ էԹմէ իչին օնա եալվարտը: Պու ազից քրիսԹիյան սիւտանանըն ճահտ ու ղայրէԹի Իգճինայը քրիսԹիյան էԹմէք օլուպ՝ ագը աչըլտըղընտա ազից տինիմիզին տօղրուլուղունու, էյիլիյինի վե էպէտի սէլամԹի գազանմաղ իչին իգԹիզալը օլմասընը ֆիքրինէ գօտու, վե սօնրա օնուն արզուսինէ պինայէն կիզլիճէ վաֆԹիզ տահի էԹտիրտի, վե պապասը տուչտուղունտա պաշընա կէլէճէյինի պիլիպ՝ քիւչիւք չաղընտան օնու մարտիրօսլուղա հազըրլատը: Նէվճիվճիւման տէլի գանլըլարընը վե նէվրէսԹէնպիքլէրին Քրիստոսուն ուղրունա գանտէօքմէլէրինին հիքեայէսինի օգուչուպ՝ քէնտի տահի պու նիյէԹի գավիլէմէյէ վե աշգընը թահրիք էԹմէյէ չալըշըրտը: Պունլարտան գաԹի նազար Ալլահըն ճէնէԹէ վատ էԹտիյի իճրէԹլէր խաԹրը իչին, չօգլարընը տահի սիւնեա զէվգ ու

աչքասքը վէ թէն արդեւսինի ըէտատ էտիպ
տէ՝ պիքիրանէ էօմր կէչերմէլէրինի նադլ
էտէր իտի։ Պու միսիլլի սէօզլէր իլէ Իէճինա
գուվվէթլէնիպ Քրիստոսուն խաթրը իչլին
գանընը սէօքմէյէ ահա էթտի, վէ սիր-
տիչիւ էօմր թարզընը կէօրէնլէր Հայրան
օլուպ ազիզէյի մէտհ էտէրիտիլէր։

Փէտէրի՝ Իէճինա գըզընըն քրիստիյան
օլտուղունտան խապէրի օլմայարագ պիր
էյի վէ զէնկին էվէ վէրմէք իսթէտի։ Վ և
պու պատատէ գըզընըն տախի իրատէսինի
պիլմէք իսթէյիպ ֆիքրինի պէյան էթտի,
վէ Իէճինա թէվազու իլէ Հագգընտա է-
տինտիյի մուհապպէթէ թէշէքքիւր օլ-
տուգտան սօնրա, Ն՛ աէվկիւլիւ փէտէրիմ,
պիլերիմ քի պէնի սէվէրսէն վէ էյիլի-
յիմի իսթէրսին. էյէր պուլաճաղընը քի-
պարզատէնին եէրինէ պիր պաշգասընը
պուլուպ օնա մուհապպէթ պաղլամըշ օլ-
մամը տույարտան տարըլմաճաղմըսընը տէյի
սօրտու. փէտէրի՝ նայր տարըլմամ, վէ
լաքին նաՏըլ վէ քիմի՞ պուլմուշտուն տէյի
սօրտուղունտա, Իէճինա պիփէրվա գուր-
թարըճըմ Յիսուս Քրիստոսու պուլմուշ-
ում վէ օնու պանա կիւվէյի սէչմիշիմ,
օնտան պաշգասընտա մուհապպէթիմ
եօք տուր տէյի ճէվապ վէրտի։ Փէտէրի
պու մէմնու էթմէտիյի սէօզու Իէճինատան
իշիթտիյինտէ քէնտիյի ղայպ էթտի, վէ
սօնրա ազլը պաշընա կէլիպ՝ ապուզի չէհ-
րէ իլէ, Ն՛յէլէ իսէ քրիստիյան օլմուշտուն,
վէ քրիստիյանլարընը պիւյիւտիւնէ թու-

թուլուպ օնլարըն ֆէնա մեզհէպինի գա-
պուլ էթմէյէ իիզա վէրմիշին. եօգ, եօգ,
պըրագմամ քի տէսիյին օլսուն, փէտէրին
իմ, սէօզիւմանէն կէչէմէզսին, պէնի սէ-
վինտիրմէք իսթէրսէն սէօզիւմիւ տինլէ,
եօղսա՝ փէտէր եէրինէ ճէլլսա օլմալըյըմ:
Իէճինա պու սէօզլէրտէն հիչ գօրգմա-
սըզ թէքըրար տիլերանէ ճէվապ վէրիպ՝
Խայր, խայր քրիսթիյան տինիմի պըրագ-
մանըն միւմքինի եօգ տուր, վէ քրիսթիյան-
լարտան էյլիքտէն ղայրը քէմլիք պուլմա-
մըշըմ, վէ իգրար էթտիքլէրի տինտէն վէ
թափտըղլարը Ա.լլահտան ղայրի տօղրու
տին վէ Ա.լլահ եօգ տուր, պէն տախի քրիս-
թիյանըմ, վէ քրիսթիյանճա եաշայըպ էօլ-
մէք արզիւսինտէյիմ, տէտի: Փէտէրի
էօքէսինտէն ղայրը պիր շէյ սէօյլէյէմէյիպ՝
օտասընա չէքիլտի, վէ Իէճինա չափու-
ճաղ սիւտ անտասընա կիտիպ օլան վազրա-
յը նագլ էթտի: Ա՛ահիտե գարը պուհու
իչիթտիյինտէ Իէճինանըն ճէսարէթինի
մէտհ էթտի վէ թէքըրար պէ թէքըրար էօ-
փիւպ նատիհաթ վէրտիքտէն սօնրա տուա
իլէ Ա.լլահըն եարտըմընը տիլէմէյի ըտմար-
լատը, վէ էօլիւմտէն հիչ գօրգմամադա
եիւրէք վէրտի: Օլ էտնատէ շէհր այանը
Ողիպրիոս Ա՝արտիլեատտան Իէճինանըն տա-
քին օլտուղու շէհիրէ տախլ օլուպ կէչէն
վազրալարա ակեահ օլտուգտան սօնրա, ա-
զիզէյի հուզուրինէ չաղըրտը վէ օնու քէն-
տիյէ ալմա արզիւսինի պէյան էթտի, վէ լա-
քին Ա.լլահըն ճարիյէսինտէն, քէնտիտէն

Միքայէլը վէ ալիւլ ալա կիւէյիսի Քրիս-
տոսա սէօզ վէրմէսինի իշիթմէյինաէ
գալպի ալը իսթ օլսու, վէ թաթլըլըղ-
լա վէ էօրֆլէ ֆիքրինտէն չէվիրէմէի-
յինտէ՝ զընտանա աթտըրըպ զէնճիր իլէ
պիր տուարա պաղլամազա էմր էթտի, վէ
ազիզէ պիր այ միգտարի օրատա կէճէ ե-
թամայրպ վէ կիւնտիւզ օթուրամայրպ՝
այագ իսթիւնտէ գալտըղտան սօնրա՝ փէ-
տերինին վէ ախէր ազրապալարընէն շէյ-
թանի սէօզլէրինտէն ալտանմայրպ՝ թէ-
քրար այանըն հուզուրինէ չըգտը, վէ
Քրիստոսուն խաթրը իշին ճիւզի իաքէնճէ
չէքմէյինէ շագ օլուր վէ հէր ան Ա.լահըն
եարտըմընը ալէյհինէ տիլէրիսի։ Պղի-
պրիոս թէքրար թէֆթիշ էտիպ նիյէթին-
տէ գավի օլմասընը կէօրտիւյիւնտէ՝ պիր
ճէնտէրէ իւգէրինէ եաթըրըպ կէօզիւ է-
նիւնտէ ազիզէնին թէնինի ութանմատան
վուրտուրուպ եարալար աչտը, վէ ճէմիաթ
թարաֆընտան ազիզէյի գուրթարմաղ ի-
չին պիր իլահի իսթիլալ գուհուր էթմէսին տէյի
շափուճագ թէքրար հապսէ եօլլատը։

Ա.ճինա պիւթիւն կէճէ տուայա տու-
րուպ հէր ան Ա.լահըն ինայէթինի վէ քէ-
րէմինի տիլէտիքտէն սօնրա նիհայէթին-
տէ կէօրտիւ. քի եէրտէն կէօյէտէք պիր
խաչ տիքիլի տուրմուշ, վէ խաչըն պա-
շընտա պիր կիւզէլ կիւվէրճին աչատա էն-
մէ հարէքէթինտէ չըրփընըյօր, վէ օնտան
սօնրա՝ պիր մէլէք ազիմ սէտա իլէ Գ.օլգո-
մա, պիր ազ տահա ատպր էյլէ, ա Յի-

սուսուն սէվկիւլիւ արուաէսի Րէճինա, պի-
քիրլիյին վէ սապրըն հազըրլատըղը ազիմ
թաճը չօղա վարմազ ալաճագսըն. չէք-
տիյին խաքէնճէլէր իլէ՝ տէրէճէլէրտէն կի-
պի չըգըպ սէատէթ մէքեանը ճէննէթէ
էէթիշէճէքսին տէյիպ՝ ազիզէյի թէսէլ-
լի էաէրիտի: Ընթէսի կիւնիւ զալիմ Ողի-
պրիոս թէքրար ճէնաէրէ իւզէրինէ կէ-
րիպ՝ խայլի խաքէնճէլէր վէրտիքտէն սօնրա
եարալարընը մէշալէլէր իլէ տաղլատը, վէ
սօնրա օրատան զալտըրըպ պիր պուզ իլէ
տօլու հավզ իչինէ աթտը: Րէճինա պու
թէհամմիւլ օլունմայաճագ էզիյէթլէրա-
րտընտա ասլա ֆէրահընը վէ եիւրէքրա-
հաթլըղընը զայպ էթմէտի, հաթթա ոէ-
վինէրէք հէր էզիյէթլէրի չէքիպ եանընա-
տաքի պուլունանլարա Ուրիատոս էֆէնտի-
միզին տինինի վազ էտէր վէ տէօնտիւր-
մէյէ չալըշըրըտը: Պու թարզ րուհանի
սուհպէթլէր արտընտա իքէն կէճէլէյն
րույատընտա կէօրտիւյիւ կիւվէրճին աղզըն-
տա պիր զիգըյմէթ թաճ իլէ էնիպ ազի-
զէնին պաշընա գօնտուս. վէ սօնրա՝ կէլ,
կէլ, եա Ուրիատոսուն սէվկիւլիւսիւ Րէ-
ճինա, կէլ արուսէն Ուրիատոս իլէ պէրա-
պէր չէքտիյինէ պէտէլէն ճէննէթէտէ տէվ-
լէթ սիւր տէյի, սէս իշխտիլիպ՝ ալէմ հայ-
րան օլտուս: Պու սէսի իշխտէնլէրին արա-
սընտան սէքիզ եիւզ ատիա վիւլթիհէ-
րէսթլէր ասլսթէ մէզհէպլէրինի պըրագըպ
Ն.լահա տէօնտիւլէր, վէ Ողիպրիոս օրթա-
յա գարըշա չըգմատըն տէյի գօրգուպ

հէմէն ազիզէյի գրլըճ իլէ գաթը էթուրա՛ւ: Սրբուհի Ւէճինա տահա օն ալթը եաշընատա իքէն պու միսիլլի՝ թէնէ տիւ՛նեայա վէ շէյթանա գարշը նու սրէթ էտիպ ալայլա ճէննէթէ կիլմիշ տիր:

ՅՈՒՆԻՍ 8

ՍՈՒՐԲ ԹՒՊՈՐՈՄ

ՍԷՐԱՍՓԷՐ

Պու ազիզ քրիսթիյան վէ իսլամէթ քեար ամալարտան տիւնեայէ կէլիպ քիւչիւք եաշընատան ֆազուլէթ վէ իսլամէթ խուսուսինտէ էյի թէրպիյէ օլսու: Նաշը քէմալի մէրթէպէյէ եէթիշտիյին՛ տէնէֆէր եազըլըպ եիյիտլիյի վէ պիւյիւքլէրինէ օլան սատագաթը իչլին ազ վազթ իչինտէ սէրասքէր րիւթպէսինէ եէթիշիպ՝ Ւչէքքլի շէհրինտէ օթուրուր վէ սէօզիւ վէ էօրնէյի իլէ տինտիզլէրի տինէ չէվիրիր իտի: Նֆէնտիմիզին 310 թարիխինտէ Ւնիկիանոս գրալ քէնտի սալնֆլէրի կիպի քրիսթիյանլարա տէմիր, ամէշ վէ ատ իլէ գուլմ վէրմէյէ պաշլատըլընատա, ազիզ Թէոդորոսուն տախի Հադգընատան կէլմէ արզիւսիյլէ քէնտիյէ կէլսին՝ եօղսա պէն Ւչէքլիյէ կէլմէյէ մէճպուր օլուրում տէյի խապէր եօլլատը: Թէոդորոս կէլէն էլչիլէրի մուհապպէթլէ գապուլ էտիպ տէվլէթ մասլահաթը իչլին քէնտինին կէլմէյէճէյինէ էօղը տիլէտի վէ էֆէնտի-

միզ քէնտի ալլահլարըլա պիրլիքտէ պու-
յուրսունսա, ճէմի շէհր էհալիսինի շազ
էյլէսին տէյի, խապէր եօլլատը։ Լիկիա-
նոս՝ աշխքեարէն Թէոդորոսա պիր շէյ է-
տէմէյէճէյինի էյի պիլիպ՝ օնու ալլամազ
իչին սուրէթա մուհապպէթ կէօսթէրիպ
սէքիղ պին էթպա իլէ եօլա չըգտը վէ
կիսմիւշ վէ ալթուն ալլահլարը իլէ պիր-
լիքտէ ալայլա վարըպ՝ Լրէքլիկէ կիրտի։

Թէոդորոս՝ գրալըն ֆիքրի ֆէսատ օլ-
մասընը նէ գաւսար պիլիրսէտէ՝ եինէ հիչ
գօրգմայրպ գարշըսընսա չըգտը վէ մուհապ-
պէթէն գապուլ էտիպ սէրայընսա կէօ-
թիւրտիւ, վէ կէճէ բուլյասընսա կէօրտիւ-
յիւ մարտիրոսլուղ սըրրընը տիւշիւնէրէք՝
քէնտի տախի Լրիստոսուն ուղրունսա գա-
նընը տէօքմէյէ հազըրլանըրըտը։ Պիր
ճիւղի մուհապպէթտէն նաշի սուհպէթ-
տէն սօնրա, գրալ եիւրէյինի աչըպ ալլահ-
լարա գուրպան սունմազա տավէթ էթտի։
Լաքին Թէոդորոս պիր ուսլ իլէ գրալը ա-
վնունտուրուպ գուրպան ալայընը եարընսա
պըրագալըմ, շիմտի էյէր իսթէրսէն ալ-
լահլարը գուլունսա վէր խանէմէ կէօթիւ-
րէյիմ, վէ ատէթիմ իւզրէ պուխուրլար
սունտուգտան սօնրա, ատճառէ գրալայըմ
տէյիպ՝ փութլարը ալտը օտասընսա կէօ-
թիւրտիւ վէ չէքիճ իլէ Հէփիսինի փարչա
փարչա էտիպ խիւրտէլէրինի ֆուգարէլէ-
րէ թէվզիղ էթտի։ Գրալ պու վագըայը
տույտուղունտա զայէթլէ եօքէլէնիպ՝ իւ-
թիքեապ էթտիյի խաթայա աքվ տիլէ-

յիպ ալլահլարա գուրպան սունսուն աէյի Թէոդորոսա չօզ զօր էթտի, վէ լաքին Ալլահըն գուլու հիչ պիր թիւրլիւ զալիմլին շէյթանի սէօզլէրինէ մէյլ վէրմէտիյինտէ եէրէ եաթըրըթտը, վէ թազէ չիպուղլա խայլի զէման սէօյտիւքտէն սօնրա եարալարընըր ալթէշ իլէ տաղլատը, վէ զընտանա ալթտը։ Խբինճի կիւն թէքրար թէֆթիշ էտիպ սէօզիւնտէ վէ նիյէթինտէ գալմի կէօրտիւյիւնտէ ամը էօլիւմ իլէ էօլտիւրմէ իչլին շէհրտէն ըրտագ պիր մահալտէ ազիզի խաչա կէրիպ, սօնրա օգլար իլէ թէնինի տէվէք տէվէք էթմէյէ էմր էթտի։ Ջալիմլին էմրի իճրա օլունս վէ ճէլլատլարտան մատա փուլ-փէրէսթ ճիւհէլատը տախի ազիզին իւզէրինէ կիւվէրէք ազշամատտագ օգ ալթարըտըլար։ Վէճճէ թէնինի քրիսթիյանլար չալըպ էվլէյա կիպի թաափմասընլար տէյի գարտուլլար գօնուստու, վէ պիր գուրշուն սանտրդ իչինէ գօյուպ սուչա ալթմադ իչլին թէտարիք կէօրիւնտիւ. լաքին իրթէտի կիւն գրալ թաթաֆընտան թէնինի կէթիրմէ իչլին եօլլանըլան ատէմլէր խաչը պօշ կէօրտիւքլէրինտէ թէաճճիւպ էթտիլէր վէ էօլիւ եէրինէ Թէոդորոսուն՝ տաղ վէ եարալարընտան տիւզէլմիշ՝ էթրաֆտաքի պուլունան ճէմիաթա վադ վէրմէսինի կէօրիւպ՝ քէնտիլէր տախի Խրիստոս ինանտըլար։ Գրալ պու հիքմէթի իչթիտիյինտէ գալպինի եումշատտագ եէրէ, տահա սէրթլէտիպ օնլարը տախի վուրուպ էօլտիւրմէ

սիւնէը տէյի ախէր ապքէր եօլտաշը, վէ լաքին օնլար տա տէօնիւպ քրիսթիյան օլմասընը կէօրտիւյիւնտէ, էօքէսինտէն հայգըրմաղա պաշլատը: Սուրբ Թէոդորոս եէնի տէօնէնլէրէ տինլէրինտէ գավէ տուրմաղա նասիհաթ վէրիպ՝ օլ մահալտէ պիր ազ քէնտի իշին գարղաշալըգ գօփտուղունու կէօրտիւյիւնտէ՝ իսթիլալը պաստըրմաղ իշին ճէմիաթը պիր պիրինտէն այըրտը վէ շէհր իշինէ ատգտու: Պու կիւնէ թէքբար շէհիրէ կիրիպ՝ գալխմին էմրիյլէ զընտանա աթըլտըղընտա՝ կէճէլէյն քիմսէ տույուպ վէլվէլէ չըգմասըն տէյի ճէլլատ կիգլէճէ կիտիպ գըլըճ իլէ պաշընը ալտը: Սուրբ Թէոդորոս Էֆէսինտիմիզին 320 թարիխինտէ մարտիրոսլուգ թաճընա նայլ օլմուշ տուր:

ՑՈՒՆԻՍ 9

ՍՈՒՐԲ ՅՈՒՂԻՆՈՍ

ՎԿԱՑ ՎԷ ԷՀԼԻ

ՍՐԲՈՒՀԻ ԲԱՍԻԼԻԴԷ

Սուրբ Յուղինոս Ա՛ղտը էյալէթին-տէ քրիսթիյան աթալարտան տօղուպ ֆազուլէթ պապինտէ էյի թէրպիյէ օլտու: Պու ազիզ մէլէքեանէ փահքըղլա էօմր կէչիրմէ իշին թա քիւչիւք չաղընտան պի-քիրլիյինի Ա՛լլահա ֆիտա էթտի, վէ էօլիւ-միւնէտէք միւտավէմէթ էթմէ իշին տուա իլէ Ա՛լլահըն եարտըմընը տիլէը խոյ:

Նաշը պալիղա վարտըղընտա աթալարը ազիզի տիւնեա առէթի իւզրէ էվլէնտիր-մէք իսթէտիլէը, վէ Յուլիանոս էթտիյի ահտը օնլարա պիլտիրմէյիպ վէ աթալա-րընըն տախի եիւրէյինի գըրմազ իսթէ-մէյիպ՝ պու թէքլիֆլէրինէ նէ ճէվապ վէրէճէյինի պիլմէտիյի իչին եէտի կիւն միւհլէթ իսթէտի, վէ տահմա տուայա տուրուպ՝ Ալլահ միւրաատընը պիր թափրիպ պէյան էյլէսին տէյի եալվարտը: Նէտին-ճի կիւն Ալլահ թէալա հազրէթլէրի րու-յասընտա իրտտէի ալիյէսինի պէլի է-տիպ աթալարընըն աէօղիւնէ միւթի օլ էթտիյին ահարն իճրտասընը պուլունտաճա-ղընն հալտե տէ թէքմիլ էթմէյէ գուտրէթ վէ գուվվէթ վէրիրիմ, տէտի: Պու րոյա իւզէրինէ Յուլիանոսուն գալպի րահաթ օլուպ՝ աթալարընըն աէօղիւնէ միւթի օլտու վէ օնլարըն աէչիպ պուլմասըյլա ֆաղուէթ վէ մալ խուսուսինտէ նամտար Նասիհիդէ իամինտէ պիր պիքր իլէ թէէհհիւլ էթտի:

Տիւիւն ալայը պիթիպ՝ Յուլիանոս վէ Նասիհիդէ օտալարընտա չէքիլտիքլէրինտէ՝ Նասիհիդէ գըշ վագթընտա պուլունմազ կիւզէլ վէ խոշպույ կիւլ վէ զէմպագ գո-գուլարը ալըպ նէրէտէն կէլտիյինի վէ եա-խօտ նէտէն հասլ օլտուղունտա պիլմէտիյի իչին թէաճճիւպտէ գալտը վէ աէպէպինի էհլի Յուլիանոսա սօրտու: Յուլիանոս Ալլահըն էթտիյի հիքմէթ իւզէրինէ մէմ-նուն վէ մէարուր օլուպ՝ պու թաապիաթ-տան խարիճ կիւզէլ գօգու վապքըզ սէվէն

վէ պիբրլէր արաաբնաա սաքին օլան Քրիս-
տոսան սատր օլմուշտուր · զէմպագ միսլի
թէնինի վէ գալպինի փաք թուրթանլարա
վէ քէնտի խաթրը իչին էօմրիւ սօնունա-
սադ մէլէքեանէ էօմր կէչիրէնլէրէ ճէն-
նէթտէ մուգապէլէսինի զանիմէթլէ վէրէ-
ճէքտիր տէյիպ՝ քէնտինին տախի քիւ-
չիւք չաղընսան պէրի պու հէվէստէ օ-
լուպ՝ ահա էթմէսինի վէ զէվճէսինին տա-
խի քէնտինին կիպի էօմր կէչիրիրսէ օնա
մապպուլ օլաճաղընը աշիքեար էթտի։
Խասիլիդէ պու սէօզլէրի իշիթտիյինտէ
գալպի միւթէհարրիք օլուպ՝ եէրէ գա-
փանար վէ քէնտի տախի օլ մէյլտէ օլմա-
սընը պէյան էտիպ՝ էօմրիւ օլսուզճա
էհլի իլէ պիրլիքտէ փաքլըղլա եաշամաղա
սէօզ վէրտի վէ ահա էթտի։ Պու տէ-
րսինի եիւրէքտաէն նաշի ահտը թէքմիլ
օլմասընտա՝ օտա իչինտէ պիր սէմավի
նուր տօղուպ՝ Քրիստոս էֆէնտիմիզ վէ
ազիզ վալիտէսի պիքր Ա՛երեէմ կէօրիւն-
տիւլէր վէ էթտիքլէրի ահտ իւգէրինէ
մէսրուրիյէթլէրինի պէյան էթտիքտէն
սօնրա հէր ան եարատմճրլարը օլմայա սէօզ
վէրտիլէր։ Ա՛նտան սօնրա էլինտէ պիր
քեաղըտ իլէ սէմավի մէլէք կէօրիւնիւպ
ճէննէթի էվլատար որըալարընտա քէնտի-
լէրին տախի ալետսէն եաղը իլէ թահրիր
օլմուշ տարլարընը կէօսթէրիպ թէսէլլի
էթտի։ Պու գատար սէմավի զիյարէթ-
լէրտէն սօնրա պիւթիւն կէճէ ույույամա-
ժըպ Ալլահա սէնալէր օգուտմաղա պաշլա-

տըլար, վէ թէքրար պէ թէքրար ահա-
լարընը եէնիլէյիպ՝ ամբալարը էօլուբաէն
ոօնրա մալլարընը ֆուզարէլէրէ տաղըթ-
տըլար վէ իքի էվ եափըպ՝ պիրինին իչի-
նէ Ալլահըն խաթըր իչին պիքիրանէ եաշա-
յան տիշ էհլիլէրի՝ վէ օվ պիրինին իչինէ
էրքէքլէրի թօփլայըպ քէնարիլէր տախի
օնլար իլէ պիրլիքտէ խաարէսինի էտէր վէ
Ալլահըն քէրէմինի մէհ էտէրէք եա-
շարտըլար։

Պահուէեհանոս վէ Մաքսիմիանոս զա-
լիմ գրալար մէշըրդ ճանիպինտէ քրիս-
թիանլարա գարշը զուլմ էթմէյէ պաշ-
լատըգլարընտա Յուլիանոս վէ Ռասիլիդ
քէնարիլէրտէն զիատէ թէվազիլէրինի տիւ-
շինիւպ մահզուն օլուրուտուլար։ Պու
պապտէ խայլի տուատան ոօնրա Ալլահ
թէալա հազրէթլէրի ոօնունտա վազը կէ-
լէճէքլէրի Ռասիլիդէյէ պէյան էթտիքտէ-
տէն ոօնրա քէնտի պիքրլէրիյլէ պէրապէր
ճէնկէթ կէլէճէյինի վէ էհլի Յուլիանոս-
տան չէքէճէքլէրինի աշիքեար տէմիշ իտի։
Ռասիլիդ կէօրիւպ տուչտուդլարընը ի-
ֆատէ իֆատէ էհլինէ նազլ էթտի, վէ
ատատը չօդ կէչմէյիպ՝ քէնտի էօլուչինա-
տէ, Յուլիանոսա՝ աէվլէթ ալլահլարընա
ալճատէ գրլուրն տէյի շէհր այանը Մարկիա-
նոսատան տավէթ կէլտի։ Յուլիանոս՝ պօր-
ճու իւզրէ պու տավէթի գապուլ էթմէ-
յիպ՝ ոօզրու քրիսթիանլարըն Ալլահըն-
տան զայրը ալլահ թանըմտամ տէյի խա-
պէր եօլլատըլընտա՝ Մարկիանոս գուտու-

մաց խոթէտիլէրսէ ու, ապիկ՝ Յուլիանոս-
ուլա կեղտուու օրատան չէքիպ չըզար-
տը։ Դանընտա պուլունան հատատալար զօր-
գանըմը ուօքմէյէ հազըրըմ ուէյի չաղըր-
իչին պէն տախի Քրիստոսուն ուղրունա
վե կէօրունէն կիւզել Թաճա նայլ օլմադ
պէն ու ոէնին Ալլահընա խըզմէթ էուերիմ
կիրտի, վե Յուլիանոսուն էօնիւնէ վարըպ՝
ու ոօղուպ՝ հէմէն խալգը եարտը իչէրի
եերինէ կիտէրխահիլէր. պուննունա պիր-
եւ ուէ Ալլահըն լութֆու տախի իչէրիսին-
եիւրէյի գալգտը՝ վե իւզերինէ պագտըղը
ապիզի պու ուէֆիլ հալտէ կէօրսիւյիւնտէ
ամանըն օղլու մէքթէպտէն տիշարը չըգըպ
թիրմիչ ապիզին պաշընա գօրուտուլար վե
վագթ կէօրտիւ քի իքի մէլէք Թաճ կէ-
խայլե ֆէրիշթէլէր պէլէսինճէ իսքէնճէ
եերինէ կիտէրխահիլէր. պուննունա պիր-
լիքտէ Ալլահըն լութֆու տախի իչէրիսին-
ու ոօղուպ՝ հէմէն խալգը եարտը իչէրի
կիրտի, վե Յուլիանոսուն էօնիւնէ վարըպ՝
պէն ու ոէնին Ալլահընա խըզմէթ էուերիմ
վե կէօրունէն կիւզել Թաճա նայլ օլմադ
իչին պէն տախի Քրիստոսուն ուղրունա
գանըմը ուէօքմէյէ հազըրըմ ուէյի չաղըր-
ուա կեղտուու օրատան չէքիպ չըզար-
մագ խոթէտիլէրսէ ու, ապիկ՝ Յուլիանոս-

տան այրելմատը վէ ճէպրէն էլ ամեանլա-
րըն գօլլարը տախի դուրուտու։ Անրկիա-
նոս պու վազըայը իշխեմախինաէ էօքէսին-
տէն՝ Յուլիանոս պիւյիւճիւ տիւր օղլումու
պիւյիւլէմիշ տիր տէյի հայդըրմալա պաշ-
լատը, վէ կեղտոտու քէնտիյէ չալըրըպ՝
գուճագլատը, էօփտիւ, վէ թիւրլիւ վատ-
լար իլէ թէտպիրինտէն տէօնտիւրմէյէ չա-
լըշտը. վէ լաքին պուղլարըն հիչ պիրիսի
ճահաէ էթմէմախինաէ օղլու իլէ պիրլիքտէ
Յուլիանոսու պիր գատանըը վէ գօրգունճ
զընտանա գօմադա էմր էթտի։ Կեղտոս պու
էօրճլէրին հիչ պիրինտէն գօրգմայրպ՝ քրիս-
թիյանըմ վէ իգրար էթմախիմ տինուղրու-
նա էօլմէյէ հայդըրըմ տէյի չալըրմատան
զայրի շէյ էթմէդի իտի, վէ թէտպիրի իլահիյ-
լէ զընտանտա պիր քահանայ իլէ կէօրիւ-
շիւպ՝ քրիսթիյան տինիմիզէ միւթէալիգ
մատտէլէրի էօյրէնտի վէ վաճիթիզ օլտու,
վէ կեղտոս իլէ պիրլիքտէ նէճէր իչինտէն
քրիսթիյան օլուպ վաճիթիզ օլանլարըն
տայրտը եիրմի տոխտուզէն թէճաուզ տուր։
Անրկիանոս կէվշէյճէք եէրէ՝ կիլիտիք-
ճէ տահա գուտուրուպ՝ զինճի վէ պէզիր
եաղը իլէ տօլու պիր գազան գայնատ-
տրըտը, վէ ազիզլերի իչինէ ամիմա իւզէ-
րինտէ իքէն, պիր էօլիւ կէչմէսինի կէօրիւպ
Յուլիանոսու թէճրիպէ էթմէ իչին՝ նշիմ-
տիյիմէ կէօրէ սիզին Քրիստոս տէտիյինիզ
ուսթանըզ՝ էօլիւլէրի տախի քէնտի իս-
մինէ տիրիլմէմէյէ սէլահիյէթ վէրիրսինիշ.
իշթէ շիմտի վազթը տըր, տէնէ պա՛պ

աչն տէ գալտըրապիլի բահին տէտի: Յու-
լիանոս քիւլլիչէն Ալլահա սրղընըպ՝ ճիւղի
տուատան ասնրա՝ Աֆէնտիմիզ Յիսուս
Քրիստոսուն իամիչլէ սանա պույուրուրում,
շու եաթտըղըն եէրտէն գալգ տէտիչի պիր-
լէ՝ ճէնազէ պաշընը գալտըրըպ՝ Փիլ Հապիպա
քրիսթիյանլարըն Ալլահը պիւյիւք տիւր,
օնա ինանմայանլար էպէտի ղայպ օլաճագ-
տըրլար տէտի: Պարկիանոս պու հիքմէթ
իւզերինէ թէօվպէչյէ կէլէճէք եէրէ՝ սիհր-
պազլըգ աստ էտիպ՝ եէնի տիրիլէնի զըն-
տանա՝ վէ օղլու իլէ Յուլիանոսու գայնար
գազան իչինէ աթմաղա էմր էթտի, վէ
լաքին օրատա տախի Ալլահըն հիքմէթի
աչիքեար կէօրիւնտիւ, վէ աթէշ իչինտէ՝
գարատա կիպի օթուրուպ՝ Ալլահըն մէտ-
հինի էտէր եարտըմընը տիլէրիտիլէր:

Պու գատար ազիմ հիքմէթլէրէ րիայէ-
թէն ճէմիաթ արատընտա պիր ազ գար-
ղաչալըգ չըգտըղընը զալիմ կէօրիւնճէ՝
իքիսինի տէ թէէքրար հապսա կէօթիւրթ-
տիւ, վէ Կեղտոսուն վալիտէսի ուալ իլէ
օրայա վարըպ՝ օղլունուն ֆիքրինի չէվիր-
մէյէ չալըշըր իքէն՝ քէնտի տէ օղլունուն
հագգ աէօղլէրինտէն տէօնիւպ քրիսթիյան
օլտու, վէ ասնրա իւչիւ պիրլիքտէ՝ զալի-
մին էմրիյլէ Աֆէնտիմիզին 311 աէնէսինտէ
դըլըճ իլէ գաթէլ օլունտուլար:

ՅՈՒՆԻՍ 10

ՍՐՏՈՒՀԻ ՄԱՐԳԱՐԻՏԸ

ՍԿՈՎՏԻՆ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

Պոլ ազիզ՝ Ինկիլեթերա փառիշահը Ադուարդը դրկեց օրուն՝ վէսէրի թախ-թինաէն տիւշմանլարընին իմթիհափզրյա տիւշախիւրինակ, Ա՛ամարիսթանատա սուրբ Սաեփանոս փառիշահին սարայը իչինակ, վալիսէսի Ադամանըն էլի ալերնատա փէք էյի թէրպիյէ օրտու։ Փէսէրինին էօլիւ-միւնաէն ոճնրա վալիսէսի՝ օղլու Ադուար-դը մէրհում փէսէրինին եէրինէ ճիւրու էթաիրմէ մէէմուրլիյէ Ա՛արգարիտա վէ Վրիսթինա իամինատ դրդլարընը պիլէսին-ճէ ալըպ՝ Ինկիլեթերայա կիթմէ իչին եօ-լա չըգտը։ Իչիմանատան այրըլարդը կիսի պիր շիտաէթլի գառըդլայա թուրթուրուպ կիւճպէկա քէսէրսիզ Ակամիա հուտու-մինէ տախլ օրտու, վէ Ա՛արգարիտա փառի-շահըն սարայընատա գօնագ պուլուպ՝ ճիւղի վազէ օրատա էյլէնմէյէ գարար վէրտի։ Փառիշահ խայլի իւլքէթ վէ իւնսիյէթ-լէրտէն ոճնրա Ա՛արգարիտայա օլան մու-հապպէթինի վալիսէսինէ պիր թագիպ անլաթտը, վէ Ա՛արգարիտա տախի դայլ օրտուզունատա ազիմ տարաթ վէ զինէթ իւլէ եիրմի տէօրթ եաշընատա իքէն տիւ-միւն ալայը օրտու, վէ Ա՛արգարիտա Ակամիա տուլթանը թագընը պաշընատ գօտու։

Օթուզ սէնէ գաաար էհլիյէ պիրլիքա տէ տէվլէթ ուամուրլարընը դայըբըպ չէվիրտի վէ ապէ ու ֆալուլէթիյլէ ղայէթլէ իթիպար պուլսուս: Պաշընա թաճ գօյուպ սուլթան օլսուղու մահալլ իւզէրինէ պիր կիւղէլ վէ միւքէլլէֆ քիլիսէ եափտըրըպ ալթուն վէ կիւմիւշ թադըմլար իլէ տօնաթտը: Քիլիսէնին եանընտա ախէր քիւչիւք տաճարլար վէ մանաստըրլար տախի պինա էթտիրիպ՝ իչինտէ ասքին օլմադ իսթէյէնէլէրէ լազըմ օլանը ղանիմէթլէ վէրտի: Ձօղ տէֆա սարայ հանընմլարընյա պէրապէր զիյարէթէ կիտիպ էլիյլէ քիլիսէյէ տայիր խըզմէթլէրի թուրթար վէ ախէրլէրինէ էյի իպրէթ օլուրսուսուս: Ինչի Ա՛ալդօլմա իլէ տախի ղայէթ թէվաղու իլէ իլթիֆաթ էտիպ հէր ան ֆիքրինի, սէօյլէնիս վէ իչինի ազըզ քրիսթիյան ահինէմիզէ մութապըդ էթտիրմէյէ չալըշըրըտը: Վէնտի ըէճաապյա շէհր իչինտէ տառէթ օլմուշ ապէս վէ պէտ վէ եագըշմադ շէյլէրի վէ թալիմաթլարը գալտըրմադ իչին էթրաֆտաքի եպիսկոպոսլարը տավէթ էտիպ ժողովք էթտիրտի: Տուայա, վէրհիզէ վէ օրուճա օլան ղայրէթի տիլ իլէ թապիր օլունմադ. չօղ տէֆա կէճէ ույդուսունու քէսիպ ըուհանի թէֆէկքիւրլէրէ տալարըտը. խասթէ օլսուղու վագթ պիլէ քիլիսէտէն թէմպիհ օլմուշ օրուճլարը վէ փէրհիզլէրի պրատմադըտը: Ցուգարէլէրէ տառէթսէն իխրաճ մուհապպէթ կէօսթէրիպ՝

էվինէ կէլէնլէրլէ սէյրէշիպ թէսէլլի էթ-
տիքտէն սօնրա զանի սատադա տախի
վէրիր իտի։ 2 Եր կիւն սարայընտա իւշ
եիւզ սէֆիլ ֆադըր ֆուդարէյէ թատամ
վէրիպ սօֆրատա քէնտիսի վէ պաղէն
էհլե տախի խըզմէթ էտէր վէ չօգ տէֆա
սօֆրանըն սօնուընտա պիրիսինին այաղընը
եայդայըպ էօփէրիտի։ Ալահըն իհսան
էթտիյի էվլատլարընը տախի տօղրու քրիս-
թիյան ֆազուլէթլէրինտէ էյի թէրպիյէ
էթտի, վէ հեր շէյտէն էվվէլ թազէ
չաղլարընտա Ալահ դօրդուսունու եիւ-
րէքլէրինտէ տիքիպ օնուն իլէ պիւյիւտիւր
իտի. էն քիւչիւք թագտիրաթլարընը պիլէ
թագիրտիզ վէ գազէպիպ պըրագմազընը։

Անրգարիտա պու կիւունէ Ալահըն շան
ու շէօհրէթի վէ էվլատլարընըն Ալահ
եօլունտա թէրպիյէ օլմատը իչին չալըշ-
տըգտան սօնրա էօլիւմիւնտէն ալընը այ
էվվէլ պիր ադըր խատթէլիյէ կիրիպթատ
օլտու, վէ նէ գատար տահա էօլիւմիւնէ
վագթ օլմատընը պիլտիրտէ իտի տէ եինէ ազ-
լը պաշընտա իքէն պիւթիւն էօմրիւնտէ
իշլէտիյի կիւնահլար իւզէրինէ խոստովա-
նանք օլուպ Ալահտան աֆվ տիլէտի, վէ
խոստովանահայրընա՝ էօլիւմիւնտէն սօնրա
էվլատլարընը էյի պագրպ գայրըմատա վէ
պիլմէտիքլէրի բուհանի շէյլէրի մէշգ էթ-
տիրմէյէ ըամարլատը։ Խատթէլիյի կիթ-
տիքճէ արթատը, վէ լաքին ազիզէնին սա-
պրը ատա էքսիլմէտի, հաթթա չէքտիյի
տէրտլէրի՝ կիւնահլարը աֆվը իչին աղ

սայըպ՝ տահա զիսատէսինէ միւսլիւմանլըգ
քմ տէր իսի։ Ինչլի փատիշահըն պիր
ճէնք արասընտա վուրուլուպ էօլմէսինի
քէնտիտէն սագլատըգլարընտա՝ ազիզ
Ալլահ թարաֆընտան ճէմի վուգուս օլան
միւսիպէթլի խապէրլէրի տույուպ՝ սագլա-
յանլարա զօր էթտի, վէ ճէմի կէչմիշ-
լէրի իչլիթիքտէն սօնրա, սօն կիւնլէրիմ-
տէ էօլմէտէն պու աղըրլը տախի վէրտին
տէյի Ալլահա միւթէշէքքիր օլտու։ Պա-
տէհու էվլատլարընա սօն տէֆա վալիտէ-
եանէ նասիհաթլարընը վէրտիքտէն սօնրա
տտէթ էթտիյի տուալարը պաշլատը, վէ
էնճամինտէ՝ իչլէ պու ֆանի տիւնեա-
տան կէօչ էտիպ վարմանըմ կէօյլէր ճէն-
նէթինտէ սէնի պուլմադա կէլիրիմ տէյէ-
րէք փադ վէ ազիզ ճանընը Ալլահըն էլինէ
թէսլիմ էթտի։

ԳՈՒՆԻՍ 11

ՍՈՒՐԲ ՐԸՈՒՆԸՐՈՒՆ

ԱՌԱՔԵԼ

Վ ՐՈՒԼԻՍԷԻ շէրիֆտէն՝ րէսուլ իւնվա-
նըյլա տտտ օլունմուշ տուրը Խառնապատ
Գըպրըզ տտտաընտա Ղէւի ոօյունտան
տօղտու։ Ընթալարը տիւնեաճա ղայէթ
զէնկին օլտուգլարը իչլին Խառնապատը
էհլի շեր վէ նամտար Դամաղիէլտէն
Ա՛ովսէֆին այնընա տաիր հէր իլմլէրի թահ-
սիլ էթմէ իչլին Գուտսի շէրիֆէ եօլա-

տրված: Նա քիչ-քիչ չաղընտան քեմա-
լեցկեթե հեվեսալի օլուպ ատենեա զեվզ ու
սեֆասընտան իպա եղեռնի իշին աղ
վաղը զարթընտա արդու եղեռնի իլմի
քեսպ եղեռ, վե օլ էտնալերտե Գուսոսի
շերիֆտե Բրիտոս էֆենտիմիզին միւճի-
զաթլարընը իշեռնտիկինտե՝ օգուստոսզա-
րընը կէօրսերսելերիլե լուսպերու էտերեք՝
Բրիտոսուն վատ օլունան Ա՛էսիՀ օլմա-
սընա ինանըպ՝ եանընտա եադըշըը վե
սեւուն գալպտէն վե սրտգէն սեմիք-
լերինե փիքը գոյուպ ըռեռտը վե օնտան
էօյլե եանընտան այրըլմամայա գարար
վերտի: Ընռալարը էօլսիւքտէն սօնրա
քէնտիկե սիւշէն միւլքլերի սաղընպ փու-
գարելերե ըռեվզի եղեռ, վե Բրիտոս
կէօյե ընֆի օլտուգտան սօնրա քէնտի
իշին սադըատընը պիր սաեռ քէօյիւնիւ
տե սաղընպ պէհասընը առաքեալլարըն
էլինե ըռեալիմ եղեռ:

Յիտուա Բրիտոս էֆենտիմիզ սիւնեա
իւղերինտե իլքէն՝ Նատնաբաս եկեռմիշ իլքի
շայիրտլերինտէն պիրի օլուպ՝ օնուն կիմ-
տիկի եկելերե կիտեր վե վերտիկի վաղա-
րը տինլեր իտի. վե լաքին Բրիտոսուն
համբարձումընտան սօնրա Ռուհուլլահ ա-
ռաքեալլար իւղերինե կելիպ էնտիկինտե
պուռնու տաիկ քիլիսեի շերիֆին խրղմե-
ըռինե ըռայեին եղեռիլեր: Պօղոս առա-
քեալ՝ միւճիզաթ իլե էսքի իգրար եղե-
տիկի տին ըռալիմաթընտան Բրիտոսուն
տինինե տէօնիւպ՝ Գուսոսի շերիֆե կել-

տիլինաէ՝ առաքեալները հիշ պիրի՝ տէօնմէսի միւզէվվիրլիք օլմասըն տէյի եանընա եագլաշմայա ճէսարէթ էտէմէզլիեիլէր։ Լաքին Նառնաբաս քիւչիւքլիւքտէ օնուն իլէ պիրլիքտէ Գամալիէլին եանընա իլմ էօյրէնտիյի իչին ճէսարէթ էտիպ՝ թէքլիֆսիզլիյիլէ եանընա վարար վէ կէլմէսինին սէպէպլինի սորուպ անլատըգտան սոնրա, առաքեալլարա տույտուղունու նադէ էտիպ գօրգուտան էմին էթտի։ Առաքեալար պու միւժտէնին իւզէրինէ զայէթ շազ օլուպ Ալլահա շիւքր վէրտիքտէն սոնրա՝ օնու տախի քէնտի արալարընա գապուլ էթտիլէր, վէ սուրբ Նառնաբասը Անթաքեա շէհրինտէ՝ քրիսթիյան տինինին նին թէմէլինի գօմաղա իրտալ էթտիլէր։ Նառնաբաս Անթաքեայա վարտըղընտա՝ պաղիլէրին Քրիստոսուն տինինի գապուլ էթմէլէրինի իշիտիպ շազ օլուռ, վէ իգրար էթտիքլէրի տին իչինտէ միւտաւէմէթ էտիպ՝ էօլմէյէ նասիհաթ վէրտի, վէ վաղզըտա չօգ եահուտիլէրի վէ փուլթփէրէսթլէրի սորուռ տինէ չէվիրիպ՝ Անթաքեատան Առանա էյալէթինէ կէչտի վէ պիլեհինճէ սէվկիւլիւ խօճաստաշը սուրբ Պօղոսու ալուպ՝ թէքրար Անթաքեայա կէլտի, վէ պիր սէնէ միգտարի վազ վէրիպ չօգ փուլթփէրէսթլէրի թէվսիյէ կէթիրտիլէր, վէ քրիսթիյանլարըն սաժըրընը չօղալթտըլար։ Անուգտիգա արտընտա պուլունան քրիսթիյան գարտաշլարընտա խմտաստա եէթիշմէ իչին ատէթ

լերի իւզէն օրատա ատատագա թօփ էտիպ՝ Գ.ուտսի շէրիֆէ կէօթիւրտիւլէր վէ ասնրա թէքրար տէօնիւպ առաքեալլարէն իղնիյլէ Ա՝արկոս խամինտէ պիր եէնի շայիրտի պիլէլէրինճէ ալտըգտան ասնրա Գ.ըպրըզ ատասընա կիթտիլէր, վէ հէր վարտըպ-լարը եէրտէ՝ փուխփէրէսթլէրէ վէ եա-հուտիլէրէ տինլէրինտէն տէօնմէյէ էօյիւտ վէրտիքլէրի իչին եահուտիլէր օնլարա ասի վէ այարտընճէ նազարըյլա պագըպ՝ փուխ-փէրէսթլէրին պիւյիւքլէրինէ վէ հիւքմ-տարլարընա զամմազլամայա գարար վէր-տիլէր:

Պիր գաչ ափնէ միւրուրինտէն ասնրա ի-քիտի տէ թէքրար Ա՝նթաքէացյա ավետիքէ-րինտէ քրիսթիյանլար մապէյնինտէ՝ Ա՝ով-սէսին էպի այնլարընը թուխմա վէ թուխ-մամա պապինտէ պիր ազիմ իսթիյալ զուհր էթմիշ պուլտուլար. օլ սէպէպտէն պու-ճէհիմ մատտէ իւզէրինէ քէնտի պաշլա-րընա պիր շէյ քէամէմ իչին Գ.ուտսի շէրի-ֆէ կիտիպ՝ առաքեալլարլա ալէյհտուտա օնլարընն պաշը սուրբ Պետրոս իլէ իսթի-շարէ էթտիքտէն ասնրա թէքրար օրտայա կէլտիլէր վէ իսթիյալը մահվ էթտիլէր: Ասնրա Ա՝արկոստէն Հադդընա իքիսինին մապէյնինտէ պիր ճիւզէննիզա փէյտա օլուպ Բառնաբաս Ա՝արկոսու, վէ Պօղոս Սիղա նամինտէ պիր ախէր շայիրտի պիլէլէրինճէ ալըպ՝ պիրիսպիրինտէն այրըլ կէզմէյէ պաշ-լատըլար: Ասրբ Բառնաբաս քէնտի Ա՝արկոսույա իլգ էվվէլ Գ.ըպրըդա վէ

ասնրա Թօմայա վէ օրատան տախի Ա՛իլան շէհրինէ կէլիպ՝ եէտի սէնէ գատար օրատա գալսը վէ ՔիլիսԷ մասլահաթընը գայրըպ՝ սրբայա գօտուգատան ասնրա եէրինէ պիր պաշգասընը եպիսկոպոս էտիպ պրէշիայա կիթատի։

Օրատան վախանը Կ՛ըպրըզա կէչտի, վէ Ա՛լահ Թարափընատան՝ չէքտիյի զահմէթլէրին եագընտա իւճրէթինի ալաճաղընը անլայրպ՝ տահա զիատէ զայրէթ իլէ ճան գազանըպ Ա՛լահա տէօնտիւրմէյէ չալըշըրըտը։ Նառնաբասընը թէքրար օրայա կէլիպ՝ վազ վէրմէսինի եահուտիլէր իչիթտիքլէրինատ՝ արալարընտա իթթիֆագ էտիպ օնու էօլտիւրմէյէ ֆուրսաթ արարըտըլար։ Պիր կիւն ազիզ՝ աստէթ իւզրէ ճէմիաթխանէյէ կիրիպ՝ վազ վէրտիյինտէ, եահուտիլէր եայղարա իլէ օնուն իւզէրինէ հիւճմ էտիպ՝ տիշարը չըպարտըլար, վէ ասնրա Թաշա Թուխտուպ՝ զալիմանէ ազիզի օրատա Թէփէլէտիլէր։ Ա՛լահընն սաստըգ գուրու Նառնաբաս պուկիւնէ նամքեօր շէհրիլիլէրինատէն էօլիւպ եայլայա աթըլտըգատան ասնրա՝ շայիրտի Ա՛արկոս կիզլիճէ Թէնինի ալըպ տէֆն էթտի, վէ ասնրա վագթ իլէ միւճիզաԹէն եէրի պէյան օլուպ մէզարընը աչտարգլարընտա՝ սուրբ Ա՛ատէոս աւետարանչինի էլիյլէ նազարըզը աւետարանը կէօքսիւ իւզէրինատէ պուլտուլար։

ՅՈՒՆԻՍ 12

ՍՈՒՐԲ ՕՆՈՓՐԻՈՍ

ՃԳՆԱՒՈՐ

Սուրբ Պնուփրիոս Ա՛ըլը էյալէթինէ մօղուպ՝ քիւչիւք չաղընտա պիր մանաստըրա կիրտի։ Օրատա նէֆսինի զապթ էտիպ րիյազաթի իւզրէ եաշամանըն եօլունու էօյրէնտիքտէն սօնրա, չէօլտէ ասքին օլան զահիտլէրին իւճրէթի մանաստըրտա օթուրանլարտան տահա զիատէ օլմասընը իշտիպ՝ եիւրէյի թուէթուշտու վէ քէնտի տախի զահիտանէ էօմր կէչիրմէ իշին պիր կէճէ պիլէսինճէ տէօրթ կիւնլիւք նահճադա ալըպ եօլա տիւշտիւ վէ չէօլէ տախլ օլուպ պիր մաղարայա րաստգէլտիյինտէ գափույու վուրտու, վէ իշինտէ օթուրան իսթիխարա Ա՛լլահ թաալաճընան Պնուփրիոսուն կէլէճէյինէ աշինա օլուպ՝ շաղլըղըա էօնիւնէ չըգտը վէ պիլէսինճէ ալըպ օնուն իշին հազըրլանմըշ պիր գօլնպայա կէօթիւրտիւ, վէ եաղընըզ պաշընա եաշամանըն ուտուլինի էօյրէթմէ իշին՝ պիր այ միգտաարի եանընտա էյլէնտիքտէն սօնրա եէրինէ տէօնտիւ, վէ սօնրա աչնէտէ պիր տէճա պիրիպիրինի կէօրմէյէ կիտէրտիլէր։

Ա՛լլահը շ սէնէ օրատա սըզը էօմր կէչիրսիպ՝ շէյթանընն հէր իղվալարընտա գաւրը գօտու, թուէթուշտու օլուճ վէ վէրհիզատէն եիւգիւնտէ բինք գալմամըշընտը. նէ-

յէճէլի էքմէյի Ա.լլահ թէալա հէր կիւն քէնտիյէ եօլլարըտը: Լ.օմրիւնիւն սօն կիւնլէրինի թանըյըպ՝ պաչինատիոս իսա-մինաէ քէնտիյէ կէլէն զահիտ քիշիյի մու-հապպէթլէ գապուլ էթտի, վէ պիր կիւն պիրլիքտէ օնունլա եաշայըպ՝ էօմրիւնիւն հիքեայէսինի նագլ էթտիքտէն սօնրա տուա վագթինտէ փաք բուհինի Ա.արաատը-ճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի:

ՑՈՒՆԻՍ 13

ՍՈՒՐԲ Ը՛Ն ՏՈ՛Ն

ՊԱՏՄՈՒԱԾԻ

Պու ազիզ փօրթուգալտա Լ.իսպօնա շէհրինտէ Լ.ֆէնտիմիզին 1195 թարիխին-տէ ոյզատէ աթալարտան տիւնեայա կէլ-միշէ տէ՝ խայլի միւտատէթ Լթալիա հու-տուտունտա՝ փատուա տէնիլէն շէհրտէ թէմէք քիւն էտիպ վազ վէրտիկի իչին պա-տուայի տէնիլմիշ տիր: Ա.ֆթիզ խամի ֆէրտինանտոս ուտուչատա սօնրա օն պէշ եաշընտա իքէն տիւնեա թէհլիքէլէրին-տէն խալի օլմազ իչին Լ.իսպօնատան ճիւզի ըրազ կանոնիկոսլարըն մանատթըրընա չէ-քիլիպ՝ թէճրիպէ սէնէյինտէն սօնրա ուխա-ուլա քէնտիյի Ա.լլահա սուննտուղունտա, ատընը տէյիշիպ Ա.նտոն գօտու, վէ լաքին շէհրէ եադըն օլտուղու իչին տօսթլարըն-տան վէ ադրապալարընտան չօղու կէլիպ ազիզի պիհուզուր էտեր խոլէը, օլ ճի-

հէթտէն պու պաշ աղբըսընման տախի գուրթուլմա արզուսխյէ պաշ փափազան իզն ալըպ Քօյիմպրատա սուրբ խաչ ակնէլէն մանասթըրա կիթտի: Օրատա Նաճխլի շէրիֆին վազը իչին փուԹփէրէսԹէր էյալէԹինէ կիտէն պէշ ատիտ Ֆրանչիսգան րահիպլէրինէ րասԹ կէլիպ իվֆէԹ էթտի, վէ արատը չօզ կէշմէյիպ պունլարըն՝ Քրիատոսուն ուղրունա ֆիտա օլմուշ ազիզ Թէնլէրի մանասթըրա կէրի տէօնտիւյիւնիւ կէօրտիւյիւնտէ քէնտինին տախի Քրիատոսուն խաԹրը իչին գան տէօքմէ արզուսի արԹըպ՝ պուլտունտուղու եէրտէն չըգմազա վէ սուրբ Ֆրանչիսկոսուն կրօնքրունա կիրիպ օլ Թարաֆլարա կիթմէյէ գարար վէրտի:

Ալիճպէլա արզուսինէ էրիպ եիրմի եաշընտա Թէճրիպէ եըլլարընը պիԹիրտիքտէն սօնրա պիւյիւքլէրինին իզնիյլէ Նֆրիգատա պուլունան տինոսիզլէրէ Նճխլի շէրիֆի վազ էթմէյէ եօլա չըգտը: Լաքին տահա գարայա չըգմատան Նլլահըն Թէտպիրիյլէ պիր աղըր վէ մուհաթարալը խաԹէլիյէ տիւշիւպ կէրի տէօնմէյէ մէճպուր օլտու, վէ կէմի շիտտէԹլի ֆօրԹունատան Լափանեայա եէթիշէմէյիպ Միչիլնա ճանինպլէրինատէ լէնկէր ատըը: Պու խաԹէ հալատէ գարայա չըգտրըլնտա, քէնտի կիրտիյի կրօնքուն Թէմէլինի գօյան սուրբ Ֆրանչիսկոս՝ Լատիզ շէհրինտէ մանասթըր պաշփափազլարըյլա մէշղուլէթ էտէյօր տէյի իշիտիպ օնուն Թէպարիքէթինի ալ-

մաղ իչին օրայա կիթաւ վէ արզուսինէ նայլ օլսուս: Աէշվարելթ պիթիպ հէր քէս քէնաի մանասթըրընա աէօնէճէյի վագթ պաշ փափազլարսան հիչ պիրի Ընսոնու՝ քէյֆսիզլիյի իչին պիլէսինճէ ալմագ իսթէմէի: Վէլ հասըլ Թօմա էյալէթինաէ պուլունան մանասթըրլարըն իւզէրինէ օլան միւպաշիր՝ մէրհամէթէ թէփրէնիպ գապուլ էթաի վէ իզսիզ սուրը Պօղոս տաղընտա գուրուլմուշ մանասթըրա եօլլատը: Պու կիւունէ Ընսոն օլ գառար զահմէթ վէ տուայլա արաարզը լութֆա նայլ օլուպ՝ քիւլիյէն քէնաիյի փէրհիզէ, օրուճա վէ մանասթըր իչինաէ պուլունան էն էանա խըզմէթլէրի ալչագ կէօնիւլլիյլէ էթմէյէ վէ պագը գալան վագթընը սէմավի թէֆէքքիւրլէրաէ կէչիրմէյէ վէրաի: Պիր գաչ սէնէ միւրուրինաէն սօնրա ախէր արգատաշլար իլէ պիրլիքտէ՝ սուրը ատախանլարը ալմաղ իչին Ռօյիմպրայա եօլլանտը, վէ օրատա՝ ախէր բահիպլէրին իւզը տիլէյիպ չէքիլմէսինտէ՝ պաշ փափազընը էմրիյլէ միսաֆիր կէլմիշ սուրը Վասիլիկոս բահիպլէրինին էօնիւնտէ պիր կիւզէլ բուհանի սուհպէթ էտիպ՝ ճէմի իչիսէնլէրի թէաճճիւպտէ պըրագտը, վէ էլֆազընը վէ թէքէլլիւմանթընը մէտհ էտիպ՝ քէնաի իչին մութլու մանասթըրա աէտիլէր: Պաշ փափազ վէ ախէր բահիպլէր պու մէէմուլ էթմէտիքլէրի, հաթթա պէօն վէ մալիւմաթսըզ գըյաս էթտիքլէրի աատմ

տէն պու թիւրլիս հայրան օլաճադ սէօղ-
լէրի իշխեմտիքլէրինաե՝ պիւյիւքլէրինէ
խապէր վէրտիլէր վէ ասնրա քահանայ է-
տիպ՝ առւրբ Գրանշիսկոսեան էմրիյլէ քէն-
տի մանսաթըլարընտա Ս. առուաձաբա-
նութիւն տէրսի վէրմէյէ վէ վազ էթմէյէ
թայեին էթտիլէր: Ասնան պու խըզմէթէ
եէթիշմիքտաէն ասնրա քէնտի էլճիազը վէ
թէհլիւլէ սէօղլէրիյլէ նիչէ պինլէրճէ
կիւնահ.քեաըլար վէ հերեմիկոսլար Ս. լա-
հա տէօնտիւրմիւշ տիւր, պիրէր պիրէր
նազլ էթմէսի՝ փէք կիւճ շէյ տիր:

Պիր տէֆա վազընտան ասնրա շէհր ի-
շինտէ տալարը չըզմըշ եիրմի իլի գանըր
վէ զատտար քիշիլէր տպլղին էօնիւնէ կէ-
լիպ կիւնահլարը իւզէրինէ թէվպէ էթտի-
լէր: Հերեմիկոսլար իլէ միւճատէլէ էթ-
տիյինտէ՝ օնլարըն եանլըշ ըղընը էօնլէրինէ
գէյրաթ տիլէրինի թտւթտար սէօյլէմէգ է-
տէրտի: Պօնտիլիս իտտինտէ պիր հերե-
տիկոս՝ Արիատոս էվէնտիղին Արբութիւն
իշինտէ մէվճուտ պուլունմատընտա ինանմա-
յընչ՝ հէր ան տղիղ իլէ նիղալաշըրտար, վէ
խապաթ ու տէլալէթլէրինէ գարշը տախի
գէյտմատըտա տա՝ գանըրպ տէօնմէսի իշին
պիր աշխէտար միւճիղաթ խաթէրիտի, պու-
ֆիկը իլէ՝ Ուշ կիւն հայվանըմա եէմ վէր-
մէյիմ, իւչիւնճիւ կիւն էօնիւնէ օթ աթ-
տըղըմ դէման՝ էյէր Արբութիւնու կէօրիւպ
եէմի պըրագըը վէ օնա բինայէթէն ալճակ
տախի գըլտար խտէ, օ վազթ ինանըրըմ
տէյի պէս թտւթտու: Ասնան պէսինի գա-

պուլ էթան վէ իւչիւնճիւ կիւնիւ Արքու-
թիւնու էլինէ ալըպ՝ հայվանըն եանընա
եանաշարըլընտա պիւլէնաի ավազ իլէ՝ Նա-
բաարճընըն իամիյլէ պույուրուրում՝ ասնա,
ա՛տիլսիզ հայվան, վաճիպ օլան ըիայէթի
էյլէ վէ էօնիւնէ տիւշիւպ սէճաէ գըլ ա-
մէսիյլէ՝ մերքէպին տանի իչի էօն այադ-
լարըյլա տիպ չէօքիւպ՝ պաշընը էյմէնի
պիր օլաու։ Պօնվիլլօ նէ գատար եէմի
էօնիւնէ սիւրիւպ՝ եէմէյէ զօր տանի էաեր-
խախյաեաէ, Ռրիատա օնտան պյրըլմատան
պաշընը պիլէ եէրաէն գալարըրմատը. պու-
միւճիզաթլա Պօնվիլլօտան մատա անէր
տանի չօգ հերետիկոսլար տէօնիւպ կիւ-
նահլարը իւզէրինէ թէվկէ էթմիշ տիրլեր։

Պիր տէճա Ռիմինի շէհրինատ՝ հերե-
տիկոսլարա գարշը վազ վերմէ իչին քիլի-
սէաէ մէմլէրէ չըգրըպ՝ էթրաճընատաքիլէ-
րին սէօզիւնիւ իշիթմէմէ իչին գաչարըլընը
կէօրտիւյիւնատ՝ անընիպ քէնտըընա կիտիպ՝
նուէթգաուեէրինատ օլանլար եէրինէ,նուէթ-
սուզ անընիպ զաթլարընը Ալլահըն քէ-
լամլարընը անիլէմէյէ տավէթ էթտի. վէ
ճէմի տէրնա էհալիսի ազիզին էմրինէ ըիա-
յէթէն արչըյարատ գըյըյա թօփ օլատպ
ազիզին աղընատան չըգան քէլամլարը անի-
լէրինաիլէր։ Պիր ճիւզի Նարատարը տահիպ
Ալլահ թէալա հազրէթլէրինին ազամէթի
վէ քէրիմաթի իւզէրինէ տէօյլէտիքտէն
տօնրա թէպարիքինի վէրտի վէ եինէ եէր-
լէրինէ վէ ինլէրինէ տավըլըպ կիթտինլէր
աէյի էմր էթտի։ Պիր ախէր քէրդէ՝ հե-

բեռիկոսլար իլէ պէս թուխուպ՝ զէնր իլէ տօլու քեռսէնին իւզերինէ խաչ շըզար-
մըգտան ասնրա ալտը իչտի, վէ հիչ պիր
քէտէր օլմասըղընտա՝ վատալարը միւճի-
պինճէ հերեւիկոսլար տէօնիւպ՝ ազիզին
տեսիքլերինէ իման կէթիրտիլէր: Ձօգ
քէրրէ վազը վագթընտա՝ քենտինին պիր
տիլտէն սէօյլէտիյի սէօզլէրի իշիտէնլէր
պիլտիքլերի լիսանլէրտէ անլայրպ ֆահտէ-
մէնա օլմուշտուրլար:

Աիւճիզտէ պապինտէ Ալլահըն պու ա-
զիզէ իհսան էյլէտիյի լութֆ հիչ պիր ա-
խէր սուրբլարընդի իլէ թէշպիհ օլունա-
մազ: Ձօգ տէֆա պիր վագթտա հէմ
վազ վէրիյօր վէ հէմ քիլիսէ իչինտէ ժամ
սէօյլէյօր կէօրիւնմիւշ տիւր: Ֆրանչա-
տա պիր շէհր իչինտէ պիր նամտար կիւ-
նահքեար միւէլլիֆ վարըտը. ազիզ՝ պու սէ-
ֆիհ ատէմին էֆտիքլերինի տուչտուգտան
ասնրա գալպինտէն կէչէնլէրիտէ անլարը-
տըյտատա՝ եինէ օնատրտաղ կէլտիյի վագթ
իզզէթ վէ իքրամ էտիպ՝ մուհապպէթ
կէօսթէրիր իտի: Ընտոնուն պու լաֆտա-
ֆէթլի հարէքէթինի իհանէթ եէրինէ ա-
լըպ՝ էօքէնտի, վէ պէնի մասխարէ էթ-
մէյէ սէլահիյէթին եօգտուր տէյի ազիզ-
լէ թուխուշմաղա պաշլատը: Ընտան հա-
պիմլիյէ, խայր էֆէնտիմ, հայչա, կէօս-
թէրտիյիմ մուհապպէթ մտսխարէ էթմէ
իչին տէյիլ տիր, անճագ սէնի սէվիպ՝ հագ-
գընտա չէքտիյիմ հատէտ իչին տիր. քիւ-
չիւք եաչըմտան պէրի Ալլահըն ռազըտնա

գան տէօքմէք արդուլէմիշիմ, վէ լաքին կիւ-
նահլարըմըն չօգլուղունատան պու լութֆ-
տան մահրում օլտուսում վէ սէն իշլէտ չօղա
վարմայըդ պու ազիմ լութֆա նայլ օլա-
ճագսըն, տէտի: Ո կիւնահքեար պու սէօզ-
լէրի իշիթտիյինտէ կիւլմէյէ պաշլատը,
վէ լաքին ազիզին սէօզիւ միւճիպինճէ օ
ումտուլմազ. քէօթիւ վէ սէֆիհ քիմսանէ
արատը չօդ կէչմէյիդ շէհր եպիսկոպոսու-
լա պիրլիքտէ եահուտիլթան թարաֆընա
կիթտի, վէ օրատա տինսիզլէր էլինէ տիւ-
շիւդ ազիզ տինի իշինտէ գալմատը իշին
դանընը տէօքիւդ մարտիրոսլուգ թաճը-
նա նայլ օլտու: Ոսոգանա էյտալէթի իս-
զէրինէ Ուզէլինօ իսմինտէ պիր գալիմ ա-
տէմ պուլտուրուդ՝ փատուա շէհրին էհա-
լիսի ասիլիյէ եիւզ թութմուշ տէյէրէք
օն պիր պին ճան պիր կիւնտէ գըրտըրտը.
հիչ պիր նատ՝ պու գալիմին գապահաթը-
նը եիւզիւնէ վուրուդ՝ տահա պէտթէրին-
տէն շէհրիլիլէրի հըֆզ էթմէյէ ճէսարէթ է-
տէմէտիյինտէ, Ընտոն գօրգուտուդ վէ պի-
փէրվա էօնիւնէ վարտը վէ նահագ եէրէ
տէօքտիւյիւ գանլար իշին Հուզուրի պարի-
տէ վէրճէյի ճէվապը խաթրընա պըրագ-
տը: Ուզէլինօ պու սէօզլէրի իշիտիդ՝ Ընտո-
նուն եիւզիւնտէն փարլայան նուրու տախ
կէօրտիւյիւնտէ, թիթրէմէյէ պաշլատը,
վէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտէն ազիզին խա-
քի փայինէ գափտանըդ, իրթիքեատ էթ-
տիյի ազիմ կիւնահ իւզէրինէ ածվ տիլէ-
տի: Ազգ տէքա չօգլարընա կէճէ ըտյա-

լարընաս կէօրիւնիւսք՝ իշէխութիւններուն կիւ-
նահլար իւղերինէ թէվպէ էթմէյէ նասի-
հաթ էթմիշ տիր։

Պիր տէքա Լիսպօնա շէհրինտէ փէտէ-
րի խաղինէատառան պիր գաչ տէվլէթ ու-
մուրինտէ օլան քիշիլէր էօտիւնճ ազէ
խաթէտիլէր։ Փէտէրի՝ քէնտի կիսի պաշ-
դալարընը տա էմին վէ աստրդ գըլաս է-
տիպ՝ էլլէրինտէն աէնէտ ալմասան քիւ-
լիւէթլի փարայ թէպլիմ էթտի, վէ լա-
քին վազթը կէլիպ կէրի թալապ էթտի-
յինտէ ալտըգլարընը վէ պօրճլու օլմալա-
րընը ինքեար էթտիլէր։ Պու պապատ փէ-
տէրի ղայէթ մէյուս օլուպ էտէճէյինի
պիլմէդ իսի վէ շէրիաթ էօնիւնէ չէքիպ՝
մուրաճա օլմազ տասի քեաղըտարդ հիչ
քեար էթմէդ իսի։ Պու միւշքիլ հալ ի-
չինտէ իքէն տէվլէթ թարաֆընտան հի-
ասապ խայթէնտի, վէ վէրէմէյինի հալտէ՝
հաքիմլէր հուզուրինէ չըդարըլտը. պու մու-
խալաթարալը ասաթաա՝ պիր տէ օղլու Ա-
տան Աթալեա հուսուսունտան՝ հիքմէթի
իլահիյէ Լիսպօնա մահքէմէսինէ վարըպ՝
փէտէրինին թարաֆընտան տավա վէքիլի
օլտու։ Փէտէրի դապահաթարդ օլուպ՝ ազ-
շէյի ալան շունլար տըր ամմա՝ վէրմէյօր-
լար տէյի իսպաթ էթտիյինտէ՝ օլպիրլէրի
խիլաֆ եէրէ անտ իչիպ՝ պու մասատէյն
հիչ խապէրիմիդ եօգ տուր տէր տուրտու-
ուտուլար։ Ասրը Ա՞նտան պիր ճիւղի իքի
թարաֆը տինլէտիքտէն սօնրա՝ փէտէրի-
մին սաֆտէրունլուղունտ վէ էյի վէ սա-

տագաթը գալպինի թանըրըմ . օնա եալ-
վարըպ ֆիլան կիւն , ֆիլան սաաթտա վէ
պու ճինա ադշէ իլէ խազնէտէն շու գա-
տար ալթուն եէքիուննինի ալան սիզ սէյիլ-
միյինիզ : Ճ իմտի նասիհաթըմ սիզէ շու
տուր քի , ալտըղընըզը կէրի վէրին , եա-
լան սէօյլէմէյին , եօգ , էյէր եինէ ինսան
էակի՝ ինքեար էտէրսէնիզ , չօղա վարմա-
յըպ Ա.լահ՝ իշիտիլմէմիշ գադէպ իլէ ին-
թիգամընը ալաճագ տըր, տէտի : (գալիմ
Ա.լահտան գօրգմազ պօրճ սահիպլէրի՝ ա-
զիզին Ա.թալեսսա օլուպ տա պիր լահզա-
տէ օրսուա պուլունմասընը , վէ էմտիյէ
էօրֆլէրին կէրչէք օլապիլէճէյինի տիւշիւ-
նիւպ՝ էմտիքլէրինէ փիւշման օլսուլար ,
վէ հէր շէյի օլսուղու կիպի եէրլի եէրին-
ճէ նազը էտիպ՝ ազիզին կիւնահընը փէտէ-
րինի գուրթարտըլար վէ Ա.նսան թէքրար
կէօրիւնմէզ օլուպ՝ էվվէլքի եէրինէ կէլտի :

Պիր պաշգա տէֆա եինէ փէտէրինին իւզէրինէ՝ պիր քիշի էօլտիւրմիւշ տիւր տէյի պիւհթան էմտիլէր , վէ հաքիմին իւամը իւզրէ փէտէրինին էօլճէյի կիւնտէն պիր կիւն էվվէլ՝ Ա.լահ Ի.սրաֆնատա քէ-
տիլէն նահազդ շէրիաթը վէ փէտէրինին թէհլիքէտէ օլմասընը օղլունա պէյան էմ-
տի : Ա.նսան ճիւզի տուատան սօնրա մա-
նասթըր պաշ փափազընատան պիր ազ հա-
վա ալմա իչին շէհրատէն տիշարը կիմիյէ
իչին ալսա՝ սօնրա պիր մէչիյին եարտըմը-
լա հալատան ուչարազ Ի.սրաֆնայա վա-
րըպ՝ հաքիմին քէմթիյի սիճիլին նահազդ

օրմասընը կէօսթէրու։ ՚Ապիմ գանմասը-
ղը հալտէ մէզարատան էօլիւյիւ չալըրըպ՝
Ակնի էօլտիւրէն վէտէրի՞մ մի տիր տէյի
ասրտուղունատա, էօլիւ Խայը, օ տէյիլ պաշ-
գասը տըր տէմէխյլէ վէտէրի էօլիւմոէն
գուրթուլատու։ ՚Ապիմ՝ էօլտիւրէնին քի՞մ
օլտուղունու սէօյլէին տէյի Ընատոնա չօգ
եալվարտըյատա տա՝ Գապահաթըզը գուր-
թարմազ իչին կէլմիշիմ, գապահաթը-
նըն էօլիւմիւնէ իլհազ օրմազ խոթէմէմ
տէյիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու։

Պու կիտնէ բէտուլանէ Ամթալա վէ
Գրանչա հուտուտինտէ ճէմի քրիսթիյան-
լարըն խայըր իչին չալըշմազատան ասնրա էօ-
լիւմիւնիւն եազըն օրմասընը Ալլահ թա-
րաֆընատան տույուպ շազ օլտու, վէ էյի
հազըրլանմազ իչին շէհրատէն ճիւզի ըրազ
պիր թէննա եէրէ չէքիլտի, վէ փատուա-
յա խասթէ ատօնիւպ՝ տուրբ խորհուրդլա-
րը ալտը, վէ տահէթ էթտիյի տուալար-
տան պաշգա տուալար էտէր իքէն ազիզ
պիքը Ա՛երեմ էվլատը Յիսուս իլէ պիր-
լիքտէ կէօրիւնիւպ ասն նէֆէսինէ գատար
եանընատա տուրտու վէ օնլարատան թէսել-
լի օլարագ ազիզ բուհինի Ա՛ֆէնտիմիզին
1231 աննէսինատէ օթուզ ալտը եաշընատա
Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի։ Ա՛օլիւ-
միւ վազթինատէ շէհր իչինատէ պուլունան
կիւնահարզ չօճուգլար, Ազիզ էօլմիւշ տիւր
տէյէրէք ասգադլարատա չալըրըպ պիլ-
մէյէնլէրէ խասպէր վէրտիլէր։ Ա՛րիատա
էֆէնտիմիզ՝ պու ազիզէ կէօրիւնիւպ՝ չօգ

մուհապպէթ կէօմթէրտիյի իշին, թաս-
վիրի Ալլահ էվլատը Յիսուս իլէ չէքիլէր,
վէ տիւնեա իւզէրինաէ կէչիրտիյի փաքլըղա
վէ պիքիրլիյէ նիշանէ եանլընա պիր զէմպազ
տախի գօնուլլուր: Պու ազիզլէն հիմա-
յէսինի տիլէյէնլէր՝ հէր խուսուսաէ միւ-
թաալարընա էրմիշ տիրլէր, ալէլ խուսուս
պիր շէյ արայըպ պուլամայանլար հէր ան
տուա իլէ վէ սլաղ իլէ օնա իլթիճա էթ-
տիքլէրինաէ եիթիքլէրինի պուլմուշ տուր-
լար վէ հալա պուլուրլար:

ԳՈՒՆԻՍ 14

ՍՈՒՐՔ ՎՐԻՍՏԱՓՈՐ

ՎԿԱԳ

Ալլահըն սաղլըգ գուլլու տուրը Վրիս-
տափոր տինախլէր վէ պարպարըշլար էյա-
լէթինաէ տինախլ վէ փուլթփէրէսթ աթա-
լարան տօղտուչյա տա՝ եաշընը ալըպ
քրիսթիյանլարա գարշը ճէնկէ կիթտիյին-
տէ էսիր տիւշտիւ, վէ տօնրա տօղրուտի-
նի թանըյըպ վաֆթիկ օլտու: Յուլիա-
նոս գրալըն էմրինէ Շամ թաբաֆընա՝ Ի-
կոնա նամինտէ պիր զապիթ օթուրտուպ՝ ճէ-
մի քրիսթիյանլարը ատէշ վէ գըլըճ իլէ
օրթատան գալդըրմալա չալըշըրըտը:
Պիր կիւն նէֆէրտէն պիր գաշ քիշի
քրիսթիյանլարը թուրթուպ էզիյէթ վեր-
մէլէրինի կէօրտիյիւնտէ՝ եիւրէյի գալգ-
ար վէ էտէնլէրի պպլատը, իշլէրինտէն

1

Ռաքել նամինաե պիրիսի աղիզէ պիր շետ-
ակէթլի սիլէ վուրտուղունտա, Իրիստափոր՝
Իրիստոսուն խաթըր իչին ատպր էթմէսէ-
յիտիմ, պէն ատ ատնա վուրապիլիր իսիմ
ատչի ճէվապ վէրտի։ Պունտան գաթինա-
զար նահատդ եէրէ քրիսթիյանլարա զուլմ
վէրտիքլէրի իչին չօդ շէյ սէօյլէյիպ՝ փութ-
լարըն ատխթէկինի վէ գրալլարըն քէօր-
լիւյիւնիւ աշկեատ սէօզլէր իլէ խոպաթ
էթտի։ Նէֆէր Թագրմը պու լագրտալարը
իշիթտիքլէրինատ՝ ֆիլ հալ կիտիպ զապի-
թէ խապէր վէրտիլէր, վէ օնուն էմրիյլէ
Իրիստափորու Թուխտուպ Հուզուրինէ չը-
գարտըլար։

Վէիկոս իլէ էվվէլ Թաթլըլըտա նէքէ-
տէն վէ նէ տինտէն օլմասըն ատուպ ան-
լատըգտան ատնրա, փուխփէրէթլէր տի-
նինի պըրագտըղը իչին Թէվպէյէ կէթիր-
մէյէ չալըշտը վէ ազիմ Հէտիյէլէր վէ ման-
ատպլար վատ էթտի։ Վէ լագին Իրիս-
տափոր պունլարըն եէքինունինի բէտտ է-
տիպ՝ քրիսթիյան օլմասըն իգրար էտէ-
րէք էօլմէյէ պիլէ Հաղըրլըղընը պէյան էյ-
լէտիյինատ, զալիմին էմրիյլէ ազիզի ատտը-
լար, վէ Թէննինի տէմիր Թարագլարըա գա-
զըտըլար։ Պու խապէնճէլէր իլէ մէրամընա
էրէմէտիյինատ՝ պիր ֆատիհին ֆիլի վէր-
մէտիյլէ ազիզի պիր օտայա գափատըպ եա-
նընա Ալլահտան գօրգմագ շիմէկիր իչի
ֆահիշէ ատը վէրտիլէր։ Պունլար Թիւր-
կիւ շիվէլէրիյլէ Իրիստափորու տէօնտիւ-
րէմագիքտան մատտա քէնտիլէր ազիզին վա-

ղընտան ֆախտէմինտ օլուպ կիւնահլարը-
նը թանըտըլար վէ աղլայարադ Ա.լլահտան
աֆվ տիլէտիլէր:

Ջապխէթ պունլարըն տէօնմէմինի տէ
իչխինճէ տահա զիատէ ալէթ իտի օլ-
տու, վէ սէօզլէրինտէն չէվիրէմէտիյինտէ
պաշլարընը քէսթիրտի: Պու թարիխտ իւզէ
ինի տահա Կալինիկէ վէ Ա.կիւղինէ նամին-
տէ թէվկիքեար զարըլարը էօլտիւրտիւք-
տէն սոնրա թէքրար Քրիստափորու հու-
զուրունէ չաղըրար վէ զրալըն էմրինի թէք-
միլ էտիպ՝ փուլթարա զուրպան սունմա-
ղա զոր էթտի. վէ լաքին եինէ թէքլիֆի
զապուլ օլունմատըղընտա ղիֆթի վէ պէ-
ղիր եաղը իլէ տօլու պիր զապան զայնա-
տրպ իչինէ ալթտը, լաքին միւճիզաթլա
օնտան տա զուրթուլտուղունտա՝ տահա
սաղ զալըպ տա ղայրիլէրինի տէ այարթմա-
սըն տէյի զրուբ իլէ պաշընը քէսմէյէ էմր
էթտի: Ղանընտա պուլունան իբի եիւզ-
տէն թէճաուզ ճէնքճիլէր պիզ տէ քրիս-
թիյանըզ վէ Քրիստոս էֆէնտիմիզին խա-
թըր իչին գանըմըզը տէօքմէյէ հազըրըզ
տէյի չաղըրտըզլարընտա՝ զապխէթ ղապէ-
տէյի պէ կէլտի, վէ Քրիստափոր իլէ պիրլիքտէ
օնլարը տա գրըմաղա էմր էթտի: Պու
աղիզին էօլիւմիւ Ա.ֆէնտիմիզին 362 տէ-
նէյինտէ վուգու օլմուշ տուր:

ՍՐՏՈՒՀԻ ԼՈՒՍԱՎԱՐՏԸ

Պու ազիզը՝ պրապանթէտէ Թունկէրն չէհրինտէ քիպարզատէ ամթալարտան տիւ-
նեայա կէլիպ՝ քրիմթիյանա միւթէալլիփ
ֆազուլէթ ու մատտէլերտէ էյի թէրպիյէ
օլտու։ Փէտերինին ֆիքրի՝ էվտէ ազգա-
յրպ վազթինտէ տիւնեայա ազմալըտըյը-
ա տա, վալիտէսի՝ զրզընը Ալլահա մազ-
պուլ պիր ճարիյէ հաղըրլամազ իչին օն իքի
եաշընտա իքէն հալ ու վազտըրնա տիւ-
շեր իչերտէ էյի թէրպիյէ էթտիրմէ
պէհանէսիյլէ պիր մանատաթըտա եօլտաը։
Լուխարտա՝ վալիտէսինին խապէրի օլ-
մայարտազ պիր ազտու տէլի գանըը իլէ իւ-
ֆէթ փէյտա էտիպ՝ էքսէրիյա օնունտա էյ-
լէնիր իտի։ Պիր կիւն եինէ ատէթի իւզրէ
օնունտա աշիգանէ կէօրիւշիւր իքէն Քրիս-
տոս էֆէնտիմիզ կէլիպ եարէլերինի կէօս-
թէրտիքտէն ոնըտա՝ կէլ շու տիվանէ սէվ-
տալարընտան վազ կէչ տէ՝ կէրչէք սէվէ-
ճէք շէյէ մուհտապէթ պաղլա, տէտի։ Պու
ատամիպ հիքմէթլի կէօրիւնիւշտէն Լուխա-
կարտա իւրքիպ՝ քէնտիյի շաշըրտը, վէ
պիր ազ ոնըտա ատլը պաշընա կէլտիյինտէ,
կէչիրտիյի էօմր իւզէրինէ տիւշիւնմէյէ պաշ-
լատը վէ էվվէլէն հազը էթտիյի կիւնտէ-
լար իւմթիւնէ գալպինտէ իքրահ վէ փիւշ-
մանլըգ հասլ օլտու։ Ոնտան էօյլէ եա-
լընըզ Քրիստոսա խըզմէթ էտիպ օնու

ակվմէ իչին օտաարնա չէքիլտի վէ պիր խա-
չելութիւն պատկերի էօնիւնէ տիզ չէօ-
քիւպ՝ կէչմիշ ֆանի վէ մէքրուհ կիւնահ-
լարը իւզէրինէ աֆվ տիլէտի, վէ էօմրիւ
օլտուգճա Քրիստոսու ակվմէյէ ահա
էթտի։

Ակօղիւնտէ գավլի գալմազ իչին տուայ-
լա Ալլահըն եարտըմընը տիլէտի, եէվմի-
յէն թէֆէքքիւր էտիպ՝ Քրիստոսուն սիա-
ակէթլերի իւզէրինէ տիւշիւնիւր խտի։ Տիւ-
նեա մասլահաթլարընը վէ էշղալընը տույ-
մագ պիլէ խաթէմէդ խտի, էվվելքի խօշ
վէ թաաթլը կէօրիւնէն շէյլէր՝ ֆէնա վէ ա-
ճըր կէօրիւնմէյէ պաշլատըլար։ Նէվմիյէն
տիւշիւնճէսի վէ ածըր, նէ՞ իչին պու գա-
տար վագթ Քրիստոսու ակվմէտիմ տէյի
խտի, վէ էթտիյի թագսիրաթըն աֆվընը
պուլմազ իչին Քրիստոսուն ուղրունա հէր
խաքէնճէլէրի չէքմէյէ հազըր ըտը։ Ա-
նասթըր իչինտէ պուլունան բահիպէլէր՝
Լուխաարտանըն պու թիւրլիւ ափանտըզ
թէպահլ օլմասընը պիր կէշիճի հէվէս տիր
գրյաս էտէրիսէլէրտէ, ասնրա միւտավէ-
մէթինի կէօրիւպ թէաճճիւպտէ գալըրը-
տըլար։ Վէնտիսի տանի՝ պաշլատըղըմ
իւզրէ պէլքի կիտէմէմ տէյի տիւշիւնիւր
իքէն, ազիզ պիքր Աէրեէմ կէօրիւնիւպ
թէսէլլի էթտի, վէ հէր ան եանընտայըմ,
անճագ Վլատըմ Յիսուսու ակվմէտէն ֆէ-
րաղաթ կէլմէ տէյիպ եիւրէք վէրտի։
Քրիստոսուն չէքտիյի խաքէնճէլէր տիւ-
շիւնճէսինտէն գալպինտէ տույտուղունա

բուրիչքի կիսկի՝ ասլա էօմրիւնառէ էօյլէ շազ-
լըզ վէ ֆէրահ տուչմամըշըտը։ Պազէն էզ-
գաղա ազիզէնին իւզէրինէ սիլթէմ վէ
պիւհթան տախի ամըլըրտա տա՝ հիչ եէ-
րինէ գօյուպ հէր շէյի սապը իլէ Ա.լլահ
առնաբըտը։ Օն իքի սէնէ թէրպիյէ օլ-
մա գավլըյըլա օրատա տուրտուգտան սօն-
րա՝ արկուսինէ պինայէն բահիպէլէր էս-
պապը կիյինամի, վէ էյի իպրէթիյլէ ճէմի
մանաասթըրտա պուլունանլարա էօյինէք
օլուրտուտու։

Ա՛իւզի սօնրա իլհամի իլահիյէ օ մա-
նաասթըրտան չըգըպ Կիտաերսականլարըն
մանաասթըրընա կիրտի, վէ գըրդ սէնէ մի-
տարի օրատա ատէթ էթտիյի իպատէթ
թալիմատը իւզրէ էօմրիւնիւ կէչիրտի։
Պու ազիզէ տուտաը պէրէքեաթըյլա չօգ
խաաթէլէրէ շիֆա վէրմիշ վէ չօգ միւշ-
քիլ րուհանի հալ իչինտէ պուլունանլա-
րա Ա.լլահտան միւտավէմէթ վէ լութֆ
ալը վէրմիշ տիր։ Չօգ ատֆա ինսանլըն
գալպինտէն կէչէնի տույուպ խապէր վէ-
րիրիտի։ Ե էյթանլարա պու ազիզէյի թիւր-
լիւ իւմմաէրինէ ավլատտագ իսթէտիլէրտէ
ատ՝ եինէ Ա.լլահըն քէրէմիյլէ հէմիսինի
եէնտի։ Նօլիւմիւնտէն օն պիր սէնէ էվ-
վէլ կէօղէրինին նուրինի ղայպ էթտի.
վէ պու ազըրլարը ատտանընտա տահմա շազ
օլուպ Ա.լլահը մէհ էտէրիտի։ Պէշ սէնէ
էվվէլ էօլիւմ կիւնիւնիւ անլայրակ՝ հալըր-
լանարը, վէ սօնրա պիր ազըր հիւմմա խատ-
թէլինէ թուրթուլուպ՝ էթրաֆտաքիլէ-

բէ նախկաթ էաէրէք եանբնատա պուլու-
նան Ուրիատոս էֆէնտիմիզին էլինէ ալիպ
ճանընը թէսլիմ էթտի։

ՅՈՒՆԻՍ 16

ՍՈՒՐԲ ԼԸՏԻՍԱԼԸՈՑ

ՄԱՃԱՐ ՓԱՏԻՇԱՀԸ

Մաճար փատիշահը պէզանըն օղլու վէ Մաճարիսթան բէսուլու ատտ օլունմուշ սուրբ Աուեփանոս փատիշահըն եէյէնի Լատիսլաւոս՝ վէեաէրինին Ւնդ էյալէթինէ չէքիլմիյի վազթ տիւնեայա կէլտի։ Ա՛ա-
լիտեսի ազիզին էյի թէրպիյէ օլմասը խու-
սուսինտէ զայէթլէ տիզդամթ էթմիշ տիր։
Սողոմոն փատիշահ տէվլէթինտէն ազ օլ-
տուղունտա՝ Լատիսլաւոս միւճիզամթլա
օնուն եէրինէ կէչիպ իւք իշի քրիսթիյան-
լարը դայըրմազ վէ տազիլ վէ պարիա օլ-
մուշ էյի ատէթլէրի թէքթար միւզաքերէր
էթմէք օլտու։ Ուէնտի էօրնէյինէ հէ-
փիսինի պէտ խույլարընտան տէօնտիւրիւպ
ֆազուլէթ տահիպի վէ Ուլահա մուզտուլ
քիմէնէլէր էտէրիտի։ Ա՛էմիսթըն պու
ազիզին իւզէրինէ էտինտիկի մուհապպէթ
տիլ իլէ թատիր օլունմազ շէյ տիր, փատի-
շահ նազարէթյա պազմայըզ՝ տէվլիւլու
փէտէրլէրի եէրինտէ թուէթտարլըտըլար։
Ծտահթընտան հազգ եէրէ տիւշմիւշ Սո-
ղոմոն փատիշահտան մատա ճէմի էհալիի
մէմլէքէթի ալիպլի տէվլիզ՝ օնուն ուղրունա

պաշտարքնը գօմուշուտուլար : Ղաքին մա-
զուլ թէքրար թահմէթ ճիւլուս էթմէ
արզուսիյլէ Ղատիալաւուսուն էնուէնինաէն
տուզաղ գուրմաղա պաշտատը : Ղատիալա-
ւոս պունու տուչատուզունատա, էյէր էրպա-
պի տէվլէթ գայլ օլուրսա պէն փատի-
շահլըզըմատան կէրի չէքիլմէյէ հազըրմ տէ-
յի օնա խապէր եօլլատը : Պու հիւանի խա-
թիյար իլէ օլան գուրպանա Սողոմոն զա-
յէթ թէաճճիւպտէ գալըպ էթտիյինէնա-
տիմ օլտու , վէ էօմրիւ օլտուգճա աէնէվի
իրատըյլա եաշամատա աէօզ վէրտի . վէ լա-
քին ճիւզէ սօնրա աէօզիւնէ գարշը կիլիլ
իթթիֆագատա պուլունտուզու իչին տէվ-
լէթ էմրիյլէ թուրթուլուպ կէօզճիւլէր
ալթընա գօնուլտուն : Ղատիալաւոս եինէ
օնա էյլիք էթմէ արզիւսինատ օլուպ էլին-
տէն կէլտիյի գատար միւսթէհազգ օլ-
տուզու ճէզասընը խաֆիֆլէթտի , վէ
լաքին օ էյլիյէ պէտէլ քէմլիք էտիպ տին-
սիզլէր փատիշահլըյլա պիրլիքտէ էյլիքտատ-
րընա գրլըճ չէքտի , վէ գազէպինի Ըազգ
թատրափընատան ալըպ՝ անլը եարատանտը վէ
կիւճպէլա գաչտափլտի :

Պու թատրիգ իւզրէ տիւշմանը իւզէրինէ
գալիպ օլտուգտան սօնրա՝ եինէ քրիսթի-
յան տինինին իլէրի կիթմէսինէ վէ ապէս
վէ պէտ տաէթլէրին մահվ օլմատընա գայ-
րէթ էթտի . ճէնք աչըպ իւզէրինէ կէլէն
պէյլէրի վէ փատիշահլարը պօղտու վէ տէվ-
լէթինին Հուտուտունու պիւյիւթտու : Ել
գատար ճէնկ ու ճիտալ տրատընատա տաէթ

էթախյի տուալարընը վէ իպատէթ թալե-
մաթլարընը ունուլթմատը. Համթա ար-
գը արասընտա օլտուղու վազթ տահա
զիատէ արգչա տուայա վէ փէրհիզ մէշղուլ
օլուրուտու: Կիւն կէչերմէյիպ՝ ատրայընտա
սուրը պատարագը կէօրիւրիւտիւ, վէ հէր
մահալահաթընտան զիատէ էպէտիլմէյէ տահիր
մահալահաթլարընը գայըրըրըտը: Ա՛էմիա-
թըն հէր շէքեայէթինի վէ արզընը մու-
հապպէթէն իշիտիպ՝ հազգը հազգ էթ-
մէյէ չալըշըրըտը: Կէճէլերի՝ փուփլա տէօ-
շէք եէրինէ գուրու թօփրագ իւզէրինէ
եաթար ույուրուտու: Փաքըզա օլան իթի-
պարը՝ էօլիւմիւնէ գատար պինքիրանէ կէ-
չերտիյի էօմրտէն աշէքեար կէօրիւնիւր:
Ֆուգարէլէրին փէտերի օլուպ՝ հէր իգթի-
զալարընը գայըրըր վէրիրիտի: Ա՛էնք զու-
հուր էթտիյինտէ տուա իլէ Ա.լլահա տա-
նըշմատան տիւշմանընա գարշը կիթմէզիտի:
Պու միսիլլի միւշքիլ մահալահաթլար իչին-
տէ իւչ կիւն փէրհիզ թուրթուլսուն տէյի
ճէմիաթընա ըսմարլարըտը:

Պունլարտան գաթի նազար՝ Քրիատա-
սուն ուղրունա գանընը տէօքմէ իչին պիր
վէսիլէ արարըտը, վէ արատը չօգ կէչմէյիպ
Ա.լլահ թէալա գուլունուն պու արզուսինի
տէ գապուլ էթտի: Լափանէա, Ֆրանչա
վէ Ինգիլթէրէյա փատիշահլարը եահուտիա-
թանտա պուլունան քրիսթիյան տիւշման-
լարընա գարշը տին ուղրունա ճէնք աչըպ՝
Լատինլատուտու տահի տավէթ էթտիլէր,
վէ ազիզ՝ քիւլլիւ աւքեր ալըպ օնլար իլէ

պիրկնքան ճէնք եէրինէ վարսը վէ օրաստա ճէմ օլմուշ տէվլէթլէր աստքիրի իւզէրինէ սէրսար գօնուլսուս, վէ պիր տէքա հաստան իխրաճ չօզ չալըշըպ քէյֆինի պօզսուս, վէ սօնրա սուրը խորհուրդլարը ազիմ իպատէթլէ ալտըգտան սօնրա ճէնք արասընտա ազիզ ճանընը Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՅՈՒՆԻՍ 17

ՍՈՒՐՔ ԵՊԵՐԸՐՏՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՎՐԻԼԻՍԷ շէրիֆին օնպիրինճի տէվրին-տէ օյղատտէ վէ ֆատուլէթ սահիպի ա-թալարտան սուրը Նպերտարտոս եպիսկո-պոս պատ պամիճերատտա Նիւրնպէրկ տէնիլէն շէհրտէ տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Ընթա-լարը ղայէթլէ ազիզ պիքր Ա էրեէմին խըղմէթինէ ղայրէթլի օլտուդլարընսան օ-նուն իղղէթինէ պիր միւքէլլէֆ քիլմսէ պի-նա էթտիլիսի՝ քէնտի էվլատլարը Նպե-րտարտոսու տախի թա քիւչիւք եաշընսան պու կէօյլէր սուլթանընա իպատէթ քեար էթմէյէ վէ ախէր ֆատուլէթլէր իլէ քէն-տիսի տօլտուրսուպ տօնատմաղա չալըշը-տըլար։ Ընպերտարտոս ալիմ ուսթատլար ալ-թընտա իլմի թահսիլ էթտիքտէն սօնրա՝ կանոնիկոսլուդ վազիֆասինէ նայսպ օլտու։ լաքին պու խըզմէթտէ՝ չօք տուրմազ խա-թէմէյիսի՝ տիւնեա թէհլիքէլէրինսէն խա-

լի ճանրնը գայլրմալ իչին սուրբ Ա՛իքա-
յել տաղընտա պուլունան Ա՛ենեդիկտեան-
լարըն մանասթըրընա կիթաի, լաքին պու-
րատա տա արտյըպ պուլտուղտ բահաթըզ
վե թէսէլլի չօգ սիւրմէտի. մանաըպտաշը
օլան կանոնիկոսլար՝ շէհրաէն օ տաղ իւ-
ղերինէ կէլիպ, գօր իլէ Ա՛պերարտոսու մա-
նասթըրտան տիշարը չըգարտըլար:

Ա՛րտաս չօգ կէչմէյիպ՝ պու թարդ էօմր
սիւրմէ արզուսինի ֆինքրինտէն մահվ էթ-
մէ իչին պիր մասլահաթ իլէ Ֆրանչայա
եօլլատըլար: Ա՛պերարտոս օրտաս նէ գա-
տար փաքըրըլընը զայդ էթմէ թէհլիքէլէ-
րինտէ պուլունտուդտաս՝ Ա՛լահըն ինա-
յէթիլէ գուրթուլուպ խատիմլէրինի ու-
թանտըրտը, վէ մասլահաթընը պիթիր-
տիքտէն ասնրա ճան վէ թէն իլէ տաղ
սէլիմ վաթանընա ատօնտիւ, վէ վազթին
եպիսկոպոսու Ա՛թանատան մանասթըրա կիր-
մէյէ իչն իսթէտի: Կանոնիկոսլար էինէ
չէլմէք իսթէտիլէրտէտէ պէր միւրտա օլա-
մայդպ Ա՛պերարտոս Ա՛լահըն չաղըրտըղը
եօլտան կիթաի, վէ Թաթիսպօնայա նա-
գըն փրինգինկ մանասթըրընա կիրտի:
Պու կիտանէ արզիւսինէ էրտիլինտէ գալ-
պինտէքի տույտուղտ մէտուրիյէթ վէ
նէֆսինի զապթ էթմէ պապինտէ իտման
էթտիյի իսպատէթ վէ րիյազաթ ղայէթ
շաղըլաճագ շէյ տիր: Վէնտիսի մանաս-
թըր իչինտէ մէկէբանէ էօմր սիւրտիւ-
յիւ վազթ Գանրատոս վէ Ա՛րպոն իսմին-
տէ իկի գարտաշլարը պէրթա զըղ գար-

տաշտարբյալ պիրկքեաե կնկօլշթաատ վե
Լամիսպօնա շէհրլէրին արտաքնատա քէնտի
խարճլարբյալ իքի ուլու վե կիւզել մանաս-
թըը եափտըլար, վե պինա պիթտիյին-
տե՝ գարտաշլարը Նպերաբատոռ բահիպլեր
իչին օլան մանաստըրըն իւզերինե պաշ օլ-
ատուն տէյի եալվարտըլար. լաքին Նպերար-
տոռ գարտաշլարընըն թէքլիֆինի թիւր-
լիւ պէ թիւրլիւ էօզլեր իլե գապուլ
էթմէյիպ ուհտէսինատէն ամմաղ խոթեր
իտի: Օլ էանատե Ամեռն եպիսկոպոս Լօ-
մայա կիտէճէք օլուպ Նպերաբատոռու պիլե-
սինճէ ալտը՝ վե սրբազան Յահաննայա-
պետ՝ էհալիյի մէմլէքէթին արզիւսինի
պէյան էթտի: Սրբազան վտափ իշխո-
տիքլերինի կէօրտիւքլերիյլե բուպերու էթ-
տիքտէն սօնրա Նպերաբատոռու օ մանաս-
թըը իւզերինե պաշ տիքիպ՝ թիւրլիւ հիւ-
քիւմէթլեր տախի վէրտի:

Լօմպառտ տէօնտիւյիւնտե մանաստըրա
կիրիպ՝ քիւլլիւ գուվվէթիյլե թէվապիլերի-
նի իլերի կէօթիւրմէյէ չալըշտը: Պաշգա-
լարընա նէ գառտար մուհապպէթ կէօսթէ-
րիպ՝ պուլունտուգլարը հալ իչինտե օլան
խրզմէթլերի վե թալիմաթլարը գօլայլատը
ըտըյառատա քէնտիյե սրգը վե սէրթ օլուպ՝
գօլայլարը պիլե չէթին էտէր իտի. եէմէնի-
տե, իչմէսինտե զայէթ տիզգաթլը, ույգու-
սուփէք ազ, վե խրզմէթինտէն պագը գա-
լան վագթը տուտատա վե սէմավի թէփէք-
քիւրլերտե կէչիրիր իտի: Գուգարելերի
մուհապպէթլե գապուլ էտիպ՝ հեր իգթի-

զալարընաա գայբբբբբաը · պիր տէֆա Թօ-
մայա կիտէր իքէն, եօլտա եօրղունլուգտան
տիւշմիւշ պիր իսթիյարա բասթ կէլիպ
եիւրէյի գալդըը վէ ամբընտան աշադա
էնիպ՝ օնու իւզերինէ օթուրթտու վէ կի-
տէճէյի մահալէ գատար կէօթիւրտիւ:

Օն իքի աէնէ միդտաբի պու մանտասթըը
իւզերինէ փէտէրանէ պաշ օլտուգտան ոօն-
րա Սալիզպուրկ եպիսկոպոսու վէֆաթ էթ-
տիյինտէ՝ պու ազիզի օնուն եէրինէ ինթի-
խապ էթտիլէր: Նպերաբտոս պու թէք-
լիֆէ ղայէթլէ գաբըը գօտու, վէ բէճտաը
գապուլ օլունմտաըդը Հալտէ ուսլ իլէ
գաչըպ պիր եէրէ ատգլանտը · լաքին Հէր
թարաֆ արանըպ՝ մէյտանա կէլտիյինտէ,
իւմումէն շատ օլուպ՝ մէրհումտան եէրինէ
ազիզի ալտը իլէ օթուրթտուլար: Օնէք-
բար պու եէնի մանտըպընտա տախի էվ-
վէլքի մանտասթըրտա տաէթ էթտիյի թա-
լիմաթլարը պըրագմտաըդտան մտաա՝ տա-
Հա զիատէ արթըրտը: Էր էլինէ կէլէնի
ֆուգարէլէրէ թէվզի էտէր իտի · պիմար-
խանէլէրէ վարըպ՝ խտաթէլէրէ խըզմէթ
վէ թէսէլլի էտէր իտի: Պիր տէֆա թա-
վոնտան թուրթուլմուշ խտաթէնինն պի-
րինէ Հիչ պիր քիմսէ Սրբութիւն վէրմէյէ
ճէսարէթ էթմէտիյինտէ՝ ազիզ Հիչ գօր-
գուսուզ Սրբութիւնու ալըպ խտաթէնինն
եանընտա վարտը վէ թէսէլլի աէօզլէրի
աէօյլէր իքէն խտաթէնինն քիսիէթինտէ
կէլէն Քրիստոս կէօրիւնմէպ օլուպ՝ ազիզին
եիւրէյի շազըըլա տօլտու: Ոօգ աէֆա

1

խաղթելէրէ էլ գօյարագ սաղալտըը, ձին-
լելէրի գուրթարըը վէ իղվա իչինաէ պու-
լունանլարա եիւրէք բահաթլըղը ալը վէ-
րիրիամ։

Յօմա փափը Հադգընաա պիրինճի Ֆէ-
աէրիկոս գրալըն վէ Ասպերարտոսուն մա-
պէյնինաէ պիր ճէսիմ նիզա փէյտա օլ-
տու. գրալըն էմրիյլէ սուրը Պետրոս առա-
քեալըն քիւրսիւսինէ Հադգը օլմայարագ
պիրիսի օթուրմուշտուտու. ճէմի Նէմճէս-
թան եպիսկոպոսլարը պունու փափ տէյի
թուխտուդլարընտա՝ եալընըղ Ասպերար-
տոս գարշը գօյուպ՝գապուլ էթմէտի, հաթ-
թա պիզդաթ Յօմայա կիտիպ՝ օլ պիր ճէմի
քիլիսէսէն թանրըմըշ սրբազան փափա
ճէմի քէնտի սիւրիւսիյլէ պիրլիքտէ միւ-
թիւ օլմադա սէօզ վէրտի վէ էօմրիւ օլ-
տուդճա ֆիլիլէն իճրասընը տախի էթտի։
Պրալ թարափընտան թէսատտի էտիպ՝
էօրֆ վէրէնլէրէ՝ Ասլահատան իսէ տիւշմանլըմ
գրալ օլսուն տէյի ճէվապ վէրտի։ Պու
կիտունէ րէսուլանէ օն սէքիզ սէնէ քէնտիյէ
բամարլանմըշ քիլիսէյի վէ ճէմիաթը գա-
յրտրըգտան սօնրա Ասֆէնտիմիզին 1164
սէնէսինտէ փափ բուհինի Ասարատրճըը-
նըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

ՅՈՒՆԻՍ 18

ՍՈՒՐԲ Վ ՄՆԱՓԱԿՈՒՈՆ

Վ Կ Ա Ց

ՎՅԱԼԻՍԵԻ շէրիֆին ափօրտիւնճիւ տէվրինաե Րօմա շէհրինաե Ա.կակիոս միւշիրին գրզը Ա.կղես ասյզատէլիք, հիւան վէ գէնկինլիք պապինաե ղայէթ մէշհուր օլուպ՝ տահա քիւչիւք չաղընատա քրիսթիյան իամինէ եագրշմազ սիւրտիւյիւ ափքին էօմր իչին տիլլերէ տէսթան օլմուշ ուատու: Ա՛էյլինէ վէ մէշրեպինէ վէ տինինէ հէր պապաե քէնտիյէ ույղուն Վ.անիփակիոս նամինաե պիր ճահիլ սարայ ուշաղըյլա իւլֆէթ էտիպ օնուն իլէ պիրլիքտէ ափֆիհանէ վէ ափֆիլանէ եաշարըտը: Վ.անիփակիոս՝ էօմրիւնաե փուգարէլէրէ սատագա վէ ղարիպլէրէ գօնագ վէրմէտէն ղայրը խայր էթմէմիշ իտի: Նայլի սէնէլէր պու իքի շէյթան ալաթը օլմուշ ճանլար պու թարիգ իւզրէ էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա էնճամ Ա.ղլահըն լութֆու Ա.ղէսին եիւրէյինէ տօղուպ՝ պուլունտուղու ափքիլ հալի թանըտը վէ սէվտիյի շէյլէրտէն իքրահ էտիպ տիւնեա վէ թէնտուրաէն խբրահ էտիպ տիւնեա վէ թէնտուրաէն խբրահ էտիպ տիւնեա վէ թէնտուրաէն խբ

երգաղլարընը սաթըպ՝ ֆուգարկէրէ տա-
ղըթաը, գէվգ ու սէֆաատան իպա էթաի,
վէ պաղը գալան ճիւղի էօմրիւնիւ տուա
վէ բնյաղաթ իւզրէ կէչիրմէյէ ահա էթ-
աի: Վէնտինին սէօնիւպ էյի օլմասընա
գանաաթ էթմէյիպ՝ Վ՝ունիփակիոսուն ֆէ-
նա վէ սէֆիհ օլմասընա սէպէպ օլաուղու
կիպի օնուն տախի էյի վէ թէվպէգեար
օլմասընա ղայրէթ էտիպ՝ օնու տա Ա՛ղա-
հընն եօլունա չէվիրտի, վէ Վ՝ունիփակիոս
գապահաթլարընը թանըյրպ՝ կիւնահը
իւզէրինէ աղլատը վէ պու ախունեատա ճէ-
զասընը չէքմէ իչին հէր ճինս բնյաղաթը
գապուլ էթաի:

Վ՝ինր էյեամ ինքիսի պիրլիքտէ թէվպէ-
քեարլըղա եաշատըգտան սօնրա Ա՛կղէս՝
Իշէտիխիմիզ կիւնահլարընը քիրինի գանը-
մըղա եայգամաղա լայըգ տէյիլիսէք՝ կէլ
Վրիատոսուն ուղրունա գանլարընը տէօք-
միշ սուրբլարը կէօյտէ պիղէ շէֆիաաթճը
էտինմէ իչին՝ օնլարընն թէնինի պիր եէրէ
թօփլայալըմ տա իւզէրինէ խարճըմըղա
պիր կիւղէլ քիլիսէ եափալըմ տէյի Վ՝ու-
նիփակիոսա թէքլիֆ էթաի: Վ՝ունիփա-
կիոս՝ Ա՛կղէսին թէքլիֆինի գապուլ էթ-
աի, վէ Վ՝ատիկան ճանիպինատ՝ Ա՛տանա
շէհրինատ էվլիյալար թէնին սաթըլմասընը
տույուպ՝ ալմադ իչին օրտյա կիլիմէյէ գա-
բար վէրաի: Վ՝ է լաքին տահա եօլա չըղ-
մասան շադա ինէ, Ա՛ղն շիմտի պէնի էվ-
լիյալար թէնին ատամադ իչին ղուրտպէթէ
եօլտյօրտուն էյէր Ա՛ղահ թէալա պանա

տախի մարտիրոսլուզ լութիու վէրիրաէ՝ պէնիմ տէ թէնիմի էվինյալար թէնի կիպի գապուլ էտէրմիսին տէյի Ալլահ ասրատու։ Ալլահ՝ ասնին կիպի կիւնահքեար ո թիւրլիւ ազիմ ինայէթէ շայէսէթէ տէյիլ միր. շագայը պիր թարաֆա պըրագ տա շիմոի չափուք եօլա չըգմադա պադ վէ Ալլահ արզիւսիւզլիւ եէրինէ վարտըրսըն տէյի, ճէվապ վէրմի։ Ա ոնիփակիտա իշլէտիկի կիւնահլար իւզէրինէ տիւշիւնէրէք եօլա չըգար վէ ո թարաֆլարա վարտըղընտա թէվֆիգի տահա արթըպ քէֆարէթի իչին աղլայարագ Ալլահատան գանընը տէօքմէք արզուլէր իտի։

Ատանայա եէթիշմիյի պիրլէ խըզմէթքեարլարընը պիր մինզիլհանէյէ գոյուպ՝ քէնահի պիր քրիսթիյան արամադ իչին միչարը չըգար. վէ շէնր իչինտէ կէզինիր իքէն պիր մէյատանտա եիրմի ատիա քրիսթիյանլարըն տին ուղրունա իսքէնճէ չէքմէսինի կէօրիւպ եանլարընա վարար։ Իւք էվվէլ սիատէթ ալաթլարընա պագտըղընտա՝ թիմիրէմէյէ պաշլատըյատա տա ասնրա գալգինտէ օնլարա իլհագ օլմադ իչին պիր քէնքին արզիւ տույուպ ափանարագ ճէմիաթը եարատը վէ իչէրի ալթըլըպ Ալլահըն պէհաառը գուլարընըն եանընա վարար՝ վէ թէսէլլի էթմէյէ վէ տինլէրինտէ գալմի գալըպ՝ էօլիւմտէք ասագը էթմէյէ էօյիւթ վէ եիւրէք վէրտի։ Ամպղիկիանոս հագիմ Ա ոնիփակիտասըն էթտիխինի կէօզլէրինէ կէօրիւպ վէ սէօյլէտիկի սէօզլէրի գուլաղտա

իշխիսիպ՝ ձէսարէթի իւզէրինէ թէաճ-
ճիւպ էթաի վէ հուզուրինէ չալըըըպ՝
նէրէսէն վէ նէ իչին կէլմէսինի վէ քիմ
օլմասընը թաահիհ էթիքաէն ասնրա տէ-
միր թարապլա թէնինի գազըմազա վէ
ասնրա թըընապլարը արապարընա գամըշ-
լար ասգուպ շինշիրմէյէ վէ պաաէհու գուր-
շուն էրիսիպ ազգընա տէօքմէյէ էմր էթ-
աի: Պու էգիյէթլէր արապընաա իքէն
Վ ննիփակիոս տահմա Ալլահ՝ էթաիսի
քէրէմ իչին շնքր սունարըտը: Ամպղն-
կիանոս պու էգիյէթլէր իլէ հապգընաան
կէլէմէսիյինտէ տահա զիաատ գուտուր-
տու, վէ նէֆէթ եաղըյլա տօլու պիր գա-
զան գրզտրըրպ ազիզի իչինէ ամմազա էմր
էթաի. էմրի իճրա օլտու վէ լաքին գա-
զան փարէ փարչէ օլուպ գայնար եաղ
էթրաֆտաքիլէրէ զարար վէրտիյինտէ՝
հաքիմ էօքէսինտէն քէնտիյի զայպ էտիպ՝
պաշընը քէսմէյէ էմր էթաի: Ալիլ՝
գաթլ եէրինէ վարտրըընտա, տիլ չէօ-
քիւպ՝ թէքրար էթաիսի կիւնահլար իւ-
զէրինէ Ալլահտան աֆվ տիլէտիքտէն
ասնրա պաշընը ճէլլատրն սաթըրընտա տուն-
տու վէ արզու չէքտիյի մարտիրոսլար թա-
ճընա նայլ օլտու,

Ասննզիլտանէտէ գալան խըզմէթքեար-
լարըն պու վագրատան խապէրի օլմայրպ՝
աղալարընըն օ կէճէ տիշարըտա գալմասը-
նա շաշաարըտըլար, վէ իրթէսի կիւն եինէ
կէօրիւնմէտիյինտէ, շէհիրէ չըգրպ՝ արա-
տըլար վէ պիր տէ պու պօյտա վէ պու

չէքլտէ ատէմ տիւն գաթէլ օլունտու տէյի իչնթախքլէրինտէ՝ հէմէն էօլտիւյիւ եէրէ վարըպ՝ տին ուղրունա օրատա էօլմիւշ ախեր քրիսթիյանլարըն թէնի արատընտա օնու ատա պուլուպ տիշարը չէքտիլէր վէ խայլի ագչա վէրիպ պէլատմլատըգտան սօնրա պիր ատնտըգ իչինէ գօյուպ թապիր օլունմազ ատըրուր իլէ Օսմայա տօղրու եօլա չըգտըլար։ Ընկէձ՝ Ընլըհ թարաֆընտան պու ճէմի կէչէնլէրէ վուգուֆ օլուպ Վընիփակիոսուն էօլմիւշ թէնինին գարշըսընա չըգտը վէ պիր պինագիր ալթուն ատնտըգճա իչինէ գօյուպ՝ էվվէլչէն սէչտիյի մահալէ տէֆն էթտի, վէ սօնրա իւզէրինէ պիր կիւզէլ քիլիսէ եափտըրըպ՝ քէնտի տէ էօմրիւ օլտուգճա օրատա թէվպէկքեարլըլըգա եաշատը։

ՑՈՒՆԻՍ 19

ՍՈՒՐԲ ԳՆԲՈՒՆԱՒՈՍ

ՎԷ ՊՐՈՑԱՍՒՈՍ

Ղանձարիոս իմինտէ պիր իպատէթքեար վէ էհլի սէվապ Օսմանը ատէմ Իթալեատա կէզէր իքէն պու իքի պալատէ ղիքը օլունան պիրատէրլէրի տին ուղրունա թուխթուրմուշ կէօրիւպ քէնտի տախի օնլարըն պաղընա իլհադ օլմագ իսթէտիյտէ տէ՝ ըէճատը գապուլ օլունմատը։ Տինսիզ վէ զալիմ հաքիմլէր Գերուասիոսու վէ Պրոտասիոսու սէօզ վէ էօրֆ վէ իպէնտիսի ատէմլէրտէն օլտուգլարընտան սօնրա

ճէլէմանն զօրգուտամայրպ՝ Ա՛իլան շէհրի-
նէ եօլլատըլար, վէ օրատա տախի ալա-
նիչէթէն քրիսթիյան օլմալարընը վէ իզրար
էթտիքլէրի տին ուղրունա էօլմէյէ հա-
զըրլըգլարընը կէօսթէրտիքլէրինտէ, գե-
րուսախոսս գուրշուն թօփուպ իլէ թէվիե-
լէտիլէր, վէ Պրոտեսխոսուն պաշընը քէս-
տիլէր: Ա՛իլան հայրապետի սուրբ Ա՛ֆրո-
սիոս ասնրա միւճիզաթ իլէ պու խբի ազի-
զին թէնլէրինի պուլուպ պիր կիւզել քի-
լիսէ իչինէ գօմուշ տուր:

ՅՈՒՆԻՍ 20

ՍՈՒՐԲ ՍԻՄՈՆ

ԱՌԱՔԵԼԱ

Պու ազիզ՝ գալիլեատա կանա շէհ-
րինտէ տօղտուղու իչին կանանացի տատ
օլունուր, վէ Նիկեփորոսուն վէ ախէր բա-
վիլէրին դիւխինճէ՝ Քրիստոս էֆէնտիմիզ
վալիտէսիյէ պիրլիքտէ տիւչինէ կիտիպ
իլք տէֆա միւճիզաթլա տուչու շէրապա
թէպտիլ էթտիչի կիւվէյինին էվլի՝ պու
տուր: Քրիստոս էֆէնտիմիզ՝ Սիմոնու
տախի էնաէսինտէն կէլմէյէ տավէթ էթ-
տիչինտէ՝ էվլինի, էհլինի վէ ճէմի վարիչէ-
թինի պըրագըպ Քրիստոսուն արտըրըտա
կիթտի: Ա՛ռաքեալլար Բուհուլլահը ալըպ՝
վազ էթմէ իչին տիւնեանըն տէօրթ թա-
րաֆընա տաղըտըճըլարընտա՝ սուրբ Սի-
մոն տախի Ա՛ըրըտա կիթտի, վէ չօգ միւ-

ձիզաթլար իշլէյիպ քիւլլիւ ձէմիաթըվաղ
էթտիյի քրիսթիյան տինինէ չէվիրտի։
Օթուզ սէնէ միգտարի եալընըզ ախեր
ևէրլէրտէ տախի բէտուվանէ չալըշտըգտան
ատնրա թադէոսլա պիրլիքտէ Ղձէմիսթա-
նա կէչտի։ Ընձէմ շահը Հինտլէրէ գարշը
ձինք աչըպ՝ օվա իշինտէ օրտուսունու
գուրմուշ վէ ձէնկին ատնու նայըլ օլաճա-
ղընը պիլմէ իչին փուխլարա գուրպան
սունուպ՝ ալլահլարը թարաֆընտան պիր
խապէր պէքլէր իտի, վէ լաքին հիչ պիր
թարաֆտան սէս վէ խապէր չըգմատը-
ղընտա, սէրտաքէր մահ գալըպ՝ պու վա-
գրանըն տալընը թատհիհ էթմէ իչին ախեր
նամատար վէ մէշհուր փուխլարա խապէր
եօլլատը։ Փուխ տուրէթլէրի ալըընտա
կիզլի մէլուն շէյթան՝ պու քէրրէ տատէթ-
տէն խարիճ փուխլարընը տուս օլուպ պիր շէյ
սէօյլէյէմէտիքլէրինէ սէպէպ՝ Քրիստոսուն
իքի շայիրտլէրի տիրլիք, օնլար օրատա
օլտուգճա հիչ պիր շէյ էտէմէյիպ տէյի
ձէվապ վէրտի։ Ասրտաքէր պու խապէրի
ալտրընտա չափուճագ իքինինի տէ տրա-
տրպ քէնտիյէ տավէթ էթտի, վէ կէլտիք-
լէրինտէ չօգ մուհապպէթ կէօսթէրիպ
խայլի վագթ պիլէլէրինճէ էյլէնտի վէ
տալահլարընըն եալանճըլընը տախի իշի-
տիրսէ տէ կիւճէնմէյիպ՝ խոթէյէրէք հէր
տէտիքլէրինէ գուլագ տտարըտը։ Ընտա-
քեալլար սէրտաքէրին ֆիքրի ձէնկին տօ-
նունու անլատատա օլմասընը էյիտէն պի-
լինտու ատճուտարընտա տօր թատհիհ էյլէ
լիպ՝ Ասէճուտարընտա տօր թատհիհ էյլէ

էօնիւմիւզտէ սէօյլէմէյէ իշն վէրիրիզ, պազարըմ պու պապատէ օնլար նէ՞ տէրլէր տէյի թէքլիֆ էթտիլէր: Ընաքեալլարըն թէքլիֆի միւճիպինճէ սէրասքէր ֆիլ հալ շէյթան ալաթլարընը քէնտիյէ չաղըրըպ՝ սօրտու վէ օնլար ճիւզի փուլթլարըյլա կէօրիւշտիւքտէն սօնրա՝ ՚էնք ուզուն սիւրէճէք, վէ ղայէթ չօգ դան տէօքիւլէճէք վէ սօնու տախի մուհամմարալը տը տէյի ճէվապ վէրտիքլէրինտէ՝ առաքեալլար կիւլմէյէ պաշլատըլար: Ակրասքէր սէպէպինի սօրտուղունտա՝ ՚էր տէտիքլէրի եալան տը, էֆէնտիմ, ինանմայըն, եարըն պու սաաթ տիւշման թարաֆընտան իսթէտիյին կիպի միւսէլէհա էթմէ իշին մուրախխասալար չատըրընա կէլէճէք տիրլէր տէյի ճէվապ վէրտիլէր: Ակրասքէր պու պիրի պիրինէ զըտ խապէրլէրի ալտըղընտա թէաճճիւպ էթտի, վէ քիմին հազդը օլմատընը տույմաղ իշին իսթէտի կիւնէ պէքլէր իտի. պիր տէ ազշամ սուլարընտա առաքեալլարըն տէտիյի սաաթ մուրախխասալար կէլիպ սէրասքէրին իսթէտիյի կիպի պարըշ օլտու:

Պու ճէմի վուգու օլանլարըն խապէրի շահրն դուլաղընա եէթիշտիյինտէ՝ առաքեալլարը քէնտիյէ տավէթ էթտի, վէ սօնրա վաղտարընտան իլգամ օլուպ տօղրու տինի թանրըտը վէ վաֆթիզ օլտու: Շահ իլէ պէրապէր ախէր րիճալ քիպար վէ տէվլէթին իլէրի կէլէնլէրի տէ վաֆթիզ օլտուլար վէ աղ վադթ իշինտէ սանքի ճէմի շէհր էհա-

լիսի քրիստիյան օլուպ՝ հազգ Ալլահա թափմաղա պաշլատըլար։ Պիւյիւճիւլէր վէ մէճուալար պունուն իւզէրինէ ինճիալ էտիպ առաքեալլարըն հազգընատան կէլմէ իչին՝ շէհիրէ եապըն օլան քէօյլիւլէր իլէ իթթիֆաղ էթտիլէր վէ ազիզլէր՝ աաէթլէրի իւզրէ վազ վէրտիքլէրի վազթ իւզէրլէրինէ վարըպ կիւնէշէ վէ մահիթապա ուէճհէ գրլմաղա զօրլատըլար։ Ինչ պիր թիւրլիւ թէքլիֆլէրի գապուլ օլունմատըղընատա Սիմոնու տէսթէրէ իլէ օրթատըն-ատան քէատիլէր վէ Թադէոսուն սաթը իլէ պաշընը ալտըլար։ Պու ազիզլէրին իշլէտիքլէրի միւճիզաթլար ղայէթլէ չօգ տուր։ Պիր ուէֆա պիր քիպարզատէ գըզը համլինի վազ էտիպ՝ րէֆիգիւլ ճինայէթի քիմ օլտուղունու պէյան էթմէյէ մէճպուր օլտուղունատա, առաքեալլարըն սուչսուզ սարկատագլարընըն պիրինին իւզէրինէ շէրր աթտը վէ րէզալէթլէ կիւնահ օլզը թուԹուպ շահըն էօնիւնէ չըգարտըլար։ Առաքեալլար պու իֆթիթրայը տուչատուգլարընատա ֆիլ հալ տիվան եէրինէ վարըպ՝ նէվզատէ չօճուղու օրտայա կէթիրտիլէր տէյի րէճա էթտիլէր։ Իէճալարը գապուլ օլունուպ՝ չօճուգ օրթայա կէլտիյինատէ, Տօղրունուպ՝ աունու սէօյլէ սարկատագ սէնին փէտէրի՞նատի տիր տէյի ատրատուլար. միւճիզաթլա չօմի տիր տէյի ատրատուլար. միւճիզաթլա չօճուղուն տիլի վէ նուԹգու աչըլըպ՝ Խայր, սարկատագատա կիւնահ եօգ տուր տէյի ձէվապ վէրտի։ Շահ վէ ճէմի օրատատա պուլունանլար պու հիքմէթէ հայրան օլուպ

Ալահըն ազամէթինի վէ մերհամէթինի մէտհ էթտիքտէն ոօնրա, ոօղրուտունու պիլմէք արզիւսիյլէ թէքրար՝ փէտէրի քիմ տիր տէյի չօճուղա ոօրտունլար տէյի ա-ռաքեալլարա եալվարտըլար, վէ լաքին օն-լար բէճալարընը գապուլ էթմէյիպ՝ Ուչ-ուղա սիանէթ էթմէ իչին կէլտիք, ուչ-լույու էլէ վէրմէյէ պօրճումուզ եօգ տուր տէյի, ճէվապ վէրտիլէր։

ՅՈՒՆԻՍ 21

ՍՈՒՐԲ ԱԼՈՒՕՒՈՆ

ԿՈՆՋԱԿ

Վ ԱՍԹԻԼԾՕՆ աղասը պէյղամէ Ֆէր-տինանտոս կոնզահանըն օղլու Ֆաղուլէթլի վէ մէլիքսիմա Ալտիզիոս՝ Ն֊ֆէնտիմիզին 1568 թարիխինտէ Իթալեատա Վասթի-լեօն ատնիլէն գալատա տիւնեայա կէլտի։ Վ այնէտէի Ս՝արթա՝ համլի վազի վազ-թինտէ զայէթ թէհլիքէտէ պուլունտուղու իչին Ալտիզիոս տահա թէքմիլ տիւնեայա կէլմէտէն վաֆթիզ լումֆուլա Ալահա ոօղտու, վէ նայլ օլտուղու քէրէմին պիւ-յիւքլիյինիւ թանըտըգճա շիւքր իւ սե-նայէրի զիհատէ տահա թէրագգի պուլուրու-տու, վէ վալիտէյի տահի քէնտինին վէ էվ-լատընըն քէտէրսիզ դուրթուլմատընա թէ-շէքքիւրէն Ո֊րէթօյա ազիզ պիքր Ս՝էրեե-մէ էվլատլըյա պիրլիքտէ զիյարէթէ կիթ-մէյէ ահա էթմիշ իտի։ Ա՛իւզի եաշընը

ալըպ՝ եիւրիւմէյէ պաշլատըղընատա ահտընը
իձրա էթմէ իչին ազիզ Ռուլթանըմըզա
զկյարէթէ կիլթատի. վէ եէվմիյէն օնուն
ֆազուլէթի պապինատէ էյի թէրպիյէ օլմա-
սը իչին լազըմ կէլէնի էտէր իտի: Տահա
պէշ եաշընատա իքէն գալատպալըգատան խա-
լի օլմադ իչին էվ պուճաղընատա պիր եէրէ
սագլանըը տիզ իւզէրինատէ տուսատընը վէ
թէֆէէքքիւրիւնիւ էտէրիտի: Պիր տէֆա
փէտէրինին էմրիյլէ ապքէր թաալիմինի սէյր
էթմէյէ կիտիպ ուսուլ իլէ պիր նէֆէրին
փալասգասընատան պիր ազ պարուճա չալ-
սը վէ թօփա աթէշ վէրտի. արապալար
կէրի կէրի կիտիպ պունու պասմատատա իքէն՝
միւճիզաթլա պու գազատան գուրթուլ-
տու: Ձօգ տէֆա պունա տաիր շէյլէր ի-
չին ճէնքճիլէր արատընատա պուլունմասըյլա
օնլարտան պազի ֆէնա ադօղլէր էօյրէնիպ՝
մէֆհումունու պիլմէյէրէք էզպէր էթմիշ
տէր իտի: Ա՛յ լաքին լալատը ֆարգընա
վարըպ՝ պիր տահա պու ճինս եազըլմազ
ադօղլէրի ազղընա ալմամազա թէմիզիհ էթ-
տիյինատ՝ պիլմէյէրէք էթտիքլէրինէ վէ
ատտիքլէրինէ նատիմ օլուպ ագվ տիլէ-
տի: Ն՛էտի եաշընա կիրտիյինատ քիւլ-
լէյէն տիւնեատ մատլահաթլարընատան վէ
ղէվգլէրինատէն չէքիլիպ՝ Ա՛լտահըն խըզմէ-
թինէ վէ օնա մադպուլ օլաճագ շէյլէրէ
մէյլ պաղլատը: Ա՛յ ադօղէյի կիւնահատան
ադօնմէսինին իլգ ա՛յնէտի չաղըրըլմատը:

Ա՛ղքիզ եաշընատա փէտէրի Ֆէրտինանտ՝
տոս՝ լալատըյլա պիրլիքտէ Թօսգանա տու-

1

գասընդն սարայընա եօլլատը. վէ օնտա տախի սիւրտիւյիւ փաք էօմր նամը ազ վագթ զարփընտա չալ օլուպ՝ կիւնահդզ մէլէք չաղըրըրտըլար: Իւք խոստովանանքընը օվ շէհիրտէ օլտու, վէ տօլապա եագլաշտըղընտա՝կիւնահը օլմայարագ ճիւզի սապկյանէ իշլէտիյի խաթալար իւզերինէ օվ թարզ դալպինտէ փիւշմանլըգ տույտու.քի, քէնտիյի զայպ էտիպ՝ եէրէ տիւշտիւ: Իւմ վէ ֆազուլէթ պապինտէ նամատար սուրը կարօլտա Պօրոմէտա՝ օ թարաֆլարտա պուլունուպ Ա.լոիզէոսուն օ թազէ չաղընտա իզհար էթտիյի ֆազուլէթէ հայրան օլտու, վէ .քրիսթիյան տինիմիզին մատաէլէրինի էօյրէտիպ՝ խոստովանանքէ էթտի, վէ էվվէլ Արբութիւն վէրտի: Ցիօրէնչատան Ա՝անթօվայա վէ օրատան տախ Վասիլիէօնա տէօնիւպ՝ էվվէլքինտէն զիատէ քէնտիյի իպատէթ թալիմաթընա վէրտի: Իւչ կիւնտէ պիր պու ազիմ վէ ազիզ մէլէքլէր թատմը Արբութիւնա թապիր օլունմազ աշդ ու իպատէթլէ եադլաշըրըտը. ալարդտան ոօնրա իւչ կիւն Ա.լահըն էթտիյի պինազիր էվվէյէ միւթէշէքքիր օլուպ տուա էտէր իտի, վէ թէմիզ վէ փաք ֆիքր իլէ գապուլ էտէպիլմէ իշին հազըրլըգ կէօրիւր իտիւ: Պիր գաչ այնէ միւրուրինտէն ոօնրա խափանէա տէվլէթի սարայընտա թէրպիյէ օլուպ պիւյիւմ իշին փահթախթի Ա՝սարիտէ եօլլանըլտը. վէ պիր կիւն վէնճէրէ էօնիւնտէ փատիշահընա տուրուր իքէն՝ փատիշահ

բուզիկեարտան պէզար օլուպ՝ Իսթէրիմ քի շիմոի բուզիկեար քէսիլմին տէյի էմր էթ-
տի: Ալոիզիոս պու օլմայաճադ էմրի ի-
շլէթմիյինտէ՝ հայրան օլուպ, պիփէրվա՝
Ն՛ֆէնտիմ, Ալլահատն ղայրի բուզիկեարա
քիմ էմր էտէպիլիր վէ փատիշահլար տա-
խի անսաըրի երպա կիպի օնուն էմրի վէ
հիւքմիւ ալթընտա տըրըլար տէյինճէ՝ փա-
տիշահ սէօզիւննէ նատիմ օլուպ՝ Ալոիզիո-
սուն ադըննը մհտհ էթտի:

Օն պէշ եաշընա վարտըղընտա օնտան էօյլէ կէչիրէճէյի էօմր սիւլուքի իւզէրինէ տուայլա Ալլահըն իրատէսինի սօրուպ, պիր տէֆա աղիզ պիքըրին Ա՛երափոխատմու կիւ-
նիւ քիլիսէտէ Սրբուհիւն ալտըգտան սօն-
րա տուա էտէր իքէն՝ աղիզ Սուվթանըմը-
զըն պատակերինտէն, Գաւզ խոսրովանա-
հայրընա տանըշ տա էվլատըմ Յիսուսուն
իսմինէ իհտա օլունմուշ բահիպլէր մանաս-
թըրընա կիր տէյի սէտա կէլիպ՝ օնտան
սօնրա գալպինտէքի տուդտուղու արզու
Ալլահ թարաֆընտան տըր տէյի իճրատը-
նա իգթամ էթտի: Ձնիլ հալ տուդուպ
անլատըղընը խոսրովանահայրընա սէօյլէ-
տի, վէ սօնրա վալիտէսինէ վէ փէտէրինէ
տախի նազլ էտիպ՝ կիթմէ իչին իզն խա-
թէտի: Ալոիզին վալիտէսի նէ գատար մէյ-
լի իսիյատ տէ՝ փէտէրի իւչ սէնէ գատար
իզն վէրմէյիպ՝ կիուննէկիուն սէպէպլէր իլէ
ուզաթտը, վէ թէտպիրինտէն տէօնտիւր-
մէյէ եօլլար թուլթուտ: Կէչիճի տիւնեա
սէֆալարըլա ավուննտուրմաղ իչին հէր

թիւրելու իզդէթ վէ լիթիսար պուլաճաղ սէ-
պէպլէր իչինէ պըրագտը, վէ լաքին ազիզ
Ալիզեոս պունլարըն հիչ պիրինսէն ալ-
մամայրաղ՝ նպէտի սէլամէթիմ իչին պուն-
լար նէյչ եարար տէյի ճէվապ վէրիր իտի:
Նուչ սէնէ միզտարի պու կիւունէ ճէնքլէչ-
միքտէն սօնրա՝ ազըպկէթինաէ փէտէրի
տախի իքի սէպէպ իչին գալը օլտու. եանի
Ալիզեոս պիր կիւն պիր ազ սէրթ ճէվապ
վէրտիքտէն սօնրա օտասընա չէքիլիպ՝ դան
ազըտընճայատագ. քէնտի. քէնտիյի գամ-
չըլամտըը, սանիյան սէրպէսթլիյէ՝ պէնի
չաղըրան Ալլահ տըր, միւթի ծըմայըմմը, ար-
զիւմ գարըը գօտուդճա Ալլահըն իրատէ-
թինէ գարըը գօյօրտուն տէմէսի օլմուչ
տուր:

Պու կիւունէ փէտէրի կէօղ եաշը տէօ-
քէրէք իչն վէրտիքտէն սօնրա Ալիզեոս
օնա միւթէշէքքիր օլուպ՝ Քասթիլեօն է-
յալէթի իզդերինէ օլան պէյլիք Հապդընը
քիւչիւք գարտաշընա պրըագտը վէ շաղ
եիւրէյլէ Ծմայա կէլիպ՝ Յիսուսեան բա-
հիպլերին պաշը բաղպէթլի Ադուավիվայա
քէնտիյի գապուլ էթտիհն տէյի տիզ իւս-
թիւնաէ եալվարտը: Ընճաագ գապուլ
օլունտուղունտա օն սէքիզ եաշընտա նո-
րընճալըդ Թէճրիպէսինի պաշլատը, վէ
հէվիսինէ էյի էօրնէք օլուրուտու: Ալտագ
կէօնիւլլիւյիւ, գարտաշ մուհապպէթի,
մանտօլթըը իչինտէ օլան էն Հապիր վէ էն
պայտաղը խըզմէթլէրի էթմէսի, Քրիստոս
էֆէնտիմիզէ վէ վալիտէսի ազիզ Պէքրէ

օլան աշգ ու իպատաէթի տիլ իլէ վէ եազըշ-
լա թատիր օլաճագ շէյ սէյիլ տիր։

Նփէնտիմիզին 1591 թարիխինատէ պիր պուլաշըգ խասթէլիք փէյատա օլուպ չօգ քի-
շիլէր էօլիւրիւտիւլէր։ Ալտիզիտա պու խաս-
թէլիքատէն Թուղթուլմուշլարա խըզմէթ էթմէ իչէն պիւյիւքլէրինատէն իկի ալուպ՝ պիմարխանէյէ կիթտի, վէ օրատա խաս-
թէլէրին հէր թիւրլիւ խըզմէթինի մու-
հապէթ իլէ էտէրիտի։ Նաթագլարընը եափար, եէմէքլէրինի վէ իլաճլարընը վէ-
րիր իտի. պունա քէզալիք ախէր իքրահ օլունաճագ խըզմէթլէրատէն մատա՝ եօլ-
ատա տիւշմիւշլէրի արզատընա ալուպ ոզա-
տան պիմարխանէյէ կէթիրիրտի։ Պու դատար զահմէթլէրատէն ոճնրա քէնտիսի տախի Թուղթուլուպ եաթաղա տիւշտիւ, վէ սէքիզինճի կիւն խաստէլիյի հիւմմա-
յա Թէպտիլ օլուպ՝ իւչ այ միգատարի աղ-
րըլար արատընատա եաթագատա գալմաղա մէճպուր օլտու. տէրալէրի վէ աղրըլարը ա-
րատընատա հիչ պիր տէքա ահուզար վէ եախօտ շինքեայէթ սէօզլէրի աղզընատան ի-
շիտիլմէտի։ Վրիատատուն խաչ իւզէրին-
տէ չէքտիքլէրինի տիւշիւնէրէք քէնտի-
նինքի խատիք կէօրիւնիւր վէ տահա զիատէսինի արզուլէր իտի։ Ալտրըը ահը մուալէճէլէրի մախտուս աղզընատա Թու-
Թուպ՝ պիր ճիւզի շէյ տահա Ալլահըն խա-
Թրը իչէն չէքէպիլտիմ տէյի սէվինիր իտի։
Չօգ տէքա, Տուա էյլէ քի Ալլահ տանա
սալըդ վէրսին տէյինլէրի՝ Օնուն եէրինէ

տուա էտէլիմ քի չափուճագ պու ափ-
նեաստան գուրթուլուպ ճէննէթէ կիտէ-
յիմ, տէրիտի։ Նօլիւմիւնիւն եադըն օլ-
մասընը թէտպիրի իլահիյէ անլատըլընտա
շագլըղընտան գալպի ալթ իսթ օլուպ՝
Նօլմէք պու գաստար թաթը օլտուղունու
պիլմէդիտիմ տէյիպ՝ սաղմաստան վէ ա-
խեր տուա քիթապլարընտան թիւրլիւ ի-
լահիյէը օղուր վէ Ալլահըն մէրհամէթինի
մէտհ էտէրիտի։ Նօլիւմիւնտէն իչ կիւն
մուգաստէմ սուրը խաչելուէթիւնու ալըպ
էօփտիւքտէն սօնրա կէօքսիւնէ գօտու
վէ սօն տագրդասընա գաստար եանընտան
այըրմատը։ Ընղըրըղընտան պիր եանտան
օ պիր եանա տէօնէմէտիյինտէ, պիր տէֆա
չէվիրմինէյէր տէյի եալվարտը, վէ լաքին
սօնրա Քրիստոսուն խաչելուէթիւնունա
պագտըրընտա տէտիյինէ փիւշման օլուպ
գըմըլտամտագ պիլէ իսթէմէտի։ Վէ էլ
հասլ քէնտինին էվվէլէն տէտիյի սաաթ
կէլտիյինտէ եանընտա պուլունանլար նէ
գաստար ինանմագ իսթէմէզլէրսէ՝ աղիզ
Թէքրար Ալլահ էթտիյի ինայէթլէր իչին
շիւքր սունուպ ֆաղուլէթլէ սօնանմըշ
փաք բուհինի պիր էլինտէ խաչ վէ օլ պիր
էլինտէ վարդարան ԹուԹուպ Յիսուս
Մարիամ տէյէրէք Նֆէնտիմիզին 1591
Թարիխինտէ Եիրմի իչ եաշընտա Ալլա-
հըն էլինէ Թէսլիմ էթտի։

Օն իչիւնճիւ Ռէնեդիկտոս արբապան
փափ՝ Նֆէնտիմիզին 1726 Թարիխինտէ
ազիզ սուրբլար արըտընա կէչիրիպ՝ փաք-

լըզ վչ կիւնահալըզլըզ էօրնէչի տիր տէչի հագգընաա թահրիր էթմիշ տիր, վչ խոա-տովանահայըր շիւհրէթեապ Պէլլարմի-նոս գարտինալ Ալլահըն պու ազիզ էթ-տիչի ինամլար իւզերինէ շէհատէթլիք կ-տիպ՝ մաթթ գալըր: Ֆիլ վագը օլ գա-տար սարայլար իչինտէ Թիւրլիւ Թէհլի-քէլէր արաընտա պուլունուպ տա՝ զէրրէ գատար կիւնահ իշլէմէմէի շաշաճագ շէհ տիր. պու ազիզին հագգընա շէհլիան վչ Թէն վչ տիւնեա էօլմիւշ կիպի օլուպ, հիչ պիր Թիւրլիւ ֆիքրինի Ալլահտան ղայրի պաշգա մահալչ չէվիրէմէզ իտիլէր: Տուա վագթինտէ հիչ պիր տէֆա ֆիքրի տաղըլ-մըշ օլմաընըր. քէնտի անմագ բար: Ձօզ տէֆա ֆիքրի տուա վչ Թէֆէքքիւրտէ ա-մալի շէհլէրէ տալըպ՝ կիւճպէլա խայլի պէ-մանտան ածնրա այրըլըրըմ: Պու կիւնէ կէչէրտիյի էօմր սիւլուքի խատթէ միզաճլը-ղընա սէպէպ օլույօրմէէմուլիյէ, պիւյիւք-լէրի տուտաընա վչ Թէֆէքքիւրինէ տա-խի սաաթ գօտուլար, վչ օնտան տիշարը կէչիճի կիւնահալըզ շէհլէր իւզերինէ տիւ-շիւնիւպ էյլէնմէյէ էմր էթտիլէր: Ազիզ նէ գատար էմրէ իտթիհատըէն իճրա էթմէյէ չալըշըրըմըյտա տա գապիլի օլմայըպ՝ նա-նըմտան կիւճ եա Իէպպիմ տէյի ըէճա է-տէրիտի: Պատարաշ մուհապպէթինտէ կէօմԹէրտիյի ֆագուլէթ պալատէ Թաս-հիհ օլունան իտտիէլիք մատտէսինտէն աշիքեար կէօրիւնիւր: Տինտիզլերին Թօփ-բաղընա կիտիպ՝ ինճիլի շէրիֆի վաղ էթ-

մէք վէ ղայպ օլմուշ ճանլարը Ալլահա
տէօնտիւրէրէք. քէնտիյի տախի Ալլահ
ֆիտա էթմէյէ արզուսի ղայէթ չօղուտու.
թա քիւֆիւք չաղընտան՝ դարտաշընա վէ
էվ ուշագլարընա տին մատտէխինտէ պիլ-
մէխիքլէրի շէյի Ծոյրէտիր իտի: Փաքըղա
օլան աշդու ղայրէթի ազլտան էֆղուն շէյ
տիր. պու պապտէ զնմմէթի զամիրէտինի
թէմիզ սադլամադ իչին էն. քիւֆիւք սէ-
պէպլէրտէն դաչար վէ նիյէթինտէ միւ-
տավէմէթ էթմէ իչին հէր թիւրլիւ բիյա-
զաթը հիւանի իխթիյարլըտըր ուհտէսինէ
ալըրտըր: Պիր տէֆա պիր կիւնահօրդ օյուն
իչինտէ եէնիլտիյի իչին, տիվար իւզէրինտէ
քէօլկէսի տիւշմիւշ պիր զէննէ սուրէթի-
նի էօփմէյէ իպրամ օլունտու. սուրը Ա-
լտիզիտա ըէյլէրինէ րագի օլմադըգտան մա-
տա՝ օրադան տախի գաչար վէ պիր տահա օ
ճինա օյունլարա կիրմէտի: Պադա վէ թէ-
մադա եէրլէրինէ կիթմէզ իտի. սարայ ի-
չինտէ տաէթ օլմուշ ալայ վէ օյունլարտա
պուլունմադա մէճպուր օլուրտաստա ֆիքը
իլէ տահմա սէմավի շէյլէր տիւշիւնիւրիւ-
տիւ: Ո՞եր հատսէսինի ալել խուսուս կէօզլէ-
րինի զապթը ալընա ալըպ բուհանի շէյ-
լէրտէն ղայրը շէյէ պադմադըտը. իւչ սէնէ
գատար Խափանեա սարայընտա տուրուպ
վէ սանքի հէր կիւն սուլթանըն էօնիւ-
նէ չըգմադա մէճպուր օլուպտա, հիչ պիր
սէֆա օնուն եիւզիւնէ պադմամատը ֆիլ
հադիգա շաշաճադ շէյ տիր: Չլինտէն կէլ-
տիկ գատար տիշ էհլիլէրլէ կէօրիւշուպ

իւղեղէթ էթիւէտէն չիքիլիը իսի. ագրա-
պալարընտան պիլէ չօղունու կէօրմէք իս-
թէմէզ իսի. պու պապաե չօպլարը պու
ազիզի՝ Ո՛էննելէը խաասի, թէննուիզ ատէմ,
վէ եախօտ եէր իւզէրինաե նաասիաե մէլէք
աատ էաէրիսիլէը:

Պու կիսունէ Ա՛լլահըն վէրտիյի նիմէթ-
լէրէ՝ նամքեօր օլմայըպ՝ հրիզ էթմէ
իչին հէր թիւրլիւ բիյաղաթլարա թէ-
համմիւլ էտիպ՝ նէֆսինի զապթ էտէր
իսի: Ա՛աֆթաատա իւչ տէֆա էքմէք վէ
ուստան պաշգա ազըընա շէյ գօմադըտը,
տահա քիւչիւք իքէն խարարտան էապատ
վէ տիւյիւմլիւ գամչըլար պուլամայըպ՝ օն-
լարըն եէրինէ աթ տիզկինի վէ եօլթար
վէ ախէր էվ իչինաե էլինէ կէչէն շէյլէր իլէ
պէլինի պաղլայըպ քէնտիյէ էզիյէթ վէ-
րիրսի: Պ՝ուրու զէմին իւաթիւնաե պիր
տահա եաթմա տէյի վալիտէսի թէմալիհ
էթաիյինաե՝ փուփլա եաթաղըն ալթընա
էյրի պիւյրիւ օտուն փարչալարը տօլ-
տուրուպ՝ օնուն իւզէրինաե ճիւզի վազթ
ույուրուտու: Ա՛էր կիւն գամչըյա արզա-
սընը տէօյտիւյիւ իչին պիւթիւն էապատ-
լարը գանա միւէյվէս օլմուշ ուտու. պիր
տէֆա վալիտէսի, Օ՛ղուլ, պու գատար
ատանա գըյմա տէյի եալվարտըղընտա, Ո՛-
ման վալիտէ պըրագ քի կիւնահլարըմըն
ճէզասընը պուրատա չէքէյիմ տէյի ճէ-
վապ վէրտի: Վ՝ալիտէսի՝ Ո՛ման կիւնահ-
լարընըն տէյի ատրտուղունտա, թա քիւ-
լարընըն տէյի ատրտուղունտա, թա քիւ-
չիւքլիւքտաէ՝ եօգարըտաքի զիքը օլունան

ինքնաթիռի, թագավորաթը եանի պարուեա աթէդ վերադիր վե պիլմէյերէք պիր գաչ եադըշմազ սուհպէթլեր սէօյլէտիր իչին տիր տէյիպ էօքիւր էօքիւր աղլարըտը։ Նօմրիւ սիւլուքինտե պու ինքի կիւնահ տէյի թուրթուղու քիւչիւք թագա-ւորաթան ղայրի կիւնահ իշլէմէմիշ տիր։ Ընլահ թէալա հազրէթլերի աղիզ գու-լունու տիւնեա իւզէրինտե շէօհրէթեապ էթմէ իչին՝ օնուն հիմայէսինէ իլթիճա էտիպ՝ լութֆ տիլէյէնլերին հէր ան րէ-ճասընը գապուլ վե թէքմիլ էթմիշ տիր վե հալա էտէր։

ՅՈՒՆԻՍ 22

ՍՈՒՐՔ ՊԱՇԽՈՆՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Պու աղիզ կասգօնեատա պօրտօ շէհ-րինտէ հալ ու վազտըը եէրինտէ աթալար-տան տիւնեայա կէլիպ՝ իլմ վե ֆաղուլէթ պապինտէ վէնք էյի թէրպիյէ օլտու։ Նաշը քէմալի մերթէպէսինէ էրտիյինտէ ադէ մալնք քիմսանէ օլտուղու իչին, շէհր իւզէրինէ նազըը գօնուլտուպ՝ խայլի ղէման պու խըզմէթտէ շան վէ իթիպար պու-տուդատան սօնրա՝տիւնեա իւնվանլարընտան ինքրահ էտիպ՝ Ընլահա խըզմէթ էթմէ իչին Խափանեատա պարշէլօնա տէնիլէն շէհիրէ չէքիլտի, վէ սօնրա Իթալեա թարաֆընա կէլիպ՝ Միլան եպիսկոպոսու նամտար վէ

մէկուր սուրբ Ս. Ամբրոսիոսեա իւլգէմ վէյ-
տա էթտի, վէ ճէմի պաշընատան կէչէն
էօմրիւ հիքեայէսինի նադէլ էտիպ օնուն
նասիհաթըյլա Թօմայա կիլիտի վէ օրատան
տախի նափօլի տէվլէթինտէ նօլա տէնի-
լէն շէհիրէ կէչտի վէ պիր քիլիսէ գափու-
ճուտու պիլէ օլմադա Աղլահըն խաթըր իչին
թէնէզզիւլ էթտի։ Պատէհու ճէմի վա-
րիէթինի սաթըպ նըսգընը պիր քիլիսէ
եափմադա սարգ էթտի, վէ նըսգընը
գուգարէլէրէ թէվզի էտիպ՝ քէնտի նօ-
լատան ճիւզի ըրատ պիր քէօյէ չէքիլիպ՝
էսպապընը տէյիշտի վէ գադիր ըահիպ
էսպապը կիյինիպ՝ տիլէնէրէք հադիրանէ
վէ սէֆիլանէ կէչինիր իտի։

Պաւղինոս նէ գատար պէլիրսիզ թէն-
հատէ էօմր կէչիրմէք իսթէրիտիյէ տէ՝
իշհար էթտիյի գազուլէթ հարէքէթլէրին-
տէն քիմ վէ նէրէտէն կէլտիյի մալում
օլուպ՝ ճէմի շէհր էհալիսի թէաճճիւպ
էթտիլէր, վէ պու գատար գազուլէթինէ
պինայէն շէհր եպիսկոպոսու վէգիաթ էթ-
տիյինատէ իւմուտէն ազիզի օնուն եէրինէ
տէշտիլէր։ Աղլահըն գուլու պու միսիլի
մէռանէտատէն գուրթուլմադա չօգ չալըշտը,
լաքին էնճամ տուա իլէ Աղլահըն իրատէսի
վէ թէտպիրի օլմասընը անլատըղընատա
ուհատէսինէ ալտը։ Պու ազիմ մէրթէպէյէ
եէթիշտիքատէն սօնրա քէնտիյէ սիփատըդ
օլմուշ ճանլարըն խայրը իչին նիչէ զահ-
մէթլէրէ թէհամմիւլ էթմիշ տիր, տիլ
իլէ թապիր օլունմադ։ Պիր ատֆա տուշ-

մանկարը շէհիրի պասըպ եաղմա էթմէյէ-
րինաէ, քէնաի տախի սիւրիւսիւնաէն այ-
րըլմամաղ իչին էսիր տիւշիւպ օնլարըա պէ-
րապէր կիմէտի: Ա է տախէր տէքա եինէ
տիւշման եիւղիւնաէն ճէմիաթընա զուլմ
օլսուղունսա, օնլարը պիր ճիւզի թէ-
սէլլի էթմէ իչին, ճէմի իրսաըընը օնլարըն
ուղրունա սարփ էթաի. վէ էսիրլէրի ապ-
չէ գուվվէթի իլէ գուրթարսըը:

Պու պապաէ ճէմիաթընա նէ գաստար
էյլիք էթմիշ տիր տէյէճէյիմիզ հիքեա-
յէտէն պէլլի օլուր: Պիր տէքա տուլ
գարընըն պիրի աղլայարագ ազիզէ վարըպ՝
Ա.ման պիր թանէճիք օղլումու տիւշման
էլինաէն գուրթարմաղ իչին պիր ազ եար-
տըմ էյլէ, օնսուզ աճ վէ սուսուզ էօլէճէ-
յիմ տէտիյինաէ՝ սուրը Պաւղինոս, չօղ
աճըրըմ Հալինի, ա վալիտէ, լաքին պէն-
տէն ղայրը վէրէճէք պիր շէյիմ գալմա-
մըշ տըր, էղճիւմլէ սէնին տէ խաթըրընը
խօշ էտիպ՝ իգթիզանա եէթիշմէ իչին կէլ
տիւշմանա կիտէլիմ, վէ պէն օղլունուն
եէրինէ էսիր օլուր տա՝ օնու գուրթարըըմ
տէյի ճէվապ վէրտի: Տուլ գարը հիճա-
պընտան պիր շէյ սէօյլէյէմէտիյինաէ՝ սուրը
Պաւղինոս թիւրլիւ սէօզլէր իլէ օնու գան-
տըրըպ՝ պիլէսինճէ ալտը վէ Ա.ֆրիգայա
վարըպ՝ օղլունուն եէրինէ էսիր էապապը
կիյինտի, վէ պիր պօսթան իւզէրինէ պաղ-
չէպան թայէին օլունտու: Պաւղինոս զա-
յէթ տիդգաթ իլէ պաղչէսինի գայըրըպ
մէէմուլ օլունմատըղընտան զիսաւէ մէյվէ

վէ նաահուէ նէպաթաթի հասալ էտէր իսի. փառիշահ ասյուննան պիրի չօդ ատֆա պաղչէյէ կէլիպ՝ հիչ կէօրմէմիյի մահասուլ լարը կէօրսիւյիւնաէ հայրան օլուր, վէ պաղչէպան իլէ իւլֆէթի վէ իւնահյէթի էմիպ՝ ատաիյի սէօղլէրաէն վէ թուրթասուղու հարէքէթլէրաէն պուննուն պիր պիւյիք ատէմ օլմասընը սէղէր իսի: Պիր կիւն եինէ ատէթի իւզրէ օնունա սէօյլէշիր իքէն՝ ասուրը Պաւղինոս եանընա եաղլաշըպ՝ Ն՛ֆէնաիմ սերպէսթլեյիմէ ածիլէյլէ՝ փառիշահընըզ չօդ կիթմէզ էօլէճէքտիր, օլ խուսուսաէ վազթընըզ վար իքէն իլերինիզէ նիզամ վէրինիզ, ատսի: Պյազաէ քիմսանէ պու սէօզ իւզերինէ մաթդալըպ՝ խապէրինի փառիշահա վէրսի վէ իսընիյլէ հուզուրինէ չըգարըլմըշընաա թիթրէմէյէ պաշլասը: Փառիշահ իւք ադշամ պիր գօրգունճ ատուշ կէօրմիւշիւատու. բույասընաա հուզուրի պարիյէ չըգմըշ գապահաթլարը իչին թէքթիր օլունմըշ գապահաթլարը իչին թէքթիր օլունտուգաան սօնրա փառիշահըզ առասընը ղայպ էթմիշ վէ ադամէթ սահիպի Ռլաֆհըն եանընաա օթուրան շէրիհաթճըլարըն պիրի ատ հուզուրինէ չըգարըլան ատուրը Պաւղինոս ուսուս: Փառիշահ պու հիքմէթլի վազրանըն իւզերինէ թէաճճիւպաէ գալմըշ տրյոս ատա եինէ ղարիպլին քիմ վէ նէրէաէն կէլմէսինի թասահիհ էթմէյէ էմր էթտի: Պաւղինոս հէր մասալահաթը իֆհաաէ նազլ էթտիքտաէն սօնրա փառիշահա մադպուլ օլուպ, ադիպին ըհ-

ճասընա պինաէն քէնախլէ պիրլիքաէ ճէ-
մի էսիր տիւշմիւշ Հէմշէհրիլէրինի դուր-
թարտը վէ մէսրուրիյէթլէ թէքրար հաս-
րէթ չէքմիյի ճէմիաթընա գաւսուշտու։
Օրայա եէթիշիպ Ալլահըն էթմիյի ալիմ
քէրէմէ շիւքր սունտուգտան սօնրա խայլի
զէման տահա օնլարը ֆազուլէթ խուսու-
սինաէ իլէրի կէօթիւրմէ իչին չալըշտը վէ
սօնրա խասթէլէնիպ եաթաղա տիւշտիւ։
Վէյֆսիզլիյի վազթինաէ իքի նամտար
եպիսկոպոսլար ալիդի կէօրմէյէ կէլիպ օտա-
սընտա խորան դուրտուլար վէ օրատա սօն
պատարագը օնլարըն եարտըմըյլա տաէթ-
տէն խարիճ իպատէթ իլէ սունտուգտան
սօնրա ալիդ բուհինի Նֆէնտիմիդին 431
սէնէսինտէ Նտարատըճըսընըն էլինէ թէս-
լիմ էթտի։

ՅՈՒՆԻՍ 23

ՍՈՒՐԲ ՊՆՂԱԳՈՒՈՍ

Վ Կ Ա Ց

Պոու ալիդ Վրիստոսուն ուղրունա գա-
նընը տէօքմիւշ պէհատըր ճէնքճիլէրտէն
էն մէմուհու տուր։ Պեղագիոս տահա
օն եաշընտա իքէն ամուճատը Նրմոգիոս
եպիսկոպոսա Խափանեատա պուլունան
Ընտալարա գարշը ճէնկէ կիթմէյէ մէճ-
պուր օլուպ օնուն իլէ պէրապեր եէնիլտի
վէ էսիր տիւշտիւ։ Ճէնք իչինտէ պուլու-
նան քրիսթիյանլարըն չօղու էօլտիւ վէ

չօղու հապսա գօնտու, վէ Ներմոգիոս ե-
պիսկոպոս տախի պունլարըն արաստնատա
օլուպ՝ Մաէրէննէթ փատիշահըն էմրիյլէ
Գօրտովա շէհրինտէ զէնճիրպէնտ գարանըլը
զընատանա աթըլտըը: Ներմոգիոս՝ էսիրլիքատէն
գուրթուլմաղ իչին եէրինէ թէվապիլէրի
հապէշլէր գալսըն տէյի արզ էթտի վէ
րէճաատը գապուզ օլտուղունատա օնլար կէ-
լինճէյէ գատար եէյէնի Պեղագիոսու րէհին
գօյուպ կիթտի, վէ վատ օլունան հա-
պէշլէրին կէլմէսի կէճիքթիյինատէ Ներմո-
գիոսուն զէնճիրինի Պեղագիոսա վուրուպ
օնուն տուրտուղու զընատան իչինէ աթտը-
լար: Պեղագիոս թաթը մէշրէպ, հալիմ
վէ օգումայա մէյլլի օլուպ՝ պուլունտուղու
հալի սապը իլէ չէքէր վէ րուհանի քիթապ-
լարօգույարագ թէսէլլի օլուրուտու: Օն-
տանատա պուլունան ախէր մահպուսլարատան
մատա պէքճիլէր տախի ամուճատը եէրի-
նէ չէքտիյի աղըր անկարիայը տիւշինիւպ
թէճաճիւպ էտէր իտիլէր:

Ուչ երլտան զիատէ պու գարանըլը զըն-
տանատա գափալը գալտըգատան ատնրա,
պիր տէֆա փատիշահըն ատֆրատընատա պու
պէհատըը վէ նէվճիւվան Պեղագիոսուն
նազիք մէշրէպի իւզէրինէ տուհպէթ աչը-
լըպ՝ փատիշահ կէօրմէք իստէտի, վէ ֆիլ
հալ ազիզի զընատանատան տիշարը չըգարըպ՝
փարէ փարչէ օլմուշ էտպապընը ատյատու-
մա լիպատալար կիյտիրիպ՝ փատիշահըն հու-
զուրինէ չըգարտըլար: Փատիշահ իլէ ա-

ձա կէօրուիւնաէ շէքլի մահիթապ տիւ-
պէր լէհճէսինէ շապան օլուպ՝ մալ վէ
մանսըպ վէրուիքսէն սօնրա, պիլիմ տինի-
միզի գապուլ էյլէ տէյի Թէքլիֆ էթտի։
Պեղապիտա ճիւզի սիւքիուրի տուրտուգ-
տան սօնրա՝ պէն քրիսթիյան ըմ վէ սըտ-
գըմ իմանըմ՝ պէնիմ վէ ճէմի ինսանլար
ուղրունա ապիզ գանընը տէօքմիւշ Յիսուս
Քրիստոստա տըր, օնտան այրըլմանըն
գապիլի եօգ, պանա ինամ էթտիյին շէյ-
լէրին հէփսի կէչիճի օլտուղու իչին ին-
սիմանէ պիր շէյ տէյիլ տիր, ինանըպ Թափ-
տըղըմ Ալլահ էպէտի տիր, վէ վէրուիք-
լէրի տախի կէչմէզ, էպէտի գալաճագ
լուԹֆլարը կէչիճի վէ ճանի շէյլէր իլէ
տէյիշէմէմ, տէյի գօրդուտուղ ճէվապ
վէրտի։ Ագինլին պու սէրպէսԹանէ ճէ-
վապը նէ գատար փատիշահըն խօշունա
կէլտիյսէտէ, տինինտէ գավի տուրմասընա
ինճիսալ էտիպ՝ Թիւրլիւ խօշամէտի վէ
պօղուգ Թապիսէրն խօշլանմաճաղը սէ-
ճինճ տուհպէԹլէրտէն սօնրա այաղա գալդ-
տը վէ եանընա վարըպ մուհապպէԹինէ
նիշանէ պուս էթմէք տախի իսԹէր իտի։
Յաբին Ալլահըն պէհատըր գուլու պեղա-
դիոս պիր ադիմ գուվվէԹ իլէ խատինէ
գարշը գօյուպ էլինտէն տիշարը չըգարը,
վէ սէֆինէլիյինի եիուրիւնէ վուրուպ՝ էնդի
կիյինտիկի գաֆիԹանլարը արդասընատն
չըգարար վէ էօնիւնէ աԹըպ, Ա՛լ սէնին
օլսուն, ճանի շէյլէրտէ արդիւմ եօգ տուր,
անճապ էֆէնտիմ վէ վէլինիմԹիմ Քրիս-

տոսու զայպ էթմէյիմ տէտի։ Պեղադիոս-
ատն պու սէօզլէրի փատիշահըն գալպինի
օգ ուվա կիպի չօգ եարատատըյտա տա՝ ճա-
հիլ տիր էթտիկինի, տէտիկինի պիլմէզ տէ-
յիպ ըիճալ քիպարա վէ էվ ուշագլարընտա
հէր հալ օնու ֆիքըրինատէն չէվիրմէյէ թէմ-
պէհ էթտի։

Պունլարըն տախի զահմէթի պօշա չըզ-
տըղընտա փատիշահ մուհապպէթինի զա-
ղէպ թէպահիլ էտիպ եէրէ եաթըրտը վէ
էլէրինի այագլարընը կէրիպ գըյագլատա
էօփունճէյէ գատար տէօյմէյէ էմր էթտի։
Նմրի իճրա օլունուպ՝ եինէ Պեղադիոս ֆիք-
րինատէ տուրտուղունտա՝ փարչա փարչա
տօղրայըպ չայ իչինէ ատըլարըն տէյի չա-
ղըրտը։ Նզղըն փէլէնքատէն պէտթէր զալիմ
ճէլլատլար ազիզին պաշընտա կէչիպ թէնինի
գըյրըմ գըյրըմ էթտիլէր. պիրիսի՝ պիր գօ-
լունտան, օ պիրիսի օպիր գօլունտան չէ-
քիպ գուվվէթլէրի եէթիշտիքճէ քէմիք-
լէրինի օյնագլարընտան գանընըմագա չա-
պագարըտըլար. պիրիսի տուտուղընը, վէ օ
պիրիսի պուրնունու խաթիհդա իլէ քէսէր
խտի։ Պու տայանըլմազ խաքէնճէտէն տօն-
րա այագընըն սինիրլէրինի քէսիպ՝ պագար-
ընն լօփ էթինի տիշարը չըգարտըլար, վէ
էնճամինատէ պիր քիւթիւք միալի ազիզի
օրթայա տիքիպ իւգէրինէ կիուէր վէ տահա
իւաթիւնատէ տագ գալընը էթ փարչալարընը
տէմիր իլէ վէ թըրնագլարըյտա արյարը
չըգարըը ընըտար։ Նզղը տահթ Ալլահընն
միւճիզաթըյտա պու խաքէնճէյէ թէհյամ

միւլ էթտիքաէն ասնրա թասիր օլունմազ մէսրուրիյէթէ, նա՛ Բէպպիմ, տիւշմանլա-րըմըն էլինաէն պէնի խալաս էյլէ տէյէրէք ազիզ ճանընը, Ինճինտիմիզին 925 սէնէ-սինտէ թէսլիմ էթտի: Տահա էօլիւմ ա-լամէթի պաշլամատան Ալլահա թէշէք-քիւրէն՝ գուրու քէմիք քէսիլմիշ գօլա-րընը կէօյէ տօղրու գալտըրմազ իսթէտի, վէ լաքին զալիմ ճէլլատլար պունու տա չէքէմիյիպ պիրի պիչաղ իլէ գօլլարընը, վէ օլ պիրիսի սաճըը իլէ պաշընը քէսիպ, թէնի իլէ պիրլիքտէ զալիմ փատիշահըն էմրինէ իթաաթէն չայա աճտըլար, վէ ասնրա քրիսթիյանլար կիզլիճէ ալըպ կիւմ-պիւլէր:

ՅՈՒՆԻՍ 24

ՍՈՒՐՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԿԱՐԱՊԵՏ

Անհուտութեան մէ մէյէքէթինտէ Կուտ-սի շէրիֆտէն տէօրթ միլ գատար ուզտգ Վէբրոն շէհրինտէ Ջաքարիա վէ Ելիսա-բէթ նամինտէ իգիլըզ էհլի զէվճէլէր վար-ըտը: Էքիսի տէ զահիտ վէ ատալէթ սահի-պի քիմսէլէր օլուպ Ալլահըն թէմպիհլէրինէ թէքմիլէն միւթի իտիլէր. անճագ Ելիսա-բեթին էվլատը օլմատըղը իչին գալպլէրի մահզուն ուտու վէ պու խուսուստէ նէ գա-տար Ալլահա ատա վէ նիյազ էտէրլէրիտիյ-սէ տէ, եինէ բէճալարը գապուլ օլունմազ

կիպի իսի։ Պիր կիւն մէզքիւր Ջաքա-
րիա քահանայ աստէթի իւզրէ տաճարտա
քահանալըղընա տաիր խըզմէթէ մէշղուլ
օլուպ միհրապըն էօնիւնտէ պուխուր սու-
նար իքէն, միհրապըն սաղ թարաֆընտա
պիր մէլէք կէօրիւպ գօրգուսու։ Ան-
դէք՝ Զաքարիա, գօրգմա տուան գապուլ օ-
լուսու, էհլին Նղիսաբէթտէն պիր էվլատըն
օլաճագ, վէ իսմինի Յովհաննէս գոյսաըն
տէյի թէմպիհ էթտիքտէն սոնրա, ո էվ-
լատ՝ քէնտինէ վէ չօղլարա սէվինճ օլա-
ճաղընը վէ անա բահմինտէ իքէն Տուհուլ-
լահլա մէմնու օլուպ Խորայէլ էվլատլարը-
նըն էքսէրիսինի Ալլահ էֆէնտիմիզէ տէօն-
տիւրէճէյինի պէյան էթտի։ Զաքարիա
ձէմի տէտիքլէրինի թէամամիւպ էտէրէք
իշիթտիքտէն սոնրա թահսիսթէն խարիճ
վէրտիյի վատէ շիւպհէ էտիպ՝ Նէտէն
թահսիլ էտէպիլէյիմ, էհլիմ վէ պէն իհ-
թիյարըզ վէ վազթըմըզ կէչմիշ տիր տէ-
մի մէլէյէ սօյտուս, վէ մէլէք՝ Ալլահ թէա-
լա հազրէթլէրինին ճէլալէթի հուզուրինտէ
տուրան Գաբրիէլ պէն իմ, ոէօզլէրիմէ ի-
թիմատ էթմէտիյին իչին, ոէսին չէքիլիպ
պունուն իճրասը կիւնիւնէտէք քիմէյլէ
ոէօյլէյէմէյէսին տէտիքտէն սոնրա կէօ-
րիւնմէզ օլսուս։ Ընի վահիտտէ Զաքա-
րիանըն տիլը թութուլսուս վէ քահա-
նալըզ խըզմէթինի պիթիրտիքտէն սոնրա
էվինէ տէօնտիւ։

Անդէյին հէր ոէօզլէրի վազթինտէ
պիթթէմամ կէլսի ջուգաը, վէ Նղիսաբէթ

համիլէ օլուպ պէշ այ ինթիզարլը քիմսէյլէ կէօրիւնմէսէն Հազդ թէալանըն էթմէյի նիմէթէ շիւքր սունարըմը։ Ալլահընճը այլ՝ մեզքիւր գաբրիել մելէք նազարէթտէ պիքր Ապրեէմ կիտիպ Ալլահ վալիսէսի օլաճաղընըն միւժտէսինի վէրմիքտէն սոնրա, խրսըմը Նղիսաբէթ կէչմիշ եաշընտա Ալլահըն գուվվէթիյլէ համիլէ օլսուղուն օնա պէյան էթտի։ Պիքր Ապրեէմ Ալլահըն էմրինէ թէվաղուէն քէնտի նահայըդլըղընը պու թարղ ալիմ լութֆա լայըգ էյլէմիյինէ շիւքր սունսուդան սոնրա Նղիսաբէթէ զէյարէթէ կիթտի վէ վիւսուլինտէ աէլամընտան սոնրա բահմին սէմարէսի Յովհաննէս սէվինճինտէն շըրփընմադա պաշլատը, վէ Նղիսաբէթ Րուհուլլահա վէրմէս օլսուս։ Ումըր պապալարըն գիւրիմինճէ՝ Յովհաննէսին վաղթըզ հարէքէթի՝ անա բահմինտէ իքէն գուրթարըճընմըզը թանրյըզ՝ օնա սէճտէ էթտիյինի վէ օղ զէմանտան սկզընական կիւնահընտան խէյլա օլուպ Րուհուլլահա տօղմասընը պէյան էտէր։

Յովհաննէսին վէվսուտինտէ Զաքարիանընն վէ Նղիսաբէթին խրսըմատը վէ տօղթարը թէպրիք կէլտիկէ։ Զօճուզ տօղտուղտան սէքիզ կիւն սոնրա իհթիհթան օլունտուս, վէ ամթալարընն րիզասըյլա ատը Յովհաննէս գօնուլուպ՝ Զաքարիանընն տիլն աչըլտը վէ Ալլահը մէտհ էթմէյէ պաշլատը։ Անկզ պապալարըն թահմինինճէ զալիմ վէ խաին Հերոդէսին էլինա-

ան Յովհաննէսի գուրթարմաղ իչին ա-
թալարը չէօլէ գաչըրմըշ տըրլար վէ օրա-
տա ինճիլի շէրիֆին թարիֆինճէ զահիատա-
նէ, եանի եէպան պալը վէ չէքիրկէ եէյէ-
րէք, տէվէ թիւիւնտէն գապա էապապ կի-
յերէք, գայըշ գուշագ պաղլայարագ, վէ
գուրու թօփրագ իւզէրինէ ույույարագ
էօմր կէչիրիրիամ: Օթուզ եաշընա պա-
լիղ օլունճա Ալլահըն իլհամըյլա չէօլիւ-
պըրագըպ Յորդանան չայընըն գըյըսընա
վարար, վէ կիւնահլարը իւզէրինէ թէվլէ
էթմէյէ վազ վէրտիքտէն սօնրա, կէլէն-
լէրի վաֆթիվ էաէրիամ: Վրիատտա է-
ֆէնտիմիզ տախտ օնուն էլինտէն վաֆթիվ
օլմագ իսթէմիյինտէ, պէն ակնտէն օլա-
ճագ եէրէ՝ ակն պէնտէ՞ն մի վաֆթիվ օլա-
ճագտըն տէյի իմթինա էթտիյէտտէ, սօն-
րա եինէ էմրինէ իթտաաթէն Յորդանան
չայընտա Վրիատտա էֆէնտիմիզի վաֆթիվ
էթտի:

Օվ էյետամտէ Ռեթլեհէմին պիսկիւնա-
սապիլէրինի գըրան Երուվդէսին օղլու, վէ
Վրիատտա էֆէնտիմիզէ պէյագ չափուրթ
կիյտիրիպ մատդարա էտէն Երուվդէս Ան-
տիպաս փատիշահլըգ իւնվանըյլա եա-
զիպաս Հուտիսթանտա հիւքիւմդէթ սիւրէրիտի:
Պու Երուվդէս Անտիպաս հայաթտա օ-
լան փիլիպպոս գատտաշընըն էհլի Երուվ-
դիատայը փիւզուլի քէնտիյէ նիքեահ էթ-
մէյագ ալէմ ֆէնտա իպրէթ օլմուշտուտ.
նահագդ նիքեահա հիչ քիմսէ սէս չըգար-
մատըղընտա, Յովհաննէս խաթր կէօնիւլ

պագմայըպ՝ գարշը գօտու։ Լնճիլի շէրի-
ֆին թարիֆի միւճիպինճէ Յովհաննէսին
իւզերինէ Հերովդէսին չօզ իթիպարը օ-
լուպ՝ սէօզլերինի իսթէյէրէք տինլեր վէ
թուէթարսա տա պու պապտէ վերտիյի թա-
զերէ տայանամայըպ՝ էօմրիւնէ գասթէթ-
տի, վէ ճէմիաթտան իհթիրազ էթտիյի
իչին ինթիգամընը ալմազը վազթի ախերէ
պըրագըրըտը։ Լաքին ֆիլթնէկիր Հե-
րովդիադա տուրմայըպ Յովհաննէսին իւ-
զերինէ շիքեայէթ էտեր իտի, վէ էնճամ
Հերովդէս թաճիզ օլուպ ազիզի հապ-
սա գօտու։

Փաարիշահ՝ մէվլուտու պայրամընտա րի-
ճալ քիպարընա պիր միւքէլլէֆ զիյաֆէթ
վէրիպ՝ սօֆրատան սօնրա տավէթլիլերէ
քէնֆ պաղլամա իչին Հերովդիադանըն
գրզը րագս էթմէյէ պաշլատը, վէ փաարի-
շահ զայէթ խօշլանտըղընտան քիւլլի
պախշիշլեր Հաթթա փաարիշահլըղընըն
նըսֆընը տիլէյէճէք պիլէ օլսա՝ վէրմէյէ
վատ վէ նէմին էթտի։

Րագգաս նէ իսթէյէճէյինի պիլմէյիպ՝
անասընա տանըշտը վէ օնուն ֆիթթ վեր-
մէսիյլէ իչերի կիրիպ պիր թէփտի իւզե-
րինտէ Յովհաննէս Մկրտիչին քէլլէֆինի
իսթէտի։ Հերովդէս՝ պու մէսմուլ էթ-
մէտիյի թէքլիֆի իչթիթտիյինտէ գալպի
ալէթ իւսթ օլտու իսէ տէ՝ տավէթլիլերին
էօնիւնտէ քիւչիւք տիւշմէմէ վէ նէմին-
տէն կէչիպ գրզը մահզուն էթմէմէ իչին
ընտանընա պիր ճէլլատ եօլլայըպ Յովհան-

նէսին պաշտօնը քէսթիրտի, վէ մաթլու-
պու իւզրէ թէփսի իւզէրինէ գօյուպ օնա
վէրտի, վէ օ տախի անսաբնա սունատու:
Շ այիրալէրի ուսթալարընըն էօլիւմիւ-
նիւ իշխիթիքլէրինատէ՝ զայէթլէ ածըլըպ՝
թէնինի ալտըլար վէ Սամարիա շէհրինատէ
կիւմահիւլէր, վէ ազիզին պաշը Հալա Ր օ-
մաստա սուրբ Անդրեասրոս քիլիսէսինատէ
սագլը տուրուր:

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս 25

ՍՐՐՈՒՀԻ ՓՇՐՐՈՆԻ

Կ Ո Ճ Ս

Ա՛Ղ ալիւ վէ զատատար Վիսկէսիանոս
դրալըն էմրիյլէ մարտիրոս օլան Նամուսար
սուրբլարըն պիրի տէ պու կիւնքի եօրթու-
սունու թուրթտուղումուզ սրբուհի փեբրո-
նէ կոյս տուր: Պու ազիզէ, իւչ եաշընատա
իքէն Սիւրեանիլէր էյալէթինատէ Սիպա-
պօլու շէհրինատէ միւթէմէքքին ֆազուլէթ
սահիպի վէ զահիատէ գըրդ տօգուզ սահա
պիքիրլէր եանընա գօնուլուպ՝ պիր ըրդ
էհլի վէ Ալլահտան գօրդատ տէյզէսի էլի
ալթընատա թէրպիյէ օլտու վէ իպատէթ վէ
ֆազուլէթ խուսուսինատէ մէղքիուր տէյզէ-
սինին նասիհաթըյլա զայէթ իլէրիլէտի:
Պիր գաչ սէնէ օրատա զահիատանէ էօմր կէ-
չիրտիքտէն սօնրա աթալարընատան տիւնեա
տադատալարընա կէլիպ՝ կիրմէյէ տավէթ
օլունատու վէ լաքին ազիզէ զայէթ կիւզել-

լեյի իչին տիւնեա թէհլիքէլերինաէն գօր-
գուպ տէյէզէսի եանընտա թէննէա վէ
իզսիզ եէրաէ գափալը գալմադ իսթէմի.
վէ մէրամընդն իճրասը իչին օրուճ վէ
փէրհիզ վէ ախէր սըդը էօմր իլէ լէհճէսինին
հիւանինի պօղմադա չալը շըրսը, վէ ախէր-
լէրինէ վէ քէնտիյէ կիւնահա սէպէպ օլա-
ճադ կէօրիւշմէլէրաէն սադրնըրըսը: Պու
թարիզ իւզրէ փէբրուար նէ գատար շիրին-
լեյինի զայզ էթմէ իսթէրիսիյսէ, սահա
զիսաէ չէքտիյի զահմէթլէրէ նիսպէթէն
կիւզել վէ տիլսէր վէ լաթաֆէթլի կէօրիւ-
նիւր իւսիւ: Տիւնեատան իսլա էթմէսինէ
նիշանէն պիքիրլեյինի Ալլահա սունսու,
վէ Յիսուս Խրիստոսու քէնտիյէ արուս
սէչիպ եալընըզ օնա մադպուլ օլուպ խօշ
կէօրիւնմէյէ զայրէթ էտէրիտի:

Օն տօգուզ եաշընտա իքէն՝ քրիսթիյ-
անլարը վուրուպ եագըպ՝ վիճաուալարընը
օրթատան գալտրմադ իչին Իսահմաքտա
վէ Կեղենտա՝ Ռիվկէահանտա գրալըն փէր-
մանը էյլէրինտէ օրսյա կէլտիքլէրինտէ քա-
հանալարըն վէ աշնարհականլարըն չօղու
գաչմայա մէճպուր օլտուլար: Փէբրուէ-
նին սէյզէսի Խրիննտա տախի քէնտի թէ-
վապիլէրինի դուրթարմադ իչին՝ գաչանտա
իդն վէրտի, վէ քէնտիսի օրտատա գալըպ
Խրիստոսուն ուղրունա գանընը տէօքմէյէ
հաղըրլանտը: Փէբրուէ սէյզէսինին պու
սէօզլէրինի իչիթահիյինտէ նէ իչին գաչա-
ճաղլմըշ իմ, պէն տախի պուրատա սէմաիլ
կիւէյիմ Յիսուսուն վէ ադիղ վալիսէսի

պիքը Ա՛էրեէմին հիմայէսի ալէքընտա տու-
րուպ՝ լազըմ կէլիրսէ օնլարըն խաթըր իչին
էօմրիւմիւ տախի ֆիտա էտէյիմ, եիւրէյիմի
վէրտիյիմ՝ էօմրիւմիւ տախի ֆիտա էթ-
սէմ չօգ շէյ մի, ինսանճա զախֆ խաէմ,
Ա՛լահըն քէրէմիյլէ ղայէթլէ գուվվէթլի-
յիմ տէյի ճէսարէթլէ սէօյլէմէսինի իչիթ-
տիքլէրինտէ օլ պիրլէրի տախի օնուն կի-
պի օրատա գալմազ արզիւլէտիլէր:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա արատը չօգ կէչ-
մէյիպ՝ Ա՛ելենոսուն էմրիյլէ հասսասլար
ազիզլէրին օթուրտուղու էվի պատրլար,
վէ հէփիսինի թօփլայըպ՝ գրալըն էմրի
իւզրէ փուռթլարա թափմազա զօր էտէրի-
տիլէր: Ա՛զիզլէր պիր աղըզտան Քրիստո-
սուն ուղրունա էօլմէյի չէյլէթանլարա
թափմատան պին տէֆա էէյ սայարըզ
տէյի չաղըրտըզլարընտա՝ իչլէրինտէն փե-
բրոնէ պու պապտէ իաքէնճէ տախի չէք-
մէ՛ք լազըմ կէլէճէք օլուրսա, իլք քէն-
տիյի էլէ վէրմէյէ րէճա էթտի: Հասսա-
լար՝ ազիզէնին պու թէքլիֆինէ վէ եիւ-
կինիւն շերինլիյինէ մանթ գալըպ՝ Ա՛ելենո-
սա խապէր վէրտիլէր, վէ սօնրա օնուն
էմրիյլէ թուրթուպ հուզուրինէ չըգարտը-
լար: Փեբրոնէ արգատաշլարընտան այրըլ-
տըղը զէման, տէյզէսի Ա՛. սէվկիւլիւ գըզըմ,
սէնի կէօրէյիմ, կէրչէք Քրիստոսուն արու-
սէսի օլմանը իսպաթ էյլէ, վէ էօմրիւմտէ
պիր մարտիրոս եէյէնիմի կէօրմէյէ պէնի
լայըզ էթ տէյինսասիհաթ էթտի, վէ փե-
բրոնէ՝ կիւլէր եիւզ վէ շազ եիւրէք իլէ Ա՛.

ակվկիւլիս վալիտէմ, գօրգմա, արուսիմ Քրիստոսա հէր ան սատրգ գալըրըմ, օնուն մուհաթպէթինաէն հիչ պիր շէյ պէնի այրըամազ, գայա էթմէ տէյի ճէվապ վէրիպ Ալլահտան գուվվէթ վէ լութֆ տիլէյէրէք ազիմ ճէնկէ կիրմէյէ պէհատըրանէ իլերի վարսը:

Անգենոս՝ ազիզէյի կէօրտիւյիւ պիրլէ՛ լէհճէսինէ հայրան օլուպ՝ աշիգանէ պադարըսը, վէ խայլի զէման քէնտիտէն պիխսապէր օ հալտէ գալտըգտան սօնրա ույուգուտան ույանըը կիսի այրըպ՝ ահուզար էթմէյէ պաշլատը վէ քիմ օլտուղունու անլատմազ իսթէտի: Արտուհի փերոնէ Ալլահըն լութֆունա տօղուպ Ազիզ գանը իլէ գուրթարան Քրիստոս էֆէնտիմին արուսէսի իմ, թա քիշիւք չաղըմտան քէնտիմի օնա ֆիտա էթմիշիմ, տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ, Անգենոս տէօրէքլէրինի մէզադա ալըպ՝ Ա՛ն տէ մի պու թիւրահաթ աէօղլէրէ ինանըպ՝ քէնտինէ վէ հիւսնիւնէ գըյմազ իսթէյօրսուն, կէլ պօշ վէ պիհուտէ լաֆլարը պըրազ տա ալլահլարա գուրպան սուն, վէ սէնի պիր քիշիլազտէ զէննկին Օսմանըյա վէրէյիմ տէյի ճէվապ վէրիպ՝ զէնճիրլէրինի չէօզմէյէ վէ ալթուն վէ արըմա լիպազլար կիյտիրմէյէ էմր էթտի: Փերոնէ պունու իշիթտիյինտէ՝ զէնճիրլէրինի թուքտուպ, Նալչարըըմ, պէնի պու ազիմ էլչիքտէն մահրում էթմէ, չօգտան պէրի արայրպ կիւճպէլա պուլտուղում պաղլարըմը վէր պանա, Քրիս-

տոստան ղայրը արուսիմ եօզ տուր, քրիս-
թիյան ըմ վէ պու ազիզ սինիմ ուղրունա
էօլմէյէ հազըրըմ, տէյինճէ, Աեղենոս էօ-
քէլենիպ ազիզէյի թազէ չըպուղլար իլէ
տէօյմէյէ էմր էթտի, վէ օնտան սօնրա
եէրէ եաթըրըպ՝ գամչըլար իլէ վէ գուր-
շուն թօփուզլար իլէ վիւճուտինատէ օլ գա-
տար եարէ աչտը քի սէյիրճիլէրին եիւրէք-
լէրի տայանմայըպ կէրի գաչարըտըլար,
վէ լաքին Ա.լաՀըն ճարիյէսի հիչ պիր շէյ
սէօյլէմէտէն սապր իլէ չէքեր իտի։ Պուն-
տան սօնրա թէքրար թէֆթիշ էտիպ՝
թէտպիրինատ գավլի պուլտուղունտա՝ պիր
ըսգարա իւզէրինէ եաթըրըպ ալթընտան
եավաշ եավաշ աթէշ վէրմէյէ էմր էթ-
տի. էմր իճրա օլտու, վէ լաքին փեբրո-
նէ ֆիքրինատէն տէյիշիլմէյիպ տահա պէտ-
թէրինէ հազըր օլմասընը պէյան էթտի։

Օ՛ալիմ Աեղենոս՝ շէյթանի իսքէնճէ-
լերիսլէ պիր նէվրէսթէ պինքիրին հագգը-
տան կէլէմէտիյինէ գուտուրուպ՝ ըսգարա-
տան գալտըրտըգտան սօնրա պիրէր պի-
րէր տիշլէրինի չէքմէյէ վէ կէօքսիւնիւ քէս-
մէյէ էմր էթտի։ Փեբրոնէ Ա.լաՀըն հիք-
մէթիյլէ պուն լարա տա տայանըպ՝ մէտհինի
էթտիյինատ գըլըճ իլէ պաշընը ալըպ մահմ
էթմէյէ սիճիլ քէտտի։ Պու մինվալ
իւզրէ ազիզ փեբրոնէ տիւնեատան աչա-
տէթ մէքեանը ճէննէթէ թէպտիլ օլ-
տուգտան սօնրա՝ օլ կիւն Աեղենոս ագլը-
նը ղայպ էտիպ աերսէմ կիտէր իքէն պաշընը
պիր մէրմէր թաշա վուրուպ միւրա օլտու վէ

արգասաւոր Յիսուսմէջ Աստուծոյ պատրաստած բարի գործերուն մէջ քալելու համար։

ՅՈՒՆԻՍ 26

ՄՈՒՐՐ ՀԱՅՐԸ

ԵՒԱԽՕՏ ՍԻՂՈՒԱՆՈՍ

Պոլսոյ ազիզին վաթանը նէրէսի օլսուզու նամալում իսկ ան՝ Լիֆէնսիմիզին եէթմիշ էքի շահրալէրինսէն պիրիսի օլմասը շիւպհէսէն վարէսմէ տիր։ Ասա-քեալլարըն էմրինէ իմթիսալէն Պօղոս վէ Նառնապաս առաքեալլար իլէ պիրլիքտէ Անթաքեացա գահիրէ կէլմիշ միւճատէլէլերի հալ էթմէ իչին եօլլանըլսըն՝ թէէսիրլի վէ ալահանի քէլամլարըյլա բէնճիտէ չէքմիշ քրիսթիյան գարտաշլարընը թէսէլլի էթտի, վէ Նառնապաս՝ Մարկոսու պիլէսինճէ ալըպ Գըպրըղա կիթտիյինտէ, Էֆէզա Անթաքեացա գալտը վէ ասնդա Պօղոս առաքեալ իլէ պիրլիքտէ Էամ թարաֆլարընա կիթտի, վէ օրատան տահի Ֆիլիպպուս շէհրինէ վարըպ՝ պիր Ադիա խամինտէ իքէրլէթ սահան քրիսթիյան միշ էհլինին էվինէ գօնտուլար, վէ Պօղոս առաքեալ օրատա ճինտէն չարփըլմըշ պիր ճարիյէյէ Աստուծոյ խամիլէ շիճա վէրտիյինտէ, պէալէմինին աղալարը օնուն թուրթարաղը կէչմէսինտէն քեարլարընա զարա-

րը տօգանմասը իչին էօքելէնիպ՝ պօղոս ա-
ռաքեալ իւէ պիրլիքտէ սուրբ Հոգւոյը
տախի մահքեմէյէ չաղըրտըլար, վէ գա-
լատացւոց չօղալտըղընտա՝ պիր իսթիւլ
գօփմասըն տէյի զապխի՝ առաքեալլարը
տէօյտիւրտիւքտէն սօնրա Հապատ գօտու
վէ այադլարընը թօմրուղա վուրտուրտու:
Ի՞նչին կէձէ պօղոս առաքեալ իւէ
սուրբ Հոգւոյ տուայա տուրուպ Աղլահա սե-
նալէր օգուտտուգլարընտա՝ զաֆլէթէն զէ-
զէլ օլուպ զընտանըն թէմիզլի օյնամադը
պաշլատը, վէ էլ տօգանմատան գափտա-
լար աչըլըպ ճէմի մահպուսլարըն պաղլարը
չէօզիւլտիւ: Օ՞ընտան պէրճիսի ույանըպ՝
օլան ալտմէթի կէօրտիւյինտէ սուրբ Պօ-
ղոսուն այադընտա տիւշիւպ աֆվ տիլէտի վէ
ճէմի այալ ու էվլատլըյա վաֆթիզ օլուպ
օնլարը տօֆրայա տավէթ էթտի: Օ՞ա-
պիթան տախի առաքեալլարըն տուչտուղ-
լուղունտու անլայրպ՝ իսթէտիքլերի եէրէ
կիթմէյէ իշն վէրտիլեր: Պու մինվալ
իւզրէ Հապատան չըղրպ խայլի եէրլերի
կէզտիքտէն վէ չօղ եահուտի վէ վուլթիվէ-
րէսթլերի տօղրու տինէ տէօնտիւրտիւք-
տէն սօնրա՝ սուրբ Հոգւոյ պաղիլէրին զիւ-
մինճէ Պօղոս առաքեալտան Կորնթոս իւ-
զէրինէ եպիսկոպոս նասպ օլունուպ, սօն-
րա տին ուղրունա գանընը տէօքմիւշ
տիւր:

ՍՈՒՐԲ ՕՆՆՈՆ

ՃԷՆՓՃԻ

Պու ազիզ՝ զալիմ վէ քրիսթիյանլար խասիմի Ա՛աքսիմիանոս գրալըն տէվլէթի էյեամինատէ Ֆիլատէլֆիա շէհրինատէ ճէնք-ճիլիք խըզմէթինէ թաալիպ օլմուշտուռ։ Ա՛նդաքիուր զալիմին էմրիյլէ կիւնահսըզ քրիսթիյանլարըն տին ուղրունա էօլտիւքլէրինի կէօրտիւյիւնատէ քէնտի տախի օնլարըն թաճրնա լայըգ օլմա արզիւսիյլէ տիւնեա զայլէլէրինի թէրք էտիպ մալընը վէ խըզմէթլէրինի պըրագտը վէ ճան խուսուսինատէ էլզէմ մատաէլէրի մէշգ էտիպ՝ պիր վէսիլէյլէ հասրէթ չէքտիյի մարտիրոսլուգ ինամընա միւնթազիր իտի։ Ա՛աքսիմոս հաքիմ պիր կիւն փուլթարա գուրպանլար սունտուգտան սօնրա ախէր օրատա պուլունանլար տա օնլարա գուրպան սունուպ սէճտէ էթմէյինլէր տէյի թէմպիհ էթտիյինատէ, Օ՛ննոն՝ մէրատանէ հաքիմին գուրպինէ վարըպ, Ա՛ափմա վէ եալանճը ալլահլարա սէճտէ թաալապ էթմէյէ ութանմաճմըրըն, եէրի կէօյիւ վէ ճէնի մախլուգաթը վար էտէն քրիսթիյանլարըն Ա՛լլահընտան զայրը ալլահ եօգ տուր, վէ վար տէյիպ՝ թիւրահաթ սուրէթլէրէ թաափընանլար տա ալլահլարը կիպի պօշ տուրլար վէ եօղ օլաճագլար, տէյի թաղիր էթտի։ Ա՛աքսիմոս պու սէօզլէրի իշիթտիյինատէ

ղայէթէլէ քէնտիյի ալտրտար վէ ադիղի թուֆէտուրուպ հուզուրինէ կէթիրթի, վէ բէտէն քիմ վէ նէրէյէն օլտուղունուն թահ-
հիհ էթտի։ Ջինոն էվվէլքինտէն ղիա-
տէ ատրպէյթէնիյլէ՝ քրիսթիյան վէ տէվ-
լէթ նէֆէրինտէն օլմասընը պէյան էտիպ՝
իգրար էթտիյի տին վէ թահփտղը Ա-
հըն խաթրը իչին էօմրիւնիւ տահի ֆիտա
էթմէյէ հազըրլըղընը կէօսթէրտի, վէ իճ-
րասը իչին եալվարտը։ Պու սէօզլէրի իչին
հաքիմին եանընտա պուլունան հասասալար
ադղընա վուրուպ տիլինի չէքմէյէ զոր էթ-
տիլէրիսէ տէ, Ջինոն հիչ գօրգմայըպ՝
Ալահըն պիր վէ օնտան ղայրը օլմամասընը
վազ էտէրիտի։ Անգսիմոս՝ իսքէնճէլէր
իլէ հազդընտան կէլմէ խիւլեասըյլա ադ-
ղի եէրէ եաթըրըպ՝ չըպուղլա տէօյտիւրտիւ,
վէ ասնրա եինէ կէրչէք Ալահ քրիսթի-
յանլարըն Ալահը տըր տէյի չաղըրտըղըն-
տա զոր իլէ փուլթանէյէ ասգուպ Պու
ալլահլարա գուրպան սուն տէյի իպրահ
էթտի։ Ջինոն՝ միհրապըն եանընա եա-
նաչտըղընտա սաղ այաղըյլա վուրուպ եէր
իլէ եէքսան էթտի։ Անգսիմոս պունու
կէօրիւնճէ տահա զիատէ գուտուրուպ
աղաճտան ասթըրտը վէ տէմիր թարագ
իլէ թէնինի գազըտըղտան ասնրա եարէլէ-
րինին իւզէրինէ սիրքէ վէ թուզ էքիպ՝
հապսա ալտը։ Ադիղին խըղմէթքեարը
Ջինոն տահի Քրիստոսուն ուղրունա գա-
նընը տէօքմէյէ աղասը կիպի հէվէսլի
օլուպ՝ օնու կէօրմէ իչին հապսա կէլտիյին-

տէ թուխթուլուպ գէնճիրէ վուրուլուու։ Անքսիմոս՝ իքիսինի տէ թէքրար թէապիրլէրինտէն չէվիրմէ իչին այրըճա թէֆթիշ էթտիքտէն սօնրա Հադդլարընտան կէլէմէյիպ Ռոգոս իսմինտէ պիր ասքէր պաշընա ղամմազլատը, վէ օ տախի թիւրլիւ վատլար իլէ ալըահլարա սէճտէ էթտիրիպ գուրպան աունտուրամատըղընտա շիտէթլի իսքէնճէլէրտէն սօնրա ախթէշէ ախթատը, վէ օնտան տա հիքմէթլէ գուրթուլտուգլարընտա սիճիլլէրինի քէսիպ դըլըճա պաշլարընը ալտըլար։

ՅՈՒՆԻՍ 28

ՍՈՒՐԲ ԼՐԱՆՈՑ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Սուրբ Լրանոս Հայրապետ Լիճէնտիզին 120 թարիխինտէ Իզմիր թարափըլարընտա տիւնեայա կէլիպ՝ Յովհաննէս աւետարանիչին շահրտի սուրբ Պողիկարպոսուն եանընտա քիւշիւք չաղընտան իլմ վէ իպատէթ պապինտէ թէրպիյէ օլսուն վէ քրիսթիյան տինտիզլիկ ճէմի էլզէմ մաատէլէրի մէշգ էթտիքտէն մատա քիթապի գուտտուսա տախի չօգ աշինալըղը վար ըտը։ Սուրբ Պողիկարպոս՝ Լրանոսուն հէր խուսուստէ քէմալիյէթինէ մահլ օլուպ քահանայ էթտի, վէ սուրբ փօթինոսա իսքիյարլըղ վազթինտէ եարարլմճը օլսուն տէյի Ֆրանչատա

Լին շէհրինէ իրսալ էյլէմի։ Օրատա խայ-
լի զէման բէսուլանէ չալը շարգատան սօնրա
պիր քիլիսէ մասլահաթը իչին Օսմայա
եօլլանըլսըր՝ վէ տէօնատիւիւնատէ՝ տին ուզ-
րունա շէհիտ օլմուշ ատուրը փօթինոսուն
քիւրսիւսինէ ալէմին իպրամ էթմէխլէ
օթուրուպ վազը վէ նասիհաթըյլա խայլի
փուլթփէրէսթլէրի տօղրու տինէ տէօն-
ատիւրատիւ։ Ա՛էշըրդ վէ մաղըրպ ճանիպլէ-
րինատէ Ջատիկ եօրթուսունու հանկի կիւն-
տէ էթմէ իչին նիզա փէյատա օլտուղունատա
Ս · Նրանոս Օսմա Վահանայապետի Վ իկ-
տորա մէքթուպ եազըպ ատալարընը պուլ-
տու, վէ նիզայը տէֆ էթտի։ Պու մին-
վալ իւզրէ պիսինիհի ատաքեալլարըն թա-
րիֆի իւզրէ եաշայըպ քէնտիյէ սիփա-
րըշ օլմուշ ճանլարը գայըրտըգատան սօն-
րա Ն֊ֆէնտիմիզին 202 սէնէսինատէ՝ Ա՛եւե-
րոս փուլթփէրէսթ գրալըն էմրիյլէ գաթը
օլունուպ հասրէթ չէքտիյի կէօյլէր ճէննէ-
թինէ նայլ օլտու։

ՑՈՒՆԻՍ 29

ՍՈՒՐԲ ՊԵՏՐՈՍ

ԱՌԱՔԵԱԼ

Ընդհանրական սէրի, քիլիսէի շէրի-
ֆին կէօրիւնիւր պաշը, վէ եէր իւզէրինատէ
Վրիստոս էֆէնտիմիզին վէքիլի սուրբ Պե-
տրոս Գալիլեատա Ռեթսայիդա շէհրինատէ
ահէնեայէ կէլիպ՝ փէտէրի Յովհաննէն էլի

ալեր ընտա պալըզ ըլըդ սէնաթընտա թէր-
պիյէ օլտու, վէ տահա Քրիստոսուն շա-
իրտի օլմատան՝ատը Սիմոն ուտու: Նաշը
քէմալինէ Էլթիշխիյինտէ կափառնաու-
տա պիր զահիտ պիքր իլէ Թէնէկկիւլ էթտի,
վէ Քրիստոս էնսէսի սըրա կէլմէյէ տավէթ
էթտիյինտէ, օնու տա պըրագրպ՝ ուսթա-
սընըն էմրինէ իթտաաթ էթտի: Ասուրբ
պետրոսուն պիւյիւք գարտաշը Անդրէաս՝
ասուրբ Յովհաննէս Ա՛կրտիչին շաիրտի օլուպ՝
Յիսուսուն սահիհ Ա՛էսիհա օլմասընը օն-
տան տույտու, վէ քէնտիյէ տախի պիր տէ-
ֆա օնունլա սէօյլէշմէք գըսմէթ օլուպ՝
ասնրա պիրտաէրի Սիմոնա իշիթտիյինի վէ
կէօրտիւյիւնիւ նագլ էթտի, վէ իքիսի պիր-
լիքտէ օնուն էնսէսինտէն կիթմէ գայտըն-
տա իքէն, Քրիստոս Սիմոնու կէօրիւպ՝նա
Յովհաննըն օղլու Սիմոն, պունտան պէօյլէ
ատըն կեփտա, եանի թաշ չաղըրլըըն տէ-
տի: Ա՛իւզէ միւքեալէմէտէն ասնրա պետ-
րոս էվինէ տէօնիւպ հասրէթինի չէք-
տիքլերի Ա՛էսիհին կէրչէք կէլմիշ օլմասը
խատպէրինի վէրտի: Պիր ազ վագթ միւ-
բուրինտէն ասնրա՝ Քրիստոս էֆէնտիմիզ
գալիլեա տէնիզինին գըյըսընտան կէ-
չէր իքէն իքի գարտաշլարընը պալըգ ավլա-
մաղ իչին ըղըրպլարընը տէնիզէ աթմա-
լարընը կէօրիւպ՝ Անսէմտէն կէլինիզ, պա-
լըգ եէրինէ ինսան ավճըսը էտէյիմ՝ սիզէ,
տէտիյինտէ՝ իքիսի տէ անի վահիատէ ըղ-
րըպլարընը վէ ճէմի թագրմլարընը պըրա-
գըպ՝ Քրիստոսուն էնսէսինտէն կիթտիլէր,

վէ պետրոս օլ լահզաատէն պիր տահա աէվ-
կիւլիւ ուսթաալրնըն եանլընտան այրըլմատը։

Ինճիլի շէրիֆին թաւրիֆինճէ Քրիստոս
էֆէնտիմիզ՝ պու ալեմլին իւզէրինէ աատէթ-
ուէն խաւրիճ մուհապպէթ նիշանէլէրի կէօս-
թէրմիշ տիր։ Պաշդալաալրընըն գայըդլա-
րընը պըրագըպ օնուն գայըդընա կիրմէյէ
թէնէզզիւլ էթտի. պիլէսինճէ Ծաբոր
տաղը իւզէրինէ կէօթիւրտիւ. Յայրտաուն
էօլմիւշ դրզընը տիրիլթտիյինտէ եանընա-
տայրտը, վէ զէյթինլիք տաղընտա տա-
խի սիլէսինճէ կիլթտի։ Օնուն իւզէրինէ
քէնտի քիլիսէսինի դուրմաղա վատ էթտի
վէ գուրաճաղը քիլիսէյի՝ ճէհէննէմ գա-
փուլարը տախի պիր եէրէ կէլսէլէր՝ եը-
գամաալընմար տէյի գուվվէթ վէ մէթանէթ
վէրտի։ Պունտան գաթի նազար ճէննէթ
անահթարընը օնա թէսլիմ էտիպ՝ եէր
իւթիւնտէ պաղտատըղընը վէ չէօզտիւյիւն՝
կէօյտէ տախի պաղտը վէ չէօզիւլիւ օլսուն
տէյի, գուարէթ իհսան էթտի։ Տինի
պատինտէ գուսուրու օլմասըն տէյի օնուն
իչէին փէտէրինէ րէճա էթտի, վէ յարու-
թիւն ալտըգտան սօնրա մահասուսէն օնա
կէօրիւնտիւ վէ կէօյէ չըգմատան գօյունտա-
րը իւզէրինէ իւմումի չօպան գօյուպ՝ եէր
իւթիւնտէ քէնտիյէ վէքիլ էթտի, վէ
քիլիսէ մէվահիլէրինի օնուն էլինէ վէ
րէհէյինէ իհսալէ էթտի։

Ալտը կէօնիւլլիւյիւ, էթիգատը վէ
Քրիստոս էֆէնտիմիզին հազրէնտա էտին-
տիյի մուհապպէթ Ինճիլի շէրիֆտէ մէտհ

օրհնութ։ Աստիճան Քրիստոսեան սէօ-
զիւնէ միւրվէթէն ըղըլպընը տէնիզէ ա-
թըպ ումմազ իքէն, օղ դաւառ պալըգ
թուխտուղունտա՝ քէնտիլի օնուն հու-
զուրինտէ տուրմայա նալայըդ սայըպ՝ խա-
քի փայինէ գափանտը, վէ պէնտէն ըրագ
կիթ, եա՛ Էպպիմ, կիւնահքեար ըմ տէյի
եալվարտը։ Ալլահ էվլատը թէվաղու է-
տիպ՝ դուրտունուն այաղընը եայդամտաղա
իրթիքեաւ էթտիյինտէ՝ Ա.յաղըմը եայ-
դամագ իսթէյօրսուն, եա՛ Էպ, խայր
պրագմամ քի պու շէյ օլսուն տէյինճէ,
Ա.յաղընը եայդամտաղտամ պէնիմ իլէ ալա-
գան օլմազ տէյի Քրիստոսուն էօրթինիւ
իշիտիպ, Ինյիլէ, իսէ եա՛ Էպ, այագըա-
րըմըա էլիմի վէ պաշըմը տա եայդա տէյի
բէճա էթտի։ Ինչ պիր եիւզտէն իհթի-
րադ էթմէյիպ՝ Ալլահըն էվլատը Քրիստոս
սէն սին տէյէրէք իրթիգատընը պէյան
էթտի, վէ շահիտէրտէն պաղըլտընը Քրիս-
տոսուն եանընտան այրըլտըգլարընտա
Քրիստոս էֆէնտիմիզ, Սիզ տախի օնըտ
կիպի էթմէք իսթէրմիսինիզ տէյի առա-
քեալլարընա ասրտուղունտա, Պետրոս հէ-
փիսինտէն էվվէլ, Նա՛ Էպպիմ, սէնի պը-
րագրպտա քիմճ կիտէճէյիզ. էպէտի էօմր
քէլամլարը ֆագատա սէնտէ պուղունուր
տէյի ճէվապ վէրտի։ Քրիստոս էֆէնտի-
միզ չէքէճէյի սիտասէթլէր վէ էօլիւմիւ իւ-
զէրինէ լաճ աչտրըղընտա՝ սէվտիյինտէն
պու սէօզլէրի իշիթմէք պիլէ իսթէմէյիպ՝
Ընչա էֆէնտիմ օլմայա քի պու թարզ

ընչ զուտը էթանին, տէյի սերպէսթելլելե սէօյլէտի։ Նիչէ քէրրե կէմիտե սէսինի իչիտիպ՝ եազլաշմասընա պիլէ պէքլէյէմէ-տիյի իչին տէնիզէ ատըլմըշ տըր՝ ինճիլի ընէրիճ իճատե իճատե թարիճ էտէր։ Պու գառար մուհապպէթինէ կիւվէնէրէք՝ Տիւ-նեա ալէմ տախի սէնի պըրագաճագ օլսա պէն պըրագմամ, զընատանա վէ սէնինլէ էօլմէյէ տե հազըրըմ տէյի սէօյլէտի, վէ լաքին տէտիքլէրինին պիւթիւն զըտատը օլ-տու. պաղլէտե Քրիստոսուն թուվթուլ-տուղունտա, սիճթահ ուզագտան էնտէ-սինտէն կիթմէյէ պաշլատը, վէ ատնրա պի-զատտուն էվինտե իւչ տէճա՝ պիլմէմ, թանըմամ տէյերէք ինքետար էթտի։ Պու մինվալ իւզրե ինսանի զահիճլըղըլա տիւշ-տիւյտե տե՝ խօրօսուն սէսինի իչիթտի-յինտե Քրիստոսուն էվվէլէն տէտիքլե-րինի խաթըրընա կէթիրիպ աղլամայա պաշ-լատը, վէ Յիսուսուն կէօզիւ՝ կէօզիւնէ իլիշտիրինտե տահա զիատե գապահաթընը թանըյըպ աճվ տիլէտի։ Ո՛ահիճլըղըլա իրթիքետապ էթտիյի կիւնահը էօմրիւ օլ-տուգճա աղլատը, ալել խուսուս խօրօս սէսի իչիթտիյինտե հէր զէման կէօզլերի տօլար վէ ճիբը տախի գօմատան սել կիպի կէօզ եաշլարը ագարըպտը։

Քրիստոս էճէնտիմիզ մեզարտան զը-յամ էթտիքտէն ատնրա օնա կէօրիւնիւպ՝ օլ պիր առաքեալլարըն էօնիւնտե՝ պուն-լարտան զիատե պէնի սէվմ՛էյիմին տէյի ատրտուղունտա՝ պետրոս թէվազու իլէ իւչ

1

տէքիա պէլլի էքէնտիմ, սէվտիյիմի սէն տէ պիլլերսին տէյի ճէվապ վէրմէսի իչին Քրիստոսա մոգպուլ օլուպ՝ էօյլէյսէ Յօ-յունլարըմը վէ գուզուլարըմը սէն կիւթ տէյի օնատան հիւքմ ալար, վէ ալտըդը մանտըպըն իճրասընը Քրիստոս էքէնտի-միդ կէօյէ չըգտըգտան սօնրա կէօսթէրտի։ Յուդանըն եէրինէ ախէրինի ինթիխապ էթտի, վէ Թուհուդլահ իւզէրինէ կէլտիյին-տէ եահուտիլէրէ վազ վէրիպ՝ պիր տէքիա-տա օնլարտան իւչ պինինի պիրտէն քրիս-թիյան էթտի։ Ասաքեալլար իչինտէ տա-խի միւճիզէթ իշէյէնլէրին իլքի քէն-տիսի օլմուշ տուր. քիւթրիւմլէրի եիւ-րիւթտիւ, քէօրլէրին կէօզիւնիւ աչտը, վէ եալընըզ քէօլկէսիյլէ չօզ խաստէլէ-րէ շէքքա վէրտի։ Ցահուտիլէր էօքէլէնիպ պիր տահա Քրիստոս իսմի իւզէրէ սէօյլէմէ-մէյէ թէմսիհ էթտիքլէրինտէ, Պետրոս հիչ գօրգմայընըզ, Ինսանտան զիատէ Ասլա-հա միւթի օլմալըյընըզ տէմտի իչէին քէօթէք եէմէք վէ զընտաննա կիրմէք տահի լազըմ կէլտիյտէ տէ հիչ պիր տէքքա Քրիստոսուն իսմինի վէ Ինճիլի շէրիֆինի վազ էթմէտէն ճէրիղտաթ կէլմէտի։

Պու ազիզ տինի տիւնեանըն տէօրթ թարաֆընա չօվ էտիպ տաղլըթմա իչէին չէքտիյի զահմէթ տիլ իլէ թապիր օլուն-մազ շէյ տիր։ Ցահուտիսթանըն հէր թա-րաֆընը կէզիպ միւճիզաթլա վէ քէլամ իլէ չօղունու չէվիրտի, խաստէլէրէ շէքքա վէրտի, վէ էօլմիւշ Տաբիթայը տիրիլթ-

տի, վէ հէր վարտըղը եէրտէ քրիսթիյան տինինին թէմէլինի գօյուպ քահանալար վէ եպիսկոպոսլար թայեին էթտի: Ընթաքեատա իլք տէֆա քիւրսիւսինի գօտու, եէտի սէնէ միգտարի էյլէնտիքտէն սօնրա ախէր թատրաֆլարա տախի վազ վէրմէ իչին կիտիպ, Գուտսի շէրիֆտէ Երուվդէս Ագրիպաս փատիշահըն էմրիյլէ հապս օլտու, վէ լաքին միւճիզաթէն պիր մէկէյին եարտըմըյլա գուրթուլուպ տիշարը չըգտը: Սօնրա պիլէսինճէ պիր գաչ քիշի ալըպ՝ փուֆթփէրէսթիլիք եաֆտաղը Իսա շէհրինէ կիթտի, վէ օրատան տախ քէնտի էլի ալթընտա թէրպիյէ օլմուշ թէլմիզլէրտէն Ասիանեայա, Գրանչայա, Սիչիլեայա վէ Նէմչէսթանա եօլլատը: Նամատար վէ մէշհուր Իսա շէհրինտէ քէնտի քիւրսիւսինի գուրուպ՝ ճէմի տիւնեա իւզէրինտէ օլան քրիսթիյանլարա հիւքմ էտէրիտի: Տօգուզունճու սէնէսի չօգ քրիսթիյանլարը պիրլիքտէ Իսատան գօվուլուպ եէնի տէօնմէ քրիսթիյանլարը կէօրմէ իչին Գուտսի շէրիֆէ կիթտի, վէ օրատան եինէ Իսայա տէօնտիւտի, հաղլէրէ տախ ուղրայրպ թէսէլլի էթտի վէ տինլէրինտէ գավիլէտի: Իսայա եէթիշտինէ՝ խաչին վէ մէլուն մէճուս Սիմոնուն պիւյիւլէրինէ ներոնու ավլամասընը վէ քրիսթիյան տինինի գապուլ էտէնլէրին ալտանմասընը իչիտիպ՝ պիր էօլիւ տիրիլթտի. Սիմոն տախ առաքեալըն

էթոխյի կիպի էթմէյէ չօգ չալըշըլյաս տա էմէյի պօշա կիտիպ էօլիւ գալգմասը։ Ապճուս ուլթանըպ՝ տէտիքլէրինին կէր-չէքլիյինի իսպաթ էթմէ իչին պիր կիւն հէպիսինին էօնիւնտէ կէօյէ ուչմաղա սէօղ վէրտի. վագթը կէլտիյինտէ շէյթանլա-րըն եարտըմըլյա հավայա գալգտը, լաքին պեարոս պիր ճիւզի տուատան ասնրա օնու պըրագսընլար տէյի շէյթանլարա էմր էթոխյինտէ, սէվիլ անիտէ եէրէ տիւ-շիւպ տէօրթ եանը ինճիլտի վէ ասնրա պիր էվէ կէօթիւրտիւքլէրինտէ, պու օլան րէ-զալէթէ տայանամայրպ քէնտիսինի վէն-ճէրէտէն աշաղա ամտը էօլտիւ։

Պու աշիքեար միւճիզաթտան չօգ տինսիզլէրին կէօզիւ աչըլըպ, քրիսթիյան տինինի գապուլ էթտիլէրիսէ տէ, Ներոն՝ Սիմոնու չօգ սէվտիյի իչին Պեարոս առա-քեալա էօքէլէնիպ թուէթտուրտու վէ պօ-ղոս առաքեալ իլէ պիրլիքտէ հապսա գօ-տու։ Տինտար քիշիլէր թօփ օլուպ՝ Ղա-լիմին էլինտէն գաչ, սէն տահա քիլիսէի շէրիֆին խայրը իչին լազըմ սըն տէյի եալ-վարտըգլարընտա, րէճալարընա տայանա-մայրպ օնլարըն կէօնլիւնիւ խօշնուտ էթմէ իչին հապատան չըգտը, վէ շէհր գափու-սունա վարտըղընտա Քրիստոս էֆէնտի-միզ գարշըսընտա ինսան գըյաֆէթինտէ կէլտի։ Նա՛ Էպաֆիտ նէ՞րէյէ կիտէյօրսուն տէյի ասրտուղունտա, Շէհիրէ պիր տահա խաչ իւզէրինտէ էօլմէ իչին կիտէյօրում տէյի ճէվապ վէրտի։ Պեարոս՝ Քրիստո-

սուն ֆիլբրինի անլատը վէ չափուճագ շէհիրէ ատօնիւպ քէնտիլլինտէն զընատանա կիրտի, վէ էօլիւմ սիճիլլինէ պէքլէր իտի։ Օ՛ալիմ Նէրոն պիր գաչ վագթ ազիզ վէ սուչսուզ առաքեալլարը հապստա ալը գոտուգտան սօնրա՝ Պետրոս եահուտի օլտուզու իչին խաչ իւզէրինտէ էօլտիւն, վէ Պօղոսուն Յօհաննը օլմասը իչին պաշը քէսիլսին տէյի էմր էթտի։ Էօլիւմ կիւնիւ կէլտիյինտէ սուրբ Պետրոսու տիշարը չըգարըպ՝ խայլի գամչըլատըլտըր, վէ սօնրա խաչ իւզէրինէ չէքէ չէքէ կէրիպ՝ տիքմէք իսթէտիքլէրինտէ՝ Պետրոս ուսթատը Քրիստոսա բիայէթէն՝ քէնտի խաչը թէրս պաշ աշաղը տիքիլսին տէյի եալվարտը. վէ բէճատը գապուլ օլունտուղունտա ազիզ՝ շիտտէթլի իսքէնճէլլերի վէ աղըրլարը արատընտա Ա՛լլահըն իսմինի մէտհ էտէրէք փառք բուհինի թէալիմ էթտի, վէ Ա՛ատէկեղտա քահանայ թէնինի ալըպ հալա օլան միւքէլլէֆ Վ՛ալթիքան տաղը իւզէրինէ կիւմմիւս։

ԳՈՒՆԻՍ 30

ՍՈՒՐԲ ՊՕՂՈՍ

ԱՌԱՔԵԱԼ

ՓՈՒԹՓԷՐԷՍԹԼԷՐ ուսթատը սուրբ Պօղոս առաքեալ զաթի եահուտի Ա՛ննիասին սօյլունտան Ա՛տանա էյալէթինտէ նամատար Տարսոն շէհրինտէ տիւնեայա կէլիպ՝

վէտէրինտէն Դաւտի շէրիֆէ մէշհուր էհլի շէր Դամաղիէլին մէքթէպինտէ եա-
հուտիլէրին այնինէ տաիր իլմիլէրտէ էյի թէրպիյէ օլմադ իչին եօլլանըլտը: Ֆա-
լիպ օլտուղու իլմիլէրի ազ վագթ իչինտէ ճէմի լաօճատաշլարընտան էյի էօյրէնիպ
տին պապինտէ աօֆուլարըն վէ քրիսթի-
յանլարըն էն պաշ խասիմի օլտու: Ասուբ
Ստեփանոս Նախաստարկաւագը թաշա
թուխանլարըն էսպապընը թօփ էտիպ
ասգլայան պուլտուտու: Ալիթուիքճէ քրիս-
թիյանլարա գարշը աստավէթի արթըպ՝
Դաւտի շէրիֆտէն մատա ախէր եէրլէրտէ
տախի օնլարը արար թուխար վէ հաքիմ-
լէր էօնիւնէ չէքէրիտի: Ե էհր վէ տէվլէթ
զապիթանընտան իչն ալըպ՝ էլինտէ ֆէր-
ման իլէ պուլտուղու քրիսթիյանլարը սիւ-
րիւպ Դաւտի շէրիֆէ կէթիրմէ իչին Հա-
մա կիթաի վէ լաքին շէհիրէ կիրմէտէն
ափանըպ կէօյտէն պիր միւնէվվէր շէօլէ
էնիպ տէօրթ թարաֆընը ալտը, վէ գօր-
դուսունտան աթտան տիւշմիւշ սիւքիւթ
տուրուր իքէն, պիր տէ՝ էվվէլքի խոմիյէ,
Սաւուղ Սաւուղ նէ՞ իչին պէնի գօվալայօր-
սուն տէյի գուլաղընա պիր սէտա կէլտի:
Սաւուղ՝ Սէն քի՞մ սին եա Ռէպպիմ տէ-
յի սօրտուղունտա՝ Ինանէմինէ տիւշիւպ գօ-
վալատըղըն Յիսուս պէն իմ տէյի իչիտին-
ճէ Թիլթրէմէյէ պաշլայըպ՝ Նա Ռէպպիմ
նէ՞ խաթէրսին քի էտէյիմ տէյի պիւլէնտ
ավագ իլէ չաղըրտը, վէ Յիսուս՝ Դալղ
շէհիրէ կիր, վէ օրատա նէ էտէճէյինի

տույարսըն տէյիպ՝ կէօրիւնմէզ օլսու։ Նօր արգասաշլարը տախի գօրգուլարըն-տան պիր թարաֆա չէքիլմիշ տուրուրու-տուլար, վէ Սաւուղա կէլէն սէսի իշիտիր-լէրսէ տէ՝ քիմ սէյլէտիյինի կէօրմէզլիտի-լէր։ Սաւուղ ֆիլ հալ այաղա գալդըպ կէօզլիւնիւ աչըր վէ լսքին շիտտէթլի նուրուն շէօլէսինտէն կէօրէմէզ օլմուշու-տու. շէյլէ քի եանընտաքիլեր էլինտէն թուլթուպ շէհիրէ ատգտուլար վէ իւչ կիւն պիր շէյ եէյիպ իչմէտէն օրատա տուր-տուգտան ատնրա, Ընանիա իամինտէ պիր շաիրտ րույատընտա Աղսհ թարաֆընտան ճէմի կէչէնլէրէ վուգուֆ օլուպ, ալտընը էմրէ իմթիսալէն Սաւուղուն օթաւրտուղու էվէ կիթտի, վէ ազիզ տինիմիզ պապին-տէ էզգէմ մատտէլէրի էյրէթտիքտէն ատնրա էլինի պաշընա գօտուղունտա անի վահիտտէ կէօզլէրի աչընըպ կէօրմէյէ պաշ-լատը ատնրա վաֆթիզ օլտու, վէ պատէ-հու եէմէք տախի եէյիպ՝ գուվվէթ ալտը։ Սաւուղ եախօտ պօղտս եէնի քրիսթի-յան օլմուշլարընա պիրլիքտէ պիր գաշ կիւն էյլէնտիքտէն ատնրա գօրգուտուղ եահուտիլէրին ճէմիսթիսանէսինէ կիրիպ՝ Յիսուսուն կէրչէք վատ օլունմուշ Ա՛էսի-հա օլմատընը վազ, վէ տէսիքլէրինի թէվ-րատըն սէօզլէրինէ միւգատրէր էտէրիտի, վէ օրատա ճէմ օլուպ իշիտէնլէրտէն հիչ պիրինի սէօզ իլէ պօղտսուն սէօյլէտիքլէ-րինէ գարշը գօյատոզ ըտը։ Շ՝ատտան Ա՛րատիսթանա կիտիպ օրատա տախի

Քրիստոսու վազ էթաի, վէ թէբրար Հա-
մա կէլիպ՝ էվվէլքինտէն տահա պիտէ
ղայրէթ իլէ վազ վէրիր վէ տէտիքլէրինին
իճրասընը էթտիրմէյէ չալըշըրըտը։ Հա-
հուտիլէր Պօղոսուն պու կիւնէ տէօնմէ-
սինէ թէաճճիւպ էտիպ՝ քէլամ վէ մու-
պահասէ իլէ ենէնէմիյէճէքլէրինի անլա-
տըղլարընտա մանավիճէ տուզագ գուրուպ
էօլտիւրմէյէ սէօզ պիրլիյի էթտիլէր։ Հա-
քին քրիսթիյանլար, խահինլէրին ֆասիտ
ֆիքրինի տույունճա կէճէլէյն Պօղոսու պիր
սէփէթ իչինէ գօյուպ փէնճէրէտէն աշաղը
սարդըթտըլար, վէ պու թարիդ իւզրէ
պու տէֆտա էլլէրինտէն գուրթուլուպ՝
Պուտսի շէրիֆէ կիթտի։ Օրատա քրիս-
թիյանլարըտա կէօրիւշիւպ գօնուշմադ խա-
թէրիտիյէ տէ, օնլարտան հիչ պիրի ա-
լընը պիլմէտիքլէրի. իչինէ պիր ֆէյն օլմա-
սըն տէյի եանլարընա եադլաշթըրմայըպ
հէր հալ ճէմիաթի պէյնինտէն տիշարը
պրատմադա չալըշըրըտըլար։ Պօղոս պու
հալտէ կէզէր իքէն պիր կիւն խոճատաշը
տուրը Բառնաբատա րատթ կէլիպ՝ ճէմի պա-
շընա կէլէնի տօսթեանէ նագլ էթտի, վէ
ատնրա օնուն վատիթատըյտա առաքեալլար-
լա կէօրիւշիւպ իւլքէթ էթտի, վէ օնլարըն
սրբատընա կիրտի։ Պունտան պէօյլէ նէ
գատար ղայրէթ իլէ չալըշմըշ տը՝ տիլ
իլէ թատիր օլունմադ, շէհր վէ մէմլէքէթ
պրատմայըպ հէր թարտֆա վարտը, վէ
Ինճիլի շէրիֆի վազ էտիպ պինլէրճէ պին
տինտիզլէր վէ եահուտիլէր Քրիստոսա

տէօնտիւրտիւ. չէքտիյի զահմէթլէը, եէտիյի քէօթէքլէը վէ իշլէթտիյի թա-զլըլէը քէնտի մէքթուպլարընտան պիլէ աշխեաբ կէօրիւնիւը: Պիր տէֆա Նա-հուտիսթան Գայսէրիսինտէն Գուսուսի շէ-րիֆէ կիլթտիյինտէ՝ փէյղամպէրլէրին պի-րիսի՝ Գուսուսի շէրիֆտէ տինսիզլէը էլինէ տիւշմէքքսին տէյի խապէր վէրտի. վէ պունուն իշին ազիզին շահրտլէրի աղլայա-րադ վէ եալվարարադ պըրադմադ իսթէ-մէտիքլէրինտէ, րէճալարընա պադմայըպ Յիսուս Խրիստոսուն իսմի շէրիֆի իշին եալընըզ պաղլանմայա տէյիլ, իլլա էօլ-մէյէ տաճի հազըրըմ տէյի, ճէվապ վէրտիւ:

Օրայա եէթիշմիյինտէ փէյղամպէրին վէրտիյի խապէր միւճիպինճէ, տաճարտա տուա էտէր իքէն Նահուտիքլէր գուսուր-մուշ քէլպ միասլի ազիզին իւզէրինէ հիւճմ էտիպ վուրարադ տաճարտան տի-շարը չըգարտըլար, վէ Պղաւդիոս պին պաշը ասքէրիյլէ ազիզին եարադմընա եէ-թիշիպ զոր ուլա օնլարըն էլինտէն ալմա-ասյըտը, էօքէլէրինտէն ազիզի օրտատա փարչա փարչա էթմիշիտիլէր: Պու կիտունէ Պղաւդիոս՝ էլլէրինտէն ալարադտան ասնրա հապտա գօտու, վէ ասնրա Նահուտիսթան Գայսէրիսի այանը փէլիքսէ շէրիսթընը կէօրմէ իշին եօլլատը: Փէլիքս Պօղոսուն գապահաթսըզլըղընը թանըտըյտա տա, պըրադմադ իսթէմէտի, վէ խալիֆի փես-տոս Գուսուսի շէրիֆէ եօլլամադ իսթէտիյին-աէ՝ Պօղոս Գրալա միւրաճաա էթտիյի ի-

չին, զէնճիրպէնտ Յօմայա կէօնաէրիլսի, վէ օրատա իքի սէնէ հապստա եաթտըղ-տան սօնրա սուչսուզլուղու իսպաթ օլսուպ՝ ազատ օլտու։ Պօղոս՝ Ա.լլահըն ինամընա միւթէշէքքիր օլսուպ թէքրար քէնտի րէ-սուլէթ խըզմէթինէ պաշլատը. Աթալեա, Ֆրանչա, Իսփանեա հուտուտլարընը կէ-զինպ՝ չօդ փուլթվէրէսթլէրի Քրիստոսուն տօղրու տինինէ աէօնաիւրտիւքտէն սօն-րա, թէքրար Յօմայա կէլսի վէ օրատա Ներոն գրալըն օտալըգլարընտան պիրինի վազըյլա Քրիստոսա քէտպ էտիպ գրալըն նափաք մուհապպէթինտէն սօսլթտուղու իչին, էլէ տիւշիւպ Պետրոս առաքեալ իլէ պիրլիքտէ զընտանա ալթըլտը, վէ տրասընտան պիր ազ վագթ կէչտիքտէն սօնրա զալնին էմրիյլէ էօլիւմ սիճիլ քէսիլիպ՝ Պետրոս առաքեալ խաչա կէ-րիլտի, վէ Պօղոս առաքեալըն պաշը սաթը իլէ քէսիլտի։ Սուրբ Յովհան Ոսկեբեր-նըն ֆէհմինճէ ազիզին պաշը քէսիլտի-յինտէ՝ գան եէրինէ զանի պալ ազմըշ տըը, վէ պազի րսավիլէրին նագլինճէ թէ-նինտէն ուչմուշ քէլլէսի իւչ աէֆա զէմին իւզէրինէ եուվարլանըպ տօգանտըղը մա-հալլէրտէն պէրրապ վէ թաթլը իւչ սու փու-նարը չըգմըշ տըը, վէ հալա պու կիւնէտէք պու իւչ ատիտ փունարլար ազիզին գաթը օլտուղու եէրտէ կէօրիւնիւր։

Պու ազիզին՝ րէսուլէթ խըզմէթինէ պաշլատըգտան սօնրա էթտիյի միւճիզա-լարըն վէ Ա.լլահ թաարաֆընտան նայլ օ-

տուղու ազիմ լուծիլարըն հատատը հիսա-
պը եօգ տուր: Խտասթէլեր իւզերինէ տէս-
թիմալընը գոյարագ շինճա վէրիրիտի, վէ
ճինլիլեր ազիզին եագլաշըղընը կէօր-
տիւքլէրինատ՝ շէյթան զօրունատան գուր-
թուլուրուտուլար: Ձօգ տէճա տէրսլէրի
վէ միհնէթլէրի ատատընատա մէլէքլեր վէ
Քրիատոս էճէնատիմիզ տախի կէօրիւնիւպ
թէսէլլի էթմիշ տիրլեր: Պիր տէճա տէ-
նիզ իւզերինատ ղարդ օլմա թէհլիքէսին-
տէ պուլունուր իքէն պիր մէլէք կէօրիւ-
նիւպ՝ ախեր կէմիտէ պուլունան եօլճու-
լար տախի աէնին խաթրըն իչին գուր-
թուլաճագատրըլար տէյի խապեր վէրտի:
Կորընթոս շէհրինատ իքէն Քրիատոս է-
ճէնատիմիզ կէօրիւնիւպ, Կօրգմա, սէօյլէ վէ
հիչ սուս տուրմա տէտի, վէթէքլար Կուտ-
սի շէրիճատ կէօրիւնիւպ, չատիրաք էյլէ
վէ շէհրինէն տիշարը չըգմազա պատ տէյի
թէմպիհ էթտի, վէ պաշդա տէճա գօրգ-
մա, եիւրէքլի օլ, պէնիմ հադգըմա
Կուտսի շէրիճատ էթտիյին շէհատէթլիք
կիպի Քօմատա տախի էտէճէքսին, տէտի:
Պունլարատան դաթի նազար, ճիքըր իլէ
ալլահանի թէճէք.քիւրլերէ տալըպ իւչիւն-
ճիւ կէօյէ գատար չըգտը, վէ օրատա
կէօրտիւյիւ շէյլերի քէնատի պիլէ թա-
րիճ էտէմէտի: Նէ գատար ազլէ, իլմէ
վէ թէքէլլիւմաթա մալիք օլմատը՝ եագ-
տըղը մէքթուպլարատան մալում տուր, վէ
պունլարը օգույարագ չօգլարը տօղրու
տինէ կէլմիշտիլեր վէ հալա կէլիրլեր:

Աբիաթարն իշխերին էմինակի մու-
հապպէթ, փաքըզ վէ պիքիրլիք պապին-
ա դալպինաէ հաալ օլան աշդը, ալնագ
կէօնիւլիւլիւյիւ, սապրը, վէ կէչէրտիկի
բիյազաթ իշդէ սըդը էօմը, հադիզաթ
շաշըլաճագ շէյ սիր: Նաշ իշդէրինէ կէ-
րիլմիշ Աբիաթար ուսթասընա օլան մու-
հապպէթինի պէյան էթմէ իչին պիր տէ-
ֆա մէքթուպինին պիրինաէ նաշարըմ, վէ
լաքին պէն տէյիլ, Աբիաթար պէնաէ եա-
շար, նաշ իշդէրինաէ Աբիաթարա պէ-
րապեր մրնալանմըշըմ. տէ իմտի, Աբիա-
թարն մուհապպէթինաէն պէնի քիմ
այըրապիլիր. ֆիլվագը, էօլիւմ, էօմը,
վէ հիչ պիր մահլուգաթ Յիաթա Աբիա-
թար էֆէնտիմին հադդընա էմինակիմ
մուհապպէթաէն պէնի այըրա պիլմէզ,
տէմէյէ ճէսարէթ էթտի: Աբիաթարն
նաչընաան պաշդա շէյտէ իֆթիխարընը
վէ թէսէլլիսինի պուլամազըմը, հէր ան
օնուն իսմի շէրիֆի տիլինաէն վէ գալէ-
մինաէն տիւշմէզ իտի: Գարաշ մու-
հապպէթի հադդընաա տախի օլան ղայ-
րէթի՝ շէքտիկի զահմէթլէրաէն աշիքեար
կէօրիւնիւր. օնլարըն էպէտի էյիլիկի իչին
հէր շէյէ իրթիքեապ էթտի, եէնի տէօն-
միւշլէրի փէտէրանէ սէվէրիտի. իրվա վէ
թէճրիպէ իչինաէ օլանլարը թէսէլլի էտէր
իտի. քէնաի տախի օլ գաարար սէմալի
լութֆլարա վէ ինսայէթլէրէ նայլ օլաուգ-
ատան սօնրա եինէ նէֆսինի զապթ էթմէ
իչին սըդը էօմը կէչէրմէաէն ֆէրաղաթի

կէլմէգ իտի : Ալեր առաքեալլարուան գիտաէ տախի չալըշալըյսա տա, ալյագ կէօնիւլլիւյիւ իչին օնլարըն արտասընտա քէնտիյի էն քիւչիւյիւ վէ էն էտնասը գըյաս էտէրիտի : Ընպէտի կէօյլէրտէ ա-լաճաղը ապիմ իւճրէթլէրի միւլահազա էթտիյինտէ չէքտիքլէրինի պիր գէրըչ եէրինէ պիլէ գօմազըտը : Ընգիզ Պօղոս առաքեալ պու կիտունէ էօմր սիւրտիւքտէն սօնրա՝ պալատէ գինքը էթտիյիմիզ իւգրէ, Ադրիատոսուն ուղրուննա քէնտիյի ֆիտա էտիպ՝ մուգապէլէսինի ալմաղ իչին ալթ-մըշ իւչ եաշընտա սէտաէթ մէքեանը կէօյլէր ճէննէթինէ նայլ օլտու :

ՀԵՏԱԿԱՆ ՓՐԱՐԱՐԱ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм ССР
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆ ԱՆՎԱՆ
им. А. Мясникяна

ՓԻՀՐԻՍԹ

Աբգա եպիսկոպոս. 383։
Աբդիու մարգարէ. 234։
Աբեսողոմ սարկաւագ. 49։
Աբէլ. 276։
Աբրահամ նահապետ. 9։
Ագաթա կոյս. 130։
Ադամ. 276։
Ամենաս Հայրապետ. 68։
Ալէքսիանոս իրատէթխլէ փագըր. 290։
Ալոիզիոս Կոնզակա. 624։
Ականիոս. 548։
Ականիոս եիւզ պաշը. 467։
Ակիւղաս. 107։
Աղէքսանդրոս Խոթամպօլ Հայրապետի. 555։
Աղէքսանդրոս Խաբէնտէրիյէ Հայրապետի. 207։
Ամբակում մարգարէ. 431։
Ամովս մարգարէ. 234։
Անաստաս քահանայ. 82։
Անդէոս մարգարէ. 488։
Անդրէաս Քօրսինի. 282։
Անմեղ մանկունք Բեթղեհէմի. 473։
Աննա (կիւրեղ Հայրապետին վալիտէսի). 562։
Անոյշ, Խոթօթ Անիւսիա կոյս. 389։
Անտէմոս եպիսկոպոս. 409։
Անտոն աբբայ. 59։
Անտոն Պատուացի. 591։
Անտոնինոս Փիօրէնչա եպիսկոպոսու. 496։
Ապողոնիա կոյս. 145։
Ապողոնիոս վկայ. 393։
Աստուածատուր վկայ. 204։
Արսէն ճգնաւոր. 468։
Աւետում. 324։
Բառնաբաս առաքեալ. 585։
Բասիլիդէ. 575։

Բասիլիդես · 73։
Բասիլիսկոս ՃԷՆՔՃԻ · 526։
Բասիլիսկոս քահանայ · 45։
Բասոս · 73։
Բարսեղ Հայրապետ · 16։
Բենեդիկտոս աբբայ · 310։
Բենիամին սարկաւագ · 385։
Բեռնարդինոս Սենացի · 522։
Գելդրուտա կոյս · 287։
Գենարիոս եպիսկոպոս · 168։
Գերարդոս եպիսկոպոս · 396։
Գերմանոս եպիսկոպոս · 535։
Գերմանոս Խթամամլօլ Հայրապետի · 554։
Գերուասիոս · 619։
Գէորգ սերաստէր · 414։
Գիւտ Ս · Խաչի · 444։
Գորդիոս եիւզ պալը · 7։
Գրիգոր Աստուածաբան · 90։
Գրիգոր Նարեկացի · 212։
Գրիգոր Լօմա Հայրապետի · 271։
Գրիգոր Նիւսացի · 32։
Գրիգորիս վկայ · 25։
Դաւիթ Դրունեցի · 339։
Եզեկիէլ մարգարէ · 269։
Եէտի կուսանքլար · 514։
Եղիսե մարգարէ · 440։
Ենովս · 276։
Ենովք · 276։
Եպերարիոս եպիսկոպոս · 610։
Եպիփան Գլպրըզ Հայրապետի · 480։
Եսայի մարգարէ · 504։
Երազմոս եպիսկոպոս · 546։
Երանոս Հայրապետ · 656։
Երեմիա մարգարէ · 439։
Եւգերիոս եպիսկոպոս · 316։
Եւգինէ · 76։
Եւգինէոս · 107։
Եւդոքսիա · 229։
Եւսեբիոս · 73։

Եւտիքիոս · 73։
Եփրեմ Խորին ասորի · 100։
Զաքարիա մարգարէ · 489։
Զենոն ճէնքճի · 654։
Թաւլէլեոս · 505։
Թարասիոս եպիսկոպոս · 333։
Թէոդիտոն · 514։
Թէոդոս Խթամպօլ գրաւը · 63։
Թէոդորոս ճէնքճի · 176։
Թէոդորոս սէրապիէր · 572։
Թէոփիլոս վկայ · 27։
Թլփատութիւն · 1։
Թովմաս Ադուինացի · 249։
Իննովկենտիոս Բօմա հայրապետի · 179։
Իսահակ Նահապետ · 9։
Խթամպօլ տիրնէյի · 38։
Խիդորոս · 457·
Խամի (Քրիստոս էֆէնտիմիզին —) · 1։
Լատխալաւոս Մաճար փաստիշահը · 607։
Լէոն վկայ · 420։
Լէոն Բօմա հայրապետի · 369։
Լուիսկարոս · 604։
Խարալամպոս · 158։
Կանդիոս · 107։
Կաստարինէ Սենացի · 432։
Կիւրեղ Գուսոսի չէրիֆ հայրապետի · 298։
Կիւրեղ եպիսկոպոս · 562։
Կիւրեղ Խաչենտէրիչէ հայրապետի · 93։
Կիւրեղ սարկաւագ · 319։
Կղեմէս Էնկիւրիւ հայրապետի · 88։
Կոդրատոս վկայ · 407։
Կոստանդիա կոյս · 255։
Կոստանդիանոս փաստիշահ վէ Հեղինէ · 508։
Կուռնելիոս եիւզ պաշը · 191։
Համազասպ · 361։
Հիւսիքոս ճէնքճի · 264։
Հռոմուալոս · 138։
Ղազարոս (Էֆէնտիմիզին տօսթու —) · 33։
Ճէնովէֆա կոյս · 373։

Մահիլևեի սուլթան. 347։
Մակար (պիւսիւք —). 239։
Մակար Աղեքսանդրացի. 239։
Մակարիոս Անթիոքեա Հայրապետի. 357։
Մաղաքիաս մարգարէ. 489։
Մանկունք (անմեղ —) Բեթղեհէմի. 473։
Մանկունք (քառասուն —) Սեբաստիայ. 259։
Մատաթիա առաքեալ. 126։
Մարգարիտա Սկովտիա սուլթանը. 582։
Մարթա. 364։
Մարիամ Եգիպտացի. 341։
Մարիամ Մագդաղենացի. 378։
Մարիամ Մագդաղենացի Փացեան. 426։
Մարկիանէ. 188։
Մարկոս աբբայ. 344։
Մարկոս Արեթուսա եպիսկոպոսու. 319։
Մարկոս աւետարանիչ. 321։
Մարութա եպիսկոպոս. 539։
Մարտիրոս. 110։
Մաքսիմինոս եպիսկոպոս. 541։
Մեդարդոս եպիսկոպոս. 558.
Մելիտոս Անթիոքեա Հայրապետի. 160։
Մելքիսեդեկ քահանայ. 326։
Մեսրոպ վարդապետ. 181։
Մերոփանոս Խթամպօլ Հայրապետի. 555։
Միքիաս մարգարէ. 419։
Մկրտութիւն. 22։
Մովկիմոս քահանայ. 477.
Յակոբ Նահապետ. 9։
Յակոբոս առաքեալ. 461։
Յայտնութիւն. 22։
Յոբ երանելի. 453։
Յովհաննէս Ասոուծոյ. 214։
Յովհաննէս Գրեցի. 520։
Յովհաննէս Գուալպերտոս. 550։
Յովհաննէս Գուտսի չէրիֆ Հայրապետի. 356.
Յովհաննէս Գամասկացի. 422։
Յովհաննէս իրատէթիսլէ ֆապըր. 53։
Յովհաննէս Կարապետ. 642։

Յովհաննէս Կլիմաքոս. 336։
Յովհաննէս Նեպոմուկացի. 490։
Յովհաննէս Ոսկեբերան. 95։
Յովսէփ Առատաձահայր. 302։
Յովսէփ Արիմաթիացի. 367։
Յովսէփ (Էրզրումլիս —). 116։
Յովսէփ Նահապետ. 221։
Յուդա առաքեալ. 174։
Յուլիանոս վկայ. 575։
Յուստինոս Խմաստասէր. 448։
Նաւում մարգարէ. 419։
Նեքտաւինէ կոյս. 327։
Նիկեփորոս. 306։
Նոյ նահապետ. 500։
Շիղա Խոթօթ Սիղուանոս. 652։
Շուշան. 544։
Ընեսիմոս Պօղոս առաքեալըն ջայիրակ. 171։
Ընուփրիոս ճգնաւոր. 590։
Որմզդան. 384։
Պախոմիոս. 430։
Պաւղինոս եպիսկոպոս. 634։
Պեղագիոս վկայ. 638։
Պետրոս առաքեալ. 657։
Պետրոս Դամիանոս. 200։
Պետրոս Իքէնտէրիկէ Հայրապետի. 49։
Պիոն քահանայ. 266։
Պիոս (պէշինճի —) Րօմա Հայրապետի. 451։
Պողիկարպոս Իզմիր Հայրապետի. 195։
Պողիկտոս ճէնքճի. 29։
Պորփիւր եպիսկոպոս. 245։
Պրիճիտա. 184։
Պրոտասիոս. 619։
Պօղոս առաքեալ. 665։
Սահակ. 361։
Սահակ (Էրզրումլիս —). 116։
Սային. 385։
Սարգիս սերաքէր. 110։
Սեբաստիանոս. 242։
Սեղբեստրոս Րօմա Հայրապետի. 4։

680 3.— Ա.Ց.

Սէթ. 276։
Սիմոն առաքեալ. 620։
Սմբատ Նահատակ. 392։
Սոփոնիա մարգարէ. 431։
Սրապիոն. 345։
Վահան Գողթնացի. 331։
Վաղերիոս. 107։
Վերոնիգա. 42։
Վինչէնցիոս Փերրերի. 351։
Վլաս եպիսկոպոս. 150։
Վոնիփակիոս վկայ. 615։
Տեառնընդառաջ. 119։
Տիմոթէոս առաքեալ. 80։
Տորոթէա կոյս վէ արգասաշլարը. 133։
Տրիփոն վկայ. 122։
Ր Է Ճ Ի Ն Ա կոյս. 567։
Փաբիանոս. 242։
Փանդրատիոս. 386։
Փերրոնէ կոյս. 647։
Փիլիպպոս աւետարանիչ. 148։
Փիլիպպոս Ների. 529։
Քրիստափոր վկայ. 601։
Օն տէօրթ Հինքճիլեր. 110։
Օտա Խոյօփ Ըրդա. 383։
Ֆերտինանտոս Խափանեա փատիշահը. 484։
Ֆուլճենցիոս եպիսկոպոս. 164։
Ֆրանչիսկա Ր օմալը. 235։
Ֆրանչիսկոս Պաւլացի. 401։
Ֆրանչիսկոս Սալէզ. 103։